

Základná škola Slovenská Kajňa**Motto:***„Vyučovať neznamena naplniť nádobu,
ale zapáliť oheň“*

(William Butler Yets)

**Školský vzdelávací program
„Vzdelanie je schopnosť porozumieť iným“**

Stupeň vzdelania	ISCED 1
Dĺžka vzdelania	4-ročná
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka vzdelania	5-ročná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
Študijná forma	denná
Druh školy	štátna
Predkladateľ	Základná škola Slovenská Kajňa
Adresa	Slovenská Kajňa č.54
IČO	37873342
Riaditeľ školy	Mgr. Marián Olšav
Koordinátor pre tvorbu ŠVP	Mgr.Marek Kačmár
Zriadovateľ	Obec Slovenská Kajňa
Adresa	Slovenská Kajňa 4, 09402
Kontakt	057/4494159

Platnosť dokumentu: od 1.9.2008

podpis riad. školy: .....

OBSAH

1 Všeobecná charakteristika školy	19
1.1 Veľkosť školy	
1.2 Charakteristika žiakov	
1.3 Charakteristika pedagogického zboru	
1.4 Organizácia prijímacieho konania	
1.5 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	
1.6 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy	
1.7 Škola ako životný priestor	
1.8 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	
1.9 Personálne zabezpečenie	
1.10 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov	
2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu	
2.1 Ciele výchovy a vzdelávania	
2.2 Pedagogický princíp školy.....	
2.3 Zameranie školy a stupeň vzdelania	
2.4 Profil absolventa	
2.5 Pedagogické stratégie	
2.5.1 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie k celoživotnému učeniu sa.....	
2.5.2 Stratégie smerujúce k rozvoju sociálnych kompetencií	
2.5.3 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a prírodovedného myslenia	
2.5.4 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií	
2.5.5 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie riešiť problémy	
2.5.6 Stratégie smerujúce k rozvoju občianskych kompetencií	
2.5.7 Stratégie smerujúce k rozvoju personálnych kompetencií	
2.5.8 Stratégie smerujúce k rozvoju pracovných kompetencií	
2.5.9 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencií k iniciatívnosti a podnikavosti	
2.5.10 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencií vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry	
2.6 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami	
2.7 Začlenenie prierezových tém	
2.7.1 Enviromentálna výchova	
2.7.2 Mediálna výchova	
2.7.2.1 Mediálna výchova v ISCED 1	
2.7.2.1.1 Tematický VVP	
2.7.2.2 Mediálna výchova v ISCED 2	
2.7.2.2.1 Vzdelávacie štandardy	
2.7.2.2.2 Tematický VVP	
2.7.3 Multikultúrna výchova	
2.6.3.1 Ciele multikultúrnej výchovy v ISCED1	
2.6.3.1 Ciele multikultúrnej výchovy v ISCED2	
2.7.4 Dopravná výchova	
2.7.5 Ochrana človeka a zdravia	
2.7.6 Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra	
2.6.6.1 Prehľad tém v jednotlivých tematických celkoch	

2.7.7	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti .....
2.7.8	Osobnostný a sociálny rozvoj .....
2.8	Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní .....

3 Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia .....

3.1	Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov .....
3.2	Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov .....
3.3	Hodnotenie školy .....

4 Školský učebný plán .....

5 Učebné osnovy pre prvý stupeň základnej školy – ISCED 1 .....

5.1	Jazyk a komunikácia .....
5.1.1	Slovenský jazyk a literatúra .....
5.1.1.1	Učebný plán .....
5.1.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.1.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.1.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.1.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.1.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.1.1.7	Prierezové témy .....
5.1.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.1.1.9	Učebné zdroje .....
5.1.2	Tvorivá dramatika .....
5.1.2.1	Učebný plán .....
5.1.2.2	Charakteristika predmetu .....
5.1.2.3	Organizácia vyučovania .....
5.1.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.1.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.1.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.1.2.7	Prierezové témy .....
5.1.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.1.2.9	Učebné zdroje .....
5.1.3	Anglický jazyk .....
5.1.3.1	Učebný plán .....
5.1.3.2	Charakteristika predmetu .....
5.1.3.3	Organizácia vyučovania .....
5.1.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.1.3.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.1.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.1.3.7	Prierezové témy .....
5.1.3.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.1.3.9	Učebné zdroje .....
5.1.4	Zábavná angličtina .....
5.1.4.1	Učebný plán .....
5.1.4.2	Charakteristika predmetu .....
5.1.4.3	Organizácia vyučovania .....
5.1.4.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.1.4.5	Vzdelávacie štandardy .....

5.1.4.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.1.4.7	Prierezové témy .....
5.1.4.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.1.4.9	Učebné zdroje .....
5.2	Matematika a práca s informáciami .....
5.2.1	Matematika .....
5.2.1.1	Učebný plán .....
5.2.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.2.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.2.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.2.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.2.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.2.1.7	Prierezové témy .....
5.2.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.2.1.9	Učebné zdroje .....
5.2.2	Informatická výchova .....
5.2.2.1	Učebný plán .....
5.2.2.2	Charakteristika predmetu .....
5.2.2.3	Organizácia vyučovania .....
5.2.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.2.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.2.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.2.2.7	Prierezové témy .....
5.2.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.2.2.9	Učebné zdroje .....
5.3	Príroda a spoločnosť .....
5.3.1	Prírodoveda .....
5.3.1.1	Učebný plán .....
5.3.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.3.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.3.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.3.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.3.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.3.1.7	Prierezové témy .....
5.3.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.3.1.9	Učebné zdroje .....
5.3.2	Vlastiveda .....
5.3.2.1	Učebný plán .....
5.3.2.2	Charakteristika predmetu .....
5.3.2.3	Organizácia vyučovania .....
5.3.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.3.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.3.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.3.2.7	Prierezové témy .....
5.3.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.3.2.9	Učebné zdroje .....
5.3.3	Poznaj a chráň .....
5.3.3.1	Učebný plán .....
5.3.3.2	Charakteristika predmetu .....
5.3.3.3	Organizácia vyučovania .....

5.3.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.3.3.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.3.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.3.3.7	Prierezové témy .....
5.3.3.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.3.3.9	Učebné zdroje .....
5.4	Človek a hodnoty .....
5.4.1	Náboženská výchova .....
5.4.1.1	Učebný plán .....
5.4.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.4.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.4.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.4.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.4.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.4.1.7	Prierezové témy .....
5.4.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.4.1.9	Učebné zdroje .....
5.4.2	Etická výchova .....
5.4.2.1	Učebný plán .....
5.4.2.2	Charakteristika predmetu .....
5.4.2.3	Organizácia vyučovania .....
5.4.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.4.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.4.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.4.2.7	Prierezové témy .....
5.4.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.4.2.9	Učebné zdroje .....
5.5	Človek a svet práce .....
5.5.1	Pracovné vyučovanie .....
5.5.1.1	Učebný plán .....
5.5.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.5.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.5.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.5.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.5.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.5.1.7	Prierezové témy .....
5.5.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.5.1.9	Učebné zdroje .....
5.5.2	Domov a práca .....
5.5.2.1	Učebný plán .....
5.5.2.2	Charakteristika predmetu .....
5.5.2.3	Organizácia vyučovania .....
5.5.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.5.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.5.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.5.2.7	Prierezové témy .....
5.5.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.5.2.9	Učebné zdroje .....
5.6	Umenie a kultúra .....
5.6.1	Hudobná výchova .....

5.6.1.1	Učebný plán .....
5.6.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.6.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.6.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.6.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.6.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.6.1.7	Prierezové témy .....
5.6.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.6.1.9	Učebné zdroje .....
5.6.2	Výtvarná výchova .....
5.6.2.1	Učebný plán .....
5.6.2.2	Charakteristika predmetu .....
5.6.2.3	Organizácia vyučovania .....
5.6.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.6.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.6.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.6.2.7	Prierezové témy .....
5.6.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.6.2.9	Učebné zdroje .....
5.7	Zdravie a pohyb .....
5.7.1	Telesná výchova .....
5.7.1.1	Učebný plán .....
5.7.1.2	Charakteristika predmetu .....
5.7.1.3	Organizácia vyučovania .....
5.7.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
5.7.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
5.7.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
5.7.1.7	Prierezové témy .....
5.7.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
5.7.1.9	Učebné zdroje .....

6 Učebné osnovy pre II.stupeň základnej školy – ISCED2 .....

6.1	Jazyk a komunikácia .....
6.1.1	Slovenský jazyk a literatúra .....
6.1.1.1	Učebný plán .....
6.1.1.2	Charakteristika predmetu .....
6.1.1.3	Organizácia vyučovania .....
6.1.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
6.1.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.1.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
6.1.1.7	Prierezové témy .....
6.1.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
6.1.1.9	Učebné zdroje .....
6.1.2	Tvorivá dramatika.....
6.1.2.1	Učebný plán .....
6.1.2.2	Charakteristika predmetu .....
6.1.2.3	Organizácia vyučovania .....
6.1.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
6.1.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.1.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....

6.1.2.7	Prierezové témy	
6.1.2.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.1.2.9	Učebné zdroje	
6.1.3	Anglický jazyk	
6.1.3.1	Učebný plán	
6.1.3.2	Charakteristika predmetu	
6.1.3.3	Organizácia vyučovania	
6.1.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.1.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.1.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.1.3.7	Prierezové témy	
6.1.3.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.1.3.9	Učebné zdroje	
6.1.4	Nemecký jazyk	
6.1.4.1	Učebný plán	
6.1.4.2	Charakteristika predmetu	
6.1.4.3	Organizácia vyučovania	
6.1.4.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.1.4.5	Vzdelávacie štandardy	
6.1.4.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.1.4.7	Prierezové témy	
6.1.4.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.1.4.9	Učebné zdroje	
6.1.5	Ruský jazyk	
6.1.5.1	Učebný plán	
6.1.5.2	Charakteristika predmetu	
6.1.5.3	Organizácia vyučovania	
6.1.5.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.1.5.5	Vzdelávacie štandardy	
6.1.5.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.1.5.7	Prierezové témy	
6.1.5.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.1.5.9	Učebné zdroje	
6.1.6	Konverzácia v nemeckom jazyku	
6.1.6.1	Učebný plán	
6.1.6.2	Charakteristika predmetu	
6.1.6.3	Organizácia vyučovania	
6.1.6.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.1.6.5	Vzdelávacie štandardy	
6.1.6.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.1.6.7	Prierezové témy	
6.1.6.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.1.6.9	Učebné zdroje	
6.2	Matematika a práca s informáciami	
6.2.1	Matematika	
6.2.1.1	Učebný plán	
6.2.1.2	Charakteristika predmetu	
6.2.1.3	Organizácia vyučovania	
6.2.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.2.1.5	Vzdelávacie štandardy	

6.2.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.2.1.7	Prierezové témy	
6.2.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.2.1.9	Učebné zdroje	
6.2.2	Informatika	
6.2.2.1	Učebný plán	
6.2.2.2	Charakteristika predmetu	
6.2.2.3	Organizácia vyučovania	
6.2.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.2.2.5	Vzdelávacie štandardy	
6.2.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.2.2.7	Prierezové témy	
6.2.2.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.2.2.9	Učebné zdroje	
6.2.3	Mladý informatik	
6.2.3.1	Učebný plán	
6.2.3.2	Charakteristika predmetu	
6.2.3.3	Organizácia vyučovania	
6.2.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.2.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.2.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.2.3.7	Prierezové témy	
6.2.3.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.2.3.9	Učebné zdroje	
6.3	Človek a príroda	
6.3.1	Fyzika	
6.3.1.1	Učebný plán	
6.3.1.2	Charakteristika predmetu	
6.3.1.3	Organizácia vyučovania	
6.3.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.3.1.5	Vzdelávacie štandardy	
6.3.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.3.1.7	Prierezové témy	
6.3.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.3.1.9	Učebné zdroje	
6.3.2	Fyzikálne praktikum	
6.3.2.1	Učebný plán	
6.3.2.2	Charakteristika predmetu	
6.3.2.3	Organizácia vyučovania	
6.3.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.3.2.5	Vzdelávacie štandardy	
6.3.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.3.2.7	Prierezové témy	
6.3.2.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.3.2.9	Učebné zdroje	
6.3.3	Chémia	
6.3.3.1	Učebný plán	
6.3.3.2	Charakteristika predmetu	
6.3.3.3	Organizácia vyučovania	
6.3.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	

6.3.3.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.3.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
6.3.3.7	Prierezové témy .....
6.3.3.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán .....
6.3.3.9	Učebné zdroje .....
6.3.4	Praktické cvičenia z chémie .....
6.3.4.1	Učebný plán .....
6.3.4.2	Charakteristika predmetu .....
6.3.3.3	Organizácia vyučovania .....
6.3.4.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
6.3.4.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.3.4.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
6.3.4.7	Prierezové témy .....
6.3.4.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán .....
6.3.4.9	Učebné zdroje .....
6.3.5	Biológia .....
6.3.5.1	Učebný plán .....
6.3.5.2	Charakteristika predmetu .....
6.3.5.3	Organizácia vyučovania .....
6.3.5.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
6.3.5.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.3.5.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
6.3.5.7	Prierezové témy .....
6.3.5.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán .....
6.3.5.9	Učebné zdroje .....
6.3.6	Bio-enviro .....
6.3.6.1	Učebný plán .....
6.3.6.2	Charakteristika predmetu .....
6.3.6.3	Organizácia vyučovania .....
6.3.6.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
6.3.6.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.3.6.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
6.3.6.7	Prierezové témy .....
6.3.6.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán .....
6.3.6.9	Učebné zdroje .....
6.4	Človek a spoločnosť .....
6.4.1	Dejepis .....
6.4.1.1	Učebný plán .....
6.4.1.2	Charakteristika predmetu .....
6.4.1.3	Organizácia vyučovania .....
6.4.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
6.4.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
6.4.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
6.4.1.7	Prierezové témy .....
6.4.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán .....
6.4.1.9	Učebné zdroje .....
6.4.2	Geografia .....
6.4.2.1	Učebný plán .....
6.4.2.2	Charakteristika predmetu .....
6.4.2.3	Organizácia vyučovania .....

6.4.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.4.2.5	Vzdelávacie štandardy	
6.4.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.4.2.7	Prierezové témy	
6.4.2.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.4.2.9	Učebné zdroje	
6.4.3	Občianska náuka	
6.4.3.1	Učebný plán	
6.4.3.2	Charakteristika predmetu	
6.4.3.3	Organizácia vyučovania	
6.4.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.4.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.4.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.4.3.7	Prierezové témy	
6.4.3.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.4.3.9	Učebné zdroje	
6.4.4	Geografické praktiká.....	
6.4.3.1	Učebný plán	
6.4.3.2	Charakteristika predmetu	
6.4.3.3	Organizácia vyučovania	
6.4.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.4.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.4.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.4.3.7	Prierezové témy	
6.4.3.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.4.3.9	Učebné zdroje	
6.5	Človek a hodnoty	
6.5.1	Etická výchova	
6.5.1.1	Učebný plán	
6.5.1.2	Charakteristika predmetu	
6.5.1.3	Organizácia vyučovania	
6.5.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.5.1.5	Vzdelávacie štandardy	
6.5.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.5.1.7	Prierezové témy	
6.5.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.5.1.9	Učebné zdroje	
6.5.2	Náboženská výchova	
6.5.2.1	Učebný plán	
6.5.2.2	Charakteristika predmetu	
6.5.2.3	Organizácia vyučovania	
6.5.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.5.2.5	Vzdelávacie štandardy	
6.5.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.5.2.7	Prierezové témy	
6.5.2.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
6.5.2.9	Učebné zdroje	
6.5.3	Výchova k ľudským právam	
6.5.3.1	Učebný plán	
6.5.3.2	Charakteristika predmetu	

6.5.3.3	Organizácia vyučovania	
6.5.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.5.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.5.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.5.3.7	Prierezové témy	
6.5.3.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.5.3.9	Učebné zdroje	
6.5.4	Výchova k manželstvu a rodičovstvu	
6.5.4.1	Učebný plán	
6.5.4.2	Charakteristika predmetu	
6.5.4.3	Organizácia vyučovania	
6.5.4.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.5.4.5	Vzdelávacie štandardy	
6.5.4.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.5.4.7	Prierezové témy	
6.5.4.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.5.4.9	Učebné zdroje	
6.6	Človek a svet práce	
6.6.1	Technika	
6.6.1.1	Učebný plán	
6.6.1.2	Charakteristika predmetu	
6.6.1.3	Organizácia vyučovania	
6.6.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.6.1.5	Vzdelávacie štandardy	
6.6.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.6.1.7	Prierezové témy	
6.6.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.6.1.9	Učebné zdroje	
6.6.2	Svet práce	
6.6.2.1	Učebný plán	
6.6.2.2	Charakteristika predmetu	
6.6.2.3	Organizácia vyučovania	
6.6.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.6.2.5	Vzdelávacie štandardy	
6.6.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.6.2.7	Prierezové témy	
6.6.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.6.2.9	Učebné zdroje	
6.6.3	Domov a práca	
6.6.3.1	Učebný plán	
6.6.3.2	Charakteristika predmetu	
6.6.3.3	Organizácia vyučovania	
6.6.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.6.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.6.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.6.3.7	Prierezové témy	
6.6.3.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.6.3.9	Učebné zdroje	
6.7	Umenie a kultúra	
6.7.1	Hudobná výchova	

6.7.1.1	Učebný plán	
6.7.1.2	Charakteristika predmetu	
6.7.1.3	Organizácia vyučovania	
6.7.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.7.1.5	Vzdelávacie štandardy	
6.7.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.7.1.7	Prierezové témy	
6.7.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.7.1.9	Učebné zdroje	
6.7.2	Výtvarná výchova	
6.7.2.1	Učebný plán	
6.7.2.2	Charakteristika predmetu	
6.7.2.3	Organizácia vyučovania	
6.7.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.7.2.5	Vzdelávacie štandardy	
6.7.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.7.2.7	Prierezové témy	
6.7.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.7.2.9	Učebné zdroje	
6.7.3	Výchova umením	
6.7.3.1	Učebný plán	
6.7.3.2	Charakteristika predmetu	
6.7.3.3	Organizácia vyučovania	
6.7.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.7.3.5	Vzdelávacie štandardy	
6.7.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.7.3.7	Prierezové témy	
6.7.3.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.7.3.9	Učebné zdroje	
6.8	Zdravie a pohyb	
6.8.1	Telesná a športová výchova	
6.8.1.1	Učebný plán	
6.8.1.2	Charakteristika predmetu	
6.8.1.3	Organizácia vyučovania	
6.8.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
6.8.1.5	Vzdelávacie štandardy	
6.8.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
6.8.1.7	Prierezové témy	
6.8.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán	
6.8.1.9	Učebné zdroje	
7	Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím - VARIANT A	
7.2	Stupeň vzdelania	
7.3	Profil absolventa	
7.4	Vzdelávacie oblasti	
7.5	Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania	
7.6	Vzdelávacie štandardy	
7.7	Učebné plány	
7.8	Vyučovací jazyk	
7.9	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie	

7.10 Spôsob a podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania	
7.11 Povinné personálne zabezpečenie	
7.12 povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie	
7.13 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove	

8 Učebné osnovy pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – ISCED 1....

8.1 Jazyk a komunikácia	
8.1.1 Slovenský jazyk a literatúra	
8.1.1.1 Učebný plán	
8.1.1.2 Charakteristika predmetu	
8.1.1.3 Organizácia vyučovania	
8.1.1.4 Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.1.1.5 Vzdelávacie štandardy	
8.1.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.1.1.7 Prierezové témy	
8.1.1.8 Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.1.1.9 Učebné zdroje	
8.2 Príroda a spoločnosť	
8.2.1 Vecné učenie	
8.2.1.1 Učebný plán	
8.2.1.2 Charakteristika predmetu	
8.2.1.3 Organizácia vyučovania	
8.2.1.4 Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.2.1.5 Vzdelávacie štandardy	
8.2.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.2.1.7 Prierezové témy	
8.2.1.8 Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.2.1.9 Učebné zdroje	
8.2.2 Vlastiveda	
8.2.2.1 Učebný plán	
8.2.2.2 Charakteristika predmetu	
8.2.2.3 Organizácia vyučovania	
8.2.2.4 Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.2.2.5 Vzdelávacie štandardy	
8.2.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.2.2.7 Prierezové témy	
8.2.2.8 Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.2.2.9 Učebné zdroje	
8.3 Príroda a spoločnosť	
8.3.1 Fyzika	
8.3.1.1 Učebný plán	
8.3.1.2 Charakteristika predmetu	
8.3.1.3 Organizácia vyučovania	
8.3.1.4 Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.3.1.5 Vzdelávacie štandardy	
8.3.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.3.1.7 Prierezové témy	
8.3.1.8 Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.3.1.9 Učebné zdroje	

8.3.2	Chémia .....
8.3.2.1	Učebný plán .....
8.3.2.2	Charakteristika predmetu .....
8.3.2.3	Organizácia vyučovania .....
8.3.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.3.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.3.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.3.2.7	Prierezové témy .....
8.3.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.3.2.9	Učebné zdroje .....
8.3.3	Biológia .....
8.3.3.1	Učebný plán .....
8.3.3.2	Charakteristika predmetu .....
8.3.3.3	Organizácia vyučovania .....
8.3.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.3.3.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.3.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.3.3.7	Prierezové témy .....
8.3.3.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.3.3.9	Učebné zdroje .....
8.4	Človek a spoločnosť .....
8.4.1	Dejepis .....
8.4.1.1	Učebný plán .....
8.4.1.2	Charakteristika predmetu .....
8.4.1.3	Organizácia vyučovania .....
8.4.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.4.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.4.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.4.1.7	Prierezové témy .....
8.4.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.4.1.9	Učebné zdroje .....
8.4.2	Geografia .....
8.4.2.1	Učebný plán .....
8.4.2.2	Charakteristika predmetu .....
8.4.2.3	Organizácia vyučovania .....
8.4.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.4.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.4.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.4.2.7	Prierezové témy .....
8.4.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.4.2.9	Učebné zdroje .....
8.4.3	Občianska náuka .....
8.4.3.1	Učebný plán .....
8.4.3.2	Charakteristika predmetu .....
8.4.3.3	Organizácia vyučovania .....
8.4.3.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.4.3.5	Vzdelávacie štandardy .....

8.4.3.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.4.3.7	Prierezové témy	
8.4.3.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.4.3.9	Učebné zdroje	
8.5	Človek a hodnoty	
8.5.1	Náboženská výchova	
8.5.1.1	Učebný plán	
8.5.1.2	Charakteristika predmetu	
8.5.1.3	Organizácia vyučovania	
8.5.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.5.1.5	Vzdelávacie štandardy	
8.5.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.5.1.7	Prierezové témy	
8.5.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.5.1.9	Učebné zdroje	
8.6	Matematika a práca s informáciami	
8.6.1	Matematika	
8.6.1.1	Učebný plán	
8.6.1.2	Charakteristika predmetu	
8.6.1.3	Organizácia vyučovania	
8.6.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.6.1.5	Vzdelávacie štandardy	
8.6.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.6.1.7	Prierezové témy	
8.6.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.6.1.9	Učebné zdroje	
8.6.2	Informatická výchova	
8.6.2.1	Učebný plán	
8.6.2.2	Charakteristika predmetu	
8.6.2.3	Organizácia vyučovania	
8.6.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.6.2.5	Vzdelávacie štandardy	
8.6.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.6.2.7	Prierezové témy	
8.6.2.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.6.2.9	Učebné zdroje	
8.7	Človek a svet práce	
8.7.1	Pracovné vyučovanie	
8.7.1.1	Učebný plán	
8.7.1.2	Charakteristika predmetu	
8.7.1.3	Organizácia vyučovania	
8.7.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu	
8.7.1.5	Vzdelávacie štandardy	
8.7.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia	
8.7.1.7	Prierezové témy	
8.7.1.8	Tématický výchovno-vzdelávací plán	
8.7.1.9	Učebné zdroje	
8.7.2	Svet práce	
8.7.2.1	Učebný plán	
8.7.2.2	Charakteristika predmetu	

8.7.2.3	Organizácia vyučovania .....
8.7.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.7.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.7.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.7.2.7	Prierezové témy .....
8.7.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.7.2.9	Učebné zdroje .....
8.8	Umenie a kultúra .....
8.8.1	Výtvarná výchova .....
8.8.1.1	Učebný plán .....
8.8.1.2	Charakteristika predmetu .....
8.8.1.3	Organizácia vyučovania .....
8.8.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.8.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.8.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.8.1.7	Prierezové témy .....
8.8.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.8.1.9	Učebné zdroje .....
8.8.2	Hudobná výchova .....
8.8.2.1	Učebný plán .....
8.8.2.2	Charakteristika predmetu .....
8.8.2.3	Organizácia vyučovania .....
8.8.2.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.8.2.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.8.2.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.8.2.7	Prierezové témy .....
8.8.2.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.8.2.9	Učebné zdroje .....
8.9	Zdravie a pohyb .....
8.9.1	Telesná výchova .....
8.9.1.1	Učebný plán .....
8.9.1.2	Charakteristika predmetu .....
8.9.1.3	Organizácia vyučovania .....
8.9.1.4	Kľúčové kompetencie-ciele predmetu .....
8.9.1.5	Vzdelávacie štandardy .....
8.9.1.6	Spôsob a kritéria hodnotenia .....
8.9.1.7	Prierezové témy .....
8.9.1.8	Tematický výchovno-vzdelávací plán .....
8.9.1.9	Učebné zdroje .....
9	Výchovno-vzdelávací program pre ŠKD .....
9.1	Poslanie školského klubu detí .....
9.2	Ciele výchovno-vzdelávacej práce .....
9.3	Metódy a formy výchovnej práce .....
9.4	Obsah výchovnej práce .....
9.5	Hodnotenie a vnútorný systém kontroly.....
9.6	Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických pracovníkov .....

9.7 Materiálne, personálne a ekonomické podmienky	
9.8 BOZP	
9.9 Vnútorný poriadok ŠKD	
9.10 Tematické oblasti výchovy	
9.11 Týždenná skladba v ŠKD	
10 Výchovno-vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia(VPU)...	
10.1 Ciele výchovy a vzdelávania žiakov s VPU	
10.2 Stupeň vzdelania	
10.3 Profil absolventa	
10.4 Vzdelávacie oblasti	
10.5 Charakteristika výchovy a vzdelávania	
10.6 Špecifiká výchovy a vzdelávania	
10.7 Vzdelávanie žiakov s VPU v triede spolu s ostatnými žiakmi školy (v školskej integrácii)	
10.8 Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU	
10.9 Dĺžka výchovy a vzdelávania	
10.10 Formy výchovy a vzdelávania	
10.11 Podmienky prijímania	
11 Poznámky k ŠkvP	
12 Prílohy – koncepcie	

Všeobecná charakteristika školy

1.1 Veľkosť školy

Základná škola Slovenská Kajňa patrí od 1.09.1960 do vzdelávacej sústavy regionálneho školstva, ktoré riadi Ministerstvo školstva SR. Škola sa nachádza v obci Slovenská Kajňa. Je plne organizovanou školou s právnou subjektivitou. Je priestorovo zostrojená tak, že podľa základných hygienických noriem a pravidiel BOZP dokáže poskytovať vzdelanie naraz pre cca 300 žiakov. V školskom roku 2013/2014 školu navštevuje 150 žiakov od 1. po 9. ročník v 11 kmeňových triedach. Škola je umiestnená na okraji obce v tichom a ekologicky čistom prostredí.

Hlavnou činnosťou školy je výchova a vzdelávanie žiakov vo veku 6 až 15 rokov v povinnej desaťročnej školskej dochádzke. Škola ponúka predovšetkým kvalitnú výchovu a vzdelávanie. Snahou je, aby úroveň vzdelávania aj napriek spoločenským trendom nepoklesla. Škola nemá konkrétnu špecifikáciu. Jej úlohou je poskytnúť výchovu a vzdelanie žiakom zo školského obvodu Slovenská Kajňa. Snažíme sa vybudovať školu rodinného typu. Na škole sa vyučuje anglický a nemecký.

Škola má odborné učebne, multimediálnu učebňu, počítačové učebne, učebňu technickej výchovy, cvičnú kuchynku, a školskú knižnicu. K vonkajšiemu areálu školy patria aj 2 antukové ihriská a trávnaté ihrisko. Na škole pracujú krúžky rôzneho zamerania pod vedením skúsených pedagógov. Žiaci v rámci tohto druhu vzdelávania majú možnosť rozvíjať svoje zručnosti a talent v ručných prácach, v práci s počítačom, vo vyučovaní nemeckého, anglického, slovenského jazyka a matematiky. Nezabúdame ani na športové hry a turistiku.

1.2 Charakteristika žiakov

Škola je spádovou školou pre obce: Benkovce, Malá Domaša, Žalobín, Kvakovce a Slovenská Kajňa. Z obcí Žalobín a Benkovce prichádzajú žiaci do 5. ročníka.

Máme približne 56%(84) žiakov zo sociálne-znevýhodneného prostredia a 40,7%(61) žiakov žije v rodinách nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

17,3(26)% žiakov máme so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP)), pre ktorých sú zriadené tri špeciálne triedy. Časť žiakov s ŠVVP je individuálne integrovaná.

Na škole už niekoľko rokov dochádza k znižovaniu počtu žiakov, ktorý súvisí celkovo s demografickým vývojom v tejto oblasti, migrácií obyvateľstva v tejto oblasti za prácou do zahraničia a v neposlednej miere aj prihlasovanie žiakov zo spádových škôl do mestských škôl v okresnom meste v ktorom súčasne pracujú aj ich rodičia. Tento jav má jak svoje pozitíva (triedy nie sú preplnené čo podporuje individuálny prístup učiteľov k žiakom, uvoľnené triedy postupne slúžia ako odborné učebne) tak aj svoje veľké negatívum, ktorým je znižovanie rozpočtových prostriedkov školy, ktoré je závislé na normatívnom financovaní. Aj napriek týmto skutočnostiam vďaka premyslenej personálnej politike školy a zavedením úsporných opatrení nemáme problémy pri materiálno-technickom zabezpečení vyučovacieho procesu v škole.

1.3 Charakteristika pedagogického zboru

V základnej škole pracuje veľmi vyrovnaný, profesionálne zdatný tím pedagógov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady a aprobáciu pre dané predmety. V posledných rokoch

došlo k omladeniu pedagogického zboru. Priemerný vek pedagógov je 39 rokov. V škole pracuje výchovný poradca, školský špeciálny pedagóg, koordinátor pre environmentálnu výchovu, koordinátor pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu, koordinátor zdravej školy, koordinátor finančnej gramotnosti, koordinátor drogovej závislosti. Škola nemá vlastného školského psychológa. Na škole pôsobia štyria špeciálni pedagógovia. Na škole pôsobí jeden koordinátor školského vzdelávacieho programu.

Vzhľadom na súčasne prebiehajúcu reformu vzdelávania, ďalšie vzdelávanie učiteľov je potrebné zamerať na oblasti: **cudzích jazykov, informačných a komunikačných technológií, nové netradičné metódy a formy práce, legislatívne zmeny.**

Pedagogický zbor tvorí 16 vysokoškolsky kvalifikovaných pedagógov. Na škole vyučujú aj 2 farári (rím.-kat. náboženstvo). Máme jedno oddelenie ŠKD, kde vychováva žiakov jedna kvalifikovaná vychovávateľka. Sedem pedagógov má urobenú I. atestáciu. Pedagógovia skvalitňujú svoju pedagogickú spôsobilosť absolvovaním kontinuálneho vzdelávania podľa plánu kontinuálneho vzdelávania a rôznych foriem ďalšieho formálneho i neformálneho vzdelávania. V rámci projektu „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít“ od 1.09.2012 na škole pracujú 2 asistenti učiteľa.

1.4 Organizácia prijímacieho konania

Primárne vzdelávanie

Na primárne vzdelávanie sa prijíma dieťa, ktoré splnilo podmienky na začatie plnenia povinnej školskej dochádzky podľa §19 zákona 245/2008 Zb. Povinná školská dochádzka začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok a dosiahne školskú zrelosť.

Zápis do 1.ročníka sa koná od 15.januára do 15.februára, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom má dieťa plniť povinnú školskú dochádzku.

Nižšie stredné vzdelanie

Vedenie školy nemá špecifické požiadavky na žiakov v prijímacom konaní na nižšie stredné vzdelávanie.

Primárne vzdelávanie pre žiakov s ĽMP (ľahký mentálny postih)

Podmienky prijímania žiakov určuje vyhláška č.322/2008 Z.z. o špeciálnych školách vo svojom §7 ods.1 až 4.

Žiaci s VPU (vývinové poruchy učenia)

Do základnej školy sa žiak s VPU prijíma na základe psychologickej a špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky v centre špeciálnopedagogického poradenstva (CŠPP) alebo v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP). V prípade potreby môže poradenské zariadenie priamo, alebo na základe podnetu školy, vyžadovať aj odbornú lekársku diagnostiku alebo diagnostiku odborného zdravotníckeho zamestnanca (neurológ, psychiater, foniater ...). O prijatí dieťaťa s VPU rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CŠPP a CPPPaP), vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so ŠVVP do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so ŠVVP poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa. (§ 61 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z).

1.5 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Pri ZŠ je zriadená Rada školy, ktorá má 11 členov. Zloženie Rady školy je v zmysle zákona. Zasadá 4-krát ročne.

Rodičovská rada sa vždy volí na prvom zasadnutí rodičovského združenia a zasadá podľa potreby, spravidla 4 krát ročne. Rodičovské združenia uskutočňujeme 4 krát ročne, buď celo triedne alebo formou individuálnych konzultácií. Úzko spolupracujeme:

- a) s CPPP a P, ŠPPP pri práci so žiakmi s ŠVVP,
- b) s OcÚ pri vytváraní projektov, riešenie záškoláctva žiakov,
- c) s políciou pri vypracovaní a realizácii preventívnych a výchovných programov,
- d) s Autoškolou Madura pri realizácii kurzu dopravnej výchovy
- e) s požiarnym zborom pri organizácii MDD

1.6 Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Škola sa skladá z dvoch budov. Na starej budove je 9 tried, zborovňa, riaditeľňa, kancelária zástupcu, kancelária adm. pracovníčky, kotolňa a kabinety.

Na novej budove máme 2 triedy, ŠKD, dielňu a cvičnú kuchynku, kabinet výchovného poradcu, kabinet 1. až 4. roč., 2 počítačové učebne, knižnicu, audiovizuálnu učebňu, archív, a sociálne zariadenia pre chlapcov a dievčatá.

Výučba hlavne prebieha na starej budove nakoľko nastal pokles v počte žiakov a na novej budove sme zriadili odborné učebne:

- výpočtovej techniky (15 počítačov, interaktívna tabuľa)
- výpočtovej techniky (15 počítačov, interaktívna tabuľa)
- audiovizuálna učebňa (interaktívna tabuľa)
- školská knižnica (počet zväzkov je 2257, 5 počítačov, interaktívna tabuľa)

Tieto odborné učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy školského vzdelávacieho programu.

Vybavenie kabinetov nie je ešte postačujúce, pomôcky pravidelne obnovujeme a vymieňame za modernejšie, mnohé ešte pochádzajú z prvotného vybavenie školy.

Škola nemá k dispozícii telocvičňu, na výučbu telesnej výchovy využívame počas zimy a v nepriaznivom počasí chodbu na starej budove a v lete školské ihriská (volejbalové a upravené aj na basketbal, futbalové), skok do diaľky.

Škola má vlastnú modernú plynovú kotolňu. Prebehla kompletná rekonštrukcia starej budovy školy.

1.7 Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci a pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie kladieme dôraz na upravené a estetické prostredie tried, školského dvora, chodieb. Aktuálne informujeme o aktivitách školy na informačných tabuliach, internetových stránkach školy a nástenkách na nasledujúci mesiac. Tieto aktivity pravidelne vyhodnocujeme. V škole je priaznivá pracovná a medziľudská atmosféra. Aktuálne problémy bezodkladne riešime, ide najmä o záškoláctvo rómskych žiakov. Toto záškoláctvo riešime s rodičmi žiakov a s príslušnými OcÚ.

1.8 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Pri nástupe do zamestnania v mesiaci august sú pedagogickí aj prevádzkovi zamestnanci školení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci bezpečnostným technikom. Zamestnanci testom a svojim podpisom potvrdzujú účasť na školení. Súčasťou tohto školenia je aj školenie o bezpečnosti proti požiaru.

Žiaci sú poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia pred každými prázdninami, výletmi, exkurziami, plaveckým a lyžiarskym výcvikom.

Školenia BOZP zamestnancov sa vykonávajú v súlade s plánom BOZP. Školenia zabezpečuje externý zamestnanec. Revízie zariadení sú v súlade s plánom podľa platných noriem a zákonov. Učebne a vybavenie zodpovedajú platným normám. Nevyhnutnosťou je zabezpečenie vhodnej štruktúry pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodného režimu vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia, zdravého prostredia učebni (tried) a ostatných priestorov školy podľa platných noriem – odpovedajúce svetlo, teplo, nehlučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku. Dôležitý je vhodný stravovací a pitný režim žiakov (podľa vekových a individuálnych potrieb žiakov).

Bezpečnosť a ochranu zdravia zaručuje aktívna ochrana žiakov pred úrazmi, dostupnosť prvej pomoci z materiálneho aj ľudského hľadiska, vrátane kontaktov na lekára, či iných špecialistov. Nevyhnutné je dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používanie iných škodlivín v škole a okolí a výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a častí využívaných priestorov a pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti.

Sme zapojení do projektu Škola podporujúca zdravie.

1.9 Personálne zabezpečenie

- počet učiteľov vrátane riaditeľa školy a ZRŠ : fyzický stav : 16
- počet nepedagogických zamestnancov v ZŠ : fyzický stav : 4
- počet pedagógov, ktorí nespĺňajú kvalifikačné predpoklady : 1
- z toho študujúcich za účelom spĺňania kvalifikačných predpokladov : 1
- počet duchovných učiacich rim.kat. náboženstvo:2
- asistent učiteľa:2

1.10 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov (ďalej len „ĎVPZ“) má veľký dopad na celkovú úroveň kvality výchovno-vzdelávacieho procesu. Podrobný a konkrétny plán ĎVPZ je súčasťou ročného plánu školy.

Tento systém má tieto ciele:

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebvzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti
- zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba

štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti dobiehajúcich ročníkoch), atď.

- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov
- sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému
- pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie

ĎVPPZ v súlade s platnou legislatívou by mal rešpektovať tieto princípy:

- Ďalšie vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagogického a odborného zamestnanca školy
- Každý pedagogický i odborný zamestnanec školy má mať možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok

2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

2.1 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť žiakovi

a) získať vzdelanie podľa ŠkvP

b) získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti, a kompetencie v oblasti technických prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie,

c) ovládať anglický jazyk a aspoň jeden ďalší cudzí jazyk a vedieť ich používať,

d) naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,

e) rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi na praktických cvičeniach v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo s aktuálnymi požiadavkami na trhu práce,

f) posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,

g) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

h) pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami a náboženskej tolerancie,

i) naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,

- j) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
- k) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

2.2 Pedagogický princíp školy

V školskom roku budeme výchovno-vzdelávací program viesť tak, aby žiaci získali potrebné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecno-vzdelávacích predmetoch, ako aj vo zvolených voliteľných predmetoch, aby tieto vedomosti a zručnosti vedeli ďalej rozvíjať a správne použiť. Žiaci sa budú cvičiť, aby boli tvoriví, flexibilní a komunikatívni. Výchovno-vzdelávaciu činnosť chceme ďalej smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy. Chceme skvalitniť motiváciu žiakov pre učenie, aby podľa svojich možností a zručností zažívali úspech, vedeli pracovať v tíme a riešiť problémy. Naším cieľom je pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.

Zameriame sa na zvýšenie gramotnosti žiakov v oblasti IKT. Naďalej budeme vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov. Dôslednejšie chceme odstraňovať rasovú nenávisť a diskrimináciu. Zameriame sa aj na poznávanie regiónu, zvykov, kultúry, tradícií, histórie ako maj na plány obcí do budúcností. Zefektívňime ochranu človeka a prírody. Chceme doceliť lepšiu spoluprácu s rodičmi, najmä slabšie prosperujúcich.

Zabezpečíme kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov.

Dôležité je aby sme formovali u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie. Chceme vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov a v spolupráci s rodičmi žiakov vychovať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

2.3 Zameranie školy a stupeň vzdelania.

Škola nemá žiadnu špecializáciu – umožňuje vzdelávanie všetkým deťom berúc do úvahy ich možnosti a schopnosti.

Aktivity školy v edukačnom procese i mimoškolskej činnosti sú nasmerované na plnenie nasledovných cieľov a úloh:

- chceme byť školou so svojou históriou, budúcnosťou, ktorá bude mať pevné základy postavené na demokratických zásadách a princípoch,
- v popredí nášho záujmu je náš žiak, v ktorého prospech pracuje tím pedagogických a nepedagogických zamestnancov,
- úspešnosť žiaka v ďalšom štúdiu i uplatnenie na trhu práce považujeme za výsledok našej práce,
- sme a chceme byť aj naďalej školou otvorenou pre žiakov a verejnosť,
- veľký dôraz kladieme na zdravý vývoj, bezpečnosť, ekológiu vonkajšieho i vnútorného prostredia,
- poznáme svoje možnosti, ale poznávame aj možnosti našich konkurentov,
- veľký dôraz kladieme na kvalitu edukačného procesu,
- podporujeme výučbu cudzích jazykov a IKT,
- podporujeme nadaných a talentovaných žiakov,
- venujeme pozornosť efektívnej integrácii žiakov,
- hľadáme možnosti, ale najmä čerpáme skúsenosti zapájaním sa do rôznych aktivít a projektov, ktoré by mohli skvalitniť našu ponuku.

Škola poskytuje podľa zákona č. 245/ 2008 Z.z. základné vzdelanie ktoré sa člení na:

- a) primárne vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy alebo ktoré získa žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (úspešné absolvovanie tohto stupňa vzdelania je podmienkou na pokračovanie žiaka vo vzdelávaní na nižšom strednom stupni)
- b) nižšie stredné vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

2.4 Profil absolventa primárneho a nižšieho stredného vzdelania

ISCED 1:

Absolvent by mal byť hrdý, že ju navštevoval a mal by vedomostnou úrovňou a správaním našu školu reprezentovať. Získané vedomosti, zručnosti a návyky by mal správne využívať v praxi. Mal by vedieť riešiť problémy, rozlišovať dobro od zla, šíriť dobré medziľudské vzťahy. Mal by byť čestný, svedomitý a samostatný. Naučiť sa sám vyhľadávať potrebné informácie, poznať svoj región.

ISCED 2:

Absolvent našej školy by mal svojím vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, poznať metódy prírodných vied (hypotéza, experiment, analýza) a diskutovať o prírodovedných otázkach, mať schopnosť presadzovať ekologické prístupy pri riešení problémov, mať schopnosť vnímať dejiny vlastného národa vo vzájomnom prepojení s vedomosťami zo všeobecných dejín, dobre ovládať slovenský jazyk a sám sa starať o kultúru svojho písomného a ústneho vyjadrovania, ovládať dva svetové jazyky, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít, byť pripravený uplatniť sa v zamestnaní a byť zodpovedný za svoj život.

ISCED 1 – žiaci s mentálnym postihom

Absolvent by mal zvládnuť komunikačné spôsobilosti, matematickú gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií. Mal by mať uvádzané spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry. (viz. kapitola 8)

ISCED1, ISCED2 – žiaci s VPU (vývinové poruchy učenia)

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy v prípade žiakov s VPU zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho sekundárneho stupňa školského vzdelávania. (viz. kapitola 10)

2.5 Pedagogické stratégie

Budeme podporovať vyučovanie pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácie a obhajobu výstupov, praktickú výučbu.

Dôraz je kladený na samostatnosť a zodpovednosť za učenie. Využívame IKT vo vyučovaní. V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, sebahodnotenie.

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou skupín žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.

Špeciálny pedagóg poskytne odbornú pomoc žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a ich rodičom.

Práca v oblasti environmentálnej výchovy je na našej škole veľmi bohatá. Aktivity sú zapracované do všetkých predmetov, hlavne prírodovedných. Žiaci majú o túto oblasť veľký záujem.

Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako napr. besedy, workshopy a iné. I napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa nestretli, treba sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom.

Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a motivovať ich do učenia pestrými formami výučby. Chceme si všímať ich talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery. Výsledky súťaží budeme zverejňovať na nástenkách v škole aj v obci. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva.

Dôležitým odporúčaním do budúceho šk. roka je pre nás potreba orientácie na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slaboprosievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

Budeme pokračovať v našej tradíciách:

- Deň otvorených dverí.
- Martinský lampáš.
- Vianočná akadémia.
- Noc v škole.

Našou úlohou je v spolupráci s rodičmi zaviesť na škole aj ďalšie tradície.

Pedagogické stratégie = spoločné postupy na úrovni školy , uplatňované vo vyučovaní aj mimo neho , ktorými škola cielene rozvíja kľúčové kompetencie žiakov :

2.5.1 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie k celoživotnému učeniu sa "kompetencia učiť sa":

- na praktických príkladoch blízkych žiakovi vysvetľujeme zmysel a cieľ učenia, posilňujeme pozitívny vzťah k učeniu,

- vo vyučovaní sa zameriavame na aktívne kompetencie ,učivo používame len ako prostriedok k ich získaniu,

- do vyučovania zaraďujeme problémové vyučovanie a experiment,

- uplatňujeme individuálny prístup , výsledky posudzujeme vždy z pohľadu „pridanej hodnoty,

- motivujeme k učeniu – snažíme sa vytvárať také situácie, v ktorých má žiak radosť z učenia,

- na začiatku vyučovacej hodiny vždy spoločne so žiakmi vyvodíme cieľ, na konci vyučovacej hodiny spoločne zhodnotíme jeho dosiahnutie,
- využívame sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- žiakom zadávame samostatné práce, ktoré si vyžadujú aplikáciu teoretických poznatkov,
- zadávame motivačné domáce úlohy - umožňujeme žiakom vybrať si z ponuky troch domácich úloh,
- od žiakov žiadame prezentáciu domácich úloh,
- od žiakov vyžadujeme hodné rozvrhnutie vlastnej práce, učíme ich plánovať, organizovať a vyhodnocovať svoju činnosť,
- vo vhodných prípadoch umožňujeme žiakom realizovať vlastné nápady,
- žiakom umožňujeme pozorovať, experimentovať, porovnávať výsledky a vyvodzovať závery,
- učíme práci s chybou,
- učíme trpezlivosti a povzbudzujeme,
- pri hodnotení používame v zreteľnej prevahe prvky pozitívnej motivácie.

Ideme príkladom - neustále si svojim ďalším vzdelávaním rozširujeme svoj pedagogický obzor.

2.5.2 Stratégie smerujúce k rozvoju sociálnych kompetencií:

- prioritne sa zameriavame na rozvoj komunikačných spôsobilostí žiakov v materinskom a cudzom jazyku jazyku,
- podporujeme rôzne formy komunikácie na medzinárodnej úrovni v rámci Európy aj svete,
- kladieme dôraz na kultúrnu úroveň komunikácie,
- podporujeme kritiku a sebakritiku,
- pripravujeme žiakov na zvládnutie komunikácie s inými ľuďmi v obtiažnych a ohrozujúcich situáciách,
- učíme žiakov počúvať druhých ako dôležitý prvok účinnej medziľudskej komunikácie,
- učíme žiakov asertívnemu správaniu sa a nonverbálnej komunikácii,
- dôraz kladieme na tímovú prácu a kooperatívne vyučovanie,
- vytvárame dostatočný priestor pre vyjadrovanie sa žiakov pri problémovom vyučovaní v komunitných kruhoch,
- vytvárame dostatočný priestor pre možnosť samostatnej ústnej aj písomnej prezentácie – samostatná práca, projekty, referáty, riadené diskusie, komunitný kruh,
- umožníme žiakom podieľať sa na príprave rozhlasových relácií,
- vo vyučovaní uplatňujeme brainstorming, brainpooling, simuláciu, hranie rolí,
- dôraz kladieme na zážitkové vyučovanie,
- vyžadujeme uplatňovanie znalostí cudzieho jazyka / rozvoj komunikácie v druhom cudzom jazyku /, a to nielen pri vyučovaní ale aj pri výmenných návštevách, exkurziách, poznávacích zájazdoch, besedách,
- vyžadujeme od žiakov uplatňovanie schopností komunikácie v rámci autentického učenia sa pri spoločenských akciách školy – akadémie, večierky, akcie školy,
- zaraďujeme činnosti umožňujúce komunikáciu s rôznymi vekovými skupinami žiakov a s dospelou populáciou, / spolupráca a spoločné aktivity starších a mladších žiakov, spolupráca so žiakmi v špeciálnych triedach, s rodičmi, starými rodičmi, domovom dôchodcov a podobne./

Ideme príkladom – profesionálnym prístupom ku komunikácii so žiakmi, rodičmi, zamestnancami školy a širšou verejnosťou. Otvorene komunikujeme na kultúrnej

úrovni , svoje názory opierame o logické argumenty. Netolerujeme ohováranie , nezdvorilosť. Pozitívne svoju školu a učiteľskú profesiu prezentujeme na verejnosti.

2.5.3 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a prírodovedného myslenia:

- pri riešení problémov pomocou algoritmu zaraďujeme do vyučovania modelové príklady,
- učíme žiaka k pozitívnemu postojú v matematike , ktorý je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť,
- vedieme žiaka k schopnosti komunikovať v matematickom jazyku , správne využívať argumentáciu,
- praktickými cvičeniami naučíme žiakov používať a zaobchádzať s technickými nástrojmi , prístrojmi a údajmi,
- podporujeme zvedavosť , záujem o etické a celosvetové otázky.

Ideme príkladom - sami sa zaujímame o najnovšie výsledky vedy a techniky , ako i o nové vedecké zistenia v oblasti našej profesie

2.5.4 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- vyžadujeme od žiakov využívanie informačných technológií pre získavanie informácií aj pre tvorbu výstupov – časopis, webová stránka , prezentácia a pod.,
- ako výstup z niektorých tém vyučovania vyžadujeme najrôznejším spôsobom spracované záverečné práce – power point , písomne , graficky pomocou obrazového vyjadrenia , podľa veku žiaka a druhu témy, následne požadujeme prezentáciu , obhajobu a počúvanie iných,
- formujeme u žiakov kritický prístup pri využívaní technológie informačnej spoločnosti , najmä ich schopnosť posudzovať relevantnosť zdrojov a rozlišovať medzi skutočnosťou a virtuálnym svetom,
- žiakom zadávame úlohy, ktorými rozvíjame kreatívny prístup pri práci s technológiami informačnej spoločnosti,
- poukážem na význam technológie informačnej spoločnosti.

Ideme príkladom : systematicky sa zdokonaľujeme v oblasti využívania technológie informačnej spoločnosti , pedagogickú dokumentáciu tvoríme pomocou dostupnej technológie , internet využívame v príprave na vyučovanie i k osobnej potrebe.

2.5.5 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie riešiť problémy:

- umožňujeme žiakom vytvárať hypotézy , pozorovať rôzne javy , hľadať ich vysvetlenie , uskutočňovať pokusy , overiť výsledok riešenia a zväžiť jeho uplatnenie v praxi,
- vytvárame pre žiakov praktické problémové úlohy a situácie , pri ktorých je nutné riešiť praktické úlohy,
- žiakom ponúkame úlohy, ktoré vyžadujú prepojenie znalosti viacerých vyučovacích predmetov aj využitie praktických zručností z rôznych oblastí ľudskej činnosti a teda aj viacero prístupov k riešeniu,
- žiakom nebránime pri voľbe poradia vypracovania úloh,
- priebežne monitorujeme ako žiaci prakticky zvládajú riešenie problémov v škole aj pri mimoškolských akciách.

Ideme príkladom : učíme sa sami lepšie , s rozumom a nadhľadom riešiť rôzne problémové situácie v škole .

2.5.6 Stratégie smerujúce k rozvoju občianskych kompetencií:

- pravidlá správania sú každoročne vypracované na podmienky školy,
- už od 1.ročníka vyžadujeme od žiakov spolupodieľanie sa na vytváraní pravidiel vlastnej triedy,
- vyžadujeme od žiakov hodnotenie vlastného správania a správania spolužiakov, hľadanie spoločného riešenia pri nedoržaní pravidiel triedy či školského poriadku , vyžadujeme od žiakov prijatie zodpovednosti za dodržiavanie týchto pravidiel,
- netolerujeme sociálne patologické prejavy správania - šikanovanie, drogy, kriminalita, prejavy rasizmu, xenofóbie a nacionalizmu,
- netolerujeme hrubé , agresívne , a nezdvorilé prejavy správania sa žiakov zamestnancov školy a rodičov,
- netolerujeme nekamarátske správanie a odmietnutie žiadanej pomoci,
- v škole pracuje žiacka samospráva – žiacky parlament,
- obsah triednických hodín pripravuje spolu so žiakmi,
- na prezentáciu vlastných názorov žiakov využívame komunitné kruhy, diskusné kruhy,
- využívame pomoc a skúsenosti odborníkov CPPaP ,polície ,výchovného poradcu,
- v činnostiach na to vhodných je žiakom poskytnutá možnosť vyjadriť svoje pocity, nálady,
- primerane ich upozorňujeme na psychické a fyzické násilie, s ktorým sa stretávajú,
- vo vyučovaní používame metódu hraných rolí pre priblíženie rôznych životných situácií a ich riešení , využívame pritom zážitkové učenie a príklady z bežného života,
- na konkrétnych príkladoch demonštrujeme pozitívne a negatívne prejavy správania sa ľudí,
- exkurziami a vychádzkami do okolia umožňujeme žiakom vnímať spôsoby komunikácie medzi ľuďmi a vhodne ich napodobňovať,
- organizujeme besedy z rôznych odvetví,
- uskutočňujeme akcie pripomínajúce ľudové tradície – Veľká noc , Vianoce, Martinský lampáš,
- organizuje vystúpenia pre verejnosť , zabezpečujeme účasť žiakov na akciách obce, vystupovania pre staršie a mladšie generácie,
- zapájame žiakov do celoškolských projektových dní – Deň otvorených dverí , Deň detí, a pod.,
- prostredníctvom vzdelávacích poukazov ponúkame žiakom vhodné kultúrne aktivity ako aj aktivity s protidrogovou tematikou.

Ideme príkladom : rešpektujem právne predpisy , vnútorné normy školy , plníme si príkladne svoje úlohy. Rešpektujeme osobnosť žiaka a jeho práva. Správame sa k žiakom , ich rodičom a ku svojim spolupracovníkom tak, ako si prajeme aby sa oni správali k nám . Budujeme priateľskú a otvorenú atmosféru v triede a škole.

2.5.7 Stratégie smerujúce k rozvoju personálnych kompetencií

- minimalizujem používanie metódy frontálneho vyučovania, podporujeme skupinové formy a kooperatívne vyučovanie,
- podporujeme inklúziu – začleňovanie , volíme formy práce, ktoré vnímajú rôznorodý kolektív triedy ako mozaiku vzájomne sa dopĺňujúcich členov rôznych kvalít, umožňujúcich vzájomne sa inšpirovať a učiť s cieľom dosiahnutia osobného maxima každého člena kolektívu,
- učíme žiakov pracovať v tímoch, vnímať ich vzájomné odlišnosti ako podmienku efektívnej spolupráce,
- rozvíjame schopnosť žiakov zastávať v tíme rôzne role,
- učíme žiakov kriticky hodnotiť prácu svojho tímu , výsledok svojej práce , význam tímovej práce,

- podporujeme vzájomnú pomoc žiakov , vytvárame situácie , kde sa žiaci vzájomne potrebujú,
- upevňujem u žiakov vedomie , že len spoluprácou možno najlepšie naplňať osobné a spoločenské ciele,
- podporujeme integráciu žiakov so ŠVVP do triednych kolektívov,
- priebežne monitorujeme sociálne vzťahy v triede,
- podporujeme koedukovanú výchovu detí vo vyučovaní,
- učíme žiakov odmietat' všetko, čo narušuje dobré vzťahy , medzi žiakmi , medzi žiakmi a učiteľmi.

Ideme príkladom : podporujeme spoluprácu všetkých členov pedagogického zboru a spoluprácu pedagogických i nepedagogických zamestnancov školy. Rešpektujeme prácu , povinnosti a zodpovednosť ostatných. Nedelíme zbor na 1. a 2. stupeň. Uprednostňujeme záujmy školy, záujmy žiakov a oprávnené záujmy rodičov pred svojimi osobnými. Pomáhame svojim spolupracovníkom , učíme sa od nich , vymieňame si skúsenosti.

2.5.8 Stratégie smerujúce k rozvoju pracovných kompetencií:

- pestrou ponukou záujmových útvarov podnecujem u žiakov záujmovú činnosť a zmysluplné využívanie voľného času , čím zároveň rozvíjame kompetencie rozhodovania sa a zodpovednosti za organizovanie voľného času,
- umožňujem žiakom samostatne zorganizovať podujatia a akcie mimo vyučovania, pripravovať akcie pre mladších spolužiakov , žiakov iných škôl a rodičov,
- rôznymi formami / besedami, exkurziami , ukážkami / zoznamujeme žiakov s rôznymi profesiami a tým cielene ujasňujeme predstavy žiakov o reálnej podobe ich budúceho povolania a voľbe ich ďalšieho štúdia,
- podporujeme žiakov pri tvorbe pomôcok na vyučovanie , vediem ich k prezentácii ich výsledkov pred žiakmi nižších ročníkov či iných škôl formou videokonferencií,
- zapájame žiakov do tvorby školských projektov,
- vyžadujeme od žiakov zhodnotenie vlastnej práce a práce spolužiakov , podávanie návrhov na zlepšenie vlastnej či kolektívnej práce,
- využívame hranie rolí, diskusiu, skupinovú prácu , pokusy , experimenty,
- ak je to možné namiesto modelových situácií vediem žiakov k riešeniu problémov priamo v teréne / obchody, verejné priestranstvá , les, rodina, laboratória /,
- žiakov nikdy netrestáme prácou,
- kvalitne odvedenú prácu vždy pochválime a žiakov vedieme k dodržiavaniu stanovených pravidiel , ochrane zdravia a k plneniu si povinností.

Ideme príkladom : príkladne si plníme svoje pracovné povinnosti – nástupy na hodiny, príprava na vyučovanie

2.5.9 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencií k iniciatívnosti a podnikavosti:

- podporujeme kreativitu žiakov , rozvíjame jeho schopnosť zmeniť myšlienky na skutky,
- učíme žiakov plánovať a organizovať si svoju prácu,
- starších žiakov poverujeme vedením a starostlivosťou o mladších spolužiakov,
- oceňujeme rôznymi formami pochvál kreativitu a iniciatívnosť žiakov,

- aktivita na vyučovaní, domáca príprava žiakov nad rámec povinností , získavanie a prezentácia vedomostí mimo úloh stanovených učiteľom je priestorom pre učiteľa na vyzdvihnutie kreativity žiaka,
- formujeme v žiakovi schopnosť postaviť sa za správnu vec , zastat' sa slabších spolužiakov a tým budovať etický vzorec správania sa,
- prácou v tímoch podporovať schopnosť žiakov viesť a organizovať kolektív, určovať silné a slabé stránky jednotlivých členov tímu metódou analýzy spoločnej práce , preberať osobnú zodpovednosť za výsledky spoločného diela,
- podporujeme činnosť žiackeho a triedneho parlamentu pri organizovaní akcií,
- pri získavaní informácií vedieme žiakov k účelnému využívaniu času stanovením si a dodržiavaním cieľa, nehľadať nepodstatné informácie , nezaoberať sa internetovými stránkami nepodstatnými pre školu,
- využívaním mena a loga školy formovať u žiakov počas prezentácie školy na verejnosti a akciách poriadaných školou hrdosť na príslušnosť k spoločenstvu školy.

Ideme príkladom : sme iniciatívni v hľadaní metód a foriem zdokonaľujúcich naše pôsobenie na žiaka , vo vytváraní priateľskej atmosféry v žiackom a pracovnom kolektíve . Problémy neobchádzame, ale tvorivým tímovým prístupom sa ich snažíme vyriešiť. Iniciatívne vyhl'adáваме možnosti vytvárania projektov na zabezpečenie lepšieho materiálneho a odborného vybavenia tried a učební školy.

2.5.10 Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencií vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- podporujeme účasť žiakov v súťažiach umeleckého zamerania,
- účasťou na výstavách , divadelných predstaveniach a koncertoch formujeme v žiakoch umelecké hodnoty , schopnosť vnímania národnej kultúry a jej rozdielnosti od kultúry iných národov,
- vlastnou tvorivosťou učíme žiakov vyjadrovať svoje pocity a myšlienky,
- podporujeme rozvoj umeleckej kreativity žiakov ako možnosti ich profesionálneho zamerania,
- prostredníctvom akadémií , školských vystúpení prezentujeme žiacku umeleckú tvorivosť všetkých druhov,
- exkurziami na pamätné miesta a vlastným skúmaním historických koreňov rodiny, školy, obce, mesta rozširujeme vedomosti žiakov o národnom dedičstve a budujeme u žiakov hrdosť voči národným dejinám a vlasti,
- kontaktmi so žiakmi iných škôl iných národov prostredníctvom projektovej činnosti a osobnými návštevami učíme žiakov vnímať kultúrnu jazykovú rozmanitosť v Európe,
- u žiakov formujeme vedomie, že kultúrnosť vyjadrovania sa je znakom kultúrnosti osobnosti.

Ideme príkladom : estetická úprava tried, chodieb, písomných dokumentov, prezentácia vlastných názorov na vnímané umelecké diela ako aj tvorba vlastných umeleckých diel sú znakom našej kultúrnosti. Vkusne dotvárame aj vonkajšie prostredie školy

2.6 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami(d'alej len ŠVVP).

A) Žiaci so zdravotným znevýhodnením

- škola spolupracuje s CPPP a P aj ŠPPP vo Vranove nad Topľou pri zabezpečení starostlivosti o žiakov so ŠVVP vrátane žiakov so zdravotným znevýhodnením,
- škola môže integrovať žiakov so zdravotným znevýhodnením podľa požiadaviek zákonných zástupcov žiakov, pričom vychádza z možností a podmienok školy ak mu príslušné poradenské zariadenie po diagnostických vyšetreniach vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu na základe diagnostikovaných ŠVVP,
- pre integrovaných žiakov škola vypracuje v spolupráci s CPPP a P alebo ŠPPP individuálny výchovno– vzdelávací program,
- pri hodnotení žiakov s ŠVVP vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy (príloha B), alebo v prípade žiakov s mentálnym postihnutím podľa Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1,
- škola zabezpečí pre žiakov so špeciálnymi potrebami učebné a kompenzačné pomôcky podľa potrieb žiaka a možností školy,
- na škole sú štyria pedagógovia, ktorí majú špeciáno- pedagogické vzdelanie.

B) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia

- pri zabezpečovaní výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia škola spolupracuje so zriaďovateľom, príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a ďalšími dotknutými subjektmi,
- žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia poskytuje škola príslušné úľavy podľa platných zákonov,
- škola úzko spolupracuje so zákonnými zástupcami pri zabezpečovaní výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

C) Žiaci s intelektovým nadaním

- škola umožní žiakovi s intelektovým nadaním rozvíjať nadanie v špecifickej oblasti alebo oblastiach rozšírením vzdelávacích oblastí a tým nad rámec štátneho vzdelávacieho programu,
- škola umožní individuálnu integráciu žiakov s nadaním,
- pri výchove a vzdelávaní žiakov s nadaním škola spolupracuje s CPPP a P vo Vranove nad Topľou,
- škola zabezpečí učebné pomôcky pre žiakov s nadaním podľa potrieb žiaka a možností školy.

2.7 Začlenenie prierezových tém.

Prierezové témy sa prelínajú jednotlivými vzdelávacími oblasťami a následne jednotlivým predmetmi. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti. Vytvárajú jednoduchý návod na ich možnú prevenciu a riešenie. Zároveň slúžia na prehĺbenie základného učiva, prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru a majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty a rozhodovanie. Prepájajú rôzne oblasti základného učiva, prispievajú ku komplexnosti vzdelávania žiakov a pozitívne ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov.

V tomto školskom roku prierezové témy:

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

MEDIÁLNA VÝCHOVA

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI využijeme na vyučovaní v rámci jednotlivých predmetov ale aj ako kurzy.

V 1.až 4.ročníku budú realizované tieto prierezové témy formou kurzov:

- Dopravná výchova - kurz 8 hodín(jún)

- Ochrana života a zdravia - didaktické hry v prírode, 8 hodín(4 hodiny teoretická časť a 4 hodiny praktická časť, jún)

Ostatné prierezové témy budú začlenené do jednotlivých vyučovacích predmetov.

V 5.až 9. ročníku budú začlenené do jednotlivých predmetov tieto prierezové témy :

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

MEDIÁLNA VÝCHOVA

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Realizácia prierezových tém formou kurzov :

- Dopravná výchova – kurz v rozsahu 8 vyučovacích hodín (jún)

- Ochrana života a zdravia – kurz – účelové cvičenia- v rozsahu 20 vyučovacích hodín (jeseň a jar)

2.7.1 Enviromentálna výchova

Charakteristika prierezovej témy

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (učebné predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt.

Vzdelávacia oblasť Príroda a spoločnosť poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie. Učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu. V maximálnej miere využíva priame pozorovanie žiakov okolitého prostredia, ktoré výrazne ovplyvňuje emocionálnu stránku osobnosti jedinca.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od ekosystémov po biosféru ako celku,

postavenie človeka v prírode a komplexnú funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti.

Vzdelávacie oblasti Človek a spoločnosť a Človek a hodnoty sa zameriavajú na súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazujú na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medziľudské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, znižovanie rozdielov medzi ľuďmi, zaistenie dôstojného života ľudí.).

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb rieši problematiku vplyvu prostredia na vlastné zdravie a na zdravie iných. V súvislosti s problémami súčasného sveta poukazuje aj na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí.

Dôležitú úlohu v prierezovej téme zastupujú informačno-komunikačné technológie, ktoré umožňujú využívať aktuálne údaje o stave životného prostredia a možnosť simulovať určité udalosti. Komunikačné technológie podnecujú záujem o spôsoby riešenia ekologických problémov, umožňujú nadväzovať kontakty v tejto oblasti a vymieňať si informácie v rámci republiky, krajín EÚ a sveta.

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra poskytuje mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, na uvedomenie si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt a na vnímanie estetických kvalít životného prostredia.

Prínos environmentálnej výchovy k rozvoju osobnosti žiaka

a) v oblasti vedomostí, zručností a schopností:

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

b) v oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;

- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Tématické okruhy

Ochrana prírody a krajiny:

- **les** (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie).
- **pole** (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
- **vodné zdroje** (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou),
- **more** (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- **tropický dažďový prales** (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme),
- **ľudské sídlo** – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky,
- **urbanizácia** - vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia).

Zložky životného prostredia:

- **Voda** (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia).
- **Ovzdušie** (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia).
- **Pôda** (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo).
- **Zachovanie biodiverzity** (význam druhej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

- Význam prírodných zdrojov pre človeka.
- Obnoviteľné prírodné zdroje.
- Neobnoviteľné prírodné zdroje.
- Racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju.
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie.

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia

Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie

(význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia).

Priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti).

Odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu).

Ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás, v EÚ a vo svete).

Zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia).

Dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...).

Vzťah človeka k prostrediu

Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana).

Náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie).

Lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť, možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia).

Prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

2.7.2 Mediálna výchova

Nevyhnutnosť zavedenia mediálnej výchovy do nášho systému výchovy a vzdelávania vyplynula z faktu, že médiá a masmédiá sa v čoraz väčšej miere stávajú silným socializačným a výchovno-vzdelávacím prostriedkom. Svojimi produktmi výrazne vplývajú na správanie jedinca a spoločnosti, utváranie životného štýlu a kvalitu života vôbec. Informácie ponúkané a sprostredkované médiami majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k realite a sú vytvárané s rôznymi zámermi, často krát manipulatívnymi. Mediá svojimi produktmi jednak sprostredkovávajú podnety, ktoré pozitívne formujú osobnosť dieťaťa, ale na druhej strane sú aj prostriedkom ohrozenia ich zdravého vývinu. Deti často nedokážu adekvátne s médiami a ich produktmi zaobchádzať, filtrovať a selektovať z nich to pozitívne, chrániť sa pred ich negatívnymi vplyvmi, čo sa stáva úlohou mediálnej výchovy. Existuje veľa rôznych definícií mediálnej výchovy. Mediálna výchova je praktické vyučovanie zacielené na budovanie mediálnej kompetencie, chápanej ako kritický a rozlišujúci postoj voči médiám s cieľom vychovať emancipovaných občanov, schopných vytvoriť si svoj vlastný názor na základe prijatých informácií. Hlavným cieľom mediálnej výchovy je získanie a rozvoj mediálnej gramotnosti a osvojenie mediálnych kompetencií - t. z. schopnosti prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Na základe získaných vedomostí o médiách (ich funkciách a fungovaní) potrebných pre získanie kritického odstupu od nich, dokázať prehodnotiť svoj vzťah k nim, reflektovať svoje návyky využívania médií, maximálne využívať pozitívny prínos ich produktov k rozvoju svojej osobnosti ako aj eliminovať ich negatívne vplyvy na svoju osobnosť.

2.7.2.1 Mediálna výchova v ISCED 1

Ciele mediálnej výchovy na 1. stupni ZŠ :

- základná orientácia v druhoch, vo funkciách médií a v ich produktoch, ako aj v ich vplyve na detského príjemcu (poslucháča, diváka, čitateľa...). Žiak by si mal vedieť uvedomiť s ktorými médiami prichádza každodenne do kontaktu, ako naň vplývajú

– uvedomiť si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá (manipulácia, neprimerané násilie a i.),

- formovanie vlastného názoru na média a ich posolstvá (na základe poznania, interpretácie , hodnotenia a tvorby jednoduchých mediálnych produktov).

Mediálna výchova sa zaraduje medzi interdisciplinárne odbory na hranici medzi humanitnými vedami, pedagogikou, psychológiou a masmediálnymi štúdiami. Preto je jej vyučovanie pomerne zložitú.

2.7.2.1.1 Tematický VVP

Téma	Čo je médium
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra Kultúra a umenie / Výtvarná výchova
Obsahový štandard	Druhy médií a masmédií (printové – noviny, časopisy... elektronické - televízia, rozhlas...digitálne)
Výkonový štandard	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať základné druhy médií s ktorými prichádza do kontaktu počas osobnej histórie a počas každodenného života, - rozpoznať, čo je médium a čo masmédiium, - charakterizovať jednotlivé druhy médií, - popísať, do ktorých oblastí života médiá vstupujú a ako nás môžu formovať, - pochopiť, ako médiá ovplyvňujú každodenný život (individuálny, rodinný, spoločenský,...), - uvedomiť si vplyv médií na štrukturovanie a usporiadanie denných aktivít a celého dňa, - ohodnotiť obľúbený film, obľúbenú knižku, - komunikovať, odpovedať na otázky (rozvoj komunikačných schopností).
Aktivita 1	<p>Variant 1 : Učiteľ si pripraví obrázky, resp, výstrižky rôznych druhov médií a rozdá ich žiakom. Žiaci sa na základe obrázkov z pracovných listov rozhodujú, ktoré z obrázkov je médium. Nasleduje riadená diskusia s otázkami: Prečo som označil/a daný obrázok ako médium? Kto ho ešte označil ako médium? Kto ho neoznačil a prečo? Ktorý obrázok je najjednoduchší a ktorý naopak najzložitejší pre rozhodovanie?</p> <p>V nasledujúcej aktivite sa žiaci bez bližšej špecifikácie pokúsia rozdeliť médiá do 2 skupín, pričom nasleduje diskusia zameraná na ich rozhodovací proces podľa čoho rozdelili obrázky. Na záver diskusie nasleduje vysvetlenie pojmu a základných druhov médií (interpersonálne, masové).</p> <p>Variant 2: Na hodine výtvarnej výchovy žiaci namaľujú rôzne druhy médií, ktoré poznajú a ktoré využívajú. Nasleduje diskusia a vysvetlenie pojmu médium, aké druhy médií existujú, aký vplyv na nás majú a pod. Aktivita môže byť ukončená súťažou o najkrajší obrázok.</p>

Časová dotácia:	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno didaktické prostriedky:	- pracovné listy – „Čo je médium“ (Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007), - papier, písacie potreby, resp. pracovné listy pripravené učiteľom z výstrižkov z tlačených médií.
Učebné zdroje:	Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.

Aktivita 2	<p>Učiteľ si pripraví obrázky (výstrižky z časopisov jednotlivých médií – TV, rádioprijímač, CD prehrávač, videoprehrávač, DVD prehrávač, fotoaparát, kamera, mobil, osobný počítač. Deťom ukazuje na jednotlivé médiá a pýta sa čo to je, čo o ňom vedia povedať.</p> <p>Napr. ukáže na rádioprijímač alebo TV a kladie nasledovné otázky: Čo je to? Na čo nám to slúži? Čo nám to prináša? Aké informácie? Čo môžeme prostredníctvom nich počuť, vidieť...?</p> <p>Aké médiá máte doma? Aký je Tvoj obľúbený TV – program, rozprávka, film a pod.? Prečo? Máš svoju obľúbenú knižku? Aká je Tvoja obľúbená knižka? Prečo?...Rozprávaš sa s rodičmi o tom, čo si videl/a v TV, počul/a v rozhlase?</p> <p>Následne si môžu pozrieť ukážku z obľúbenej rozprávky (napr. Tom a Jerry) – nasleduje diskusia, čo sa mi páčilo a prečo? Co sa mi nepáčilo a prečo? Ako sa asi cítili rozprávkové postavy? Učiteľ vyzdvihne kladné príklady a vysvetlí záporné javy – poukáže na nebezpečenstvá sledovania nevhodných filmov...strach, a pod.</p>
Casová dotácia:	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno-didaktické prostriedky:	- obrázky, výstrižky z novín, časopisov, papier, farebné ceruzky...
Učebné zdroje:	Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.

Téma:	Co je reklama? Vzdelávacia
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra Kultúra a umenie / Výtvarná výchova
Obsahový štandard	Reklama, druhy reklamy, ciele reklamy, podstatné znaky reklamy
Výkonový štandard	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať čo je reklama, - rozoznať (na príkladoch) základné druhy reklamy, - sformulovať krátky reklamný text, - posúdiť hodnovernosť reklamy - uvedomiť si akým spôsobom je reklama v médiách zastúpená a pochopiť jej ciele, - vytvoriť jednoduchý reklamný produkt (plagát, leták...), - zadefinovať pojem plagát, - pozná jeho využitie.

Aktivita 1	<p>V úvode hodiny učiteľ premietne resp. ukáže krátku reklamu. Nasleduje diskusia:</p> <p>Otázky : Čo je reklama? S akou reklamou si sa dnes už stretol (v TV, v časopise, v novinách, v rozhlase, cestou do školy)? Aká to bola reklama? Učiteľ vyzve žiakov aby sa zamysleli nad tým, ako nás reklama sprevádza, ako sme neustále vystavení jej pôsobeniu.</p> <p>Následne učiteľ vysvetlí, čo to reklama je, aké poznáme druhy a čo je jej cieľom. V ďalšej časti vyučovacej hodiny učiteľ premietne niekoľko reklamných spotov, resp. ukážky reklám z novin či časopisov. Na tabuli zhrnie odpovede žiakov na otázku: Čo vás na reklame najviac zaujalo? V priebehu diskusie na záver sa žiaci spoločne pokúsia zhodnotiť, ktorá reklama bola najzaujímavejšia a prečo. Cieľom diskusie by malo byť uvedomenie si, že reklama v médiách nie je založená iba na popise produktu, ale hlavne na získanie pozornosti.</p>
------------	--

Časová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno- didaktické prostriedky:	<ul style="list-style-type: none"> - ukážky reklamných spotov a pod., - písacie potreby, papier
Učebné zdroje:	Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.
Aktivita 2	<p>Tvorba reklamného sloganu :</p> <p>V úvode hodiny učiteľ vysvetlí čo je to reklamný slogan. Učiteľ môže premietnuť resp. ukázať niekoľko príkladov najčastejšie používaných sloganov.</p> <p>Nasledujú otázky: Povedzte jeden reklamný slogan. Aké ešte poznáte slogany. Ktorý sa vám páči najviac? Prečo? Ktorý sa vám nepáči.</p> <p>Nasleduje tvorba sloganu žiakmi v skupinách. Učiteľ môže ponúknuť témy (napr. na propagáciu čítania kníh, a pod.), alebo výber sloganu ponechá na žiakoch. Po splnení úlohy nasleduje prezentácia v triede a diskusia: Bolo ťažké vymyslieť slogan? Prečo? Čo myslíte, prečo sa vymýšľajú slogany? Učiteľ vysvetlí, čo je ich hlavným cieľom.</p> <p>Na ďalšej vyučovacej hodine sa deti pokúsia k víťaznému sloganu nakresliť jednoduchý plagát resp. leták. Učiteľ môže úlohu zadať formou súťaže. Nasleduje diskusia s podobnými otázkami ako v predchádzajúcom cvičení. Učiteľ vysvetlí čo je to plagát, aké je jeho využitie...</p>
Časová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno- didaktické prostriedky:	<ul style="list-style-type: none"> - ukážky reklamných spotov a pod., - písacie potreby, papier
Učebné zdroje:	Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.

Téma:	Môj oblúbený (rozprávkový) hrdina
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra

Obsahový štandard	Filmová rozprávka, jej podstatné znaky, charakteristika....
Výkonový štandard	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - definovať pojem rozprávka, - rozlíšiť podstatné znaky rozprávky, - vie vlastnými slovami interpretovať obsah rozprávky, - žiak dokáže odlíšiť skutočnú a filmovú realitu (mediálne prezentovaného hrdinu od reálneho)
Aktivita 1	<p>Žiaci sa v menších skupinách pokúsia charakterizovať pojem hrdina podľa svojich predstáv), z hľadiska nasledovných aspektov – výzor, vlastnosti, povolanie a pod. Nasleduje zverejnenie v rámci triedy, kedy učiteľ zapisuje odpovede žiakov na tabulu. Nasleduje diskusia a vysvetlenie stereotypov a skutočností, že hrdina nemusí byť vždy dokonalý, krásny, úspešný, bohatý..., ako ho veľakrát prezentujú médiá. Aktivita môže začať alebo končiť premietnutím filmovej ukážky (rozprávky – Tom a Jerry, alebo aktuálne najsledovanejšej rozprávky, filmu a pod.).</p> <p>Námety na diskusiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Akými charakterovými vlastnosťami sa vyznačuje hlavný hrdina? - Čo sa mi na ňom páči, čo nepáči a prečo? - Ako by som jednal/la na jeho mieste? - Čo je na postave a jej správaní reálne (s čím sa môžem stotožniť), čo nereálne...? - Vyznačovala sa postava vlastnosťami, ktoré by som chcel/la mať? A prečo? - Aký je tvoj obľúbený hrdina a prečo?... <p>V spoločnej diskusii učiteľ vysvetlí, ako sú hrdinovia v médiách prezentovaní a prečo? Aké prostriedky sa na to využívajú...</p> <p>V rámci etickej výchovy sa zamerať na etiku správania sa filmového hrdinu resp. neetické prvky v správaní filmového (rozprávkového) hrdinu, poukázať na následky takéhoto správania.</p>
Časová dotácia:	1 vyučovacia hodina
Materiálno-didaktické prostriedky:	- papier, písacie potreby
Učebné zdroje:	Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007, - www.rozpravka.info .

Téma:	Ja a počítač (internet)
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	Matematika a práca s informáciami / Informatická výchova Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra

	Kultúra a umenie / Výtvarná výchova
Obsahový štandard	Internet ako zdroj informácií a zábavy. Detské webové stránky. Rizika nebezpečenstvá na internete. Zásady správania sa v prostredí internetu.
Výkonový štandard	Žiak dokáže: - dokázať charakterizovať internet, - pochopiť využitie internetu pri učení sa, ale aj ako zdroja zábavy, rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, - pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a hodnotiaci i postoj k dostupným informáciám, - ovládať zásady správania sa v prostredí internetu a dokázať sa bezpečne správať vo virtuálnom svete, – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú, - vytvoriť jednoduchý multimedialny projekt (pozvánku, oznam, plagát, príbeh, reklamu)
Aktivita 1	Práca s rozprávkami www.ovce.sk (pozri metodiku na http://www.zodpovedne.sk/download/metodika_OVCE.pdf)
Časová dotácia:	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno didaktické prostriedky:	- počítač s pripojením na internet, - dataprojektor.
Učebné zdroje:	http://www.zodpovedne.sk/download/metodika_OVCE.pdf , - www.zodpovedne.sk , - Micienka, M., Jirák, J. a kol.: Základy mediálnej výchovy. Portál, Praha 2007.

2.7.2.2 Mediálna výchova v ISCED 2

Mediálne kompetencie zasahujú všetky tri úrovne rozvoja osobnosti človeka, preto ciele mediálnej výchovy môžeme rozdeliť na:

a) kognitívne – viesť žiakov:

- k základnej orientácii v druhoch médií, k poznaniu ich rozdielov a funkcií,
- k poznaniu ich vplyvu na detského príjemcu (poslucháča, diváka, čitateľa...),
- k pochopeniu mediálne spracovanej a znázorňovanej reality, používaných mediálnych výrazových prostriedkov a spôsobov usporiadania mediálnych produktov,
- k pochopeniu pozitívneho ale aj negatívneho vplyvu médií a ich produktov (manipulácia, neprimerané násilie a i.), s ktorými každodenne prichádza do kontaktu

b) psychomotorické - viesť žiakov :

- k aktívnemu využívaniu médií v procese komunikácie,
- k produkcii vlastných mediálnych príspevkov využívajúc svoj kreatívny potenciál,
- k zručnosti obsluhovať technické zariadenia a nové technológie médií,
- ku schopnosti kooperovať s inými mediálnymi tvorcami v procese komunikácie

c) afektívne (ide o rozvoj schopností a postojov žiakov) - viesť žiakov :

- k zaujatiu kladného postoja k mediálnym produktom, ktoré poskytujú pozitívne hodnotové orientácie pre život človeka a vyberať si takéto pre svoj konzum,
- k odmietaniu mediálnych obsahov, ktoré odporujú etickým normám, prinášajú deformovaný pohľad na hodnoty a ohrozujú či škodia jeho osobnostnému vývinu (predovšetkým nerešpektujú právo človeka na ochranu jeho intimity, propagujú násilie ako normálnu a akceptovateľnú formu riešenia medziľudských a spoločenských konfliktov),
- k eliminácii negatívnych mediálnych vplyvov na svoju osobnosť zodpovedným prístupom k nim,
- k uvedomeniu si hodnôt vlastného života a zodpovednosti za jeho naplnenie,
- k schopnosti dokázať si zvoliť zodpovedajúce médium ako prostriedok pre naplnenie svojich potrieb – od získavania informácií a vzdelávania až po zmysluplné naplnenie voľného času

Tieto ciele možno dosiahnuť dvoma cestami:

- kritickou analýzou médií, t. z. interpretáciou mediálnych obsahov
- mediálnou produkciou (vytváraním vlastných mediálnych produktov : školského – triedneho časopisu, rozhlasovej relácie a pod.)

Mediálna výchova sa radí medzi interdisciplinárne odbory na hranici medzi humanitnými vedami, pedagogikou, psychológiou a masmediálnymi štúdiami. Preto je jej vyučovanie pomerne zložitá.

Obsahový štandard možno zhrnúť do piatich tematických oblastí:

- médiá v súčasnom svete (základné druhy médií a masmédií – ich funkcie)
- druhy (typy) mediálnych produktov
- mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka - vplyv televízie (filmy, reality show, spravodajstvo, reklama...), rozhlasu, novín, časopisov, internetu...atd.
- etika v médiách (bulvarizácia médií)
- mediálna produkcia (tvorba mediálnych produktov)

2.7.2.2.1 Vzdelávacie štandardy

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Téma: Média v súčasnom svete	
Médium, masmédiu. Základné druhy médií a masmédií (tlačené (noviny, časopisy), elektronické médiá (televízia, rozhlas), digitálne médiá “multimédiá” ako informačné zdroje, prostriedky masovej, skupinovej, interpersonálnej komunikácie, zdroje výkladu reality, nositelia a šíritelia hodnotových orientácií, etických kategórií, kultúry, prostriedky výchovy a vzdelávania, prostriedky ovplyvňovania udalostí verejného života a života jednotlivca, prostriedky sebarealizácie človeka, priemyselné odvetvie, ktoré ponúka pracovné príležitosti, tvorcovia a distribútori zábavy, spôsobov trávenia voľného času. Ich vznik a vývoj. Verejno-právne a súkromné médiá	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť rôzne významy pojmu médium, - charakterizovať rôzne druhy médií, - identifikovať základné druhy médií s ktorými prichádza do každodenného kontaktu a definovať, ktoré médium využíva najčastejšie a ktoré má na neho najväčší vplyv a prečo, - rozlíšiť, porovnať a vysvetliť jednotlivé funkcie médií (aké funkcie v spoločnosti plnia masové médiá: noviny, časopisy, rozhlas, televízia a internet), - zamyslieť sa nad významom médií vo svojom živote a dôvodmi ich využívania, uvedomiť si miesto médií vo svojom voľnom čase,

Obsahový štandard	Výkonový štandard
(základná charakteristika a odlišnosti).	<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať svoje myšlienky, názory, presvedčenia, uvedomiť si svoje vnútorné potreby, ktoré ho vedú k používaniu konkrétneho druhu média a svoje pocity (prínos z jeho využívania), - využívať určité druhy médií cielene (cez uvedomenie si svojej potreby informovať sa, vzdelávať sa, zabaviť sa, využiť voľný čas, - disponovať základným prehľadom o druhoch médií v historickom kontexte, - pochopiť médiá ako inštitúcie, ktoré produkujú mediálne obsahy, - poznať a pochopiť rozdiely medzi verejno-právnu a súkromnou televíziou (rozhlasom) a ako sa prejavujú v obsahu vysielania, - rozlišovať pri vlastnom mediálnom konzume medzi ponukami verejno-právnej a komerčnej televízie; orientovať sa na druhy programov, ktoré sú určené vlastnej vekovej kategórii a majú pozitívny vplyv, - uvedomovať si akú úlohu plní zvuk a hudba v médiách, - reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote, motívy využívania auditívnych médií a ich produktov, - rozpoznať druhy a typy periodickej tlače, - charakterizovať tlačené médiá v ich odlišnosti od ostatných druhov médií, - pochopiť význam a možnosti využitia digitálnych médií (internet, mobil...) ako informačných a vzdelávacích médií, a využívať ich s mierou pre uspokojenie vlastných potrieb

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Téma: Druhy, typy mediálnych produktov	
Programové typy a žánre v televízii: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, programy pre deti a mládež. Televízne seriály Reality šou, Soap-opery, telenovely. Film. Filmové	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť a charakterizovať základné programové typy a žánre v televízii, - rozlíšiť a charakterizovať typické prvky žurnalistických, rozhlasových a filmových žánrov,

<p>žánre: hraný a dokumentárny film, akčné filmy, science-fiction, western, komédia. Rozhlasové žánre. Spravodajské a publicistické žánre. Rozhlasová hra. Internetové bloky. Žurnalistické žánre v tlačených médiách. Spravodajské a publicistické žánre. Správa, komentár, riport, spravodajský rozhovor, komentár.</p>	<p>- rozlišovať medzi spravodajským a publicistickým spracovaním témy v médiách, medzi faktickou informáciou a interpretáciou faktu, - poznať profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe a distribúcii mediálnych produktov (film, periodiká...)</p>
---	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Téma: Mediálna realita a jej účinky na osobnosť človeka	
<p>Publikum médií, čitatelia novín a časopisov, poslucháči rozhlasu (rádia), diváci. Prieskumy čítanosti, počúvanosti, sledovanosti. Peopletre. Primetime v televízii. Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. Filmová rec. Obraz. Záber. Strih. Scéna. Uhol kamery. Filmový efekt a trik. Účinky médií na človeka, mediálne zobrazované fiktívne a reálne násilie. Fyzické a psychické formy násilia. Mediálny - filmový hrdina. reálny hrdina. Filmový kritik. Hodnotný film. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO). Zobrazovanie reality v tele novelách, mydlových operách, talkšou, reality šou. Hodnoty v hudobných videoklipech. Časopisy pre mladých - komerčné a nekomerčné. Prostriedky ovplyvňovania. Druhy reklamných komunikátor: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Sociálna a charitatívna reklama. Účinky reklamy na človeka. Manipulatívne prostriedky. Multimedialna realita a jej znaky. Počítačové hry, videohry, mobilné telefóny a ich účinky na človeka</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pochopiť a vysvetliť pojem mediálne publikum, - pochopiť ako ovplyvňuje záujem publika o mediálne obsahy výšku príjmov v médiách, - pochopiť a vysvetliť význam prieskumov sledovanosti médií, - zhodnotiť filmové dielo podľa stanovených kritérií po formálnej aj obsahovej stránke, - pochopiť, že spracovanie mediálneho obsahu podlieha v porovnaní so skutočnosťou manipulácii, je zámerné, - dokázať odlíšiť stereotypy prezentované médiami, - dokázať reflektovať vplyv mediálneho obsahu resp. mediálneho hrdinu na svoje prežívanie a správanie - sformulovať kritický ohlas na filmové dielo, - uvedomiť si účinky nevhodných obsahov na svoju osobnosť, - identifikovať pravidlá a kritériá výberu správ v spravodajských reláciách a vysvetliť spôsob ich spracovania, - napísať správu, - rozlíšiť správu od komentára, - rozlišovať medzi základnými titulmi periodickej tlače čo do obsahu, periodicity, - identifikovať prvky bulvarizácie v bulvárnych médiách a v „serióznej“ tlači, - kriticky posudzovať štýl informovania v periodickej tlači v zmysle vierohodnosti informácií, - aktívne pracovať s dennou tlačou – rozlíšiť dôležitosť informácie, - odhaliť manipulatívne prvky v časopisoch pre mladých, ktoré vnucujú určitý obraz ideálneho mladého človeka,

	<ul style="list-style-type: none"> - pomenovať a vysvetliť základné druhy a funkcie reklamy – vedieť charakterizovať reklamu v tlači, v rozhlase, v televízii... – identifikovať ich rozdiely, - charakterizovať jednotlivé znaky reklamy, - vedieť popísať príklady reklám produktov, - analyzovať skrytý obsah reklamy, - identifikovať techniky presvedčania , - rozpoznať manipulatívnu komunikáciu v reklame, - kriticky zhodnotiť obsah reklamy a jej vplyv (pozitívny aj negatívny) na postoje ľudí, na verejnú mienku a správanie ľudí, - vyjadriť svoj postoj k nej, - vytvoriť reklamný produkt (plagát, leták a pod.), - rozpoznať typické znaky multimedialnej reality, chápať jej odlišnosť vo vzťahu ku skutočnosti, - vyberať si z počítačových hier a videohier pre svoj konzum tie, ktoré podporujú vlastnú osobnosť (napr. rozvíjajú logické a strategické myslenie) a nemajú na osobnosť negatívny vplyv (s nadmerným výskytom násillia) , - využívať s mierou počítačové hry, videohry a mobilné telefóny
--	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Téma: Etika v médiách (bulvarizácia médií)	
Etické zásady novinárskej práce. Kódexy novinárskej etiky. Orgány na ochranu novinárskej etiky. Tlacová rada SR. Rada pre vysielanie a retransmisiu. Bulvár a porušovanie novinárskej etiky. Neetické prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavnosúťažné relácie, relácie typu skrytá kamera. Ochrana a porušenie autorských práv na internete.	Žiak dokáže <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť etické a neetické formy správania novinárov, etický a neetický obsah v médiách, - popísať základné hodnoty novinárskej etiky, - kriticky ohodnotiť tvorbu novinárskych príspevkov podľa etických kritérií, - rozlíšiť hlavné aspekty etickej a neetickej reklamy, - kriticky ohodnotiť reklamný spot, billboard, slogan a pod. z etickej stránky, - dokázať sa ubrániť neetickej reklame (sformulovať sťažnosť pre regulacný orgán), - hodnotiť kvalitu moderovania rozhlasových relácií z hľadiska etických kritérií, - kriticky posudzovať kvalitu obsahu, využívaných výrazových prostriedkov v bulvárnych tlačených médiách (v porovnaní so serióznymi titulmi), - zaujať negatívny postoj k prezentácii problémových obsahov(násillie, sexualita, vulgarizmus...), - uvedomiť si účinky nevhodných obsahov na svoju

	<p>osobnosť,</p> <ul style="list-style-type: none"> - kriticky ohodnotiť správanie mediálnych hrdinov v súvislosti s etickými zásadami, - sformulovať ohlas na článok s neetickým obsahom a nadviazať kontakt s regulačným orgánom v oblasti mediálnej etiky, - odmietat prezentovanie neetických prvkov v programoch typu skrytá kamera, reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, - zaujať negatívny postoj k neetickým obsahom a k porušovaniu etiky na Internete, k počítačovému pirátstvu
--	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Téma: Tvorba mediálnych produktov	
<p>Tvorba mediálnych produktov – scenára televíznej (rozhlasovej) relácie, filmu.</p> <p>Filmové a televízne profesie, profesia novinár, redaktor.</p> <p>Tvorba a distribúcia tlačených médií.</p> <p>Tvorba vlastného mediálneho produktu: triedneho, školského časopisu, reklamného plagátu...</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť jednoduchý mediálny produkt: plagát, krátky filmový príbeh, scenár televíznej relácie, článok do triedneho školského časopisu – resp. prejavit zručnosti pri jeho tvorbe, - zverejniť mediálny produkt na internete, - vyjadriť svoj názor na vybranú tému na internetovom blogu

2.7.2.2.2 Tematický VVP

Téma:	Môj deň s médiami
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	Človek a hodnoty /etická výchova, náboženská výchova/ Jazyk a komunikácia / slovenský jazyk a literatúra Človek a spoločnosť / občianska náuka
Obsahový štandard	Základné druhy médií. Funkcie médií (informatívna, výchovno-vzdelávacia, zábavná, kultúrna, mravná, sociálna, politická, ...)

Výkonový štandard	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať základné druhy médií s ktorými prichádza do každodenného kontaktu a je schopný definovať, ktoré médium využíva najčastejšie a ktoré má na neho najväčší vplyv a prečo, - rozlíšiť, porovnať a vysvetliť jednotlivé funkcie médií, aké masové médiá: noviny, časopisy, rozhlas, televízia a internet plnia funkcie v spoločnosti, - zamyslieť nad významom médií vo svojom živote a dôvodmi ich využívania, uvedomiť si miesto médií vo svojom voľnom čase, - identifikovať svoje myšlienky, názory, presvedčenia, dokáže si uvedomiť svoje vnútorné potreby, ktoré ho vedú k používaniu konkrétneho druhu média a svoje pocity (prínos z jeho využívania).
Aktivita 1	<p>Žiakov motivujeme úvodným textom v zmysle : koľko času trávi priemerný Európan pri TV (2 h denne, 14 hodín týždenne, takmer tri dni mesačne). S rastúcim vplyvom médií, či si to uvedomujeme alebo nie, sa mení náš životný štýl v zmysle jeho podriadenia týmto médiám. Prícom je nezanedbateľný aj ich negatívny dopad na zdravý vývin dieťaťa.</p> <p>Žiaci sa zamýšľajú nad časom, ktorý denne prežijú s médiami, s akými médiami najviac trávia voľný čas, za akým účelom, ktoré programy najviac sledujú, ktoré ich najviac ovplyvňujú a prečo, či diskutujú medzi sebou, s rodičmi a pod. Môžu si sami zostaviť rebríček najviac a najmenej využívaných médií a koľko času denne im venujú. Nasleduje diskusia v menších skupinách, pričom si vzájomne porovnávajú svoje odpovede. V spoločnej diskusii o výhodách a nevýhodách využívania rôznych druhov médií</p> <p>Žiaci môžu pracovať v menších skupinách. Nasleduje práca v triede prostredníctvom skupinových hovorcov</p>
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno-didaktické prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> - pracovné listy – „Co je médium“ (Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.) - pracovné listy – „ Mediální zoznamka“ (Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.) - ukážky TV programov - ľubovoľné ukážky z internetu, ktoré si učiteľ pripraví
Aktivita 2	<p>Žiaci sa rozdelia do skupín. Učiteľ im rozdá televízne resp. rozhlasové programy z rôznych periodík.</p> <p>Úlohou žiakov bude k jednotlivým reláciám, filmom a pod. (jedného konkrétneho dňa v týždni) napísať, ktorú funkciu plnia. Nasleduje prezentácia hovorcov jednotlivých skupín a diskusia. Túto aktivitu možno realizovať aj pomocou internetu podľa podmienok školy.</p>
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno-didaktické	výstrižky televíznych resp. rozhlasových programov

prostriedky	
Učebné zdroje	Učebné texty a metodická príručka pre 5. ročník ZŠ (www.statpedu.sk) Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007.

Téma:	Ako zhodnotiť filmové dielo (mediálni a skutoční hrdinovia)
Vzdelávacia oblasť/vyučovacie predmet	Clovek a hodnoty / etická výchova, náboženská výchova/ Jazyk a komunikácia / slovenský jazyk a literatúra Clovek a spoločnosť / občianska náuka
Obsahový štandard	Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. Filmová rec. Obraz. Záber. Strih. Scéna. Uhol a snímanie kamery. Filmové efekty a triky. Mediálny verus filmový hrdina – rozdiely.
Výkonový štandard	Žiak dokáže: - pochopiť základy filmovej reci: obraz, záber, strih, scéna, kompozícia, - identifikovať formálne prostriedky filmovej tvorby, kódy filmovej „reci“ - pochopiť ich význam vo vzťahu k dramaturgickému stvárneniu obsahu, - zhodnotiť filmové dielo podľa stanovených kritérií po formálnej aj obsahovej stránke, - pochopiť, že hodnotu diela vytvára posolstvo filmu a verné zobrazovanie životných hodnôt, - zaujať negatívny postoj k prezentácii problémových obsahov (násilie, sexualita, vulgarizmus...) - uvedomiť si účinky nevhodných obsahov na svoju osobnosť, - odlíšiť skutočnú a filmovú realitu (mediálne prezentovaného hrdinu od reálneho), - reflektovať vplyv mediálneho obsahu resp. mediálneho hrdinu na svoje prežívanie a správanie, - pochopiť, že spracovanie mediálneho obsahu podlieha v porovnaní so skutočnosťou manipulácii, je zámerné, - odlíšiť stereotypy prezentované médiami, - kriticky ohodnotiť správanie mediálnych hrdinov v súvislosti s etickými zásadami, - sformulovať kritický ohlas na filmové dielo.
Aktivita 1	Učiteľ premietne ľubovoľnú ukážku, na ktorej vysvetlí „rec filmu“ (pozri Metodickú príručku pre 6. ročník) – aktivita môže pokračovať premietnutím troch ukážok rôznych filmových žánrov (akčný, telenovela, animovaný film), pričom žiaci sledujú: - čo je v ukážkach nereálne - čo ich na ukážkach najviac upútalo - čo v nich vyvolalo pozitívne a negatívne emócie Nasleduje diskusia, v ktorej učiteľ vysvetlí rozdiely v spracovaní filmových žánrov, v emocionálnom pôsobení na diváka,
Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno- didaktické pomôcky	písacie potreby, ukážky filmov

Aktivita 2	<p>Po premietnutí videoukážky z ľubovlného filmu v ktorom vystupuje skupina osôb – rovesníkov nasleduje riadená diskusia :</p> <p>Co ste videli, resp. nevideli na filmovom plátne a bolo prirodzeným dôsledkom správania hrdinu v porovnaní so skutočnosťou? Bolo zobrazovanie správania hrdinu realistické?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ako sa mladí ľudia vo filmovej ukážke správajú? - Aký majú k sebe vzťah? - Ktorá postava je Vám sympatická a prečo? Aké má vlastnosti? S ktorými by som sa stotožnil/a? - Zachoval/a by som sa v podobnej situácii ako hrdina z filmu? Riešil/a by som konflikt podobným spôsobom, alebo ináč? A ako? - Aký druh správania filmových hrdinov sa Ti nepáči a považuješ ho za nevhodný napodobňovania? Prečo?
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno- didaktické prostriedky	ľubovlná vekuprimeraná filmová ukážka, písacie potreby...
Aktivita 3	<p>Žiaci sa v menších skupinách pokúsia charakterizovať pojem hrdina (podľa svojich predstáv), z hľadiska nasledovných aspektov – výzor, vlastnosti, povolanie a pod. Nasleduje zverejnenie v rámci triedy, kedy učiteľ zapisuje odpovede žiakov na tabulu. Nasleduje diskusia a vysvetlenie stereotypov a skutočností, že hrdina nemusí byť vždy dokonalý, krásny, úspešný, bohatý..., ako ho veľakrát prezentujú médiá.</p> <p>Aktivita môže začať alebo končiť premietnutím filmovej ukážky z niekoľkých filmov, kde vystupujú podobné typy filmových postáv.</p> <p>Námety na diskusiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Akými charakterovými vlastnosťami sa vyznačuje hlavný hrdina? - Co sa mi na ňom páči, co nepáči a prečo? - Ako by som jednal/la na jeho mieste?
	<ul style="list-style-type: none"> - Co je na postave a jej správaní reálne (s čím sa môžem stotožniť), co nereálne...? - Vyznacovala sa postava vlastnosťami, ktoré by som chcel/la mať? A prečo? - Aký je tvoj obľúbený hrdina a prečo?...
Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno didaktické prostriedky	ľubovlná vekuprimeraná filmová ukážka, písacie potreby...
Učebné zdroje	Učebné texty a metodická príručka pre 6. roč. ZŠ (www.statpedu.sk)
Aktivita 4	Cvícenie : Stan sa filmovým kritikom analýza filmovej ukážky s následnou diskusiou v triede
Casová dotácia	2 vyučovacie hodiny
Materiálno didaktické prostriedky	filmová ukážka obľúbeného filmu, pracovný list (pozri Učebné texty pre 6. ročník s. 56, Metodická príručka pre 6. ročník s.51)
Učebné zdroje	Učebné texty a metodická príručka pre 6. ročník ZŠ (

www.statpedu.sk)

Téma:	Spravodajstvo v médiách
Vzdelávacia oblast/vyučovací predmet	Jazyk a komunikácia / slovenský jazyk a literatúra Informatika Etická výchova
Obsahový štandard	Druhy spravodajstva, kritériá výberu a spracovania správ, manipulácia a ovplyvňovanie verejnej mienky, Etika v spravodajstve
Výkonový štandard	Žiak dokáže: - identifikovať pravidlá a kritériá výberu správ v spravodajských reláciách a vysvetliť spôsob ich spracovania (rozlíšiť spôsoby manipulácie a ovplyvňovania verejnej mienky), - napísať správu, - rozlíšiť správu od komentára,
Aktivita 1	Učiteľ si pripraví výstrižky správ (s hodnotiacimi prvkami a bez nich) z rôznych denníkov. Žiakov rozdelí do skupín a rozdá im výstrižky. Každá skupina predstavuje redakciu, ktorá ma za úlohu zostaviť denné spravodajstvo pozostávajúce z piatich udalostí (1-2 hlavných, ktorú by dali na titulnú stranu a vedľajších - z domova aj zo zahraničia). Nasleduje prezentácia správ v triede a spoločná diskusia. Otázky do diskusie : - Preto ste si vybrali práve tieto správy? - Kto vytvoril túto správu a čo je jej cieľom? - Co rozhodlo o výbere a zoradení správ (hlavné a vedľajšie) - Co Vám na formulácii resp. obsahu správ vadilo a preto? - Ako prebiehala diskusia vo Vašej skupine? Zhodli ste sa všetci na výbere správ? Na hodinách etickej výchovy môže učiteľ zamerať diskusiu aj na etiku v spravodajstve a hodnotiace prvky v obsahu správ. Napr. otázkami: - Aký názor správa vyjadruje? - Obsahuje aj hodnotiace prvky? - O aké argumenty sa text správy opiera? - Pokúste sa preformulovať správu bez hodnotiacich prvkov Na hodine slovenského jazyka a literatúry sa možno zamerať na rozdiely medzi správou a komentárom

Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno prostriedky	výstrižky správ z rôznych denníkov
	Učiteľ si pripraví niekoľko ukážok z televízneho spravodajstva z

Aktivita 2	<p>STV a z Markízy alebo z TV JOJ. Premietne po jednej ukážke z verejno-právnej a komerčnej TV. Predtým zadá žiakom otázky, na ktoré si pripraví písomné odpovede. Ich úlohou bude porovnať obe ukážky. Otázky pre štrukturovaný rozhovor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Co obsahovali správy v oboch TV? 2. Aké bolo ich poradie? 3. Co myslíte, prečo boli prezentované práve v tomto poradí? 4. V com vidíte rozdiely oboch spravodajstiev? 5. Aké emócie (pocity vo vás vyvolali?) 6. Boli niektoré správy zbytočné? 7. Vyskytlo sa v správach násilie? 8. Kolko príspevkov s obsahom násilia ste v spravodajstve zachytili? 9. Ako bolo prezentované? 10. Aké ste mali pri tom pocity? 11. Zaujímajú ta príspevky v televíznom spravodajstve, ktorých témou sú nešťastné udalosti, kriminalita, vojenské konflikty a katastrofy? 12. Čím sa líšila prezentácia rovnakého obsahu správy v oboch televíziách? <p>Tažiskom diskusie je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnať informovanie o udalosti (z pohľadu objektivity, aj z pohľadu preferovania násilia) v jednotlivých médiách. - zhodnotiť, ktoré médiá dávajú násilie do popredia. Akým spôsobom? <p>V závere hodiny učiteľ vysvetlí žiakom, že spôsob práce pri príprave a tvorbe spravodajstva (reportáže) sa riadi určitými pravidlami (kritériami) a nemusí byť vždy prezentované objektívne.</p>
Casová dotácia	2 vyučovacie hodiny
Materiálno didaktické prostriedky	dataprojektor, pripojenie na internet, nahrávky ukážok televízneho spravodajstva STV a komerčných TV
Učebné zdroje	<p>Učebné texty a metodická príručka pre 6. ročník ZŠ, (www.statpedu.sk) Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007. http://medialnivychova.fsv.cuni.cz/MVP-55-version1-Lukas_pudlak_tv_zpravy.doc http://www.youtube.com/watch?v=X3UNOMMPQdQ</p>

Téma:	Druhy a typy periodickej tlace
Vzdelávacia oblasť/vyučovacie predmet	Jazyk a komunikácia / slovenský jazyk a literatúra Matematika a práca s informáciami / Informatika
Obsahový štandard	druhy tlačených médií, ich funkcie, prínos
Výkonový štandard	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišovať medzi základnými druhmi periodickej tlace čo do obsahu, periodicity, - kriticky posudzovať kvalitu obsahovej zložky, využívané výrazové prostriedky v bulvárnych tlačených médiách v porovnaní so „serióznymi titulmi“, - identifikovať prvky bulvarizácie v bulvárnych médiách a v „serióznej“ tlači, - kriticky posudzovať štýl informovania v periodickej tlači v zmysle vierohodnosti informácií.
Aktivita 1 – Co nám prináša denná tlač?	<p>V úvode hodiny učiteľ oboznámi žiakov so základnými druhmi tlačených médií a ich zameraním (možnosť vybrať aktuálne údaje a zaujímavosti z internetu (www.medialne.sk). Pripraví si po 4 - 5 titulokov z úvodnej strany piatich denníkov (napr. Pravda, Sme, Nový čas, Plus jeden den, Hospodárske noviny a pod.) tak, aby boli zastúpené aj serióznejšie aj bulvárne printové médiá . Rozdelí žiakov do piatich skupín, ktoré budú reprezentovať jeden denník. Ich úlohou je vybrať 5 titulokov z ponúkaných, ktoré sa hodia do ich novín. Potom si vyberú jeden titulok a napíšu k nemu krátku správu, ktorá by vystihovala zameranie ich denníka. Nasleduje prezentácia správ hovorcami zo skupín a diskusia, v ktorej by sa mal učiteľ zamerať hlavne na ciele, ktoré voci čitateľom jednotlivé denníky sledujú.</p>
Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálne didaktické prostriedky	denná tlač, písacie potreby,(internet, dataprojektor)
Učebné zdroje	<p>Lincényi, M ; Kohutár, M.: Fenomén bulvár na Slovensku. Bratislava: Iris, 2009, Učebné texty a metodická príručka pre 8. ročník ZŠ (www.statpedu.sk) Metodická príručka pre 8. ročník</p>
Aktivita 2	<p>Učiteľ v úvode vysvetlí resp. uskutoční diskusiu o druhoch periodickej tlace. Otázky: Aké noviny a časopisy poznáte? Aké je ich obsahové zameranie? Co o tom ešte viete povedať? Ktoré najčastejšie čítate a prečo? Nasleduje diskusia a vysvetlenie druhov periodickej tlace, ich cieľov, obsahového zamerania...</p> <p>Žiaci sa rozdelia na skupiny . Učiteľ im rozdá rôzne noviny a časopisy. Úlohou žiakov bude porovnať jednotlivé titulky a obsahové zameranie týchto periodík. Môžu napríklad porovnať politické spravodajstvo v denníkoch Pravda a Nový čas. Comu sa venovali vo svojom obsahu? V com vidíte rozdiel?</p>

	Na hodinách informatiky môžu podobnú úlohu žiaci riešiť pomocou internetu – porovnávať obsahové zameranie a spôsob podania informácie čitateľom v internetových vydaniach novín a časopisov, alebo pracovať s webovou stránkou www.medialne.sk - napríklad zistiť resp. urobiť prieskum čítanosti jednotlivých denníkov a údaje si vzájomne porovnať
Casová dotácia	2 vyučovacie hodiny
Materiálno – didaktické pomôcky	noviny a časopisy, písacie potreby, (internet, dataprojektor)
Učebné zdroje	www.medialne.sk Učebné texty a metodická príručka pre 8. ročník ZŠ (www.statpedu.sk)

Téma:	Bulvárne znaky v mládežníckych časopisoch
Vzdelávacia oblasť/vyučovací predmet	Jazyk a komunikácia / slovenský jazyk a literatúra
Obsahový štandard	Druhy mládežníckych časopisov, (ich prínos, riziká pre osobnostný vývoj mladého človeka). Bulvárne médium (výrazové prostriedky v bulvárnych médiách, stavba mediálneho obsahu v bulvárnem médiu – v časopise).
Výkonový štandard	Žiak dokáže: - rozlišovať medzi základnými titulmi periodickej tlače čo do obsahu, periodicity, - aktívne pracovať s dennou tlačou – rozlíšiť dôležitosť informácie, - kriticky posudzovať kvalitu obsahovej zložky, využívané výrazové prostriedky v bulvárnych tlačených médiách v porovnaní so „serióznymi titulmi“, - identifikovať prvky bulvarizácie v bulvárnych médiách a v „serióznej“ tlači, - kriticky posudzovať štýl informovania v periodickej tlači v zmysle

	- odhaliť manipulatívne prvky v časopisoch pre mladých, ktoré vnucujú určitý obraz ideálneho mladého človeka.
	V úvode hodiny učiteľ stručne vysvetlí čo je to bulvárna tlač, bulvarizácia v médiách, čím sa vyznačuje. V krátkom cvičení žiaci za úlohu vymyslia 1-2 titulky, ktoré tieto znaky majú. Prezentujú, učiteľ môže zapisovať na tabuľu. Učiteľ si pripraví (resp. pri väčšej casovej dotácii) dá pripraviť (nájsť a priniesť) žiakom články,

Aktivita	<p>o celebritách, známych osobnostiach, ktoré nájdú v 2 rôznych periodikách (v bulvárnych aj nebulvárnych). Na vyučovacej hodine rozdelí žiakov do skupín. Každá skupina pracuje s dvoma článkami z dvoch rôznych časopisov. Majú si pripraviť odpovede na nasledujúce otázky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Co ste sa z článkov (z rozhovorov so známou osobnosťou dozvedeli?) 2. Ktorý článok vás vedomostne obohatil? <ol style="list-style-type: none"> 1. Z odpovedá titulok obsahu článku? 2. Ktoré časti rozhovoru sú o práci, o odbornom hodnotení práce osobnosti a ktoré o súkromí a o nepodstatných veciach? Co prevažuje? 3. Nájdí slangové výrazy prípadne vulgarizmy a anglicizmy v textoch! Uved spisovné a slovenské ekvivalenty týchto slov. 4. Aké otázky by ste osobnosti položili vy? 5. Skúste položiť seriózne otázky a bulvárne otázky vami vybranému hudobníkovi. 6. Ktorého z umelcov považujete za osobnosť, ktorého za umelý marketingový a reklamný produkt, zdôvodnite prečo. 7. O com by mal byť podľa vás článok podľa titulku? 8. Aké pocity ste mali po precítaní článku resp. rozhovoru? Ktorý rozhovor vás povzbudil, optimisticky naladil, prípadne ktorý vás pesimisticky rozladil, resp. nezaujal? <p>Nasleduje diskusia, v ktorej by mal učiteľ zhrnúť vzájomné odlišnosti v kladení otázok pri rozhovore v bulvárom a v nebulvárom periodiku. Tu treba poukázať na prístup alebo vklad redaktora pri písaní článku.</p> <p>Pozn.: Pri väčšej časovej dotácii možno nadviazať na tému etiky novinárskej práce, alebo rozšíriť o aktivitu tvorby rozhovoru so známou osobnosťou v skupinách podľa konkrétneho druhu a zamerania vybraného časopisu.</p>
Casová dotácia	2 vyučovacie hodiny
Materiálno-didaktické prostriedky	mládežnícke časopisy napr. Kamarát, In, Bravo, Aha
Učebné zdroje	www.medialne.sk , Lincényi, M ; Kohutár, M.: Fenomén bulvár na Slovensku. Bratislava: Iris, 2009, Učebné texty a metodická príručka pre 8. ročník ZŠ (www.statpedu.sk)

Téma:	Reklama všade okolo nás
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	jazyk a komunikácia / slovenský jazyk a literatúra
Obsahový štandard	Reklama – jej definícia, druhy a funkcie reklamy, jednotlivé znaky reklamy, reklama v médiách, jej manipulatívne znaky a stratégie.
Výkonový štandard	Žiak dokáže: - charakterizovať jednotlivé znaky reklamy, - pomenovať a vysvetliť základné druhy a funkcie reklamy –

	<p>vedieť charakterizovať reklamu v tlači, v rozhlase, v televízii... – identifikovať ich rozdiely,</p> <ul style="list-style-type: none"> - popísať príklady reklám produktov, - analyzovať skrytý obsah reklamy, prostriedky presvedčovania a ovplyvňovania v reklame, - zaujať hodnotiaci postoj k reklame, kriticky zhodnotiť jej obsah, vyjadriť svoj postoj k nej,
	- vytvoriť reklamný produkt (plagát, leták a pod.).
Aktivita	<p>V úvode hodiny učiteľ diskutuje so žiakmi na tému reklama : Co je reklama? Co si myslíte o reklamách? Pozeráte reklamy? Ktoré sa vám najviac páčia a ktoré nepáčia? Prečo? Ktoré reklamy si najviac pamätáte? Ktoré Vás najviac ovplyvňujú? Ktoré Vás obťažujú? Ovplyvňujú Vás nejako? Kúpili ste si už niečo na základe reklamy?</p> <p>Učiteľ si pripraví niekoľko ukážok (nahrávok reklamy), pričom nasleduje diskusia o cieľoch jednotlivých reklám. Nasleduje vysvetlenie druhov, znakov a funkcií reklamy</p>
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno - didaktické prostriedky	ukážky (napr. You Tube) , (nahrávky reklám z TV, z rozhlasu...),
Učebné zdroje	<p>Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007,</p> <p>Učebné texty a metodická príručka pre 6. ročník ZŠ (www.statpedu.sk)</p> <p>http://www.upc.sk/zabava/deti-a-media/reklama/skolaci/</p> <p>http://www.upc.sk/zabava/deti-a-media/reklama/tingedzeri/</p> <p>Monika Hvozďová: Vplyv bezohľadnosti reklamy na deti http://mediaetika.longtail.sk/?p=5680</p>

Téma:	Ako nás reklama ovplyvňuje a presvedča
Vzdelávacia oblasť / vyučovací predmet	Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra Umenie a kultúra / Výtvarná výchova
Obsahový štandard	Presvedčovacie techniky v reklame
Výkonový štandard	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analyzovať skrytý obsah reklamy, - identifikovať techniky presvedčania, - rozpoznať manipulatívnu komunikáciu v reklame, - kriticky zhodnotiť obsah reklamy a jej vplyv (pozitívny aj negatívny) na postoje ľudí, na verejnú mienku a správanie ľudí.
	<p>Učiteľ si pripraví na vyučovaciu hodinu ukážku reklamného spotu . Žiakom rozdá pracovné listy s nasledujúcimi otázkami: Co obsahuje reklama? (popíšte vlastnými slovami co ste v reklame videli. Na co je zameraná</p>

Aktivita 1	<p>(produkt, služba, myšlienky) Popisuje nejaký príbeh? Aká je hlavná myšlienka reklamy? Koho reklama oslovuje? Akú cieľovú skupinu? Akým spôsobom sa nás snaží reklama presvedčiť? Aké obsahuje skryté myšlienky? Aké hodnoty prezentuje? Obsahuje nejaké stereotypy? (v zameraní na sociálne skupiny) V akom prostredí sa odohráva? Aká hudba je použitá v reklame? Hodí sa k nej? Cieľom nasledujúcej vyučovacej hodiny bude analýza skrytého obsahu reklamy (zameranie reklamy na produkty, služby a myšlienky). Po sledovaní ukážky žiaci odpovedajú na jednotlivé otázky. Nasleduje diskusia o pôsobení reklamy na spotrebiteľa. Súčasťou môže byť aj analýza obsahov novín, časopisov, internetových článkov s cieľom odhalenia skrytej reklamy a pod</p>
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Aktivita 2	<p>Učiteľ pripraví pracovné listy v ktorých budú vymenované presvedčovacie techniky používané v reklame. Inšpiráciou môže byť pracovný list JAK NÁS DOSTÁVA“ Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007. Úlohou žiakov bude z prinesených ukážok reklám identifikovať (jednotlivo alebo v skupinách) jednotlivé techniky presvedčania. Nasleduje diskusia v triede.</p>

Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno-didaktické prostriedky	ukážky (napr. You Tube) , (nahrávky reklám z TV, z rozhlasu...),
Učebné zdroje	<p>Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007, Učebné texty a metodická príručka pre 6. ročník ZŠ (www.statpedu.sk) http://www.upc.sk/zabava/deti-a-media/reklama/skolaci/ http://www.upc.sk/zabava/deti-a-media/reklama/tinedzeri/ Monika Hvozďová: Vplyv bezohľadnosti reklamy na deti http://mediaetika.longtail.sk/?p=5680 www.youtube.com http://www.youtube.com/watch?v=Cb1-PgnGn88 Co si myslíte o reklamách ? (ukážka skupinovej práce žiakov 9. ročníka)</p>
Aktivita 3	<p>Učiteľ zadá žiakom na domácu úlohu pripraviť si kresbu nejakého predmetu resp. produktu, ktorému chcú urobiť reklamu, zviditeľniť ho medzi ľuďmi. Učiteľ kresby zozbiera a rozdá žiakom tak, aby každý žiak dostal obrázok niekoho iného. Úlohou žiakov je vymyslieť reklamný slogan k produktu resp. predmetu na obrázku. Nasleduje zverejňovanie (prezentácia) pred celou skupinou, pričom autori kresieb poskytujú spätnú väzbu k tomu, či je s reklamou (sloganom) spokojný alebo nie,</p>

	ci splna jeho ockávania. Zároveň potvrdí alebo vyvráti správnosť identifikácie predmetu. Aktivitu je možné pri väčšej časovej dotácii realizovať aj ako dramatickú reklamu (t. z. zviditeľniť výsledný produkt formou scénky)
Casová dotácia	1– 2 vyučovacie hodiny
Materiálno-didaktické prostriedky	papier, farbicky, rekvizity
Učebné zdroje	Kol. autorov : Na stope slovám. Príručka tvorivého písania pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry. ŠPÚ. Bratislava 2007
Aktivita 4	V rámci domácej prípravy učiteľ zadá žiakom úlohu. Pri sledovaní TV programu zaznamenať aké reklamy boli počas prerušenia programu (filmu, seriálu ktorý sledujú a pod.) v TV zaradené. V spoločnej diskusii sa zamýšľajú nad tým, aká to je reklama, na čo je zameraná (čo je jej cieľom), akú cieľovú skupinu divákov má osloviť, prečo bola reklama vybraná práve do daného typu tv – relácie,... Učiteľ na konci aktivity vysvetlí faktory výberu cieľovej skupiny divákov, resp. budúcich spotrebiteľov, ktorých má reklama ovplyvniť. V závere vyučovacej hodiny môže učiteľ premietnuť ukážku z internetu
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno-didaktické prostriedky	nahrávka ukážky, papier, písacie potreby
Učebné zdroje	http://medialnivychova.fsv.cuni.cz/MVP-59-version1-Jaroslav_Matyas_reklama_a_my.pdf

Téma:		Etika v médiách (Regulácia a autoregulácia médií)
Vzdelávacia	oblast	Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra
/vyučovací predmet		Človek a hodnoty / Etická výchova
Obsahový štandard		Etické zásady novinárskej práce. Kódexy novinárskej etiky. Orgány na ochranu novinárskej etiky. Tlačová rada SR, Rada pre vysielanie a retransmisiiu. Bulvár a porušovanie novinárskej etiky. Neetické prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, relácie typu skrytá kamera. Ochrana a porušenie autorských práv na internete.

Výkonový štandard	Žiak dokáže: - rozlíšiť etické a neetické formy správania novinárov, etický a neetický obsah v médiách, - popísať základné hodnoty novinárskej etiky, - kriticky ohodnotiť tvorbu novinárskych príspevkov podľa etických kritérií,
--------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - sformulovať ohlas na článok s neetickej obsahom a nadviazať kontakt s regulačným orgánom v oblasti dodržiavania novinárskej etiky, - rozlíšiť hlavné aspekty etickej a neetickej reklamy, - kriticky ohodnotiť reklamný spot, billboard, slogan a pod. z etickej stránky, - dokázať sa ubrániť neetickej reklame (sformulovať sťažnosť pre regulačný orgán).
Aktivita 1	<p>V úvode učiteľ zadá žiakom úlohu, aby sa zamysleli nad najdôležitejšími vlastnosťami novinára. Rozdelí ich do skupín, v ktorých sa majú dohodnúť na piatich vlastnostiach. Nasleduje zverejnenie v triede, učiteľ zapisuje na tabulu. Nasleduje zovšeobecnenie odpovedí žiakov s diskusiou. Učiteľ rozdá žiakom Etický kódex novinára, ktorý si precítajú a konfrontujú s ním svoje odpovede. Môže nasledovať diskusia na tému: stretli ste sa s porušovaním novinárskej etiky v dennej tlači? Spomeniete si na nejaké príklady?</p> <p>Aktivita na ďalšej hodine môže byť obohatená s besedou s novinárom, alebo spretrená príkladmi z novinárskej praxe.</p>
Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno-didaktické prostriedky	písacie potreby, pracovný list „Kódex novinára“
Aktivita 2	<p>Žiaci si na vyučovaciu hodinu prinesú ľubovoľné výstrižky z periodík. Rozdelia sa do skupín. Úlohou pri práci v skupinách je vyhľadať príklady porušenia novinárskej etiky vo vybraných článkoch. Nasleduje zverejnenie v triede a spoločná diskusia. Vhodné je vybrať články rovnakej témy z denníkov PRAVDA, SME, Nový čas, ...t. z. zo seriózných a bulvárnych. Cieľom je porovnanie spracovania tej istej témy v rôznych periodikách. Podobne možno pracovať s denníkmi na internete.</p>
Učebné zdroje	<p>http://mediaetika.longtail.sk http://www.ssn.sk/?id=50&num=10&lang=sk (novinárska etika, etický kódex novinára) Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007,</p>
Aktivita 3	<p>V úvode učiteľ oboznámi žiakov s existenciou Rady pre reklamu ako orgánom etickej samoregulácie reklamy. Učiteľ si pripraví niekoľko ukážok kontroverzných reklám, ktoré žiakom rozdá do skupín. Každá skupina dostane tri rovnaké ukážky a Etický kódex reklamnej praxe. Úlohou každej skupiny je nájsť argumenty pre aj proti každej reklame, kriticky ju posúdiť vzhľadom na „Kódex“. Nasleduje zverejnenie záverov každej skupiny (učiteľ zapisuje na tabulu) a spoločná diskusia s vysvetlením postavenia a cieľov činnosti Rady pre reklamu ako aj etických princípov vyplývajúcich z „Kódexu“. Aktivitu možno realizovať aj ako modelovú situáciu (pozri Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy.</p>

	Portál, Praha 2007)
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno-didaktické pomôcky	písacie potreby, pracovný list „Etický kódex reklamnej praxe
Učebné zdroje	www.rpr.sk Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007,

Téma:	Internet (ako informacné, vzdelávacie a zábavné médium)
Vzdelávacia oblasť / vyučovacý predmet	Clovek a hodnoty / Etická (náboženská) výchova Matematika a práca s informáciami / Informatika Jazyk a komunikácia / Slovenský jazyk a literatúra
Obsahový štandard	Internet ako zdroj informácií a zábavy. Detské webové stránky. Riziká a nebezpečenstvá na internete. Sociálne siete. Zásady správania sa v prostredí internetu
Výkonový štandard	Žiak dokáže: - pochopiť význam internetu ako informacného, vzdelávacieho a zábavného média, - získať relevantné informácie z internetových zdrojov (novín a pod.), - vymenovať pozitíva i negatíva internetu, - zodpovedne využívať internet v oblasti medziosobnej komunikácie, - poznať a využívať možnosti, ktoré ponúkajú internetové médiá na vyjadrenie vlastnej mienky, - sformulovať svoj názor na vybranú tému, ktorý by bolo možné uverejniť na blogu, - ovládať zásady správania sa v prostredí internetu a dokázať sa v nom bezpečne správať, rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú, uvedomiť si úskalia využívania internetu na medziosobnú komunikáciu (chat, sociálne siete (facebook)...)
Aktivita 1	Práca so žiakmi môže nadviazať na predošlé vedomosti o printových médiách (nie je podmienkou) Žiaci sa rozdelia do skupín. Ich úlohou bude vyhľadať na internete z rôznych zdrojov informácie z jednej problémovej oblasti (tému môže navrhnúť učiteľ vychádzajúc z cieľa vyučovacej hodiny na konkrétnom vyučovacom predmete. Otázky pre prácu žiakov v skupinách: - porovnať titulok správy - nájsť rozdiely v spracovaní informácie (grafika, text, obrázky, spôsob podania informácie) - popísať pocity aké v nich informácie vyvolali - aký z nich vidia prínos Nasleduje prezentácia hovorcov skupín. V spoločnej diskusii sa žiaci spoločne zamyslia, aké spravodajské servery na internete

	<p>poznajú, ktoré využívajú, aké informácie majú pre nich najväčší prínos, kde ich môžu využiť...</p> <p>Na ďalšej vyučovacej hodine sa pokúsia napísať svoj názor na konkrétny článok na internete</p> <p>Variant c. 2.</p> <p>Učiteľ zadá žiakom úlohu : Navštívte trojicu najnavštevovanejších internetových novín – bulvárne www.bleskovky.sk a dva seriózne tituly - www.sme.sk a www.pravda.sk. Pozorne si pozrite ich titulné strany.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Popíšte, v čom bol medzi nimi rozdiel - v grafike, v textoch, v obrázkoch či v spôsobe podania informácií? - Aké pocity vydané správy vo vás vyvolali? - Myslíte si, že jednotlivé fakty alebo udalosti boli opísané objektívne - s cieľom pravdivo a výstižne informovať verejnosť, či povrchno a škandalózne – s cieľom vyrobiť z nich senzáciu? - Ktorý článok alebo fotografia vás najviac zaujali a čím? - Aké informácie mali pre vás najväčší prínos?
Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno-didaktické pomôcky	pocítac s pripojením na internet, dataprojektor
Učebné zdroje	Učebné texty a metodická príručka pre 9. roc. ZŠ (www.statpedu.sk)
Aktivita 2	V úvode hodiny učiteľ so žiakmi diskutuje na tému internetu. Využívate doma internet? Ako často? Koľko času denne strávite na internete? Za akým účelom? Aké webové stránky navštevujete najčastejšie? Aké máte skúsenosti s chatovaním? Preto chatujete? Predstavte si, že s niekým chatujete.

	<p>Pokúste sa vysvetliť základné rozdiely medzi rozhovorom v skutočnom („tvárou v tvár“) a virtuálnom svete (prostredníctvom internetu) – ich negatíva a pozitíva. Učiteľ odpovede žiakov zapisuje na tabuľu. Nasleduje zhrnutie a vysvetlenie výhod, nevýhod, rizík komunikácie cez internet. Podobná diskusia môže prebiehať aj na tému facebooku a sociálnych sietí.</p>
Casová dotácia	1 vyučovacia hodina
Materiálno-didaktické pomôcky	pocítac s pripojením na internet, dataprojektor
Učebné zdroje	Micienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy. Portál, Praha 2007, www.zodpovedne.sk http://www.zodpovedne.sk/download/metodika_OVCE.pdf
Aktivita 3	Práca s rozprávkami www.ovce.sk (pozri metodiku na http://www.zodpovedne.sk/download/metodika_OVCE.pdf)
Casová dotácia	1 – 2 vyučovacie hodiny
Materiálno didaktické prostriedky	pocítac s pripojením na internet, dataprojektor
Učebné zdroje	http://www.zodpovedne.sk/download/metodika_OVCE.pdf

www.zodpovedne.skMicienka, M., Jiráček, J. a kol.: Základy mediální výchovy.
Portál, Praha 2007

2.7.3 Multikultúrna výchova

Zmysel prierezovej témy: Tradičná kultúrna rozmanitosť Slovenska sa prehlbuje vďaka otváraníu slovenskej spoločnosti s pomocou médií, vďaka voľnejšiemu pohybu osôb a rozvoju turistiky. Pomáha aj medzinárodná spolupráca, migrácia príslušníkov blízkych i vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr. Pestrosť kultúr v rámci jednotného právneho systému je dôležité zachovať, aby sa prehlboval humanistický a tvorivý charakter kultúry Slovenskej republiky. Kultúrne prostredie Slovenska bolo a je často hlboko tolerantné voči príslušníkom iných kultúr, stále je však poznačené aj neznášanlivosťou.

Hodnoty: Ciele prierezovej témy vychádzajú z neopakovateľnej hodnoty individuálneho ľudského života, z hodnoty komunity ako prirodzeného prostredia pre človeka, z rešpektu voči individuálnym potrebám človeka a z faktu rovnosti ľudí pred platnými zákonmi.

Metódy: Pre multikultúrnu výchovu sú vhodné hlavne zážitkové, skúsenostné metódy vyučovania, aby škola prehlbovala skúsenosti s kultúrnou rôznorodosťou. V primárnom vzdelávaní rozvíja multikultúrna výchova všeobecnú otvorenosť detí voči odlišnému vnímaniu sveta. Kládí aj základy pre budúce samostatné kritické myslenie žiakov.

Pri realizácii multikultúrnej výchovy je nevyhnutné rešpektovať lokálne podmienky a je vhodné spolupracovať s inými verejnými, štátnymi i mimovládnyimi organizáciami v regióne. Svoje ciele naplňa v celej spoločnosti, nielen v regiónoch, kde žijú menšiny. Výchovno-vzdelávacia činnosť školy v oblasti multikultúrnej výchovy je efektívna najmä vtedy, ak sa celé prostredie a atmosféra školy rozvíjajú ako systémy citlivé na kultúrne špecifiká.

2.7.3.1 Ciele multikultúrnej výchovy v ISCED1

Hlavné ciele prierezovej témy multikultúrna výchova pre primárne vzdelávanie:

- Viest žiakov ku kultúrnemu sebauvedomeniu, k vnímaniu vlastných emocionálnych a sociálnych väzieb na kultúru blízkeho i vzdialenejšieho okolia.
- Podporovať ich sebavedomie a uplatnenie v skupine, motivovať k tvorivosti v interakcii s druhými ľuďmi, hlavne so slabšími a znevýhodnenými.
- Poskytovať dostatok podnetov pre zažitie mnohorakosti sveta. Podnecovať zvedavosť a záujem o okolie.
- Viest žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti.
- Podnecovať a rozvíjať u nich tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr, ale súčasne zachovávať ich povedomie príslušnosti k vlastnej kultúre.
- Rozvíjať sebareflexiu, ktoré vo vyšších ročníkoch primárneho vzdelávania vedie k uvedomeniu si koreňov a premien vlastnej kultúrnej identity.
- Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú, alebo môžu v krátkodobom horizonte prísť do styku.
- Rozvíjať schopnosť riešiť konflikty pokojnou cestou, schopnosť komunikovať a spolupracovať s nositeľmi iných kultúr v bezpečnom prostredí.

2.7.3.2 Ciele multikultúrnej výchovy v ISCED2

Hlavné ciele prierezovej témy multikultúrna výchova v nižšom sekundárnom vzdelávaní:

- Rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.
- Viest' žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti.
- Podnecovať a rozvíjať u nich tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr. Rozvíjať schopnosť riešiť konflikty pokojnou cestou.
- Rozvíjať schopnosť pochopenia pre odlišnú kultúru a pre odlišný životný štýl. Podnecovať tvorivosť v každodennej interakcii s druhými ľuďmi.
- Rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní vlastnej kultúrnej identity. Motivovať žiakov k argumentácii vo vzťahu k svojim postojom.
- Rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú, alebo môžu prísť do styku.
- Konečným cieľom je rozvíjať schopnosť komunikovať a spolupracovať s nositeľmi iných kultúr v bezpečnom prostredí tolerance a vzájomnej úcty.

2.7.4 Dopravná výchova

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou dopravnej výchovy v škole je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke

- ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Charakteristika predmetu

Milióny ľudí sú deň čo deň účastníkmi cestnej premávky. Pri ceste do práce, do školy, na nákupy, ako aj pri ceste za akýmkoľvek osobnými záujmami sa každý z nás stáva účastníkom cestnej premávky či už ako chodec, cyklista, cestujúci v prostriedkoch hromadnej prepravy, vodič motorového vozidla a pod. Doprava je neodmysliteľnou súčasťou života každého človeka.

Okrem pozitívnych stránok, ktoré so sebou doprava prináša, najmä v zmysle uspokojovania materiálnych a kultúrnych potrieb človeka, má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Jednou z najzávažnejších negatívnych stránok od samých začiatkov vzniku automobilizmu až po dnešok to boli a sú dopravné nehody. S rozvojom motorizmu sa ich počet zvyšuje. Pri dopravných nehodách dochádza k stratám na životoch, k ťažkým úrazom, často s trvalými následkami. Neúmerne je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku.

Akýkoľvek druh pohybu v cestnej premávke je nemysliteľný bez adekvátneho poznania a rešpektovania pravidiel cestnej premávky, teda platných všeobecne záväzných právnych predpisov pre túto oblasť, učebný predmet a nepriamo celá vzdelávacia sústava pripravuje ľudí na život v premávke na pozemných komunikáciách. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že škola je základnou a najdôležitejšou zložkou tohto systému. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Učivo predmetu Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov

základných škôl. Svojim špecifickým obsahom a zameraním cieľavedome pôsobí na mravné, intelektuálne, fyzické a psychické vlastnosti žiakov. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách (ďalej len DDI) alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Vekové kategórie žiakov a zameranie:

1) *Od 6 do 9 rokov: problematika chodca, problematika cyklistu začiatočníka (1. - 3. ročník základnej školy),*

2) *10 rokov: problematika cyklistu, taktika, hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky – (4. ročník základnej školy),*

3

3) *od 11 do 15 rokov: problematika cyklistu, taktika bezpečného správania a jednania, podmienky premávky na cestách, technické podmienky premávky vozidiel a hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky,*

1. stupeň ZŠ

a) *1.- 3. ročník (6 - 9 rokov - chodec)*

b) *4. ročník (10 rokov - cyklista)*

2. stupeň ZŠ

5. – 9. ročník (11 – 15 rokov)

Ciele dopravnej výchovy v základnej škole

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú. Je prirodzené, že nie pri každej téme sú v rovnakej miere rozvíjané všetky tri zložky osobnosti žiaka. Vyučujúci má dbať o to, aby na úkor osvojenia jednotlivých faktov a zručností nezanedbal rozvíjanie osobnosti žiaka z tejto oblasti do takej miery, ako ho umožňujú jeho osobné dispozície, vek, fyzická vyspelosť, atď. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- a) pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- c) osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- d) naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- e) zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- f) zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- g) pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- h) uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky,
- i) pochopiť význam komunikácie a kooperácie medzi účastníkmi cestnej premávky, naučiť sa predvídať potenciálne riziká vyplývajúce z povahy vozovky, dopravnej situácie a správania sa iných účastníkov cestnej premávky, učiť sa predvídať a reagovať na chyby druhých,
- j) pochopiť význam a úlohy policajtov pre bezpečnú a plynulú premávku na cestách,
- k) osvojiť si zásady, ale aj zručnosti a návyky súvisiace s poskytovaním prvej pomoci zranenej osobe pri dopravnej nehode,
- l) osvojiť si základné zručnosti a zásady správania sa pri dopravnej nehode.

V priebehu vyučovania je potrebné vytvárať tieto kompetencie:

1. Poznať dopravné značky a riadiť sa podľa nich.
2. Bezpečne chodiť po chodníku a po ceste.
3. Brať ohľad na ostatných účastníkov cestnej premávky.
4. Kultúrne sa správať na cestách a v dopravných prostriedkoch.
5. Zavolať alebo poskytnúť pomoc pri dopravnej nehode.
6. Schopnosť pozorovať svoje okolie a vyhodnocovať ho z hľadiska bezpečnosti.
7. Ovládať bezpečnú jazdu na bicykli.

Výsledkom výchovy a vzdelávania v oblasti bezpečnosti v cestnej premávke je okrem osvojenia si rôznych poznatkov a pravidiel cestnej premávky aj nadobudnutie konkrétnych zručností, ale aj návodov na riešenie určitých dopravných situácií. Z uvedeného dôvodu obsah vzdelávania členíme do nasledovných oblastí a veku primerane ho spracovávame pre jednotlivé kategórie žiakov.

Obsah tematických celkov v 1. až 9. ročníku základnej školy:

1. Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky.
2. Dopravné značky a zariadenia.
3. Praktické cvičenia.
4. Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi.
5. Podmienky premávky na cestách.
6. Technické podmienky prevádzky dopravných prostriedkov.

1.ročník

11 hodín ročne (Prvouka 2h, Didaktické hry 1h, DDI 4h, kurz 4h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Kultúrne správanie sa na chodníku. Dbať o čistotu chodníkov. Pozorne sa správať voči iným chodcom. Viesť žiakov k disciplinovanému a bezpečnému pohybu po chodníku, v obytnej a pešej zóne, pri prechádzaní cez cestu a križovatku.	Chôdza po chodníku – chôdza po pravej strane chodníka; vyhýbanie vpravo; prechádzanie vľavo; plynulá premávka po chodníku (napr. nezdržovanie ostatných chodcov vytváraním skupiniek); sústavné (alebo neustále) sledovanie premávky (nebezpečenstvo hroziace z vozovky, z prejazdov, z parkoviska, správanie sa v obytnej a pešej zóne, použitie chodníka vedeného iba po jednej strane ulice. Prechádzanie cez cestu a križovatku - pravidlá prechádzania cez cestu, svetelné signály bezpečné prechádzanie cez križovatku (cestu) riadenú svetelnou signalizáciou; Pohyb na bicykli	Žiaci rozlišujú vozovku a chodník. Vedia, čo je križovatka, ako sa prechádza, poznajú význam svetelných značení a správne na ne reagujú. Poznajú najbezpečnejšiu cestu z domu do školy. Poznajú nebezpečenstvo

	– samostatný pohyb na bicykli v obytnej zóne, bezpečná jazda na bicykli v obytnej zóne.	vybiehania na cestu (s poza stojaceho auta, autobusu, električky atď.).
--	--	---

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak chápe zmysel svetelných signálov a vie sa nimi samostatne riadiť. Pozná a rešpektuje vybrané dopravné značky.	Rozdelenie podľa významu Výstražné: Pozor deti. Zákazové: Zákaz vstupu chodcov. Príkazové: Cestička pre chodcov, Iný príkaz (s nápisom na značke Prejdi na druhú stranu a podobne). Informatívne: Hlavná cesta, Priechod pre chodcov, označenie zastávky verejnej hromadnej dopravy – električky, autobusu, trolejbusu, Obytná zóna, Koniec obytnej zóny, Parkovisko. Priechod pre chodcov. Svetelné signály: Signál pre chodcov so znamením „Stoj“, Signál pre chodcov so znamením „Voľno“, Signály – zelená, oranžová, červená.	Žiaci poznajú najdôležitejšie dopravné značky pre chodcov a bicyklistov; všímajú si na ktorých miestach v obci, v meste a v jeho okolí sú umiestnené a prečo.

Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pomoc telesne postihnutým chodcom.	Chôdza po pravej strane chodníka, stretávanie sa chodcov, obchádzanie pomaly idúcich chodcov alebo prekážky, prechádzanie cez cestu neriadenu i riadenú svetelnou signalizáciou.	Žiak vie, že po chodníku sa chodí po pravej strane.

Taktika bezpečného správania a jednaní pri chôdzi

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči ostatným chodcom a účastníkom cestnej premávky.	Určenie a vyhľadanie najbezpečnejšej trasy na dosiahnutie nejakého cieľa v okolí školy alebo v meste. Nácvik „účasti v cestnej premávke“ len v sprievode dospelých alebo v skupinách.	Žiak si vie určiť cieľ svojej cesty a zvoliť čo najbezpečnejšiu cestu k jeho dosiahnutiu.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie účastníkov cestnej premávky.	Druhy ciest: hlavná a vedľajšia, diaľnica, hustota premávky, dopravná "špička", špeciálne cesty a pásy určené chodcom.	Žiak dokáže rozlišovať hlavú cestu od vedľajšej.

Technické podmienky prevádzky dopravných prostriedkov

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Rovnocenné postavenie vozidiel v cestnej premávke.	Druhy vozidiel: motorové a nemotorové vozidlá, osobné a nákladné automobily, verejné dopravné prostriedky (autobus, električka, trolejbus), motocykle, bicykle, traktory a poľnohospodárske vozidlá, prívesy. Bezpečné správanie sa v dopravných prostriedkoch“, osobitne - používanie autosedačky a nastupovanie a vystupovanie (vrátane nácviku).	Žiaci poznajú dopravné prostriedky pohybujúce sa po pevnine, po vode, vo vzduchu.

2.ročník

13 hodín ročne (Prvouka 4h, Didaktické hry 1h, DDI 4h, kurz 4h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Morálna a právna zodpovednosť k ostatným účastníkom cestnej premávky. Citlivé správanie k starým a chorým a invalidom.</p>	<p>Prechádzanie cez cestu - voľba miesta – priechod, podchod alebo nadchod; svetelné signály; vyznačený priechod pre chodcov, križovatky; nebezpečenstvo pohybu na parkovisku, dobrý výhľad na obe strany, neustále sledovanie oboch strán pri prechádzaní; riadenie cestnej premávky pokynmi; význam svetelných signálov a pokynov policajtov; prednosť vozidiel s právom prednostnej jazdy (charakteristické zvukové a svetelné znamenia).</p> <p>Chôdza po ceste (v prípade, ak nie je popri ceste chodník) – pravidlá pohybu po ceste v prípade samotného chodca, resp. neorganizovanej skupiny (pri ľavom okraji proti smeru prichádzajúcich vozidiel, maximálne dvaja chodci vedľa seba), pravidlá pohybu pri presune skupiny v organizovanom tvare (pohyb po pravej strane vozovky), možné riziká pohybu na okraji cesty, neodkladné opustenie cesty v prípade nebezpečenstva sústavné sledovanie premávky, bezpečné oblečenie na ceste. Osobitný dôraz na nácvik prechádzania cez cestu pomedzi zaparkované vozidlá</p> <p>Cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami – pravidlá správania: prednosť pri nastupovaní a vystupovaní, označené miesta pre invalidov, starých a chorých ľudí, dodržiavanie bezpečnosti počas jazdy.</p> <p>Pohyb na bicykli – pohyb po chodníku pre chodcov popri bicykli, pravidlá pohybu cyklistu na ceste (do 10 rokov len v sprievode osoby staršej ako 18 rokov, signály pri odbočovaní, držanie riadidiel, jazda jednotlivo).</p>	<p>Žiaci majú vedieť, že po chodníku pre chodcov sa nemá jazdiť na bicykli a je nutné zosadnúť z bicykla. Ovládajú kultivované a bezpečné správanie vo verejných dopravných prostriedkoch.</p>

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Správny partnerský vzťah medzi účastníkmi cestnej premávky.	Rozdelenie podľa významu Výstražné: Križovatka. Zákazové: Zákaz vjazdu všetkých vozidiel (v oboch smeroch), Zákaz vjazdu bicyklov. Príkazové: Daj prednosť v jazde! Cestička pre cyklistov, Cestička pre chodcov a cyklistov. Informatívne: Podchod alebo nadchod, Pešia zóna, Koniec pešej zóny, Priechod pre cyklistov, Koniec hlavnej cesty, Nemocnica. Dodatkové tabuľky: Tvar križovatky. Priečne čiary: Priechod pre cyklistov.	Aktívne ovládajú najfrekventovanejšie dopravné značky, podľa ktorých sa aj riadia.

Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pochopiť význam opatrného prechádzania cez cestu.	Chôdza po ľavom okraji cesty, po krajnici, predchádzanie. Prechádzanie vozovky v rôznych situáciách (nácvik základných úkonov, t. j. zastavenie, rozhliadnutie) a na rôznych miestach (i v miestach so zakrytým výhľadom).	Žiaci vedia správne prechádzať cez cestu.

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápe význam prechodu pre chodcov ako najbezpečnejšieho miesta na prechod.	Vedieť zvoliť bezpečné miesto pre predchádzanie, odhadnúť rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla, dodržiavať zásadu vždy pred vstupom na vozovku sa zastaviť, rozhliadnuť sa a dať na javo zámer prejsť cez cestu, vstup na vozovku až po zastavení vozidla .	Prechádzanie po prechode pre chodcov.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápe nebezpečenstvo označované dopravnými značkami.	Časti cesty (v meste - ulice): vozovka, krajnica, chodník, obrubník, nástupný ostrovček. Značenie nebezpečných miest dopravnými značkami.	Poznajú Nebezpečné miesta na ceste.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápu význam dodržiavania stanovenej rýchlosti	Rýchlosť jazdy - pomalá, rýchla. Čím ťažšie vozidlo, tým dlhšie trvá, kým zastaví.	Vedia aká je dovolená rýchlosť v meste a na cestách.

3.ročník

11 hodín ročne (Vlastiveda 3h, Didaktické hry 1h, DDI 4h, kurz 4h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vedia sa správať pri preprave v MHD. Sú si vedomí toho, že na hry musia mať bezpečné miesta (ihriská, park). Uvedomujú si nebezpečenstvo hry pri železničnej trati.	Cestovanie hromadnou a individuálnou dopravou - cestujúci a spolujazdec, správanie pri čakaní, nastupovaní, jazde a vystupovaní, prechádzanie na nástupné ostrovčeky; správanie sa pri jazde individuálnou dopravou (automobilom), miesto pre spolujazdca mladšieho ako 12 rokov (vzadu), používanie detských autosedačiek, resp. zádržných systémov, otváranie okien, zákaz vyhadzovania predmetov. Bezpečné miesta pre hry - dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti od vozovky pri hre, pohyb na vymedzených miestach, nebezpečné miesta pre chodcov a ich značenie, pohyb v obytnej zóne. Železničné prejazdy - správanie sa pri prechádzaní železničnej trate, význam svetelných a zvukových signálov, závozy, pohyb v blízkosti železničnej trate.	Poznajú bezpečné miesta pre hry. Vedia privolať pomoc pri dopravnej nehode.

	<p>Pohyb na bicykli, skateboarde, kolieskových korčuliach, atď. – podmienky pre jazdu na bicykli, skateboarde, kolieskových korčuliach, miesto a spôsob jazdy (jazda v obytnej zóne, rýchlosťou chôdze, držanie riadidiel, jazda jednotlivo, signály pri odbočovaní – prípade jazdy na bicykli), pohyb po chodníku pre chodcov popri bicykli, jazda po chodníku pre cyklistov (jazda vpravo), vyhýbanie sa chodcom a protiúdcim cyklistom.</p> <p>Základná bezpečnostná výbava na bicykli, skateboarde a korčuliach (prilba, chrániče, rukavice).</p> <p>Základné poznatky o správaní pri dopravnej nehode (privolanie pomoci).</p>	
--	---	--

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápu význam dodržiavania uvedených značiek	<p>Rozdelenie podľa významu</p> <p>Výstražné: Pozor, priechod pre chodcov; Pozor, chodci; Pozor, cyklisti; Križovatka s vedľajšou cestou; Železničné priecestie bez závor.</p> <p>Zákazové: Zákaz vjazdu všetkých vozidiel.</p> <p>Príkazové: Stoj, daj prednosť v jazde! Daj prednosť v jazde električke!</p> <p>Informatívne: Jednosmerná premávka, Prvá pomoc, Telefón, Diaľnica, Cesta pre motorové vozidlá.</p> <p>Priečne a pozdĺžne čiary: Priečna súvislá čiara, Priečna súvislá čiara s nápisom STOP.</p> <p>Svetelné signály: Signál pre cyklistov so znamením „Stoj“ (červené svetlo), „Pozor“ (oranžové svetlo), „Voľno“ (zelené svetlo).</p>	Žiak pozná uvedené značky a rešpektuje ich.

Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pomoc starším a telesne znevýhodneným osobám.	<p>Chôdza s bremenom, s vozíkom (do 60 cm šírky). Pozorovanie umiestnenia dopravných značiek v rôznych situáciách. Používanie zmyslových orgánov (oči, uši) v cestnej premávke.</p>	Vedia sa pohybovať s malým vozíkom po ceste.

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomovať si možné nebezpečenstvá v zdanlivo pokojnej ulici.	Správne reagovať na znamenia, ktoré vodiči dávajú (trúbenie, smerové svetlá, brzdivé svetlá), vedieť predvídať zámer vodiča automobilu - poznať, kedy mieni odbočovať, kedy brzdí, zastavuje. Význam pestrých farieb v cestnej premávke, nosiť pestré oblečenie a doplnky, význam odraziak .	Vedieť dať zreteľne prednosť vodičovi pri predchádzaní a naopak poznať, kedy mieni odbočovať.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Chápu riziká vyplývajúce z poveternostných vplyvov.	Vplyv počasia na bezpečnosť chôdze: brzdenie, šmyk na vozovke suchej a mokrej, pokrytej blatom, lístím, snehom, poľadovica, kaluž; zlá viditeľnosť za dažďa, za hmly, pri snežení, za svitania, za súmraku, v noci. Riešenie premávky v okolí školy, v obci - hlavná cesta, úseky vyhradené chodcom, zastávky miestnej dopravy osôb.	Poznajú nebezpečenstvá pre chodcov v prípade poľadovice.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Dokážu zdvorilo upozorniť ak vidia takéto nedostatky.	Význam a funkcia niektorých súčastí vozidiel (všeobecne): osvetlenie, smerové svetlá, brzdivé svetlá, spätné svetlá, "hmlovky" (funkčnosť, čistota, pravidelná kontrola), zaistenie viditeľnosti zo všetkých strán vozidla (spätné zrkadielka), zádržné systémy (samonavíjacie bezpečnostné pásy - povinnosť pripútať sa, detské sedačky, podušky), čistota skiel, voda v ostrekovači.	Vedia používať bezpečnostné pásy a autosedačky vo vozidlách.

4.ročník

9 hodín ročne (Didaktické hry 1h, DDI 4 h, kurz 4h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Rešpektovanie zákazu vchádzania na železničné priecestie ak sú spustené závory, fungujú svetelné a zvukové znamenia. Vytvoriť pozitívne postoje k práci opravnej polície a záchranej služby.</p>	<p>Základné podmienky a pravidlá pre samostatnú jazdu na bicykli v cestnej premávke - vek 10 rokov, bezpečné oblečenie počas jazdy na bicykli v cestnej premávke, potrebné schopnosti, znalosti a zručnosti, nesprávne a nebezpečné spôsoby jazdy miesta a úseky, kam je cyklistom vjazd zakázaný (označenie dopravnými značkami); jazda na bicykli v obytnej zóne (umožnenie prejazdu ostatným vozidlám); pohyb cyklistu po chodníku (chôdza vedľa bicykla), osvetlenie bicykla pri zníženej viditeľnosti, vjazd na vozovku, jazda pri pravom okraji vozovky, zastavenie, bezpečné vychádzanie z vozovky, obchádzanie prekážky, predchádzanie, vyhýbanie sa protiúdicim vozidlám, pravidlá prednosti v jazde pri odbočovaní, prispôsobenie rýchlosti jazdy podmienkam vozovky s jednosmernou premávkou, znamenie o zmene smeru jazdy .</p> <p>Križovatky – križovatka riadená svetelnou signalizáciou, policajtom, prípadne inou oprávnenou osobou, svetelné signály a pokyny policajta a ich význam, radenie pred križovatkou, pravidlá prednosti v jazde pri odbočovaní, fázy odbočovania.</p> <p>Železničné priecestie - jazda cez železničné priecestie, prípady zákazu vchádzania na železničné priecestie (spustené závory, svetelné a zvukové znamenia, zvuk vlaku), označenie dopravnými značkami, radenie pred prejazdom.</p> <p>Bezpečnosť v tuneli - bezpečnostné zariadenia v cestných tuneloch, zásady jazdy v tuneli, správanie sa v tuneli v prípade mimoriadnej situácie (zápcha v tuneli, porucha alebo nehoda v tuneli, požiar v tuneli a pod.).</p> <p>Dopravné nehody - základné povinnosti účastníka dopravnej nehody (privolanie polície a podľa potreby záchranej služby), nevyhnutná prvá pomoc.</p>	<p>Vedia bežečne vychádzať z vozovky, a prechádzať križovatkami. Poznajú základné povinnosti účastníka dopravnej nehody vedúť privolať políciu a podľa potreby záchrannú službu. Ovládajú poskytovanie nevyhnutnej prvej pomoci.</p>

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Dodržiavania základných pravidiel na chodníkoch, cestných komunikáciách z pohľadu chodca.	Rozdelenie podľa významu Výstražné: Výstražný kríž pre železničné priecestie (jednokoľajové, viackoľajové); Návesná tabuľa (pred železničným priecestím). Zákazové: Zákaz odbočovania vpravo, Zákaz odbočovania vľavo, Zákaz predchádzania, Koniec zákazu predchádzania, Zákaz státiť, Zákaz zastavenia. Príkazové: Príkazaný smer jazdy. Informatívne: Slepá ulica, Tunel, Hranica kraja, Zvýšenie počtu jazdných pruhov. Dodatkové tabuľky: Počet, Vzďialenosť. Šípky: Cyklistická smerová šípka, Smerové šípky, Predbežné šípky. Svetelné signály: Signál žltého svetla v tvare chodca, Signál pre opustenie križovatky, Signál pre zakázaný vjazd vozidiel do jazdného pruhu.	Vedia vysvetliť rozdiel medzi výstražnými, zákazovými, príkazovými a informatívnymi dopravnými značkami.

Praktické cvičenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak si uvedomuje ktoré jeho činnosti pri jazde na bicykli, môžu ohrozovať alebo obmedzovať iných chodcov. Uvedomujú si, že technický stav dopravného prostriedku a výstroj sú jedným z podmienok bezpečnosti pri cestnej premávke.	Technika jazdy - nasadenie a rozbíhanie, priama jazda, zastavenie a zosadenie z bicykla, jazda v oblúku, riadenie jednou rukou (ohliadnutie), pomalá jazda (držanie rovnováhy), predvedenie jednoduchej jazdy zručnosti. Vychádzanie od okraja vozovky (resp. vjazd na vozovku), jazda pri pravom okraji vozovky, zastavenie, obchádzanie, obchádzanie prekážky, predchádzanie. Odbočovanie vpravo, odbočovanie vľavo, radenie pred križovatkou s vyznačenými jazdnými pruhmi i bez nich. Prechádzanie križovatiek, okamžité riešenia jednoduchých situácií (2 - 3 aktéri), jazda križovatkou priamo, odbočovanie; prechádzanie križovatiek s riadenou premávku. Nácvik znamenia rukou pri odbočovaní - osobitne nácvik pri odbočovaní vľavo. Nácvik radenia motorových vozidiel a bicyklov na križovatke v simulovaných podmienkach. „Slepý uhol“ vodičov najmä veľkých motorových vozidiel Nácvik jazdy za zníženej viditeľnosti- význam oblečenia a osvetlenia. Simulácia dopravnej nehody - opatrenia na	Ovládajú odbočovanie vpravo, odbočovanie vľavo, radenie pred križovatkou s vyznačenými jazdnými pruhmi i bez nich.

	<p>mieste nehody, zistenie príčiny nehody a vinníka, poskytnutie prvej pomoci.</p> <p>Pozorovanie situácií v cestnej premávke - správanie a jednanie vodičov (i cyklistov) z hľadiska dodržovania pravidiel cestnej premávky: na križovatkách, pri odbočovaní, pri "dávaní prednosti" chodcom, pri vchádzaní do premávky, pri zastavovaní; rešpektovanie dopravných značiek.</p>	
--	--	--

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Chápať možný vznik nebezpečenstva v rôznych situáciách (vždy očakávať, že zo zákruty v protismere vyjde rozmerné vozidlo, že protiidúci vodič vojde do ľavej polovice vozovky, že vodič nebude rešpektovať pravidlá o prednosti v jazde možno len preto, že "malého" cyklistu nevidí a pod.).</p>	<p>Vedieť rozpoznávať, chápať a využívať základné prvky zreteľnej jazdy (hlavne pri odbočovaní, vyhýbaní sa prekážkam, vychádzania, prejazdu križovatkami), t. j. včasné danie znamenia pažou, včasné a zreteľné danie prednosti v jazde a naopak z charakteru a zjavných znamení druhých vodičov usudzovať zámer či úmysel ich ďalšej jazdy (smerové svetlá, brzdové svetlá, spomalenie, zrýchlenie). Prispôbovať jazdu podmienkam: stavu a typu bicykla, stavu vozovky a charakteru cesty, počasia, dennej doby, hustote premávky atď. Používať pri jazdách na bicykli správny odev (nesmie prekážať, pestré sfarbenie) a prilbu. Pokiaľ možno voliť cestu a trasy jazdy menej frekventovanými úsekmi obce a okolia obce.</p>	<p>Vedia prispôbovať svoju jazdu podmienkam: stavu a typu bicykla, stavu vozovky a charakteru cesty, počasia, dennej doby, hustote premávky. Pozná nebezpečné a neprehľadné miesta a úseky pre cyklistov v obci a v jej okolí: zákruty, vrcholy stúpania hustá hmla, premávka vozidiel alebo chodcov, vyznačené prechody, železničné prejazdy bez zabezpečovacích zariadení a i.</p>

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
<p>Žiak vie prispôbiť svoju jazdu povrchu cesty.</p>	<p>Druhy povrchu cesty - asfaltový, betónový, dlažobné kocky, štrk a i. Vplyv počasia na bezpečnosť jazdy - jazda za zníženej viditeľnosti, stav vozovky (blato, kaluž, spadnuté lístie, piesok, na začiatku dažďa - možnosť šmyku, opatrné brzdenie).</p>	<p>Vplyv dažďa, snehu a poľadovice na bezpečnosť jazdy.</p>

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak chápe a kladne hodnotí význam dobrého technického stavu bicykla na bezpečnosť jazdy.	Bicykel - povinné vybavenie bicykla (dve brzdy, zvonček, uzatvorené kolesové matice, ak nie sú krídlové, zátky alebo rukoväte na kormidle, osvetlenie - predný biely svetlomet, koncové červené svetlo, zdroj elektrického prúdu), odrazky - predná biela, zadná červená, oranžové (na kolesách a na pedáloch). Základná pravidelná údržba - čistota skiel osvetlenia a odraziek, funkčnosť všetkých častí povinného vybavenia, odstránenie nečistôt zo vzorky pneumatík a ich správne nahustenie, utiahnutie skrutiek a matiek, mazanie, mazacie miesta .	Pozná povinné Vybavenie bicykla.

5. ročník

11 hodín ročne (Domov a práca 3 h, DDI 4h, Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h, kurz 4h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vie sa chovať primerane a ohľaduplne.	Základné ustanovenia o povinnostiach účastníkov cestnej premávky: chodcov, vodičov (spolujazdcov, prepravovaných osôb), a ich spôsobilosti v zmysle zákonnej normy -, dodržiavať dopravné značky, počúvať pokyny a výzvy policajtov. Poslanie, činnosť a kompetencie dopravnej polície .	Neohrozuje bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak chápe zmysel dodržiavania dopravných značiek.	Nebezpečné stúpanie, Nebezpečné klesanie, Najvyššia dovolená rýchlosť, Koniec najvyššej dovolenej rýchlosti .	Dodržiava pokyny dopravných značiek.

Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vie zvážiť svoje možnosti a schopnosti na bezpečné zvládnutie terénu.	Technika jazdy na bicykli v sťažených podmienkach, v teréne (prudké klesanie a stúpanie), jazda vodou, v blate, v piesku, prechádzanie náročnejšou jazdou zručnosti na bicykli (ako disciplíny celoštátnej dopravnej súťaže Na bicykli bezpečne).	Technika jazdy na bicykli v sťažených podmienkach, v teréne (prudké klesanie a stúpanie), jazda vodou, v blate, v piesku, prechádzanie náročnejšou jazdou zručnosti na bicykli (ako disciplíny celoštátnej dopravnej súťaže Na bicykli bezpečne).

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Pri plánovaní zvažuje aj možnosti svojich spolujazdcov.	Vedieť plánovať trasy ciest a výletov z hľadiska bezpečnosti a plynulosti (hustota premávky, druh cesty , charakter cesty , vzdialenosť , čas).	Žiak si dokáže naplánovať jednoduchý výlet do okolia.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna zodpovednosť k ostatným Účastníkom cestnej premávky.	Druhy pozemných komunikácií podľa určenia: diaľnice, cesty, miestne komunikácie, účelové komunikácie, sieť diaľnic a ciest pre motorové vozidlá , medzinárodné cesty .	Žiak vie určiť podľa automapy druh pozemnej komunikácie.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Správny partnerský vzťah medzi účastníkmi cestnej premávky.	Údržba bicykla - jednoduché opravy, správne nastavenie výšky a sklonu sedla a riadidiel, napnutie reťaze, demontáž a montáž kolesa, oprava vzdušnice .	Žiak vie identifikovať Najjednoduchšie závady na bicykli.

6. ročník

12 hodín ročne (Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h, kurz 8h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči Ostatným účastníkom cestnej premávky.	Jazda v jazdných pruhoch - cyklista vždy v pravom jazdnom pruhu (výnimka pri odbočovaní, obchádzaní, predchádzaní, vychádzaní z cesty).	Žiak ovláda jazdu v jazdných pruhoch.

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak je pripravený rešpektovať vybrané dopravné značky	Zákaz zastavenia, Zákaz státiť, Koniec viac zákazov, Najnižšia dovolená rýchlosť, Koniec najnižšej dovolenej rýchlosti .	Žiak pozná uvedené značky.

Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna zodpovednosť k ostatným účastníkom cestnej premávky.	Spôsob dopravy napr. pri obmedzení dopravy na komunikácii, dočasné semafore, riadenie dopravy, prejazd tunelom, činnosť pri požiaroch alebo nehode .	Žiak pozná dočasné spôsoby obmedzenia premávky.

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Je si vedomý, že plynulosť a bezpečnosť premávky je závislá na ľudskom faktore .	Psychologické aspekty bezpečnej jazdy. Vnímanie, pozornosť, predvídanie, rozhodovanie, reagovanie, vlastnosti vodiča, vekové zvláštnosti, emócie, bdelosť, vplyv alkoholu a drog. Rozlíšenie kooperatívneho a „súťaživého“ spôsobu jazdy, identifikácia agresívnych prvkov dopravného správania .	Žiak je oboznámený so psychologickými aspektmi jazdy.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Poznať a rešpektovať tieto obmedzenia.	Prostriedky na zabránenie nehôd (konštrukcia priechodov, komunikácie pre nevidiacich, povrchové úpravy komunikácií a bezpečnostné zariadenia, okružné križovatky.	Pozná prostriedky na zabránenie nehôd na komunikáciách.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomujú si rovnocennosti Postavenia vozidiel v cestnej premávke	Druhy vozidiel - motocykle, osobné automobily, autobusy, nákladné automobily, špeciálne automobily, ťahače, traktory, bicykle, odťahové vozidlá, motorový vozík pre invalidov a iné; továrenské značky vozidiel používaných v Slovenskej republike.	Pozná základné druhy vozidiel.

7. ročník

12 hodín ročne (Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h, kurz 8h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Zodpovednosť a spôsobilosť a rešpektovania vybraných dopravných značiek.	Jazda v zvláštnych prípadoch - pozdĺž nástupného ostrovčeka, prechádzanie električkových koľají, prednosť mestského autobusu pri vychádzaní zo zastávky, zastavenie za električkou stojacou na zastávke bez nástupného ostrovčeka.	Žiak je oboznámený s jazdou vo zvláštnych prípadoch.

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Spolieha a využíva informácie z týchto značiek.	Dopravné značky, informujúce o rôznych objektoch a zariadeniach, ktoré môžu mať pre účastníkov cestnej premávky význam (napr. Parkovisko, Opravovňa, Občerstvenie, Stanovisko polície a L),	Žiak vie uviesť príklady Informatívnych značiek

	smerové tabule slúžiace k orientácii účastníkov cestnej premávky, číselné označenie ciest.	
--	---	--

Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Morálna a právna Zodpovednosť k ostatným Účastníkom cestnej premávky.	Prechádzanie križovatiek a riešenie zložitejších situácií.	Žiak vie samostatne riešiť situáciu na jednoduchých križovatkách.

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomiť si potrebu Rešpektovania fyzikálnych Zákonitostí pôsobiacich v doprave.	Základné fyzikálne zákonitosti pôsobiace počas jazdy - priľnavosť, odstredivá sila, zotrvačnosť, rýchlosť, trenie, tlak, zaťaženie; bezpečná vzdialenosť.	Žiak je oboznámený so Základnými fyzikálnymi Zákonitosťami pôsobiacimi počas jazdy.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči Ostatným chodcom a účastníkom cestnej premávky.	Miesta častého výskytu dopravných nehôd v obci, v okrese; opatrenia zvyšujúce bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky – oddeľovanie premávky jednotlivých druhov účastníkov cestnej premávky.	Žiak pozná miesta častého výskytu nehôd v obci.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Uvedomuje si význam katalyzátora pre ochranu životného prostredia a podporuje udržiavanie a vylepšovanie prostredia.	Význam cestnej dopravy, jej postavenie v porovnaní s inými druhmi dopravy (železničná, letecká, vodná). Negatívne dopady cestnej dopravy (dopravné nehody, vplyv na životné prostredie) a možné opatrenia na ich elimináciu .Druhy pohonných hmôt, spotreba, význam katalyzátora pre životné prostredie; miesta,	Pozná základné pohonné hmoty v používané v cestnej doprave a chápe význam katalyzátora pre životné prostredie.

	kde dochádza k zvýšeným emisiám (oxid uhľnatý, oxidy dusíku, nespálené uhľovodíky, oxidy síry, oxid uhličítý, zlúčeniny olova).	
--	---	--

8. ročník

14 hodín ročne (Technika 2 h, Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h, kurz 8h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Správny partnerský vzťah medzi účastníkmi cestnej premávky.	Prispôsobenie rýchlosti jazdy – svojím schopnostiam, vlastnostiam bicykla, poveternostným podmienkam a ďalším okolnostiam (charakter a stav cesty, vozovky); maximálne rýchlostné limity pre osobné automobily v obci, mimo a na diaľniciach a cestách pre motorové vozidlá .	Pozná maximálne rýchlostné limity pre osobné automobily v obci, mimo a na diaľniciach a cestách pre motorové vozidlá.

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky.	Základné parametre umiestňovania dopravných značiek: výstražné, mimo obec pred miestom alebo úsekom, ku ktorému sa vzťahujú.	Žiak vie kde sa umiestňujú dopravné značky.

Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči Ostatným spolujazdcom.	Jazda v skupine - dodržovanie bezpečnej vzdialenosti medzi cyklistami, odbočovanie, obchádzanie, predchádzanie, prechádzanie križovatiek, zmeny rýchlosti za jazdy.	Žiak ovláda jazdu v skupine na bicykli.

Taktika bezpečného správania a jednaní pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Je ochotný bez vyzvania pomáhať aj ostatným Účastníkom cestnej premávky v núdzových situáciách.	Hodnotenie správania a jednaní účastníkov cestnej premávky a rozoznávajúce chybných -zámerne nerešpektujúcich pravidiel, nedodržiavajúcich pravidiel z neznalosti alebo z iných príčin (únava, stres, neistota, váhavosť, rozptýlenie pozornosti a pod.)	Žiak vie kriticky hodnotiť svoje správanie a tiež aj správanie iných účastníkov cestnej premávky.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky	Mimourovňové kríženia, objazdové trasy vedúce mimo centra, mimo obce, svetelná signalizácia.	Pozná spôsob prejazdu takýchto miest v mieste svojho bydliska.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Žiak podľa svojich schopností a možností prispieva k zníženiu znečistenia životného prostredia.	Škodlivé vplyvy automobilovej dopravy na životné prostredie - hluk, otrasy a vibrácie, znečistenie vody, používanie autokozmetických a iných prípravkov, solenie komunikácií a i.	Pozná škodlivý vplyv automobilovej dopravy na životné prostredie.

9.ročník

15 hodín ročne (Technika 3 h, Účelové cvičenia 2h, Telesná výchova – cvičenia v prírode 2h, kurz 8h)

Teoretické znalosti pravidiel cestnej premávky

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky.	Pravidlá pre zastavenie a státie - kde je zakázané; uzamknutie bicykla pri jeho opustení. Osvetlenie vozidiel- znížená viditeľnosť.	Žiak pozná pravidlá pre zastavenie a státie.

Dopravné značky a zariadenia

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Vážiť si a rešpektovať vybrané dopravné značky.	Zákazové a príkazové, informatívne.	Žiak chápe význam týchto značiek pre bezpečnosť cestnej premávky.

Praktický výcvik

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Kriticky hodnotí svoje správanie.	Sledovanie cestnej premávky – hodnotenie rešpektovania a nedodržiavania pravidiel cestnej premávky jeho účastníkmi, ohľaduplného a agresívneho správania.	Žiak vie hodnotiť svoje, ale aj správanie iných účastníkov cestnej premávky.

Taktika bezpečného správania a jednania pri chôdzi a jazde v cestnej premávke

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Ohľaduplné správanie sa voči ostatným chodcom a účastníkom cestnej premávky.	Dopravné nehody a príčiny ich vzniku. Význam motoristických organizácií.	Žiak pozná základné príčiny vzniku dopravných nehôd.

Podmienky premávky na cestách

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Poznať a rešpektovať vybrané dopravné značky	Mimoúrovňové kríženia, objazdové trasy vedúce mimo centra, mimo obce, svetelná signalizácia.	Pozná spôsob prejazdu takýchto miest v najbližšom okolí mesta.

Technické podmienky premávky vozidiel

Hodnoty a postoje žiaka ako účastníka cestnej premávky	Obsah ,obsahový štandard	Minimálne požiadavky Výstupný min. štandard
Sám dodržiava a iných slušným spôsobom upozorňuje na nebezpečenstvo jazdy bez zapnutých bezpečnostných pásov.	Zariadenie automobilov k zvýšeniu bezpečnosti - bezpečnostné pásy na všetkých sedadlách, nafukovacie bezpečnostné vaky, predný a zadný nárazník, bočné zosilnenie a pod. Bezpečnostné zariadenia motorových vozidiel vrátane elektronických (brzdy, nárazníky, konštrukcia karosérie – tuhosť a deformačné zóny, zrkadlá, osvetlenie, sedadlá, pásy, airbag, ABS, ESP apod.). Informácia o nárazových testoch, porovnanie pasívnej bezpečnosti bezpečných a menej bezpečných áut	Žiak chápe význam Bezpečnostných zariadení automobilu.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Z hľadiska riadenia vyučovania a uplatňovania vyučovacích metód budeme používať nové hravé a zážitkové spôsoby práce so žiakmi. V nižších ročníkoch budeme napr. využívať prácu s omaľovánkami, hry zamerané na skvalitnenie prijímania a rozlišovania zmyslových vnemov, tvorbu dopravných kalendárov .

Mimoriadne dôležitú úlohu má nácvik vhodného a bezpečného dopravného správania v simulovaných i reálnych dopravných situáciách.(kurz)

V o vyšších ročníkoch na 2. stupni pri získavaní teoretických poznatkov budeme rozvíjať tvorivosť žiakov tak, že v tímoch budú pracovať na projektoch zameraných na bezpečnosť cestnej premávky a výsledky budú prezentovať pred spolužiakmi, prípadne aj v médiách. Pri praktickom výcviku učitelia nechajú priestor samotným žiakom na pozorovanie správania sa a konania svojich spolužiakov, odôvodňujú svoje hodnotenia. Len tak si zosobnia návyky bezpečného správania. V tomto veku je potrebné žiakov upozorniť aj na trestno-právnu zodpovednosť.

Veľmi dôležitá je aj problematika vlastného usmerňovania procesov správania sa žiaka. Otázky auto regulácie správania sú tesne späté s problémom výchovy a vzdelávania, s problémom prevzatia a zvnútornenia morálnych a iných svojich cieľov i hodnôt a noriem spoločnosti. Auto regulácia je základom disciplíny a prevencie zlyhania. Ide o sebariadenie, sebausmerňovanie nielen správania, ale aj myslenia a cítenia či prežívania. V tejto súvislosti je dôležité využívať vo vyučovaní dopravnej výchovy metódy auto regulácie a sebariadenia.

Vo vyučovaní dopravnej výchovy by sa mali vo väčšej miere využívať informačné a komunikačné technológie. Využitie digitálnych programov vo výučbe má svoje miesto, pretože žiak aktívne prijíma nové informácie tým, že musí riešiť rôzne zložité situácie a navyše hravým spôsobom sa u neho rozvíja digitálna gramotnosť.

Dôležitou súčasťou dopravnej výchovy žiakov základných škôl je osvojenie si poznatkov, ale aj nadobudnutie zručností a návykov súvisiacich s poskytovaním prvej pomoci zraneným osobám pri dopravnej nehode.

Ďalšou veľmi dôležitou súčasťou dopravnej výchovy je príprava žiakov k skutočnosti, že „na ceste nie sú sami“ – čo vedie k potrebe kooperácie medzi účastníkmi cestnej premávky a k potrebe dokázať predvídať správanie iných účastníkov vrátane ich chýb.

Tieto zručnosti môžu žiaci nadobudnúť prostredníctvom DH v 1. - 4. ročníku základných škôl

a ÚC v 5. - 9. ročníku školy v rámci činností Ochrana človeka a prírody. Používaním činnosti DDI sa vytvoria podmienky na osvojenie si vedomostí a získanie potrebných zručností v oblasti poskytovania prvej pomoci aj v rámci praktického výcviku na DDI, na ktorých by mali pôsobiť aj pracovníci Slovenského červeného kríža (ďalej len "SČK") - metodici v poskytovaní prvej pomoci.

2.7.5 Ochrana človeka a zdravia

Charakteristika učiva

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ (OŽZ) sa v základných školách realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení.

Aplikuje sa v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody (OČP). Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Ciele učiva

Povinné učivo, ktoré nie je samostatným predmetom je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Poskytuje žiakovi potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Formatívna a informatívna zložka učiva sa prezentuje činnosťou žiakov:

- a) morálnou, ktorá tvorí základ ich vlasteneckého a národného cítania;
- b) odbornou, ktorá im umožňuje osvojenie vedomostí a zručností v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- c) psychologickou, ktorá pôsobí na proces adaptácie v požiadavkách záťažových situácií;
- d) fyzickou, pre ktorú je charakteristická tvorba predpokladov na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií;

Kompetencie preberaného učiva zahŕňajú individuálne, medziľudské aspekty a pokrývajú formy správania, ktoré jednotlivec využíva na efektívnu a konštruktívnu účasť na spoločenskom živote v prípadoch riešenia konfliktov. Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Tieto spoločenské a občianske kompetencie by mali ovplyvniť schopnosť žiakov zvládať stres a frustráciu, komunikáciu s inými ľuďmi a solidaritu pri riešení problémov širšej komunity ľudí.

Možno predpokladať, že rozvíjaním týchto vlastností sa utvárajú požadované schopnosti potrebné pre občana v oblasti ochrany života a zdravia (OŽZ) a to nielen v aktuálnom čase počas vzdelávania v škole, ale aj v úlohe perspektívnej v dospelosti v rôznych zamestnaniach.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej

situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Svojou humánnou podstatou má pre žiakov mimoriadny význam. Sebaochrana a vzájomná pomoc vychádza z práva každého občana byť včas varovaný pred hroziacim nebezpečenstvom varovnými signálmi, zabezpečený individuálnymi ochrannými prostriedkami, evakuáciou a ukrytím. Mimoriadna udalosť môže vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám. Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

V obsahu učiva je viac tém, ktoré sa odvíjajú zo základov takých oblastí, ktoré môžu prispieť k rozvoju vedomostí, zručností a návykov pre ochranu človeka a spoločnosti. Pre dosiahnutie cieľov využíva OŽZ daný tematický obsah, vhodné organizačné formy, metódy a prostriedky prispôsobené daným podmienkam. Opakovanie určitých zhodných prvkov a príbuznosti tém treba chápať z hľadiska cieľov v ročníku (vidieť, poznať, ovládať, získať poznatok a zručnosť).

Na záver deväťročného štúdia na základnej škole by mali žiaci teoreticky a prakticky ovládať vybrané úlohy:

- z tematiky riešenia mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zo zdravotnej prípravy vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- vedieť zvládnuť základné činnosti pri pohybe a pobyte v prírode;
- vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre prípad vzniku predpokladaných mimoriadnych situácií.

2.7.5.1 Organizácia vyučovania v ISCED1

Odbornú zložku učiva naplňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií
- civilná ochrana -zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

Na realizáciu učiva OŽZ sa využívajú viaceré organizačné formy :

Didaktické hry (DH) v 1. - 4. ročníku sa konajú v prírode 1 krát v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2 - 4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností. Didaktické hry nezamieňame s cvičeniami v prírode v rámci telesnej výchovy - učivo z turistiky.

Didaktické hry možno vykonať po ročníkoch - triedach. Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy :

- vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov
- medzi predmetové vzťahy,
- úlohy objektovej ochrany školy,

- rešpektovanie vnútorného poriadku školy,
- požiarne a poplachové smernice,
- zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci

2.7.5.2 Obsah tematických celkov v jednotlivých ročníkoch v ISCED1

1.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- naša obec – všeobecná charakteristika;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
- signály civilnej ochrany a činnosť ťiakov po ich vyhlásení;
- horľaviny a ich následky.

b) Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárničky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov;
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;
- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu Červený kríž.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätné domy, zrúcaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám.

2. ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch;
- zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h), určenie veľkosti;
- druhy signálov civilnej ochrany a činnosť ťiakov na vyhlásenie varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarami;
- protipožiarna stanovišťa, kde sa nachádza zbor požiarna ochrany a spôsob jeho privolania;
- nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením;
- zápalky, zapaľovače a horľaviny.

b) Zdravotná príprava

- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska;
- správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskech prehliadkach;
- pomoc lekárov chorým a zraneným;
- ochrana pred chorobami, účelné obliekanie;
- ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešť'a, uštipnutí zmijou, osou a včelou.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody;
- jedovaté rastliny, jedovaté huby;

- zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode;
- zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty;
- značenie turistických chodníkov.

3.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- evakuácia ťiakov pri ohrození školy a jej okolia – prírodné katastrofy, ťivelné pohromy a výhratné správy;
- varovné signály CO a činnosť ťiakov pri ich vyhlásení;
- druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlasovania;
- poloha školy, ulice, oboznámenie sa so zdrojmi ohrozenia.

b) Zdravotná príprava

- všeobecné zásady ochrany zdravia aplikované na časti ľudského tela a časti tváre; starostlivosť o chrup;
- hygiena tela, bielizne, šiat;
- správna ťivospráva – jedlo, spánok, oddych, učenie;
- ošetrovanie a obväzovanie prstov ruky, lakťa, oka, hlavy.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- okolie našej obce, stanovište našej školy;
- orientácia podľa poludňajšieho tieňa;
- približné určovanie významných budov a iných dominánt v okolí podľa svetových strán;
- tvary zemského povrchu – rovina, pahorkatina, vysočina, kopec, hora, úbočie, svah, úpätie;
- chránené územie, objekty a prírodné útvary v obci a jej okolí.

4. ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- nebezpečné látky v okolí školy (amoniak, chlór a pod.), zásady ochrany, prvá pomoc pri zasiahnutí organizmu;
- použitie detskej ochrannej masky, nasadzovanie spoluťiakovi (DM-1, CM3-3/h);
- význam a použitie improvizovaných prostriedkov individuálnej ochrany – protichemickej a protiradiačnej;
- ukáťka detského ochranného vaku (DV-75) a detskej kazajky (DK-88);
- činnosť pri varovných signáloch CO;
- zásady vykonania čiastočnej hygienickej očisty.

b) Zdravotná príprava

- starostlivosť o vitálne ústroje ľudského organizmu;
- zdravie a choroby, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi;
- obväzovanie nohy, kolena, lýtka, stehna;
- jednoduché obväzovanie ovínadlami a ťatkami pri povrchovom poranení rúk, nôh, prstov.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- určovanie hraníc SR a susediacich ťtátov na mape;
- určovanie nadmorských výšok na mape okolia;
- jednoduchý odhad krátkych vzdialeností;
- jednoduchý náčrt pochodu, kresba okolia stanovišťa – panoráma;
- čítanie z mapy – podľa farieb a topografických značiek;
- určovanie svetových strán na mape a podľa mapy;
- starostlivosť o lesné zvieratá a vtáctvo;
- význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu;
- zásady uhasenia ohniska.

2.7.5.3 Obsahové a výkonové štandardy predmetu v ISCED1

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tematický celok: Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná obrana	
<p>Naša obec – všeobecná charakteristika. Varovný signál. Povinnosti a činnosti žiakov pri vyhlásení signálov pri vzniku mimoriadnych udalostí. Spôsob evakuácie školy v prípade ohrozenia požiarom. Základné druhy horľavín a ich následky.</p>	<p><i>1. Varovné signály a činnosť žiakov po varovaní</i> Poznať signál „Všeobecné ohrozenie“ a činnosť po jeho vyhlásení. Povedz, ako sa dozvieš o hrozivom nebezpečenstve. Uved', aký tón vydáva siréna pri signáli „Všeobecné ohrozenie“. Povedz, čím sa líši signál „Všeobecné ohrozenie“ od signálu „Ohrozenie vodou“. <i>2. Evakuácia školy v prípade ohrozenia</i> Poznať činnosti pri opustení školy v prípade hrozenia.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>Vymenuj, ktoré materiály v škole, triede sú horľavé. Ukáž, kde stojíš v skupine pred odchodom z triedy. Povedz, ktorou cestou pôjdeš z triedy po vyhlásení signálu v prípade ohrozenia. Uved' príklad, kedy sa evakuuje škola. Urči miesto, kde sa v škole nachádza sklad civilnej ochrany.</p>
<p>Možnosti vzniku mimoriadnych udalostí. Druhy varovných signálov. Opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku pri vzniku mimoriadnej udalosti. Spôsob evakuácie. Detská ochranná maska a jej použitie. Pravidlá správania sa v prípade ohrozenia požiarom. Protipožiarne stanovište. Nebezpečenstvo hroziace pri manipulácii so zápalkami, zapalovačmi a horľavinami, s elektrickým a plynovým zariadením.</p>	<p><i>1. Mimoriadne udalosti – možnosti vzniku</i> Poznať riziká, ktoré ohrozujú život, zdravie, majetok. Charakterizuj svojimi slovami pojem mimoriadna situácia, udalosť. Povedz aspoň dve možnosti vzniku mimoriadnej udalosti v prírode a na objektoch. Povedz, kde v blízkosti školy a tvojho bydliska môže dôjsť k vzniku mimoriadnej udalosti. Urči, ako znie tón pri vyhlásení varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“. <i>2. Požiarna ochrana</i> Osvoj si pravidlá evakuácie pri ohrození požiarom. Popíš únikovú cestu v prípade vyhlásenia evakuácie pri vzniku požiaru. Uved', kto a ako vyhlási signál „Horí“ na škole.</p>

	<p>Povedz, komu a ako je potrebné ohlásiť požiar.</p> <p>Poznať nebezpečenstvo pri manipulácii s materiálom umožňujúcim vznik požiaru.</p> <p>Vysvetli nebezpečenstvo použitia otvoreného ohňa v blízkosti horľavých a výbušných látok.</p> <p>Urči, kde v škole sú umiestnené hasiace prístroje.</p> <p>Povedz, čo všetko je potrebné skontrolovať pred odchodom z domu do školy, aby nedošlo k požiaru.</p> <p><i>3. Prostriedky individuálnej ochrany</i></p> <p>Poznať základné prostriedky ochrany jednotlivca.</p> <p>Vymenuj bežné dosiahnuteľné prostriedky ochrany jednotlivca.</p> <p>Povedz, pomocou čoho a ako sa zisťuje veľkosť ochrannej masky.</p>
<p>Charakteristika jednotlivých druhov mimoriadnych udalostí. Druhy a spôsob vyhlásenia varovných signálov. Opatrenia na ochranu života, zdravia a majetku pri vzniku mimoriadnej udalosti. Možné zdroje ohrozenia vzhľadom na polohu školy. Spôsob evakuácie v prípade ohrozenia školy a jej okolia – havária, ťiželná pohroma, katastrofa. Povinnosti ťiakov pri organizácii evakuácie.</p>	<p><i>1. Mimoriadne udalosti</i></p> <p>Poznať druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlásenia. Charakterizuj ťiželnú pohromu, haváriu, katastrofu. Povedz, čo urobíš keď zaznie siréna a nenachádzaš sa v škole ani doma, ale vonku.</p> <p>Povedz, ako sa dozvieš o hrozivom nebezpečenstve a vzniku mimoriadnej udalosti. Uved', ako dlho počuť sirénu pri signáli „Všeobecné ohrozenie“.</p> <p>Uved' miesta možností vzniku mimoriadnych udalostí v okolí školy, bydliska.</p> <p>Vymenuj najčastejšie požiarne nedostatky (poruchy) v škole, v domácnosti.</p> <p><i>2. Evakuácia</i></p> <p>Osvojiť si základné zákony pri evakuácii školy.</p> <p>Povedz, ako sa môžeme evakuovať z ohrozeného priestoru. Vymenuj, ktoré veci sa odporúčajú vziať si so sebou pri evakuácii – evakuačná batožina.</p> <p>Uved' hmotnosť evakuačnej batožiny pre deti.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Nebezpečné (zdraviu škodlivé) látky. Možnosti výskytu nebezpečných látok v okolí školy. Predlekárska pomoc v prípade zasiahnutia organizmu zdraviu škodlivými látkami. Opatrenia na ochranu života,</p>	<p><i>1. Nebezpečné látky – druhy, zásady ochrany</i></p> <p>Získať prehľad o nebezpečných látkach vyskytujúcich sa v okolí školy a bydliska.</p> <p>Vymenuj aspoň tri priemyselné podniky (závody), ktoré v okolí školy a bydliska</p>

<p>zdravia v prípade vzniku mimoriadnej udalosti. Čiastočná hygienická očista a jej význam pre ochranu zdravia. Detské ochranné prostriedky (ochranná maska, kazajka, vak), ich význam a použitie.</p>	<p>pracujú s nebezpečnými látkami. Povedz, ktoré zdraviu škodlivé látky poznáš. Urči, v ktorom smere sa šíri nebezpečná látka pri poveternostných podmienkach a ktorým smerom opustíš ohrozený priestor. Povedz, načo môžu byť použité nebezpečné látky v prípade teroristického útoku. <i>2. Detské prostriedky individuálnej ochrany</i> Poznať základné prostriedky ochrany detí. Vymenuj najzákladnejšie prostriedky detskej ochrany dýchacích ciest a očí. Uveď vek detí pre použitie ochrannej masky DM 1. Vymenuj najznámejšie prostriedky na improvizovanú ochranu celého tela. Urči, v akej polohe je maska v prípade jej nasadenia. Uveď základné činnosti pri čiastočnej hygienickej očiste tela a vysvetli jej význam.</p>
--	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tematický celok: Pohyb a pobyt v prírode	
<p>Orientácia v mieste školy a jej okolí. Osvojiť si vedomosti, zručnosti a pohyb v teréne podľa prírodných úkazov. Základné informácie o významných budovách a ich účele. Historické objekty v obci a jej okolí.</p>	<p><i>1. Orientácia v mieste školy a jej okolí</i> Poznať svoju školu. Uveď názov ulice, na ktorej sídli škola. Urči miesto tvojej triedy v budove školy. Ukáž na pláne školy jedáleň, telocvičňu, východ z budovy. Poznať okolie školy. Vymenuj najmenej dve ulice, ktorými prechádzaš cestou z domu do školy. Uveď presnú adresu svojho bydliska. <i>2. Určovanie svetových strán</i> Poznať svetové strany Ukáž, kde na obzore vychádza a kde zapadá slnko. Vysvetli určovanie svetových strán podľa slnka. <i>3. Významné budovy a ich účel</i> Poznať významné budovy v mieste bydliska a školy Popíš presné miesto, kde sa nachádza zdravotné stredisko v obci. Uveď približné miesto pošty. Vymenuj dopravné prostriedky, pomocou ktorých sa dostaneš do školy. Zhotov jednoduchý náčrt dôležitých budov v okolí školy a mieste bydliska.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Význam vody v prírode a jej konzumácia. Zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode. Jedovaté huby. Značenie turistických chodníkov.</p>	<p><i>1. Príroda – charakteristika a význam</i> Charakterizovať význam vody v prírode. Povedz, ktorá rieka preteká v mieste tvojho bydliska, alebo okolí. Povedz, čím sa znečisťuje voda v prírode. Poznať jedovaté huby. Rozlíš jedovaté huby na obrázku. <i>2. Správanie sa a pohyb v prírode</i> Poznať zásady pohybu a pobytu v prírode. Povedz, prečo nemáme poškodzovať prírodu. Opíš možné následky nesprávneho ukrytia pred bleskom. Poznať turistické chodníky. Urči miesto, kde sa nachádza najbližší turistický chodník v okolí školy, obce. Popíš, ako sa označujú turistické chodníky.</p>
<p>Okolie obce, chránené územia, objekty a prírodné útvary. Orientácia podľa poludňajšieho tieňa. Hlavné a vedľajšie svetové strany. Významné budovy a dominanty v okolí. Tvary zemského povrchu.</p>	<p><i>1. Orientácia v teréne</i> Poznať stanovište a okolie školy. Urči najvýhodnejšie miesto v okolí školy na pozorovanie. Povedz, ako určujeme svetové strany podľa tieňa. Urči hlavné svetové strany podľa poludňajšieho tieňa. Vymenuj hlavné a vedľajšie svetové strany. Určiť významné budovy podľa svetových strán. Ukáž hlavné svetové strany pred vchodom do školy. Nakresli, čo dôletité sa nachádza severne, východne, západne a južne od vchodu do školy. Povedz, ktoré sú hlavné časti kompasu, alebo buzoly. Urči, na ktorú svetovú stranu ukazuje tmavý koniec strelky. Urči pomocou kompasu alebo buzoly, čo sa nachádza od vášho stanovišťa na vedľajších svetových stranách. <i>2. Tvárnosť krajiny</i> Charakterizovať tvárnosť okolia obce, mesta. Uveď rozdiel medzi rovinou a pahorkatinou. Povedz, ktorý je najvyšší vrch v okolí obce. Opíš Vysoké Tatry z hľadiska tvárnosti</p>
<p>Hranice Slovenskej republiky a ich poloha k susedným štátom na mape. Význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu. Základné</p>	<p><i>1. Mapy, základné činnosti pri práci s mapou</i> Vedieť základné úkony pri práci s mapou. Urči na mape sever a ostatné svetové strany.</p>

<p>zásady pri táborení v prírode. Základné úkony práce s mapou – určovanie svetových strán podľa mapy, čítanie z mapy podľa farieb a základných topografických značiek, určovanie nadmorských výšok a jednoduchý odhad krátkych vzdialeností. Jednoduchý náčrt pochodu, panoramatický náčrt.</p>	<p>Uved' štáty, s ktorými máme spoločné hranice. Ukát' na mape miesto kde ťiješ. Poznať základné topografické značky a čítanie z mapy. Urči na mape Slovenska najznámejšiu nížinu a vysočinu. Uved' farbu, ktorá sa používa pre označenie riek a jazier na mape. Nájdi na mape dve jaskyne. Poznať obsah mapy. Povedz, podľa čoho určíš, kde je na mape sever. Povedz, akou topografickou značkou sa značí obec, cesty a železnice. Ukát' na mape vrstevnicu a charakterizuj ju.</p>
--	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>Urči výškový rozdiel dvoch ľubovoľných bodov na mape. <i>2. Typy náčrtov a zhotovenie jednoduchého náčrtu</i> Zhotovenie jednoduchých náčrtov pochodu. Nakresli jednoduchý plán (situačný náčrt) ulice, na ktorej sa nachádza škola. Popíš rozdiel medzi situačným a panoramatickým náčrtom. Vedieť vysvetliť odhad vzdialeností. Urči dĺžku svojho kroku a dvojkroku. Opíš spôsob jednoduchého odhadu vzdialenosti krokováním.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tematický celok: Zdravotná príprava	
<p>Význam poskytnutia prvej pomoci. Vybavenie domácej lekárničky a jej využitie. Nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov. Význam symbolu Červený kríž. Spôsob privolania pomoci k zranenému. Ošetrenie jednoduchých poranení rúk, nôh a hlavy.</p>	<p><i>1. Prvá pomoc s použitím domácej lekárničky</i> Poznať a charakterizovať prvú pomoc. Povedz, komu je potrebné nahlásiť úraz. Nakresli znak (symbol) Červeného kríža, ktorý vidíš na lekárničke. Poznať funkciu domácej lekárničky Povedz, prečo deti nesmú svojvoľne užívať lieky. Vymenuj tri lieky alebo zdravotné pomôcky, ktoré by nemali chýbať v domácej lekárničke. Uved' tri najdôležitejšie obväzové pomôcky.</p>

	<p>Povedz, kde všade by nemala chýbať lekárnička.</p> <p><i>2. Jednoduché rany</i> Poznať postup ošetrovania jednoduchých poranení. Urči, akým prostriedkom vyčistíš ranu. Vysvetli, na čo slúžia rýchloobväzy (náplasti). Ukáž na spolužiakovi ošetrovanie odreniny chrbta ruky.</p>
<p>Návšteva lekára v zdravotnom stredisku. Správanie sa v zdravotníckych zariadeniach. Úloha lekára pri pomoci chorým a zraneným. Prevenia pred chorobami a preventívne opatrenia proti uštipnutiu hmyzom.</p>	<p><i>1. Významné strediská z hľadiska zdravotnej prevencie a liečenia</i> Poznať významné zdravotnícke zariadenia. Uved', kde sa nachádza zdravotné stredisko v mieste tvojho bydliska. Opíš, na aký účel slúži ľuďom nemocnica. Vysvetli, ako sa správať v čakárni u lekára.</p> <p><i>2. Starostlivosť o zdravie</i> Poznať zásady starostlivosti o zdravie. Vysvetli význam povolania lekár. Uved', akých lekárov si navštívil a ako pomáhajú chorým a raneným. Povedz, ktorým športom si upevňuješ zdravie. Uved', aká strava je pre človeka najzdravšia.</p> <p><i>3. Nepříjemné poranenia</i> Poznať zásady ošetrovania nepříjemných poranení.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>Uved', na aké poranenie poujiješ studený obklad. Povedz, pomocou čoho vytiahneš ťihadlo zapichnuté v koži. Povedz názov jediného jedovatého hada u nás. Charakterizuj, ako vyzerá miesto so zahryznutým kliešťom.</p>
<p>Zásady ochrany zdravia. Hygiena tela a starostlivosť o chrup. Správna ťivospráva. Ošetrovanie a obväzovanie rán na prstoch ruky, lakťa, oka a hlavy.</p>	<p><i>1. Ochrana zdravia</i> Poznať časti ľudskeho tela a zásady správnej ťivosprávy. Vymenuj hlavné časti ľudskeho tela. Povedz, ako sa máš správne starať o svoje zuby. Povedz, prečo človek potrebuje pravidelný a</p>

	<p>dostatočný spánok. Vymenuj základné zásady správnej ťivotosprávy. <i>2. Prvá pomoc pri poranení hornej končatiny a hlavy</i> Poznať zásady ošetrovania a obväzovania. Vysvetli, prečo je potrebné každé poranenie okamžite ošetriť. Popíš, ako by si ošetril povrchové poranenie hlavy. Ukáť na spolužiakovi ošetrovanie odreniny lakt'a. Na poranené prsty ruky použiť správny obväz.</p>
<p>Základné ťivotné funkcie ľudskeho organizmu a ich význam. Hodnota zdravia, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi. Pojmy prvej pomoci. Obväzová technika kolena a lýtka. Použitie trojrohej šatky pri znehybnení hornej končatiny. Zásady poskytovania prvej pomoci pri jednoduchých poraneniach.</p>	<p><i>1. Základné ťivotné funkcie</i> Poznať, kedy človek potrebuje prvú pomoc. Povedz, čo patrí k základným ťivotným funkciám ľudskeho tela. Uved', ako realizujeme kontrolu vedomia. Ukáť na spolužiakovi, kde položíme ruky pri kontrole dýchania. Ukáť miesta, kde nahmatáme pulz. <i>2. Praktické precvičenie obväzovej techniky pri jednoduchých poraneniach horných a dolných končatín</i> Poznať zásady obväzovej techniky. Uved', kedy používame obvínadlo a kedy šatkový obväz. Vysvetli, na čo musíme dávať pozor pri prikladaní obvínadla. Demonštruj, ako sa prikladá obvínadlo. Ukáť dva spôsoby ako upevníme koniec obvínadla. Demonštruj na spolužiakovi špirálový obväz lýtka a znehybnenie hornej končatiny trojrohou šatkou</p>

2.7.5.4 Obsah tematických celkov v jednotlivých ročníkoch v ISCED2

Učivo „Ochrana ťivota a zdravia“ má niekoľko špecifik a odlišností od ostatných vyučovacích predmetov v základnej škole. Základným znakom učiva OZO je, že hoci nemá vyučovacím predmet, je učivo pre ťiakov prvej a druhej zdravotnej skupiny povinné a výsledky sa neklasifikujú. Poslanie učiva je zamerané prípravou ťiakov v koedukovanej forme na správne činnosti a konania v prípade vzniku nebezpečnej mimoriadnej situácie. Ťiaci si v priebehu výchovného a vzdelávacieho procesu osvojujú potrebné vedomosti, zručnosti, návyky a schopnosti.

Zvláštnosťou učiva OZO je viac tematický obsah navzájom nie podobný. Pre osvojovanie vedomostí a zručností sa využívajú najmä didaktické hry, prípadne niektoré vhodné poznatky z iných oblastí vzdelávania. Používané metódy rešpektujú bežné didaktické postupy, ťiada sa

však uplatňovať menej verbálne a viac názorné metódy, cvičenia a kontroly. Dôležitú funkciu plnia aktivizujúce a motivačné hodnotenia, samostatné alebo skupinové činnosti. Ťiaci majú v priebehu osvojovania učiva získať poznatky o potrebnosti a nenahraditeľnosti učiva pri vzniku a priebehu mimoriadnej situácie. Odporúčame spracovať a skoordinať učivo vybraných vyučovacích predmetov k jeho využitiu v medzipredmetových vzťahoch v prospech učiva OZO. Prvky učiva sú zapracované do učebných osnov povinných predmetov (telesná výchova, vlastiveda, prvouka, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie, svet práce, technika, biológia, geografia, fyzika, chémia) a sú ich integrálnou súčasťou.

Rozdielnosť v procese vyučovania učiva OZO je, že sa realizuje prevažne mimo učební so špecifickým materiálom a učebnými pomôckami. Dávame na zvätenie zaradenie niektorých tém do DH vzhľadom na:

- priestorové podmienky školy,
- blízkosť vhodného terénu,
- dostupnosť materiálu a pomôcok na precvičovanie,
- náročnosť, alebo neprimeranosť požiadaviek a úloh na ťiakov vzhľadom na pohlavie a vek,
- odbornú pripravenosť pedagogických pracovníkov.

Na procese realizácie učiva sa okrem tém vo vybraných povinných predmetoch didaktických hier podieľajú aj:

- školský režim (disciplinovanosť a kolektivismus),
- civilná ochrana a objektová ochrana,
- záujmová činnosť (príprava mladých zdravotníkov, požiarnikov, záchranárov CO, športových strelcov a pod.),
- spolupráca so špecifickými organizáciami a združeniami ako Armáda SR, Slovenský skauting, Sokol, Orol, SČK, Slovenský zväz ochrancov prírody, Združenie technických a športových činností SR.

2.7.5.5 Organizácia vyučovania v ISCED2

Odbornú zložku učiva naplňujú tematické celky s uvedeným obsahom :

riešenie mimoriadnych situácií

- civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

Na realizáciu učiva OŽZ sa využívajú viaceré organizačné formy :

Účelové cvičenia (ÚC) v 5. - 9. ročníku realizujeme v prírode 2 krát v roku po 5 hodín s pravidla na jeseň a jar. Pred realizáciou ÚC vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 3 - 5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácii plánovaného ÚC. Učivo turistiky realizované v rámci telesnej výchovy formou cvičení v prírode nezamieňame s ÚC.

Účelové cvičenia možno vykonať po ročníkoch - triedach. Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy : vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzi predmetové vzťahy, úlohy objektivej ochrany školy, rešpektovanie vnútorného poriadku školy, požiarne a poplachové smernice, zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci, cvičenia v prírode v rámci TV, príprava učiteľov na proces v ÚC.

5.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- varovné signály CO – činnosť na varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“;
- ochranná poloha ochranných prostriedkov (DM-1, CM3-/3h);
- ukážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami;
- kolektívna ochrana, evakuácia – vyhlasovanie evakuácie, evakuačné zariadenia; spôsoby vykonávania evakuácie, evakuačná batohina;
- kolektívna ochrana – ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti.

b) Zdravotná príprava

- imobilizácia horných a dolných končatín pomocou štandardných dláh;
- znehybnenie poranených končatín improvizovanými prostriedkami;
- uloženie postihnutého do stabilizovanej polohy – privolanie lekára;
- ošetrovanie a znehybnenie zlomenín dolných končatín;
- spôsoby odsunu poraneného – podľa druhu a závažnosti poranenia.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- zásady orientácie v prírode podľa prírodných úkazov, kompasu, buzoly, mapy;
- odhad vzdialeností do 300 m a výšky 10 m;
- pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa mapy;
- správne zakladanie ohňa.

6.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- charakteristika nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie;
- vyhlásenie varovných signálov CO – činnosť v domácnostiach, činnosť žiaka a triedy po ich vyhlásení;
- lokalizácia a likvidácia požiaru ručnými hasiacimi prostriedkami;
- vyrozumievanie a privolanie požiarnikov – údaje;
- dekontaminácia – hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu;
- evakuácia z ohrozeného priestoru;
- pravidlá správania sa obyvateľstva pri ohrození a pri vzniku mimoriadnej udalosti.

b) Zdravotná príprava

- zložitejšie obväzovanie obväzmi horných a dolných končatín, trupu a brucha – obväzová technika;
- prakové obväzy brady a nosa;
- šatkové obväzy – hlava, ruky, nohy;
- náplast'ové obväzovanie poranení na horných a dolných končatinách;
- ošetrovanie poranených kĺbov a kostí horných a dolných končatín – vyvrtnutie, vykĺbenie, zlomeniny.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- mierky máp a náčrtov, meranie vzdialeností na mape a v teréne;
- pomer výšky a šírky s nárastom vzdialenosti;
- zhotovenie jednoduchej pomôcky na odhad výšky a šírky;
- zemepisný azimut;

- určenie vlastného stanovišťa podľa mapy;
- určenie svetových strán podľa núdzových orientačných prostriedkov;
- prenášanie azimutu z mapy do terénu a z terénu do mapy;
- preventívna ochrana pred bleskom.

7.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- činnosť na varovné signály CO;
- ukladanie a skladovanie ochrannej masky (DM-1, CM-3-3/h);
- kolektívna ochrana, evakuácia obyvateľstva, obsah evakuačnej batohy;
- ochranné stavby, pravidlá správania sa v úkrytoch, činnosť po opustení úkrytov;
- dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia, dekontaminácia;
- postup pri vzniku požiaru v osobnom automobile;
- zbrane hromadného ničenia – ničivé účinky, škodlivé pôsobenie na organizmus a ochrana pred nimi;
- ochrana potravín a vody pred škodlivinami a zamorením.

b) Zdravotná príprava

- poskytnutie prvej pomoci s pomocou lekárničky v osobnom automobile;
- prvá pomoc pri otrave plynom, chemikáliami;
- prvá pomoc pri šoku, protišokové opatrenia;
- vytiahnutie poraneného z rokliny;
- znehybnenie pri poranení panvy, krčnej chrbtice, hrudníka;
- ošetrovanie a znehybnenie otvorenej zlomeniny;
- umelé dýchanie z pľúc do pľúc (ústami, nosom), masáž srdca;
- zastavenie tepnového, žilového a vlásočnicového krvácania.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- príprava pochodu, zhotovenie harmonogramu a náčrtu pochodu;
- výber a úprava plochy pre stanovanie, stavanie turistického stanu;
- meranie rýchlosti, šírky a hĺbky vodného toku;
- prekonávanie vodnej prekážky;
- správanie sa pri prietrži mračien a privaloch vody;
- značenie mostov a prechodov cez vodné toky.

8.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- jadrové zbrane a ich ničivé účinky;
- ochrana pred svetelným žiarením;
- ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom);
- ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnou kontamináciou;
- hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu;
- lokalizácia a likvidácia požiaru s jedovatými splodinami horenia;
- nebezpečné látky v okolí školy – zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia;
- kolektívna ochrana – druhy úkrytov, pravidlá správania sa v úkrytoch;

- odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu.

b) Zdravotná príprava

- hromadné nešťastia, triedenie chorých a ranených;
- postup pri poskytovaní prvej pomoci v mieste hromadného nešťastia;
- praktické riešenie prvej pomoci topiacej sa osobe;
- technická a zdravotná pomoc pri poranení elektrickým prúdom;
- prvá pomoc pri popáleninách;
- poskytnutie zdravotníckej pomoci pri strate vedomia;
- poskytnutie prvej pomoci pri úpaloch;
- sterilizácia prostriedkov;
- nebezpečenstvo pohlavných chorôb, zásady prevencie;
- alkoholizmus, drogy, toxikománia – škodlivé účinky, prevencia.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- pochod podľa pripravených azimutov, tabuľka pochodu;
- vybavenie zdravotníckym materiálom pri individuálnej turistike (pešo, bicyklom);
- značkovanie turistických ciest a chodníkov;
- príprava jednoduchej teplej stravy s použitím ohňa, zásady bezpečnosti;
- odstraňovanie devastačných následkov spôsobených ľuďmi v prírode.

9.ročník

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- úlohy CO vyplývajúce zo Ženevských dohôrov a dodatkových protokolov;
- civilná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto úlohy a poslanie;
- analýza územia obce, mesta, okresu;
- organizovanie jednotiek civilnej ochrany – štáby a odborné jednotky;
- varovné signály CO – činnosť po ich vyhlásení;
- činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov;
- jódová profylaxia (v okolí AE);

b) Zdravotná príprava

- preverenie vedomostí a prehĺbenie návykov a zručností z poskytovania prvej pomoci pri rôznych poraneniach, zlomeninách, obväzovanie, znehybňovanie častí tela;
- darcovstvo krvi a transplantácie orgánov ľudského tela;
- správanie sa pri náleze zraneného mimo obývaného priestoru;
- prevencia proti kliešťovej encefalitíde.

c) Pohyb a pobyt v prírode

- základný turistický výstroj;
- absolvovanie trasy primeranej veku,
- povinnosti turistov pri ochrane životného prostredia;

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tematický celok: Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana	
<p>Činnosť po varovaní varovnými signálmi. Používanie prostriedkov individuálnej ochrany. Základné zručnosti pri použití ochrannej masky. Kompletizovanie ochrannej masky, pochodová, pohotovostná a ochranná poloha. Čiastočná hygienická očista osôb a čiastočná dezaktivácia potravín, vody a materiálu. Ochrana pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Prevencia proti požiaram a činnosť po vzniku požiaru.</p>	<p><i>1. Varovné signály a činnosť po ich vyhlásení</i> Poznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení. Popíš, ako sa vyhlasuje varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“. Uved', aká je činnosť po vyhlásení varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“. Priprav si ochrannú masku do predpísanej polohy po varovaní signálom „Všeobecné ohrozenie“. Čo zabezpečíš v byte pred odchodom do úkrytu? Uved', kde najbližšie sa nachádza úkryt a povedz, aký čas potrebuješ na presun do úkrytu.</p> <p><i>2. Prostriedky individuálnej ochrany</i> Poznať prostriedky individuálnej ochrany a vedieť ich správne používať. Popíš z akých hlavných častí sa skladá ochranná maska CM 3-/3h. Aké prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca poznáš? Popíš funkciu ochrannej masky. Uved', aké polohy ochrannej masky poznáš a čo je pohotovostná poloha. Vymenuj improvizované prostriedky ochrany dýchacích ciest, končatín a tela. Nasad' si ochrannú masku správnym spôsobom v časovom limite do ochrannej polohy. Prečo je potrebné dezinfikovať ochrannú masku po použití. Povedz, čo znamená skratka PIO.</p> <p><i>3. Kolektívna ochrana pred účinkami následkov pri mimoriadnej udalosti</i> Získať vedomosti a zručnosti v oblasti kolektívnej ochrany.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>Čo rozumieš pod pojmom kolektívna ochrana osôb? Popíš, čo je evakuácia a ako sa uskutočňuje. Uved', aké spôsoby evakuácie poznáš a aké sú povinnosti občanov. Charakterizuj jednotlivé typy úkrytov. Uved', čo má obsahovať evakuačná batožina a aká je povolená hmotnosť pre tvoj vek. Povedz základné zásady správania sa v úkrytoch.</p> <p><i>4. Zbrane hromadného ničenia a ich ničivé účinky</i></p>

	<p>Vedieť rozdeliť zbrane hromadného ničenia a poznať ich ničivé účinky.</p> <p>Vymenuj tri druhy zbraní hromadného ničenia.</p> <p>Povedz, aké ničivé účinky jadrových zbraní poznáš.</p> <p>Povedz účinky otravných látok a biologických zbraní.</p> <p>Čo je prenikavá radiácia, rádioaktívne zamorenie, svetelné žiarenie, tlaková vlna a ako sa proti nim chránime.</p> <p>Použi individuálnu ochranu pri zamorení ovzdušia otravnou látkou a urči cestu úniku.</p> <p>Vymenuj, aké sú zásady ochrany a prevencia pred infekčnou chorobou.</p> <p><i>5. Hygienická očista a ochrana potravín a vody</i></p> <p>Poznať zásady ochrany osôb, potravín, vody a materiálu.</p> <p>Povedz, čo rozumieme pod pojmom kontaminácia.</p> <p>Uved', čo znamenajú pojmy dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia a dekontaminácia.</p> <p>Vykonaj hygienickú očistu tváre, dýchacích ciest, očí, rúk a vrchného oblečenia po prechode prašného územia na účelovom cvičení správnym postupom.</p> <p>Popíš, akým spôsobom sa vykoná úplná hygienická očista a špeciálna očista materiálu po zamorení rádioaktívnym prachom a otravnými látkami.</p> <p>Popíš, ako chránime vodné zdroje proti zamoreniu.</p> <p>Priprav na účelové cvičenie svojej potravy a vodu do dostupných bezpečných obalov proti kontaminácii.</p> <p><i>6. Ochrana proti požiarom</i></p> <p>Poznať preventívne opatrenia proti požiarom a zásady hasenia vzniknutého začínajúceho požiaru.</p> <p>Vymenuj jednoduché hasiace prostriedky a aké horľaviny nimi hasíme.</p> <p>Vymenuj, aké ručné hasiace prístroje a aké horľaviny, ktorými hasíme poznáš.</p> <p>Povedz, akým ručným hasiacim prístrojom nesmieme hasiť horiace elektrické zariadenie pod prúdom.</p> <p>Povedz, aké horľaviny sa nesmú nachádzať v blízkosti vykurovacích telies.</p> <p>Vymenuj, aké tekuté horľaviny poznáš a akými prostriedkami ich hasíme.</p> <p>Povedz, aké sú zásady manipulácie s otvoreným ohňom.</p> <p>Uved', aké základné protipožiarne opatrenia poznáš, ktoré dodržiavate vo vašej domácnosti.</p> <p>Povedz, aké protipožiarne opatrenia musíme dodržiavať pri táborení.</p> <p>Povedz, čo prikazujú požiarne poplachové smernice vo vašej škole.</p> <p>Uved', ako privoláš hasičov k vzniknutému požiaru a ako sa vyhlasuje varovný signál „Požiarne poplach“.</p>
--	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tematický celok: Zdravotná príprava	
<p>Všeobecné zásady prvej pomoci. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život – krvácanie, zastavenie dýchania, strata vedomia a šok. Základné ošetrenie a znehybnenie končatín štandardnými a improvizovanými prostriedkami pri zlomeninách, vyvrtnutiach a vyklbeninách. Zásady pri poranení panvy, krčnej chrbtice. Obväzová technika a odsun raneného. Postup pri poskytovaní prvej pomoci pri hromadnom nešťastí, poranení elektrickým prúdom, popáleninách, úpaloch, podchladení a otravách.</p>	<p><i>1. Všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci</i> Poznať základné zásady prístupu k zranenému, technickú a zdravotnícku prvú pomoc. Vymenuj tie činnosti, ktoré patria do technickej a zdravotníckej prvej pomoci. Vymenuj dôležité životné funkcie. Popíš, ako zistíš, či postihnutý dýcha, je pri vedomí a či je krvný obeh funkčný. Uveď technickú činnosť záchrancu pri poranení elektrickým prúdom a otrave v zadymenom priestore. Vymenuj jednotlivé zásady protišokových opatrení. Povedz, ktorým zraneným poskytneš pomoc najskôr pri väčšom počte zranených osôb. Aký je postup privolania odbornej zdravotníckej pomoci k zranenému?</p> <p><i>2. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život</i> Poznať druhy krvácania, spôsoby zastavenia a obnovenie krvného obehu. Porovnaj vonkajšie a vnútorné krvácanie. Popíš rozdiel medzi ťilovým, tepnovým a vlásočnicovým krvácaním. Vymenuj tlakové body a uveď ich význam pri zastavení krvácania. Popíš, ako budeš postupovať pri príznakoch vnútorného krvácania. Vymenuj spôsoby zastavenia krvácania z poranenej tepny. Poskytni prvú pomoc zastavenia tepnového krvácania pomocou tlakového obväzu pri poranení ramennej tepny. Povedz, prečo nesmieme podávať tekutiny pri vnútornom krvácaní. Popíš, ako ošetriš krvácajúcu povrchovú reznú ranu. Uveď, kedy uskutočňujeme masáž srdca a popíš, akým spôsobom sa vykonáva. Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zastavení dýchania. Povedz, podľa akých príznakov zistíme, že postihnutý nedýcha. Uveď možné príčiny zastavenia dýchania. Popíš, akým spôsobom uvoľníme dýchacie cesty. Vykonajte vo dvojici správne umelé dýchanie z úst do úst a nepriamu masáž srdca na modeli (Resusci Anne). Ak nemáš model, popíš presný postup. Uveď počet stlačení hrudníka na jeden vdych postihnutému so zastaveným dýchaním a krvným obehom. Vykonaj na figurantovi správne uloženie do stabilizovanej polohy.</p>

	<p>Vedieť zvládnuť situáciu a poskytnúť prvú pomoc postihnutému so stratou vedomia, podchladení, otravách a popáleninách.</p> <p>Uvedť, ktoré životné funkcie kontrolujeme u postihnutého so stratou vedomia.</p> <p>Povedz, čo nám signalizujú modré pery u postihnutého so stratou vedomia.</p> <p>Popíš, ak postihnutý dýcha, do akej polohy ho uložíme.</p> <p>Povedz, aké sú možné príčiny straty vedomia.</p> <p>Uvedť, ako zabezpečíme odbornú pomoc a prevoz do nemocnice.</p> <p>Popíš prvú pomoc pri podchladení.</p> <p>Povedz, čo spôsobuje otravy, ktoré sú najčastejšie druhy a ako poskytneme prvú pomoc.</p> <p>Charakterizuj stupne popálenia a popíš prvú pomoc pri obarení.</p>
--	--

Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>Popíš príznaky podchladenia a prehriatia, prevenciu a prvú pomoc pri omrzlinách a úpale.</p> <p>Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zlomeninách a iných poškodeniach končatín a chrbtice. Zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.</p> <p>Vymenuj štandardné a improvizované prostriedky na znehybnenie končatín.</p> <p>Znehybni zatvorenú zlomeninu predlaktia na figurantovi veľkým závesom pomocou trojrohej šatky.</p> <p>Popíš, ako ošetríme otvorenú zlomeninu predkolenia.</p> <p>Znehybni štandardnými prostriedkami zatvorenú zlomeninu predkolenia.</p> <p>Popíš Kramerovu a nafukovaciu dlahu, uvedť spôsob použitia.</p> <p>Povedz, do akých polôh uložíme postihnutého s poranením brucha a hrudníka.</p> <p>Ulož spolužiaka do protišokovej polohy.</p> <p>Vedieť zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.</p> <p>Uvedť rozdelenie obväzov podľa účelu.</p> <p>Zaraď krycie, tlakové, odsávacie, nepriedušné, upokojujúce a spevňujúce obväzy k jednotlivým poraneniam.</p> <p>Popíš a ukáž tri spôsoby použitia trojrohej šatky.</p> <p>Použi prakový obväz na ošetrenie nosa a brady.</p> <p>Urči na obrázku, ktorý je kruhový, špirálový, osmičkový a klasový obväz.</p> <p>Ošetri a obviaž simulované poranenie prstu ruky.</p> <p>Povedz, pri akom zranení použijeme nepriedušný obväz.</p> <p>Uvedť, aká je zásada pri podozrení z poranenia chrbtice a</p>

	<p>krčných stavcov. Uveď aké spôsoby odsunu raneného vzhľadom na charakter zranenia poznáš. Zhotovte vo dvojici improvizované nosidlá na účelovom cvičení. Povedz, aké zásady platia pri transporte zranených na nosidlách.</p>
--	---

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tématický celok: Pohyb a pobyt v prírode	
<p>Určovanie svetových strán pomocou prírodných úkazov, buzoly a určovanie azimutov. Orientácia mapy, čítanie z mapy a topografické značky. Určenie vlastného stanovišťa, odhad vzdialeností, určenie výškového rozdielu a krokovanie. Mierka mapy a zhotovenie situačného a topografického náčrtu. Zhotovenie schematického náčrtu a pochodu podľa azimutov. Turistické značky a chodníky. Výber miesta pre stanovanie, príprava ohniska a jednoduchej stravy. Preventívna ochrana proti blesku a prívalu vody. Poznávanie krajiny, pamiatok.</p>	<p><i>1. Pohyb v prírode pomocou mapy a buzoly</i> Zvládnuť pohyb a orientáciu v prírode pomocou mapy a buzoly. Urči svetové strany podľa slnka a hodinek a spresni ich pomocou buzoly. Zorientuj mapu a urči vlastné stanovište. Uveď, aké topografické značky sa nachádzajú v blízkosti tvojho stanovišťa na mape. Urči z mapy nadmorskú výšku tvojho stanovišťa. Urči vzdialenosť do nasledujúceho bodu pochodu podľa mierky mapy. Povedz, aká je dĺžka tvojho kroku a koľko tvojich krokov predstavuje 100 m. Zhotov situačný a topografický náčrt pochodu. Zhotov schematický náčrt a pochoduj podľa zvolených azimutov s využitím turistických značiek a chodníkov.</p>

Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p><i>2. Pobyt v prírode a jej ochrana</i> Poznať prírodu, zásady pobytu v nej a vedieť ju chrániť. Popíš najvhodnejšie miesto na postavenie stanu. Uveď, aké sú zásady pre zhotovenie a uhasenie ohniska. Povedz, aké sú zásady pri odchode z miesta táborenia. Povedz, prečo nesmieme počas búrky stáť pod osamelým stromom alebo na voľnej ploche v prírode. Povedz, z akého dôvodu musíme zmeniť miesto táborenia pri rieke počas výdatného trvalého dažďa.</p>

2.7.6 Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Prierezová téma je nenásilnou formou začlenená vo vyučovaní do viacerých predmetov, prostredníctvom ich obsahov ale aj formou projektov, exkurzií a pod. Ide najmä o predmety výtvarná, hudobná, literárna a etická výchova, pracovné vyučovanie ale aj dejepis, prírodoveda, vlastiveda a geografia. Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je **vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.**

Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné **využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj** – kraj, kde žijem; **škola a jej okolie**; moja trieda; **obec**, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (**príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy** a i.), **história**, (osídlenie), **povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti**, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej **flóru a faunu** – **význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov** – **objavujeme Slovensko** – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; **povestami opradené pohoria** – **cestujeme po Slovensku** – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; **zvyky a tradície**; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); **pripomíname si našich predkov** – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – **rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi** (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa **orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.**

Základom našej **kultúrnej identity**, ako aj **zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti**, je **tradičná ľudová kultúra** – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – **využitie danosti regiónu, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy** – **spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovumeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie staviteľských pamiatok v regióne, obci**, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; **tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry**, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovie, porekadiel, pranostík, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod. – **skúmanie vlastnej kultúry**, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a **spoznávať iné kultúry** v oblasti ľudových tradícií.

Význam na kultivácii osobnosti žiaka má zaradenie prierezovej témy do estetickkej výchovy a pri rozvíjaní talentu žiaka vo všetkých druhoch umenia vo **voľnočasových aktivitách**, ako napr. v **základných umeleckých školách** (vo všetkých jej odboroch), v **centrách voľného času**, tiež v zakladaní **speváckych či tanečných súborov, divadielok** a pod.

Týmito aktivitami pomôžeme pri vytváraní predpokladov u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse k **tradičnému ľudovému umeniu a uchovávaniu kultúrneho dedičstva našich predkov.**

Pod regionálnou kultúrou rozumieme **súhrn produktov** (hmotných a nehmotných) **ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región.** Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na

regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Tematické celky:

1. Môj rodný kraj
2. Objavujeme Slovensko
3. Tradičná ľudová kultúra.

2.7.6.1 Prehľad tém v jednotlivých tematických celkoch

Tematický celok: Môj rodný kraj	
Prehľad tém	<ul style="list-style-type: none"> – moja rodina, – škola, okolie školy, – obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť), – rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta, – tradičné regionálne zvyky, obyčaje, – kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta, – regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny, – významné osobnosti regiónu, – prírodné krásy regiónu, – náučné chodníky v regióne, – chránené rastliny a živočíchy na území regiónu, – minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu, – tradičné produkty a zamestnania v regióne, – umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu, – miestne a regionálne jazyky.
Tematický celok: Objavujeme Slovensko	
Prehľad tém	<ul style="list-style-type: none"> – spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií, – spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku, – výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra, – flóra a fauna na Slovensku, – chránené územia na Slovensku, – ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné

	<p>Ľudovomelecké remeslá z regiónov Slovenska,</p> <ul style="list-style-type: none"> – geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i., – významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.
--	---

Tematický celok: Tradičná ľudová kultúra

Tradičnú ľudovú kultúru vnímame ako formy kultúrneho prejavu podporujúcu zachovanie kultúrnej identity. **Kultúrnu identitu** chápeme ako **súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt, interpretácií a sebainterpretácií, spôsobov myslenia, cítenia a konania** (vzorcov správania), ktoré charakterizujú organizovanú skupinu ľudí, jej kolektívnym, spoločným výtvorom.

Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti, vytvorených v tradičných spoločnostiach. Prenášala sa z generácie na generáciu ústnym podaním, napodobňovaním a v podstatne menšej miere písomnou formou.

Tradičná ľudová kultúra ako ucelený a živý systém zanikala postupne s modernizáciou spoločnosti, jej javy sa stali **zdrojom kultúrnej a spoločenskej identity**, zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, nástrojom tolerancie, občianskej súdržnosti a porozumenia medzi národmi. Je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Uchováva sa ako prejav lokálneho, regionálneho alebo kultúrneho dedičstva Slovenska.

	Tradičná hmotná kultúra	Tradičná nehmotná kultúra
Prehľad tém	<ul style="list-style-type: none"> – ľudové staviteľstvo, – domáce a tradičné remeselné výrobky, – tradičné remeslá (ich história), – produkcia potravín a strava, – odev (kroje na dedine), – výtvarné umenie a i., 	<ul style="list-style-type: none"> – ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia), – interpretačné umenie (ľudové hudba, piesne, tance, hry), – spoločenské praktiky, zvyky, – rituály a slávnostné udalosti, – tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.), – zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom, – folklórne tradície (prejavy tradičnej ľudskej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné).

2.7.7 Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba a svoju

prácu, vytvoriť určitý produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov pri tvorbe projektu – na metodológiu tvorby projektov. Táto metodológia im umožní tvoriť projekty v rôznych predmetoch ale aj v momoškolskej činnosti za súčasného využívania medzipredmetových vzťahov. Žiaci sa naučia prezentovať svoju prácu jak verbálne tak prostredníctvom IKT. Naším cieľom je začínať u žiakov s jednoduchými projektami, využívajúcimi poznatky z jedného predmetu a končiť projektami na témy, ktoré využívajú poznatky z mnohých predmetov.

2.7 .8 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný(akademický) rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobnostných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné aby si už od primárneho vzdelania rozvíjal sebareflexiu(rozmýšľal o sebe), spoznával sám seba, svoje dobré ale aj svoje slabé stránky. Rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať si svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva iných. Najdôležitejší je u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov(šikanovanie, agresivita, používanie návykových látok). Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobilosti potrebné pre osobnostný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej téme sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam ale aj k rodinnej výchove.

2.8 Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prvý stupeň základnej školy uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, pre druhý stupeň sa vypíše slovom.

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé,
- 4 – neuspokojivé.

Stupeň 1 (veľmi dobré)

Žiak dodržiava pravidlá správania a ustanovenia školského poriadku a len ojedinele sa dopúšťa menej závažných previnení.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žiak porušuje jednotlivé pravidlá školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Stupeň 3 (menej uspokojivé)

Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Stupeň 4 (neuspokojivé)

Žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

Celkové hodnotenie žiaka prvého ročníka základnej školy sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- prospel (a),
- neprospel (a).

Celkové hodnotenie žiaka druhého ročníka až deviatego ročníka základnej školy sa na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- a) prospel (a) s vyznamenaním,
- b) prospel (a) veľmi dobre,
- c) prospel (a),
- d) neprospel(a).

Žiak prospel s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá prospech horší ako chválitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je veľmi dobré.

Žiak prospel veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je veľmi dobré.

Žiak prospel, ak nemá stupeň prospechu nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.

Žiak neprospel, ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň nedostatočný.

Žiakovi, ktorý je v niektorom vyučovacom predmete neklasifikovaný (nehodnotený), sa na vysvedčení a v katalógovom liste uvádza namiesto klasifikačného stupňa :

absolvoval, ak sa žiak aktívne zúčastňoval na vyučovacom procese daného predmetu alebo ak bol žiak prítomný na vyučovacej hodine, aj keď zo závažných objektívnych dôvodov nepracoval,

neabsolvoval, ak žiak zo závažných dôvodov nemohol vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti, a preto sa na vyučovacom predmete ospravedlnene nezúčastňoval,

neabsolvoval, ak žiak na vyučovacej hodine nepracoval, nevie uplatniť svoje vedomosti a zručnosti ani na podnet učiteľa; celkové hodnotenie takého žiaka je neprospel.

Úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy žiak získa primárne vzdelanie. Na vysvedčení v štvrtom ročníku sa do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.

Úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy získa žiak nižšie stredné vzdelanie poskytované

základnou školou. Na vysvedčení sa do doložky uvedie: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie“.

Ak žiak ukončí plnenie povinnej školskej dochádzky v nižšom ročníku ako deviatom ročníku, na vysvedčení z príslušného ročníka sa mu do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.

Mimoriadne nadaný žiak môže skončiť základnú školu skôr ako za deväť rokov. Na vysvedčení sa do doložky uvedie: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie“.

Deťom občanov Slovenskej republiky môže povoliť riaditeľ plniť povinnú školskú dochádzku vzdelávaním v školách mimo územia Slovenskej republiky, vzdelávaním v školách zriadených iným štátom na území Slovenskej republiky, individuálnym vzdelávaním v zahraničí. Na vysvedčení vydanom kmeňovou školou sa v doložke uvedie: „Žiak je na tomto vysvedčení hodnotený z predmetov, z ktorých nebol hodnotený na vysvedčení vydanom v školskom roku ... školou ... za ... ročník“.

Žiakovi so zdravotným znevýhodnením, ktorý sa vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho programu, sa v doložke vysvedčenia uvedie: „Bol(a) vzdelávaný(á) podľa individuálneho vzdelávacieho programu“. Ak sa v individuálnom vzdelávacom programe úpravy vzdelávania žiaka vzťahujú len k niektorým vyučovacím predmetom, v doložke vysvedčenia sa uvedie: „Bol(a) vzdelávaný(á) podľa individuálneho vzdelávacieho programu uplatňovaného v predmete (predmetoch) ...“. V doložke vysvedčenia žiaka so zdravotným znevýhodnením je možné uviesť aj ďalšie dôležité skutočnosti súvisiace s jeho vzdelávaním.

Žiakovi, ktorý ukončil vzdelávanie v základnej škole, sa na vysvedčení uvedie, koľko rokov povinnej školskej dochádzky splnil. V doložke sa uvedie: „Žiak splnil.....rokov povinnej školskej dochádzky“.

Žiak, ktorý v školskom roku 2012/2013 ukončí deviaty ročník, získa nižšie stredné vzdelanie. Takémuto žiakovi sa na konci školského roka na vysvedčení prvýkrát v doložke vypíše text: „Žiak/žiačka získal/a/ nižšie stredné vzdelanie“.

Žiak, ktorý v školskom roku 2011/2012 ukončí štvrtý ročník, získa primárne vzdelanie. Takémuto žiakovi sa na konci školského roka na vysvedčení prvýkrát v doložke vypíše text: „Žiak/žiačka získal/a/ primárne vzdelanie“.

Začlenenému žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa v doložke na vysvedčení uvedie: „Žiak sa vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho programu“.

Ak pre závažné objektívne príčiny nemožno žiaka hodnotiť v riadnom termíne v prvom polroku, žiak sa za prvý polrok nehodnotí. Riaditeľ určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to spravidla tak, aby sa hodnotenie žiaka mohlo vykonať najneskôr do dvoch mesiacov po skončení prvého polroka. Za hodnotenie žiaka zodpovedá príslušný vyučujúci predmetu.

Ak pre závažné objektívne príčiny nemožno hodnotiť žiaka na konci druhého polroka, riaditeľ určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to tak, aby sa hodnotenie žiaka vykonalo spravidla v poslednom týždni augusta.

Žiak, ktorý má na konci druhého polroka najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov prospieť nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky v slovnom hodnotení, alebo vyučovací predmet neabsolvoval a neprospeš, môže na základe rozhodnutia riaditeľa vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku.

Obsah a formu opravnej skúšky žiaka, ktorý na konci druhého polroka je hodnotený neabsolvoval a neprospeš v niektorom vyučovacom predmete, určí riaditeľ po prerokovaní v pedagogickej rade.

Opravnú skúšku môže vykonať aj žiak, ktorého prospech na konci prvého polroka je nedostatočný najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov, ktoré sa vyučujú len v prvom polroku.

Termín opravných skúšok určí riaditeľ školy tak, aby sa opravné skúšky

- a) podľa odseku 1 vykonali najneskôr do 31. augusta; žiakovi, ktorý zo závažných dôvodov nemôže prísť vykonať opravnú skúšku v určenom termíne, možno povoliť vykonanie opravnej skúšky najneskôr do 15. septembra a žiakovi, ktorý bol hodnotený podľa čl. 5 odseku 2, najneskôr do 15. októbra,
- b) podľa odseku 3 vykonali najneskôr do rokovania pedagogickej rady o hodnotení za druhý polrok.

Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na opravnú skúšku, sa hodnotí z vyučovacieho predmetu, z ktorého mal vykonať opravnú skúšku, stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky.

O opravnej skúške sa vyhotoví protokol o komisionálnej skúške, dátum vykonania skúšky a jej výsledok sa zaznamenajú do triedneho výkazu alebo katalógového listu žiaka.

Žiak sa hodnotí podľa výsledkov komisionálnej skúšky, ak:

- je skúšaný v náhradnom termíne,
- vykonáva opravnú skúšku,
- o preskúšanie požiadala zákonný zástupca,
- sa preskúšanie koná na podnet riaditeľa,
- je oslobodený od povinnosti dochádzať do školy,
- plní osobitný spôsob školskej dochádzky,
- má povolené individuálne vzdelávanie,
- ukončuje vzdelávanie na získanie stupňa vzdelania.

Žiak, ktorému bolo povolené individuálne vzdelávanie na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast z dôvodu zdravotného znevýhodnenia, komisionálnu skúšku nevykonáva. Pedagogický zamestnanec, ktorý zabezpečuje vzdelávanie žiaka, štvrtťoročne predkladá riaditeľovi školy písomnú správu o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti so žiakom, na základe ktorej po prerokovaní v pedagogickej rade školy sa vykoná hodnotenie prospechu žiaka. Písomná správa o postupe a výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti žiaka obsahuje:

- a) údaje identifikujúce žiaka,
- b) hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiaka,
- c) návrh hodnotenia.

Ak má zákonný zástupca žiaka pochybnosti o správnosti hodnotenia v jednotlivých predmetoch na konci prvého polroka a druhého polroka, môže do troch pracovných dní odo dňa získania výpisu hodnotenia za prvý polrok alebo do troch pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia, požiadať riaditeľa o vykonanie komisionálnej skúšky žiaka; ak je vyučujúcim riaditeľ, o preskúšanie žiaka možno požiadať príslušný orgán miestnej štátnej správy v školstve. Preskúšať žiaka nemožno, ak bol v hodnotiacom období z tohto vyučovacieho predmetu hodnotený na základe komisionálnej skúšky.

Preskúšanie sa uskutoční neodkladne v termíne, ktorý určí riaditeľ školy. Ak pre neprítomnosť žiaka nemožno preskúšanie uskutočniť v tomto termíne, nemožno žiaka ďalej preskúšavať. Výsledok preskúšania, ktorý je konečný, oznámi riaditeľ zákonnému zástupcovi žiaka. Ďalšie preskúšanie žiaka je neprípustné. Na požiadanie zákonného zástupcu žiaka môže byť zákonný zástupca prítomný na komisionálnom preskúšaní svojho dieťaťa po predchádzajúcom súhlase riaditeľa školy.

Žiakovi, ktorý sa vzdeláva v škole mimo územia Slovenskej republiky, vzdeláva sa v škole zriadenej iným štátom na území Slovenskej republiky, vzdeláva sa individuálne v zahraničí alebo žiak, ktorému jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole a dosiahol v niektorom predmete prospech nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky, sa umožní vykonať opravnú skúšku

Do vyššieho ročníka postupuje žiak, ktorý prospel.

Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný alebo dosiahol neuspokojivé výsledky z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník.

Ročník opakuje aj žiak, ktorého nebolo možné hodnotiť ani v náhradnom termíne zo závažných objektívnych dôvodov, najmä zdravotných, dlhodobého pobytu v zahraničí. Žiak, ktorý neprospel v čase, keď plní povinnú školskú dochádzku, môže opakovať ročník len raz, vo výnimočných prípadoch, ak je to v prospech žiaka, aj viackrát.

3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Účinnosť vnútornej kontroly školy budeme zvyšovať dôslednou analýzou zistení, konkrétne formulovanými závermi a kontrolou odstránenia zistených nedostatkov. Kontrolnú činnosť vo výchovno-vzdelávacom procese zamerane na úroveň rozvíjania kľúčových kompetencií detí a žiakov.

3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov.

Cieľom **hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústredíme na rozpracovanie normatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania.

3.2 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov.

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideľovať na základe:

- Pozorovania (hospitácie)
- Rozhovoru
- Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)
- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)
- Hodnotenia učiteľov žiakmi (pomocou anonymných dotazníkov)

3.3 Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je:

- aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.

Dôraz je kladený na:

- konštatovanie úrovne stavu,
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a stupeň dôležitosti
- Posúdenie toho, ako škola splňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.

Monitorujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelanie
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie – klímu školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Výsledky vzdelávania
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Dotazníky pre žiakov a rodičov
- Dotazníky pre absolventov školy
- Analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach

Človek a príroda	Fyzika	0	1	1	2	2	6
	Fyzikálne praktikum	0	1	1	0	0	2
	Chémia	0	1	1	1	1	4
	Praktické cvičenia z chémie	0	0	0	1	1	2
	Biológia	1	1	1	1	1	5
	Bio-enviro	1	0	0	0	0	1
							20
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	2	6
	Geografia	1	1	1	1	1	5
	Občianska náuka	1	1	1	0	1	4
	Geografické praktiká	1	0	0	0	0	1
							16
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova	1	1	1	1	1	5
	Výchova k ľudským právam	0	0	0	1	0	1
	Výchova k manželstvu a rodičovstvu	0	0	0	0	1	1
							7
Človek a svet práce	Technika	0	0	0	1	1	2
	Svet práce	0	0	1	0	0	1
	Domov a práca	1	0	0	0	0	1
							4
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	1	0	0	3
	Hudobná výchova	1	1	1	0	0	3
	Výchova umením	0	0	0	1	0	1
							7
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10
							10
Počet hodín v ročníku spolu		27	29	30	30	30	146

ISCED 1 pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Počet Hodín spolu
Jazyk komunikácia	a slovenský jazyk a literatúra	8	8	8	8	8	7	5	5	5	62
Príroda spoločnosť	a vlastiveda				2	2	3				7
	vecné učenie	2	2	2							6
Človek a príroda	fyzika							1	1	1	3
	chémia									2	2
	biológia							2	1	1	4

Človek a spoločnosť	dejepis							1	1	1	3
	geografia							1	1	1	3
	občianska náuka							1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova					1	1	1	1	1	5
Matematika a práca s informáciami	matematika	5	5	5	5	5	5	5	5	5	45
	informatická výchova					1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	3	3	4	5	5	5	5	5	5	40
	Domov a práca										
	svet práce							1	1	1	3
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	2	2	2	1	1	1	2	1	13
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Spolu:		22	23	24	25	26	26	28	28	29	231

5 Učebné osnovy pre prvý stupeň ZŠ - ISCED 1**5.1 Jazyk a komunikácia****5.1.1 Slovenský jazyk a literatúra****5.1.1.1 Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	8	6	6	6
	ŠkVP	9	8	7	7

5.1.1.2 Charakteristika predmetu

Koncepciu jazykového vyučovania na 1. stupni ZŠ zameriame tak, aby sme pripravili mladých ľudí všestranne vzdelaných, ovládajúcich spisovný materinský jazyk ústne i písomne. V procese jeho osvojovania budeme formovať žiakovu osobnosť, zjednocovať rozumovú, citovú a vôľovú stránku. Predmet vychádza z poznatkov dvoch vedných odborov: jazykovedného a literárneho, čo je určujúcim činiteľom pri formovaní cieľa, obsahu a metód predmetu. Žiakom sprostredkujeme jazykové vedomosti tak, aby boli schopní používať osvojené jazykové prostriedky. Učebná látka v jazykovom vyučovaní je usporiadaná v jednotlivých ročníkoch z hľadiska systematického sprostredkovania vedomostí zo slovenského jazyka.

5.1.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený v učebnom pláne. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný v ŠkVP. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

Formy a metódy práce:

- skupinové, projektové
- diferencované vyučovanie
- návšteva knižnice, besedy
- zážitkové, metódy hrania rolí
- dialóg, diskusia
- improvizácia, prezentácia
- vyučovacie bloky
- zapojenie do súťaží – Hviezdoslavov Kubín, Písmenkovo kráľovstvo

5.1.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kompetencie absolventa

Rozvíjať *kľúčové kompetencie* tak, aby sa:

- rozvíjala čitateľská gramotnosť tým, že žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry
- dané témy dávali predpoklad pre tvorbu projektov a tímovú prácu
- rozvíjal citový svet žiakov
- vychovávali žiaci hrdí na kultúrne bohatstvo
- vychovávali aktívni čitatelia
- utvrdila literárna výchova formou hier, improvizácie, krátkych projektov
- spoznávali texty, rozprávky, ľudové, umelé s rôznou tematikou, detské, slovenské aj inonárodné
- oboznámili s tvorivým písaním
- prezentovali vlastnou tvorbou, riešili hádanky, rébusy, rozprávky
- nachádzali riešenia slovných hračiek, slovných pyramíd, hier s abecedou
- rozvíjala fantázia
- uplatňovala dramatická výchova
- vedeli orientovať v detských časopisoch – Včielka, Vrabček
- využívala dramatizácia s prvkami verbálnej a neverbálnej komunikácie
- prezentovali prečítaným textom a vlastným komentárom

Ciele predmetu

Cieľom slovenského jazyka a literárnej výchovy je vytváranie a rozvíjanie čitateľských zručností a schopností žiakov vnímať, prežívať, chápať a hodnotiť literárny text, vytvárať a rozvíjať systém základných poznatkov o literatúre a čitateľské a kultúrne návyky žiakov. Naučiť žiakov tímovo pracovať, komunikovať medzi sebou a vzájomne sa rešpektovať.

Prvoradým cieľom a základnou úlohou komunikačného vyučovania materinského jazyka je vytvoriť u žiakov komunikačné zručnosti: *počúvanie, hovorenie, čítanie a písanie*.

Ďalej sa rozdeľujú do dvoch veľkých oblastí:

Receptívna oblasť – vnímanie (spája počúvanie a čítanie)

Produktívna oblasť – vyjadrovanie (oblasť hovorenia a písania)

Vzdelávanie smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

- osvojiť si kultúrny jazykový prejav
- získať základné zručnosti a vedomosti pre prácu s primeranou literatúrou
- reprodukovať čítaný text formou rozprávania
- rozprávať prirodzene a zreteľne artikulovať
- prehlbovať prirodzený spôsob reči, správny slovný prízvuk a intonáciu vety.

Kognitívne ciele:

- využívať výrazové prostriedky, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebaujadrovací
- pochopiť morálne posolstvo rozprávok a príbehov

Socioafektívne ciele:

- empaticky pristupovať k precítaniu a pochopeniu literárnych diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, propagovať, realizovať a prezentovať vlastnú prácu a skupinové projekty
- chápať literárne diela ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života.

Výchovné a vzdelávacie stratégie:**Tvorivé zručnosti:**

1. Vnímať estetický prejav a reagovať naň mimikou a hlasom.
2. Vytvoriť krátky príbeh s využitím tvorivosti a fantázie.

Verejná prezentácia textu:

Zdramatizovať literárny text – detská ľudová hra, rozprávka, báseň, krátke rozprávanie

Komunikačné zručnosti:

Verejne sa prezentovať a komunikovať.

Čiastkové ciele predmetu pre 1. ročník

- Osvojiť si základy písanej reči (čítania, písania).
- Osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosti písma.
- Osvojiť si návyky správnej výslovnosti.
- Prehľbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa.
- Rozvíjať komunikačné schopnosti.

5.1.1.5 Vzdelávací štandard

Názov tematického celku	Počet hodín			
	1.r	2.r	3.r	4.r
Prípravné obdobie	58			
Nácvičné obdobie	186			
Čítankové obdobie	53			
Hláskoslovie a pravopis		60		
Slovná zásoba		27		
Gramatika		45		
Zvuková rovina jazyka a pravopis			9	14
Významová/lexikálna rovina			50	25
Tvarová/morfologická rovina			40	60
Sloh		33	33	33
Čítanie a literárna výchova		99	99	99

1. ročník

Jazyk slovenský v 1. roč. ZŠ sa člení na dve základné zložky **čítanie a písanie**. To znamená, že jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Ostatné zložky slovenského jazyka - **literatúra, jazyková výchova a sloh** sú organickou súčasťou týchto dvoch základných zložiek a preto na ne nie sú vyčlenené osobitné hodiny.

Obsah čítania a písania v 1. ročníku je rozčlenený do troch období:

- Prípravné
- Nácvičné /šlabikárové/

- Čítankové

Dĺžka prípravného obdobia môže byť variabilná /3 – 5 týždňov/, závisí od potrieb detí, ale aj od koncepcie, metód a obsahu prípravného obdobia. Základným cieľom prípravného obdobia je však pripraviť deti na proces osvojovania si čítania a písania, bez ohľadu na zvolené učebnice a metódy. V rámci zachovania kontinuity vývinu je dôležité – v rámci možností - vychádzať z predškolských skúseností žiakov, nadväzovať na doterajšie vedomosti, uplatňovať ich v učení a ďalej ich rozvíjať.

Čítanie

Prípravné obdobie

V súčasnosti sa na vyučovaní čítania v 1. ročníku používajú vzhľadom na **platné** používané učebnice dve základné metódy:

- hlásková analyticko – syntetická
- syntetická metóda

Pre hláskovú analyticko-syntetickú metódu :

1. *Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností*
2. *Analytické činnosti: veta, slovo, slabika,*
3. *Grafické znázorňovanie vety*
4. *Grafické delenie slov na slabiky*
5. *Určovanie pozície hlások v slove*
6. *Detailná analýza slova na hlásky – určovanie pozície hlások v slove*
7. *Poznávanie písmen*
8. *Čítanie slov po písmenách*

Pre syntetickú metódu:

1. *Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností*
2. *Veta, slovo, slabika – len v praktických činnostiach*
3. *Analytické činnosti – len analýza slova na slabiky*
  - v praktických činnostiach
  - rozlišovanie a určovanie prvej hlásky slova
4. *Cvičenie sluchového a zrakového rozlišovania*
5. *Zoznamovanie sa s písmenami veľkej tlačenej abecedy prostredníctvom nápovedných obrázkov a sluchového rozlišovania hlások na začiatku slova*
6. *Sluchová syntéza hlások do slabiky*
7. *Písanie veľkých tlačených písmen – ako podpora pochopenia princípu čítania*
8. *Pokusné čítanie slabík a jednoduchých slov*

Nácvičné /šlabikárové/ obdobie

Cieľom nácvičného obdobia je osvojovanie si čítania v týchto tematických celkoch:

1. *Využívanie písmen veľkej tlačenej abecedy pri čítaní pre uľahčenie a urýchlenie chápania princípu čítania*
2. *Osvojovanie – čítanie písmen slovenskej abecedy - v závislosti na poradí ako sú uvedené v používaných platných učebniciach*
3. *Detailná analýza slov a určovanie pozície hlások v slove*

4. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú otvorené slabiky
5. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou
6. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú viacnásobnú spoluhláskovú skupinu.
7. Čítanie slabík, slov viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabičné r - r', l - l'.
8. Čítanie písaných písmen, slabík, slov, viet a krátkych súvislých textov

Ďalšie ciele plnené v rámci zložky čítanie:

1. V praktických činnostiach oboznámiť žiakov s funkciou týchto interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník, dvojbodka, úvodzovky, rozdeľovník
2. V praktických činnostiach rozumieť pojmom rozprávka, príbeh, báseň, text, nadpis, riadok, autor.
3. V praktických a hrových činnostiach viesť žiakov k uvedomovaniu si významu a špecifických funkcií čítania a písania v každodenných životných situáciách

Čítankové obdobie

Šlabikárovým obdobím je ukončený nácvik čítania a písania. Čítankové obdobie treba chápať ako obdobie zdokonaľovania nadobudnutých zručností (spôsobilosti), ale najmä obdobím ich využívania pri čítaní s porozumením v praktických i vzdelávacích činnostiach.

Ciele čítankového obdobia sú zamerané na:

1. Zdokonaľovanie techniky čítania
2. Čítanie s porozumením
3. Cvičenie správnej intonácie
4. Voľná reprodukcia prečítaného textu
5. Vyjadrenie pocitov vyvolaných prečítaným textom /smutné, zábavné, poučné.../ - vnímanie umeleckých textov rôznych žánrov
6. Príprava na prechod k tichému čítaniu

1. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Prípravné obdobie	Rozvoj komunikačných vyjadrovacích schopností. Analytické činnosti: veta, slovo, slabika,... Grafické znázorňovanie viet.	Vedieť rozprávať podľa obrázku a vlastnej skúsenosti. Vedieť rozoznať vetu, slovo, slabiku. Vedieť graficky znázorniť vetu, slovo, slabiku.
Čítanie	Grafické delenie slov na slabiky. Určovanie pozície hlások v slove . Detailná analýza slova na hlásky – určovanie pozície hlások v slove. Poznávanie písmen. Čítanie slov po písmenách.	Vedieť určiť pozíciu hlások v slove sluchom aj zrakom. Vedieť čítať dané tvary tlačených písmen.
Písanie	Zdokonaľovať jemnú motoriku ruky, zápästia – uvoľňovacími, prípravnými cvikmi.	Vedieť napísať jednotlivé predpísané cviky.
Nácvičné /šlabikárové/	Využívanie písmen veľkej tlačenej abecedy pri čítaní pre uľahčenie a urýchlenie chápania princípu čítania.	Poznať a vedieť prečítať všetky písmená slovenskej abecedy. V praktických činnostiach, pri čítaní vedieť

<p>obdobie <i>Čítanie</i></p>	<p>Osvojovanie – čítanie písmen slovenskej abecedy - v závislosti na poradí ako sú uvedené v používaných platných učebniciach.</p> <p>Detailná analýza slov a určovanie pozície hlások v slove.</p> <p>Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú otvorené slabiky.</p> <p>Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou.</p> <p>Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú viacnásobnú spoluhláskovú skupinu.</p> <p>Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabičné r - í, l - ľ.</p> <p>Čítanie písaných písmen, slabík, slov, viet a krátkych súvislých textov.</p> <p>V praktických činnostiach oboznámiť žiakov s funkciou týchto interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník, dvojbodka, úvodzovky, rozdeľovník.</p> <p>V praktických činnostiach rozumieť pojmom rozprávka, príbeh, báseň, text, nadpis, riadok, autor.</p> <p>V praktických a hrových činnostiach viesť žiakov k uvedomovaniu si významu a špecifických funkcií čítania a písania v každodenných životných situáciách.</p>	<p>spájať hlásky do slabík a vedieť prečítať všetky typy slabík vyskytujúcich sa v slovách.</p> <p>Pri čítaní dlhého menej obvyklého slova si vedieť pomôcť prečítaním po slabikách bez zbytočného opakovania slova a bez tichého hláskovania (tzv. dvojitého čítania) chápať význam prečítaného slova (priradiť slovo k obrázku).</p> <p>Chápať obsah prečítanej vety a krátkeho súvislého textu.</p> <p>V prípade zabudnutia menej frekventovaného písmena si vedieť poradiť vyhľadaním písmena pomocou nápovedného obrázka.</p> <p>Dokázať správne spájať písmená.</p>
<p><i>Písanie</i></p>	<p>Osvojovanie si písania písmen slovenskej abecedy v poradí závislom od používaných učebníc a písaniek.</p> <p>Spájanie písmen do slabík a slov.</p> <p>Odpis písaných písmen, slabík, slov a viet.</p> <p>Prepis tlačenej písmeň, slabík, slov a viet.</p> <p>Písanie slov a jednoduchých viet podľa diktovania.</p> <p>Podporovanie vlastného a tvorivého písania veľkou tlačenou abecedou.</p>	<p>Dokázať správne spájať písmená v slovách.</p> <p>Vedieť z písanej predlohy čitateľne a správne odpísať slová a krátky primeraný text.</p> <p>V praktických činnostiach /pri písaní/ vedieť členiť vety na slová, slová na slabiky tak, aby výsledkom bolo správne napísané slovo alebo veta.</p> <p>Dokázať podľa diktovania napísať slová bez vynechávania písmen.</p> <p>Dokázať podľa diktovania napísať jednoduché krátke vety.</p> <p>Vedieť k známemu obrázku napísať jeho pomenovanie (tzv. autodiktát), bez vynechávania písmen (ostatné chyby tolerujeme).</p> <p>Vedieť správne umiestniť dĺžeň.</p> <p>Vlastné mená osôb písať s veľkým začiatočným písmenom. Na začiatku vety písať veľké písmeno. Pri písaní rozlišovať oznamovaciu, opytovaciu a rozkazovaciu vetu.</p>
<p>Čítankové obdobie <i>Čítanie</i></p>	<p>Zdokonaľovanie techniky čítania.</p> <p>Čítanie s porozumením.</p> <p>Cvičenie správnej intonácie.</p> <p>Voľná reprodukcia prečítaného textu.</p> <p>Vyjadrenie pocitov vyvolaných prečítaným textom /smutné, zábavné, poučné.../ - vnímanie umeleckých textov rôznych žánrov.</p> <p>Príprava na prechod k tichému čítaniu.</p>	<p>Pri čítaní rozlišovať pojmy: text, riadok, článok, nadpis.</p> <p>V praktických činnostiach poznať funkciu interpunkčných znamienok: bodka, otáznik, výkričník, čiarka, spojovník.</p> <p>Intonačne správne čítať izolované krátke oznamovacie opytovacie a rozkazovacie vety.</p>
<p><i>Písanie</i></p>	<p>Zdokonaľovanie techniky písania – odpis a prepis textu.</p>	<p>Vedieť napísať diktovaný text bez chybovosti.</p> <p>Vedieť správne a čitateľne odpísať, prepísať,</p>

	Písanie podľa diktovania. Vytváranie spôsobilosti samostatne sa písomne vyjadrovať.	doplniť text.
--	--	---------------

Písanie

Prípravné obdobie

Obsah písania v prípravnom období je zameraný na získavanie a zdokonaľovanie predpokladov na konkrétne písanie v neskoršom - v nácvičnom období. Spočíva predovšetkým v plnení nasledujúcich cieľov:

1. systémom uvoľňovacích cvikov zlepšovať predovšetkým predpoklady na: zlepšenie jemnej motoriky zápästia a prstov tak, aby žiak mohol v období nácviku písania zvládnuť nároky, ktoré naň písanie kladie.
2. nácvik písania prípravných cvikov, ktoré sú základnými prvkami písmen v od jednoduchých postupnosti po zložitejšie
3. Rozvíjanie analytických schopností – schopností postrehnúť základné čiary a línie v jednotlivých písacích cvikoch, neskôr i v samotných písmenách, čo eliminuje často neprimerané množstvo cvičného písania.

Nácvičné obdobie

Čítanie a písanie nemusí nutne prebiehať súčasne, v zmysle čo čítame, to píšeme. Vo vyučovacom procese je možné, najmä vtedy, keď je proces nácviku čítania podporovaný písaním veľkých tlačенých písmen neviazať písanie na postup v čítaní, ktorý je prirodzene rýchlejší.

Cieľom písania v nácvičnom období je osvojovanie si písania v týchto tematických celkoch:

1. Osvojovanie si písania písmen slovenskej abecedy v poradí závislom od používaných učebníc a písaniek
2. Spájanie písmen do slabík a slov
3. Odpis písaných písmen, slabík, slov a viet
4. Prepis tlačенých písmen, slabík, slov a viet
5. Písanie slov a jednoduchých viet podľa diktovania
6. Podporovanie vlastného a tvorivého písania veľkou tlačенou abecedou

Pravopisné javy:

1. Správna skladba slova /týka sa vynechávania a zámény hlások/.
2. Veľké písmeno na začiatku vety.
3. Ukončenie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety.
4. Písanie osobných mien.
5. Označovanie dlhej samohlásky.

Čítankové obdobie

Ciele písania v čítankovom období sú zamerané na:

1. Zdokonaľovanie techniky písania.
2. Odpis a prepis textu.
3. Písanie podľa diktovania.
4. Precvičovanie pravopisných javov predpísaných pre 1. ročník.
5. Vytváranie spôsobilostí samostatne sa písomne vyjadrovať.

Čiastkové ciele predmetu pre 2.ročník

Hláska a písmeno

Poznávací cieľ:

- Rozdelenie hlások: samohlásky – krátke a dlhé
dvojhlásky
samohláska ä
slabikotvorné r/ř – l/l
spoluhlásky
- *i – y* ako jedna hláska, ale dve písmená
- Písanie *i/í* po mäkkých a *y/ý* po tvrdých spoluhláska v koreni domácich slov.
- Písanie spoluhlások *d', t', ň, l'* s mäčkňom a bez neho (v domácich slovách pred *e, i* a *dvojhláskami*).
- Písanie veľkých písmen v menách osôb a zemepisných názvoch z blízkeho okolia.

Komunikačný cieľ:

- Precvičovať zrozumiteľnú formu hlások ako predpoklad efektívnej komunikácie.
- Spresňovať výslovnosť hlások.
- Spresňovať výslovnosť krátkych a dlhých samohlások (uvedomene používať kvantitu na rozlíšenie významu slov).
- Poznať vzťah medzi písaním a výslovnosťou samohlásky *ä*.
- Získať základy fonetického a slabičného pravopisného princípu pri písaní domácich slov.
- Použiť vlastné mená v písaní adresy.

Delenie slov na slabiky

Poznávací cieľ:

Formou hry so slov viesť žiakov k pochopeniu, že slovo sa skladá so slabík a hlások a že je prostriedkom na tvorbu vety.

Komunikačný cieľ:

- Delenie slov na slabiky využívať pri delení slov na konci riadku (len otvorené slabiky).
- Zmenou hlásky/písmena , alebo slabiky v slove utvoriť nové slovo a poznať jeho význam.
- Pri overovaní pravopisu a poznávaní významu slov používať slovníky a encyklopédie (tlačené aj elektronické).

Spájanie slov do viet

Poznávací cieľ:

Formou hier so slovami tvoriť vety z rozsypaných slov, obmieňať poradie slov vo vete, rozširovať a znižovať počet slov vo vete, dokončiť začatú vetu podľa svojej predstavy...).

Písanie veľkých písmen na začiatku vety a interpunkčných znamienok na konci vety**Poznávacie cieľ:** bodka, otáznik, výkričník, tri bodky**Komunikačný cieľ:**

- V ústnom prejave melódiou presne ohraničiť výpovede.
- Pri čítaní a v spontánnom prejave rozlíšiť melódiu oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a želacej vety.
- Porovnať podobnosti a rozdiely medzi vetami s rozdielnym počtom slov a s rozdielnym poradím slov .
- Vedieť sformulovať otázku k prečítanému/ počutému textu.
- Vedieť sformulovať oznamovaciu vetu ako reakciu na počutý/ prečítaný text.
- Vedieť sformulovať želanie a vyjadriť svoj pocit.
- Pomocou zvolacej vety vyjadriť emócie.

Hovorenie**Poznávacie cieľ:**

Porozprávať o obrázku, ústne vyjadriť súvislosť medzi ilustráciou a obsahom prečítaného textu

Vyjadriť svoj názor na ilustráciu v knihe.

Porozprávať svoj zážitok (v dvojiciach, v skupine, celej triede).

Usporiadať obrázky podľa časovej a príčinnej súvislosti a porozprávať príbeh podľa série obrázkov.

Počúvanie**Poznávacie cieľ:**

S porozumením počúvať inštrukcie učiteľa a vedieť ich sformulovať vlastnými slovami.

Počúvať rozprávanie spolužiakov a vedieť sformulovať otázku.

Čítanie**Poznávacie cieľ:**

V prečítanom texte vedieť vyhľadať informáciu, ktorá je v ňom explicitne uvedená.

V prečítanom texte vedieť vyhľadať informáciu, ktorá je v ňom uvedená synonymickým spôsobom.

Po prečítaní časti príbehu vedieť sformulovať svoju predstavu o pokračovaní textu.

Písanie**Komunikačný cieľ:**

Napísať nadpis k obrázku.

Napísať nadpis k sérii obrázkov

Napísať krátku reakciu na prečítaný/počutý text.

2. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
GRAMATIKA		
Hláska a písmeno	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovanie hlásky a písmena • rozlišovacie znamienka (dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky) • delenie hlások na samohlásky (krátke, 	<ul style="list-style-type: none"> - vie rozlíšiť hlásku a písmeno - vie používať rozlišovacie znamienka (dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky) - vie rozdeliť a vymenovať samohlásky (krátke,

	dlhé), spoluhlásky (tvrdé, mäkké) a dvojhlásky <ul style="list-style-type: none"> • slabikotvorné r, f, l, Í, samohláska ä • písanie i, í po mäkkých spoluhláskach a y, ý po tvrdých spoluhláskach v koreni slov • písanie spoluhlások d', t', ň, Ľ s mäkčeňom a bez neho pred e, i, ia, ie, iu • písanie veľkých písmen v menách osôb, zvierat a v zemepisných názvoch 	dlhé), spoluhlásky (tvrdé, mäkké) a dvojhlásky - vie písať i, í po mäkkých spoluhláskach a y, ý po tvrdých spoluhláskach v koreni slov - vie písať d', t', ň, Ľ s mäkčeňom a bez mäkčeňa pred e, i, ia, ie, iu. - vie správne napísať vlastné mená osôb, zvierat a zemepisných názvov
Slabika, slovo, veta	<ul style="list-style-type: none"> • analýza a syntéza slabík, slov a viet • spájanie samohlások, a dvojhlások so spoluhláskami do slabiky • jedno a viacslabičné slová • striedanie krátkych a dlhých slabík v slove • rozdeľovanie slov na konci riadka 	- vie z hlások tvoriť slabiky, zo slabík slová a zo slov vety - vie tvoriť jedno a viacslabičné slová - vie, že po dlhej slabike najčastejšie nasleduje krátka slabika - vie rozdeliť viacslabičné slovo na konci riadku na základe slabičného princípu
Veta	<ul style="list-style-type: none"> • spájanie slov do viet • písanie veľkých písmen na začiatku vety • interpunkčné znamienka na konci vety (bodka, otáznik, výkričník) • druhy viet (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia) • písanie a nácvik melódie opytovacích, oznamovacích, rozkazovacích, želacích a zvolacích viet 	- vie písať veľké písmená na začiatku vety - pozná interpunkčné znamienka, ktoré sa používajú na konci vety - vie správne vysloviť, zapísať a rozlíšiť oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie vety

PÍSANIE

Písmená a číslice	<ul style="list-style-type: none"> • malé a veľké písmená písanej a tlačenej abecedy • arabské číslice 	- vie písať správne tvary veľkej, malej, písanej a tlačenej abecedy - vie písať správne tvary arabských číslic
Vety	<ul style="list-style-type: none"> • písanie jednoduchých viet 	- vie odpisovať, prepisovať jednoduché vety - vie písať vety podľa diktátu - vie správne napísať začiatok vety - vie použiť vhodné interpunkčné znamienko
Vlastné mená	<ul style="list-style-type: none"> • písanie vlastných mien osôb, zvierat a zemepisných názvov 	- vie správne napísať vlastné mená osôb, zvierat a zemepisných názvov

SLOH

Formy spoločenského kontaktu	<ul style="list-style-type: none"> • osvojenie základov spoločenského kontaktu (zdvorilosť v každodennej komunikácii) • pozdrav • oslovenie • tykanie / vykanie • predstavenie sa • privítanie • rozlúčenie • prosba / želanie • poďakovanie • ospravedlnenie • blahoželanie (ústne a písomne) • vyjadrenie súhlasu / nesúhlasu 	- osvojuje si základy spoločenského styku (učí sa byť zdvorilý) - vie sa pozdraviť - vie osloviť iných - vie vhodne použiť tykanie / vykanie - vie sa predstaviť - vie privítať iných - vie sa rozlúčiť - vie poprosiť, poďakovať - vie sa ospravedlniť - vie zablahoželať - vie vyjadriť svoje stanovisko súhlas / nesúhlas
Formy písomného kontaktu	<ul style="list-style-type: none"> • osvojenie si základov písomného kontaktu • adresa, adresa odosielateľa, pohľadnica, súkromný list • moderná komunikácia (SMS, e- 	- vie napísať adresu na list, pohľadnicu - vie sformulovať krátky list - vie napísať krátku SMS správu na mobilnom telefóne a e-mailovú správu na internete

	mail)	
Formy rozhovoru	<ul style="list-style-type: none"> • tvorba otázok • žiadosť o informáciu • rozhovor • zásady telefonovania (začiatok a koniec telefonického rozhovoru) 	<ul style="list-style-type: none"> - vie správne sformulovať a klásť otázky - vie odpovedať na otázky - vie požiadať o informáciu - vie sa na začiatku telefonického rozhovoru pozdraviť a predstaviť, viesť rozhovor a na záver sa pozdraviť
Práca s textom (slohovým útvarom)	<ul style="list-style-type: none"> • ústne rozprávanie podľa osnovy • tvorenie nadpisu • ústny opis predmetu, ilustrácie, obrázka • rozlíšenie nápisu a nadpisu • tvorba nápisov 	<ul style="list-style-type: none"> - vie podľa osnovy vyrozprávať dej - vie podľa obsahu vytvoriť nadpis - vie ústne opísať predmet, ilustráciu, obrázok - vie rozlíšiť nápis a nadpis - vie na určený výrobok, tému vymyslieť nápis
LITERÁRNA VÝCHOVA		
Práca s textom (kniha, časopis, noviny)	<ul style="list-style-type: none"> • pojmy - autor / spisovateľ, ilustrácia, ilustrátor, čitateľ, kniha, časopis, noviny, knižnica, text, zdrobnenina, nadpis, dej • rozdiel medzi detským časopisom a novinami • práca s textom – čítanie s porozumením, dokončenie príbehu, tvorenie nadpisu, hlavné postavy, obsah textu, dej 	<ul style="list-style-type: none"> - pozná pojmy: autor / spisovateľ, ilustrácia, ilustrátor, čitateľ, kniha, časopis, noviny, knižnica, text, zdrobnenina, nadpis, dej - pravidelne navštevuje knižnicu, vie sa v nej orientovať - pozná aspoň piatich spisovateľov alebo básnikov - vie rozlišovať časopisy a noviny, pozná niektoré detské časopisy - vie pracovať s textom (čítať s porozumením, dokončiť príbeh, tvoriť nadpis, vymenovať hlavné postavy, porozprávať stručný obsah)
Bábkové divadlo	<ul style="list-style-type: none"> • pojmy – divák, bábkové divadlo, bábka • návšteva bábkového divadla - ako vzniká bábka, bábkoherec, dojmy z predstavenia 	<ul style="list-style-type: none"> - navštívi predstavenie v bábkovom divadle - vie porozprávať obsah, vyjadriť svoje dojmy rozprávaním, ilustráciou - pozná pojmy bábka, bábkoherec
Literárne žánre	<ul style="list-style-type: none"> • druhy literárnych žánrov (vyčítanka, hádanka, báseň, ľudová pieseň, rozprávka) 	<ul style="list-style-type: none"> - pozná a rozlišuje žánre (vyčítanka, hádanka, báseň, ľudová pieseň, rozprávka) - vie pochopiť ich pointu - naučí sa naspamäť aspoň tri vyčítanky, hádanky, básne, ľudové piesne - vie vyrozprávať obsah rozprávky - pozná niektoré ľudové rozprávky

3.ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 3.ročník**

- Osvojiť si základy písanej reči.
- Osvojiť si návyky správnej výslovnosti.
- Zdokonaľovať komunikačné zručnosti, prehlbovať si zručnosti správneho vyjadrovania. Komunikovať korektne.
- Získavanie kvalitných ortografických návykov a zručností.
- Zvládnutie základov pravopisnej a výslovnostnej normy.
- Pestovanie úcty k materinskému jazyku.
- Osvojiť si základné pravidlá pravopisu.
- Osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a stylistickej.
- Získavať poznatky o zvukovej stránke jazyka.
- Učiť sa vyhľadávať informácie o jazyku v slovníkoch, encyklopédiách a v

elektronických zdrojoch.

- Poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme.
- Viest žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti ústnej aj písomnej komunikácie.
- Rozvíjať schopnosť žiaka porozumieť textu, čítať text „aj medzi riadkami“, uvažovať o ňom.
- Zdokonaľovanie techniky čítania.
- Hlasové a dychové cvičenia.
- Návuk správnej artikulácie, správneho dýchania a spisovnej výslovnosti.
- Reprodukcie literárnych textov.
- Analýza deja, práce s ilustráciami.
- Tvorivá dramatika.
- Nadobúdanie lepších čitateľských zručností prostredníctvom čítania doplnkovej (časopiseckej a knižnej) literatúry.
- Orientácia v triednej, školskej a mestskej knižnici.

Tematický celok	Odporúčané témy	Výkonový štandard
JAZYKOVÁ ZLOŽKA		
Abeceda	Tlačené a písané písmená abecedy. Radenie slov podľa abecedy. Názvy písmen. Vyhľadávanie slov v slovníku podľa abecedy.	Ovládať tlačenú a písanú podobu abecedy. Vedieť zoradiť slová v abecednom poradí. Vedieť správne pomenovať všetky písmená. V slovníku vedieť vyhľadať slovo podľa abecedy, podobne i v encyklopédií alebo telefónnom zozname.
Slabikotvorné spoluhlásky l, í, r, ř	Slovo, slabika. Rozdeľovanie slov na slabiky. Vytváranie slov prostredníctvom slabikotvorných spoluhlások.	Vedieť rozdeľovať slová na slabiky, zo slabík vedieť utvoriť slová. Vedieť, že spoluhláska l, í a r, ř môže nahradiť samohlásku a vytvoriť slabiku. Dokázať rozoznať takéto slová a vedieť vytvoriť nové slová.
Obojaké spoluhlásky	Rozdelenie spoluhlások na tvrdé, mäkké a obojaké. Názvy obojakých spoluhlások. Pravopis po obojakých spoluhláskach.	Rozoznať obojaké spoluhlásky. Vedieť ich vymenovať. Vedieť, že po obojakých spoluhláskach píšeme alebo i, í alebo y, ý.
Vybrané slová	Definícia vybraných slov. Pravopis vybraných slov vo všeobecnom ponímaní. Príbuzné slová. Vybrané slová po obojakej spoluhláske f.	Vedieť zdefinovať vybrané slová. Vedieť povedať aké i, í alebo ý, ý vo vybraných slovách píšeme. Naučiť sa rozoznávať vybrané slová a príbuzné slová.
Vybrané slová po obojakých spoluhláskach	Vybrané slová po jednotlivých obojakých spoluhláskach (okrem spoluhlásky f). Odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov. Pravopis vybraných slov a príbuzných slov.	Osvojiť si pravopis vybraných slov. Vedieť, v ktorých slovách sa píše y, ý. Vedieť správne uplatniť pravopis v príbuzných slovách. Vedieť vybrané slová používať nielen v izolovaných slovách, ale aj v iných slovných spojeniach, v textoch.
	Definícia podstatných mien na konkrétnych.	Vedieť zdefinovať podstatné

Podstatné mená	Rozdelenie podstatných mien na všeobecné a vlastné. Pravopis vlastných podstatných Mien.	mená. Vedieť sa na ne opýtať správnou otázkou. Vedieť ich nájsť v cvičeniach, v jednoduchých textoch. Vedieť rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vedieť uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách - osôb, zvierat, vecí, miest a obcí vrchov, riek, potokov, štátov, svetadielov. Vedieť tvoriť vety na podstatné mená a používať ich v texte. Vedieť ich uplatniť v pravopisných cvičeniach a v diktátoch.
Slovesá Prídavné mená	Definícia slovíes. Definícia prídavných mien. Vyvodenie pojmu z akostných prídavných mien. Synonymá – slová významovo zhodné s rozdielnou zvukovou podobou. Antonymá – slová s opačným, protikladným významom.	Ovládať definíciu slovesa. Poznať funkciu slovíes v texte. Vedieť ich v texte vyhľadať. Vedieť, že sloveso vo vete mení tvar. Vedieť čo sú synonymá. Vedieť ich tvoriť a používať vo vete. Vedieť zdefinovať prídavné mená. Vedieť vyhľadať prídavné mená (akostné) z cvičení, z textu. Vedieť definovať antonymá a vie ich tvoriť a používať v cvičeniach.
Zámená	Definícia zámen. Vyhľadávanie zámen v cvičeniach, v texte.	Ovládať krátku definíciu zámen. Vedieť vymenovať bežne používané zámená. Vedieť ich vyhľadať v cvičeniach alebo v texte. Vedieť ich používať pri komunikácii.
Číslovky	Definícia číslovky. Číslovky vyjadrujúce počet alebo poradie osôb, zvierat a vecí.	Poznať a vedieť povedať definíciu čísloviek. Vedieť vyhľadať základné, radové alebo iné číslovky, ktoré pozná alebo sa s nimi stretol v praxi v cvičeniach, v textoch. Vedieť v bežnej komunikácii používať slovný druh – číslovky. Vedieť zapísať číslovky v obore do 100. Väčšie číslovky vedieť zapísať číslom. Dokázať prepísať číslom slovne vyjadrené číslovky.

Tematický celok	Odporúčané témy	Výkonový štandard
SLOH		
List	Písomné členenie listu. Oslovenie, úvod, jadro, záver, podpis. Opakovať správne napísanie adresy.	Rozoznať časti listu. Vedieť písomne zoštylizovať jednoduchý list. Ovládať pravopis oslovenia. Vedieť sa podpísať svojim menom a priezviskom.
Osnova	Rozprávanie zážitku z prázdnin alebo inej udalosti zo života dieťaťa. Rozprávanie príbehu podľa osnovy (úvod, jadro, záver).	Vedieť porozprávať udalosť alebo zážitok podľa osnovy. Rozprávanie realizovať na základe časovej postupnosti. Vedieť rozprávať

	Časová postupnosť	udalosť alebo príbeh podľa obrázkov. Dokázať napísať k príbehu osnovu.
Oznam	Písomné odovzdávanie informácií prostredníctvom SMS (mobil), elektronicky, e-mail (počítač), písomne (korešpondenčný lístok)	Vedieť napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS správy, e-mailom alebo klasicky prostredníctvom korešpondenčného lístka. Vedieť správu sformulovať tak, aby obsahovala základné informácie.
Inzerát	Vyhľadávanie inzerátov v tlači. Písanie inzerátov.	Vedieť vyhľadať inzerát v časopise, v novinách alebo v reklamných tlačovinách. Vedieť sformulovať krátky inzerát - písomne.
Reklama	Druhy reklamy. Analýza reklamných textov. Tvorba reklamných textov. Reklamný plagát.	Vedieť vlastnými slovami charakterizovať pojem reklama. Vedieť rozlíšiť druhy reklamy. Vedieť sformulovať krátky reklamný text. Vedieť posúdiť hodnovernosť reklamy.
Pozvánka	Písomná formulácia pozvánky. Obsah pozvánky.	Vedieť sformulovať písomne text pozvánky na nejaké podujatie. Ovládať prvky, ktoré nesmú v pozvánke absentovať (miesto, čas, program, kto pozýva). Vedieť pozvánku primerane graficky ozvláštniť.
Opis	Opis konkrétneho predmetu. Základné prvky z ktorých sa skladá. Členenie textu na odseky (úvod, jadro, záver).	Vedieť opísať prvky, z ktorých sa predmet skladá. Vedieť opísať funkciu predmetu, prípadne jeho praktické využitie. Vedieť rozčleniť opis do odsekov. Vedieť opísať detskú ilustráciu, prípadne umeleckú ilustráciu namaľovanú k nejakému konkrétnemu literárnemu textu (napr. z čítanky, z obľúbenej knihy)
Vizitka	Predstaviť sa prostredníctvom vizitky. Pojem slova vizitka. Názorná ukážka vizitky. Čo vizitka obsahuje, aké informácie o človeku prezrádza. Informácie o vizitke zrealizovať aj písomne. Výroba vlastnej vizitky podľa predlohy alebo vlastnej fantázie.	Poznať vizitku po vizuálnej stránke. Ovládať definíciu vizitky. Vedieť, ktoré údaje vizitka obsahuje. Vedieť sa prostredníctvom nej predstaviť. Vedieť si vyrobiť vizitku pre seba alebo pre spolužiaka, rodiča a pod.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
ČÍTANIE		
Literatúra pre deti	Literárne texty zamerané na zvládnutie techniky čítania, na porozumenie prečítaného textu. Témy prírodných motívov spojených s jesenným dozrievaním a s tematikou školy.	Vedieť vymenovať knihy pre deti a mládež, ktoré pozná z domu alebo knižnice. Poznať niektorých významných detských autorov. Vedieť porozprávať krátky dej z prečítanej knihy alebo vedieť povedať jej obsah.
Poézia Próza	Texty s tematikou rodiny, rodinné vzťahy, rodičia, starí rodičia, náhradní rodičia, adopcia.	Vedieť rozoznať poéziu od prózy. Vedieť v literárnom texte identifikovať verš. V prozaickom útvare rozoznávať

	Rozdelenie literatúry na poéziu a prózu. Pojem odsek.	odseky.
Ľudová slovesnosť	Krátke ľudové útvary. Pojem pranostika. Pojem prirovnanie, nájsť príklady na prirovnanie.	Vedieť, čo je ľudová slovesnosť a ktoré literárne útvary obsahuje. Poznať pranostiku. Svojimi slovami ju vedieť charakterizovať. Vedieť vyhľadať pranostiku a niektoré najznámejšie si aj zapamätať a vedieť ich povedať. Ovládať pojem ľudová rozprávka, vedieť ju rozlíšiť od autorskej rozprávky. V texte vedieť vyhľadať prirovnanie, ovládať pojem prirovnanie.
Autorská rozprávka	Pojem autorská rozprávka . Členenie rozprávky ako literárneho útvaru. Svetoví rozprávkári.	Poznať pojem autorská rozprávka. Poznať rozdiel medzi ľudovou a autorskou rozprávkou. Vedieť prakticky nájsť príklady autorskej rozprávky. Poznať členenie textu rozprávky a vedieť pomenovať jej výchovný cieľ. Poznať hlavné a vedľajšie postavy rozprávky.
Príslovie Porekadlo	Literárne útvary ľudovej slovesnosti – príslovie, porekadlo. Poučenie v prísloví a porekadle.	Ovládať pojem príslovie a porekadlo. Vedieť vyhľadať príslovia a porekadlá v čítanke. Vedieť povedať výchovný cieľ príslovia. Spoznávať frazémy v krátkych literárnych útvaroch, následne ich vie použiť v praxi.
Povešť	Pojem povest'. Druhy povesti. Hlavná myšlienka povesti.	Ovládať pojem povest'. Vedieť, že existuje viac druhov povesti. Vedieť v povesti určiť hlavnú myšlienku. Po vypočutí textu vedieť sformulovať vlastnú reakciu na text. Vedieť vytvoriť krátke otázky k textu. Pokúsiť sa napísať krátky príbeh (povešť).

Čiastkové ciele predmetu pre 4.ročník

- naučiť sa správne, čitateľne, esteticky a primerane rýchlo písať,
- naučiť sa jednoduchú úpravu písomných prác,
- osvojiť si výslovnostnú normu,
- cvičiť sa v správnej artikulácii,
- osvojiť si základy pravopisnej normy / mäkké a tvrdé slabiky, diakritické a interpunkčné znamienka, rozdelenie viet/,
- naučiť sa analyzovať text ,
- vyhľadávať jazykové javy, triediť ich a vyhodnocovať,
- vedieť sa primerane orientovať v jazykových príručkách,
- naučiť sa reprodukovat' text,
- tvoriť vlastné texty v ústnej a sčasti aj písomnej podobe,
- pestovať lásku a úctu k materinskému jazyku,
- osvojiť si a zdokonaľiť techniku a kvalitu čítania,
- vytvárať vzťah k literatúre žánrami, ktoré sú mu blízke,
- uplatňovať integráciu rozumovej a citovej výchovy s využitím vlasteneckej , environmentálnej, zdravotnej , dopravnej výchovy,

- rozvíjať kreativitu a samostatnosť

4. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Jazyková zložka		
Vybrané slová Delenie hlások Ohybné slovné druhy	Vybrané slová, písanie i, í y, ý, v ďalších vybraných slovách a odvodených slovách. Delenie hlások, ohybné slovné druhy – podstatné mená, prídavné mená, zámena, číslovky, slovesá, základné pojmy, definícia, identifikácia v cvičeniach, určovanie kategórií.	Žiak si utvrdzuje pravopisné návyky v už prebratých vybraných slovách a nacvičuje nové vybrané a odvodené slová. Vie ich samostatne používať v cvičeniach, texte, v diktátoch a kontrolných cvičeniach.
Pojem predpona Delenie predponových slov Slabičné a neslabičné predpony	Tvorenie slov. Odvodenie slov pomocou predpôn. Pravopis a výslovnosť predponových odvodenín. Slabičné a neslabičné predpony.	Žiak vie rozdeliť slová na predponu a slovotvorný základ. Vie tvoriť nové slová prostredníctvom rôznych predpôn. Vie identifikovať slabičné a neslabičné predpony. Pozná význam nových slov a vie ich používať vo vetách, v textoch.
Pravopis slov s i/í, y/ý po obojakej spoluhláske	Pravopis ďalších vybraných slov. Príbuzné slová. Poznať ich význam. Geografické názvy s i, í a y, ý po obojakej spoluhláske.	Získať pravopisné návyky v písaní ďalších vybraných slov a významovo príbuzných slov. Rozšíriť pravopisné zručnosti v písaní geografických názvov.
Delenie hlások Znelé a neznelé hlásky Spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov	Spodobovanie spoluhlások. Pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfeomatickom švíku, hranici slov. Rozdelenie hlások na znelé a neznelé. Identifikácia spodobovania. Vysvetliť pravidlo písania spoluhlásky <i>f</i> .	Žiak vie vymenovať znelé a neznelé spoluhlásky. Ovláda ich správnu výslovnosť na konci, v strede slov a na hranici dvoch slov. Vie, že pravidlo o spodobovaní platí len pre výslovnosť. V pravopise sa spoluhlásky zapisujú bez spodobenia. Pravidlo o spodobovaní žiak ovláda nielen teoreticky, ale dokáže ho používať najmä prakticky.
Priama reč Uvádžacia veta Bodkočiarka Úvodzovky	Definícia priamej reči. Úvodzovky v priamej reči. Písanie uvádzacej vety (pred, v strede alebo na konci priamej reči). Interpunkcia v priamej reči (bodkočiarka, čiarka, otáznik, výkričník).	Žiak vie identifikovať priamu reč v texte. Vie rozlíšiť uvádzaciu vetu od priamej reči. Vie prakticky používať priamu reč v písomnom prejave. Správne používa interpunkčné znamienka v priamej reči. Rozozná priamu reč v hovorenom slove.
Slovné druhy: Podstatné mená Prídavné mená Zámena Číslovky Slovesá Rozšírenie učiva o základných slovných druhoch.	Rozšírenie poznatkov o ohybných slovných druhoch. Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Triediť a zoskupovať podstatné mená podľa rodu a zakončenia (podľa pádovej prípony a spoluhlásky pred ňou) ako prípravu na vyvodenie systému vzorov vo vyšších ročníkoch. Určiť rod, číslo a pád prídavných mien na základe zhody s podstatným menom	Vie rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená. Vie uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách. Žiak ovláda jednotlivé pády (otázky aj ich latinské názvy). Podľa nich vie vyskloňovať podstatné mená. Ovláda tvary podstatného mien a vie ich používať v texte. Vie určovať

<p>Podstatné mená, funkcia podstatných mien. Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde. Funkcia zámen. Druhy zámen.</p>	<p>Zámená – funkcia zámen vo vete. Druhy zámen: osobné a prívlastňovacie. Číslovky, definícia, delenie čísloviek na základné a radové. Pravopis čísloviek v obore do 100. Slovesá – zopakovať definíciu sloviess. Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas sloviess. Neurčitok. Časovanie sloviess.</p>	<p>gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Rozozná zámená v texte. Vie, že nahrádzajú podstatné a prídavné mená. Vie určiť základné druhy zámen. Žiak vie nielen vyhľadať slovesá v texte a poznať ich funkciu, ale naučí sa aj gramatické kategórie sloviess (osoba, číslo a čas). Vie vyčíslovať slovesá. Vie určiť u sloviess neurčitok.</p>
<p>Neohybné slovné druhy Funkcia neohybných slovných druhov vo vete. Príslovky Predložky Spojky Častice Citoslovčia</p>	<p>Neohybné slovné druhy. Triedenie neohybných slovných druhov. Ich funkcia a následne identifikácia v texte. Príslovky, predložky a spojky – slovné druhy, s ktorými sa žiaci stretli už v minulých ročníkoch. Učivo vyvodíme z cvičenia a textov. Naučíme žiakov pravopis predložiek a ich správnu výslovnosť. Vyvodíme ich z prvotných predložiek s priestorovým významom <i>na, do, v, s/so, z/zo</i> Pravopis a výslovnosť predložiek <i>s/so, z/zo</i>, pravopis a výslovnosť predložiek <i>s/so, k/ku</i> v spojení s osobnými zámenami. Naučíme žiakov identifikovať v texte spojky Spojky – vyvodit' z textu, z aktívnej lexiky žiaka. Zameriame sa na najfrekvencovanejšie spojky (<i>a, ale, keď, aby, že atď.</i>). Častice – vyvodit' z textu, upozorniť na najviac používané výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (<i>áno/nie, hádam, asi, možno, naozaj, určite</i> a i.). Citoslovčia – vyvodit' z textu, zo zvukomalebných slov.</p>	<p>Žiak vie triediť slovné druhy na ohybné a neohybné. Pozná funkciu neohybných slovných druhov a následne ich vie vymenovať. Vie ich identifikovať v cvičeniach, v texte. Žiak ovláda výslovnosť a pravopis predložiek. Vie používať spojky. Pozná spojky, ktoré sa vyskytujú v textoch najčastejšie. Vie ich prakticky používať vo vete. Menej známe neohybné slovné druhy – častice a citoslovčia vie identifikovať v texte. Pozná ich funkciu. Vie vymenovať aspoň niektoré a vie ich použiť v hovorenom aj písomnom prejave.</p>
Slohová zložka		
<p>Umelecký a vecný text Kľúčové slová</p>	<p>Poukázať na základné rozdiely medzi umeleckým a vecným textom. Najviac používané kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte. Ich vyhľadávanie v texte. Reprodukcia podľa osnovy.</p>	<p>Žiak po prezentácii jednotlivých druhov textu vie každý pomenovať správnym pojmom. Pozná kľúčové slová a následne ich vie použiť v umeleckom alebo vo vecnom texte. Späťne ich vie v texte vyhľadať. Vie k textu vytvoriť osnovu. Ovláda pojem reprodukcia a vie ju prakticky zrealizovať. Žiak vie postrehnúť vecné chyby v počúvanom texte a vie ich opraviť.</p>
<p>Diskusia Názor</p>	<p>Pojem diskusia a názor. Diskutovať so žiakmi na rôzne témy (najlepšie také, ktoré sú z blízkeho okolia žiaka, zamerané na bežný život). Učiteľ môže umelo vytvoriť konfliktnú situáciu a následne vyzvať žiakov na prejavenie vlastného názoru k danej situácii. Situácia môže byť reálna alebo vymyslená.</p>	<p>Žiak vie diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom. Ovláda pojem diskusia. Dôraz kladie najmä na riešenie konfliktnej situácie. Žiak vie vyriešiť primeranú konfliktnú situáciu. Pozná niektoré stratégie riešenia konfliktu. Vie sa napr. „pohádať“ so spolužiakom o nejakom probléme (primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami).</p>

Opis osoby, ústne, písomne	Opis - neučíme definíciu slohového útvaru. Žiaci sa s opisom ako slohovým útvarom stretli už v 3. ročníku. Vychádzame z vedomostí, ktoré o opise žiaci majú. Zamerať sa na opis osoby, ústne aj písomne. Všímať si charakteristické črty a vlastnosti osoby.	Žiak vie charakterizovať opis osoby. Vie ústne opísať vonkajšie črty osoby napr. spolužiaka, rodiča, súrodenca, kamaráta. Pozná základné charakterové vlastnosti, povahové črty opisovanej osoby. Veľmi stručne vie danú osobu opísať aj písomne.
Cielený rozhovor –Interview	Oboznámiť žiakov s cieľným rozhovorom – interview. Ide o nový pojem, s ktorým sa niektorí žiaci ešte nestretli. Tvorba otázok a odpovedí. Cvičenie vzájomnej komunikácie.	Žiak pozná definíciu cieľného rozhovoru. Pozná jeho cudzí názov – interview. Vie skoncipovať jednoduché otázky a odpovede. Napr. so spolužiakom zrealizuje krátke interview o aktuálnej udalosti.
Reprodukcia, reprodukcia rozprávania, časová postupnosť	Naučiť žiakov pojem reprodukcia textu. Naučiť žiakov reprodukovať nejakú udalosť zo svojho života, alebo života iných ľudí napr. príbuzných, kamarátov a pod. Naučiť žiakov reprodukovať rozprávanie. Dodržať časovú postupnosť deja.	Žiak ovláda pojem reprodukcia rozprávania. Vie ju konkrétne zrealizovať v ústnom podaní. Dodržiava časovú postupnosť- veci, ktoré sa udiali na začiatku, stručný popis udalosti, ukončenie – záver.
Koncept	Náčrt alebo koncept. Definícia. Vysvetliť na príklade. Realizácia konceptu v praxi.	Žiak ovláda definíciu konceptu/náčrtu. Vie vytvoriť náčrt slohového útvaru (teraz neviem akého slohového útvaru sa bude koncept presne týkať).
Plagát	Pojem <i>plagát</i> . Všímnúť si udalosť spoločenského alebo kultúrneho diania, ktorá sa má stať v najbližšom čase. Vytvoriť o nej plagát. Sústrediť sa na text. Všímnúť si prvky, ktoré musí plagát obsahovať. Pokús o vytvorenie plagátu v skupine spolužiakov.	Žiak vie zdefinovať pojem plagát. Vie na aké účely sa používa. Vie vytvoriť jednoduchý plagát k nejakej aktuálnej udalosti. Žiak realizuje plagát najprv v skupine, potom sám.

Literárna výchova

Umelecká literatúra Divadelná hra	Oboznámiť žiakov s pojmom umelecká literatúra. Spojiť ho s už prebratými pojmami v 3. ročníku ZŠ: poézia a próza a doplniť o pojem dráma. Učivo zdokumentovať na konkrétnych ukážkach slovenskej aj zahraničnej detskej umeleckej literatúry. Poukázať na rozdiely medzi umeleckou a vecnou (neumeleckou) literatúrou, žiakov tento pojem neučíme. Pojem divadelná hra. Dramatické umenie – dráma je ďalším literárnym druhom. Realizuje sa v divadle. Dramatickým žánrom určeným najmä detskému príjemcovi je bábková hra, bábkové divadlo (<i>maňuškové, marionetové, javajkové</i>). Pojmy bábkového divadla neučíme, iba zopakujeme (opakovanie z 3. ročníka ZŠ). Žiakov oboznámime s najznámejšími autormi divadelných hier a ich dielami pre deti a mládež.. Uviest' príklad divadelnej hry. Naučiť žiakov interpretovať divadelnú hru – dôraz kladieme na dramatizáciu. Dramatizáciu realizovať v triede, zahrať si divadelné predstavenie. viesť žiakov k tomu, aby si vedeli vytvoriť sami divadelnú hru s jednoduchým námetom a pokúsili sa ju aj zahrať.	Vedieť pojem umelecká literatúra. Vedieť ho odlíšiť od vecnej poézie. Žiak vie, že k umeleckej literatúre patrí poézia, próza a dráma. Pojem dráma žiak nemusí ovládať. Neskôr ho rozvineme pri pojme divadelná hra. Žiak vie recitovať jednu - dve básne z tvorby najznámejších slovenských alebo zahraničných básnikov. Dokáže predniesť kratšie prozaické dielo. Dôraz sa klade na recitáciu, výrazové prostriedky v prednese. Žiak ovláda pojem divadelná hra. Vie svojimi slovami opísať, čo je divadelná hra, vie to povedať na základe osobnej skúsenosti. Môže povedať názvy divadelných hier, ktoré pozná. Pozná významných slovenských alebo zahraničných autorov divadelných hier. Vie divadelnú hru interpretovať v kolektíve žiakov. Talentovaní žiaci môžu vytvoriť samy kratšiu divadelnú hru so života detí. Vedia ju spoločne
--	---	--

		zahrať.
Rozhlas Televízia Film - kino	Základné druhy médií. Zavedenie pojmov: rozhlas, televízia a film - kino. Vyzdvihnúť ich funkciu pre spoločnosť aj pre jednotlivca. Znak, ktorými sa navzájom odlišujú. Pojmy nie sú pre žiaka úplne neznáme. Sú integrované z predmetu <i>mediálna výchova</i> . Využiť poznatky z bežného života dieťaťa. Pojmy vyvodíť z reálneho prostredia žiaka. Ich využitie v každodennom živote. Výchovné využitie - vhodnosť a nevhodnosť programov pre deti a mládež. Ich vplyv na duševné zdravie dieťaťa. Niektoré programy (sfilmované príbehy, rozprávky alebo iné dramatické diela) vychádzajú prevažne z umeleckej literatúry, ktorú žiaci poznajú z čítania. Učivo je vhodné prepojiť aj s učivom o divadelnej hre, ktorá sa inscenuje nielen v divadle, ale i v televízii, rozhlase a filme.	Žiak pozná pojem rozhlas, televízia, film (médiá). Vie ich pomenovať a vie ich navzájom od seba odlíšiť. Pozná charakteristické znaky rozhlasu, televízie a filmu. Vie kde sídlia, pozná budovu slovenského rozhlasu, slovenskej televízie (prípadne iných televízií) a filmu (kiná). Film v minulosti a dnes. Vie, že sa film v minulosti premietal v kinách. V súčasnosti na premietanie filmu slúži aj televízia, prípadne prehrávače DVD, videorekordéry. Žiak pozná niektoré literárne diela, rozprávky alebo iné literárne žánre, ktoré boli sfilmované. Žiak sa vie primerane správať v kine.
Dialóg	Dialóg je súvislý rozhovor dvoch alebo viacerých osôb, ktoré sú v priamom a vzájomnom kontakte. Dialóg chápeme najmä v súvislosti s literárnym alebo dramatickým dielom. V súvislosti s dialógom sa vyskytuje prítomnosť pohybových prvkov, ktorými sa jazykový prejav dopĺňa, dokresľuje, obmieňa alebo celkom supluje. Napr. namiesto jazykových prostriedkov sa používajú prostriedky mimojazykové napr. gestikulácia, mimika.	Žiak vie pojem dialóg. Vie kedy vzniká a koľko osôb sa na ňom zúčastňuje. Vie ho identifikovať v texte a dokáže ho aj prakticky zrealizovať. Pri dialógu vie využívať gestikuláciu, mimiku.
Kapitola Strofa Rým	Členenie textu na menšie jednotky. Kapitola – pojem, charakteristické členenie najmä v knižkách. Ide o architektonickú jednotku, menšiu než diel (zväzok). Strofa je skupina veršov oddelená od ďalšej strofy. Rým zvuková zhoda slabík na konci veršov.	Žiak ovláda pojmy z učebnice v súvislosti s textom. Vie v básni identifikovať rým, ovláda nielen pojem, ale aj definíciu. To isté platí aj o strofe a kapitole. Žiak vie prakticky rozlišovať v textoch strofy a kapitoly. Ide o pragmatickú stránku výučby. V učive o rýme podľa zakončenia rozozná 3 druhy rým: združený aabb, abab, abba. Vie ich prakticky v básni vyhľadať.
Bájka	Pojem: bájka. Ide o vymyslený príbeh s výchovným zameraním, v ktorom vystupujú zvieratá alebo neživé predmety, ktoré konajú a hovoria ako ľudské bytosti. Z bájky vždy vyplýva ponaučenie. Najznámejším bájkarom a zakladateľom bájky bol Ezop. V našej literatúre J. Záborský.	Žiak ovláda pojem <i>bájka</i> . Pozná text, ktorý je bájkou a vie ho odlíšiť od iných textov umeleckej literatúry. Po prečítaní bájky vie povedať ponaučenie, ktoré obsahuje. Pozná meno Ezopa ako najznámejšieho autora bájok a tiež pozná meno J. Záborského – nášho významného bájkara.
Komiks	Naučiť žiakov pojem komiks. Je to sekvenčne usporiadaná postupnosť obrázkov alebo graficky spracovaný (kreslený) príbeh. Má svoj dej a na čitateľa pôsobí esteticky. Text môže byť umiestnený alebo v bublinách uprostred textu alebo na okrajovej časti obrázka. Obrázky sú často doplnené zvukomalebnými výrazmi.	Žiak ovláda pojem komiks. Vie ho odlíšiť od iného druhu detskej literatúry. Vie prečítať dej komiksu. Pozná postupnosť deja. Vie, ktoré obrázky sú pred nejakou udalosťou, a ktoré nasledujú za ňou. Vie usporiadať obrázky podľa sledu deja. Vie sám alebo za pomoci spolužiakov nakresliť krátky komiks a napísať k nemu text.

5.1.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 1. až 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu, testu, projektu, diktátov.

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodických pokynov č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známkami.

5.1.1.7. Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj

- Spolupráca a súťaživosť
- Poznávanie dobrých a zlých stránok
- Vytvoriť si vlastný názor, uplatňovať svoje práva
- Vzťahy v rodine
- Právo na vlastný domov

Environmentálna výchova

- Ochrana stromov, prírody a zvierat
- Vzťah medzi človekom a životným prostredím
- Starostlivosť o domáce zvieratá, využitie liečivých rastlín
- Hospodárenie s vodou, odpad v domácnosti

Ochrana človeka a zdravia

- pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Mediálna výchova

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času

5.1.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy.

5.1.1.9. Učebné zdroje

Z. Hirschnerová, L. Muntágová, M. Nemčíková, G. Futová: Šlabikár I. časť, II. časť, pracovný zošit. 2013, Bratislava, vyd. AITEC

E. Dienerová, M. Nosáľová, Z. Hirschnerová: Slovenský jazyk pre 2. ročník, vyd. Aitec, Bratislava

V. Bakáľová, J. Krajčovičová: Slovenský jazyk pre 2. ročník - pracovný zošit, 7. vydanie, 2003, Bratislava

M. Nosáľová, E. Dienerová, A. Hirková: Čítanka pre 2. ročník, vyd. Aitec, Bratislava

Z. Hirschnerová, R. Adame: Slovenský jazyk pre 3. ročník, vyd. Aitec, Bratislava

Mgr.Z. Hirschnerová,PhD. Mgr.M.Filagová,PhD,M.Ondráš: Čítanka pre 3. roč.

Mgr.Z. Hirschnerová,PhD. Mgr.M.Filagová,PhD,M.Ondráš: Čítanka pre 4. roč.

Mgr. Zuzana Hirschnerová, PhD., Mgr. Rút Adame: Slovenský jazyk pre 3.roč.

Mgr. Zuzana Hirschnerová, PhD., Mgr. Rút Adame: Slovenský jazyk pre 4.roč.

Ľudové a umelé rozprávky

Poviedky a príbehy zo života

Výber z poézie pre deti

Nahrávky na elektronických médiách

Detské časopisy

Iné kultúrne a literárne zdroje

Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo (Palenčárová – Kesselová – Kupcová)

Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax a iná odborná literatúra, slovníky, odborné časopisy

5.1.2 Tvorivá dramatika**5.1.2.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	0	0	1	1
	ŠkVP	0	0	1	1

5.1.2.2. Charakteristika predmetu :

Tvorivá dramatika v treťom ročníku je zameraná na sociálny a osobnostný rozvoj jedinca prostredníctvom prvkov a postupov dramatického umenia. Dramatická improvizácia je založená na ľudskej schopnosti konať v navodených situáciách. V dramatických hrách dostávajú deti príležitosť zažiť situácie, s ktorými sa môžu v živote skutočne stretnúť. Majú možnosť skúmania danej situácie, pripraviť sa na ňu, s možnosťou jej opäť opakovať, vyskúšať rôzne možnosti riešenia a vybrať z nich tie najlepšie. Majú príležitosť hrať niekoho iného a pozerat' sa jeho očami.

Pri manipulácii s bábkami sa okrem spomínaného rozvíja jemná motorika, deti strácajú ostych, pretože za oponou ich nie je vidieť. Tým môžu lepšie prezentovať svoje schopnosti, vyjadriť svoje názory a otvoriť vlastný vnútorný svet. Hra v roli im dovoľuje zažiť a pochopiť množstvo ľudských citov, myšlienok, názorov, hľadať skutočné motívy konania, naučiť sa v nich orientovať a zodpovedne sa rozhodovať. Tvorivá dramatika pomáha utvárať vnútorne bohatú osobnosť, ktorá si uvedomuje svoje hodnoty a je schopná spolupracovať s ostatnými. Staví na vlastnom zážitku a skúsenosti, preto je jej účinok hlboký a trvalý.

Žiaci si môžu prostredníctvom tvorivej dramatiky upevňovať vedomosti z iných predmetov vyučovaných v treťom ročníku v rámci medzipredmetových vzťahov.

Počas vyučovania tvorivej dramatiky v treťom ročníku sa prelínajú základné zložky:

- **osobnostný rozvoj:** v jednotlivých zložkách tvorivej dramatiky sa odstraňuje ostych, žiak vníma a objavuje vlastnú osobnosť i okolitý svet, prehľbujú sa pohybové a manipulačné zručnosti, rozvíja sa rytmické cítenie, plynulosť a zafarbenie hovoreného slova, rozvíja sa obrazotvornosť a tvorivosť, upevňujú sa jazykové a literárne poznatky,

- **sociálny rozvoj:** v jednotlivých zložkách tvorivej dramatiky sa rozvíja schopnosť kontaktu, verbálna a neverbálna komunikácia, pestuje sa schopnosť vzájomne sa počúvať, prehľbuje sa schopnosť vcítiť sa, skupinová citlivosť, dôvera a spolupráca, žiaka sa učí vytvárať vlastný názor, argumentovať.

Tvorivá dramatika vo štvrtom ročníku je založený na hre a na zážitku. Tieto zážitky v nás formujú vonkajší i vnútorný svet a pomáhajú nám spoznávať seba i svoje okolie. Obsah tvorivej dramatiky je zameraný na rozvoj emocionality, tvorivosti, rozvíjanie poznania a zmyslovej aktivity žiakov. Pri uplatňovaní tvorivej dramatiky v edukačnom procese sa núka veľká paleta možností a riešení. Je to dynamický proces, pri ktorom sú žiaci vedení ku skúmaniu, prešetrovaniu reality, príbehu a seba, k rozvíjaniu myšlienok, citov, vyjadreniu pohybom, gestom, mimikou, slovom, sú vedení ku komunikácií prostredníctvom dramatického umenia.

Tvorivú dramatikú je potrebné realizovať v pohode, optimistickej nálade, bez zbytočného ponáhľania sa, napomínania a usmerňovania žiackych prejavov v atmosfére

vzájomného porozumenia. Dominantnou myšlienkou tvorivej dramatiky je, že v práci s metódami tvorivej dramatiky nie je dôležitý výsledný efekt, ale celkový tvorivý proces.

5.1.2.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený v učebnom pláne. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný v ŠkVP.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

Metódy a formy práce:

Voľba vyučovacích metód, foriem a techník je v kompetencii učiteľa. Hlavným kritériom ich výberu by mala byť miera efektivity plnenie výchovného cieľa, pričom je žiaduce a vhodné využívať alternatívne, aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Vybrané metódy, formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov:

A: Metódy založené na princípe hrania roly:

- a) metóda plnej (úplnej) hry,
- b) metódy pantonymicko-pohybové,
- c) metódy verbálno-zvukové,
- d) metódy graficko-písomné,
- e) metódy materiálno-vecné.

B: Metódy, ktoré nie sú založené na princípe hrania rolí, ale sú pre výchovnú dramatiku dôležité – organizujú alebo podporujú hru v role:

1. Všeobecné metódy vyučovania a výchovy (dialógy a diskusie, vysvetľovanie, práca s literatúrou);
2. Metódy špecifické pre iné predmety (tvorivé písanie – materinský jazyk, kreslenie – výtvarná výchova);
3. Technické cvičenia divadelno-dramatických zručností (hlasové, dychové, zvukové, rytmické, motorické a pod);

C: Metódy komplementárne voči variantom metód založených na hraní rolí, môžu hranie rolí dopĺňať, pokiaľ je v hre prítomný pozorovateľ – žiak:

1. pozorovanie (pozorovanie neverbálneho vyjadrovania, pantomimického prekladu...);
2. počúvanie (rádionahrávka s recitáciou, s nejakým textom... Žiaci môžu počúvať napríklad hádanky, pri ktorých si zopakujú vybrané slová, napr. Nemý pán v striebornom kabáte. Odpoveďou je vybrané slovo (ryba).);
3. kombinácia pozorovania a počúvania (sledovanie práce svojich spolužiakov, filmu, divadelného predstavenia...);
4. dotýkanie, ochutnávanie (práca s knihami (odbornými aj neodbornými), so slovníkmi, s neznámymi nástrojmi a ich následné vysvetľovanie, s rekvizitami...).

D: Metódy pomocné a doplnkové, ktoré nie sú založené na princípe hrania rolí a nie sú pre dramatiku nevyhnutné:

1. Hry všeobecne tvorivé
2. Vizualizačné hry
3. Rozohrievacie hry
4. Relaxačné hry
5. Cvičenia na rozvoj vnímania
6. Rôzne hry zo sociálneho výcviku
7. Sebapoznávacie hry
8. Testové hry

E: Metódy, ktoré sa využívajú pri splnení cieľov tvorivej dramatiky:

1. Dramatické hry
2. Hry v role
3. Improvizácia
4. Interpretácia
5. Pantomíma
6. Dramatizácia
7. Hudobno-pohybové etudy

5.1.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**kompetencia (spôsobilosť v oblasti sociálnej a komunikačnej):**

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu,
- dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na primeranej úrovni žiaka 3. a 4. ročníka ZŠ,
- primerane veku dokázať vyjadriť svoj názor,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti prírodovedného myslenia:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,

kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa:

- uvedomovať si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhovať riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pokúšať sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- uvedomovať si dôležitosť vzájomného kontaktu, dôvery a spolupráce, empatie, sebauvedomenia,

kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, rešpektovať vkus iných ľudí.

Čiastkové ciele predmetu pre 3.ročník:

- vnímať skutočnosť okolo seba v plnej hĺbke a zložitosti, orientovať sa v nej,
- orientovať sa v sebe, jasne a zreteľne formulovať svoje myšlienky bez strachu prezentovať svoje názory,
- tvorivo riešiť praktické problémy,
- uvedomovať si mravné dilemy a samostatne a zodpovedne sa rozhodovať,
- rešpektovať druhých a ich názory, počúvať iných, dokázať sa na nich spoľahnúť v prípade potreby,
- súcitiť s druhými ľuďmi a pomôcť im v prípade potreby,
- spolupracovať s ostatnými na spoločnom diele,
- ukončiť dielo a niešť za to zodpovednosť,
- komunikovať v oblasti verbálnych a neverbálnych prejavov, písanej a hovorenej reči,
- vytvárať si pozitívny postoj k literatúre, umeniu,
- poznávať kultúrne dedičstvo, ľudové tradície a zvyky v regióne,

- dramtizovať literárne prozaické poetické texty, improvizovať, reprodukovať literárne texty - rozprávky, hry, filmové predlohy.

Kognitívne ciele:

- využívať výrazové prostriedky, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebaujadrovací
- pochopiť morálne posolstvo rozprávok a príbehov

Socioafektívne ciele:

- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu literárnych diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, propagovať, realizovať a prezentovať vlastnú prácu a skupinové projekty
- chápať literárne diela ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Čiastkové ciele predmetu pre 4.ročník:

Tvorivá dramatika stavia na troch psychických fenoménoch: prežívanie, interpretácia a sebareflexia.

K cieľom tvorivej dramatiky vedie d'aleká cesta, ktorá núti pozorovať všetko okolo seba, nielen pozeráť pred seba. Musí sa citlivo vnímať prostredie a naučiť sa v ňom hľadať. Najskôr sa však musíme naučiť hľadať v sebe.

Cieľmi tvorivej dramatiky sú:

- poznať a skúšať svoje možnosti a schopnosti, riskovať a experimentovať,
- poznať a uvedomovať si sám seba,
- prejavovať citlivosť k svojmu okoliu a jeho potrebám,
- priznávať sebe i ostatným právo na vývoj a zmenu,
- uvedomovať si, že svojím konaním môžeme ovplyvniť život všetkých,
- prežívať intenzívne každodenný život a tešiť sa z každodenných maličkostí

hrať a radovať sa z hry.

Výchovné a vzdelávacie stratégie:**Tvorivé zručnosti:**

1. Vnímať estetický prejav a reagovať naň mimikou a hlasom.
2. Vytvoriť krátky príbeh s využitím tvorivosti a fantázie.

Verejná prezentácia textu:

Zdramatizovať literárny text – detská ľudová hra, rozprávka, báseň, krátke rozprávanie

Komunikačné zručnosti:

Verejne sa prezentovať a komunikovať.

5.1.2.5. Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	3. r	4. r
Dramatika formou hry	4	
Predstavivosť a fantázia	3	
Vianočná besiedka	4	
Podoby zimy	4	
Hudobno-pohybové aktivity	3	

Mimočítanková literatúra	4	
Divadlo	4	
Pantomíma	3	
Dramatoterapia, film	4	
Objavovanie seba i okolitého sveta		3
Rozohriatie, uvoľnenie a sústredenie		4
Plynulosť reči a slovnej komunikácie		6
Interpretácia		2
Tvorivosť		3
Pohyb a pantomíma		3
Dramatická hra		2
Plynulosť reči		2
Improvizácia		3
Plynulosť reči a slovná komunikácia		3
Charakterizácia		2

3.ročník**1. Dramatika formou hry**

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Spomienky na prázdniny (VYV). Diskusia o zážitkoch z prázdnin, výtvarné vyjadrenie.</p> <p>Práca s literárnym textom (Mach a Šebestová): Čítanie s porozumením.</p> <p>Tvorivé dokončovanie príbehu, príp. tvorba vlastného príbehu (SJL, s.15). Tvorivé písanie, pri ktorom možno kombinovať individuálnu tvorbu s kolektívnymi pracovnými postupmi.</p> <p>Fúzačikov špás (HUV-s.18). Percepčné, zvukové, hry na rozvoj sluchu.</p>	<p>Žiak vie sústredene počúvať kamaráta, vyjadrovať sa zrozumiteľne, súvisle, svoje zážitky výtvarne vyjadriť.</p> <p>Čítať nahlas, výrazne, pritom sledovať dej textu a javy, na ktoré je vopred žiak upozornený. Aktívne sa zapájať do hry, dramatizovať jednotlivé pasáže.</p> <p>Uvedomiť si, že príbeh má úvod, jadro, záver, nebát sa využiť netradičné slová, či situácie, pracovať samostatne, ale tiež vedieť zapojiť sa do práce v skupine.</p> <p>Pomocou rôznych materiálov vytvoriť vhodné zvuky do piesne – hrom, mušky, zvončeky..., počúvať pozorne, kreatívne tvoriť scénické podfarbenie piesne.</p>

2. Predstavivosť a fantázia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Zahrajme sa na draka (HUV, s.26-29). Dramatizácia, scénická hudobná tvorivosť, rytmus, hudobno-pohybové činnosti, rozvoj predstavivosti a fantázie.</p> <p>Vybrané slová (SJL) Hry s vybranými slovami – tvorba príbehov al. básní na vybrané slová, netradičné činnosti a využitie vybraných i nevybraných slov</p>	<p>Dokázať vstúpiť do konkrétne určenej role, kreatívne pristupovať k tvorbe scénny a hudby, či zvukov, aktívne sa zapojiť do činnosti v skupinovej práci.</p> <p>Rozvíjať vlastnú tvorivosť, upevňovať jazykové poznatky, budovať si vzťah k materinskému jazyku, vedieť využívať poznatky v rôznych situáciách. Pomiešaním logických slovných spojení vytvárať netradičné vety, či príbehy, hľadať rýmy vo</p>

<p>Všade dobre, doma... (HUV, s.33) Čítanie vybraného príbehu (Dubkáčik a Budkáčik, al. Smelý zajko či Tri múdre kozliatka) Rozhovor o domovine. Spev piesne Všade dobre, doma...</p> <p>Môj veľký brat výmyselník: práca s dramatickým textom (Č. s. 29) Čítanie literárneho textu so zameraním na jazykové vyučovanie.</p>	<p>vybraných slovách a vytvárať básne, či piesne... Zvládať učivo formou hrových činností.</p> <p>Kooperatívne spolupracovať pri skupinovej práci, vedieť čítať s porozumením, vytýčiť hlavnú myšlienku, prezentovať vlastnú činnosť, spievať čisto, v rytme.</p> <p>Čítať nahlas, výrazne, pritom sledovať dej textu a javy, na ktoré je vopred žiak upozornený. Aktívne sa zapájať do hry, prezentovať vlastné výstupy, aktívne spolupracovať.</p>
--	--

3. Vianočná besiedka

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Výber príbehu, tvorivé dotváranie. Tvorivé činnosti zamerané na spestrenie príbehu, brainstorming, tvorba scenára.</p> <p>Nácvik podľa scenára Osvojovanie textov, tanečných prvkov, dramatizácia, reprodukcia, výroba kostýmov.</p> <p>Generálka. Zdokonaľovanie a dotváranie činnosti.</p>	<p>Vybrať príbeh vhodný danej téme, vytvárať nápady na dotváranie, dramatizáciu príbehu, vymyslieť kostýmy, scénu, vybrať hudbu, príp. tanečné prvky.</p> <p>Stotožniť sa so svojou rolou v príbehu, vhodne dramatizovať, správne vyslovovať slová, texty, improvizovať, reprodukovat tanečné prvky, rozvíjať manuálne zručnosti.</p> <p>Správne sa orientovať v priestore, vhodne artikulovať a prednášať, či spievať texty, tancovať v rytme.</p>

4. Podoby zimy

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Zimná príroda: dramatizácia, relaxácia.</p> <p>Hry so snehom: modelovanie snehových figúrok, vytváranie obrazcov stopami v s nehu</p> <p>Detský časopis. Zábavné hry, krížovky, doplňovačky, hádanky, čítanie...</p> <p>Fašiangy. Ľudové zvyky a tradície, vinše, piesne.</p>	<p>Vedieť vyjadriť pocity, ktoré v nás vyvoláva zima, vcítiť sa do zvieratiek, stromov...</p> <p>Používať vlastnú fantáziu, tvoriť príbeh, spoločne sa zapájať do práce v skupine, zosnovať jednoduchý príbeh.</p> <p>Pohotovo reagovať, komunikovať, premýšľať, vyjadrovať sa, vyhľadávať slová, hádať hádanky na základe indícii v časopise so zimnou tematikou.</p> <p>Poznávať a uchovávať ľudové zvyky a tradície, spievať v rytme, čisto, pri recitovaní dbať na správnu výslovnosť a melódiu vety</p>

5. Hudobno-pohybové aktivity

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Šíповá Ruženka (HUV, s.40) Rozprávka v hudbe, hudbná improvizácia, spev, percepčné činnosti, pohybové vyjadrenie.</p>	<p>Vycítiť vhodnosť melódie do deja, skúšať vytvárať jednoduchú melódiu, zvoliť správnu dynamiku, spievať čisto, pomaly, nežne, vyjadriť pohybom počúvanú hudbu.</p>

Anglické hry a ukazovačky (HUV, s. 60-61). Spev piesne s pohybovou aktivitou, môže byť hudobný sprievod.	Pri speve správne vyslovovať jednotlivé slová, dodržiavať rytmus, správne intonovať, dramaticky znázorňovať dej.
---	--

6. Mimočítanková literatúra

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Lubovoľný text uvedený v mimočítankovej literatúre pre tretí ročník, alebo ľubovoľný veku primeraný text. Čítanie s porozumením	Čítať nahlas, zrozumiteľne, správne vyslovovať a artikulovať, dodržiavať melódiu vety, zapájať sa do riešenia úloh súvisiacich s textom.
Texty z detských časopisov. Čítanie s porozumením, dramatizácia	Čítať nahlas, zrozumiteľne, správne vyslovovať a artikulovať, dodržiavať melódiu vety, vyjadrovať dej pohybom, vcítiť sa do role.

7. Divadlo

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Dramatická improvizácia Ženích pre slečnu Myšku (HUV s. 62) Rozprávanie príbehu, hudobno-dramatické činnosti.	Improvizovať, reprodukovat' rolu, vhodne zvukovo vyladiť scénu, spievať v rytme s citovým zafarbením, vhodne dramatizovať.
O zelenom vodníkovi (Č, s. 93) Čítanie s porozumením, reprodukcia podľa osnovy, dramatizácia.	Čítať nahlas, výrazne, pritom sledovať dej textu, charakterizovať postavy, vyjadriť hlavnú myšlienku, vedieť reprodukovat' text na základe osnovy, využívať dramatické prvky.
Bábkové divadlo Dramatizácia príbehu (rozprávky) pomocou bábok.	Vedieť improvizovať danú rolu, dotvárať texty podľa fantázie, zvukmi dotvárať scénu, správne manipulovať s bábkou.
Veršované útvary (Č, s. 100,101). Nácvik básní, riekaniek, vyčítaniek, hra s veršom, rýmom, rytmom a pohybom.	Zvládnuť reprodukciu textu naspamäť, vcítiť sa do textu, do vlastnej role dodržiavať správny rytmus, melódiu vety, spisovne sa vyjadrovať, vyslovovať a artikulovať, pohybovať sa v rytme

8. Pantomíma

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pantomimické hry (SJL, slovné druhy) Hry zamerané na rozvoj fantázie, pohybovej improvizácie.	Vedieť napodobniť určitý dej, vlastnosť, osobu, zviera, vec, uhádnuť, čo iný žiak napodobňuje, súťaživo sa zapájať do hry
Pantomimické skupinové hry. Hry zamerané na spoluprácu, rozvoj kreativity a pohybovej improvizácie.	Naučiť sa využívať pohybové zručnosti, gestikulovať, rozvíjať sociálne cítenie (hendikep nemých ľudí), spolupracovať v rámci skupiny

9. Dramatoterapia, film

Obsahový štandard	Výkonový štandard
-------------------	-------------------

Zahraj svoj deň prostredníctvom bábk. Pohybové, dychové, zmyslové a rytmické cvičenia. Tvoriivosť, kreativita, improvizácia.	Zahrať s bábkou vlastné pocity, prežívanie, rozvíjať slovnú zásobu.
Prezentácia filmu (rozprávky) na IKT. Vnímanie hraného, či kresleného filmu.	Reprodukovat' obsah, hľadať hlavné myšlienky filmu, vyjadriť vlastný názor.
Hodnotenie skupiny, sebahodnotenie. Zhrnutie celoročnej činnosti.	Kriticky ohodnotiť vlastné schopnosti i schopnosti spolužiakov, všimnúť si individuálne vlastnosti kamarátov a pochváliť ich.

4.ročník**1. Objavovanie seba i okolitého sveta**

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zmyslové vnímanie	- aktívne zapájať do procesu vnímania všetky zmysly,
Vybrané slová po obojakých spoluhláskach	- osvojiť si pravopis vybraných slov,
Význam pravidiel na základe vytvorenej konfliktnéj situácie	- dodržiavať pravidlá vytvorenej skupinou, - vytvoriť pravidlá správania sa pre vlastnú bezpečnosť aj bezpečnosť spolužiakov,
Vymedzenie svojho miesta v triede, v rodine	- prežívať situácie pomocou dramatickej hry, - pri dialógu využívať gestikuláciu, mimiku,

2. Rozohriatie, uvoľnenie a sústredenie

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné rozdiely medzi umeleckým a vecným textom Reprodukcia podľa osnovy	- rozlíšiť umelecký a vecný text, - vyhľadať a správane usporiadať informácie, - vysvetliť pojem reprodukcia a prakticky ju realizovať,
Výtvarné stvárnenie nálady a rytmu hudobnej skladby	- vyjadriť kresbou vzťah k hudbe, jej náladu, rytmus, - popísať verbálne svoje pocity,
Elementárna pohybová improvizácia na hudbu.	- improvizovať pohyby v priestore, - pohybom reagovať na hudbu,

3. Plynulosť reči a slovnej komunikácie

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pojem rozprávka	<ul style="list-style-type: none"> - nacvičiť pohyb v priestore, - charakterizovať svoje i miesto postáv v texte, - rozlíšiť postavy v rozprávke, - porozprávať v krátkosti dej, - vymyslieť vlastnú rolu v rozprávke,
Krátke improvizácie s návrhom riešenia	<ul style="list-style-type: none"> - vybrať najvhodnejšie riešenie situácie, - odlíšiť hlavnú a vedľajšie postavy rozprávky,
Prezentácia skupiny – ročné obdobia	<ul style="list-style-type: none"> - zapojiť sa do prípravy jednoduchej scény,
Prezentácia zdramatizovanej rozprávky podľa predlohy alebo bez predlohy s využitím rekvizít	<ul style="list-style-type: none"> - pracovať v kolektíve, vytvorenej skupine, - interpretovať divadelnú hru v kolektíve žiakov,

4. Interpretácia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ludové zvyky, vinše a piesne, príprava vianočných betlehenských hier	<ul style="list-style-type: none"> - pracovať v kolektíve, vytvorenej skupine, - zapájať sa do prípravy jednoduchej scény, - nájsť zvyky, vinše, piesne v rôznych zdrojoch,
Prezentácia pripravených scénok transformovať získané vedomosti a skúsenosti pri realizácii improvizácie v hudobno-dramatických etudách	<ul style="list-style-type: none"> - povedať svoj text, realizovať pohyb, - vstúpiť do hry v správnom čase, - porozprávať o vianočných tradíciách (v obci, v rodine), - zarecitovať primerané básne,

5. Tvorivosť

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Abstraktné stvárnenie predstáv a snov	<ul style="list-style-type: none"> - stvárniť sám alebo v skupine abstrakciu svojich predstáv (kulisy, slovo, pohyb, hudba...), - expresívnu reakciu na hudbu umocniť pohybom, vizualizáciou a verbalizáciou,
Prezentácia, prednes vytvoreného literárneho celku	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť súvislý text, - prezentovať text,
Písomná formulácia textu	<ul style="list-style-type: none"> - sformulovať písomne text,
Hry a cvičenia zamerané na rozvoj sluchového vnímania	<ul style="list-style-type: none"> - používať primerané množstvo slov, nové slovné spojenia, - rozdeľovať slová na slabiky, zo slabík utvoriť nové slová,

6. Pohyb a pantomíma

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hlasné čítanie a pantomíma	<ul style="list-style-type: none"> - spolupracovať vo dvojici, komunikovať , riešiť zadanú tému, - využiť gestikuláciu a mimiku, pohybovať sa v priestore, - v ústnom prejave a v čítaní rozlíšiť melódiu oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a želacej vety, - identifikovať niektoré najznámejšie detské časopisy
Práca s textom (Čin, Čin - hlasné čítanie, spoznávanie postáv, ich charakteristika)	<ul style="list-style-type: none"> - spolupracovať v skupine, vo dvojici, komunikovať, riešiť zadanú tému,
Pojem rým	<ul style="list-style-type: none"> - odlíšiť báseň od iných literárnych útvarov, identifikovať veršovaný básnický útvar od neveršovaného,

7. Dramatická hra

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Prerozprávanie rozprávky	<ul style="list-style-type: none"> - ovládať svoje telo, - vzájomne kooperovať, - zhodnotiť, dej, správanie a konanie postáv, - vyjadriť predstavy zvukom, improvizovať, - vcítiť sa do konania postavy, - zahrať určenú rolu,

8. Plynulosť reči

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Práca s textom, hlasné čítanie	<ul style="list-style-type: none"> - získať cit pre výraz, - vnímať vety rôznej modálnosti,
Reprodukcia textu podľa: a) zadania, b) formou akrostichu	<ul style="list-style-type: none"> - spolupracovať v skupine, riešiť zadanú tému, - vypracovať akrostich,

9. Improvizácia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zviera, rastlina alebo vec v nejakej situácii Hra s bábkami Hry na zvuky	- zahrať príbeh opusteného šteňaťa, vyhodeného vianočného stromčeka, - použiť bábku v dramatickej hre, - rozlišovať zvuky rôznych predmetov, - vnímať príjemné a nepríjemné zvuky,
10. Plynulosť reči a slovná komunikácia	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
Jazykolamy Intenzita vdychu a výdychu, rezonancia ústnej dutiny	- precvičiť artikulačné orgány, - využívať vdych a výdych v intenzite reči, - využiť rezonanciu ústnej dutiny,
Nácvik básní, riekaniek, vyčítaniek, hra s veršom, rýmom, rytmom a pohybom	- vysvetliť pojmy krátkych ľudových útvarov, - odlíšiť dané útvary od iných textov ľudovej slovesnosti, - reprodukovať text s citom, - zapojiť do reprodukcie textu pohyb, - v básni identifikovať rým,

11. Charakterizácia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rytmizácia textu	- udržať tempo a rytmus, - uplatniť v texte výrazové varianty (tajne, veselo, lenivo),
Riešenie etických problémov, s ktorými sa žiaci môžu bežne stretnúť vo svojom živote	- posúdiť konfliktnú situáciu, riešiť ju na základe etických princípov, - definovať pojem diskusia, - vyriešiť primerane konfliktnú situáciu, - popísať niektoré stratégie riešenia konfliktu,

5.1.2.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 1. až 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu, testu, projektu, diktátov.

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodických pokynov č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známami.

Rozprávanie, rozhovor, dramatizácia, improvizácia, demonštrácia, manipulácia s bábkami, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie, kritika, sebahodnotenie, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, práca s literatúrou, metódy mimovoľného učenia – napodobňovanie činnosti, preberanie názorov, postojov, záujmov, metódy opakovania a precvičovania (básne, dramatické texty), metódy precvičovania a zdokonaľovania zručnosti, - práca vo dvojiciach, skupinách, individuálne činnosti, hromadné vyučovanie.

5.1.2.7. Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj

- Spolupráca a súťaživosť
- Poznávanie dobrých a zlých stránok
- Vytvoriť si vlastný názor, uplatňovať svoje práva
- Vzťahy v rodine
- Právo na vlastný domov

Enviromentálna výchova

- Ochrana stromov, prírody a zvierat
- Vzťah medzi človekom a životným prostredím
- Starostlivosť o domáce zvieratá, využitie liečivých rastlín
- Hospodárenie s vodou, odpad v domácnosti

Ochrana človeka a zdravia

- pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Mediálna výchova

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupe od nich
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času

5.1.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy.

5.1.2.9. Učebné zdroje

Čítanka pre tretí ročník ZŠ, Slovenský jazyk pre tretí ročník ZŠ, Hudobná výchova pre tretí ročník ZŠ, pracovné zošity k uvedeným učebniciam, detské časopisy a knihy podľa výberu učiteľa, pracovné listy a nápady z www.zborovna.sk.

Ľudové a umelé rozprávky

Poviedky a príbehy zo života

Výber z poézie pre deti

Nahrávky na elektronických médiách

Detské časopisy

Iné kultúrne a literárne zdroje

Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo (Palenčárová – Kesselová – Kupcová)

Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax a iná odborná literatúra, slovníky, odborné časopisy

Čítanka pre 4. ročník ZŠ (učebnica a pracovný zošit), detské časopisy, detské knihy z knižnice, encyklopédie, odborná a metodická literatúra (Dana Kollárová, Metóda tvorivej dramatiky a výchova detského čitateľa, 2005 Renesans, Ľubica Bekéniová, Projektové vyučovanie a tvorivá dramatika ako prostriedok demokratizácie a humanizácie výučby a školy, 2005 MPC Prešov).

Edukačný a metodický materiál, didaktické prostriedky, CD prehrávač a nahrávky, internet, svojpomocne zhotovené pomôcky.

5.1.3 ANGLICKÝ JAZYK**5.1.3.1 Učebný plán**

Ročník		3.	4.
Počet	ŠVP	3	3
hodín	ŠkVP	3	3

5.1.3.2 Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Záujem o štúdium anglického jazyka v posledných rokoch stále rastie. Je to dané nielen požiadavkou zo strany rodičov či žiakov ale najmä spoločenským vývinom. Vstup našej krajiny do EÚ a jej štruktúr si žiada ovládanie cudzích jazykov, dobré vedomosti a komunikačné zručnosti. Jednou z možností ako túto požiadavku naplniť je začať vyučovať anglický jazyk už v mladšom školskom veku a riadiť sa heslom: „Čím skôr, tým lepšie.“ Skorý začiatok vyučovania anglického jazyka má pozitívny vplyv na celkový rozvoj osobnosti dieťaťa. Otvára žiakom nový obzor pri spoznávaní iných kultúr a tým rozvíja aj tolerantnosť dieťaťa voči iným kultúram. Uľahčuje deťom prácu pri vyučovaní formou IKT metód.

5.1.3.3 Organizácia vyučovania

- ▶ trieda
- ▶ počítačova učebňa
- ▶ prírodná záhrada v areáli našej školy

Metódy práce

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reproduktívne i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné vizuálne i audiovizuálne metódy
- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy
- heuristické metódy projektovej práce
- problémová

Formy práce

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediálnymi programami, CD, časopisom a internetom

5.1.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Ciele:**

- porozumieť počutému a písanému slovu
- hovoriť a vedieť odpovedať na otázky

- písať krátke listy, pozdravy, odkazy

Kompetencie spojené s myslením

- kreatívne myslenie je odlišný spôsob riešenia úloh
- kritické myslenie je vytvorenie samostatného názoru
- prosociálne myslenie znamená pochopiť iných a učiť sa od nich

Kompetencie na učenie

- pozitívna motivácia,
- vhodné učebné pomôcky
- učebnice a pracovné texty ako zdroj informácií,
- individuálne učenie sa,
- pripravovanie sa na celoživotné vzdelávanie.

Kompetencie na riešenie problémov

- viesť k samostatnému riešeniu problémov, schopnosti hľadať viaceré riešenia,
- viesť k využívaniu svojich skúseností a myslenia, nachádzaniu zhôd, odlišností,
- využívanie modelových situácií,
- hľadanie optimálneho riešenia využívaním tvorivého myslenia, kreativity,
- rozvíja kritické myslenie.

Komunikatívne kompetencie

- využíva diskusiu o probléme,
- vedie k využívaniu IKT na komunikáciu,
- samostatné i tímové prezentácie.

Sociálne kompetencie

- skupinová práca, tímová práca, organizácia práce, pravidlá,
- individuálny prístup k talentovaným žiakom (rozširujúce úlohy), k žiakom s poruchami učenia (spolupráca so špeciálnym pedagógom),
- empatické, priateľské, kooperujúce prostredie výučby, pozitívne postoje,
- rozvíjanie zdravého sebavedomia, zdravej osobnosti,
- rešpektovanie vekových, sociálnych, intelektových osobitostí,
- podpora pri zapájaní do súťaží.

Pracovné kompetencie

- zodpovedný prístup k práci, jej výsledkom,
- zodpovednosť za seba i svoj tím,
- kontrola samostatných prác,
- autokontrola a kontrola spolužiaka.

Ciele predmetu

Cieľové zameranie vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- získavaniu nových kompetencií
- opakovaniu si naučených vedomostí
- využívaniu vedomostí z iných predmetov
- hodnoteniu svojich pokrokov
- spolupráci vo dvojiciach, alebo v skupinách
- socializácií detí
- využívaniu naučeného cudzieho jazyka
- učeniu sa samostatnosti pri učení

- vzbudiť záujem o jazyk a kultúru
- lepšie poznanie sveta a podporovanie sebavedomia
- prínos k celkovému vývinu dieťaťa a podporovanie emocionálnych, kreatívnych, sociálnych a kognitívnych schopností
- naučiť žiakov rozmýšľať o učení sa CJ a viesť ich k využívaniu vlastného jazykového portfólia ako nástroja sebahodnotenia
- viesť žiakov k samostatnosti v štúdiu tým, že žiak má dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu so zmysluplným využívaním IKT

5.1.3.5 Vzdelávacie štandardy

Na hodinách sa má vytvoriť hravá atmosféra, v ktorej sa môže dieťa učiť bez strachu a stresu. V začiatkovej fáze vyučovania anglického jazyka hrajú dôležitú úlohu **parajazykové** (rytmus, intonácia) a **nonverbálne** (gestikulácia, mimika) prostriedky.

Správne zvolenými metódami sa má vyprovokovať chuť do učenia a využiť prirodzená zvedavosť dieťaťa. Je nutné zohľadniť potreby dieťaťa a umožniť mu učiť sa všetkými zmyslami. Prihliada sa aj na vyjadrovacie schopnosti žiaka, kreativitu, sociálne správanie a rečové zručnosti. V prvom rade má dieťa jazyk zažiť a použiť v komunikácii s partnerom. Pritom majú u začiatokov prednosť počúvanie a hovorenie. Čítanie a písanie sa pridávajú neskôr podľa schopností detí a v rámci kontextu.

Vzdelávací obsah anglického jazyka primárnej školy pozostáva z desiatich okruhov na úrovni A1.1.

Názov tematického celku	3. r	4. r
Rodina a spoločnosť	12	
Dom a bývanie	12	
Stravovanie, nakupovanie a služby	11	15
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	9	
Človek a príroda	8	21
Obliekanie a móda	8	6
Doprava a cestovanie	7	
Voľný čas a záľuby	9	3
Vzdelávanie a práca	13	
Voľný čas a záľuby	5	
Multikultúrna spoločnosť	5	21
Vitajte		9
Pohybové aktivity		9
Šport a záľuby		15

3. ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Rodina a spoločnosť	Pozdravy, jednoduché pokyny, oslovenie, predstavenie sa, opýtanie sa na meno	Porozumieť jednotlivým pokynom: sit down, stand up, listen, look, open a tiež nacvičiť úvod hodiny: Good morning, children! – Good morning, Miss Teacher/ Mrs. Teacher alebo Class teacher! Žiak sa vie pozdraviť, vie položiť otázku: What is your name? a odpovedať na ňu.	Rozvíjať u žiaka pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie. Osobnostný a sociálny rozvoj
	Veci okolo nás, ich farba a počet	Žiak vie pomenovať predmety, ktoré sa nachádzajú v škole, triede (chair, desk, window, blackboard, pen, book...) Dokáže reagovať na otázku: What is this? It 's ... . Is it .... ? Yes/ No. – vie vyjadriť svoj názor. Žiak vie pomenovať veci a uviesť počet alebo farbu, napr.: one chair, blue pen, ... Vie počítat' do 20.	Rozvíjať pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam. Enviromentálna výchova
	Členovia rodiny, vyjadrenie vzťahu k rodinným príslušníkom	Žiak vie pomenovať členov rodiny (mother/ Mum, father/ Dad, sister, brother). Žiak vie používať väzbu: There is .... a reagovať ukázaním na otázku: Where is your mother? Vie uviesť vzťah k členom rodiny (väzba like/ don 't like)	Pestovať u žiakov pozitívne postoje k funkčnej rodine a rodičovstvu. Zdôrazňovať význam kladných interpersonálnych vzťahov medzi súrodencami – empatiu.
Dom a bývanie	Farby	Žiak vie pomenovať základné farby (red, blue, green, ...). Vie pridať veciam ich farbu v správnom slovoslede (adjectivum+noun)	Rozvíjať u žiaka prezentačné zručnosti. Tvorba projektov a prezentačné zručnosti
	Hračky, vyjadrenie vzťahu k hračkám	Žiak vie pomenovať hračky (train, car, doll, horse...). Vie reagovať na otázku a vyjadriť vzťah: Do you like car? Yes, I like. No, I don 't like.	Rozvíjať kladný vzťah ku svojim hračkám. Starostlivosť o ne. Rozvíjanie poriadkumilovnosti a zodpovednosti.
	Izby a ich nábytok	Žiak vie pomenovať izby v dome a nábytok, ktorý sa v izbách nachádza.	Rozvíjanie poriadkumilovnosti a zodpovednosti.
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	Časti tela	Žiak vie pomenovať základné časti tela a aplikovať to aj pri zvieratkách. Vie charakterizovať svoje telo: I 'm big. I 'm small.	Rozvíjať starostlivosť o svoje zdravie, úctu voči vlastnému telu. Ochrana života a zdravia
Doprava a cestovanie	Dopravné prostriedky	Žiak vie pomenovať dopravné prostriedky, určiť farbu a počet v dodržanom slovoslede (numeral+adjectivum+noun)	Pochopiť funkcie dopravy. Dopravná výchova
	Budovy	Žiak vie pri ceste do školy pomenovať niektoré budovy, ktoré sa v obci nachádzajú.	Poznať obec, mesto, v ktorom žijem. Regionálna výchova
Vzdelávanie a práca	Čísla	Žiak vie pomenovať čísla od 1 – 20 a reagovať na otázku How many?	Rozvíjať u žiaka pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými.
Človek a príroda	Zvieratá a postoj k nim	Žiak vie pomenovať niektoré domáce zvieratká. Vie uviesť kladný alebo záporný vzťah k nim väzbou: I like/	Rozvíjať empatiu. Ochrana života a zdravia.

		I don't like.	
	Ročné obdobia	Žiak vie pomenovať ročné obdobia.	Pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí. Enviromentálna výchova Ochrana života a zdravia
	Dni v týždni	Žiak vie pomenovať dni v týždni. Používanie názvov dní s predložkou on.	Rozvíjať žiaka po stránke sociálnej a osobnostnej.
	Počasia	Žiak vie charakterizovať počasie (It's sunny) a objekty na oblohe (sun, moon, sky, star).	Rozvíjať možnosti spolupráce v starostlivosť o životné prostredie Environmentálna výchova.
Voľný čas a záľuby	Športové aktivity, schopnosti	Žiak vie pomenovať jednotlivé druhy športov v súvislosti s ročnými obdobiami. swim, ski, play football, ... Vie povedať či ovláda jednotlivé športy väzbou: I can/ I can't. Vie vyjadriť postoj k jednotlivým aktivitám (I like/ I don't like)	Rozvíjať komunikačné zručnosti. Ochrana života a zdravia. Rozvíjať pozitívny vzťah ku športovaniu.
	Denný režim	Žiak vie rozprávať o svojom dennom režime.	Pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Ochrana života a zdravia
Stravovanie, nakupovanie a služby	Jedlo, vzťah k jedlu	Žiak vie pomenovať jedlo a vyjadriť k nemu vzťah väzbou: I like / I don't like. Vie reagovať na otázku Do you like ... ? Vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá.	Rozvíjať správnu životosprávu. Ochrana života a zdravia. Multikultúrna výchova Enviromentálna výchova
	Ovocie a zelenina	Žiak vie pomenovať niektoré druhy ovocia a zeleniny.	Ochrana zdravia. Naučiť žiaka, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá.
		Precvičovanie gramatických väzieb: Can I help you? Do you have ..... ? Yes. Four oranges, please. Here you are. Thank you. Good – bye	Prispievať k utváraniu zdravého životného štýlu. Environmentálna výchova
Oblečenie a móda	Oblečenie	Reagovať na slovesá: dress, sing, swim, ski, play football. Žiak vie pomenovať oblečenie (jeans, T – shirt, shoes, ...). Vie pomenovať oblečenie aj s farbou.	Formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života. Ochrana života a zdravia Enviromentálna výchova
		Vie používať slovné gramatickú väzbu: I'm wearing...	
Multikultúrna spoločnosť	Vianoce	Žiak je oboznámený s tradíciami vianočných sviatkov v Anglicku. Žiak vie spievať jednoduchú vianočnú pieseň: We wish you a Merry Christmas...	Multikultúrna výchova. Mediálna výchova. Rozvíjať kladný vzťah k vianočným tradíciám. Rešpektovanie tradícií v Anglicku. Multikultúrna výchova.
		Výroba vianočného pozdravu. Vie povedať jednoduché želanie k Vianociam a Novému roku: Merry Christmas and Happy New Year.	Naučiť sa prezentovať svoju prácu. Mediálna výchova. Osobnostný a sociálny rozvoj
	Veľká noc	Žiak je oboznámený s tradíciami veľkonočných sviatkov v Anglicku. Žiak pozná nové slová: Easter egg, rabbit, chicken, flowers, grass, trees ...).	Rešpektovanie veľkonočných tradícií. Multikultúrna výchova. Mediálna výchova
	Deň matiek	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Vie vyznať mamke svoju lásku: I love, my Mum.	Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov. Osobnostný a sociálny rozvoj

	Narodeniny	Žiak vie reagovať na otázku: How old are you? Vie pomenovať narodeninové predmety: birthday cake, candles, present, balloon. Vie spievať pieseň Happy birthday! Vie reagovať na otázku? How many... ?	Formovať postoje k slušnému správaniu sa. Zdôrazňovať význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti.
	Deň otcov	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Vie vyznať ockovi svoju lásku: I love, my Dad.	Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov. Osobnostný a sociálny rozvoj
	Halloween	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Pozná tradíciu tohto sviatku. Vie pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom.	Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách. Multikultúrna výchova. Mediálna výchova

V tejto tabuľke uvádzame štandard (obsahový aj výkonový) s možným využitým prierezových tém, ktorý by mal žiak na konci 4. ročníka zvládnuť. V 4. ročníku sa dáva opäť veľký význam na komunikatívnosť, ktorá sa dá využiť v jednotlivých tematických okruhoch. Tieto aktivity pôsobia na žiakov veľmi motivujúco. V každom tematickom okruhu sa rozvíjajú komunikačné zručnosti – čítanie, písanie, počúvanie a hovorenie. Motivačne pôsobí aj využitie piesní, básní a rýmovačiek v obsahu.

4. ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Rodina a spoločnosť	Rodina a jej členovia Príbuzní	Žiak vie pomenovať členov svojej rodiny a blízkych príbuzných. Vie opísať fotografiu svojej rodiny. Žiak vie správne používať privlastňovacie zámena (my, your, his, her, our)	Pestovať u žiakov pozitívne postoje k funkčnej rodine a rodičovstvu. Zdôrazňovať význam kladných interpersonálnych vzťahov Osobnostný a sociálny rozvoj
Domov a bývanie	Hračky	Žiak vie pomenovať hračky, vie hlásť jednotlivé pomenovania hračiek v anglickom jazyku.	Zvládať vlastné správanie. Bezpečnosť, opatrnosť pri hrách Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
	Predložky	Žiak pozná jednoduché anglické predložky a vie ich správne použiť vo vete.	
	Izby a nábytok	Žiak vie pomenovať izby v dome a nábytok.	Rozvíjanie poriadkumilovnosti a zodpovednosti. Osobnostný a sociálny rozvoj
	Bývanie	Žiak vie uviesť umiestnenie vecí v dome.	Bezpečnosť, opatrnosť pri hrách Ochrana života a zdravia
Ludské telo, starostlivosť o zdravie	Časti tela	Žiak vie pomenovať časti tela, tváre.	Osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny. Ochrana života a zdravia.
	Prídavné mená Opis svojho zovňajšku	Žiak vie cvičiť podľa pokynov. Vie dávať pokyny k cvičeniu. Žiak vie opísať svoj zovňajšok.	
Doprava a cestovanie	Dopravné prostriedky	Žiak vie pomenovať dopravné prostriedky. Vie určiť ich farbu aj počet. Vie sa pýtať na počet a farbu How many? What colour?	Uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov Dopravná výchova

Vzdelávanie a práca	Objekty v triede	Žiak vie pomenovať objekty v triede a svoje učebné pomôcky. Vie určiť ich farbu a veľkosť. Vie sa pýtať na veci otázkou: What is it? Whose is this? a odpovedať na otázky It is ..., It is my ... . Žiak vie privlastňovať predmety pomocou 's.	Získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií. Osobnostný a sociálny rozvoj
	Pokyny Zadávanie pokynov	Žiak rozumie pokynom, ktoré zadáva učiteľ a vykonáva činnosti na základe pokynov. Žiak vie zadávať pokyny v triede	
Človek a príroda	Voľne žijúce zvieratká Domáce zvieratká Zvieratká v zoo Opis zvierat Určovanie času Určovanie miesta	Žiak vie pomenovať zvieratká voľne žijúce, domáce, žijúce v zoo. Vie tieto zvieratká opísať. Žiak vie určiť celé a pol hodiny. Žiak vie určiť miesto, kde zvieratká žijú.	Prispievať k utváraniu zdravého životného štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia Ochrana života a zdravia Environmentálna výchova
Voľný čas a záľuby	Aktivity	Žiak vie pomenovať aktivity a činnosti, ktoré dokáže alebo nedokáže vykonávať.	Pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza
	Denný režim	Vie rozprávať o svojom dennom režime.	Ochrana života a zdravia
Stravovanie	Jedlo Tvary	Žiak vie pomenovať jedlo a určiť jeho geometrický tvar.	Pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí. Ochrana života a zdravia
Obliekanie a móda	Oblečenie	Žiak vie pomenovať oblečenie.	Rozpoznávať na modelových príkladoch žiadúce i nežiadúce konanie z hľadiska životného prostredia. Environmentálna výchova
Multikultúrna spoločnosť	Vianoce	Žiak je oboznámený s tradíciami vianočných sviatkov v Anglicku, vie porovnať sviatky. Žiak vie spievať jednoduché vianočné piesne. Vie vyrobiť anglický vianočný pozdrav. Vie povedať jednoduché želanie k Vianociam a Novému roku: Merry Christmas and Happy New Year.	Rozvíjať kladný vzťah k vianočným tradíciám. Rešpektovanie tradícií v Anglicku. Multikultúrna výchova. Mediálna výchova Regionálna výchova
	Veľká noc	Žiak je oboznámený s tradíciami veľkonočných sviatkov v Anglicku a porovnáva ich s našimi sviatkami.	Rešpektovanie veľkonočných tradícií. Regionálna výchova
	Deň matiek	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Vie vyznať mamke svoju lásku básňou.	Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov. Osobnostný a sociálny rozvoj

Narodeniny	Žiak vie reagovať na otázku: How old are you? Vie pomenovať narodeninové predmety. Vie spievať pieseň Happy birthday!	Formovať postoje k slušnému správaniu sa. Zdôrazňovať význam kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti. Osobný a sociálny rozvoj
Deň otcov	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Vie vyznať ockovi svoju lásku: I love, my Dad.	Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov. Osobnostný a sociálny rozvoj
Halloween	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Pozná tradíciu tohto sviatku. Vie pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom.	Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupín. Multikultúrna výchova. Mediálna výchova

Žiak sa snaží počúvať a porozumieť počutému textu, pričom rozumie základné osvojené formulácie, dokáže na ne reagovať (aj neverbálne), vie sa vyjadriť v rámci osvojených formulácií, dokáže správne prepísať známe lingvistické jednotky, aktívne komunikovať v rámci osvojených lingvistických jednotiek. Na gramatiku sa nekladie dôraz, ale žiak si ju osvojuje v prirodzených podmienkach. Žiak neprodukuje nič samostatné.

Požiadavky pre výstup na konci 3. ročníka. Žiak postupne:

- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré zadáva učiteľ (sit down, stand up, ...),
- vie sa pozdraviť a nadviazať kontakt (Hello! My name is...)
- pýtať sa na meno (What is your name?),
- vie pomenovať základné veci okolo seba (hračky a iné predmety formou It is ...
., otázka Is it... ?),
- vie pomenovať izby a nábytok,
- vie pomenovať dopravné prostriedky
- sa vie pýtať na veci (What is this?),
- vie určiť farbu vecí a ich počet (do 20),
- vie vyjadriť svoj názor (Yes/ No),
- sa vie pýtať na farbu a počet (What colour? How many?),
- vie pomenovať základných členov svojej rodiny,
- spoznáva a používa privlastňovacie zámená (my, your),
- vie pomenovať základné časti svojho tela,
- vie jednoduchým spôsobom vyjadriť svoju náladu a jednoducho charakterizovať svoje telo a jeho časti prídavným menom (I'm happy/ sad. I am small/ tall),
- vie pomenovať ročné obdobia a dni v týždni,
- vie charakterizovať počasie a pomenovať objekty na oblohe,
- pozná pomenovanie jednotlivých aktivít a činností,
- vie rozprávať o svojom dennom režime,
- vie vyjadriť svoje schopnosti (can/ can't),

- je oboznámený so slovnou zásobou, ktorá súvisí so sviatkami Vianoc, Veľkej noci, Deň otcov, Deň matiek, Narodenín, Halloween a charakterom týchto sviatkov v Anglicku,
- ovláda špeciálne frázy (Marry Christmas and Happy New Year! Happy Easter! Happy birthday! I love you! Happy mother's day!),
- vie sa opýtať na vek (How old are you?),
- vie porovnať slávenie týchto sviatkov so slávením v našej krajine,
- vie pomenovať zvieratká a vyjadriť k nim vzťah (like/ don't like),
- vie vymenovať niektoré druhy ovocia a zeleniny a vyjadriť vzťah (like/ don't like),
- vie vymenovať niektoré zdravé a nezdravé jedlá a vyjadriť k nim vzťah (like/ don't like),
- vie vymenovať časti oblečenia a povedať, čo ma oblečené (odpočívajúci prítomný prítomný prítomný čas: I'm wearing...),
- vie spievať jednoduché anglické pesničky, ovláda jednoduché anglické rýmovačky, chápe obsah týchto piesní a rýmovačiek,
- vie imitovať správnu výslovnosť učiteľa,
- vie zopakovať slová a jednoduché vety,
- vie s výraznou pomocou učiteľa dotvoriť otázky a odpovede.

Požiadavky pre výstup na konci 4. ročníka.

Lexika

Žiak si postupne z roka na rok obohacuje a vylepšuje lexiku v daných témach (hračky, farby, čísla, objekty v triede, zvieratá, telo, rodina, oblečenie, izby, nábytok, jedlo, geometrické tvary, dopravné prostriedky, príroda, atď.).

Žiaci si osvoja 200 – 250 nových slov, ich pravopis a výslovnosť, výber slov a slovných spojení je podľa konverzačných okruhov. Žiaci pracujú s obrázkovým slovníkom, oboznamujú sa s jednoduchým dvojjazyčným slovníkom

Morfológia

- podstatné mená: žiak rozlišuje jednotné a množné číslo »s«
- privlastňovanie: privlastňovací pád – genitív (*Laura's book*) a privlastňovacie prídavné mená: *my, your, her, his*
- určitý a neurčitý člen »a/ an«
- predložkové pády: *to father, from school, with my friend*
- predložky miesta : *on, in, under, behind, next to opposite, between*
- zámená: *osobné a privlastňovacie* (opakovanie), ukazovacie (this, that) opytovacie »*What... Where... Who... Whose... How old... How many...«*,
- základné číslovky: *1 – 20*
- radové číslovky – *v dátume (pasívne)*
- predložky pohybu: *up, down (pasívne)*
- spojky: *or, but, and*
- modálne slovesá: *can*
- slovesné časy: *jednoduchý prítomný (všetky osoby)*
- ostatné časy (*pasívne*)
- určovanie času – *celé hodiny, pol hodiny*

- plnovýznamové slovesá »*open, draw, put, sit down, stand up, look, etc.*«
- rozkazovací spôsob cez jednoduché príkazy

Syntax

- slovosled: *podmet, prísudok, príslovkové určenie miesta*
- stavba vety pomocou *there is/there are*
- identifikovať a opísať pomocou: *This is his/her, Are this his? No, they aren't.*
- druhy viet podľa modálnosti a vetného obsahu: časovanie slovesa *to be, to have got*, modálne sloveso *can* - otázka, zápor: *I can/ Can I have...?*
- tvorenie modelových otázok použitím opytovacích zámen: *What's your name? Where is your school? How old are you? When's your birthday?*
- otázka: *What's the matter? What's happened?(pasívne)*
- opytovacie vety: *Is it ....? Do you have ....?*
- *like* – tvorenie otázok a záporu

Zvuková a grafická rovina jazyka

- spelling - žiaci sa naučia anglickú abecedu, hláskovanie slov
- opakovanie a systematizovanie výslovnosti stiahnutých tvarov slovíes: *he is- he's, we are-we're, cannot-can't...*
- [v] [w] - rozdielna výslovnosť týchto dvoch hlások v slovách *veal [vi:l] – wheel [wi:l] vain [vein] – wane [wein] vow [vauu] - wow [wau]*
- precvičovanie kombinácií hlások a dvojhlások napr. [Iσ]-here, [eð]-there
- [ʌ] - [a:] – mother, father
- hlásky sú precvičované v kontexte, nie izolovane

Komunikačné zručnosti

- vypočúť a selektovať informácie jednoduchých jazykových prejavov
- prečítať a selektovať informácie jednoduchých jazykových prejavov
- základné pravidlá formálneho a neformálneho rozhovoru
- frázy jednoduchej každodennej komunikácie: zoznámenie, predstavenie sa, rozlúčenie sa, poďakovanie – opakovanie
- nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- vyjadriť svoj názor (súhlas, nesúhlas)
- vyjadriť svoju vôľu
- vybrať z ponúkaných možností (identifikovať, opísať)
- reagovať pri stretnutí
- vyjadriť svoju schopnosť
- stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá
- vypočúť si a podať informácie (informovať sa)
- predstaviť svoje záľuby a vkus
- vnímať a prejavovať city a pocity (radosť, smútok)
- reagovať na príbeh alebo udalosť

- vyjadriť očakávania a reagovať na ne (nádej, sklamanie, strach)

Počúvanie - ide o počúvanie hudby, zvukov zvierat, čísel, časových údajov, dialógov atď. z rôznych druhov médií a sústredené počúvanie vyučujúceho s cieľom porozumieť.

- žiak s porozumením reaguje na pokyny učiteľa
- pri počúvaní neznámeho textu so známou tematikou žiak pochopí celkový obsah
- pri viacnásobnom počúvaní textu so známou tematikou žiak dokáže dešifrovať známe slová a slovné spojenia
- žiak vie prostredníctvom počúvania zrealizovať obrázkový diktát

Hovorenie

- žiaci slovne reagujú na pokyny a otázky učiteľa a svojich spolužiakov
- učia sa povedať dátum a ospravedlniť sa, oznámiť chýbajúcich žiakov
- odpovedajú stručne na otázky k textom so známou tematikou
- s výraznou pomocou učiteľa dokážu tvoriť otázky v rámci osnov
- dokážu reprodukovať krátky text v rozsahu 3-5 viet
- dokáže viesť krátky telefonát a zisťovať informácie

Čítanie

- žiak vie čítať s porozumením základné pokyny k úlohám v učebnici
- žiak vie čítať s porozumením krátky text so známou tematikou
- žiak vie doplniť do textu chýbajúce slovo
- vie vyhľadať informáciu

Písanie

- žiak má opakovane precvičovať písomnú podobu w, W, q, Q, Y
- žiak dokáže bezchybne prepísať krátky text
- žiak vie písomne pomenovať veci na obrázku
- žiak sa vie orientovať v učebnici a vyhľadať písomnú podobu slov
- žiak dokáže napísať 3-5 vetný list alebo krátku pohľadnicu
- dokáže opísať veci na obrázku písomne

Interkultúrne učenie sa

- oslovenie you (ty, vy)
- informácie o anglofónnych krajinách
- ľudové zvyky (sviatky, jedlá, oblečenie a pod.)
- internacionalizmy
- formálne a neformálne slová

5.1.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Anglický jazyk klasifikujeme. Hodnotiť žiaka

a následne klasifikovať musíme komplexne, na princípe individuálneho prístupu k osobnosti a hľadať u žiaka iba dobré veci. Snažíme sa pri klasifikácii sledovať a zisťovať prírastok vedomostí. Klasifikáciu môžeme obohatiť aj o slovného hodnotenie, nasledovne:

1. Very good! / Veľmi dobré.
2. Good! / Dobré.
3. Good but you could do better! Dobré, ale môže to byť lepšie.
4. Try harder you can do it! Usiluj sa viac.

Taktiež je potrebné rozvíjať u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka sa posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Hodnotíme a klasifikujeme:

- komunikačné zručnosti v jazyku (v potrebnej miere)
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- umelecké a psychomotorické schopnosti
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia

5.1.3.7 Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj

- Spolupráca a súťaživosť
- Poznávanie dobrých a zlých stránok
- Vytvoriť si vlastný názor, uplatňovať svoje práva
- Vzťahy v rodine
- Právo na vlastný domov

Enviromentálna výchova

- Ochrana stromov, prírody a zvierat
- Vzťah medzi človekom a životným prostredím
- Starostlivosť o domáce zvieratá, využitie liečivých rastlín
- Hospodárenie s vodou, odpad v domácnosti

Ochrana človeka a zdravia

- pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Mediálna výchova

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupe od nich
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času

Multikultúrna výchova

- rozvíjať kladný vzťah k vianočným tradíciám,
- rešpektovanie tradícií v Anglicku,
- rešpektovanie veľkonočných tradícií,
- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách

5.1.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.1.3.9 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- odborné publikácie k daným témam
- webové stránky, ktoré sú venované výučbe anglického jazyka
- materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícii
- učebnica, pracovný zošit
- metodická príručka
- dvojjazyčné slovníky
- obrázkové slovníky
- multimedialne výukové CD ROM's
- obrazový demonštračný materiál (magnetické obrázky, karty, pexesá, maňušky a pod.)

L. Hocking, M. Bowen: English World 1,2009, Oxford

L. Hocking, M. Bowen: English World 2,2009, Oxford

5.1.4 Zábavná angličtina**5.1.4.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.
Počet	ŠVP	1	2
hodín	ŠkVP	1	2

5.1.4.2.Charakteristika predmetu:

Predmet zábavná angličtina je prvým kontaktom žiakov s cudzím jazykom. Hravou formou žiaci spoznávajú nové slovíčka, výrazy a piesne. Hra, hrové aktivity, spev, hudobno-pohybové aktivity tvoria hlavnú náplň na hodinách zábavnej angličtiny. Žiaci získajú potrebný základ pre predmet anglický jazyk vo vyšších ročníkoch. Výučba je spestrená vlastnou tvorivou fantáziou učiteľa, kde takto využije obrázky a rôzne učebné pomôcky, ako sú lopty, stuhy, rôzne druhy ovocia a zeleniny, obrázky zvierat, obrázky domu a izieb, nábytku v dome, oblečenia a iné.

5.1.4.3.Organizácia vyučovania

- trieda
- počítačová učebňa
- prírodná záhrada v areáli našej školy

5.1.4.4.Kľúčové kompetencie, ciele predmetu:**kompetencia (spôsobilosť v oblasti sociálnej a komunikačnej):**

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu,
- dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na primeranej úrovni žiaka 1. ročníka ZŠ,
- primerane veku dokázať vyjadriť svoj názor,
- orientovať v množstve rôznych informácií,
- pozorne počúvať,
- voliť optimálnu formu a spôsob komunikácie,
- prezentovať informácie jasne, stručne, presne, zrozumiteľne,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti prírodovedného myslenia:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,

kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa:

- uvedomovať si význam vytrvalosti, aktivity a iniciatívy pre svoj pokrok,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhovať riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pokúšať sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,
- používať získané informácie na riešenie problému, efektívne sprostredkovať informácie v rôznych podobách,

osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- uvedomovať si dôležitosť vzájomného kontaktu, dôvery a spolupráce, empatie, sebauvedomenia,
- spolunažívať s inými, pracovať v tíme, nenásilne riešiť konflikty, rešpektovať, tolerovať odlišnosti, vzájomne si pomáhať, udržiavať harmonické medziľudské vzťahy,

kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, rešpektovať vkus iných ľudí.

Ciele predmetu:

- získať základy anglického jazyka,
- komunikovať na veku primeranej úrovni,
- reagovať na pokyny učiteľa v anglickom jazyku,
- účinne spolupracovať v skupine.

5.1.4.5. Vzdelávacie štandardy:

Na hodinách sa má vytvoriť hravá atmosféra, v ktorej sa môže dieťa učiť bez strachu a stresu. V začiatkovej fáze vyučovania anglického jazyka hrajú dôležitú úlohu **parajazykové** (rytmus, intonácia) a **nonverbálne** (gestikulácia, mimika) prostriedky.

Správne zvolenými metódami sa má vyprovokovať chuť do učenia a využiť prirodzená zvedavosť dieťaťa. Je nutné zohľadniť potreby dieťaťa a umožniť mu učiť sa všetkými zmyslami. Prihliada sa aj na vyjadrovacie schopnosti žiaka, kreativitu, sociálne správanie a rečové zručnosti. V prvom rade má dieťa jazyk zažiť a použiť v komunikácii s partnerom.

Pritom majú u začiatočníkov prednosť počúvanie a hovorenie. Čítanie a písanie sa pridávajú neskôr podľa schopností detí a v rámci kontextu.

Vzdelávací obsah anglického jazyka v 1.ročníku primárnej školy pozostáva z 9. okruhov.
Vzdelávací obsah anglického jazyka v 2.ročníku primárnej školy pozostáva z 10.okruhov.

Vzdelávacie štandardy Názov tematického celku	Počet hodín	
	1. ročník	2. ročník
Pozdravy	2	
Hračky	4	
Zvieratá	4	
Vianoce	3	
Na farme	4	
Oslava	4	
Rodina	4	
Naše telo	4	
Doprava	4	
Pozdravy		5
Opäť ahoj		5
Včelia rodina		7
V triede		7
Zimný čas		7
Farby		7
Jedlo a pitie		7
Mesto Margaréta		7
V dome		7
Môj deň		7

V nasledujúcej tabuľke uvádzame štandard (obsahový aj výkonový) s možným využitým prierezových tém, ktorý by mal žiak na konci 1. a 2. ročníka zvládnuť.

1. Pozdravy	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pozdravy počas dňa ▪ Predstavovanie sa ▪ Maľovanie obrázkov zvierat - žaba, zajac, myš, včielka ▪ Rozlíšenie pojmov <i>chlapec- dievča</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať frekventované pozdravy a správne ich používať počas dňa, – predstaviť sa a reagovať na otázku „Ako sa máš?“, – poznať názvy štyroch zvieratiek, – rozlíšiť pojem chlapec – dievča, – zaspievať jednoduché pesničky,

2. Hračky

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Názvy hračiek ▪ Otázka „What´s this?“ ▪ Farby ▪ Použitie vety „I have a...“ 	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať niektoré druhy hračiek, – odpovedať na otázku „What´s this?“, – vymenovať základné farby a použiť ich vo vete,

3. Zvieratá

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Názvy zvierat v ZOO ▪ Ďalšie farby ▪ Číslice 1 – 10 ▪ Množné číslo podstatných mien 	<ul style="list-style-type: none"> – pomenovať zvieratá, – rozlišovať ďalšie farby, – počítat' do 10, – utvoriť množné číslo podstatných mien,

4. Vianoce

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vianočné postavy a dekorácie ▪ Veta „Here you are“ ▪ Rozprávkové bytosti 	<ul style="list-style-type: none"> – používať slovíčka súvisiace s vianocami, – používať vetu „Here you are“, – poďakovať sa, – rozlíšiť známe rozprávkové bytosti, pomenovať ich,

5. Na farme

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Názvy domácich zvierat ▪ Určenie počtu zvierat na obrázku 	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať zvieratá na farme, – utvoriť jednoduché vety podľa obrázka,

6. Oslava

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oslava narodenín (pieseň) ▪ Otázka „How old are you?“ ▪ Spojenie „I like“ ▪ Jedlo, ovocie, zelenina 	<ul style="list-style-type: none"> – tvoriť jednoduché vety, – určiť počet rokov, – použiť slovné spojenie „I like“ v krátkom rozprávaní, – vymenovať základné jedlá, základné druhy ovocia a zeleniny,

7. Rodina

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Členovia rodiny (pieseň) ▪ Časti domu. Predmety v izbe. 	<ul style="list-style-type: none"> – zopakovať otázku Who is this?, – nazvať členov rodiny, – povedať názvy základných častí domu, predmetov v izbe,

8. Naše telo

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Časti tela 	<ul style="list-style-type: none"> – pomenovať základné časti tela,

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Použitie spojenia „I can...“ ▪ Názvy oblečenia 	<ul style="list-style-type: none"> – vedieť použiť sloveso Can, – pomenovať časti oblečenia, použiť ich vo vete,
---	--

9. Doprava

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pomenovanie dopravných prostriedkov ▪ Prídavné mená veľký – malý ▪ Pomenovanie povolania 	<ul style="list-style-type: none"> – rozoznať základné dopravné prostriedky, – rozlíšiť a správne použiť pojmy veľký – malý, – vymenovať niektoré druhy povolání.

5.1.4.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Anglický jazyk klasifikujeme. Hodnotiť žiaka a následne klasifikovať musíme komplexne, na princípe individuálneho prístupu k osobnosti a hľadať u žiaka iba dobré veci. Snažíme sa pri klasifikácii sledovať a zisťovať prírastok vedomostí. Klasifikáciu môžeme obohatiť aj o slovného hodnotenie, nasledovne:

5. Very good! / Veľmi dobré.
6. Good! / Dobré.
7. Good but you could do better! Dobré, ale môže to byť lepšie.
8. Try harder you can do it! Usiluj sa viac.

Taktiež je potrebné rozvíjať u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka sa posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Hodnotíme a klasifikujeme:

- komunikačné zručnosti v jazyku (v potrebnej miere)
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- umelecké a psychomotorické schopnosti
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia

Metódy práce

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reproduktívne i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné vizuálne i audiovizuálne metódy
- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy
- heuristické metódy projektovej práce
- problémová

Formy práce

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba

- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediami, CD, časopisom a internetom

5.1.4.7. Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj

- Spolupráca a súťaživosť
- Poznávanie dobrých a zlých stránok
- Vytvoriť si vlastný názor, uplatňovať svoje práva
- Vzťahy v rodine
- Právo na vlastný domov

Enviromentálna výchova

- Ochrana stromov, prírody a zvierat
- Vzťah medzi človekom a životným prostredím
- Starostlivosť o domáce zvieratá, využitie liečivých rastlín
- Hospodárenie s vodou, odpad v domácnosti

Ochrana človeka a zdravia

- pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Mediálna výchova

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času

Multikultúrna výchova

- rozvíjať kladný vzťah k vianočným tradíciám,
- rešpektovanie tradícií v Anglicku,
- rešpektovanie veľkonočných tradícií,
- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách

5.1.4.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.1.4.9. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- odborné publikácie k daným témam
- webové stránky, ktoré sú venované výučbe anglického jazyka
- materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícii
- učebnica, pracovný zošit
- metodická príručka

- dvojjazyčné slovníky
- obrázkové slovníky, obrázkové karty, obrázky na omal'ovanie
- multimediálne výukové CD ROM's
- obrazový demonštračný materiál (magnetické obrázky, karty, pexesá, maňušky a pod.)

M. Matoušková a kolektív: Buse Bee 1,2008, 5. vydanie, Poprad

M. Matoušková a kolektív: Buse Bee 2,2008, 5. vydanie, Poprad

5.2 Matematika a práca s informáciami**5.2.1 Matematika****5.2.1.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	4	4	3	3
	ŠkVP	5	4	5	5

5.2.1.2. Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika 1. – 4. ročník ZŠ je založená na realistickom prístupe k získavaniu nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových činností žiakov. Na rovnakom princípe sa pristupuje k aplikácii nových matematických vedomostí v reálnych situáciách. Takýmto spôsobom získané základné matematické vedomosti umožňujú získať matematickú gramotnosť novej kvality, ktorá by sa mala prelínať celým základným matematickým vzdelaním a vytvárať predpoklady pre ďalšie úspešné štúdium matematiky a pre celoživotné vzdelávanie.

Učebný predmet matematika na 1. stupni ZŠ zahŕňa:

- Elementárne matematické poznatky, zručnosti a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.)
- Vytváraním presných učebných návykov rozvoj žiackych schopností, presného myslenia a formovania argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia
- Súhrn veku primeraného matematického a inforatického poznania, ktoré tvoria východisko k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka
- Informácie dokumentujúce potrebu matematiky a informatiky pre spoločnosť

Vzdelávací obsah matematiky v 1 - 4. ročníku ZŠ je rozdelený do týchto tematických okruhov:

Čísla, premenná a početové výkony s číslami.

Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy.

Geometria a meranie.

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika.

Logika, dôvodenie, dôkazy.

5.2.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

Formy a metódy vyučovania:

- skupinové
- projektové
- diferencované vyučovanie

- zážitkové
- didaktické hry
- prezentácia
- vyučovacie bloky
- práca s PC využitie IKT

5.2.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Ciele predmetu

Cieľom učebného predmetu matematika je rozvoj tých schopností žiakov, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie poznatkov. Na dosiahnutie tohto cieľa majú získať také skúsenosti, ktoré vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich veku žiakov.

Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- využívanie pochopených a osvojených pojmov, postupov a algoritmov ako prostriedkov pri riešení úloh
- rozvíjanie numerických zručností žiakov
- na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a priestore
- riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou realitou
- rozvíjanie matematického nazerania, logického a kritického myslenia
- podieľať sa na primeranom rozvíjaní žiakov používať prostriedky IKT
- podporovať vôľové vlastnosti žiakov, ako je napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritickosť

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Schopnosť tvorivo riešiť problémy

- vytvoriť pre žiakov motivačné a aktivizujúce pracovné prostredie
- vytvoriť podmienky pre riešenie praktických a teoretických problémových úloh a situácií
- podporovať žiakov riešiť úlohy, ktoré si vyžadujú prepojenie vedomostí a zručností z viacerých vyučovacích predmetov
- stanoviť vlastný pracovný postup a prezentovať svoju prácu

Kompetencie absolventa

Rozvíjať **kľúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjali pozorovacie schopnosti prostredníctvom manipulatívnej činnosti
- vytvárali pojmy čísel na skúsenostnom základe
- odhalili elementárnej súvislosti medzi realitou a matematikou
- odhalili súvislosti medzi číslami na základe názoru a textu
- formovali schopnosti riešiť matematické problémy
- rozvíjala pamäť, húževnatosť, vytrvalosť
- pestovala schopnosť pracovať vo dvojici a v tíme
- vzbudil záujem žiakov o matematické činnosti prostredníctvom matematických hier
- budovala priestorová predstavivosť a orientácia v rovine

5.2.1.5. Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín			
	1.r	2.r	3.r	4. r.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20			24	
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000			46	
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000			60	
Prirodzené čísla 1-20	50			
Sčítanie a odčítanie	81			
Geometria	15	20	16	29
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	19	15	19	24
Opakovanie z 1. ročníka		20		
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ 10		22		
Vytváranie predstáv o prirodzených číslach v obore do 100		15		
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100		40		
Násobenie a delenie v obore násobilky				62
Sčítanie a odčítanie v obore do 10 000				50

1.ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 1.ročník**

Určiť počet predmetov v obore 0 – 20.

Priradiť obore 0 – 20 k číslu správny počet predmetov.

Určovať správne poradie predmetov a čísel v obore 0-20

Orientovať sa v číselnom rade od 0 do 20 a na číselnej osi.

Znázorniť číslo na číselnej osi v obore od 0 do 20.

Čítať a písať čísla od 0 do 20.

Graficky znázorniť a zapísať dvojčiferné čísla od 10 do 20 ako súčet desiatok a jednotiek.

Kresliť priame, krivé, uzavreté a otvorené čiary.

Rozlišovať priamu a krivú čiaru.

Rozlišovať otvorenú a uzavretú čiaru.

Rozlišovať rovinné geometrické tvary:

trojuholník, kruh, štvorec, obdĺžnik.

Rozlišovať priestorové útvary: kocka, valec, guľa.

Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na sčítanie typu: určí súčet, keď sú dané sčítance.

Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na sčítanie typu: zväčši dané číslo o niekoľko jednotiek.

Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na odčítanie typu: určí jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec.

Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na odčítanie typu: zmenši dané čísla o niekoľko jednotiek.

Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na odčítanie typu: porovnávanie rozdielom.

Vyriešiť zloženú slovnú úlohu, ktorá vedie k zápisu ($a + b + c$).

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Prirodzené čísla 1 až 20	Prirodzené čísla 0 – 20. Predstavy o prirodzenom čísle.	Vedieť používať odporúčané pojmy.
	Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, utváranie skupín vecí, ... o danom počte v obore do 20. Priradovanie predmetov, ktoré k sebe patria.	Určiť počet predmetov v obore 0 – 20. Priradiť v obore 0 – 20 k číslu správny počet predmetov. Určovať správne poradie predmetov a čísel v obore 0 – 20.
	Čítanie a písanie čísel v obore 0 – 20. Číselný rad v obore do 20.	Orientovať sa v číselnom rade od 0 do 20 a na číselnej osi. Znázorniť číslo na číselnej osi v obore od 0 do 20. Vedieť čítať a písať čísla od 0 do 20. Graficky znázorniť a zapísať dvojčiferné čísla od 10 do 20 ako súčet desiatok a jednotiek.
	Porovnávanie čísel a ich usporiadanie v obore do 20. Písanie znakov. Riešenie slovných úloh na porovnávanie. Tvorenie slovnej úlohy k danej nerovnosti (ako propedeutika k budúcim nerovniciam).	Vedieť porovnávať dve čísla a výsledok porovnania zapísať znakmi $<$, $>$, $=$. Určiť správne poradie čísel v obore do 20. Vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad. Riešiť aspoň pomocou ilustračného obrázka jednoduchú slovnú úlohu charakterizovanú vzťahmi viac, menej, rovnako (riešenie pomocou nerovnosti napr. $5 < 8$ alebo $10 > 9$) v obore do 20. Riešiť jednoduché slovné úlohy na porovnávanie.
Sčítanie a odčítanie	Slovné úlohy na sčítanie a odčítanie. - určenie súčtu, keď sú dané sčítance - zväčšenie daného čísla o niekoľko jednotiek - určenie jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec - zmenšenie daného čísla o niekoľko jednotiek - porovnávanie rozdielom Nepriamo sformulované slovné úlohy. Tvorenie slovnej úlohy k danému numerickému príkladu na sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ 10.	Pochopiť a osvojiť si význam a funkciu znakov + (plus) a – (mínus) pri sčítaní a odčítaní čísel Správne používať znaky + (plus) a – (mínus) pri sčítaní a odčítaní čísel. Pochopiť vzťah medzi sčítaním a odčítaním. Pochopiť súvislosti medzi zložkami početových výkonov a výsledkom Vedieť vytvoriť k príkladu na sčítanie (odčítanie) zodpovedajúci príklad na odčítanie (sčítanie). Vedieť využívať poznatky o sčítaní a odčítaní v jednoduchých slovných úlohách. Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu v obore do 20 bez prechodu cez základ 10 na sčítanie typu: - určenie súčtu, keď sú dané sčítance - zväčšenie daného čísla o niekoľko jednotiek - určenie jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec - zmenšenie daného čísla o niekoľko jednotiek - porovnávanie rozdielom. Riešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ 10. Vedieť k numerickému príkladu na sčítanie a odčítanie vytvoriť primeranú slovnú úlohu (aj za pomoci ilustračného obrázka, podnetu).

Geometria	Kreslenie čiar. Rysovanie priamych čiar. Geometrické tvary a útvary – kreslenie. Manipulácia s niektorými priestorovými a rovinnými geometrickými útvarmi.	Kresliť čiary priame, krivé, uzavreté a otvorené. Rozlišovať priamu a krivú čiaru. Rozlišovať otvorenú a uzavretú čiaru Rozlišovať rovinné geometrické tvary: trojuholník, kruh, štvorec, obdĺžnik. Rozlišovať rovinné tvary a priestorové útvary: kocka, valec, guľa. Vedieť manipulovať s niektorými priestorovými a rovinnými geometrickými útvarmi podľa primeraného pokynu (vpravo, vľavo, hore, dole, väčší, menší,...).
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Názorný úvod k učivu z logiky Pravdivé a nepravdivé výroky. Pravdepodobnostné hry, pokusy a pozorovania.	Rozlišovať jednoduché a primerané pravdivé a nepravdivé výroky. Vedieť vytvoriť negáciu jednoduchého výroku. Vedieť sformulovať jednoduchý pravdivý a nepravdivý výrok.
	Dichotomické triedenie predmetov podľa znakov	Vedieť pracovať (prostredníctvom hier a anipulatívnych činností) s konkrétnym súborom predmetov podľa ľubovoľného a podľa vopred určeného kritéria. Triediť predmety, veci, prvky v danej skupine v obore do 20 podľa jedného znaku (napr. podľa farby, tvaru, veľkosti, materiálu, atď.).

2.ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 2.ročník**

Určiť počet predmetov v danej skupine a vyjadriť tento počet v obore do 100.

Priradiť príslušný počet predmetov k danému číslu v obore do 100.

Vedieť usporiadať čísla od 20 do 100.

Vedieť čítať a písať čísla v obore do 100.

Rozložiť dvojčiferné číslo v obore do 100 (od 10 do 99) na desiatky a jednotky.

Zapísať dvojčiferné číslo v obore ako súčet desiatok a jednotiek a graficky to znázorniť.

Porovnať a zapísať čísla v obore do 100 pomocou znakov $<$, $>$, $=$ (aspoň pomocou znázornenia)

Vyznačovať body na priamke (polpriamke, úsečke) a v rovine (na útvaru).

Označovať ich veľkým tlačným písmom

Vedieť riešiť jednoduché a zložené úlohy vedúce k zápisu $a + b + c$; $a + b - c$;

$a - b - c$; v obore do 100.

Vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v obore do 100.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10 (aj pomocou znázornovania). Sčítanie dvoch alebo troch rovnakých sčítancov napr. $2+2+2$ (aj ako propedeutika k budúcemu násobeniu prirodzených čísel) Počítanie spamäti. Automatizácia spojov.	Osvojiť si spoje sčítania a odčítania s prechodom cez základ 10. Vie spamäti všetky spoje sčítania a odčítania s prechodom cez základ 10 v obore do 20.

<p>Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10</p>	<p>Riešenie jednoduchých slovných úloh a na sčítanie a odčítanie s prechodom cez základ 10 v obore do 20. Jednoduché slovné úlohy na sčítanie typu: -určenie súčtu, keď sú dané sčítance -zväčšenie daného čísla o niekoľko jednotiek -určenie jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec -zmenšenie daného čísla o niekoľko jednotiek -porovnávanie rozdielom. Zloženú slovnú úlohu: $(a+b+c)$. riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Tvorenie textov k numerickým príkladom.</p>	<p>Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na sčítanie typu: určí súčet, keď sú dané sčítance. Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na sčítanie typu: zväčší dané číslo o niekoľko jednotiek. Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na odčítanie typu: určí jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec. Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na odčítanie typu: zmenšenie daného čísla o niekoľko jednotiek. Vyriešiť jednoduchú slovnú úlohu na odčítanie typu: porovnávanie rozdielom. Vyriešiť zloženú slovnú úlohu, ktorá vedie k zápisu $(a+b+c)$. riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy na sčítanie a odčítanie s prechodom cez základ 10 v obore do 20. Samostatne tvoriť k primeranej situácii (podnetu) príklad (slovnú úlohu) na sčítanie a odčítanie s prechodom cez 10 v obore do 20.</p>
<p>Vytváranie predstáv o prirodzených číslach v obore do 100</p>	<p>Prirodzené čísla 20 – 100. Predstavy o prirodzenom čísle do 100.</p>	<p>Určiť počet predmetov v danej skupine a vyjadriť tento počet v obore do 100.. Priradiť príslušný počet predmetov k danému číslu v obore do 100. Vedieť usporiadať čísla od 20 do 100.</p>
	<p>Čítanie a písanie čísel 20 – 100. Dvojciferné číslo ako súčet desiatok a jednotiek v obore od 20 do 100.</p>	<p>Vedieť čítať a písať čísla v obore do 100. Rozložiť dvojciferné číslo v obore do 100 (od 10 do 99) na desiatky a jednotky. Zapísať dvojciferné číslo v obore ako súčet desiatok a jednotiek a graficky to znázorniť. Porovnať a zapísať čísla v obore do 100 pomocou znakov $<$, $>$, $=$ (aspoň pomocou znázornenia).</p>
	<p>Určovanie počtu, ..., po jednom, po dvoch, desiatich, utváranie skupín vecí, o danom počte.</p>	<p>Vedieť sa orientovať v číselnom rade v obore do 100.</p>
	<p>Porovnávanie čísel. riešenie úloh na porovnávanie. Slovné úlohy na porovnávanie.</p>	<p>Vedieť porovnať dvojciferné čísla pomocou radu čísel. Porovnať pomocou znázornenia a zapísať dvojice dvojciferných čísel v obore do 100 pomocou znakov $<$, $>$, $=$. Vedieť určiť správne poradie čísel a poznať vzťahy medzi číslami v obore do 100 (prvý, druhý, posledný, hneď pred, hneď za, atď.). riešiť aspoň pomocou ilustračného obrázka jednoduchú slovnú úlohu (viac, menej, rovnako) a zapísať pomocou znakov.</p>
<p>Geometria</p>	<p>Bod, priamka, úsečka. Rysovanie priamok a úsečiek. Vyznačovanie úsečiek na priamke a na danom geometrickom útvere...</p>	<p>Vie vyznačovať body na priamke (úsečke) a v rovine (na útvere). Označovať ich veľkým tlačeným písmom (písmenom A, B, C, atď.) Narysovať a označovať úsečku a priamku. Vedieť narysovať úsečku danej dĺžky (v cm) a označovať ju.</p>
	<p>Jednotky dĺžky – cm, dm, m. Meranie dĺžky úsečky. Porovnávanie úsečiek podľa ich dĺžky.</p>	<p>Odmerať dĺžku úsečky v cm s presnosťou na centimeter. Porovnať úsečky podľa ich dĺžky.</p>

	Budovanie telies z kociek podľa vzoru alebo podľa obrázka. Stavba jednoduchých telies.	Zostaviť jednoduché stavby (teleso) podľa vzoru alebo podľa obrázka. Vytvárať a opísať jednoduché telesá z kociek.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100	Sčítanie a odčítanie v obore do 100. Sčítanie dvojčíferného a jednocíferného čísla bez prechodu a s prechodom cez základ 10 v obore do 100. Odčítanie jednocíferného čísla od dvojčíferného bez prechodu cez základ 10 a s prechodom cez základ 10 v obore do 100. Vlastnosti sčítanie (komutatívnosť, asociatívnoť). Písomné sčítanie a odčítanie dvojčíferných čísel. Počítanie spamäti a písomne. Vzťah medzi sčítaním a odčítaním, skúška správnosti.	Vedieť sčítavať spamäti dvojčíferné a jednocíferné čísla bez prechodu aj s prechodom cez 10 v obore do 100. Vedieť spamäti odčítať jednocíferné číslo od dvojčíferného bez prechodu aj s prechodom cez základ 10 v obore do 100. Riešiť všetky typy príkladov na sčítanie a odčítanie dvojčíferných čísel spamäti (náročnejšie písomne). Poznať vlastnosti sčítania a vedieť ich správne použiť pri riešení príkladov (komutatívnosť, asociatívnoť). Vie urobiť skúšku správnosti pri riešení jednoduchých slovných úloh.
	Riešenie jednoduchých, zložených úloh, ktoré vedú k zápisu $a + b + c$; $a + b - c$; $a - b - c$. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 100.	Vedieť riešiť jednoduché a zložené úlohy vedúce k zápisu $a + b + c$; $a + b - c$; $a - b - c$; v obore do 100. Vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v obore do 100.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Názorný úvod k učivu z logiky. Výroky a tvrdenia o činnostiach, obrázkoch a posúdenie ich správnosti.	Vedieť primerane rozlíšiť istý a nemožný jav (pravdivý, nepravdivý).
	Dichotomické triedenie. Tvorba postupnosti podľa daného pravidla. Objavenie a sformulovanie pravidla tvorenia postupnosti predmetov, čísel.	Triediť predmety (veci, prvky) podľa jedného znaku (napr. podľa farby, tvaru, veľkosti a pod.). Vedieť nájsť jednoduché pravidlo postupnosti. Vedieť pokračovať vo vytvorenej postupnosti.
	Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Úlohy na zbieranie a zoskupovanie údajov. Hľadanie všetkých možností usporiadania dvoch, troch predmetov, farieb, písmen, čísel.	Hľadať všetky možnosti usporiadania dvoch, troch predmetov (vecí, prvkov). Vedieť vytvoriť systém pri hľadaní a všetky možnosti zapísať. Vedieť urobiť zo získaných a znázornených udalostí jednoduché závery.

3.ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 3.ročník**

Pohotovo počítať po 2, 3, 4, 5, ...

Pochopiť násobenie ako sčítanie rovnakých sčítancov.

Poznať znak násobenia (.).

Vedieť spamäti všetky spoje (príklady) násobenia v obore prirodzených čísel do 20.

Zväčšiť dané číslo násobením niekoľkokrát.

Vedieť násobiť číslom 1 a 0.

Pochopiť princíp násobenia v závislosti od poradia činiteľov.

Vedieť čítať a písať troj- a štvorcíferné čísla.

Počítať po tisícoch, stovkách, desiatkach, jednotkách.

Rozložiť troj- a štvorcíferné čísla na tisícky, stovky, desiatky a jednotky, aj opačne – t. j.

vedieť zapísať pomocou jednotiek, desiatok, stoviek a tisícok troj- a štvorcíferné čísla.

Zobrazovať a porovnávať čísla na číselnej osi i pomocou znakov $>$, $<$, $=$.

Riešiť v obore prirodzených čísel do 10 000 nerovnice typu: $x < 6\ 150$, $x > 322$.

Získať prvotné poznatky o zaokrúhľovaní prirodzených čísel.

Vedieť zaokrúhľovať prirodzené čísla na desiatky, ovládať algoritmus pri zaokrúhľovaní čísel na desiatky.

Riešiť slovné úlohy na porovnanie v obore do 10 000. (Slovné úlohy charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako).

Odmerať a porovnať dĺžku vzdialenosti v triede a v teréne krokom a odmeraním v metroch.

Získať predstavu o dĺžke (vzdialenosti) – kratšej v cm, dlhšej v m a naučiť sa odhadnúť tieto vzdialenosti v metroch (v triede a v teréne).

Osvojiť si a používať pri rysovaní základné zásady (čistota, presnosť, vhodné rysovacie pomôcky, hygiena a bezpečnosť pri rysovaní).

Zdokonaľovať rysovanie úsečky danej dĺžky (v cm) a jej označovanie.

Vedieť narysovať úsečku danej dĺžky v mm.

Zdokonaľovať rysovanie priamok a ich označovanie.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie Geometria	Orientácia v číselnom rade od 0 po 100, sčítavanie, odčítavanie Geometrické útvary	Žiak vie spamäti sčítavať a odčítavať čísla do 100, zoradovať ich vzostupne a zostupne. Žiak vie nakresliť krivú čiaru, narysovať rovnú čiaru. Pozná priestorové a rovinné geometrické útvary.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie Geometria	Používanie pojmov sčítanec a súčet Základy správneho rysovania	Žiak vie riešiť nepriamo sformulované úlohy. Žiak vie vyznačiť bod, narysovať priamku a úsečku.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie Geometria	Používanie pojmov menšeneč, menšiteľ, rozdiel Dĺžky úsečiek	Žiak vie riešiť nepriamo sformulované úlohy. Žiak vie porovnať úsečky, vie odmerať dĺžku úsečky, vie narysovať úsečku určitej dĺžky v cm, mm.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20	Sčítavanie rovnakých sčítancov	Žiak chápe súvislosť medzi sčítaním rovnakých sčítancov a násobením.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20		Žiak vie násobiť do 20.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20	Odčítavanie rovnakých menšencov	Žiak chápe súvislosť medzi odčítaním rovnakých menšencov a delením.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20		Žiak vie deliť do 20.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20		Žiak chápe súvislosť medzi delením a násobením.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20	Pojmy: činiteľ, súčin, delenec, deliteľ	Žiak vie násobiť a deliť do 20 spamäti.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20		Žiak vie násobiť a deliť do 20 spamäti.
Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20		Žiak vie násobiť a deliť do 20 spamäti.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000 Geometria	Prirodzené čísla v obore do 10 000 meter	Žiak vie čítať a písať prirodzené čísla v obore do 10 000. Žiak vie odmerať vzdialenosť približne, ale i presne.

Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Prirodzené čísla v obore do 10 000	Žiak vie čítať a písať prirodzené čísla v obore do 10 000. Žiak vie porovnávať prirodzené čísla v obore do 10 000.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000		Žiak vie usporadúvať čísla vzostupne, zostupne v obore do 10 000. Žiak vie zaokrúhľovať čísla na desiatky, stovky.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Zapísanie rozvoja dvojčiferného čísla v desiatkovej sústave	Žiak vie rozkladať číslo na tisíce, stovky, desiatky a jednotky. Žiak vie rozložiť číslo v desiatkovej sústave.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Hľadanie čísel na číselnej osi Riešenie nerovnic	Žiak sa vie pohybovať na číselnej osi, vie riešiť jednoduché nerovnice.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Slovné úlohy	Žiak vie riešiť slovné úlohy na porovnanie v obore do 10 000. Žiak vie tvoriť slovnú úlohu k danému príkladu na porovnanie v obore do 10 000.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Jednotky dĺžky a ich premieňanie	Žiak pozná jednotky dĺžky a vie ich správne premieňať.
Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000	Jednotky dĺžky a ich premieňanie	Žiak pozná jednotky dĺžky a vie ich správne premieňať.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000		Žiak vie sčítavať čísla do 10 000 spamäti.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000		Žiak vie sčítavať čísla do 10 000 spamäti.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Algoritmus písomného sčítania	Žiak vie sčítavať písomne čísla do 10 000 bez prechodu.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Algoritmus písomného sčítania	Žiak vie sčítavať písomne čísla do 10 000 s prechodom.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000		Žiak vie odčítavať čísla do 10 000 spamäti.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000		Žiak vie odčítavať čísla do 10 000 spamäti.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Algoritmus písomného odčítania	Žiak vie odčítavať písomne čísla do 10 000 bez prechodu.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Algoritmus písomného odčítania	Žiak vie odčítavať písomne čísla do 10 000 s prechodom.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Práca s kalkulačkou	Žiak vie sčítavať a odčítavať pomocou kalkulačky.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Rôzne typy slovných úloh	Žiak vie riešiť rôzne typy úloh v obore do 10 000.
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000	Rôzne typy slovných úloh	Žiak vie riešiť rôzne typy úloh v obore do 10 000.
Geometria	Jednotky dĺžky	Žiak vie odhadnúť kratšie i dlhšie dĺžky (v cm, mm, m)
Geometria	Štvorcová sieť	Žiak vie narysovať rovinné útvary v štvorcovej sieti, vie ich v sieti aj zmenšiť, príp. zväčšiť.
Geometria	Stavby z kociek	Žiak vie postaviť z kociek stavbu

		na základe plánu. Žiak vie aj nakresliť plán stavby z kociek.
--	--	---

4. ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 4.ročník**

Chápať súvislosť medzi násobením a delením, násobenie a delenie ako vzájomne opačné matematické operácie.

Riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy.

Vytvoriť slovnú úlohu k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100.

Vedieť overiť správnosť riešenia (výsledku) a formulovať odpoveď.

Vedieť zostaviť zápis k slovnej úlohe s pomocou učiteľa.

Chápať súvislosť medzi sčítaním a odčítaním,

sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie.

Vedieť približne počítať so zaokrúhľovanými číslami na desiatky a stovky.

Narysovať ľubovoľný trojuholník a pomenovať jeho vrcholy a strany

Poznať vlastnosti trojuholníka (počet vrcholov, strán)

Odmerať veľkosti (dĺžku úsečky) strán trojuholníka s presnosťou na cm (na mm).

Porovnať strany trojuholníka (úsečky) podľa ich dĺžky.

Vypočítať obvod trojuholníka ako súčet dĺžok strán.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>Násobenie a delenie v obore násobilky.</p> <p>Propedeutika zlomkov (rozdeľovanie na polovice, tretiny, ...)</p> <p>Počítanie spamäti. Automatizácia spojov</p> <p>Násobenie a delenie na kalkulačke v obore násobilky do 100.</p> <p>Komutatívnosť násobenia (propedeutika)</p> <p>Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou.</p> <p>Násobenie a delenie ako vzájomne opačné matematické operácie (propedeutika).</p>	<p>Vedieť spamäti všetky základné spoje násobenia a delenia v obore násobilky do 100.</p> <p>Vedieť urobiť kontrolu správnosti násobenia a delenia v obore násobilky.</p> <p>Ovládať algoritmus násobenia.</p> <p>Vedieť spamäti násobiť a deliť 10 a 100.</p> <p>Osvojiť si praktické násobenie a delenie na kalkulačke.</p> <p>Vedieť rozlíšiť a použiť správnu početnú operáciu v úlohách charakterizovaných pojmami koľkokrát viac, o koľko viac, koľkokrát menej, o koľko menej.</p> <p>Chápať súvislosť medzi násobením a delením, násobenie a delenie ako vzájomne opačné matematické operácie.</p>

<p>Násobenie a delenie v obore násobilky</p>	<p>Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie. Riešenie jednoduchých slovných úloh typu: porovnanie podielom. Riešenie slovných úloh, ktoré vedú k zápisu: $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$ (aj typy úloh z predchádzajúceho ročníka). Tvorenie textov k numerickým príkladom Slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika). Nepriamo sformulované slovné úlohy. Tvorenie slovnej úlohy k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100.</p>	<p>Riešiť slovné úlohy na násobenie a delenie. Vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie v obore násobilky do 100 typu: 1. určiť súčet rovnakých sčítancov, 2. zväčšiť dané číslo niekoľkokrát. Vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy na delenie v obore násobilky do 100: 1. Rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na) 2. Delenie podľa obsahu 3. Zmenšiť dané číslo niekoľkokrát Vedieť riešiť jednoduchú slovnú úlohu typu: porovnanie podielom. Riešiť zložené slovné úlohy vedúce k zápisu typu: $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$. Matematizovať primerané reálne situácie. Riešiť slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika). Riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy. Vytvoriť slovnú úlohu k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100. Vedieť overiť správnosť riešenia (výsledku) a formulovať odpoveď. Vedieť zostaviť zápis k slovnej úlohe s pomocou učiteľa.</p>
<p>Sčítanie a odčítanie v obore do 10 000</p>	<p>Písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 spamäti. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 s využitím kalkulačky. Sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie. Počítanie so zaokrúhľovanými číslami.</p>	<p>Poznať algoritmus písomného sčítania a odčítania a vedieť ho pohotovo využívať pri výpočtoch. Písomne sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000. Spamäti sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000 v jednoduchých prípadoch. Sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 10 000 na kalkulačke. Sčítať a odčítať primerané troj- a štvorciferné čísla spamäti. Sčítať a odčítať troj- a štvorciferné čísla pomocou kalkulačky. Chápať súvislosť medzi sčítaním a odčítaním, sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie. Vedieť približne počítať so zaokrúhľovanými číslami na desiatky a stovky.</p>
	<p>Skúška správnosti riešenia.</p>	<p>Vedieť urobiť kontrolu správnosti sčítania a odčítania v obore do 10 000.</p>

	<p>Riešenie slovných úloh. Riešenie všetkých typov jednoduchých a zložených slovných úloh v číselnom obore do 10 000. Riešenie slovných úloh za pomoci zaokrúhľovania čísel. Riešenie jednoduchých nerovnic.</p>	<p>Riešiť všetky typy jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000. Riešiť všetky typy zložených slovných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 10 000. Riešiť slovné úlohy za pomoci zaokrúhľovania. Samostatne zapísať postup riešenia slovnej úlohy. Vedieť overiť správnosť riešenia (výsledku) a formulovať odpoveď. Vedieť zostaviť zápis k slovnej úlohe. Matematizovať a znázorniť primerané reálne situácie. Riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie typu: 1. Určenie súčtu, keď sú dané dva sčítance, 2. Dané číslo zväčšiť o... (o niekoľko viac). Riešiť jednoduché slovné úlohy na odčítanie typu: 1. Určenie jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec. 2. Dané číslo zmenšiť o... (o niekoľko menej). 3. Porovnávanie rozdielom. Riešiť zložené slovné úlohy typu: 4. $a + b + c$ 5. $a - b - c$ 6. $a - (b + c)$ 7. $(a + b) - c$ 8. $a + (a + b)$ 9. $a + (a - b)$</p>
<p>Geometria a meranie</p>	<p>Rysovanie – základné zásady rysovania. Rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti, pomenovanie vrcholov a strán, dvojíc susedných strán. Obvod štvorca (obdĺžnika) - (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika). Súčet a rozdiel dĺžok úsečiek. Násobok dĺžky úsečky.</p>	<p>Osvojiť si a používať pri rysovaní základné zásady (čistota, presnosť, vhodné rysovacie pomôcky, hygiena a bezpečnosť pri rysovaní). Vyznačovať body na priamke (úsečke) a v rovine (na útvere). Vedieť narysovať úsečku danej dĺžky na priamke (v mm; v cm) a označovať ju. Označovať strany a vrcholy veľkým tlačným písmom (písmenom A, B, C, atď.). Poznať vlastnosti štvorca, obdĺžnika a vedieť ich charakterizovať. Vedieť narysovať štvorec (obdĺžnik) vo štvorcovej sieti s danou dĺžkou strany (strán). Vedieť vypočítať súčet a rozdiel dĺžok úsečiek. Vedieť vypočítať násobok dĺžky úsečky. Vypočítať a vedieť zapísať obvod štvorca (obdĺžnika) ako súčet dĺžok strán.</p>
	<p>Rysovanie trojuholníka (ľubovoľného a ak sú dané dĺžky strán), pomenovanie jeho vrcholov a strán. Meranie dĺžok strán trojuholníka s presnosťou na centimetre, na milimetre. Obvod trojuholníka - (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika).</p>	<p>Narysovať ľubovoľný trojuholník a pomenovať jeho vrcholy a strany Poznať vlastnosti trojuholníka (počet vrcholov, strán) Odmerať veľkosti (dĺžku úsečky) strán trojuholníka s presnosťou na cm (na mm). Porovnať strany trojuholníka (úsečky) podľa ich dĺžky. Vypočítať obvod trojuholníka ako súčet dĺžok strán.</p>

	Rysovanie ľubovoľnej kružnice a kruhu s daným stredom, kružnice a kruhu s daným stredom a polomerom. Vlastností kruhu a kružnice.	Poznať základný rozdiel medzi kruhom a kružnicou. Vedieť narysovať ľubovoľnú kružnicu (kruh) s daným stredom. Narysovať ľubovoľnú kružnicu (kruh) s daným stredom a polomerom. Vedieť vyznačiť polomer kružnice.
	Premieňanie jednotiek dĺžky. Premieňanie zmiešaných jednotiek dĺžky.	Vedieť premieňať jednotky dĺžky. Vedieť premieňať zmiešané jednotky dĺžky /napr. 4 dm 13 cm na mm/
	Stavba telies z kociek podľa vzoru a podľa plánu (obrázka). Kreslenie plánov stavieb z kociek.	Vytvárať (budovať) z kociek rôzne stavby telies podľa vzoru a podľa obrázka. Vytvárať a opísať vlastné jednoduché telesá z kociek. Nakresliť plán stavby z kociek
<i>Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie</i>	Propedeutika pravdivých a nepravdivých výrokov.	Vedieť primerane rozlíšiť pravdivosť a nepravdivosť výrokov. Vedieť vytvoriť pravdivé a nepravdivé tvrdenie. Vedieť zdôvodniť pravdivosť – nepravdivosť výroku.
	Vytváranie stĺpcových diagramov z údajov získaných žiakmi. Výpočet aritmetického priemeru pre menší počet dát (propedeutika).	Čítať a nakresliť stĺpcový diagram zo získaných údajov. Vypočítať aritmetický priemer pre menší počet primeraných dát.
	Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou.	Vedieť riešiť primerané nepriamo sformulované úlohy. Vedieť získavať a zhromažďovať potrebné údaje Čítať a vytvárať stĺpcový diagram zo získaných údajov. Riešiť slovné úlohy na násobenie s kombinatorickou motiváciou.

5.2.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 1. a 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotenie vykonávame ústne, formou testov, projektov a písomných prác. Na hodnotení predmetu vychádzame z metodických pokynov č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Hodnotíme úroveň vedomostí (pojmy, vzťahy), činností (rysovanie, slovné úlohy), schopnosť uplatniť vedomosti v nových situáciách (v bežnom živote, v slov. úl.), úroveň samostatnosti myslenia, presnosť a výstižnosť spôsobu vyjadrovania

Charakteristika klasifikačných stupňov:

1. výborný

- vedomosti o prir. číslach a početných výkonoch sú pevné, presné, úplné, sústavné
- myslenie žiakov je samostatné, dokáže vytvárať vzťahy medzi pojmi, vedomosti vie aplikovať v nových situáciách, presný písomný aj ústny prejav

2. chválitebný

- vedomosti o prir. číslach sú pevné, presné, sústavné
- vedomosti o početných výkonoch nie sú dostatočne pevné, ale sú presné, úplné, sústavné
- myslenie je samostatné, vedomosti vie uplatniť vo všetkých nových situáciách

3. dobrý

- vedomosti o prir. číslach sú sústavné s nevýraznými chybami- čítať, zapisovať, usporiadať prir. čísla
- vedomosti o počt. výkonoch sú tiež sústavné a celistvé, ale nie sú pevné ani presné
- žiak pri počítaní spamäti je pomalý
- pri písomnom počítaní sa objavujú omyly, ktoré však po upozornení vie samostatne opraviť
- myslenie je málo samostatné a pri úlohách na aplikáciu učiva- slovné úl. potrebuje pomoc učiteľa

4. dostatočný

- vedomosti o prir. číslach sú s nedostatkami, vedomosti o početových výkonoch sú tiež s mnohými medzerami
- sám chyby nenájde, a vie si ich opraviť len s pomocou učiteľa
- myslenie je málo samostatné, dokáže riešiť len jednoduché slovné úlohy a len s pomocou učiteľa
- zložené slovné úl. nedokáže riešiť

5. nedostatočný

- vedomosti o prir. číslach sú neúplné- nedokáže porovnávať jednociferné a dvojciferné čísla, vedomosti o početových výkonoch sú na nízkej úrovni
- neovláda ani základné spoje počítania spamäti
- nesamostatné myslenie, nedokáže riešiť ani jednoduché slovné úlohy

5.2.1.7. Prierezové témy***Multikultúrna výchova***

- rozvoj tolerancie, rešpektu voči iným národom
- práca s detskými časopismi

Ochrana života a zdravia

- správne držanie tela, poriadok pri práci
- zdravá výživa.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- cvičenia zmyslového vnímania
- kreativita (tvorenie viet)
- cvičenia sebakontroly
- relaxácia, psychohygiena
- cvičenie pamäti
- spolupráca v skupine a v dvojiciach
- spolupatričnosť

Dopravná výchova

- bezpečnosť pri cestovaní
- vedieť prezentovať sám seba
- druhy dopravných prostriedkov.

Environmentálna výchova

- správne držanie tela, poriadok pri práci
- správne reagovanie v krízových situáciách
- správne držanie tela, poriadok pri práci

- prevencia proti šikanovaniu, agresivite.
- podpora sebaúcty, sebadôvery

5.2.1.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.2.1.9. Učebné zdroje

- B. Lehoťanová: Matematika pre 1. ročník I. a II. časť, vyd. Aitec, 2012
P. Černek, S. Bednářová: Matematika pre 2. ročník, vyd. Aitec, 2010, Bratislava
P. Černek, S. Bednářová: Pracovný zošit pre 2. ročník I. a II. časť, vyd. Aitec, 2011, Bratislava
P. Černek: Matematika pre 3. ročník – pracovný zošit I. časť, 2, vydanie, 2012, SPN Bratislava
P. Černek: Pracovný zošit I. a II. časť, 2. vydanie, 2012, Bratislava
P. Bero, Z. Berová: Matematika pre 4. ročník, 2008, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava
Logické hry a hádanky, tajničky, rébusy
Detské časopisy

Ďalšími veľmi dobrými pomôckami sú vystrihovacie kartóny - s číslami: čísla a hry metodické príručky, technické materiálne prostriedky:

- demonštračné- tabuľa, krieda, veľké stovkové počítadlo, model číselnej osi, rysovacie demonštračné pomôcky (kružidlo, 2 trojuholníky, lineá), modely telies
- žiacke- kartičky s číslami, s bodkovou symbolikou, písacie a rysovacie potreby (kružidlo, lineár, trojuholník s ryskou), dvadsiatkové počítadlo, stovkové počítadlo malé, modely geometrických útvarov, modely peňazí...
- audiovizuálne meotar, video, TV, počítače

5.2.2 Informatická výchova

5.2.2.1 Učebný plán

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet	ŠVP	0	1	1	1
hodín	ŠkVP	0	1	1	1

5.2.2.2 Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Na 1. stupni ZŠ sa budujú základy predmetu informatika a preto sa názov predmetu prispôbil na informatická výchova.

Poslaním vyučovania informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika/informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika/informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky/informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

5.2.2.3 Organizácia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Motivačné metódy využijeme na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, akými sú:

- *motivačné rozprávanie* (citové približovanie obsahu učenia)
- *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- *motivačná demonštrácia* (vzbudenie záujmu pomocou ukážky)

Expozičné metódy používané pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva)

- *inštruktáž* (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu)

Problémové metódy majú v tomto predmete významné miesto:

- *projektová metóda*

Organizačné formy:

- *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),

5.2.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Cieľom informatickej výchovy na 1. stupni ZŠ je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenia v rôznych grafických editoroch.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti).

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,

- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inováčných postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčné zmeny,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám.

5.2.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tématického celku	2.r	3.r	4. r
Informácie okolo nás	20	19	15
Princípy fungovania IKT	6	8	-
Komunikácia prostredníctvom IKT	2	4	7
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie	5	2	11

2. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Bezpečnosť práce	Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	bezpečná a správna práca so zariadením, možné riziká a ohrozenia, správna poloha tela pri práci, prispôsobenie, prestávky...
Informačná spoločnosť	Počítač v našom živote	pochopiť význam IKT v našom živote
	Čo je počítač	vymenovať z akých základných častí sa skladá počítač,
Princípy fungovania IKT	Práca s počítačovou myšou	pracovať s myšou, klávesnicou
	Precvičovanie práce s myšou	chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla, minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
	Ikony a okná	pracovať s myšou, klávesnicou,
	Počítačová klávesnica	
	Ovládanie počítača klávesnicou	ovládať samostatne výučbový SW,
	Precvičovanie ovládania počítača	
	Spúšťanie a ukončovanie programov	upraviť alebo dotvoriť obrázok a fotografiu
	Správne ovládanie počítača	pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
	Precvičovanie ovládania počítača	ovládať samostatne výučbový SW,
	Jednoduché výukové programy	
Práca s výukovým programom		
Informácie okolo nás	Grafická informácia	orientovať sa v prostredí jednoduchého grafického editora,
	Jednoduchý grafický editor	
	Čiary a výplň	
	Geometrické tvary	nakresliť efektívne obrázok pomocou geometrických tvarov,
	Geometrický diktát	
	Využitie čiar a geometrických tvarov	
	Maľované písanie	samostatne, ale i podľa návodu, nakresliť obrázok, vytvoriť návod a využiť jednotlivé nástroje,
	Samostatná práca s grafickým editorom	
	Samostatná práca s grafickým editorom	
	Zhrnutie a zopakovanie práce s grafikou	
	Zadávanie textu	pracovať v prostredí jednoduchého textového editora,
	Práca s textom	samostatne napísať, prepísať jednoduchý text,
Zhrnutie a zopakovanie práce s textom		
Komunikácia prostredníctvom IKT	Internet ako zdroj zábavy	napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky,
	Pravidlá správania na internete	rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné.
	Bezpečne na internete	
	Internet ako zdroj poznatkov	vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na internete,
	Práca s CD, DVD	spustiť CD, DVD cez tento počítač,

3. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Bezpečnosť práce	bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	bezpečná a správna práca so zariadením, možné riziká a ohrozenia, správna poloha tela pri práci, prispôsobenie, prestávky...
Princípy fungovania IKT	práca s myšou a klávesnicou	pracovať s myšou, klávesnicou,
	ovládanie PC klávesnicou	
	Operačný systém	Význam a funkcie operačného systému
	Správa súborov a priečinkov	Pochopiť čo je súbor, čo je priečinok
	Vytváranie priečinkov	Vytvoriť priečinok, pomenovať ho
Informácie okolo nás	Textové editory	Poznať textové editory, ich funkciu
	uloženie a otvorenie súboru	samostatne text uložiť a otvoriť,
	Vkladanie textu	vysvetliť zásady správneho písania klávesnicou
	Zdokonaľovanie písania	
	Jednoduchá úprava textu	upraviť alebo dotvoriť obrázok a fotografiu
	kopírovanie, presúvanie	
	úpravy písma	upraviť veľkosť písma, typ a farbu písma
Príprava na tlač a tlač dokumentu	Vedieť vytlačiť dokument na tlačiarni	
Princípy fungovania IKT	Využitie IKT v škole	
	Hardware	
	Časti počítača	vymenovať z akých základných častí sa skladá počítač,
	Vstupné zariadenia	
	Výstupné zariadenia	
	Zapojenie komponentov	
Informácie okolo nás	Grafické editory	Poznať grafické editory a ich funkciu
	Nástroje grafického editora	Orientovať sa v prostredí jednoduchého grafického editora,
	Obrázok uložiť, otvoriť	obrázok uložiť a otvoriť,
	Samostatná práca v grafickom editore	nakresliť efektívne obrázok pomocou geometrických tvarov,
	Jednoduché úpravy obrázka	samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie (kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie),
Informačná spoločnosť	Jednotlivé typy súborov	
	multimediálna informácia	rozpoznať typy súborov podľa prípony
Komunikácia prostredníctvom IKT	Internet – zdroj poznatkov a zábavy	napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky,
	Orientácia na internete	si samostatne nájsť a prečítať informáciu na internete,
	Bezpečnosť na internete	rozpoznať vhodné webové stránky
	Obrázky z internetu	vyhľadať a spracovať obrázky z internetu
Postupy, riešenie problémov	samostatné práce	
	samostatné práce	pracovať samostatne a v skupine na projekte,

4. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvodná hodina, Bezpečnosť práce	bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	bezpečná a správna práca so zariadením, možné riziká a ohrozenia, správna poloha tela pri práci, prispôsobenie, prestávky...
Komunikácia prostredníctvom IKT	Internetové služby	spoznať služby internetu
	E-mail	s pomocou učiteľa si založiť vlastnú e-mailovú schránku,
	Vytvorenie e-mailu	
	Heslo a bezpečnosť	používať jednoduché zásady písania e-mailov
	Písanie e-mailu	
	Netiketa	poznať pravidlá slušnosti na internete
Informácie okolo nás	Digitálna fotografia	digitálnym fotoaparátom odfotiť a fotku uložiť
	Fotografia do PC	
	Skenovanie	za pomoci učiteľa skenovať,
	Jednoduchá úprava fotografií	upraviť alebo dotvoriť obrázok a fotografiu
	Autorské práva	pochopiť základné autorské práva.
	Plagát, pozvánka	samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
	samostatná práca s fotografiou	
	Zvuk v počítači	zvuk nahráť prostredníctvom mikrofónu, ktorý vie zapojiť,
	Nahrávanie zvuku	
	Úprava zvuku, efekty	
	samostatná práca	
	Animácia	vytvoriť jednoduchú animáciu v grafickom editore,
	tvorba vlastnej animácie	
	Projekt – animácia	pracovať samostatne a v skupine na projekte,
Dokončovanie projektu		
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie	Základy algoritmickej	získať základy algoritmického myslenia
	Čo je programovanie	
	Programovacie prostredie	riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí,
	Programovacie prostredie	
	ukážky úloh a riešení	
	samostatné úlohy	vytvoriť jednoduchý multimediálny projekt,
	samostatné úlohy	
	výber a príprava projektu	pracovať samostatne a v skupine na projekte,
	realizácia projektu	
	prezentácia projektu	samostatne prezentovať pred spolužiakmi svoju prácu – projekt.
	prezentácia projektu	

5.2.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Hodnotenie je neoddeliteľnou, ale zároveň jednou z najcitlivejších a najzložitejších súčasti vyučovacieho procesu. Je nesmierne dôležité, aby našim cieľom bolo hodnotiť u žiaka to, čo vie, nie to čo nevie. Nie je dôležité, či žiak zvládol učivo na prvýkrát alebo mu to trvalo dlhšie, ale či naozaj získal predpísané vedomosti, zvládol príslušné zručnosti, pochopil učivo, vie riešiť problém, úlohy a je schopný splniť požadovaný štandard. Ide o komplexné hodnotenie: či je žiak schopný riešiť zadané problém, ako žiak pochopil možnosti, ktoré možno využiť pri každodenných činnostiach. Súčasťou hodnotenia má byť aj schopnosť prezentovať výsledky svojej práce.

Motivačné hodnotenie: známkovaná aktivita žiakov známku výbornú za výnimočnú prácu

kontrolné hodnotenie: krátke previerky na zistenie pochopenia a naučenia sa učiva, hodnotenie praktickej samostatnej práce žiakov. Na hodnotenie predmetu vychádzame z metodických pokynov č. 22/ 2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

5.2.2.7 Prierezové témy

Mediálna výchova

- Práca s internetom.
- Informačné technológie v praxi.

Environmentálna výchova

- Spracovanie grafickej informácie.
- Rozprávka s obrázkami v texte.
- Práca s internetom.
- Informačné technológie v praxi.

Ochrana života a zdravia

- Plagát na tému: Zdravý životný štýl, ochrana zdravia.

5.2.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.2.2.9 Učebné zdroje

Názov tematického okruhu	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Informácie okolo nás	Blaho, Kalaš: Tvorivá informatika - Prvý zošit z programovania + CD CD-2005-5665/87721:09	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet
Komunikácia prostredníctvom IKT	Varga, Hrušecká: Tvorivá informatika - Prvý zošit s internetom CD-2006-11016/26870-2:092	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet
Postupy, riešenie problémov,	Salanci:	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet

algoritmické myslenie	Tvorivá informatika - Prvý zošit o obrázkoch + CD CD-2005-3046/28747-23:092			
Princípy fungovania IKT	Blaho, Salanci: Tvorivá informatika - Prvý zošit o práci s textom + CD CD-2007-14051/28982-1:092	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet
Informačná spoločnosť	Kalaš, Winczer: Tvorivá informatika - Informatika okolo nás CD-2007-15414/32261-2:092 Kalaš a kol.: Tvorivá informatika- Prvý zošit o práci s číslami + CD Kalaš a kol.: Tvorivá informatika - Druhý zošit s internetom	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet

5.3 Príroda a spoločnosť**5.3.1 Prírodoveda****5.3.1.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	0,5	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1	1

5.3.1.2. Charakteristika predmetu

Predmet Prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov dieťaťa. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravotveda. Oblasti sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitosťami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesuálna stránka samotného poznávacieho procesu.

V 2. ročníku prírodoveda učí žiakov vnímať prírodu, jej krásy, zmeny v priebehu roka. Počas vyučovania žiaci sledujú prírodu, pozorujú javy v prírode, snažia sa vysvetľovať a hľadať odpovede na otázky týkajúce sa ročných období, rastlín a stromov v okolí školy, pozorovania oblohy, ochrany životného prostredia. Súčasťou prírodovedy je aj človek, starostlivosť o zdravie, bezpečnosť a zdravý spôsob života.

5.3.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút.

Metódy a formy vyučovania:

- zážitkové učenie,
- skupinové vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- metódy hrania rol,
- prezentácia,
- diskusia.

5.3.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Ciele predmetu**

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň.

Cieľom prírodovedy je:

- podporovať chuť učiť sa,
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,
- všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny,
- vnímať jedinečnosť prvkov prírody a prírodných výtvorov v okolí,
- rozumieť znakom, ikonám,
- hľadať riešenia na otázky,
- hľadať informácie,
- svoje návrhy interpretovať,
- diskutovať o návrhoch,
- vedieť robiť jednoduché pokusy, sledovať a výsledky sledovania zaznamenávať.

Čiastkové ciele predmetu

Jedným z parciálnych cieľov predmetu je efektívny a postupný rozvoj myslenia dieťaťa.

Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu /empíriu/ je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám.

Deti sú vyučovaním usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov bežných situácií tak, aby:

- sa rozvíjala ich schopnosť pozorovať detaily vzhľadom na celok / s čím súvisí schopnosť syntézy/
- sa naučili porovnávať / s čím neskôr súvisí schopnosť dedukcie/
- sa naučili identifikovať premenné skúmanej situácie / s čím súvisí schopnosť tvorby testov hypotéz a predpokladov /
- vedeli identifikovať podstatné znaky objektov a ich premenlivé znaky / s čím súvisí schopnosť identifikovať výnimku alebo pravidlo/
- sa učili zovšeobecňovať vyslovovaním záveru z niekoľkonásobných pozorovaní / s čím neskôr súvisí schopnosť aplikovať osvojené vysvetlenie na podobné javy a modifikovať ho, ale aj schopnosť indukcie/
- sa naučili vyjadrovať svoje predstavy o javoch slovom a obrazom/ s čím neskôr súvisí schopnosť modifikácie predstáv abstraktnou manipuláciou – analýzou javu s imaginárnym druhým ja – využitie egocentrickej reči ako prostriedku myslenia/
- si rozvíjali schopnosť argumentácie s využívaním kauzality / s čím neskôr súvisí schopnosť tvoriť hypotézy opodstatnené vlastnou teóriou/
- dokázali zdieľať svoje predstavy s vrstovníkmi v pracovnej skupine/ s čím neskôr súvisí schopnosť efektívnej kooperácie/

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Komunikatívne a sociálne – interakčné

- konať primerane svojim bezprostredným sociálnym vzťahom
- pripraviť sa na sociálne správanie v rôznych spoločenských oblastiach
- rozvíjať sociálne zručnosti

IKT

- využitie IKT v každodennom živote a pri precvičovaní učiva
- získavať vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy
- rozvíjať svoju tvorivosť a estetické cítenie

Kritické myslenie a schopnosti riešiť problémy

- uvedomiť si svoje konanie, svoj vzťah k svetu
- poznať vlastné možnosti, schopnosti / pozorovanie/
- hodnotiť seba a svoje činy
- zhodnotiť situáciu, poukázať na rôznorodosť riešenia danej situácie
- vyjadriť prežité skúsenosti, zážitky
- sledovať vlastnú prácu, svoje postupy pri riešení úloh
- získavať a prehlbovať si schopnosť vcítiť sa do situácie iných

Funkčná gramotnosť

- pri individuálnej práci vedieť používať obrázky, text, vlastné knihy, slovníky, encyklopédie
- voľne sa vyjadriť textom, kresbou

Rozvoj osobnosti

- ovládať vlastné konanie a správanie
- poznať vlastné možnosti
- vedieť sám seba hodnotiť pri práci

5.3.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín			
	1.r	2.r	3.r	4. r
Veci okolo nás, vlastnosti látok, meranie vlastností látok, voda, vzduch		9	17	2
Technika, technické objavy			6	
Živé organizmy			10	
Rodina	3			
Plynutie času	4			
Osobná hygiena a psychohygiena	7			
Hmota	3			2
Zmeny v prírode	4			
Zvieratá	4			8
Rastliny a semená	3			
Voda	5			3
Ja a príroda		4		
Rastliny okolo nás		12		
Ja a moje zdravie		3		
Voda v prírode		5		
Rastliny				5
Plynné, kvapalné a pevné látky				2
Rastliny poľí a lúk				4
Ľudské telo				4
Vesmír				2
Sila				1

1. ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 1.ročník**

Uviest' ako sa mení počasie v jednotlivých mesiacoch v roku

Rozpoznať druhy ovocia a zeleniny

Uviest' príklady potravín, ktoré sú zdravé pre človeka a ktoré nie, porovnať ich.

Vysvetliť prečo musíme dodržiavať pitný režim

Diskutovať, čo sa stane s vodou, ktorú pijeme?

Porozprávať ako sa treba starať o rastliny v zime.

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zmeny v prírode	Cyklus stromu	Druhy stromov, listy stromov Na základe listov porovnávanie stromov	Porovnať listy jednotlivých stromov Na základe listov poznať druhy stromov
	Projekt Prečo padá list zo stromu Kalendár prírody	Ročné obdobie, mesiace v roku, charakteristiky počasia poľné plodiny, ovocie a zelenina	Vedieť si zaznamenávať počasie podľa znakov: vietor, dážď, slnečno Uviest' ako sa menia ročné obdobia Uviest' ako sa mení počasie v jednotlivých mesiacoch v roku Rozpoznať druhy ovocia a zeleniny
Osobná hygiena a psychohygi ena	Denný poriadok žiaka Projekt Zostavenie jedálneho lístka na týždeň	Pravidelné stravovanie , striedanie práce a odpočinku, správne stolovanie	Poznať pravidlá pravidelného stravovania Vysvetliť dôvody striedania práce a odpočinku Uviest' príklady správneho a nesprávneho stolovania
	Čistota tela	Hygiena človeka, zásady	Vedieť správne použiť zubnú kefku Vysvetliť význam osobnej hygieny
	Zdravá výživa Projekt Potraviny, ktoré č Projekt Potraviny, ktoré človeku škodia Potraviny dôležité pre zdravie Príprava zeleninového šalátu	Zásady zdravej výživy	Uviest' príklady potravín, ktoré sú zdravé pre človeka a ktoré nie, porovnať ich
Plynutie času	Čas a jeho trvanie Projekt príprava presýpacích hodín	Objektívny a subjektívny čas	Vysvetliť plynutie času Porovnať objektívny a subjektívny čas Zoradiť obrázky podľa plynutia času (rastlina človek, zvieratá)
	Hodiny		Poznať celé hodiny
Zvieratá	Voľne žijúce zvieratá		Pracovať s encyklopédiou
	Domáce zvieratá		Diskutovať na tému ako sa pohybujú zvieratá
	Domáce vtáky		Klasifikovať domáce zvieratá podľa znakov
Rodina	Moja rodina	Členovia rodiny	Vymenovať členov rodiny
	Voda a rastliny		Porozprávať ako sa treba starať o rastliny v zime

Voda	Voda a človek	Rastliny v zime	Vysvetliť prečo musíme dodržiavať pitný režim Diskutovať, čo sa stane s vodou, ktorú pijeme?
Rastliny a semená	Semeno Projekt je to semeno Záhľadné semená		Vedieť zasadiť semeno Opísať pri pozorovaní ako kľíči semeno
Hmota	Ľudia a veci Projekt Je to hmota Je vzduch hmota?	Ručná a strojová výroba Materiály na výrobu Vlastnosti hmoty	Na základe zmyslových vnemov určiť rôzne druhy hmoty

2. ročník

Čiastkové ciele predmetu pre 2.ročník

- Vedieť roztriediť ovocie podľa semien
- Schematicky zakresliť zloženie plodu
- Vytvoriť pojmovú mapu: plody, zelenina, ovocie.
- Rozpoznať rozdiely a súvislosti v pojmoch úraz a choroba
- Vymenovať úrazy a choroby
- Poznať základný obsah lekárničky.
- Zdôvodniť či, potrebujú rastliny vodu a vzduch?
- Vyhľadať informácie z encyklopédie alebo z internetu.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hmota	Vietor je pohyb vzduchu Vzduch je hmota	Vedieť pripraviť experiment, ktorým dokáže, že vzduch je hmota Opísať, čím je zaujímavý vietor na jeseň a porovnať ho s vetrom v iných ročných obdobiach
	Rozprávka o troch prasiatkach z hľadiska technológie stavby Stavba, remeselníci, stavebný materiál, stavebné stroje, stavebné náradie	Vymodelovať domček podľa rozprávky Postaviť múrik alebo domček zo skladačky
Zelenina a ovocie	Plod, semeno Kôstkovice, bobule, malvice, konzervácia ovocia	Vedieť roztriediť ovocie podľa semien Schematicky zakresliť zloženie plodu Vytvoriť pojmovú mapu: plody, zelenina, ovocie
	Semená a plody Zelenina koreňová, listová, plodová Uskladňovanie zeleniny	Pozorovať a zapisovať zmenu plodu semena počas štyroch týždňov, urobiť závery z pozorovania Roztriediť zeleninu podľa znakov
U lekára	Úraz, choroba, lekárnička	Rozpoznať rozdiely a súvislosti v pojmoch úraz a choroba Vymenovať úrazy a choroby Poznať základný obsah lekárničky
	Teplomer, lekár	Opísať návštevu u lekára Zmerať teplotu teplomerom
	Druhy teplomerov	Vedieť odmerať teplotu vody Zostrojiteľ teplomer
	Očný, ušný, krčný, zubný	Diskutovať o lekárskej ambulancii Vyhľadať informácie v odbornej literatúre a na internete

	Detský a dospelý chrup, príčina kazov, Ústna dutina	Opísať správne čistenie ústnej dutiny
	Správne hygienické návyky, spánok, pohyb na čerstvom vzduchu	Osvojiť si správne hygienické návyky
Práca a odpočinok	Pracovné dni, dni pracovného pokoja, Dovoľenka, prázdniny Kalendár, voľný čas	Vedieť sa orientovať v kalendári
Voda	Farba, chuť a vôňa vody Užitočnosť a škodlivosť vody	Pripraviť experiment akú chuť má voda? Pripraviť experiment čo sa vo vode rozpustí, čo sa nerozpustí
		Uviesť návrh ako zabrániť znečisteniu vody
Cyklus stromu	Ihličnaté a listnaté stromy	Navrhnuť riešenie na ochranu parku Rozoznať ihličnaté a listnaté stromy Určovať stromy podľa atlasu rastlín
	Rastliny a živočíchy v lese, význam lesa pre človeka	Diskutovať, čo nám dáva les, ako sa máme správať v lese
	Podmienky pre rast rastlín	Zdôvodniť či, potrebujú rastliny vodu a vzduch? Vyhľadať informácie z encyklopédie alebo z internetu Pripraviť prezentáciu záverov dlhodobých pozorovaní a experimentov v elektronickej podobe alebo vo forme posteru
Rastliny a semená	Prvky živej a neživej prírody Časti rastliny	Zakresliť rastlinu a jej časti Pozorovať a zapísať dlhodobý rast rastliny
		Poznať vybrané rastliny vo svojom okolí Určiť rastliny podľa atlasu rastlín Vyhľadať informácie v odbornej literatúre alebo na internete Pripraviť prezentáciu záverov dlhodobých pozorovaní a experimentov v elektronickej podobe alebo vo forme posteru

3.ročník**Čiastkové ciele predmetu pre 3.ročník**

Vedieť zdôvodniť zmeny vlastností látok -topenie, tuhnutie, vyparovanie, kondenzácia.
 Poznať princíp fungovania jednoduchých strojov.
 Zostrojiť pri modelovaní funkčný model zariadení, ktoré obsahujú jednoduché stroje.
 Vysvetliť význam elektrickej energie.
 Zostaviť jednoduchý elektrický obvod.
 Vysvetliť význam elektrickej energie.

Tematický celok a jednotlivé témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Veci okolo nás, vlastnosti látok, meranie vlastností látok, voda, vzduch Triedenie a rozpoznávanie látok podľa ich vlastností	Vlastnosti látok podľa	Určiť vlastnosti látok podľa zmyslových vnemov Vedieť zdôvodniť zmeny vlastností látok -topenie, tuhnutie, vyparovanie, kondenzácia Odmerať objem kvapalín podľa odmerného valca

<p>Zmeny vlastnosti látok Voda – vlastnosti vody Vzduch- čistota, pohyb vzduchu</p> <p>Porovnávanie a meranie Meranie objemu kvapalín podľa valca Meranie hmotnosti Fyzikálne veličiny. Hmotnosť, čas, objem, teplota, sila Meranie fyzikálnych veličín meradlami, zápis do tabuliek</p>	<p>zmyslových vnemov</p> <p>Meranie kvapalín, odmerný valec, filter na vodu, hmotnosť, fyzikálne veličiny, čas, teplota, sila Medzinárodné jednotky fyzikálnych veličín.</p>	<p>Odmerať hmotnosť Odmerať teplotu vody a vzduchu laboratórnym teplomerom Odmerať teplotu ľudského tela lekársnym teplomerom Odmerať silu silomerom Zosumarizovať výsledky merania do tabuľky Pripraviť experiment na zistenie podmienok zmeny látok Porovnávať vlastnosti látok, sily, hmotnosti žiakov v triede Zostrojiť filter na čistenie vody Poznať jednotky objemu a hmotnosti Poznať meradlo času Poznať jednotku teploty, rozumieť znamienku : + a – pri označovaní teploty Uviesť tri príklady pôsobenia sily v našom živote Poznať meradlo sily, jej jednotku a značku.</p>
<p>Technika, technické objavy Technika okolo nás Jednoduché stroje Projekty: premiestňovanie nákladu Ako Egypťania stavali pyramídy Prevody ozubených kolies v domácnosti Vytvor svetelný pútač pre.... Elektrická energia</p>	<p>Páka , kladka, naklonená rovina, prevody ozubených kolies</p>	<p>Zdôvodniť význam techniky v našom živote Poznať princíp fungovania jednoduchých strojov Zostrojiť pri modelovaní funkčný model zariadení, ktoré obsahujú jednoduché stroje Vysvetliť význam elektrickej energie Zostaviť jednoduchý elektrický obvod Vyhľadávať informácie</p>
<p>Živé organizmy Človek</p> <p>Živočíchy</p>	<p>Hlavné vonkajšie časti ľudského tela Podmienky pre život človeka</p> <p>Vonkajšie časti živočíchov, pohyb živočíchov podmienky života živočíchov,</p>	<p>Poznať pojmy, hlava, telo, atď...schematicky to znázorniť Vysvetliť vzťah človek, voda, vzduch, pôda.</p> <p>Poznať vonkajšie časti živočíchov.</p>

4.ročník

Čiastkové ciele predmetu pre 4.ročník

Žiak vie, že rastliny majú veľa znakov spoločných a tým sa odlišujú od iných živých súčastí prírody. Žiak zároveň vie, že rastliny sa inými znakmi vzájomne odlišujú – žiak má osvojené základy poznávania druhovej rozmanitosti. Žiak pozná 10 rastlín (vie ich pomenovať rodovým názvom), ktoré bežne pozoruje vo svojom okolí a vie vysvetliť, na základe ktorých znakov rozpoznal, že ide o daný druh. Žiak dokáže detailne pozorovať rôzne rastlinné druhy a identifikovať niektoré druhoové rozdiely.

Žiak vníma lúku ako priestor, na ktorom rastie množstvo rôznorodých rastlín a žije tu veľké množstvo rôznorodých živočíchov.

Žiak vie vysvetliť, čím sa živočíchy a rastliny vzájomne podobajú a čím sa vzájomne odlišujú.

Žiak vníma vodu ako priestor pre život rôznorodých rastlín a živočíchov, ktoré nie je často vidieť na prvý pohľad alebo voľným okom.

Žiak vie vysvetliť, že hmotu je možné meniť nielen pôsobením tepla, ale aj rôznych látok

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Rastliny		
Potrebuju všetky rastliny rovnaké množstvo vody?	Význam vody pre rastliny Vodné rastliny, suchomilné rastliny	Žiak vie, že rastliny potrebujú pre svoj život vodu. Žiak vie, že rastliny sa môžu líšiť v tom, koľko vody pre svoj život potrebujú. Žiak vie, že niektoré rastliny žijú pod vodou, iné na vode a niektoré vodu potrebujú v pôde. Vie uviesť príklady rastlín, ktoré žijú vo vode (lekno, žaburinka) a vie uviesť príklady rastlín, ktoré žijú na miestach s malým množstvom vody (skalnice, kaktusy). Uvedený jav vie s pomocou učiteľa prakticky skúmať. Uvedomuje si, že rastliny rastú na miestach, ktoré poskytujú rastlinám rôzne množstvo vody – pri vode i vo vode, ale aj na suchých miestach a skalách. Žiak spoznáva, že rastliny rastúce na suchých miestach vydržia dlhšie bez vody ako rastliny žijúce vo vlhkých podmienkach.
Potrebuju všetky rastliny rovnaké množstvo svetla a tepla?	Význam svetla pre rastliny Rastliny krátkych dní Rastliny dlhých dní	Žiak vie, že tie rastliny, ktoré prirodzene rastú na tienistých miestach neprežijú na miestach s priamym slnečným svetlom a naopak. Danú informáciu vie pozorovať v prírode a potvrdiť si tak vedomosť skúsenosťou. Uvedomuje si, že poznáme aj rastliny, ktoré rastú a kvitnú na jar alebo na jeseň, keď je deň ešte krátky a počasie chladnejšie a potom sú rastliny, ktoré kvitnú počas leta, kedy je deň dlhý a teplý. Vie uviesť niekoľko príkladov rastlín, napríklad snežienky, reďkovka, chryzantémy alebo paprika.
Čím sa od seba rastliny odlišujú?	Druhovú rozmanitosť rastlín	Žiak vie, že rastliny majú veľa znakov spoločných a tým sa odlišujú od iných živých súčastí prírody. Žiak zároveň vie, že rastliny sa inými znakmi vzájomne odlišujú – žiak má osvojené základy poznávania druhovej rozmanitosti. Žiak pozná 10 rastlín (vie ich pomenovať rodovým názvom), ktoré bežne pozoruje vo svojom okolí a vie vysvetliť, na základe ktorých znakov rozpoznal, že ide o daný druh. Žiak dokáže detailne pozorovať rôzne rastlinné druhy a identifikovať niektoré druhové rozdiely.
Majú všetky rastliny rovnaký koreň?	Koreň rastliny Tvar a funkcia koreňa	Žiak vie vysvetliť dve základné funkcie koreňa – čerpanie živín z pôdy a upevnenie rastliny v pôde. Uvedomuje si, že rôzne rastliny majú rôzne korene a danú skutočnosť vie vedecky skúmať (objektívne s meraním a porovnávaním). Má osvojený poznatok, že rôzne korene sa líšia napríklad veľkosťou, pričom veľkosť súvisí s funkciou upevnenia v pôde (veľké rastliny potrebujú veľké korene). Vie vysvetliť, prečo majú rastliny hlbšie, širšie rozvetvené korene a to v súvislosti s funkciou koreňa pri získavaní vody a živín z pôdy. To znamená, že vie napríklad vysvetliť, prečo majú rastliny z oblastí s nedostatkom vody hlbšie korene. Poznanky o funkcii koreňa vie využiť pri presádzaní rastlín tak, aby rastlina po presadení prosperovala a ak neprosperuje, vie tento jav vysvetliť v súvislosti s narušením koreňovej sústavy. Žiak je oboznámený s tým, že koreň môže mať aj zásobnú funkciu, vie v tejto súvislosti uviesť príklady koreňovej zeleniny.
Majú všetky rastliny rovnaké stonky?	Rastlinná stonka Tvar a funkcia stonky	Žiak má osvojený poznatok o tom, že rastliny sa odlišujú stonkou. Okrem toho, že vie rozdeliť rastliny na byliny a dreviny a tie na kry a stromy, vie detailným pozorovaním zistiť, akými rôznymi vlastnosťami sa stonky odlišujú. Vie, že stromy majú rôznu výšku, hrúbku, odlišujú sa kôrou. Vie, že byliny môžu mať napríklad dutú alebo plnú stonku, môžu byť na priereze okrúhle, oválne, hranaté, môžu mať na stonke chlčky, iné môžu byť bez chlčkov a podobne. Žiak vie pozorovať, že niektoré stonky sa vetvia a iné nie, informácie primerane reprodukuje. Vie vysvetliť, že niektoré stonky vytvárajú úponky, ktorými sa prichytávajú o podklad a dostávajú sa tak vyššie, aby mali lepší prístup k svetlu.
Majú všetky rastliny rovnaké listy?	Rastlinné listy Tvar a funkcia listov	Žiak vie, že rastliny sa vzájomne od seba dajú rozlišovať napríklad tvarom listovej čepele, kresbou žilnatiny a rôznosťou zúbkovania na okraji listu, ako aj farbou. Pri poskytnutí viacerých rastlinných druhov vie vymenovať niektoré znaky, ktorými sa listovými čepeľami vzájomne tieto rastliny odlišujú a dané znaky primerane opísať. Žiak vie jednoducho vysvetliť, že funkciou listov je prijímať slnečné svetlo a preto sú listy ploché a široké – aby zachytili väčšie

		množstvo svetla. Poznatok vie využiť pri objasňovaní pozorovaných javov, napríklad vie vysvetliť na základe pozorovania, že ak rastline odstránime väčšie množstvo listov, tak uhynie, lebo nemá ako získavať slnečné svetlo.
Majú všetky rastliny rovnaké kvety?	Kvety Tvar a zloženie kvetov	Žiak vie, že rastliny sa vzájomne od seba odlišujú rôznym tvarom, farbou a zložením kvetov. Pri porovnávaní kvetov si okrem farby všimne tvar a počet lupenčov a farbu a počet tyčiniek. Vie, že na povrchu tyčiniek je peľ, ktorý môže mať rôznu farbu. Vie, že niektoré rastliny majú samostatné kvety a iné ich majú zoskupené do súkvetí. Vie pozorovať aj veľmi drobné kvety nevýrazných farieb, napríklad kvet liesky, orecha, skorocelu, žihľavy či rôznych druhov tráv. Jednoducho vie vysvetliť funkciu kvetu – z kvetu sa vyvíjajú plody, ktoré obsahujú semená.
Prečo rastliny kvitnú?	Funkcia kvetov Opeľovače	Žiak vie, že rastliny tvoria kvety preto, aby vytvorili plody obsahujúce semená, z ktorých v ďalšom roku vyrastú nové rastliny. Žiak vie, že kvety môžu mať veľmi rôzne tvary, veľkosti, niekedy sú nenápadné, inokedy veľmi výrazné. Žiak si uvedomuje, že niektoré rastliny poznáme zvyčajne v kvete a iné poznáme skôr bez kvetov. Vie vysvetliť túto skutočnosť tým, že niektoré kvety kvitnú pomerne dlho a iné kvitnú veľmi krátko. Žiak vie, že v kvete sa nachádzajú tyčinky a na nich je peľ, ktorý opeľovače prenášajú na iné kvety a len vtedy sa môže zmeniť kvet na plod.
Čím sa odlišujú plody rôznych rastlín?	Rastlinné plody Tvar a funkcia rastlinného plodu	Žiak vie vysvetliť, že plod je tá časť rastliny, ktorá vzniká z kvetu po jeho opelení. Jednoducho vie opísať proces opelenia pomocou vetra a opeľovačov (včely, čmele, motýle). Uvedenú informáciu vie spojiť s vlastnou minulosťou skúsenosťou s pozorovaním opeľovačov na kvetoch a vie vysvetliť, ako sa dostane peľ z jedného kvetu na druhý. Vie, že plod obsahuje semeno. Jednoduchým pozorovaním vie zistiť, ktoré druhy ovocia a zeleniny sú plody, ktoré vznikli z kvetu a sú nositeľmi semien. Vie, že zo semena vyrastie nová rastlina. Vie vysvetliť, že rastliny sa vzájomne od seba odlišujú tvarom, farbou, veľkosťou a inými charakteristikami plodu. Detailným pozorovaním zisťuje rôzne vlastnosti plodov, skúma, kde sú uložené semená a zamýšľa sa nad funkciou plodu, diskutuje s učiteľom a spolužiakmi, s pomocou učiteľa vyhľadáva informácie v sekundárnych zdrojoch (plod sa tvorí kvôli tomu, aby sa rastlina rozmnožovala ďalej do prostredia a preto majú niektoré semená rôzne nástroje na to, aby sa zachytávali na srsti zvierat a prenášali sa na väčšie vzdialenosti, aby mohli letieť vzduchom alebo obsahujú veľa zásobných látok, ktoré lákajú živočíchov, tie ich prenášajú, uskladňujú, konzumujú a tak aj na veľké vzdialenosti prenášajú).
Vznikne z každého semena nová rastlina?	Semená Rozmnožovanie rastlín	Žiak vie, že poznáme zrelé a nezrelé plody a vysvetľuje zrelosť na rôznych príkladoch z bežného života (jablká, paradajky, jahody). Vie, že len zrelé plody obsahujú semená, ktoré vyklíčia. T. j. chápe, že aj semená musia dozrieť (vie uviesť príklad nezrelých semien v jablku, ktoré nemajú potrebnú tvrdosť, farbu, plnosť). Jednoduchým skúmaním vie zistiť, že nezrelé semená nevyklíčia.
Kedy semeno vyklíči?	Podmienky klíčenia semien: teplo, voda, vzduch	Žiak vie, že zrelým semenám je potrebné poskytnúť dostatok vhodných podmienok na to, aby vyklíčili. Žiak vlastnou výskumnou činnosťou s pomocou učiteľa zisťuje, že semeno nepotrebuje na vyklíčenie svetlo, určite potrebuje teplo, vodu a vzduch. Žiak vie, že čas, za ktorý vyklíčia rôzne druhy semien je rôzny. Žiak vie pozorovať klíčenie rôznych druhov semien a viesť si záznamy z pozorovania, vytvoriť záver.
Vyklíčia aj poškodené semená?	Klíčovosť semien	Žiak vlastnou výskumnou činnosťou príde na to, že poškodené semená nevyklíčia. Samostatne vie navrhovať rôzne spôsoby poškodení a sleduje efekt na proces klíčenia (semená upravené varom, rozkrojené, rozdrvené, uložené na dlhšiu dobu do slanej vody a podobne).
Rozmnožujú sa rastliny len semenami?	Vegetatívne rozmnožovanie rastlín	Žiak vie, že rastliny je možné rozmnožovať aj pomocou iných častí rastlín ako sú semená. Vie, že rastliny je možné rozmnožovať napríklad hľuzami (zemiak), poplazmi (jahoda) a odrezkami (maliny). Žiak vie, že hľuzy, poplazy a odrezky neobsahujú semená. Žiak samostatne skúma, ktoré izbové rastliny je možné rozmnožovať odrezkami rôznych častí rastliny.
Ako dlho žijú	Dĺžka života	Žiak vie, že niektoré rastliny žijú dlho a iné krátko a že dĺžka života rastliny

rastliny?	rastlín Jednoročné, dvojročné a trváce rastliny	závisí aj od druhu rastliny. Vie, že existujú aj rastliny, ktoré žijú len jeden rok, prípadne časť roka: vyrastú zo semena, zakvitnú, prinesú plody, v ktorých sú semená a uhynú. V ďalšom roku zo semien vyrastú nové rastliny. Vie, že niektoré rastliny nekvitnú každý rok, napríklad v prvom roku vôbec nezakvitnú, zhromažďujú látky do zásoby a zakvitnú až v ďalšom roku – napríklad mrkva.
2. Rastliny poľí a lúk		
Čo môžeme nájsť na lúke?	Rôznorodosť lúčneho porastu	Žiak vníma lúku ako priestor, na ktorom rastie množstvo rôznorodých rastlín a žije tu veľké množstvo rôznorodých živočíchov. Vie, že živočíchy tu žijúce majú stavbu tela a spôsob života prispôbený lúčnemu porastu. Žiak vie, že prítomnosť rôznych druhov živočíchov je možné zistiť podľa zvukov, ktoré z lúky vychádzajú. Vie aj to, že aj keď sa na prvý pohľad lúky na seba podobajú, môžu na nich rásť rôzne rastliny a môžu byť obývané rôznymi živočíchmi.
Aké rastliny rastú na lúke?	Typické druhy lúčnych rastlín Úvod do systematiky rastlín	Žiak si uvedomuje rôznorodosť porastu na lúke a vie ju objektívne skúmať. Žiak vie druhovú rôznorodosť dokázať tým, že vie vymenovať (nazvať rodovými názvami) 5 typických zástupcov slovenských lúk (vlčí mak, zvonček konáristý, rumanček roľný, nevädza poľná, lipnica lúčna) a opísať rozdielne a zhodné znaky týchto rastlín. Žiak vie detailným pozorovaním a porovnávaním identifikovať rozdiely v druhoch rastlín, ktoré patria do toho istého rodu, napríklad mak siaty a vlčí mak.
Aké živočíchy žijú na lúke?	Typické druhy živočíchov žijúcich na lúkach Spôsob života lúčnych živočíchov Úvod do systematiky živočíchov	Žiak si uvedomuje, že na lúke žijú rôznorodé živočíchy a vie túto rôznorodosť objektívne skúmať. Žiak vie druhovú rôznorodosť dokázať tým, že vie vymenovať (nazvať rodovými názvami) 5 typických zástupcov slovenských lúk (koník lúčny, lienka sedembodková, voška ružová, mlynárik kapustný, kvetárik dvojtvarý) a opísať rozdielne a zhodné znaky týchto živočíchov. O živočíchoch získava samostatne ďalšie informácie a vie rozprávať o spôsobe ich života. Žiak vie detailným pozorovaním a porovnávaním identifikovať rozdiely v živočíšnych druhoch, ktoré patria do tej istej skupiny živočíchov, ale sú odlišnými druhmi (rôzne druhy pavúkov, motýľov, koníkov, mravcov a pod.).
Čím sa odlišuje pole od lúky?	Rôznorodosť lúčneho porastu v porovnaní s poľnou monokultúrou	Žiak vie, že poľia vytvoril človek, aby mal kde pestovať plodiny, ktoré potrebuje na svoju obživu. Žiak vie, že na poliach rastú iné rastliny ako na lúke, a že na poľia vysadil rastliny človek, pričom na lúkach rastú prirodzene. Vie, že na poli zvyčajne rastie len jedna plodina, ostatné rastliny rastú len na okrajoch poľí. Žiak vie, že poľia sú zvyčajne postrekované rôznymi chemickými prípravkami, aby sa v nich nemnožili škodce. Dieťa si uvedomuje, že ten istý živočích vyskytujúci sa prirodzene na lúke je na poli považovaný za škodcu. Žiak vie pozorovaním zistiť, že na poliach je pozorovateľne menej druhov živočíchov, na medziach je ich viac, podobne na lúkach.
Aké živočíchy žijú na poli?	Typické druhy živočíchov žijúcich na poliach Spôsob života poľných živočíchov	Žiak vie vymenovať (pomenovať rodovým menom) 5 zástupcov živočíchov, ktoré žijú na poliach (zajac poľný, králik poľný, sokol sťahovavý, hraboš poľný, škrečok poľný), vie ich opísať a vie povedať, čím sa živia. Informácie vie spájať a vytvárať tak jednoduchý potravinový reťazec. O živočíchoch vie nájsť informácie v encyklopédii.
Aké rastliny rastú na poli?	Význam poľnej monokultúry Najvýznamnejšie e poľné plodiny a ich využitie	Žiak vie, že poľia vznikli z lúk, pričom pôvodné rastliny boli vytlačené na medze. Vie vysvetliť, aké pozitíva má pestovanie monokultúry. Pozná 5 druhov plodín, ktoré sa na poliach pestujú najčastejšie (kukurica, repka olejná, slnečnica, cukrová repa, obilie), vie ich opísať a vymenovať využitia danej rastliny. O obilninách vie, že poznáme rôzne druhy, napríklad pšenicu, raž, jačmeň a ovos a vie, aké rôzne použitie majú dané obilniny.
Čím sa odlišujú liečivé byliny od	Liečivé rastliny Najvýznamnejšie	Žiak vie vysvetliť význam liečivých rastlín pre človeka. Vo vysvetlení zdôrazňuje to, že rastliny obsahujú látky, ktoré pomáhajú liečiť zranenia a

iných rastlín?	e liečivé rastliny a ich spôsob využitia	ochorenia. Vie, že rôzne rastliny majú rôzny účinok, používajú sa na rôzne účely. Rozpoznáva najčastejšie používané liečivé byliny a pomenováva ich rodovými menami: repík lekársky, lipa malolistá, materina dúška, ruža šípová a skorocel kopijovitý. Vie, kde je možné rastliny nájsť a podľa ktorých znakov je možné ich rozpoznať. Pracuje s atlasom rastlín a samostatne zisťuje, na čo sa liečivá bylina používa. Zisťuje, kde v okolí školy a bydliska sa nachádzajú uvedené liečivé byliny.
Ako zbierať a uskladňovať liečivé byliny?	Zbieranie a uskladňovanie liečivých rastlín	Žiak vie, že liečivé účinky môžu mať rôzne časti rastlín – korene, listy, kvety, plody. Na príklade repíka, lipy, ruže šípovej a skorocelu vie vysvetliť, ktoré časti rastlín sa zbierajú. Žiak si uvedomuje, že je nebezpečné zbierať rastliny, ktoré nepoznáme, lebo poznáme aj jedovaté rastliny, ktorú môžu spôsobiť otravu až smrť. Žiak vie opísať postup, ako je potrebné rastliny sušiť a uskladňovať.
Ako sa pripravuje čaj z liečivých bylín?	Rozpustné a nerozpustné látky – príprava výluhu Zvyšovanie rozpustnosti látok – príprava čaju	Žiak skúma, koľko látok sa uvoľňuje z liečivých rastlín do vody, ak sušené rastliny zalejeme studenou, teplou a horúcou vodou (pozoruje intenzitu zafarbenia). Na základe záveru zo skúmania zdôvodňuje, prečo je potrebné používať pri príprave čaju horúcu vodu. Žiak skúma, ako sa rozpúšťajú látky zo sušeného čaju v studenom a teplom alkohole a ako v oleji. Vytvára z pozorovania závery a pri ich tvorbe využíva vedomosti o rozpustnosti látok vo vode.
3. Živočích		
Čo majú všetky živočích spoločné a čím sa odlišujú?	Životné prejavy organizmov Podobnosti a rozdiely v živočíšnej ríši Základ systematiky stavovcov: obojživelníky, plazy, ryby, vtáky, cicavce	Žiak vie vysvetliť, čím sa živočích a rastliny vzájomne podobajú a čím sa vzájomne odlišujú. Medzi špecifikami živočíchov spomína aj získavanie potravy. Zároveň si žiak uvedomuje, že živočích sa vzájomne od seba odlišujú a to nielen tvarom, ale najmä spôsobom života. Žiak vie, že živočích, ktoré sa vzájomne na seba viac podobajú (tvarom tela, spôsobom života) patria do tej istej skupiny živočíchov – napríklad obojživelníky, plazy, ryby, vtáky, cicavce. Pozorovaním skupiny živočíchov vie žiak samostatne vytvoriť opisnú charakteristiku danej skupiny – vie živočích porovnať a zistiť, v ktorých znakoch sa zhodujú (sú si podobné). Informácie si vie vyhľadať v rôznych informačných zdrojoch a overiť si tak spôsob vlastného uvažovania.
Prečo sa hady vyhrievajú na kameňoch?	Plazy Chladnokrvný živočích	Žiak vie opísať skupinu plazov a vie vymenovať troch zástupcov (užovka, vretenica, jašterica), ktorí do danej skupiny patria. Živočích vie vizuálne rozpoznať. Chápe a vie jednoducho vysvetliť, čo to znamená, že plazy sú chladnokrvné (vysvetľuje, že plazy sú v chlade strnulé, lebo si nevedia vytvoriť vlastné teplo tak, ako to dokáže človek). Žiak dáva informácie do súvislosti s tým, kde je možné plazy najčastejšie nájsť (na skalách, múroch, chodníkoch, kde sa vyhrievajú).
Dokážu lietať všetky vtáky?	Vtáky	Žiak vie opísať skupinu vtákov a vie vymenovať piatich zástupcov (napríklad: vrabec, drozd, lastovička, sokol, labuť). Vie opísať spôsob života daných živočíchov, uvedomuje si, že sa vzájomne odlišujú napríklad spôsobom získavania potravy (dravé a nedravé vtáky). Zároveň vie, že všetky vtáky kladú vajcia a vie opísať, ako sa vtáky o vajcia a neskôr o mláďatá starajú. Žiak vie, že rôzne druhy vtákov hniezdia na rôznych miestach a je ich možné rozpoznať aj podľa typu hniezda a podľa tvaru, veľkosti a sfarbenia vajec. Vie, že medzi vtáky patria aj nelietavé živočích, napríklad pštros a tučniak, ktoré majú perie a zobák tak, ako ostatné vtáky. Uvedené živočích vie vizuálne rozpoznať.
Prečo niektoré živočích žijú v skupinách?	Živočíšne spoločenstvá	Žiak vie, že niektoré živočích žijú v skupinách a vie jednoducho vysvetliť význam tohto zhlukovania, napríklad na svorke vlkov, stáda koní a krdli lastovičiek. Žiak vie, že živočích sa môžu zhlukovať len v určitom čase a pre určitý účel alebo žijú v spoločenstvách celý život. Žiak vie, že k živočíchom patria aj drobné organizmy, napríklad hmyz. Tiež vie, že niektoré druhy hmyzu vytvárajú spoločenstvá, napríklad mravce a včely. Vie vysvetliť, aký význam má pre tieto živočích tvorba spoločenstiev.
Ako žijú mravce?	Mravce ako spoločenský hmyz	Žiak vie opísať spôsob života mravcov, rozmnožovací cyklus, spôsob získavania potravy a orientáciu v priestore. Pri vysvetľovaní používa informácie o organizačnej štruktúre mraveniska a o jednotlivých kastách mravcov.

	Spôsob života spoločensva	Nakoniec vie zhodnotiť, ako je život v spoločensve pre mravce prospešný, pričom vytvára vlastný úsudok a vyhľadáva informácie o spôsobe života rôznych druhov mravcov v rôznych sekundárnych informačných zdrojoch.
Ako žijú včely?	Včely ako spoločenský hmyz Spôsob života spoločensva	Žiak vie opísať spôsob života včiel, rozmnožovací cyklus, spôsob získavania potravy a orientáciu v priestore. Pri vysvetľovaní používa informácie o organizačnej štruktúre včelej rodiny – rozpoznáva matku, trúda a robotnicu. Nakoniec vie zhodnotiť, ako je život v spoločensve pre včely prospešný, pričom vytvára vlastný úsudok a vyhľadáva informácie o spôsobe života včiel v rôznych sekundárnych informačných zdrojoch.
Aký úžitok nám poskytujú zvieratá?	Úžitkové zvieratá: Včely Kravy Ovce Sliepky Kone	Žiak vie, že človek získava potravu rôznym spôsobom – pestovaním úžitkových rastlín, chovom domácich zvierat, ale čiastočne aj zberom divo rastúcich rastlín a ich plodov a lovom divo žijúcich živočíchov (vie uviesť príklady). Žiak vie vysvetliť, aký úžitok človeku poskytuje chov nasledujúcich živočíchov: včely, kravy, ovce, sliepky, kone. Žiak vie, ako sa vyrába med a vie jednoducho opísať, ako sa včelár stará o včely a ako od včiel získava med. Žiak vie vysvetliť, ako sa z kravského mlieka vyrába syr a ako sa vyrába maslo. Žiak vie jednoducho vysvetliť, ako je potrebné sa starať o kravy, aby z nich mal človek úžitok. Žiak vie vymenovať aj iné produkty, ktoré je možné chovom kráv získať. Žiak vie vysvetliť, ako sa vyrába vlna a ako je potrebné sa starať o ovce, aby z nich mal človek úžitok. Vie jednoducho vysvetliť, ako sa z oviec získava vlna. Žiak vie vymenovať aj iné produkty, ktoré je možné chovom oviec získať. Žiak vie, ako je možné dochovať vajcia a ako je potrebné sa starať o sliepky, aby z nich mal človek úžitok. Žiak vie, aký úžitok poskytuje chov ťažných, športových a rekreačných koní. Žiak vie jednoducho vysvetliť, ako je potrebné sa o kone starať, aký priestor potrebujú pre život.
Ako rýchlo dospievajú mláďatá zvierat?	Dĺžka života, rast a vývin mláďat rôznych druhov živočíchov	Žiak vie, akého veku sa môže dožiť človek, kedy je považovaný za bábätko, kedy za dieťa, kedy za dospelého. Žiak bude vedieť, že živočích sa dožívajú rôzneho veku, niektoré žijú dlhšie ako človek a niektoré žijú kratšie až oveľa kratšie, napríklad len niekoľko dní. Vie, že živočích dospievajú rýchlejšie, čo sa prejavuje osamostatňovaním sa od svojich rodičov. Žiak vie o danej téme diskutovať, uvedomuje si, že je to podobné ako s rastlinami – aj tie žijú rôzne dlho a za svoj život sa snažia rozmnožiť.
Čím sa živia živočích?	Rôzne spôsoby zabezpečovania potravy	Žiak vie, že živočích sa vzájomne od seba odlišujú aj spôsobom získavania potravy. Vie, že niektoré sa živia rastlinami, niektoré lovia iné živočích a poznáme aj také, ktoré sa živia odumretými rastlinami, či živočíchmi. Vie uviesť príklady zo života (napríklad: kôň, ktorý hryzie trávu; slimák, ktorý hryzie list; motýľ, ktorý pije nektár; pavúk, ktorý loví hmyz do siete; líška, ktorá loví zajaca; sokol, ktorý loví myš; muchy na hnilem ovocí).
Ktoré živočích sa živia rastlinami?	Bylinožravce Charakteristika získavania potravy vybraných živočíšnych druhov	Žiak vie uviesť niekoľko príkladov živočíchov, ktoré sa živia rastlinnou potravou a vysvetliť, ako sa získavaniu tohto druhu potravy prispôbujú. Vie, čím sa živia nasledovné druhy a prispôbenie získavaniu potravy na nich vysvetlí: dážd'ovka zemná, slimák záhradný, mlynárik kapustný, včela medonosná, kapor obyčajný, hus domáca, zajac poľný, myš poľná, veverica obyčajná, srna hôrna, kôň a krava. Vysvetľovanie žiaka je jednoduché, napríklad: veverica sa živí rôznymi rastlinnými plodmi ako sú žalude, semená v šiškách a podobne. Preto má silné zuby, aby mohla získať semená aj z tvrdých obalov. Veverica si vytvára zásoby na zimu, preto musí nosiť väčšie množstvo semien, na čo jej slúžia líčne vaky.
Prečo niektoré živočích lovia iné živočích?	Mäsožravce Charakteristika získavania potravy vybraných živočíšnych druhov	Žiak dáva do súvislosti vonkajšiu stavbu živočícha, spôsob pohybu v prostredí a to, čím sa živí. Vie vysvetliť, že tie živočích, ktoré lovia iné musia byť rýchle a silné, musia sa vedieť dobre orientovať i maskovať v prostredí. Uvedomuje si, že niektoré živočích si na lov iných druhov vytvárajú rôzne zariadenia, či pasce (pavúk, mravcolev). Žiak vie uviesť niekoľko príkladov živočíchov, ktoré sa živia živočíšnou potravou a vysvetliť, ako sa získavaniu tohto druhu potravy prispôbujú. Informácie tohto typu získa o nasledujúcich druhoch: pavúk, kobylka, užovka, žaba, šťuka, sokol, vlk, líška, medveď, rys.

Ako sa pohybujú živočíchy, ktoré nemajú nohy?	Spôsob pohybu živočíchov Význam pohybu živočíchov	Žiak vie, že živočíchy sa vzájomne od seba odlišujú aj tým, ako sa pohybujú. V súvislosti s predchádzajúcimi témami vie vysvetliť, že niektoré živočíchy sa musia pohybovať veľmi rýchlo, ak chcú uloviť korisť alebo sú častou korisťou, iné sa pohybujú pomaly a proti lovcovi sa bránia iným spôsobom – výstražným zafarbením, obsahom jedovatých látok a podobne. Vie uviesť príklady. Žiak vie, že pohyb živočíchom zabezpečujú rôzne časti tela. Tento jav vie samostatne skúmať a živočíchy kategorizovať podľa toho, čím sa pohybujú – napríklad podľa časti tela, ktorou sa pohybujú (krídla, plutvy, končatiny a pod.), podľa počtu končatín (napríklad rak (8+2), pavúk (8), mravec (6), pes (4), sliepka (2)), ktorými sa pohybujú, podľa spôsobu pohybu (skákanie, bežanie, plazenie a pod.). Informácie dávajú do súvislosti s tým, kde živočíchy žijú.
Kde všade žijú živočíchy?	Rôzne podmienky pre život živočíchov	Žiak vie, že živočíchy sa odlišujú aj tým, v akom prostredí žijú a že tomuto prostrediu sú prispôsobené. Vie, že živočíchy môžeme nájsť takmer všade, podobne ako rastliny. Vie vymenovať príklady živočíchov, ktoré žijú v rôznych prostrediach, napríklad: na súši (zajac), v pôde (dážďovka), vo vzduchu (sokol), vo vode (kapor); vo veľmi chladných podmienkach (mrož), v tropických púšťach (škorpión).
Ktoré živočíchy žijú na súši?	Typickí zástupcovia suchozemských živočíchov Spôsob života vybraných suchozemských živočíchov	Žiak vie, že na súši žije najväčšie množstvo živočíchov. Vie, že dýchajú vzduch a živia sa potravou, ktorá je dostupná na súši, niekedy vo vode. Na príklade mačky vie vysvetliť prispôbenie životu na súši, opíše jej vonkajšie znaky. Vie, že niektoré suchozemské živočíchy lovia korisť vo vode a tak majú vyvinuté pohybové orgány, umožňujúce lepší pohyb po vode (vie uviesť príklad kačice a zo zástupcov hmyzu korčuliarku).
Žijú živočíchy v pôde?	Typickí zástupcovia suchozemských živočíchov žijúcich v pôde Spôsob života vybraných suchozemských živočíchov žijúcich v pôde	Žiak vie, že mnohé živočíchy žijú v pôde, vie uviesť príklad krta a dážďovky. Vie, že živočíchy žijúce v pôde tiež potrebujú dýchať vzduch, vytvárajú si pod zemou komôrky. Vie vysvetliť, že ak ich zaleje voda, utopili by sa. Spája vedomosť so skúsenosťou a objasňuje jav na dážďovke.
Ktoré živočíchy žijú vo vzduchu?	Typickí zástupcovia suchozemských lietajúcich živočíchov Spôsob života vybraných suchozemských lietajúcich živočíchov	Žiak vie, že živočíchy, ktoré je možné vidieť vo vzduchu žijú na súši a pre svoj život potrebujú dýchať vzduch. Žiak vie, že vo vzduchu hľadajú potravu alebo sa ním rýchlo premiestňujú. Jav vie jednoducho vysvetliť na lastovičke. Vo vzduchu loví hmyz, ktorý kŕmi svoje mláďatá. V zime vo vzduchu hmyz nelieti a tak sa lastovičky sťahujú do teplých krajín, kde je hmyzu vo vzduchu dostatok.
Ktoré živočíchy dokážu žiť vo vode?	Typickí zástupcovia vodných živočíchov Spôsob života vybraných vodných živočíchov	Žiak vie, že okrem živočíchov, ktoré žijú na súši a dýchajú vzduch poznáme aj také, ktoré žijú vo vode. Vie na príklade (kapor obyčajný) vysvetliť, ako sa tieto živočíchy prispôbili životu pod vodou, napríklad tvarom tela, spôsobom pohybu. Vníma rozdiel medzi vodnými a suchozemskými živočíchmi.
Kde ešte žijú živočíchy?	Parazity	Žiak vie, že niektoré živočíchy sa prispôbili životu na iných živočíchoch, kde získavajú aj potravu. Vie jav vysvetliť na vybranom živočíšnom druhu: voš detská. Vie objasniť význam hygieny pri prevencii rozmnožovania a šírenia vší.
4. Plynné, kvapalné a pevné látky		
Ako sa znečisťuje	Zdroje znečistenia	Žiak vie, že vzduch môže obsahovať rôzne súčasti, ktoré sú tak drobné, že sa udržia vo vzduchu a nie sú v ňom viditeľné. Niektoré z týchto súčastí nie sú

vzduch a ako sa čistí?	vzduchu Filtrácia vzduchu Meranie znečistenia vzduchu Dôsledky znečistenia vzduchu	nebezpečné a neznamenajú znečistenie, iné sú pomerne nebezpečné. Žiak si uvedomuje, že vzduchom sa napríklad rozširujú rôzne ochorenia a preto je potrebné v uzavretej miestnosti kýchať do vreckovky, aby sa ich do vzduchu dostalo čo najmenej. Žiak vie vymenovať niekoľko ďalších zdrojov znečistenia vzduchu a vie diskutovať o tom, ako by bolo možné vzduch čistiť.
Ako zistíme, či je voda znečistená?	Znečistenie vody rozpuštnými, nerozpuštnými látkami a mikroorganiz mami Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov	Žiak vie opísať vlastnosti čistej vody. Žiak vie, že niektoré látky, ktoré vodu znečisťujú je vo vode vidieť a niektoré viditeľné nie sú. Vie uviesť príklad s čajom – ak do vody vložíme vrecko s čajom, voda sa zafarbí a zrakom, čuchom a chuťou je možné zistiť, že voda nie je čistá. Ak ale dáme do vody soľ, zrakom a čuchom to nezistíme, zistíme to chuťou. Žiak vie, že niektoré látky, ktoré vložíme do vody zostávajú na jej povrchu alebo klesajú ku dnu. Žiak sa pokúša o vysvetlenie toho, ako je možné rôzne druhy znečistenia z vody odstrániť a svoje predpoklady si overuje jednoduchým praktickým skúmaním. Žiak si uvedomuje, že znečistenie, ktoré nie je možné zistiť žiadnym zo zmyslov je nebezpečné, voda môže obsahovať zárodky ochorenia, preto je dobré piť vodu z overených zdrojov. Žiak si uvedomuje význam pitnej vody pre človeka.
Čo je to pôda?	Pôda Vznik pôdy	Žiak vie uviesť pôdu ako príklad pevnej látky. Žiak vie vysvetliť, že pevné látky sa dajú rozdrobiť na menšie časti, niektoré jednoduchšie a iné ťažšie, rozdrobovaním sa však nestávajú tekutými. Vie vysvetliť, že dlhodobým rozdrobovaním kameňov, z ktorých sú pohoria vzniká pôda. Žiak vie v súvislosti s tvorbou pôdy jednoducho vysvetliť, prečo sú kamene v potokoch okrúhle.
Je pôda všade rovnaká?	Vlastnosti pôdy	Žiak vie cielene skúmať rôzne druhy hornín a vyslovovať závery o ich rôznych vlastnostiach. Vie zhodnotiť, či ide o tvrdé kamene tým, že sa pokúša robiť úlomkom kameňa ryhu do skla (zaváraninový pohár) a sleduje, ktoré kamene sa rozpúšťajú v octe, ktoré čiastočne a ktoré vôbec. Snaží sa detailne skúmať rozdiely v stavbe kameňov a snaží sa o kategorizáciu nájdenej vzorky kameňov vzhľadom na rôzne vlastnosti. Žiak si uvedomuje, že z rôznych druhov kameňov môžu vznikáť rôzne druhy pôdy. Skúma vlastnosti pôdy, zisťuje rozdiely vo farbe, vo veľkosti čiastočiek a skúma ako rôzne pôdy prepúšťajú vodu.
Môže byť znečistená aj pôda?	Znečistenie pôdy a jeho dôsledky	Žiak vie, že aj pôda môže byť znečistená a ako toto znečistenie môže vzniknúť (napríklad nelegálnymi skládkami, vylieváním toxických látok do prírody). Žiak vie vysvetliť, že z pôdy sa môžu škodlivé látky dostať do spodných vôd a z tadiaľ do prameňov. Uvedomuje si, že pôda je potrebná pre rastliny, čerpajú z nej živiny a tak si vytvára súvislosť s tým, že znečistená pôda môže spôsobiť úhyn rastlín, ktoré na nej rastú alebo sa toxické látky môžu dostať do rôznych častí rastlín, ktoré potom konzumujú živočíchy a človek a môžu spôsobiť otravu.
Aké iné pevné látky poznáme?	Najčastejšie sa vyskytujúce pevné látky a ich vlastnosti	Žiak vie vymenovať rôzne látky, ktoré sú pevného skupenstva a vie vysvetliť, aký je ich pôvod. Vie vysvetliť, že látky sa vzájomne od seba odlišujú rôznymi vlastnosťami, uvedomuje si aj to, že niektoré objekty sú živé (resp. živé boli) a iné sú neživé (ani živé neboli). Na základe uvedeného kritéria vie triediť objekty, napríklad si uvedomuje, že látky typu drevo, kožušina, či vlna pochádzajú zo živých organizmov (boli živé).

5. Voda

Čo žije vo vode?	Voda ako priestor pre život rastlín a živočíchov Spôsob života vybraných druhov rastlín a živočíchov	Žiak vníma vodu ako priestor pre život rôznorodých rastlín a živočíchov, ktoré nie je často vidieť na prvý pohľad alebo voľným okom. Vie vymenovať zástupcov rastlín a živočíchov, ktoré sa najbežnejšie vyskytujú pri a v priehradách a rybníkoch, vie ich vizuálne rozpoznať (ryby – kapor a štika -t.j. dravá a nedravá ryba, vážka a jej larva vo vode, potočník – larva a dospelý jedinec, potápnik, korčuliarka, pijavica, žaba – skokan - žubrienka aj dospelá žaba, kačica potáпка, labuť; riasy, žaburinka, trstie, vřba). Žiak vie, že niektoré žijú priamo vo vode, iné vo vode prežívajú len časť života alebo sa pri vode
-------------------------	---	--

	viazaných na vodný zdroj	zdržiavajú preto, lebo v nej nachádzajú zdroj obživy. Žiak vie vysvetliť význam vody pre rastliny a živočíchy.
Odkiaľ pochádza voda z vodovodu?	Zdroje vody Úprava vody – pitná voda	Žiak vie vymenovať rôzne zdroje vody: prameň, potok, rieka, jazero, rybník, priehrada, pleso, more a vie opísať rozdiel v kvalite vody v týchto zdrojoch. Žiak vie diskutovať o tom, ako sú jednotlivé zdroje vody poprepájané. Žiak vie, že človek potrebuje pre svoj život vodu, ktorá musí byť čistá, hovorím pitná. Vie vysvetliť, čím sa odlišuje pitná voda od iných druhov vody. Vie vysvetliť, z kadiaľ sa berie voda, ktorá tečie vo vodovode, pričom spomína aj úpravu vody.
Koľko a akej vody musíme denne vypiť?	Pitný režim	Žiak vie, že človek musí denne vypiť určité množstvo vody a vie vysvetliť, aké tekutiny sú pre doplnenie zásob vody najvhodnejšie. Vie rozprávať o najčastejších tekutinách, ktorými si človek dopĺňa zásobu vody, vie ohodnotiť ich vhodnosť pitia vzhľadom na zdravie a vie vysvetliť, z kadiaľ dané tekutiny pochádzajú, resp. ako sú pripravované (voda z vodovodu, minerálna voda, čaj, káva, mlieko a kakao, malinovsky a kola).
Čo to znamená, že voda je tvrdá?	Tvrdá voda Minerálna voda	Žiak skúmaním zisťuje, že rôzne druhy pitnej vody (vodovodná, stolová, rôzne druhy minerálnych vôd) obsahujú rozpustené látky, ktoré sa vo varných nádobách usadzujú a tvoria tzv. vodný kameň. Žiak jednoduchým skúmaním zisťuje, že rôzne minerálne vody obsahujú rôzne množstvo rozpustených látok (pri kryštalizácii zostáva v miske rôzne množstvo minerálov).
Aký je rozdiel medzi minerálnou vodou a vodovodnou vodou?	Vznik minerálnej vody Podzemná voda	Žiak diskutuje o tom, aký pôvod má minerálna voda (ako sa minerálna voda dostala z prírody do fliaš v obchodoch); aký pôvod má studničná voda. Žiak vie, že vodovodná voda obsahuje málo rozpustných látok a preto je vhodná na pitie. Tiež vie, že veľké množstvo rozpustných látok vo vode, ktorú pijeme často môže spôsobiť poškodenie organizmu.
Čo je to vodný kameň a kde sa tvorí?	Vodný kameň	Žiak vie jednoducho vysvetliť, čo je to vodný kameň a ako vzniká. Žiak vie, že vodný kameň je rozpustný v rôznych kyslých látkach, napríklad sa dá odstrániť octom, citrónovou šťavou alebo kyslým džúsom. Uvedené poznatky získava skúmaním správania sa vodného kameňa v rôznych látkach. Žiak vie, že ak varí minerálnu vodu, vytvorí sa veľa vodného kameňa, ak varí dažd'ovú vodu, vytvorí sa málo vodného kameňa a túto skutočnosť vie jednoducho vysvetliť.
Aký je rozdiel medzi rozpúšťaním a roztápaním cukru?	Rozpúšťanie a roztápanie	Žiak vie, že látky, ktoré vložíme do vody a vo vode sa rovnomerne rozptýlia (nie je vidieť ich čiastočky) sa vo vode rozpustili. Vie vysvetliť, že ak pevnú látku zahrievame, mení skupenstvo podobne, ako keď zahrievame ľad a mení sa na kvapalnú vodu. Uvedený poznatok vie vysvetliť napríklad na rozpúšťaní cukru v čaji a roztápaní cukru pri výrobe karamelu. Vie vysvetliť, že ak chceme z tekutého cukru urobiť znovu tuhý, musíme ho ochladiť, ale ak chceme získať cukor rozpustený vo vode, musíme vodu vypariť.
Čo sa deje s látkami pri roztápaní?	Topenie ako zmena skupenstva tej istej látky	Žiak vie, že látka pri topení mení svoje skupenstvo, je to stále tá istá látka, len je zahriata alebo ochladená a je teda plynná, kvapalná alebo pevná. Svoje vysvetlenie spája s vlastnou skúsenosťou s topením látok vplyvom tepla (zmrzlina, krémy v tortách, čokoláda v dlani, masť na kuracej polievke a pod.)
Aké živočíchy žijú vo vode?	Vodné živočíchy Suchozemské živočíchy	Žiak vie, že voda je priestor pre život rôznych druhov živočíchov. Vie, že niektoré sú vodnými živočíchmi a iné, aj napriek tomu, že ich nájdeme len pri vode, sú suchozemské. Vie jednoducho vysvetliť rozdiel medzi vodnými a suchozemskými živočíchmi na základe poznatku o spôsobe dýchania živočíchov. Žiak vie zistiť z rôznych druhov sekundárnych zdrojov, ako dýchajú rôzne druhy živočíchov, ktoré môžeme nájsť pri vodných zdrojoch. Žiak vie, že v rôznych druhoch vodných zdrojov žijú rôzne druhy živočíchov.
Aké živočíchy nájdeme v potoku?	Tečúca a stojatá voda Prepojenie zdrojov vody Spôsob života vybraných zástupcov živočíchov žijúcich	Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi tečúcou a stojatou vodou. Vie vysvetliť putovanie vody od prameňa až po more. Žiak vie navrhnúť postup, ktorým by zistil, či je tečúca voda studensšia ako stojatá, resp. navrhovať realizáciu podobných výskumných aktivít. Cieľným pozorovaním zisťuje, aké rôzne vodné živočíchy je možné nájsť v potoku, pričom využíva poznatky o tom kde v potoku sa môžu živočíchy skrývať. Vie vymenovať niekoľko typických zástupcov vodných živočíchov typických pre slovenské potoky: pstruh, škl'abka, rak, krivák, pijavica a opísať ich spôsob života v potoku. Uvedených zástupcov vie vizuálne rozpoznať a pomenovať rodovým menom.

	v tečúcich vodách	
Aké živočíchy nájdeme v rybníku?	Spôsob života vybraných zástupcov živočíchov žijúcich v stojatých vodách	Žiak vie vymenovať niekoľko špecifických zástupcov rýb žijúcich v stojatých vodách: kapor, štika, úhor, sumec. Žiak vie opísať ich spôsob života a vzájomne ich porovnať. Detailným pozorovaním rôznych druhov rýb vie zhodnotiť, ktoré znaky sú pre ryby spoločné a čím sa vzájomne odlišujú.
Aké živočíchy žijú v mori?	Spôsob života vybraných zástupcov živočíchov žijúcich v mori	Žiak vie, že živočíchy žijúce v mori by v sladkých vodách neprežili a naopak. Vie, že v moriach žije mnoho živočíchov, ktoré sú podobné tým, ktoré žijú v sladkých vodách, ale žijú tam aj druhy, ktoré v sladkých vodách nežijú; porovnáva najmä ryby. Vie vymenovať a vizuálne rozpoznať niekoľko typických zástupcov morských živočíchov (žralok, treska, losos, raja, morský koník, medúza, sépia, koral) a vie stručne opísať ich spôsob života.
Existujú živočíchy, ktoré môžu žiť vo vode aj na súši?	Vodný ekosystém – fauna – spôsoby viazania sa na vodné prostredie	Žiak vie vysvetliť, že pri vodnom zdroji môžeme okrem vodných živočíchov stretnúť aj tie, ktoré vo vode alebo pri vode hľadajú obživu alebo sa vo vode rozmnožujú, ale nedokážu pod vodu žiť. Vie uviesť príklady živočíchov z jednej aj druhej skupiny (skokan, mlok, potočník, potápnik, komár, vážka, korčuliarka, užovka, kačica, hus, labuť). Napríklad vie, že kačice, ktoré plávajú po vodnom zdroji sú suchozemské živočíchy, ktoré vo vodnom zdroji hľadajú potravu, samotné by pod vodou neprežili. Vie opísať spôsob života dvoch vybraných živočíchov – užovka obyčajná (suchozemský živočích) a skokan zelený (obojživelník).
Dokážu žaby dýchať pod vodou ako ryby?	Obojživelníky	Žiak vie, že okrem vodných a suchozemských živočíchov poznáme aj obojživelníky a vie vysvetliť, že obojživelník je živočích, ktorý určitý čas svojho života žije pod vodou a v dospelosti žije na súši. Vie opísať životný cyklus žaby a objasniť na ňom uvedený pojem „obojživelník“. Vizuálne rozpoznáva najznámejšie druhy obojživelníkov a pomenováva ich rodovými menami – skokan, ropucha, rosnička, mlok.
Prečo je pri vode veľa komárov?	Vodný zdroj ako priestor pre rozmnožovanie	Žiak vie, že v blízkosti vodných zdrojov sa nachádzajú aj drobnejšie druhy živočíchov, ktoré potrebujú vodu pre rozmnožovanie. Vie uviesť tri príklady: komára, vážku a potočníka. Pozná rozmnožovací cyklus uvedených druhov a uvedomuje si, že mláďatá (larvy) sa na svojich rodičov nepodobajú. Žiak si dáva získané informácie so súvislosti s vedomosťami a skúsenosťami, ktoré má (napríklad prítomnosť veľkého množstva komárov pri vodných zdrojoch rôzneho druhu).
Je kačica vodný živočích, keď ju nájdeme len pri vode?	Vodný zdroj ako zdroj obživy	Žiak vie, že pre niektoré druhy živočíchov je voda zdrojom potravy, pričom sa pri vode a vo vode môžu živiť živočíšnou alebo rastlinnou potravou. Vie uviesť príklady živočíchov (korčuliarka obyčajná, užovka obyčajná, kačica, hus, labuť), ktoré týmto spôsobom života žijú a vie opísať ako sa prispôbujú životu pri vode.
Kedy je voda čistá?	Mikroorganizm y Mikroorganizm y ako pôvodcovia ochorení Bunka ako stavebná jednotka organizmov	Žiak vie, že voda obsahuje aj živočíchy, ktoré sú voľným okom neviditeľné a môžu spôsobovať ochorenia, ak človek vodu z takéhoto zdroja vypije. Žiak vie, že viac takýchto druhov živočíchov sa nachádza v stojatých vodách ako v tečúcich vodách a môžu sa nachádzať aj v studniach, či prameňoch. Žiak vie, že prítomnosť týchto organizmov sa dá zistiť a po overení, že je zdroj vody pitný je možné vodu piť priamo z prameňa. Žiak vie, že živočíchy tohto druhu môžu byť zložené aj len z jednej bunky; žiak má vytvorenú prvotnú predstavu o tom, že organizmy sú zložené z buniek. Jednoducho opisuje, čo je to bunka.
Prečo voda v rybníku zozelenie?	Vodný ekosystém – flóra Riasy a sinice Sinice ako pôvodcovia ochorení	Žiak vie, že okrem drobných živočíchov môže voda obsahovať aj rovnako drobné rastliny (zložené napríklad len z jednej bunky). Vo vodnom zdroji vie pozorovať, kde sa riasy vytvárajú a spája túto informáciu s vlastnou skúsenosťou s riasami prítomnými v rôznych vodných zdrojoch (napríklad prírodných bazénoch). Pozorovaním vie zistiť, že riasy sa netvoria v potokoch (v rýchlo tečúcich vodách), naopak, môžu sa vytvoriť v nádobách, v ktorých bola naliata studničná voda a boli vystavené teplu (poznatok dokáže zistiť

		experimentom, ktorý si s pomocou učiteľa sám navrhne). Žiak zovšeobecňuje, že riasy sa rozmnožujú v stojatých, dostatočne teplých vodách a z rôznych sekundárnych informačných zdrojov zisťuje, že premnoženie rias môže spôsobiť úhyn vodných živočíchov žijúcich v danom vodnom zdroji. Na strane druhej, žiak vie, že riasy sú zdrojom potravy pre viaceré druhy živočíchov.
6. Hmota		
Prečo šumí ulita slimáka, ktorú vhodíme do octu?	Zmena látok pôsobením iných látok – chemická zmena	Žiak vie vysvetliť, že hmotu je možné meniť nielen pôsobením tepla, ale aj rôznych látok. Na príklade šumivej tablety vie vysvetliť, že z pevnej látky sa pri ponorení do vody uvoľňujú bubliny – plynná látka. Podobným spôsobom vie vysvetliť reakciu vápenca (ulity zo slimáka) s octom alebo odstránenie vodného kameňa z nádoby pomocou octu. Uvedomuje si, že pri horení sa látky menia, vie opísať zmenu vlastností látky pred horením a po horení (na príklade papiera alebo dreva).
Existuje okrem hmoty ešte niečo iné?	Svetlo ako príklad nehmotnej reality	Žiak vie pozorovať okolie a identifikovať skupenstvo hmoty, z ktorej sú rôzne ľahko i ťažšie viditeľné, či inak vnímateľné reality. Vie, že okrem hmoty poznáme aj iné nehmotné skutočnosti, medzi ktoré patrí napríklad svetlo (t.j. vie, že svetlo nie je hmota).
Kde vzniká svetlo?	Zdroje svetla	Žiak vie, že hlavným zdrojom svetla je slnko, ale medzi zdroje patria napríklad aj hviezdy, žiarovky či oheň. Cieľavedome skúma, ktoré predmety svetlo vytvárajú a ktoré ho len odrážajú.
Prečo vytvárajú niektoré predmety tieň?	Putovanie svetla priestorom Tiene	Žiak dokáže vysvetliť, aký je rozdiel medzi priehľadnými a priehľadnými predmetmi. Pokúša sa o vysvetlenie toho, čo sa deje so svetlom, ktoré dopadá na priehľadné, priehľadné a nepriehľadné predmety. Vie cielene skúmať tvorbu tieňa a vie zo svojho skúmania vytvoriť záver, v ktorom jednoducho objasní podmienky, v ktorých tieň vznikajú, kedy sa predlžujú a kedy sa skracujú.
Existujú predmety, ktoré tieň nevytvárajú?	Priehľadné, priehľadné, nepriehľadné a nepriehľadné materiály Pôsobenie svetla na prekážku z rôznych materiálov	Žiak vie vlastným skúmaním zistiť, kedy sa tieň predmetu nevytvára a pokúša sa o vysvetlenie toho, prečo to tak je. Žiak chápe, že tieň sa vytvára za predmetom pri pôsobení svetla na predmet, pričom predmet je pre svetlo prekážkou.
Je možné so svetlom hýbať?	Odraz svetla	Žiak dokáže vysvetliť, že svetlom je možné hýbať tak, že hýbeme s celým svetelným zdrojom a tak môžeme presunúť svetlo aj tam, kde nie je. Uvedomuje si, že s niektorými svetelnými zdrojmi hýbať nemôžeme – napríklad slnkom. Žiak vie vysvetliť, že svetlo zo slnka môžeme na iné miesta presmerovať, napríklad pomocou zrkadla, od ktorého sa svetlo odráža.
7. Ľudské telo		
Prečo musí človek jesť a piť?	Potrava ako zdroj energie a stavebného materiálu pre obnovu organizmu	Žiak vie jednoducho vysvetliť, prečo musí človek jesť a čo obsahuje potrava, ako a kde sa v organizme spracováva a na čo sa v organizme využíva. Žiak sa vo vysvetľovaní sústreďuje na objasnenie toho, že človek potrebuje energiu a stavebné látky na rast a obnovu organizmu. Žiak porovnáva človeka a jeho potrebu prijímať potravu s inými živočíchmi a aj rastlinami a zovšeobecňuje, že všetky živé organizmy potrebujú prijímať látky z prostredia a tiež do prostredia vylučujú látky, ktoré už nepotrebujú.
Čo sú to jedy?	Jedy Drogy	Žiak vie, že okrem toho, že poznáme zdravé potraviny obsahujúce živiny a vitamíny potrebné pre rast a obnovu organizmu a menej zdravé potraviny, poznáme aj potraviny, ktoré sú pre človeka jedovaté. Žiak vie, že jedovaté sú potraviny, ktoré obsahujú látky, ktoré spôsobujú poškodenie organizmu. Tie sa môžu vyskytovať v potrave prirodzene alebo sa tam vytvoria nevhodným skladovaním. Žiak vie uviesť príklady jedovatých rastlín a ich plodov, jedovatých húb, ale aj zle skladovaných potravín (huby uskladnené v nepriedušnom vrecku, plesnivý chlieb, hnilé jablko). Žiak vie, že niektoré látky sú jedmi vtedy, keď ich zjeme veľké množstvo, napríklad soľ, ale aj vitamíny, lieky v nadmernom množstve, kombinácie liekov alebo alkohol a iné drogy.
Ako zistíme, že	Proces dýchania	Žiak vie vymenovať základné prejavy dýchania človeka (dvíhanie a klesanie

človek dýcha?		hrudníka, prúd vdychovaného a vydychovaného vzduchu, vydychovaná vodná para). Uvedené informácie zisťuje (prípadne si ich len overuje) skúmaním na ľudskom tele.
Prečo bije srdce rýchlejšie, keď sme udýchajú?	Súčinnosť dýchania a srdcovej činnosti	Žiak skúma, ako sa zrýchľuje dýchanie a zároveň aj srdcová činnosť pri zvyšovaní námahy. S pomocou učiteľa vytvára záver, že človek pri zvýšenej námahe rýchlejšie dýcha a aj srdce mu rýchlejšie bije. Pokúša sa o vysvetlenie na základe vedomostí a skúseností, ktoré o dýchaní žiak má. Žiak získava dodatočné informácie zo sekundárnych zdrojov.
Ako sa rodí nový človek?	Rozmnožovanie človeka Rast a vývin Vývin pred narodením Vývin po narodení Význam zdravej stravy pre vývin človeka	Žiak vie, že na splodenie nového potomka je potrebný dospelý muž a dospelá žena. Vie, že na rozmnožovanie má človek v tele rozmnožovaciu sústavu, pričom mužská sa od ženskej líši. Žiak vie vysvetliť, že po oplodnení ženy mužom sa dieťa vyvíja v tele matky. Vie, že proces vývinu dieťaťa pred narodením trvá 9 mesiacov. Žiak vie opísať, ako sa dieťa v tele matky vyvíja, ako je vyživované a ako významná je zdravá životospráva ženy v tomto období. Žiak vie vysvetliť, že vyvinuté dieťa žena porodí v nemocnici za asistencie lekárov. Žiak vie vysvetliť rozdiely medzi dospelým človekom, dieťaťom a novorodencom. Vie, že novorodenci sú na matke závislí a postupne sa vyvíjajú, rastú, menia sa, na čo potrebujú vyváženú stravu a vyvážený pohyb.
8. Vlastnosti látok - hustota		
Prečo niektoré predmety na vode plávajú a iné nie?	Hustota látok – pomer hmotnosti a objemu látok	Žiak vie, že tie látky, ktoré sa zdajú na určitý objem ľahké plávajú na vode a tie, ktoré sa zdajú na ten istý objem ťažké, klesajú ku dnu (napríklad prázdny obal z kindervajička a taký istý obal naplnený vodou alebo pieskom; drevená a kovová guľôčka rovnakej veľkosti). Žiak sa pokúša o vysvetlenie princípu rôznej hustoty látok (chápe, že určitá hmotnosť jednej látky môže zabrať iný objem ako tá istá hmotnosť druhej látky).
9. Vlastnosti látok		
Prečo je nám teplo v kabáte?	Tepelný izolant Vodivosť tepla rôznymi látkami	Žiak vie, čo to znamená, že látka je tepelný izolant (tepelný izolant chápe ako látku, ktorá zabraňuje úniku tepla). Žiak vie vytvoriť vlastný výskumný postup na zisťovanie toho, ktoré látky sú lepšími a ktoré horšími tepelnými izolátormi. Žiak vie porovnať vodivosť tepla v rôznych materiáloch, zisťuje, že kovy sa zahrievajú rýchlejšie ako iné látky a pokúša sa o využitie vlastnej skúsenosti pri objasňovaní javov, ktoré súvisia s týmto poznatkom (napríklad vie vysvetliť, prečo majú kovové lyžičky plastové alebo drevené ruky).
Prečo sa domy obkladajú polystyrénom?	Tepelná izolácia budov	Žiak vie vysvetliť, aký význam má izolácia domu a to prostredníctvom porovnávaní vonkajšej a vnútornej teploty. Situáciu vie vysvetliť v oboch prípadoch – keď je vnútorná teplota v dome vyššia ako v okolitom prostredí a keď je vnútorná teplota v dome nižšia ako v okolitom prostredí. Poznanky získava skúmaním a hľadaním v sekundárnych zdrojoch (knihy, internet, beseda a iné). Žiak diskutuje o tom, ktoré materiály by boli vhodné na stavbu domu, ak by sme chceli ušetriť energiu na kúrenie.
Prečo je možné niektoré objekty zahriať prikrývkou a iné nie?	Tepelná izolácia zdrojov tepla Tepelná izolácia objektov, ktoré nie sú zdrojmi tepla	Žiak si uvedomuje, že prikrývka ľudské telo nezahrieva, len zabraňuje úniku tepla, ktoré si ľudské telo vyrába. Žiak vie vysvetliť, že ak nie je predmetom teplo produkované, predmet sa jednoduchým prikrytím nezahrieva. Žiak skúma jav experimentovaním a vytvára primerané závery.
Ako sa šíri teplo v prostredí?	Šírenie tepla prostredím	Žiak vie, že teplo stúpa hore a informáciu overuje pozorovaním bežne dostupných javov, s ktorými má skúsenosť. Žiak informáciu spája s tým, že vyhrievacie telesá sa nachádzajú v miestnosti vždy dolu, pričom výparníky chladu v chladničkách sa nachádzajú hore. Žiak pozoruje miešanie zafarbenej studenej a teplej vody a na základe pozorovania vyvodzuje záver o podobnosti správania sa teplej vody a teplého vzduchu.
10. Sily		
Čo je to elektrický izolant?	Elektrický izolant Bezpečnosť práce s elektrickými	Žiak vie, že elektrický prúd je životu nebezpečný a vie predchádzať styku s vysokým napätím. Žiak vie vysvetliť, prečo sú vodiče elektrického prúdu obalené v umelej hmote, pričom využíva poznanky získané vlastným skúmaním. Žiak vie využiť informácie o elektrických izolantoch na ochranu vlastného zdravia pred pôsobením elektrického prúdu.

	zariadeniami	
Čo je to blesk a ako vzniká?	Blesk Bezpečné správanie sa v búrke	Žiak vie, že blesk je elektrický výboj, ktorý vzniká v atmosfére a vie jednoducho vysvetliť funkciu hromozvodu. Žiak vie samostatne vyhľadať informácie o tom, ako je potrebné sa chrániť pred bleskom vo voľnej prírode a informácie vie zhodnotiť v súvislosti s tým, čo už o elektrickom prúde vie.
Čo je to statická elektrina?	Statická elektrina	Žiak vie jednoducho vysvetliť, kedy a kde vzniká statická elektrina a ako sa prejavu na rôznych predmetoch. Spája informácie s vlastnou skúsenosťou a cielene skúma vznik statického výboja pôsobením rôznych látok.
11. Vesmír		
Čo je to vesmír?	Vesmír Vesmírne telesá Vákuum Čierne diery	Žiak vie vysvetliť, čo je to vesmír a to prostredníctvom opisu jeho súčastí a vzájomného usporiadania týchto súčastí. Vie, že vo vesmíre nie je vzduch, ten je sústredený v podobe atmosféry okolo planét. Žiak taktiež vie, že vo voľnom vesmíre nepôsobí gravitačná sila. Vie vysvetliť, že gravitačná sila pôsobí len do určitej vzdialenosti od vesmírnych telies. Má základnú informáciu o čiernych dierach a ich vplyve na hmotu.
Čím sa odlišujú hviezdy od planét?	Planéta Hviezda Galaxia Súhvezdie	Žiak vie, že Zem je planéta a Slnko je hviezda a vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi planétou a hviezdou. Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi Slnčnou sústavou, galaxiou (Mliečna dráha) a súhvezdím. Žiak rozpoznáva základné súhvezdia zimnej a letnej oblohy (súhvezdie Orion, súhvezdie Veľký voz) a vie pozorovať pohyb súhvezdí po oblohe počas roka.
Je mesiac planéta alebo hviezda?	Slnčná sústava Prírodné družice planét Kométa	Žiak vie, že Slnčná sústava má osem planét, ktoré obiehajú okolo Slnka v rôznej vzdialenosti. Vie planéty vymenovať. Žiak vie vysvetliť, že Mesiac je prírodnou družicou Zeme a vie, že aj ostatné planéty Slnčnej sústavy majú prírodné družice, niektoré ich majú dokonca niekoľko. Žiak vie vysvetliť, ako sa planéty Slnčnej sústavy pohybujú okolo Slnka a ako samy rotujú okolo vlastnej osi. Žiak vie, čo je to kométa a ako sa vo vesmíre pohybuje.
Prečo cez deň nevidieť hviezdy na oblohe?	Rotácia Zeme okolo vlastnej osi – striedanie dňa a noci	Žiak vie, že zemeguľa rotuje okolo vlastnej osi, čo spôsobuje striedanie dňa a noci. Vie, že Zem sa otočí okolo vlastnej osi za 24 hodín. Žiak vie vysvetliť, prečo je cez deň svetlo a v noci tma a ako tento jav súvisí s tým, že cez deň nie je na oblohe vidieť hviezdy. Spontánne vytvára predpoklady a pri diskusii argumentuje vlastnou skúsenosťou. Žiak vie striedanie dňa a noci demonštrovať na modeli Slnčnej sústavy.
Prečo je v zime chladnejšie ako v lete?	Naklonenie Zemskej osi Rotácia Zeme okolo Slnka Striedanie ročných období	Žiak vie, že zemská os je naklonená a zároveň vie, že Zem rotuje okolo Slnka (vie, že Zem obletí okolo Slnka za jeden rok). Žiak vie vysvetliť a názorne na modeli ukázať, čo spôsobuje znižovanie a zvyšovanie teploty pri zmene ročných období na Zemi.
Môže žiť človek vo vesmíre?	Podmienky života vo vesmíre Skúmanie vesmíru – ďalekohľad, hvezdáreň, umelá družica, vesmírna stanica, rakety, raketoplány	Žiak vie, že živé organizmy potrebujú pre svoj život kyslík a preto kvôli absencii atmosféry vo voľnom vesmíre neprežijú. Žiak vie, že ak chce človek vystúpiť do vesmíru, musí mať zabezpečené dýchanie prostredníctvom skafandra. Okrem kyslíka skafander poskytuje človeku ochranu pred chladom (žiak vie, že vo vesmíre je veľmi chladno). Žiak vie rozprávať o tom, ako človek skúma vesmír zo zeme (ďalekohľady, hvezdárne, planetária) a ako ho skúma z vesmíru. Vie vysvetliť, čo je to umelá družica, čo je to vesmírna stanica a kde sa nachádza a aké majú dané zariadenia funkcie.

5.3.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 1. – 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotenie vykonávame ústne, formou projektov a zábavných doplňovačiek. Na hodnotenie predmetu vychádzame z Metodického pokynu č. 22/ 2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

5.3.1.7. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých
- uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- vedieť si obhájiť svoj názor, byť tolerantný k názorom druhých, dodržiavať pravidlá diskusie

Environmentálna výchova

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov
- pochopiť význam a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja ako pozitívne perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Schopnosť komunikovať
- Schopnosť argumentovať
- Používanie informácií a práca s nimi

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i.
- Významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska

5.3.1.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.3.1.9. Učebné zdroje

A. Wiegerová, G. Česlová: Prírodoveda pre 1. ročník, 2010, 4. vydanie, Bratislava

A. Wiegerová, G. Česlová, Kopáčová: Prírodoveda pre 2. ročník, 2012, 5. vydanie, Bratislava

A. Wiegerová, G. Česlová, Kopáčová: Prírodoveda pre 3. ročník, 2001, Bratislava, Orbis Pictus Istropolitana

A. Wiegerová, G. Česlová, Kopáčová: Prírodoveda pre 4. ročník

M. Uhreková, I. Hantabalová, I. Trevaiová, E. Margalová, Z. Ondrejičková: Biológia pre 5. ročník, 2008, Bratislava

I. Hantabalová, K. Čumová, V. Hroznárová, V. Paldiová: Prírodopis pre 5. ročník ZŠ, 4. vydanie, 2007

Logické hry

Hádanky

Tajničky

Rébusy

Detské časopisy

Encyklopédie

Pracovné listy

Didaktická technika

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: a ďalšie odborné publikácie k daným témam prírodovedy, encyklopédie, detské časopisy, atlasy, webové stránky s témami prírodovedy (www.zborovna.sk), materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

5.3.2 Vlastiveda**5.3.2.1 Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	0	1	1	1
	ŠkVP	0	1	1	1

5.3.2.2 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vlastiveda je predmet, ktorý zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci. Vlastivedné – motivačné poznávanie začína už v detstve, priestor okolo dieťaťa je plný zaujímavých vecí a potrebujú na ne odpoveď. Vlastiveda na 1. stupni ZŠ je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska). S tým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie.

5.3.2.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný. Vyučovacia hodina má 45 minút.

Formy a metódy vyučovania:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie,
- didaktické hry,
- prezentácia
- vyučovacie bloky
- práca s počítačom

5.3.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie, ktoré predmet rozvíja:

Sociálne komunikačné kompetencie

- Dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor.
- Rozumie rôznym typom doteraz používaných textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať.

Kompetencia v oblasti prírodovedného myslenia

- Je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov.

Kompetencie riešiť problémy

- Vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti.
- Pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch.
- Pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným spôsobom.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie

Má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere.

- Uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti.
- Uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia.

Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- Uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote.
- Cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície.
- Pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu.
- Správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám.

Ciele predmetu

- podporovať chuť učiť sa,
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,
- všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny,
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v blízkom okolí, v triede, škole, obci
- vedieť pracovať s náčrtmi napr. triedy, školy, blízkeho okolia, ktoré vedú k zručnosti pracovať s plánom obce, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest,
- vnímať jedinečnosť prírodných výtvorov v okolí a rozvíjať záujem objavovať a vysvetľovať,
- rozumieť znakom, ikonám,
- hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje návrhy interpretovať,
- diskutovať o návrhoch,
- vnímať krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa vážiť si ich a chrániť.

Kompetencie absolventa

- čitateľskej gramotnosti – čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať,
- získavať údaje z nesúvislých textov – plánov, obrázkov, fotografií,
- čítanie obrázkov – vizuálna gramotnosť,
- objavovať, pozorovať a vysvetľovať prírodné deje,
- rozvíjať kultúrnu gramotnosť, rozvíjať záujem o kultúrne tradície svojho regiónu a Slovenska.

5.3.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	2.r	3.r	4. r
Ako sa orientovať vo svojom okolí		7	
Objavujeme Slovensko		8	
Spoznávame dejiny		10	
Naše starobylé pamiatky a ich krásy		8	

Škola a okolie	5		
Objavujeme premeny okolo nás	8		
Zvyky a tradície	6		
Môj rodný kraj	9		
Cesta do školy a domov	3		
Čo sa mi v našom kraji najviac páči	2		
Krajina v ktorej žijeme			6
Mestá a dediny			9
Cestujeme z Bratislavy do Košíc			5
Zaujímavosti zo Slovenska, baníctvo na Slovensku			8
V súlade s prírodou			5

2. ročník

Čiastkové ciele predmetu pre 2.ročník

Vyhodnotiť miesta nebezpečné v triede a v škole a určiť pravidlá správania sa pre vlastnú bezpečnosť aj bezpečnosť spolužiakov.

Nakresliť schému cesty do školy, vyznačiť na nej objekty, zaujímavé miesta, vyhodnotiť nebezpečné miesta, zakresliť na ceste priechody, križovatky, dopravné značky, semaforey.

Poznať čísla pre záchranu (112).

Vypracovať zoznam nebezpečenstiev a ako sa pred nimi chrániť – neznámi ľudia, prírodné nebezpečenstvá – blesk, búrka, silné slnečné žiarenie.

Vymenovať známe sviatočné dni na rozhraní kalendárnych rokov opísať, aké tradície sa k nim viažu v ich rodine, v ich obci.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja trieda, škola, okolie školy Správanie sa v škole, bezpečnosť v triede, v škole	Trieda, škola, rozmiestnenie vecí v triede, plán triedy, nebezpečné miesta, rozmiestnenie miestností v škole, chodby, vchod, moja trieda	Opísať prostredie prostredia triedy, školy. Zakresliť na plánik rozloženie tried na chodbe, v triede rozloženie stolov, tabule a pod. Vyhodnotiť miesta nebezpečné v triede a v škole a určiť pravidlá správania sa pre vlastnú bezpečnosť aj bezpečnosť spolužiakov.
Cesta do školy a domov Poznávanie cesty do školy	Svetové strany, poludňajší tieň, krajina, orientácia podľa svetových strán, trieda, škola, dopravné značky,	Nakresliť schému cesty do školy, vyznačiť na nej objekty, zaujímavé miesta, vyhodnotiť nebezpečné miesta, zakresliť na ceste priechody, križovatky, dopravné značky, semaforey.
Okolie školy	Škola. Školský dvor, objekty v okolí školy, pred školou, za školou. Prostredie v okolí školy – stromy, budovy	Opísať prostredie školy, určiť čo sa nachádza pred školou, za školou – budovy, stromy...
Okolie školy a bydliska (orientácia v okolí), povrch, lesy, lúky, polia, záhrady a parky okolia čo rastie v našom okolí, rieka, potok ako sa mení okolie školy počas roka	Les, lúka, park, rieka, jazero, ročné obdobie, kalendárny rok, mesiace, sviatočné dni, ako prieskum	Opísať podľa vlastných záznamov z prieskumu, čo rastie v okolí školy, v obci, aké rastliny stromy, vedieť ich porovnať, v čom sa líšia, podľa obrázkov popísať rastliny Urobiť si atlas z fotografií alebo kresieb alebo listov stromov. Tvoriť zbierku, analyzovať, triediť

Ako sa staráme o naše okolie a o životné prostredie...	Krajina, životné prostredie, znečistené prostredie, ochrana životného prostredia	Vyhodnotiť miesta v obci alebo v škole, ktoré sú znečistené a navrhnúť vylepšenie stavu v škole Na základe vlastného prieskumu zistiť, v ktorých častiach obce sú zdevastované lavičky, cesty, zničené a pokreslené budovy, vyrúbané stromy.
Príroda	Prvky okolia, ktoré vytvorila príroda a prvky prostredia, ktoré vytvoril človek, opísať krajinu okolo školy	Rozpoznať, ktoré časti krajiny tvorila príroda, ktoré človek
Orientácia v náčrte alebo pláne mesta	Cesta, náčrt, plán, nákres,	Zakresliť do náčrtu alebo plánu obce budovy. Orientovať sa na náčrte alebo pláne obce, mesta, ktoré domy sú na akej ulici, ktorá cesta vedie k vybranej lokalite, cez aké ulice a okolo ktorých budov prechádza.
Naša obec, jej história a súčasnosť, čo a ako sa deje v našom okolí obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.) história, povesti, piesne, šport a kultúra)	Príbeh, povesť, pamätné budovy, sochy, významné osobnosti histórie, vedy, kultúry, športu, umenia	Vytvoriť zbierku informácií o významných ľuďoch obce, vytvoriť portfólio významných miest alebo zaujímavých miest – nakreslených alebo odfotografovaných
Obec Ľudia v mojom okolí, správanie sa k ľuďom, úcta k starším.	Obec, ulice, domy, významné budovy – pošta, polícia, škola, miestny úrad	Opísať spôsob života obyvateľov obce, povedať názov svojej obce (i presnú adresu, vysvetliť zásady slušného správania sa na ulici a k obyvateľom obce.
Ochrana miesta pred nebezpečenstvom (požiar) Kam volať o pomoc a kto nám pomáha (tiesňové linky).	Tiesňová linka, postup pri volaní hasičov	Poznať čísla pre záchranu (112). Vypracovať zoznam nebezpečenstiev a ako sa pred nimi chrániť – neznámi ľudia, prírodné nebezpečenstvá – blesk, búrka, silné slnečné žiarenie
Tradiície Zvyky a tradície Vianočný čas (Aké sú tajomstvá Vianoc, Silvestra, Nového roka a Troch kráľov). Veľkonočné sviatky	Sviatočné dni, tradície,	Vymenovať známe sviatočné dni na rozhraní kalendárnych rokov opísať, aké tradície sa k nim viažu v ich rodine, v ich obci
Čo sa mi v našom kraji najviac páči		Napísať, nakresliť príbeh na tému čo sa mi v našej obci páči a čo sa mi nepáči

3.ročník

Čiastkové ciele predmetu pre 3.ročník

Žiak vie porovnávať konkrétny objekt zobrazený na fotografii a na mape. Vie odmerať skutočnú vzdialenosť objektov na pláne podľa mierky. Vie sa orientovať na pláne. Pozná a vie vyhľadávať ďalšie znaky na pláne.

Žiak vie charakterizovať polohu našej krajiny na mape, aj v rámci Európy pomocou glóbusu, atlasu, internetu či nástennej mapy. Vie vymenovať štáty susediace so Slovenskom.

Žiak vie charakterizovať pojem časová priamka. Vie zoradiť udalosti školského roka chronologicky, tiež aj udalosti svojho života.

Žiak vie vymenovať osobnosti, ktoré sa zaslúžili o vytvorenie spisovného jazyka. Dokáže povedať, prečo je spisovný jazyk dôležitý.

Žiak vie opísať ako vznikali mestá na Slovensku v minulosti. Porovnať život v minulosti a dnes.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ako sa vyznať vo svojom okolí	Krajina a jej vyjadrenie, zmena krajiny, typy krajín	Žiak vie opísať obraz pozorovanej krajiny. Porovnať rôzne obrazy krajiny. Vedieť sa správať ohľaduplne a s úctou v každom type krajiny.
	Orientácia v minulosti a dnes, hlavné a vedľajšie svetové strany Plán triedy, obzor Význam plánu pre život	Žiak vie vymenovať hlavné a vedľajšie svetové strany, vie ich správne ukázať. Vie pracovať pomocou slnka a pomocou kompasu. Žiak vie vytvoriť plán triedy pri pohľade zhora, vie charakterizovať pojem obzor. Žiak vie čítať plán podľa mapových znakov. Vie vytvoriť jednoduchý plán známeho prostredia.
	Mapa, mierka mapy, legenda mapy Vrstevnice, turistická mapa, cestná mapa, geografická mapa	Žiak vie porovnávať konkrétny objekt zobrazený na fotografii a na mape. Vie odmerať skutočnú vzdialenosť objektov na pláne podľa mierky. Vie sa orientovať na pláne. Pozná a vie vyhľadávať ďalšie znaky na pláne. Žiak pozná rôzne druhy máp, vie ich porovnávať, chápe ich farebné zobrazovanie, vie z nich čítať. Žiak vie odpovedať na položené otázky.
Objavujeme Slovensko	Poloha Slovenska, práca s mapou, glóbusom, atlasom, internetom a nástennou mapou Chránené územia Slovenska Rieky Slovenska, priehrady, jazerá, plesá Lesy Slovenska	Žiak vie charakterizovať polohu našej krajiny na mape, aj v rámci Európy pomocou glóbusu, atlasu, internetu či nástennej mapy. Vie vymenovať štáty susediace so Slovenskom. Žiak chápe pojmu chránené územie. Vie ako sa treba pri návšteve chránených území správať. Vie aj niektoré vymenovať. Žiak vie pracovať s príručnou mapou, nástennou mapou. Vie vyhľadať dôležité informácie o jednotlivých pohoriach. Žiak vie vymenovať najznámejšie rieky Slovenska a vie ich ukázať aj na mape. Chápe pojmom priehrada, jazero, pleso, vie ako tieto prírodné útvary vznikli. Žiak vie vymenovať typy lesov na území Slovenska. Vie priradiť stromy k jednotlivým typom lesa. Vie vysvetliť prečo sú lesy naše pľúca. Vie vytvoriť pravidlá správania sa v lese.

	Jaskyne Slovenska, minerálne a termálne vody	Žiak vie, na ktorom území Slovenska sa nachádzajú jaskyne, vie ich vymenovať a ukázať na mape. Pozná slovenské kúpeľné mesta. Vie načo slúžia minerálne a termálne vody, jaskyne. Vie, ako sa má správať v jaskyni. Žiak vie s pomocou učiteľa a turistickej mapy napláňovať výlet, ktorý sa bude konať koncom roka. Žiak vie čítať z turistickej mapy pomocou mapových znakov. Žiak vie odpovedať na položené otázky. Vie využívať svoje teoretické vedomosti v praxi.
	Turistická mapa, plán výletu	
	Otázky a odpovede	
Spoznávame dejiny	Časová priamka, rok, storočie	Žiak vie charakterizovať pojem časová priamka. Vie zoradiť udalosti školského roka chronologicky, tiež aj udalosti svojho života. Vie určiť z časovej priamky, čo sa stalo skôr a čo neskôr. Vie rozlíšiť minulosť, prítomnosť a budúcnosť. Žiak vie vysvetliť, ako ľudia osídľovali územia. Vie povedať v chronologickom poradí priebeh osídľovania. Žiak vie povedať, aká inštitúcia uchováva historické predmety. Dokáže vysvetliť prečo sú pre nás historické predmety dôležité. Dokáže formulovať otázky na detstvo.
	Osídľovanie ľudí	
	Minulosť	
	Veľkomoravská ríša jej panovník, povesť	Žiak vie charakterizovať ako žili Slovania a vie to porovnať s prítomným životom. Vie pomenovať ich významného panovníka. Vie vlastnými slovami prerozprávať povesť o Svätoplukovi. Žiak vie najzákladnejšie informácie o panovníčke Márii Terézii. Vie zaujať postoj k reformám Márie Terézie a rozhodnúť o ich dôležitosti, vysvetliť svoj názor. Vie povedať ako rozhodnutia M. Terézie ovplyvnili náš život. Žiak vie vymenovať osobnosti, ktoré sa zaslúžili o vytvorenie spisovného jazyka. Dokáže povedať, prečo je spisovný jazyk dôležitý.
	Mária Terézia	
	Spisovná slovenčina, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr	

	<p>Slovenská hymna a jej vznik</p> <p>Milan Rastislav Štefánik</p> <p>Hlavné mesto, slovenská vlajka, mena SR, Európska únia</p>	<p>Žiak pozná meno autora slovenskej hymny, vie ju aj zaspievať. Prostredníctvom povesti vie opísať spôsob vzniku hymny. Žiak vie sa správať počas hrania hymny, vie pri akých príležitostiach sa hymna hrá. Žiak vie opísať život M. R. Štefánika. Vie povedať, prečo bol taká významná osobnosť. Žiak vie pomenovať hl. mesto Slovenska. Vie opísať našu vlajku, vie pomenovať našu menu. Chápe členstvo v EÚ.</p>
Naše starobylé pamiatky a ich krása	<p>Otázky a odpovede</p> <p>Vznik miest</p> <p>Slávne mestá Slovenska</p>	<p>Žiak vie odpovedať na položené otázky. Žiak vie opísať ako vznikali mestá na Slovensku v minulosti. Porovnať život v minulosti a dnes. Žiak vie vymenovať a na mape ukázať slávne mestá Slovenska v minulosti. Vie popísať, čím sa tie slávne mestá preslávili v minulosti a vie vysvetliť ich úlohu v súčasnosti.</p>
	<p>Povešť</p> <p>Hrady a zámky</p>	<p>Žiak vie charakterizovať pojem povestí. Vie vlastnými slovami rozprávať obsah povestí. Žiak vie vytvoriť vlastnú povesť. Žiak vie opísať rozdiel medzi hradami a zámkami. Vie ukázať hrady a zámky na mape. Žiak pozná niektoré povesti o hradoch a zámkoch, vie ich vlastnými slovami opísať. Vie rozlíšiť, čo je v daných povestiach pravdivé a čo vymyslené. Žiak vie vytvoriť vlastnú povesť.</p>
	<p>Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO</p> <p>Otázky a odpovede</p>	<p>Žiak vie vymenovať svetoznáme pamiatky Slovenska. Vie opísať vlastnými slovami pamiatku a nájsť ju na mape. Vie vysvetliť, prečo je potrebné chrániť objekty kultúrneho dedičstva a prírodného dedičstva. Žiak vie odpovedať na otázky.</p>

4. ročník

Čiastkové ciele predmetu pre 4.ročník

- Vymenovať podľa mapy kraje SR a ukázať krajské mestá.
- Vyhľadať regionálne osobitosti vlastného kraja.
- Vedieť správne priradiť krajské mestá ku krajom.

Sprostredkovať ostatným skúsenosti, zážitky a zaujímavosti z vlastných ciest. Vedieť ich prezentovať rôznymi spôsobmi.

Poznať historické regióny Slovenska, vedieť zaradiť zvyky a tradície do príslušných regiónov, na základe poznatkov zo skanzenov a iných zdrojov. Opísať charakteristické znaky života ľudí v minulosti a porovnať so životom v súčasnosti.

Použiť k tomu obrázky, informácie z kníh, časopisov, filmov, ľudovú slovesnosť.

Tematický štandard	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Krajina, v ktorej žijeme.	Čítanie mapy Slovenska	Opísať a rozlíšiť povrch krajiny podľa členitosti. Opísať polohu pohorí a nížin. Vymenovať a ukázať na mape naše najväčšie rieky.
	Časová priamka	Porovnať udalosti podľa časovej priamky, určiť, ktorá udalosť sa stala skôr a ktorá neskôr. Usporiadať udalosti svojho života a udalosti v roku na časovej priamke.
	Územné členenie – kraje. Charakteristika kraja, v ktorom žijem.	Vymenovať podľa mapy kraje SR a ukázať krajské mestá. Vyhľadať regionálne osobitosti vlastného kraja.
Mestá a dediny.	Charakteristika mesta, dediny.	Z fotografií, krátkych textov a svojich skúseností opísať charakteristiku mesta, resp. dediny a porovnať ich výhody a nevýhody.
	Krajské mestá.	Vedieť správne priradiť krajské mestá ku krajom.
Cestujeme z Bratislavy do Košíc.	Vlakové, autobusové a letecké spojenie.	Vyhľadať rôzne spoje z cestovných poriadkov (z internetu), orientovať sa v cestovných poriadkoch, vedieť sa spýtať, hľadať alternatívne riešenia. Poznať pravidlá slušného správania sa v dopravnom prostriedku.
	Cestujeme po Bratislave.	Z mapy Bratislavy a dostupných materiálov (sprievodca po Bratislave, po Košiciach, z internetu...) vyhľadať významné pamiatky Bratislavy a Košíc, pripraviť si krátky itinerár sprevádzania návštevy po týchto mestách.
	Cestujeme po Košiciach	
	Hľadanie cesty z miesta nášho bydliska do Košíc alebo Bratislavy, Dóm sv. Alžbety, Gejzír v Herľanoch	Pripraviť plán cesty zo svojej obce do Bratislavy a do Košíc. Využiť dostupné cestovné poriadky (IKT).
	Moje obľúbené miesto na cestovanie – ako by sme tam cestovali v minulosti a dnes.	Sprostredkovať ostatným skúsenosti, zážitky a zaujímavosti z vlastných ciest. Vedieť ich prezentovať rôznymi spôsobmi.
Zaujímavosti zo Slovenska, baníctvo na Slovensku	Kedy a prečo sa začalo baníctvo rozvíjať – ťažba zlata, striebra, rudy, uhlia, solí, travertínu	Porozprávať ako sa rozvinulo baníctvo na Slovensku a akú úlohu zohralo v našich dejinách, čím bolo významné. Odraz minulosti v súčasnosti.
	Práca baníkov v minulosti a dnes. Spomienky na baníctvo. Čo nám z baníctva zostalo.	Opísať prácu baníka, aké nástroje používal a porovnať ako sa zmenila práca baníkov v priebehu dejín. Aké pozostatky z minulosti baníctva zostali na Slovensku. Ťažba nerastov, zlata, striebra, opálu. Ich využívanie pri tvorbe šperkov. Banícke múzeum.
Tradície a zvyky. Skanzeny.	Historické regióny na Slovensku (Orava, Liptov, Šariš, Spiš...)	Poznať historické regióny Slovenska, vedieť zaradiť zvyky a tradície do príslušných regiónov, na základe poznatkov zo skanzenov a iných zdrojov. Opísať charakteristické znaky života ľudí v minulosti a porovnať so životom v súčasnosti. Použiť k tomu obrázky, informácie z kníh, časopisov, filmov, ľudovú slovesnosť.
	Zvyky a tradície podľa historických regiónov	
	Život v stredovekom meste	

	Práce na vidieku v minulosti počas leta a počas zimy.	
	Skanzeny na Slovensku – čo všetko v skanzene nájdeme.	
V súlade s prírodou	Ideme do hôr – prípravy, horská služba. Pravidlá bezpečného správania sa v horách.	Poznať základy ochrany prírody a ochrany zdravia. Zásady bezpečného pohybu v horskom prostredí.
	Ako sa oddychovalo v horách v minulosti a ako dnes	Porovnať na základe informácií z rôznych zdrojov (fotografie, rozprávanie, text), ako ľudia trávili voľný čas v prírode v minulosti a dnes. Zaujať vlastný postoj k dnešnému tráveniu voľného času – ako turizmus ovplyvňuje prírodu.
	Kráľova hoľa, Kriváň – povesť, výber	Reprodukovať obsah povesti vlastnými slovami a na jej základe vytvoriť krátku dramatizáciu.
	Vznik riek, formovanie územia riekou, oblasti v povodí riek Jazerá, gejzír,	Opísať rôzne podoby, ktoré môže mať rieka. Posúdiť ako človek technológiami ovplyvňuje tok riek. Podľa mapy ukázať oblasti jazier. Opísať v čom je výnimočný gejzír
	Plavíme sa po Dunaji a Dunajci Dunaj pod Devínom, Dunaj v Bratislave, Dunaj v Gabčíkove, Dunaj v Štúrove	Opísať vybrané úseky Dunaja, čím sú zaujímavé Opísať vybrané úseky Dunajca, porovnať ich s úsekmi Dunaja
	Prírodné zaujímavosti vytvorené prírodou. Výber	Vysvetliť rozdiel medzi prírodnou zaujímavosťou a zaujímavosťou vytvorenou človekom, uviesť príklady a vedieť povedať svoj názor na ňu, v čom sa páči, resp. nepáči.
	Prírodné zaujímavosti vytvorené človekom Výber	
Mini projekt o vlastnom kraji	Súčasnosť a minulosť v našom kraji	Poznať významné udalosti a osobnosti späté s jeho krajom, uviesť zmeny, ktoré nastali v jeho kraji a systematicky to spracovať vo forme miniprojektu

5.3.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 2. a 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotenie vykonávame ústne, formou projektov a zábavných doplnovačiek.

Na hodnotenie vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Priebežne počas roka hodnotíme aj slovne.

5.3.2.7 Prierezové témy

Regionálna výchova

- flóra a fauna na Slovensku
- chránené územia na Slovensku
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovo – umelecké remeslá z regiónov Slovenska

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- vedieť používať informácie a pracovať s nimi
- učiť sa riešiť problémy
- poznať sám seba a svoje schopnosti

- učiť sa spolupracovať v skupine

Multikultúrna výchova

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť
- uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej /náboženskej alebo inej/ intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti

Osobnostný a sociálny rozvoj

- uvedomovať si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania
- predchádzať sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania
- vzdelávanie k ľudským právam a k rodinnej výchove

5.3.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.3.2.9. Učebné zdroje

M. Kožušková, M. Šimunková: Vlastiveda pre 2. ročník, 1. vydanie, 2008, Bratislava

M. Kožušková, M. Šimunková, R. Matúšková: Vlastiveda pre 3. ročník, 1. vydanie, 2009, Bratislava, vyd. EXPOL Pedagogika

J. Stanko: Vlastiveda pre 3. ročník – pracovný zošit, 14. vydanie, 2007, SPN Bratislava

M. Kožušková, M. Šimunková, R. Matúšková: Vlastiveda pre 4. ročník, 1. vydanie, 2009, Bratislava, vyd. EXPOL Pedagogika

- pracovné materiály – PZ
- doplnková pomocná literatúra – časopisy, detská encyklopédia
- didaktická technika

5.3.3 Poznaj a chráň**5.3.3.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	0	0	0	1
	ŠkVP	0	0	0	1

5.3.3.2. Charakteristika predmetu:

Predmet predstavuje úvod do prírodovedných poznatkov žiaka. Je to postupné oboznamovanie sa s prírodnými a spoločenskými javmi a zákonitosťami v súlade s prírodovedným a spoločenskovedným poznaním.

5.3.3.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút.

Formy a metódy práce:

- zážitkové učenie,
- skupinové vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- metódy hrania rol,
- prezentácia,
- diskusia.

5.3.3.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**kompetencia (spôsobilosť v oblasti sociálnej a komunikačnej):**

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu,
- dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na (primeranej) úrovni,
- primerane veku dokázať vyjadriť svoj názor,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti prírodovedného myslenia:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,

kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa:

- uvedomovať si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhovať riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pokúšať sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- uvedomovať si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,

kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, rešpektovať vkus iných ľudí.

Cieľ predmetu:

- získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v informačných zdrojoch,
- pozorovať s porozumením využívaním všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov,
- opisovať, porovnávať a klasifikovať informácie získané pozorovaním,
- poznať fungovanie ľudského tela,
- rešpektovať vlastné zdravie a jeho aktívnej ochranu prostredníctvom zdravého životného štýlu,
- skúmať a poznávať prírodu a jej premeny.

5.3.3.5. Vzdelávacie štandardy:

Vzdelávacie obsah predmetu Poznaj a chráň vo 4. ročníku primárnej školy pozostáva z ôsmich okruhov.

Názov tematického celku	4. r
Ochrana prírody	8
Kolobeh vody	4
Príroda sveta	2
Flóra	4
Fauna	3
Človek	5
Nerasty	4
Sila prírody	3

4.ročník

Ochrana prírody	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
Voda	- poznať dôležitosť vody pre život ľudí, zvierat a rastlín, - chápať, prečo ju treba chrániť a poznať spôsoby jej ochrany,
Vzduch	- chápať nevyhnutnosť čistého vzduchu pre svoj život a poznať činnosti, ktoré ho znečisťujú,
Rastliny	- vymenovať niekoľko príkladov chránených rastlín,
Živočíchy	- vymenovať chránené živočíchy na Slovensku, rozumieť tomu, prečo sú niektoré druhy zvierat chránené

Kolobeh vody

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Skupenstvá vody	<ul style="list-style-type: none"> - sledovať zmeny skupenstva, - vzájomne porovnávať vodu, ľad a paru

Príroda sveta

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Príroda iných krajín	<ul style="list-style-type: none"> - popísať prírodné podmienky iných krajín a s rôzne podnebné pásma, - spoznávať vodopády, ľadovce, púšte..., - popísať, ako sa striedajú ročné obdobia, - porovnať iné podnebia a prírodu s podmienkami na Slovensku

Flóra

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Exotické rastliny	<ul style="list-style-type: none"> - popísať, aké podmienky potrebujú k životu rastliny v iných krajinách, - popísať možnosti pestovania cudzokrajných rastlín v našich podmienkach, - definovať pojem bonsaj
Botanické záhrady	
Bonsaje	

Fauna

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Cudzokrajné živočíchy	<ul style="list-style-type: none"> - popísať, aké životné podmienky majú zvieratá v iných krajinách sveta, - popísať, ako sú jednotlivé zvieratá prispôsobené životu v chlade, teple, v piesku..., - poznať niektorých cudzokrajné živočíchy a možnosti ich chovu v teráriách
Domáci chov exotických zvierat (teráriá)	

Človek

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rozdiely pohlaví	<ul style="list-style-type: none"> - popísať hlavné rozdiely medzi mužským a ženským telom, - vymenovať podmienky pre ľudský život, - chápať kolobeh života ľudí, - pomenovať jednotlivé časti a princíp fungovania nervovej, tráviacej, dýchacej a pohybovej sústavy
Fungovanie ľudského tela	
Sústavy	

Nerasty

Obsahový štandard	Výkonový štandard
-------------------	-------------------

Poznávanie a skúmanie nerastov	- definovať pojem nerasty, - určiť základné druhy nerastov, - pozorovať nerasty v prírode
--------------------------------	---

Sila prírody	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
Prírodné katastrofy	- definovať pojmy: voda, oheň, vzduch, hurikán, tornádo, tsunami, zemetrasenie, - popísať, ako sa chrániť pred ohňom, - opísať, ako vznikajú záplavy

5.3.3.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 1. – 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotenie vykonávame ústne, formou projektov a zábavných doplnovačiek. Na hodnotenie predmetu vychádzame z Metodického pokynu č. 22/ 2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

5.3.3.7. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých
- uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- vedieť si obhájiť svoj názor, byť tolerantný k názorom druhých, dodržiavať pravidlá diskusie

Environmentálna výchova

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov
- pochopiť význam a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja ako pozitívne perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Schopnosť komunikovať
- Schopnosť argumentovať
- Používanie informácií a práca s nimi

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i.
- Významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Sloven

5.3.3.8. Tematicky výchovno- vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.3.3.9. Učebné zdroje

Logické hry
Hádanky
Tajničky
Rébusy

Detské časopisy

Encyklopédie

Pracovné listy

Didaktická technika

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: a ďalšie odborné publikácie k daným témam prírodovedy, encyklopédie, detské časopisy, atlasy, webové stránky s témami prírodovedy (www.zborovna.sk), materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

4. Človek a hodnoty**5.4.1 Náboženská výchova****5.4.1.1 Učebny plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	0,5	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1	1

5.4.1.2 Charakteristika predmetu

Náboženstvo ako skutočnosť, ktorá sa nás dotýka, je súčasťou nášho životného procesu, je ústredným stavebným kameňom nášho interpretačného modelu a tiež jeho identity. Náboženská výchova je utváraná ako predchádzajúce rozhodnutie pre dobro dieťaťa, pre rozvoj najhlbších dimenzií jeho osobnosti. Cieľom náboženskej výchovy v škole, na báze hodnôt, je základná sloboda, dospelosť a samostatné rozhodovanie mladého človeka. Predmet "náboženská výchova" je výchovno-vzdelávacím predmetom, na ktorom je nevyhnutné osvojiť si vedomosti a skúsenosti, ktoré majú neodmysliteľný vplyv na vytváranie základného náboženského postoja a uvádzanie do praxe v podobe kresťanského životného štýlu.

Nakoľko dejiny a kultúra nášho národa, ako aj celej Európy, stoja na kresťanskom základe, položenom svätým Cyrilom a Metodom, je samozrejme toto duchovné bohatstvo poznávať a rozvíjať súčasne so zdokonaľovaním sa v ďalších oblastiach spoločenského i osobného života.

Predmet náboženská výchova na I. stupni je neodmysliteľnou nevyhnutnosťou, nakoľko naň nadväzuje učebný plán na II. stupni, kde sa vyučuje ako povinne voliteľný v alternatíve s etickou výchovou. Tento plán má za cieľ sprostredkovať žiakom základné náboženské pravdy o Bohu a pripraviť ich na prijatie sviatosti zmierenia a Eucharistie. Vo 4. ročníku sa bližšie oboznamujú s ďalšími sviatosťami a liturgiou Cirkvi. Tematické plány na II. stupni pokračujú starozákonnými dejinami, príchodom Božieho Syna na svet, cirkevnými dejinami, zodpovednosťou za dar života a tvorbou životného štýlu.

5.4.1.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia

5.4.1.4 Kľúčové kompetencie – ciele predmetu

Pre dosiahnutie cieľa výučby treba mať na zreteli vdelávacie a výchovné ciele. Vzdelávacím cieľom náboženskej výchovy na I. stupni ZŠ je podanie základných právd viery, kresťanská orientácia, pochopenie významu sviatostí a liturgie. Vedomostná stránka má spontánne prejsť do výchovného procesu dieťaťa, kde sa postupne buduje a rozvíja jeho kresťanský životný postoj.

5.4.1.5 Vzdelávacie štandardy

Na I. stupni sa žiakom odovzdávajú základné vedomosti a poznatky o Bohu a pravdách viery. Uskutočňujú sa tu prvé kroky praktizovania kresťanskej viery a sviatostného života, ktoré sa ďalej prehľbujú a rozvíjajú na II. stupni ZŠ a tiež na SŠ.

1. ročník: Žiaci poznávajú základnú náuku o Bohu, Stvoriteľovi všetkého, čo jestvuje, o Ježišovi, Božom Synovi a Vykupiteľovi človeka. Začínajú si uvedomovať a formovať vzťah k Bohu a k ľuďom.

Názov tematického celku	Počet hodín			
	1.r	2.r	3.r	4.r
Boh Stvoriteľ vecí viditeľných a neviditeľných	3	5		
Vo svete nie som sám	3			
Hrdinovia dobra	3			
Ježišov príchod	6			
Ježiš, Boží Syn	5			
Ježiš ma miluje	9			
Ježiš Kristu pravý Boh a pravý človek		7		
Ježiš môj priateľ a učiteľ		7		
Ježiš náš záchranca		6		
Ježiš zostáva s nami		6		
Ježiš učí o božom kráľovstve			5	
Ježiš uzdravuje			5	
Ježiš nám odpúšťa			6	
Ježiš nás oslobodzuje			10	
Ježiš nás pozýva na hostinu			7	
Cesta nádeje				6
Biblia – slovo o nádeji				11
Nádej presahujúca smrť				6
Svedectvo nádeje				6
Prameň nádeje				4
Opakovanie	4	2		

1. ročník

OBSAH, NAUČNÉ (A) A VÝCHOVNÉ (B) CIELE

1. Boh Stvoriteľ

1.1. Moje prázdniny

A: – Objaviť Božiu lásku cez stvorené veci.

B: – Vzbudiť v deťoch vd'ačnosť voči Bohu za stvorenie.

1.2. Príroda - Božie dielo

A: – Poukázať na: – múdrosť Boha cez prírodu, ktorá je Božím dielom,
– na starostlivosť Boha o svet,
– vlastnosti Boha.

B: – Vzbudiť v deťoch lásku a úctu k Bohu – pôvodcovi života a ku všetkému, čo stvoril.

1.3. Ja

A: – Pochopiť, že: – Boh je náš Stvoriteľ a náš nebeský Otec,
– život je veľký Boží dar, som stvorený z lásky.

B: – Viest' deti k vďačnosti voči Bohu a k obdivu za dary, ktoré má každý človek, za život,
– učíme sa nazývať Boha „náš nebeský Otec“.

2. Vo svete nie som sám**2.1. Patrím do rodiny**

A: – Uvedomiť si, že: – rodičov nám dal Pán Boh,
– každý člen rodiny má svoju úlohu.

B: – Viest' deti: k úcte a poslušnosti k rodičom,
– k modlitbe za rodičov.

2.2. Kamaráti

A: – Poukázať na vlastnosti dobrého kamaráta,
– predstaviť deťom Pána Ježiša ako Božieho Syna a najvernejšieho priateľa.

B: – Viest' deti: – k výberu dobrých kamarátov a modlitbe za nich,
– k osobnému vzťahu k Pánu Ježišovi a situačnej modlitbe.

2.3. Škola

A: – Uvedomiť si, že v škole máme rozvíjať schopnosti dané od Pána Boha, aby sme si navzájom slúžili v láske.

B: – Vzbudiť v deťoch: – túžbu po vedomostiach,
– predsavzatie svedomito si splniť školské povinnosti.

3. Hrdinovia dobra**3.1. Svet dobra a zla**

Poukázať na pôvod zla vo svete – prvý hriech ľudí.

A: – Naučiť deti rozlišovať dobro a zlo,
– poukázať na následky konania dobra a zla.

B: – Nabádať deti k šíreniu dobra,
– nabádať deti k večernému spytovaniu svedomia.

3.2. Hrdinovia lásky

A: – Oboznámiť žiakov s podobenstvom o milosrdnom Samaritánovi,
– poukázať na pravé hodnoty hrdinstva.

B: – Viest' deti k prejavom pomoci každému, kto ju potrebuje.

3.3. Mikuláš

A: – Oboznámiť žiakov so životom sv. Mikuláša.

B: – Nabádať deti k darovaniu a deleniu sa s inými.

4. Ježišov príchod**4.1. Mária**

A: – Oboznámiť deti s udalosťami zvestovania,
– poukázať na výnimočnosť Panny Márie.

B: – Viest' deti k mariánskej úcte – modlitba Zdravas' Mária.

4.2. Advent

A: – Predstaviť deťom: – Advent – čas prípravy na príchod Ježiša,
– adventný veniec.

B: – Vzbudiť v deťoch túžbu čo najlepšie sa pripraviť na narodenie Pána Ježiša.

4.3. Ježišovo narodenie

A: – Oboznámiť deti s udalosťou narodenia Ježiša Krista.

B: – Viest' deti k vd'acnosti za najväčší Boží dar – Mesiáša.

4.4. Vianoce v našej rodine

A: Poukázať na to, že Ježiš – Láska chce byť v každej rodine.

B: Viest' deti: – k správne mu chápaniu a prežívaniu Vianoc,
– k posilňovaniu rodinných väzkov.

4.5. Ježiš je živý dar

A: – Vysvetliť deťom, že: – dar je prejavom lásky,
– Ježiš sa nám dáva ako dar, je prítomný v bohostánku.

B: – Viest' deti k vd'acnosti voči Ježišovi Kristovi,
– nabádať k návšteve kostola a účasti na nedeľnej svätej omši.

4.6. Poklona pri jasličkách

A: – Poukázať na to, že Ježiš je Boží Syn, preto sa mu klaňajú pastieri i králi.

B: – Viest' deti k vnútornej a vonkajšej poklone.

5. Ježiš, Boží Syn

5.1. Ježišovo detstvo

A: – Vysvetliť podobnosť malého Ježiša s nami vo všetkom okrem hriechu.

B: – Brat' si príklad od Pána Ježiša v poslušnosti voči rodičom.

5.2. Ježiš zjavuje svoju moc

A: – Predstaviť Ježiša ako učiteľa a mocného Boha – zázračné rozmnoženie chleba,
– pochopiť, že zázrak môže urobiť len Boh, a nie človek.

B: – Obdivovať Ježišovu moc a lásku, s ktorou robí zázraky,
– uvedomiť si, že Boh nám dáva jedlo a chlieb každý deň,
– viest' deti k vd'acnosti za každodenný pokrm cez modlitbu pred jedlom a po jedle.

5.3. Ježiš pomáha

A: – Predstaviť Ježiša, ktorý má súcit s trpiacimi a zázračným spôsobom im prinavracia zdravie – uzdravenie ochrnutého,

– poukázať na to, že zdravie je veľký dar.

B: – Viest' deti, aby si všímali potreby blížnych a ochotne pomáhali,
– povzbudiť k ochrane zdravia a života svojho aj iných.

5.4. Chcem byť ako Ježiš

A: – Charakterizovať život Pána Ježiša slovami Svätého písma:

„Kde chodil, dobre robil.“

B: – Podnecovať deti, aby si všímali svoje správanie voči iným a snažili sa pripodobňovať Pánu Ježišovi.

5.5. Otče náš

A: – Vysvetliť žiakom modlitbu Otče náš,

– Ježiš je vzorom modlitby,

– na príklade Pána Ježiša ukázať, kedy, kde a ako sa máme modliť.

B: – Pestovať u žiakov potrebu modliť sa často,

– naučiť žiakov modlitbu Otče náš,

– nájsť si miesto a pravidelný čas na modlitbu ráno, večer.

6. Ježiš ma miluje

6.1. Oslava Ježiša

A: – Vysvetliť oslavu Ježiša na Kvetnú nedeľu,

– predstaviť Ježiša, ktorý chce: – kraľovať nie mocou, ale láskou,

– byť kráľom našich srdc.

B: – Viest' deti k radostnej oslave Ježiša ako skutočného kráľa neba a zeme.

6.2. Sláva Otcu i Synu, i Duchu Svätému

A: – Predstaviť žiakom najväčšie tajomstvo: Najsvätejšia Trojica – jeden Boh v troch osobách.

B: – Naučiť deti prakticky si uctievať Najsvätejšiu Trojicu – prežehnaním sa, modlitbou Sláva Otcu...

6.3. Ježiš má nepriateľov

A: – Pochopiť, že tak ako Ježiš odpúšťal svojim nepriateľom, aj ľudia si majú navzájom odpúšťať.

B: – Povzbudiť deti: – aby dokázali prijať aj sklamanie a krivdu,
– ako Ježiš vždy odpustiť a nemať na nikoho ťažké srdce.

6.4. Ježiš na kríži

A: – Oboznámiť žiakov s Ježišovým utrpením,
– poukázať na: – Ježiša, ktorý trpí za naše hriechy, aby nás vykúpil a otvoril nám nebo,
– veľkú lásku Ježiša k ľuďom a poslušnosť nebeskému Otcovi,
– hriech, ktorý je nevďačnosťou voči Bohu.

B: – Vzbudiť v deťoch: vďaku a lásku k Pánu Ježišovi,
– úctu ku krížu – znameniu našej spásy,
– túžbu chrániť sa hriechu.

6.5. Ježiš žije

A: – Oboznámiť žiakov s udalosťou zmŕtvychvstania Ježiša Krista,
– poukázať na: – Ježišovo víťazstvo nad hriechom a smrťou,
– veľkonočnú nedeľu, najradostnejší deň v roku a pochopiť význam nedele – deň Pána.

B: – Vzbudiť v deťoch: – radosť z udalosti zmŕtvychvstania Ježiša Krista,
– vieru vo vzkriesenie mŕtvych,
– viesť žiakov ku kresťanskému prežívaniu nedele.

6.6. Ježiš nám dáva nový život

A: – Oboznámiť žiakov s veľkonočnými symbolmi (paškál, baránok, socha zmŕtvychvstalého Krista).

B: Umocniť v žiakoch: – radosť z Kristovho zmŕtvychvstania,
– nádej vo večný život.

6.7. Ježiš odišiel k Otcovi

A: – Cez udalosť nanebovstúpenia vysvetliť: návrat Pána Ježiša k nebeskému Otcovi,
– Ježiš nám išiel pripraviť miesto,
– uvedomiť si, že Pán Ježiš s nami ďalej ostane až do konca sveta v každom človeku, v kostole, vo Svätom písme,
– poukázať na druhý príchod Pána Ježiša na konci sveta,
– vysvetliť nebo, peklo, očistec. Večný život v nebi si pripravujeme dobrými skutkami tu na zemi.

B: – Viesť deti k tomu, aby si uvedomovali prítomnosť Pána Ježiša v každom človeku,
– vzbudiť v deťoch: – túžbu po nebi, po stretnutí s Pánom Ježišom,
– ochotu prejavovať lásku Ježišovi v ľuďoch konkrétnymi skutkami.

6.8. Kostol

A: – Vysvetliť žiakom, že kostol je Boží dom a dom Božieho ľudu, v ktorom sa Božia rodina – Cirkev stretáva s Pánom Ježišom na oslavu nebeského Otca,
– zariadenie kostola (bohostánok, večné svetlo, oltár, ambóna), správanie v kostole.

B: – Podnietiť žiakov: – k častej návšteve Pána Ježiša v bohostánku a účasti na svätej omši,
– k láske a úcte ku kostolu.

6.9. Deň s Ježišom

A: – Uvedomiť si, že prázdniny nie sú „prázdné dni“. Každý deň máme prežívať s Ježišom v srdci.

B: – Povzbudiť deti, aby sa snažili každý deň upevňovať svoje priateľstvo s Pánom Ježišom cez modlitbu a dobré skutky.

2.ročník

Tém.celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Boh, Stvoriteľ vecí viditeľných a neviditeľných	Moje prázdniny, Pán Boh stvoril všetko pre nás, Pán Boh, náš, Priateľ stvoril aj nás, Človek môže robiť dobre aj zle, má slobodnú vôľu	Porozprávať sa s deťmi o zážitkoch z prázdnin, Viest' deti k vďačnosti za svet a ľudí okolo nás Naučiť deti objavovať Boha a jeho lásku prostredníctvom stvorených vecí
Ježiš Kristus pravý Boh a pravý človek	Pán Boh nám predstavuje Ježiša Ako prišiel Ježiš, Ježiš v dome svojho Otca, Ježiš si vyberá spolupracovníkov – apoštolov, V Ježišovi sa prejavuje Božia moc a dobrota, Ježiš, Pán života a smrti	Predstaviť deťom krst Pána Ježiša Vzbudiť u detí vďačnosť za milosť krstu a Božiu lásku v ňom prejavenu – vedieť, že v krste sme dostali spolu s menom aj nebeského ochrancu, – viesť deti k častej modlitbe „Otče náš“.
Ježiš, môj Priateľ a Učiteľ	<i>Kto je Ježišov priateľ</i> <i>Ježiš nás učí milovať</i> <i>Boháč a Lazár</i> <i>Ježišov priateľ sa rád modlí</i> <i>Ježišov priateľ rád odpúšťa</i> <i>Ježiš chce každého zachrániť</i>	– Predstaviť deťom Ježišovo prikázanie lásky k Bohu a ľuďom, – Ježiš nám celým svojím životom ukazuje ako realizovať jeho prikázanie, – naším blížnym je každý, kto potrebuje pomoc. – Na príklade „boháča a Lazára“ predstaviť deťom prítomnosť biedy vo svete, – predstaviť sebecko ako opak lásky k blížnemu. B: – Vedieť si všímať biedu okolo nás a vo svete, – viesť deti k schopnosti podeliť sa o to, čo máme. – Ježiš sa často modlil k svojmu Otcovi, – predstaviť deťom Ježišovu modlitbu. – Prosiť Ježiša o odpustenie, ak sme urobili niečo zlé, – učiť deti odpúšťať a prosiť o odpustenie. – Vzbudzovať u detí vďačnosť a lásku k Ježišovi za jeho lásku k nám, – viesť deti k láske a starostlivosti o slabších a opustených.
Ježiš, náš Záchranca	<i>Ježiša chcú zabiť. Lúči sa s apoštolmi</i> <i>Utrpenie a smrť Pána Ježiša</i> <i>Vzkriesenie</i> <i>Čo je nebo?</i>	– Aj Ježiš má nepriateľov, ktorí ho chcú zabiť, – na rozlúčku zanecháva Ježiš svojim priateľom Eucharistiu. – Vzbudiť u detí úctu a vďačnosť za naše vykúpenie, – vedieť prejavovať úctu pre krížom, – učiť deti prijímať to, čo je pre ne nepríjemné a ťažké ako kríž a obetovať to spolu s Ježišom za hriešnikov.

		<ul style="list-style-type: none"> – Viesť deti k radosti z Ježišovho víťazstva nad smrťou, – s Ježišovou pomocou aj my dokážeme zvíťaziť nad zlom okolo nás. – Vzbudiť u detí túžbu po nebi a po stretnutí s Kristom, – poukázať deťom na to, že láskou a priateľstvom s Ježišom môžeme už tu na zemi zažiť kúsok neba.
Ježiš zostáva s nami	<p><i>Pán Ježiš ustanoví Petra za hlavu apoštolov</i> <i>Ježiš posielá Ducha Svätého</i> <i>Cirkev – Ježišova rodina dnes</i> <i>Cirkev - podobenstvo o viniči</i> <i>Ježiš nám zanechal znaky svojho priateľstva</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ježiš zveruje Petrovi starosť o svoju Cirkev tu na tejto zemi, – Petrovým nástupcom a Ježišovým zástupcom na zemi je Svätý otec, – vedieť meno terajšieho Svätého Otca. – Učiť deti vytvárať si osobný vzťah k Duchu Svätému, – prosiť Ducha Svätého o pomoc v ťažkostiach a o dar lásky k Bohu. – Predstaviť Cirkev ako Božiu rodinu, ktorú založil Ježiš, – do Cirkvi patrí každý pokrstený, – v Cirkvi je každý potrebný a má svoje miesto a svoju úlohu. – Cirkev je Ježišovo tajomné telo, Ježiš je vinič a my sme ratolesti, – ak chceme byť v Cirkvi, potrebujeme žiť v ustavičnom priateľstve s Ježišom. B: – Viesť deti k vytváraniu stále hlbšieho vzťahu s Ježišom. – Všetko, čo sme sa o Ježišovi naučili, nás vedie k prehĺbovaniu nášho priateľstva s ním, – uchovávať si priateľstvo s Ježišom aj počas prázdnin.

3. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
Ježiš učí o Božom Kráľovstve	September 1. Úvodná hodina 2. Odkrývať ukryté 3. Čo znamená veriť? 4. Aký je Boh?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ viera v Boha ▪ biblické obrazy Boha ▪ podobenstvo o horčičnom semienku ▪ krst (krstné sľuby) 	Žiak vie <ul style="list-style-type: none"> • jednoduchým spôsobom vysvetliť, čo znamená veriť Bohu, • porozumieť symbolickému významu reči, • reprodukovať podobenstvo o horčičnom semienku, • na obraze horčičného semienka spoznávať Ježišovo učenie o Božom kráľovstve, • na raste horčičného semienka intuitívne vnímať paradox vzniku veľkej veci z niečoho nepatrného, • na príklade podobenstva o horčičnom semienku prijímať krst ako významnú udalosť v živote viery,
	Október 5. Veľká sila ukrytá v malom		

			<ul style="list-style-type: none"> opísať obsah krstných sľubov, otvoriť sa pre formovanie osobného života viery.
Ježiš uzdravuje	6. Uzdravenie slepého 7. Vidieť... 8. Uzdravenie hluchonemého November 9. Uzdravenie človeka s ochrnutou rukou 10. Uzdravenie ochrnutého	Ježišove uzdravenia (uzdravenie slepého, hluchonemého, s „vyschnutou rukou“ , chromého) <ul style="list-style-type: none"> rozvoj mravného cítenia vina, hriech Ježiš v dome hriešnika (Zachej) Ježiš odovzdáva moc odpúšťať 	<ul style="list-style-type: none"> reprodukovat' biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, chromého a človeka s „vyschnutou rukou“ na modelovej situácii reflektovať vlastnú schopnosť „počuť, konať, vidieť“ to, čo je v živote podstatné identifikovať sa s biblickými postavami potrebujúcimi uzdravenie disponovať sa pre rozvoj mravného úsudku
Ježiš nám odpúšťa	11. Daj pozor, aby si to nerozbil! 12. Len, aby to nebolo na mňa December 13. Ježiš je hosťom u Zacheja 14. Na ceste zmierenia 15. Ježiš mi odpúšťa 16. Dokážem to?	<ul style="list-style-type: none"> sviatosť zmierenia hriech a dôsledky hriechu Veľká Noc (Pascha) Desatoro (pravidlá pre život v slobode) Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie (podobstvo o pšeničnom zrne) nasýtenie (zázrak rozmnoženia chlebov, Jn 6, 1-13) Posledná večera (Eucharistia) svätá omša ako hostina (hostina spoločenstva, hostina slova, chleba) 	<ul style="list-style-type: none"> jednoduchým spôsobom vysvetliť možné reakcie človeka na vinu, jednoduchým spôsobom vysvetliť kresťanský pohľad na vinu ako uznanie viny a odpustenie, vnímať vinu ako súčasť života každého človeka, reflektovať vlastné zaobchádzanie s vinou, reprodukovat' biblický príbeh o hostine v dome Zacheja, osvojiť si priebeh sviatosti zmierenia, prijímať sviatosť zmierenia ako dar, oceniť mimosviatostné formy pokánia, oceniť sviatostnú formu pokánia, pravidelnou osobnou reflexiou formovať svoje mravné cítenie, zhodnotiť sviatosť zmierenia ako pomoc pre človeka v situácii mravného zlyhania, podieľať sa na sviatosti zmierenia.

Ježiš nás oslobodzuje	17. Židovská pascha 18. Pravidlá pre život na slobode (Desatoro) 19. Pravidlá budovania - Desatoro Február 20. Pozrieť sa do zrkadla 21. Neveriaci sa majú 22. Poznať, konať, vidieť Marec 23. Staré musí odumrieť 24. Smrť a nový život 25. Obeta 26. Kresťanská Veľká noc		<ul style="list-style-type: none"> • na obraznej reči biblického príbehu vysvetliť hriech a jeho dôsledky, • vysvetliť pojem hriech, • reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých prikázaní, • akceptovať Desatoro ako pravidlá pre dobrý život, • stotožniť sa s etickými princípmi Desatora, vzťahujúcimi sa na konkrétne situácie v jeho živote, • nájsť analógiu medzi podobenstvom o pšeničnom zrne a Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním, • posúdiť hriech ako stratu Božej blízkosti, • posúdiť hriech a jeho následky ako ublíženie sebe i iným, • jednoduchým spôsobom zhodnotiť svoje správanie, konanie v zhode so svojím svedomím, • posúdiť rozdiel medzi porušením zákona a zanedbaním dobra (prechod od heteronómneho svedomia k autonómnemu), • otvoriť sa pre poslanstvo príslubu nádeje.
Ježiš nás pozýva na hostinu	27. Ježiš nasycuje Apríl 28. Ježiš sa stáva chlebom 29. Obeta ako dar 30. Stretnutie s Ježišom Máj 31. Hlavné pravdy 32. Svätá omša 33. Pozvanie na hostinu Jún Cesta viery Záverčné opakovanie		<ul style="list-style-type: none"> • nájsť súvislosť medzi Poslednou večerou a svätou omšou • rozlíšiť chlieb od eucharistického chleba • objaviť súvislosť medzi ľudskou skúsenosťou s chlebom, biblickým textom o rozmnožení chlebov a sviatosťou Eucharistie • reprodukovať biblický príbeh o hostine v dome Zacheja • oceniť potrebu slávenia pre život človeka • rozvíjať schopnosť života v spoločenstve • uvedomiť si dôležitosť častého prijímania Eucharistie pre svoj duchovný rast

4.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
Cesta nádeje	September 1. Úvodná hodina 2. Mať nádej 3. Som jedinečný	Obsahový štandard: Cesta k sebe – som jedinečný Cesta k druhým (kamarátstvo, priateľstvo)	Žiak vie <ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvetliť čím je človek jedinečný ▪ reprodukovať biblický

	4. Cesta k druhým Október 5. Noe dôveruje Bohu 6. Obrazy Božej blízkosti	Cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa (Gn 6,18-20: zo všetkého živého, vezmi do archy....)) Cesta k Bohu (biblické obrazy Božej blízkosti)	príbeh o Noemovej arche <ul style="list-style-type: none"> ▪ nájsť súvis medzi biblickým príbehom o Noemovej arche a zodpovedným prístupom k prírode ▪ vnímať Boha ako toho, ktorý zachraňuje ▪ objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu ▪ objavovať zodpovednosť za prírodu a za rozvíjanie dôstojnosti ľudského života ▪ vnímať potrebu sebariadenia ▪ akceptovať vzájomnú spätosť s celým stvorenstvom formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti.
--	--	---	--

<p>Biblia – slovo o nádeji</p>	<p>Október 7. Biblia – kniha nádeje 8. Prvý zákon a Nový zákon November 9. Zem Biblie 10. Dobytie zasľúbenej zeme 11. Gedeon December 12. Pán Boh utešuje 13. Očakávanie Mesiáša 14. Príchod Mesiáša Január 15. Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo 16. Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo 17. Opakovanie</p>	<p>Biblia kniha kníh Odkrývanie nádeje v živote biblických postáv (sudca Gedeon, proroci Micheáš a Izaiáš – kmeň Jesseho Biblické posolstvo nádeje – príchod Mesiáša (Ján Krstiteľ, Panna Mária) Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve) Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky) Skúsenosť strachu, dôvery a nádeje Bože, kde si? (Jób) Smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) Ježiš – silnejší ako smrť Sviatosť pomazania chorých ako priestor nádeje v situácii, kde pozemská nádej už končí</p> <ul style="list-style-type: none"> • rôzne veže v jednom meste • kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióny) • miesta pre spoločné slávenie, prácu, a nasadzovanie za ľudské práva a pokoj s kresťanmi iných cirkví 	<ul style="list-style-type: none"> • vymenovať základné delenie kresťanskej Biblie • reprodukovať biblický príbeh o povolani Gedeona • jednoduchým spôsobom interpretovať biblické texty prorociet prorokov Micheáša (a ty Betlehem...) a Izaiáša – kmeň Jesseho, ako posolstvo nádeje • interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa • identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv • na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel • vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva. • formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv • vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu • interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a znaky Božieho záchranného konania.
---------------------------------------	---	--	---

<p>Nádej presahujúca smrť</p>	<p>Február 18. Najväčšie obmedzenie človeka 19. Bože, kde si? (Jób) 20. Ježiš – silnejší ako smrť Apríl 21. Vzkriesenie Lazára 22. Veľkonočné obdobie 23. Sviatosť pomazania chorých</p>	<p>Modlitba – život v Božej prítomnosti Bože, si pri mne (Žalm 139) Boh – stred kresťanského spoločenstva</p>	<p>vie</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektovať svoj pohľad na ľudské utrpenie • vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života • vie dať svoj pohľad na ľudské utrpenie do súvisu s biblickými textami o Jóbovi a kresťanským pohľadom na zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí • reprodukovat' biblický príbeh o vzkriesení Lazára • objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť • objaviť poslanstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť • objaviť vo sviatosti zmierenia a Eucharistie poslanstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť • z pohľadu kresťanskej nádeje vysvetlí vetu, že život je silnejší ako smrť • rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu • je vnímavý pre existenciálnu skúsenosť so životom a smrťou a náboženskú hĺbku ktorú spoznáva v živote druhých ľudí a v liturgii
--------------------------------------	--	---	---

Svedectvo nádeje	Máj 24. Veže v našom meste 25. Rôzne veže – rôzne vierovyznania 26. Kostolné veže – symboly nádeje 27. Kresťan – nositeľ Krista Jún 28. Kresťania - nádej pre svet 29. Svedkovia nádeje		<ul style="list-style-type: none"> • prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou • vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví • vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiacich v našej krajine (regióne) a navrhnuť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť) • osvojovať si postoj tolerancie, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií
Prameň nádeje	30. Modlitba – prameň nádeje 31. Cirkev – prameň nádeje 32. Modlitba svätého ruženca 33. Opakovanie		<ul style="list-style-type: none"> • jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka • na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery • vnímať potrebu stíšenia • cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe

5.4.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou formou.

Pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- a) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,
- b) osvojené kľúčové kompetencie,
- c) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu,
- d) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu,
- e) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese,
- f) snahu o rozvoj svojich kompetencií.

5.4.1.7 Prierezové témy

Mediálna výchova

- vnímanie kresťanstva pomocou umeleckých diel a tradícií
- vníma spôsoby šírenia správ na modelovej ukážke biblickej udalosti o Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaní
- vníma spôsoby šírenia správ na modelovej ukážke biblickej udalosti o Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaní

Environmentálna výchova

- vnímanie človeka ako súčasť prírody
- úcta k prírode, vnímania rastu, zodpovednosti za zverené veci
- vníma starostlivosť Boha o svet a človeka prostredníctvom poznávania Desatora
- je schopný ekologického postoja – ochrany prírody

Prosociálna výchova

- žiak si osvojuje prejavy vonkajšieho a vnútorného odpustenia a odprosení
- žiak vníma význam spoločenstva pre život jednotlivca, rodiny aj farnosti

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- žiak oceňuje jedinečnosť človeka a rešpektuje ju v životných situáciách
- žiak vie vyjadriť radosť zo života a osvojuje si pozitívny postoj k životu
- žiak vníma svoj duchovný rozmer, je vnímavý pre sústredenie, stíšenie a načúvanie

5.4.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.4.1.9 Učebné zdroje

Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 1. až 4. roč. ZŠ „Cesta viery“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v SNV. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Rámcové učebné osnovy predmetu náboženstvo/náboženská, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30. októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou

Metodická príručka

Obrazový materiál

Pracovné listy

CD

DVD

Sväté Písmo

Človek a svet práce**5.5.1 Pracovné vyučovanie****5.5.1.1 Učebný plán**

Ročník		4.
Počet hodín	ŠVP	1
	ŠkVP	1

5.5.1.2. Charakteristika predmetu

Oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

5.5.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút.

Formy a metódy práce:

- skupinové, projektové
- dialóg, diskusia
- improvizácia, prezentácia

5.5.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním pracovného vyučovania**

Poznávacia (kognitívna)		Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Rozvíjať podnikateľské myslenie.	Osvojovať základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Zodpovednosť za kvalitu svojich a spoločných výsledkov práce.	Pochopiť prácu a pracovnú činnosť ako príležitosť k sebarealizácii a k sebavzdelávaniu.
Chápať potrebu recyklácie materiálov a produktov	Organizovať a plánovať prácu s použitím vhodných	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Viesť k vytrvalosti a zodpovednosti pri plnení zadaných úloh.

	nástrojov, náradí a pomôcok pri práci i v bežnom živote.			
Uplatňovať autentické a objektívne poznanie okolitého sveta	Vytvárať nové postoje vo vzťahu k práci človek, technike a životnému prostrediu.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	Realizovať vlastné nápady pri pracovných činnostiach.
Chápať potrebu rešpektovať enviromentálne normy.	Osvojiť potrebné poznatky a zručností významné pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,		Diskutovať a viesť diskusiu o postupe práce.	Vynakladať úsilie na dosiahnutie kvalitného výsledku.
Orientovať sa v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce				Vytvárať primeranú sebadôveru.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce
- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postojú a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebazvedávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov

Ciele vzdelávacej oblasti

Pri vymedzení cieľov primárneho vzdelávania pre oblasť Človek a technika vychádzame zo všeobecných požiadaviek vedecko-technickej gramotnosti i zo všeobecných cieľov primárneho vzdelávania. V tejto vzdelávacej oblasti môžeme uvažovať z hľadiska troch navzájom prepojených komponentov:

1. výchova vzťahu k technike (**hodnoty, postoje**),

2. výchova o technike (**vedomosti**),

3. výchova prostredníctvom techniky (**skúsenosti, pracovné činnosti, zručnosti**).

Základný vzťahový rámec pre určenie cieľov elementárneho vzdelávania oblasti Človek a svet práce vychádza z uvedených komponentov:

- viesť žiakov k pozitívnemu vzťahu k práci a zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce
- osvojenie základných pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- k vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- k poznaniu, že technika, ako významná súčasť ľudskej kultúry je vždy úzko spojená s pracovnou činnosťou človeka
- autentickému (hodnovernému, pôvodnému) a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere a k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k seberealizácii, sebavzdelávaniu a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia
- orientácií v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesionálneho zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu

5.5.1.5. Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	4. r
Tvorivé využitie technického materiálu	9
Starostlivosť o životné prostredie	8
Základy konštruovania	10
Ľudové tradície a remeslá	2
Stravovanie a príprava jedál	4

4. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Tvorivé využitie technických materiálov</p>	<p>Poznávanie vlastností materiálov Pomocou porovnávacieho pozorovania, bádania a experimentovania nadobudnúť poznatky o technických materiáloch s ktorými sa bežne žiaci stretávajú. Poznať, rozlíšiť a popísať štruktúru a vlastnosti technických materiálov. Získať odborné - špecifické poznatky o materiáloch (papier, textil, drevo) a procesoch tvorby produktov.</p> <p>1. Papier a kartón Praktické činnosti: strihanie, lepenie, skladanie, oblepovanie. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti papiera podľa toho, ako sa strihá, trhá, skladá, ktorý papier je najvhodnejší na skladanie (balenie), z akého papiera sú listy učebníc, detských kníh... Pracovné námety: priestorové a kruhové vystrihovačky, skladanie origami podľa náčrtu, balenie kníh a darčiekov, koláž z kartónu.</p> <p>2. Textil Praktické činnosti: navliekanie nite do ihly, robenie uzlíka, osvojenie základných stehov, zhotovenie výrobku podľa strihu. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti textílií podľa toho, ako udržiavajú teplo, podľa krčivosti, podľa väzby, nasiakavosti. Skúmať stehy na výšivkách. Pracovné námety: výrobok s prvými stehmi, námety na vyšívanie s detskými prvkami, resp. námetmi ľudovej kultúry, gombíkový panáčik, tvorba výrobku podľa strihu.</p> <p>3. Drevo Praktické činnosti: skúmanie vlastností drevín, kombinovanie drevín, oddeľovanie, spájanie, maľovanie. Námety na skúmanie: skúmať drevené predmety v triede (byte), skúmať dreviny v okolí, skúmať, kde sú poškodené dreviny a akým spôsobom. Pracovné námety: zvieratka, postavy, príbytky.</p>	<p>Poznávať vlastností materiálov porovnávaním, triedením, experimentovaním. Získať pracovné zručnosti s nimi. Vedieť vytvoriť jednoduchý predmet riešením problémovej úlohy s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie. Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi. Vytvárať pracovné prostredie s akcentom na estetiku prostredia. Vážiť si hodnoty vytvorené človekom a prírodou.</p>
<p>Základy konštruovania</p>	<p>Obsah tematického celku tvoria 4 tematické okruhy:</p> <p>1. Konštrukcie okolo nás 2. Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie 3. Technické komunikačné prostriedky 4. Technika v doprave</p> <p>1. Konštrukcie okolo nás Skúmanie konštrukcií okolo nás a ich spoločenský význam (mosty, budovy, zariadenia) pre človeka. Všímanie si celku i detailov. Pokus o návrh technického objektu na zhotovenie. Technické objekty zhotovujeme zo stavebníc alebo z rôznych technických materiálov (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí. Odporúča sa použiť</p>	<p>Poznať základné symboly pri technickom náčrte (čo znamená plná a prerušovaná čiara,...). Vedieť urobiť technický náčrt. Poznať základné druhy a hlavné znaky ľudských obydlií. Poznať význam mostov a vedieť konštruovať mosty podľa určitých požiadaviek (členitosť terénu, veľkosť rieky, zaťaženie mosta a pod.). Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu určeného modelu. Vedieť navrhovať optimálne modely z hľadiska konštrukčného,</p>

	<p>stavebnice s väčšími prvkami a škatule rôznych veľkostí a tvarov. Úlohy majú mať charakter hry. Námety: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov (vrtuľka), šarkan.</p> <p>2. Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie Uvedený tematický okruh odporúčame zaradiť až po prebratí učiva z prírodovedy o elektrickom obvode a elektrickej vodivosti. Na zostavovanie jednoduchých elektrických obvodov pri nedostatku pomôcok, modulov alebo stavebníc chceme upozorniť na vytváranie jednoduchých spojení (očko - skrutka) na objímkach žiaroviek E 10 za pomoci tenkého vodiča a batérie 4,5. Možné je paralelné a sériové zapojenie spotrebičov. Zdroje elektrickej energie (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie. Význam šetrenia elektrickou energiou.</p> <p>3. Technické komunikačné prostriedky Žiaci sa oboznamujú s historickými i modernými komunikačnými prostriedkami (telefón, fax, PC). Skúmajú, ako technické prostriedky umožňujú komunikáciu medzi ľuďmi. Skúmajú, kde sa tieto komunikačné prostriedky využívajú, sami sa učia sa využívať komunikačné prostriedky simulovaním rôznych situácií.</p> <p>4. Technika v doprave Oboznámenie sa s dopravou, dopravnými prostriedkami, rozvíjanie cestovateľskej mobility. Rozvíjanie konštruktérskych schopností, konštrukcia bicykla, jeho technické vybavenie a bezpečnosť jazdy na bicykli</p>	<p>technologického, ekonomického a estetického. Poznať pojmy: elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič. Rozlišovať vodivé a nevodivé materiály. Poznať spôsob ochrany pred zásahom silného elektrického prúdu. Vedieť zostaviť vybrané funkčné elektrické obvody podľa návodu. Poznať zásady bezpečnej mobility. Poznať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli. Vedieť zistiť technický stav vlastného bicykla. Vedieť urobiť jednoduchú údržbu bicykla.</p>
<p>Starostlivosť o životné prostredie</p>	<p>1. Črepníkové rastliny a životné prostredie Poznávanie a odborné pomenovanie črepníkových rastlín, poznávanie ich nárokov na životné podmienky a ich význam pre tvorbu životného prostredia. Ošetrovanie črepníkových rastlín (umiestnenie podľa nárokov na svetlo a teplo, polievanie, ošetrovanie rastlín, kyprenie, rosenie, prihnojovanie, presadzovanie). Rozmnožovanie rastlín (semenami, vegetatívne – odrezkami, delením trsu, cibulami, hl'uzami...) Hydroponické pestovanie rastlín (postup celoročného ošetrovania rastlín).</p> <p>2. Poznávanie úžitkových rastlín Poznávanie úžitkových rastlín – ich konzumných častí, plodov, semien (hlavne zeleninu). Robiť výstavky poznávaných druhov priebežne (semená, rastliny, konzumné časti, plody), aby žiaci poznali úžitkové rastliny v rôznych vývinových fázach. Zatriedenie poznávaných druhov zelenín do pestovateľských skupín. Poznať význam zeleniny pre zdravie a výživu. Pestovanie zeleniny z priamej sejby a z priesad.</p> <p>3. Pokusy a pozorovania Podmienky klíčenia semien (vhodné napr. hrach, fazuľa). Význam vody, tepla a svetla pre rastliny</p>	<p>Založiť kútik živej prírody a využívať ho na pestovateľské činnosti, výstavky a pokusy. Poznať a pomenovať viac druhov črepníkových rastlín (10 druhov). Poznať ich nároky na základné životné podmienky a pestované druhy správne ošetrovať. Vedieť založiť jednoduchú množiarňičku, poznať jej význam a využitie. Vedieť regulovať podmienky pre zakorenenie odrezkov. Poznať spôsoby vegetatívneho rozmnožovania rastlín pestovaných v KĽP. Vedieť odoberať a upravovať stonkové odrezky a listové odrezky. Vedieť zasadiť do črepníkov (črepníkovat') rozmnožené rastliny. Osvojiť si základy hydroponického pestovania rastlín. Poznať 10 druhov úžitkových rastlín, rozlišovať ich konzumné</p>

	<p>(napr. fazuľa kríčková, hrach). Rýchlenie rastu rastlín teplotou. Význam pestovateľských podmienok na zakorenenie stonkových a koreňových odrezkov (teplo, vlhkosť substrátu a vzduchu v množiarňičke). Vplyv ošetrovania rezaných kvetov na dobu ich kvitnutia (úprava stonky, výmena vody, výživno – dezinfekčné prípravky).</p> <p>4. Pestovanie vonkajších okrasných rastlín Poznávanie vonkajších okrasných rastlín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky). Pestovanie letničiek z predpestovaných priesad (napr. aksamietnica), ich vysadzovanie do črepníkov, na záhony, ošetrovanie.</p> <p>5. Rez a úprava kvetín do váz Poznávanie okrasných rastlín vhodných na aranžovanie (pestované druhy, lúčne druhy). Výstavky okrasných rastlín. Zásady zberu, rezu, prenášania, úpravy, sušenia a uskladnenia rastlinného materiálu. Základné pravidlá výberu a aranžovania okrasných rastlín. Aranžovanie kvetov a doplnkovej zelene do váz a plochých misiek. Viazanie kytíc, vencov. Zásady ošetrovania rezaných kvetov. Výstavky výsledkov aranžovania.</p>	<p>časti a plody. Spracovať vzorkovnicu semien a poznať ich na základe vonkajších vlastností. Poznať pestovanie zeleniny z priamej sejby (mrkva, reďkovka, hrach). Poznať význam predpestovania rastlín. Vedieť založiť jednoduché pokusy na overenie základných životných podmienok rastlín. V pravidelných intervaloch sledovať pokusné a kontrolné rastliny, zaznamenávať objektívne výsledky pozorovania. Výsledky pozorovaní a pokusov vyhodnotiť. Poznať 5 druhov nových vonkajších okrasných rastlín. Vedieť ich zatriediť do pestovateľských skupín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky). Dopestovanie okrasných rastlín. Vedieť pomenovať a využívať náradie a pomôcky, osvojovať si postupy bezpečnej práce. Poznať vybrané druhy rastlín vhodných na aranžovanie. Poznať zásady rezu, prenášania a úpravy rastlinného materiálu. Osvojiť základné pravidlá aranžovania a použitia pomocného materiálu. Aranžovanie kvetín a okrasných rastlín pri významných príležitostiach (vianočné, veľkonočné, rodinné a spoločenské udalosti).</p>
<p>Stravovanie a príprava jedál</p>	<p>1. Technika v kuchyni – význam. 2. Základné bezpečnostné pravidlá v kuchyni pre deti. 3. Výber, nákup a skladovanie potravín. Z hľadiska zdravej výživy akcent v tematickom celku je na: - potraviny rastlinného pôvodu, - potraviny živočíšneho pôvodu, - typické potraviny v iných krajinách, - potraviny v supermarketoch, obalové materiály a identifikačné údaje na nich pre spotrebiteľa, - príprava jednoduchého jedla, - príprava narodeninovej torty, - stolovanie.</p>	<p>Žiak vie pripraviť stôl pre jednoduché stolovanie. Vie samostatne pripraviť jednoduchý pokrm. Vie udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiava základy hygieny a bezpečnosti práce. Vie poskytnúť pomoc pri úrazoch v kuchyni.</p>

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ľudové tradície a remeslá.	<p>1. Skúmanie vlastnej kultúry Skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti ľudových tradícií</p> <p>2. Tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami Skúmanie vlastných tradícií spojenými s vianočnými a veľkonočnými sviatkami. Navrhnutie, vytvorenie vianočných (veľkonočných) ozdôb a doplnkov. Uvažovanie (premýšľanie) o nich význame a využití.</p> <p>3. Spoznávanie ľudových remesiel Žiaci poznávajú základné ľudové remeslá, ktoré sa v minulosti vyskytovali v ich regióne (napr. drotárstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo ...) Skúmajú históriu týchto remesiel. Zhotovujú produkty starých ľudových remesiel. Žiak už v mladšom školskom veku by mal poznať zvyky a tradície svojej rodiny, okolia a krajiny, v ktorej žije. Pri poznávaní ľudových tradícií žiak používa rôzne druhy technických a prírodných materiálov. Patrí k nim drevo, drôt, plech, šišky ihličnatých drevín, šúpolie, slama, rôzne druhy papiera. Ľudové remeslá sú pre niektoré lokality Slovenska charakteristické remeslami. Tie sa môžu poznávať v rámci exkurzií, besied s ľudmi, ktorí sa špeciálne venujú remeslám, návštevou múzeí a vlastnou aktivitou t. j., zhotovením predmetu, ktorý úzko súvisí s ľudovým remeslom.</p>	<p>Žiak pozná význam hlavných sviatkov vlastnej kultúry (Vianoc a Veľkej noci a ďalších zvykov). Vie zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu. Pozná minimálne jedno remeslo v regióne s bohatou históriou.</p>

5.5.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotenie vykonávame ústne, formou projektov a zábavných doplnovačiek.

Na hodnotenie vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Priebežne počas roka hodnotíme aj slovne.

5.5.1.7. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny
- utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
- uvedomovať si hodnotu spolupráce
- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých

Multikultúrna výchova

- prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich
- uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie

- stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu

Environmentálna výchova

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov
- pochopiť význam a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja ako pozitívne perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti

Ochrana človeka a zdravia

- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách

5.5.1.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.5.1.9. Učebné zdroje

Odborné publikácie k daným témam, encyklopédie, odborné časopisy, atlasy, webové stránky s témami pracovného vyučovania (www.zborovna.sk), materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

5.5.2 Domov a práca**5.5.2.1.Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1	0
	ŠkVP	1	1	1	0

5.5.2.2.Charakteristika predmetu:

Predmet Domov a práca zahŕňa množstvo teoretických a praktických činností a technológií, ktoré vedú žiakov k získaniu základných zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a vedú k úcte k práci.

Obsahom predmetu je tvorivé využitie prírodných materiálov, príprava jednoduchých jedál, starostlivosť o životné prostredie, ľudové tradície a remeslá. Zameriava sa na praktické činnosti a návyky, ktoré sú dôležité pre uplatnenie sa žiakov v ďalšom živote v rodine a spoločnosti.

5.5.2.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút.

Formy a metódy práce:

- skupinové, projektové
- dialóg, diskusia
- improvizácia, prezentácia

5.5.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**kompetencia (spôsobilosť v oblasti sociálnej a komunikačnej):**

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu,
- primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti prírodovedného myslenia:

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov,

kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa:

- uvedomovať si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- vnímať a sledovať problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhovať riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pokúšať sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- uvedomovať si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,

kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, rešpektovať vkus iných ľudí. primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor .

Ciele predmetu 1.ročník:

- osvojiť si základné pracovné činnosti a návyky,
- uplatniť tvorivosť a vlastné nápady,
- získať poznatky o pestovaní izbových kvetov, bylín a priesad,
- poznať zásady dobrých medziľudských vzťahov,
- pochopiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím,
- získať vzťah k rodnému kraju, tradíciám a remeslám prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní a pozorovania.

Ciele predmetu 2.ročník:

- osvojiť si základné pracovné činnosti a návyky,
- uplatniť tvorivosť a vlastné nápady,
- získať poznatky o pestovaní izbových kvetov, bylín a priesad,
- vedieť aplikovať zásady dobrých medziľudských vzťahov,
- prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní a pozorovania nadobudnúť vzťah k rodnému kraju, tradíciám a remeslám.

Ciele predmetu 3.ročník:

- osvojiť základné pracovné zručnosti a návyky.
- organizovať a plánovať prácu
- používať vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote.
- pracovať samostatne a tvorivo,
- získať poznatky o pestovaní poľnohospodárskych plodín a okrasných rastlín.

5.5.2.5. Vzdelávacie štandardy:

Vzdelávací obsah predmetu domov a práca v 1. ročníku primárnej školy pozostáva z 8. okruhov.

Vzdelávací obsah predmetu domov a práca v 2. ročníku primárnej školy pozostáva z 10. okruhov.

Vzdelávací obsah predmetu domov a práca v 3. ročníku primárnej školy pozostáva z 5. okruhov.

Názov tematického celku	1.r	2.r	3.r
Škola a trieda	4		
Domov a rodina	4		
Vianoce	4		
Obliekanie	4		
Čistota	2		
Izbové kvety	4		

Jarné práce	4		
Ludia	7		
Naša škola		3	
Môj dom		2	
Ja a moja rodina		4	
Vianočné a novoročné sviatky		4	
Ako sa obliekam		3	
Čistota pol života		2	
Izbové kvety		3	
Jarná príroda		4	
Práca šľachtí človeka		5	
Deti sveta		3	
Materiály a technológie ich opracovania			8
Základy konštruovania			5
Praktická príprava pre rodinný život			4
Ludové tradície a remeslá			6
Pestovateľské práce			10

1.ročník**1. Škola a trieda**

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Beseda o predmete Domov a práca ▪ Vychádzka do okolia školy zameraná na bezpečnosť 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať štruktúru predmetu, – poznať základné pravidlá bezpečnosti pri ceste do školy a zo školy.

2. Domov a rodina

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Členovia rodiny, okolie domu ▪ Starostlivosť o životné prostredie ▪ Moja izba, úcta k rodičom, jednoduché domáce práce 	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať členov rodiny, – upratať, – vytvoriť maketu.

3. Vianoce

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vianočné tradície, výzdoba ▪ Vychádzka do obce ▪ Príprava slávnostného stolovania ▪ Besiedka spojená s občerstvením 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať vianočné tradície, – pripraviť slávnostný stôl, – dodržať zásady hygieny a bezpečnosti práce.

4. Obliekanie

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vedieť si vybrať vhodný odev ▪ Uloženie odevu, jeho čistota a skladanie, viazať šnúrky ▪ Projekt – Zimný odev 	<ul style="list-style-type: none"> – vybrať si vhodný odev, – uložiť si odev, – zaviazať šnúrky.

5. Čistota

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Čistota, osobná hygiena, umývanie ▪ Udržiavanie poriadku na pracovnom mieste v triede 	<ul style="list-style-type: none"> – uplatniť zásady osobnej hygieny, – udržať poriadok pri práci.

6. Izbové kvety

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Starostlivosť o izbové kvety ▪ Výsev bylín a priesad ▪ Sviatok žien ▪ Čas a hĺbka sejby a sadenia plodín 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať spôsoby rozmnožovania poľnohospodárskych plodín, – poznať a ovládať jednoduché pracovné postupy pri sejbe a sadení vybraných druhov plodín.

7. Jarné práce

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Úprava okolia ▪ Práce v záhrade ▪ Vychádzka jarná príroda, jarné kvety a ich využitie ▪ Veľká noc 	<ul style="list-style-type: none"> – získať praktické skúsenosti a zručnosti pri pestovaní vybraných druhov rastlín na školskom pozemku a doma – používať základné ručné náradie, – poznať využitie jarných kvetov.

8. Ľudia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deň matiek ▪ Pomoc mame, jednoduché domáce práce ▪ Výsadba letničiek a priesad ▪ Úprava okolia bydliska a školy ▪ Deň detí ▪ Vlastnosti ľudí – kladné a záporné ▪ Pomoc starším ▪ Čin roka – čítanie príbehu 	<ul style="list-style-type: none"> – získať praktické skúsenosti a zručnosti pri jednoduchých domácich prácach, – poznať a ovládať jednoduché pracovné postupy pri sadení vybraných druhov plodín, – vhodne a slušne sa správať k starším a dospelým ľuďom.

2.ročník**1. Naša škola**

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trieda ▪ Škola ▪ Prostredie školy 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať svoju triedu, pomenovať zariadenie triedy, pomenovať školské pomôcky, – poznať poschodia školy, pomenovať vybavenie miestností, – poznať nádvorie školy, školské ihriská, – poznať najkratšiu a najbezpečnejšiu cestu do školy.

2. Môj dom

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moja izba - náskres ▪ Môj dom 	<ul style="list-style-type: none"> – popísať zariadenie izby, – popísať jednotlivé časti domu, izby, poznať ich účel.

3. Ja a moja rodina

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rodičia a súrodenci ▪ Príbuzenstvo ▪ Úcta k rodičom a ostatným príbuzným ▪ Starostlivosť o seba a súrodencov 	<ul style="list-style-type: none"> – pomenovať jednotlivých členov rodiny, – označiť príbuzenské vzťahy v širšom príbuzenstve, – prejaviť úctu a vďačnosť rodičom, starým rodičom, – ovládať úkony hygieny a starostlivosti o zovňajšok.

4. Vianočné a novoročné sviatky

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vianoce ako kresťanská tradícia ▪ Príprava vianočného darčeka 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať kresťanský význam Vianoc, – zhotoviť jednoduchý vianočný darček.

5. Ako sa obliekam

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Šatník ▪ Uloženie odevov a ich údržba ▪ Čo si oblečiem k vode a čo na sánkovačku 	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať, z čoho má pozostávať šatník, – roztriediť, ktoré časti odevov patria k letnému a ktoré k zimnému ošateniu, – ukladať ošatenie do šatníka, – pomenovať jednotlivé časti letného a zimného ošatenia.

6. Čistota pol života

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osobná hygiena ▪ Hygiena prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> – dodržiavať základnú osobnú hygienu, – udržiavať poriadok v svojej lavici.

7. Izbové kvety

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Druhy kvetov ▪ Presádzanie kvetov ▪ Aranžmán pre mamu k sviatku žien 	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať najbežnejšie izbové kvety, – presádzať izbové kvety, – naaranžovať izbový kvet v črepníku ako darček.

8. Jarná príroda

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jar v prírode ▪ Vychádzka do prírody ▪ Jarné práce 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať zmeny v prírode na jar, – rozlišovať základné dreviny a jarné kvety, – pomenovať práce v záhrade na jar.

9. Práca šľachtí človeka

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Príprava nástenky s tematikou práce ▪ Pracovný týždeň ▪ Práca na školskom poličku 	<ul style="list-style-type: none"> – vyhotoviť nástenku pre jednotlivé profesie, – pomenovať jednotlivé pracovné dni v týždni a každodenné povinnosti počas dňa – správne vysadiť priesady, – polievať, plieť priesady.

10. Deti sveta

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sviatok detí ▪ Život detí vo svete 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať význam a históriu sviatku, možnosti osláv sviatku – porozprávať o živote detí v iných krajinách sveta.

3.ročník**1. Materiály a technológie ich opracovania**

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odpadový materiál ▪ Kartón a papier ▪ Textil (koláže, obrázky, pohľadnice) ▪ Drôt 	<ul style="list-style-type: none"> – pomenovať odpadový materiál, – poznať zásady kompostovania, – strihať, lepiť, skladať a vytvoriť výrobok, – pracovať s textilom : šiť, prišívajúť, využiť rôzne výtvarné techniky, – ohýbať, viazať a vytvárať dekoratívne prvky.

2. Základy konštruovania

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Práca so stavebnicou (Merkúr, Lego) ▪ Konštruovanie z odpadových materiálov 	<ul style="list-style-type: none"> – skonštruovať model podľa obrázka, podľa vlastnej predstavy, – vyrobiť predmet na základe poznatkov a vlastnej fantázie.

3. Praktická príprava pre rodinný život

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Príprava jedál ▪ Stolovanie 	<ul style="list-style-type: none"> – poznať základné potraviny dôležité pre zdravie človeka, – získať praktické skúsenosti pri príprave jednoduchého pokrmu, – esteticky a účelne stolovať.

4. Ľudové tradície a remeslá

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vianoce ▪ Veľká Noc ▪ Remeslá (hrnčiarstvo, košíkárstvo, drotárstvo) ▪ Odievanie (praslica, kolovrátok, krosná) 	<ul style="list-style-type: none"> - poznať kresťanský význam Vianoc, - zhotoviť jednoduchý vianočný darček, - poznať význam sviatku vo vlastnej kultúre, - poznať starú tradíciu remesiel, - poznať tradíciu spracovania textilných vlákien na priadzu, tkaninu.

5. Pestovateľské práce

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Črepníkové rastliny ▪ Úžitkové rastliny ▪ Pokusy a pozorovanie ▪ Vonkajšie okrasné rastliny ▪ Rez a úprava kvetín ▪ Pestovanie zeleniny 	<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať 6 druhov rastlín, ktoré sa rozmnožujú stonkovými a listovými odrezkami, - ošetrovať rastliny, - poznať úžitkové rastliny, plody, konzumné časti a semená, - pokusmi overiť význam tepla, svetla a vlahy, - rozlišovať letničky a trvalky, - dopestovať priesady, - vysadiť ich na záhon, alebo do črepníkov - vypestovať letničky a okrasné rastliny na záhone, - poznať rastliny vhodné na aranžovanie, - viazať kytice a upravovať do váz, - porozprávať o význame zeleniny pre zdravie, - vypestovať zeleninu, upraviť pôdu na záhone, - zasiať, ošetriť a pozbierať úrodu.

5.5.2.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 1. a 4. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotenie vykonávame ústne, formou projektov a zábavných doplnovačiek.

Na hodnotenie vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Priebežne počas roka hodnotíme aj slovné.

Vyučovacia hodina v triede, vyučovacia hodina v školskej dielni, vyučovacia hodina na školskom pozemku, výklad, vysvetľovanie, rozprávanie, opis, rozhovor, demonštrovanie, práca na školskom pozemku.

5.5.2.7. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny
- utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
- uvedomovať si hodnotu spolupráce
- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých

Multikultúrna výchova

- prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich
- uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
- stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu

Environmentálna výchova

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov
- pochopiť význam a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja ako pozitívne perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti

Ochrana človeka a zdravia

- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítienia formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách

5.5.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.5.2.9. Učebné zdroje:

Pavlíková, Anna: *Hodnotenie psychomotorických zručností žiakov v pracovnom vyučovaní*, 2008.

Hudáčková, Helena: *Ľudové remeslá v predmete pracovné vyučovanie na 1. stupni ZŠ*, 2007.

Macháčová, Matilda: Čo robiť v máji? In. *Vychovávateľ* : Časopis pedagógov, roč. 48, č. 9, 2003, s. 40.

- detské časopisy
- knihy zo školskej knižnice

5.6 Umenie a kultúra**5.6.1 Hudobná výchova****5.6.1.1 Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1	1

5.6.1.2 Charakteristika predmetu

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodenných a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta.

Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu.

Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi.

Na prvom stupni ZŠ v 1. 2. a 3. ročníku nie sú uvedené tematické celky.

5.6.1.3 Organizácia vyučovania

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto sa odporúča:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie; návštevu hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

5.6.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vchovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

Vokálno-intonačné činnosti

Rozvíjať základné spevácke zručnosti a návyky. Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne, v adekvátnej nálade. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt, štvrt'ová, osminová, polová + pomlčky). Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon. Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie. Funkčné držanie tela, základy speváckeho dýchania, jasná artikulácia. Čistý kultivovaný spev so zodpovedajúcim výrazom v rozsahu c1-a1. Melodická ozvena 5-3, fanfárové tóny, melodická otázka a odpoveď. Melodizácia textu, riekaniek v priestore 1.-6. stupňa s využitím štvrt'ových a osminových hodnôt s oporou grafického názoru a pohybu, jej tvorivé uplatňovanie v hudobných hrách.

Inštrumentálne činnosti

Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne. Hranie jednoduchých rytmov na detských hudobných nástrojoch. Štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody, okolitého prostredia a sveta rozprávok na detských hudobných nástrojoch.

Hudobno-pohybové činnosti

Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Taktovať v 2/4 a 3/4 takte. Pohybom vyjadriť náladu hudby. Rozlišovanie pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru sprevádzanej piesne. Vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele. Realizácia ľudových tanečných hier so spevom. Pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko-nízko, stúpanie-klesanie melódie, silno-slabo, pomaly-rýchlo.

Percepčné činnosti

Poznať krátke veku primerané hudobné skladby a verbalizovať hudobný zážitok, vedieť ho vizualizovať a vyjadriť pohybom. Sluchom rozoznať kontrast v hudbe, predohru, medzihru, dohru, ukončenú a neukončenú melódiu, základné sláčikové a dychové nástroje, klavír. Verbalizovať svoj názor. Rozlišovanie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev). Rozlišovanie tónov vysoký, nízky, rovnaký, silný, slabý, tempo pomalé, rýchle. Rozlišovanie piesne, nástrojovej skladby. Podľa počutia rozlišovať zvukové zafarbenie hudobných nástrojov a používaných detských hudobných nástrojov. Podľa počutia poznať slovenskú hymnu.

Hudobno-dramatické činnosti

Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Hudobné vyjadrenie kontrastu v príbehu. Vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie. Pripraviť si jednoduché hudobno-dramatické vystúpenie. Vytvorenie vlastnej krajiny na improvizáciu v danom tónovom priestore. Piesne na dvoch tónoch. Hra na ozvenu- podobnosť a totožnosť. Zmena výrazu a tempa ako prostriedok na charakterizáciu. Hudobné nástroje- prostriedok charakterizácie. Kontrasty v príbehu. Jednoduchý príbeh s využitím hudobných nástrojov, hry na ozvenu, hry na telo.

Cieľom je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti si osvojiť hudobný materinský jazyk a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,

- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem,
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel,
- získať základy hudobného myslenia

Socioafektívne ciele

- uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z hudobnej výchovy sú zamerané tak, aby sa:

- rozvíjal citový svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

5.6.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín
	4. r
Vokálno – intonačné činnosti	21
Inštrumentálne činnosti	3
Hudobno – pohybové činnosti	3
Percepčné činnosti	3
Hudobno – dramatické činnosti	3

1.ročník

Obsah	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Hry so spevom, jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne v rozsahu c¹ – a¹, umelecké úpravy ľudových piesní, krátke skladbičky pre deti. Sluchová príprava intonácie 5., 6., 3 stupňa v durovej tónine, rytmizácia slov a riekaniek, rytmické a melodické hry, realizácia rytmu pozostávajúceho z štvrtových a osminových hodnôt, vyjadrenie obsahu piesní a skladbičiek pohybom. Zvuk, tón, reč, spev.</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti Získať základné spevácke zručnosti a návyky. Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne, adekvátne nálade. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt, (štvrtová, osminová +pomlčky).</p>	<p>Vedieť čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať minimálne 12 detských a ľudových piesní, hier so spevom. Vedieť hrať jednoduché rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtových, osminových nôt a pomlčiek. Pohybom správne reagovať na hudbu. Poznať minimálne 4 hudobné skladby a ich autorov, dokázať vystihnúť náladu hudby. Uskutočniť minimálne 1 hudobno-dramatické vystúpenie.</p>
	<p>Inštrumentálne činnosti Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne.</p>	
	<p>Hudobno-pohybové činnosti Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky.</p>	
	<p>Percepčné činnosti Poznať krátke veku primerané hudobné skladby a pohybom reagovať naň.</p>	
	<p>Hudobno-dramatické činnosti Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálady.</p>	

2.ročník

Obsah	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne v rozsahu c¹ – c², umelecké úpravy ľudových piesní, krátke skladbičky pre deti. Vyvodenie a intonácia v priestore 1. - 6. stupňa na solmizačné slabiky, tvorivá práca s nimi. Sluchová identifikácia rôznych tónin. Verbalizácia nálady piesní a skladbičiek. Rytmizácia slov a riekaniek, rytmické a melodické hry, realizácia rytmu pozostávajúceho zo štvrtových, osminových a polových hodnôt v 2/4 a 3/4 takte. Vyjadrenie obsahu piesní a skladbičiek pohybom.</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti Rozvíjať základné spevácke zručnosti a návyky. Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne, adekvátne nálade. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt, (štvrtová, osminová, polová + pomlčky). Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon. Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie.</p>	<p>Vedieť čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať minimálne 15 detských a ľudových piesní, podľa taktovania učiteľa a hier so spevom. Vedieť hrať jednoduché rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtových, osminových, polových nôt a pomlčiek., použiť ich pri tvorbe sprievodu k piesňam. Pohybom správne reagovať na hudbu. Poznať minimálne 6 hudobných skladieb a ich autorov, dokázať vystihnúť náladu hudby. Uskutočniť minimálne 1 hudobno-dramatické vystúpenie.</p>
	<p>Inštrumentálne činnosti Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne.</p>	
	<p>Hudobno-pohybové činnosti Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Taktovať v 2/4 a 3/4 takte. Pohybom vyjadriť náladu hudby.</p>	
	<p>Percepčné činnosti Poznať krátke veku primerané hudobné skladby a verbalizovať hudobný zážitok, vedieť ho vizualizovať a vyjadriť pohybom. Sluchom rozoznať kontrast v hudbe, predohru, medzihru, dohru, ukončenú a neukončenú melódiu, základné sláčikové a dychové nástroje, klavír. Verbalizovať svoj názor.</p>	
	<p>Hudobno-dramatické činnosti Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad. Hudobné vyjadrenie kontrastu v príbehu. Vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie. Pripraviť si jednoduché hudobno-dramatické vystúpenie.</p>	

3.ročník

Obsah	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Slovenské ľudové piesne (najmä detské, tanečné, žartovné), piesne susedných národov, detské tanečné piesne súčasných autorov v rozsahu c¹ – d². Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, hudobné hry (hra na ozvenu, otázka – odpoveď, reťazová hra, rytmické a melodické doplnovačky).</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti Zvládnuť základy speváckeho dýchania, správne nasadenie tónu, artikuláciu spoluhlások a koncoviek. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý ostinátny dvojhlas. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v piesňach, realizovať rytmické tvorenie. Dokázať určiť náladu a hlavnú myšlienku piesní, vyvodiť charakteristické výrazové prostriedky. Intonácia v priestore 1. – 8. (bez 7. stupňa) a dolného 5. stupňa podľa fonogestiky a písmenkových nôt, elementárne tvorenie v tomto priestore.</p>	<p>Vedieť čisto a so správnym výrazom zaspievať minimálne 15 piesní, ktoré sú základom ovládania hudobného materinského jazyka. Intonovať podľa ruky diatonické durové postupy.</p>

Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry a cvičenia.	Inštrumentálne činnosti Uvedomene rozlišovať rytmické hodnoty a ich vzťahy v takte. Vedieť tvoriť ostinátne sprievody zodpovedajúce charakteru piesní. Zdokonaľovať sa v technike hry na detských hudobných nástrojoch.	Vedieť zahrať jednoduché sprievody k piesňam, správne zvoleným detským hudobným nástrojom zdôrazniť dôležité hudobné myšlienky v počúvanej skladbe.
Jednoduché tance.	Hudobno-pohybové činnosti Vedieť zatancovať jednokročku, dvojkročku, mazúrku, základný polkový krok, zostaviť z krokov jednoduchý tanec, rešpektujúci formu piesne a kultivované telesné pohyby. Dokázať vyjadriť obsah piesní a skladieb pohybom. Elementárna pohybová improvizácia na hudbu. Taktovať 2- a 3-dobý takt.	Vedieť zatancovať jednoduchý čardáš, mazúrku. Pohybom správne reagovať na hudbu.
Inštruktívne skladby skladateľov 20. a 21. storočia.	Percepčné činnosti Poznať kontrast, návrat, totožnosť, podobnosť a odlišnosť hudobných myšlienok v hudobnej skladbe. Dokázať verbalizovať, výtvarne vyjadriť hudobné zážitky.	Podľa sluchu poznať minimálne 6 hudobných skladieb, dokázať vystihnúť ich náladu a odhaliť dominujúce výrazové prostriedky.
Hudobno-dramatické etudy, hry, jeden hudobno-dramatický celok.	Hudobno-dramatické činnosti Prežívaním modelových situácií pociťovať spojenie hudobno-dramatického prejavu s reálnymi životnými situáciami. Rešpektovať názory iných a stáť si za svojimi riešeniami. Vedieť transformovať v hudobných činnostiach získané vedomosti a skúsenosti pri realizácii improvizácie v hudobno-dramatických etudách a celkoch.	Realizovať minimálne 1 hudobno-dramatickú etudu (celok).

4.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Slovenské ľudové piesne a ich dnešná podoba v rozsahu h - d ² . Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, rytmické a melodické doplnovačky.	Vokálno-intonačné činnosti Ovládať základné hlasové zručnosti: správne držanie tela, spevácke dýchanie, otváranie úst, mäkké nasadenie tónu, artikulácia, spev hlavovým tónom. Piesne spievať intonačno-rytmicky správne a precízne. Podľa fonogestiky a písmenkových nôt intonovať v durovej diatonike + molový 5-akord, tvoriť v tomto tónovom priestore. Rozlišovať durové a molové tóniny (trojzvuky, stupnice, piesne). Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvojhlas. Poznať a vedieť správne zaspievať piesne aspoň z 3 oblastí Slovenska. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v notových zápisoch. Bezpečne ovládať čítanie nôt od h po d ² .	Správne zaspievať 15 piesní, intonovať v durovej diatonike.
Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry a jedno- a viachlasné rytmické	Inštrumentálne činnosti Vedieť tvoriť ostinátne sprievody zodpovedajúce charakteru piesní. Zdokonaľovať sa v technike hry	Vedieť zahrať jednoduché sprievody k piesňam správne

cvičenia.	na detských hudobných nástrojoch. Tvorba vlastných hudobných nástrojov a ich tvorivé využívanie.	zvoleným detským hudobným nástrojom, zdôrazniť dôležité hudobné myšlienky v počúvanej skladbe.
Jednoduché ľudové tance, hudobno-pohybové tanečné hry.	Hudobno-pohybové činnosti Vedieť zatancovať valašský krok, čardáš, mazúrku, valčík, polku, zostaviť z krokov jednoduchý tanec, rešpektujúc formu piesne a kultivované telesné pohyby. Dokázať vyjadriť obsah piesní a skladieb pohybom. Elementárna pohybová improvizácia na hudbu. Taktovať 2- a 3- doby takt.	Vedieť zatancovať jednoduchý čardáš, pomalý valčík. Pohybom správne reagovať na hudbu.
Umelecké spracovanie slovenských ľudových piesní od 19. storočia podnes.	Percepčné činnosti Poznať kontrast, návrat, totožnosť, podobnosť (variácie) a odlišnosť hudobných myšlienok v hudobnej skladbe. Expresívnu reakciu na hudbu umocňovať pohybom, vizualizáciou a verbalizáciou. Podľa sluchu rozoznať sláčikové, dychové nástroje, fujaru, gajdy. Vedieť sa orientovať v rôznych typoch nástrojového obsadenia.	Podľa sluchu poznať minimálne 6 hudobných skladieb, dokázať vystihnúť zámer skladateľa a odhaliť výrazové prostriedky, ktorými ich realizoval
Hudobno-dramatické etudy, hry, jeden hudobno-dramatický celok.	Hudobno-dramatické činnosti. Prežívaním modelových situácií pociťovať spojenie hudobno-dramatického prejavu s reálnymi životnými situáciami. Rešpektovať názory iných a stáť si za svojimi riešeniami. Vedieť transformovať v hudobných činnostiach získané vedomosti a skúsenosti pri realizácii improvizácie v hudobno-dramatických etudách a celkoch.	Realizovať minimálne 1 hudobno-dramatickú etudu (celok).

5.6.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Hodnotenie hudobnej výchovy je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos hudobnej výchovy k vzdelanostnému rastu a formovaniu osobnosti žiaka.

Dôležitá je motivačná funkcia hodnotenia, a to najmä pri menej nadaných žiakoch. Preto učiteľ musí brať ohľad na predpoklady, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka, teda brať do úvahy aj komparačnú funkciu hodnotenia, správne odhadnúť pomer *danosti, snahy a záujmu o hudbu a hudobnú výchovu, až potom úroveň hudobných činností a vedomostí*. Teda aktuálny výkon žiaka hodnotíme vzhľadom na jeho možnosti. Hodnotenie HV vyžaduje osobný, diferencovaný prístup učiteľa k žiakovi.

Forma hodnotenia:

- ťažiskovou formou hodnotenia je slovné hodnotenie výkonu a vedomostí žiaka na základe pozorovania,
- hodnotenie známku. Nie je nutné známkovať každý výkon žiaka.

Je na voľbe učiteľa, ktoré výkony, resp. úlohy bude hodnotiť, aby poskytol žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji.

Kritériá hodnotenia

Kritériá hodnotenia sú v súlade s kompetenciami a je potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli. Učiteľ u žiaka hodnotí primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci edukačných úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch a edukačných úlohách,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové zručnosti a návyky,
- orientácia v grafickom zázname jednohlasnej melódie,
- hra a tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo,
- orientácia v znejúcej hudbe na základe dominujúcich výrazových prostriedkov hudby a ich funkcií,
- pochopenie veku primeraných hudobných diel a schopnosť zážitky verbalizovať a zdôvodniť,
- integrácia a transfer hore uvedených zručností a spôsobilostí pri realizácii hudobnodramatických činností,
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu umenia,

c) priebeh získavania hudobných vedomostí:

- vedomosti z oblasti hudobnej kultúry a prvkov hudobnej náuky súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- poznanie najvýraznejších slovenských folklórnych regiónov, ich typické piesne a tance, slovenské zvykoslovie,
- poznanie mien najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov a ich najznámejšie

Predmet Hudobná výchova klasifikujeme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

5.6.1.7 Prierezové témy**Osobnostný a sociálny rozvoj**

- porozumieť sebe samému a druhým
- zvládať vlastné správanie
- prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu
- rozvíjať základné schopnosti dobrej komunikácie a k tomu príslušné vedomosti
- utvárať a rozvíjať základné zručnosti pre spoluprácu

Multikultúrna výchova

- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
- zručnosti orientovania sa v pluralitnej spoločnosti a využívať interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých
- komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých

- prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej

Environmentálna výchova

- rozvíjať porozumenie súvislostiam v biosfére, vzťahom človeka a prostredia a dôsledkom ľudských činností na prostredie
- uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania
- poznávať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahmi k prostrediu v rôznych oblastiach sveta
- pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahoch k prostrediu
- osvojovať si znalosti, zručnosti a pestuje návyky potrebné pre každodenné žiaduce konanie občana voči prostrediu

Mediálna výchova

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov

Ochrana človeka a zdravia

- integrovať postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie
- pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza - nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode

5.6.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.6.1.9 Učebné zdroje

L. Kopinová, T. Ružičková, V. Damboráková: Hudobná výchova pre 1. ročník, 9. vydanie, 2010, Bratislava

E. Langsteinová, B. Felix: Hudobná výchova pre 2. ročník, 4. vydanie, 2010, Bratislava

E. Langsteinová, B. Felix: Hudobná výchova pre 3. ročník, 1. vydanie, 2010, Bratislava

E. Langsteinová, B. Felix: Hudobná výchova pre 4. ročník, 1. vydanie, 2002, Bratislava

Hudobné nástroje – Orfova škola

Nahrávky piesní, CD

Zborník ľudových piesní

Alfa didaktiky hudobnej výchovy (Balcárová)

Odborná literatúra o hudbe, webové stránky

Materiálno-technické a didaktické prostriedky: klasický hudobný nástroj, súbor detských hudobných nástrojov, učebnice hudobnej výchovy, notový materiál, zrkovité učebné pomôcky ako obrazy, grafické nákresy, nákresy s notovou osnovou, didaktická technika: kazetový

magnetofón, CD prehrávač, DVD prehrávač, televízny prijímač, videorekordér, tabuľa, magnetická tabuľa s notovou osnovou

5.6.2 Výtvarná výchova**5.6.2.1 Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet	ŠVP	1	1	1	1
hodín	ŠkVP	1	1	1	1

5.6.2.2. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní, je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnymi zážitkami dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Týmto naplňa VV svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese.

Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorú na jednej strane vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopnosti vyjadrovať svoje predstavy – a na druhej strane bohatosť vyjadrovacích foriem (jazyka), ktorú ponúkajú rôzne druhy vizuálnych umení súčasnosti (zahŕňajúc intermediálnosť aj interdisciplinárnosť).

Na primárnom stupni výtvarná výchova plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností, pretože výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť a priamy prostriedok materializácie vlastných predstáv.

5.6.2.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

Formy a metódy práce:

- skupinové,
- zážitkové,
- projektové,
- prezentácia,
- práca v dvojiciach

5.6.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni primárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií,
- poznať ho a používať jazykové prostriedky,
- rozumieť im a zvyšovať uvedomelosť,
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie umeleckých diel,
- poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry.

Senzomotorické ciele

- rozvíjať tvorivosť,
- umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu,

- podporovať a podnecovať jeho nápaditosť,
- prekonávať konvenčné schémy,
- formovať, rozvíjať gramotnosť – zručnosť žiaka.

Socioafektívne ciele

- formovať a vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov,
- vnímanie umeleckých diel uvádzať do poznávania hodnôt umenia a kultúry,
- formovať celistvú osobnosť,
- rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu,
- formovať a aktívne používať zručnosti.

Východiská predmetu sú:

- a) v zážitkoch procesov** – žiak spracováva symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta (realitu). Spracováva ich mentálne i formálne.
- b) v témach / námetoch** zobrazovania, ktoré vnímame z hľadiska:
  - osobnosti a veku žiaka,
  - edukačných cieľov,
  - kultúrno-spoločenskej reality.

Výtvarná výchova predstavuje z hľadiska obsahu vyučovania ako celku jedinečnú možnosť tematizovať základné antropologické koncepty:

- koncepty časopriestoru
  - kultúrne archetypy vyjadrovania prírody
  - kategórie estetického prežívania
  - kategórie uvedomovania si osobnej a kultúrnej identity
  - kategórie afektivity
- c) v reflexii diel** výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu a videa.

Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z výtvarnej výchovy

Žiak má po absolvovaní primárneho vzdelania mať nasledovné vedomosti, ovládať zručnosti a byť schopný zaujímať postoje:

vedomosti

- o farbách, charakteroch tvarov, textúr, základných priestorových vzťahoch,
- o vlastnostiach a možnostiach používania výtvarných nástrojov a materiálov
- základné vedomosti o vybraných artefaktoch predhistorického umenia, umenia starovekých kultúr, antického umenia,
- základné vedomosti o vývoji a hlavných kultúrnych typoch písma,
- základné poznatky o princípoch impresionistickej, surrealistickej a akčnej maľby, paketáže, land-artu a niektorých formách body-artu vyplývajúce z výtvarnej skúsenosti – znalosť vybraných charakteristických diel týchto smerov,
- znalosť základných maliarskych s sochárskych žánrov: krajinomaľby, zátišia, portrétu, sochy, reliéfu,
- prvé vedomosti o vzniku filmu – o pohybe obrazu, akcii, filmovej postave,
- prvé vedomosti o architektonickom priestore a tvare,
- vedomosti o krajine svojho okolia, obci, regióne a ich vizuálnych a estetických kvalitách (typy, tvary, kolorit, usporiadanie, prírodniny, prírodné a kultúrne reálie, remeselné tradície).

zručnosti a spôsobilosti

- formálne zručnosti
- tvoriť spontánne i cielene vedené stopy – cieľavedomé významové usmernenie gesta a akcie
- vyjadriť plošný a priestorový tvar a obrys podľa fantázie, predstavy, i podľa videnej skutočnosti
- vyjadriť lokálny farebný tón zobrazeného tvaru, predmetu vo vzťahu k videnej skutočnosti aj podľa predstavy a fantázie,
- komponovať,
- vyjadriť rytmus a pohyb prostriedkami kresby, maľby, grafiky, priestorového vytvárania,
- vyjadriť základnú vizuálnu symetriu a asymetriu,
- zvládnuť základné operácie s mierkou / veľkosťou zobrazených tvarov,
- pokúšať sa o štylizáciu.

technické zručnosti

- zvládnuť základné motorické úkony,
- vytvárať stopy alebo tvary priamym telesným dotykcom,
- kresliť prostredníctvom linky a jednoduchého šrafovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete,
- zvládnuť jednoduché konštrukčno-technické úkony s materiálmi,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania,
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov,
- zvládnuť základné operácie na počítači.

mentálne spôsobilosti

- rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia:
- pomenovávať postupy a výsledky vlastnej výtvarnej činnosti,
- voliť motívy na vyjadrenie zadaných námetov,
- používať významové kontrasty motívov,
- kategorizovať predmety podľa základných znakov,
- priradovať, zmnožovať, preskupovať, spájať a rozpájať prvky,
- posudzovať rozdielnosť a príbuznosť farieb,
- hľadať a pokúšať sa charakterizovať synestetické vzťahy.

5.6.2.5. Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín			
	1.r	2.r	3.r	4. r
Základné vyjadrovacie prostriedky	4	5	2	5
Výtvarné hry	1		2	1
Kompozičné princípy	5	14	6	6
Podnety výtvarného umenia	4	4	7	1
Podnety dejín a umenia	1		1	2
Podnety fotografie	2	2	1	2

Podnety filmu a videa	1	1	1	2
Podnety architektúry	2	2	1	2
Podnety dizajnu	3		2	2
Podnety tradičných remesiel	2		1	2
Podnety elektronických médií	1	2	1	1
Porovnávacie, kombinačné a súhrné cvičenia	3	1	2	1
Podnety hudby, literatúry	1	1	2	2
Podnety z rôznych oblastí	2	1	3	1
Tradícia a identita	1		1	2
Synestetické podnety				1

1.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
základné prvky výtvarného vyjadrovania - výtvarný jazyk	<u>tvár škvorny</u> rozvoj obrazotvornosti (objavovanie významov v náhodných tvaroch), využitie nepresných tvarov na zobrazovanie; - námet vyplýva z objavu žiaka; technika: kresba, kolorovanie	<i>doplňanie machule, dekalku (farba roztláčená zložením papiera) - dokresľovanie podľa fantázie - pomenovanie zobrazeného</i>
	<u>obrys</u> /pozorovanie a výtvarné vyjadrenie obrysov rôznych tvarov; rozvíjanie interpretačnej predstavivosti; - námetom sú postavičky (ľudia, zvieratká ...); technika: kresba, vystrihovanie, vyplňanie tvaru farbou (plošne, šrafúrou, bodkovaním ...)	<i>vystrihnutie šablónky - obrysového tvaru podľa vlastnej kresbičky; rozmnoženie kresby obťahovaním pomocou šablóny (v rôznych polohách) - vyfarbovanie (šrafovanie)</i>
	<u>farba / lokálny tón</u> zoznámenie s farbami a farebnou hmotou - námetom sú predmety (hračky, nádoby ...) výrazných tvarov a farieb; technika: maľovanie temperou alebo pastelom	<i>hravé získavanie skúseností s miešaním farebnej hmoty a s farebnou stopou nástroja; maľovanie rôznych pestrofarebných predmetov, zátišie (dôraz na približný tvar a farebný tón, nie na proporcie a vzájomné usporiadanie predmetov)</i>
kompozičné princípy a možnosti kompozície	<u>plocha a tvar</u> / vyhľadávanie - objavovanie tvaru v neartikulovanej textúre - námet objavuje žiak v zvolenej textúre; technika kresba (ceruza, fixy, tuše ...), príp. krčenie papiera	<i>vyhľadávanie, domýšľanie a dopĺňanie (kresbou, maľbou) neurčitého tvaru (machuľa, krkváč, strihy z časopisu, čarbanica ...); interpretácia neurčitého a objavovanie skrytého; pomenovanie</i>
	<u>vytváranie kompozície z tvarov písmen</u> - námet vzniká asociatívnym spôsobom kombináciou tvarov písmen; technika: obkresľovanie, striekanie (fixírka, sprej, sitko), frotážovanie ...	<i>skladanie papierových sád tlačených písmen, kombinovanie, otáčanie, hľadanie predmetného tvaru; fixovanie objaveného tvaru, jeho dopĺňanie - úprava zobrazenia</i>
	<u>uvedomovanie si formátu</u> - námet: postavička alebo predmet podľa výberu žiaka; technika: kresba (pastelky, fixy, tuše ...)	<i>žiaci používajú papiere formátov rôznych geometrických tvarov, otáčajú ich a kreslia do nich motív podľa vlastného výberu: hore, dole, tak že stúpa, alebo padá ...</i>

	<p><u>mierka: zmenšovanie a zväčšovanie predmetných tvarov</u> - námet: od najmenšieho trpaslíka po najväčšieho obra; technika: kresba, vystrihovanie; hra s figúrkami</p>	<p>žiaci kreslia (maľujú) zvolený figurálny, predmetný motív od malého po veľký (aspoň v 4 verziách); postavy (predmety) môžu vystrihnúť; o zmenšovaní a zväčšovaní vymýšľajú, príp. hrajú rozprávku</p>
<p>podnety výtvarného umenia/médiá, štýly, procesy, techniky, témy</p>	<p><u>akčné vytváranie</u> radosť z gesta a pohybu, tvorby stopy, gesta, škvrna - námet: rozprávka o nástrojoch a jej prepis do akcie; technika: liatie, kvapkanie, otláčanie, striekanie, fľkanie, tupovanie...; rôzne nástroje</p>	<p>žiaci priamo reagujú na rozprávku o nástrojoch-predmetoch, ktoré zanechávajú farebné stopy na ploche papiera, kombinujú rôzne akcie; vzniká obraz pohybov a gest</p>
	<p><u>dotvorenie nájdeneho objektu</u> - námet: postava, zviera, stroj ... technika: asambláž, spájanie (lepenie, zväzovanie, zdrôtovanie ...) príp. domodelovanie; možnosť kolorovať</p>	<p>hra s predmetmi, ich fantazijné dotváranie, spájanie do nových tvarových a významových celkov (figúr); výstavka výsledkov</p>
	<p><u>ilustrácia rozprávky</u> - námet: rozprávka podľa výberu učiteľa technika: kolorovaná kresba (tempera, akvarel, pastel), kresba fixami</p>	<p>žiaci si vypočujú krátku rozprávku, alt. ju v spolupráci s učiteľom vtipne transformujú, ozvláštnenia; vyberú si scénu, ktorú chcú zobraziť, porozprávajú ako si predstavujú jednotlivé postavy a prostredie a nakreslia ich</p>
<p>výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia</p>	<p><u>inšpirácia pravekým umením / alt.:</u> inšpirácia umením prírodných národov - námet: život a techniky pravekého človeka; techniky: frotáž, kresba a maľba drievkom, rukou, tampónom s jednoduchými „pigmentmi“; alt. maska (asambláž, spájanie ...)</p>	<p>učiteľ umožní žiakom simulovať procesy, techniky a materiály a témy, prostredníctvom ktorých mohli tvoriť praludia; žiaci vytvárajú jaskynnú kresbu alebo masku z jednoduchých prírodných materiálov</p>
<p>podnety fotografie</p>	<p><u>kreslenie a vyfarbovanie</u> do čiernobielej fotografie - námet: fotografia z časopisu a jej premena; technika: kresba fixami, akvarel (tempera)</p>	<p>žiaci dopĺňajú a prekresľujú fotografický obrázok, vedome umiestňujú nové časti v celku kompozície, menia významu zobrazenia</p>
<p>podnety filmu a videa</p>	<p><u>pohyblivý obraz - akcia a atrakcia</u> námet: rôzne vybrané typy filmovej akcie (edukačné DVD); technika: rozhovor a kresba</p>	<p>učiteľ so žiakmi diskutuje o krátkych ukázkach a o výraze, dojmoch, ktoré na žiakoch zanechali; niektorú z akcií si žiaci nakreslia</p>
<p>podnety architektúry</p>	<p><u>príbehová rozprávková a fantastická architektúra</u> - námet: stavby z rozprávok, oboznamovanie sa s rozmanitosťou príbytkov technika: kresba, maľba (alt. modelovanie)</p>	<p>žiaci na základe motivácie netradičného ponímania príbytku (architektúry) vymýšľajú novotvary (kombinácie tvarov) - vlastnej rozprávkovej architektúry)</p>
<p>podnety dizajnu</p>	<p><u>fantastický alebo rozprávkový stroj / nábytok</u> - námet: nezvyčajná funkcia; technika: kresba, návrh</p>	<p>uplatnenie fantázie a kombinačnej predstavivosti; tvorba hybridných celkov, rozvíjanie, zážitok vynálezcovstva; vymýšľanie fantastických funkcií, kombinovanie technických tvarov (súčiastok); kresba</p>

	<u>dizajn a ľudské telo</u> - námet: telo a jeho doplnky, maska; technika: papier, rôzne materiály	<i>tvorba masky z jednoduchých predmetov, rastlín, papiera ...; dopĺňanie tvarov tela - vytváranie novotvarov; príprava karnevalu</i>
podnety tradičných remesiel	<u>farbenie a vykrývanie</u> - námet: vzor na látku, kraslica; technika: rezerváž, jednoduché farbenie	<i>žiaci realizujú vzor na tričko, alebo zdobia kraslicu ...</i>
elektronické médiá	<u>základné operácie s počítačom</u> - námet: písmená a znaky; technika: operácie s textovým editorom	<i>žiaci získavajú základné zručnosti pri narábaní s počítačom; hrajú sa a experimentujú s písmom a znakmi (typ fontu, veľkosť, orientácia)</i>
porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia	<u>poznávanie a porovnávanie rôznych médií</u> - námet: jednoduchý figuratívny (vecný) motív; technika: kresba (maľba) - modelovanie (materiálový objekt)	<i>žiaci stvárnajú rovnaký (jednoduchý) motív v kresbe, a modelovaní; porovnávajú rozdiely (formy, výrazu), porovnávajú ho s podobným motívom na fotografii; rozhovor o tom, ako všelijako sa dá zobraziť to isté</i>
	<u>vzorkovníček, múzeum</u> - námet: zbierka prírodnín (kameňov, rastlín, nájdených predmetov, častí nefunkčných alebo starých predmetov, hračiek ...); technika: zbierka - objekty v krabičkách, na ploche, rastliny v „herbári“; kombinácia techník	<i>žiaci vytvárajú jednoduchý spôsob prezentácie zozbieraného materiálu; porovnávajú a triedia rôzne druhy materiálu; predmety umiestňujú ich v interiéri alebo exteriéri, vytvárajú z nich „muzeálnu zbierku“, „zavárajú“ ich do fliaš, ukladajú do škatuliek, albumov a pod.</i>
podnety hudby	<u>výtvarné stvárnenie nálady a rytmu hudobnej skladby</u> námet: asociácie z obrazného a zvukového vyjadrenia motívu technika: a) maľba temperou alebo pastelom b) kresba farebnými materiálmi (suchý alebo voskový pastel, farebné tuše, fixky) c) kombinácia techník (napr. kresby a koláže)	<i>žiaci výtvarne reagujú – dotvárajú prostredie vlastnej triedy, priestorov a exteriéru školy, chodby, školského klubu, šatne, dvora a pod.; dotváranie môže mať charakter reakcie žiaka na detaily (napr. kompozičné doplnenie obkladačiek maľovaním alebo priestorovými tvarmi) alebo reakcie na väčšie priestorové celky (napr. prehradenie priestoru, riešenie okien na chodbách, maľovanie na dlážke)</i>
synestetické podnety	<u>hmat</u> - námet: tvar a povrch, vo vzťahu k vyjadreniu významu; technika: kresbová rekonštrukcia	<i>žiaci zobrazujú tvary predmetov na základe hmatového vnemu (napr. ohmatávajú rôzne predmety skryté pod dekou a následne ich kreslia, maľujú alebo modelujú); snažia sa pomenovať rôzne kvality povrchov podľa hmatu</i>
podnety rôznych oblastí poznávania sveta	<u>oživené písmená a čísla</u> - námet: živý text (výpočet); technika: performance	<i>žiaci hrajú (performance) písmená zo svojich tiel a vytvárajú nápis alebo matematický výpočet; následne situáciu skúsia nakresliť</i>

tradícia a identita /kultúrna krajina	<u>výtvarná reakcia na prostredie školy</u> - námet: prekvapivá zmena; technika: inštalácia, maľba na stenu, lepenie na okná ...	žiaci výtvarne reagujú – dotvárajú prostredie vlastnej triedy, priestorov a exteriéru školy, chodby, školského klubu, šatne, dvora a pod.; dotváranie môže mať charakter reakcie žiaka na details (napr. kompozičné doplnenie obkladačiek maľovaním alebo priestorovými tvarmi) alebo reakcie na väčšie priestorové celky (napr. prehradenie priestoru, riešenie okien na chodbách, maľovanie na dlážke)
škola v galérii /galéria v škole	<u>obraz - portrét v galérii</u> - námet: výraz tváre; technika: rozhovor a výtvarný posun (kresba, asambláž, fotokoláž ...)	vyčítať z ľudskej tváre? z výrazu tváre môžeme zistiť náladu a pocity človeka; každý má svoj portrét alebo portrét niekoho blízkeho, na ktorý sa niekedy pozerá ... kresba alebo fotokoláž diela z galérie
výtvarné hry	<u>vytváranie limitované pravidlami hry</u> technika: stigmografické kreslenie	žiaci kreslia tak že kresba je spojnicou dopredu daných značiek

2. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
VÝTVARNÝ JAZYK / ZÁKLADNÉ PRVKY VÝTVARNÉHO VYJADROVANIA	lína – hravé pokusy s rôznymi typmi liniek Farba, výraz farby	a) žiak vie pochopiť rozmanité možnosti vyjadrenia jedného základného prvku b) žiak pozná využitie výrazových možností linky v kresbe c) oboznámil sa s novými technickými možnosťami / precvičil zákl. technické zručnosti d) žiak pozná farby, farebnú hmotu a ich využitie
VÝTVARNÝ JAZYK KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY MOŽNOSTI	Kompozícia umiestňovanie vo formáte Rytmus a pohyb Symetria a asymetria land art Surrealizmus	- žiak pozná vzťahy nakresleného voči formátu - pozná priestorový rozvrh a jeho výrazovosť - zážitok rytmu - uvedomil si výrazové možnosti osovej symetrie, stranového otočenia - pochopenie umenia v krajine - senzitívny prístup k prostrediu - organizovanie jednoduchých prvkov do estetických alebo význ. celku - rozvoj fantázie a rekombinačnej predstavivosti
PODNETY DEJÍN UMENIA	Inšpirácia archaickými písmami	- žiak pozná materiálové a technické možnosti doby - získal vedomosti o umení starovekých kultúr a antického umenia
PODNETY FOTOGRAFIE	Koláž – montáž z fotografií	- žiak vie transformovať pôvodné tvary, kompozície do nového celku a kombinovať fotografické textúry

PODNETY FILMU A VIDEO	Filmová postava, filmový kostým, filmové herectvo	- žiak má vedomosti o vzniku filmu, o pohybe obrazu, o filmovej postave
PODNETY ARCHITEKTÚRY	Architektúra ako skladačka	- žiak má vedomosti o architektonickom priestore a tvare, zvláda techniku skladania a spájania priestorových tvarov
PODNETY DIZAJNU	Fantastický alebo rozprávkový stroj - nábytok	- žiak vie uplatniť fantáziu, kompozíciu, predstavivosť, - z tvorby hybridných celkov rozvíjať zážitok, vynálezcstvo, vymýšľať fantastické funkcie
PODNETY TRADIČNÝCH REMESIEL	Rôzne typy bábok, farbenie a vykrývanie	- žiak vie zhotoviť bábkku na jeden prst alebo zo starej rukavice, určí ich charakter, rieši ich výraz, vymýšľa doplnky - žiak vie realizovať vzor na tričku alebo kraslicu
PODNETY ELEKTRONICKÝCH MÉDIÍ	Základné operácie s počítačom - kresliaci program, kresba, vyplňovanie plôch	- žiak získava základné zručnosti pri narábaní s kresliacim programom, - žiak sa cvičí v kreslení pomocou myši alebo tabletu, nacvičujú si základné informácie o vyplňaní plochy, zmazávaní, nastavení farby tlaču obrázku
POROVNÁVACIE, KOMBINAČNÉ A SÚHRNNÉ CVIČENIA	Usporiadanie kresieb do malej knižky, atlasu	- žiaci kreslia, zaznamenávajú si zvieratá (v Zoo, podľa obrázkových kníh...) tvary vtákov, zvierat, hmyzu, motýľov... alebo (podľa atlasov, encyklopédií, preparátov z prírodopisného kabinetu) rôzne typy historických odevov, doplnkov alebo automobilov, dopravných prostriedkov.
PODNETY HUDBY - SYNESTETICKÉ PODNETY	Výtvarné stvárnenie slova, vety, súvetia	žiaci sa snažia o výtvarné vyjadrenie slovných druhov (napr. k vecnému zobrazeniu podstatného mena namaľovať prídavné meno a sloveso) a tak maľbou (bez textu) nájsť svoje zodpovedajúce výtvarné vyjadrenie hovorenej alebo písanej vety
	Hry s písmom a textom na počítači	- žiak má vedomosti o vývoji hlavných kultúrnych typoch písma
PODNETY Z RÔZNYCH OBLASTÍ POZNÁVANIA SVETA	Triedenie / zobrazenie predmetov, porovnanie/	- žiak má vedomosti o farbách, charakteroch tvarov, textúr a základných priestorových tvarov - rozoznáva pojmy(väčší, menší, vedľa, p - zvládol fantastické miešanie, vtipné rekombinácie tvarov
	Miešanie tvarov	
TRADÍCIA A IDENTITA KULTÚRNA KRAJINA	Symetria obraz našej krajiny	- žiaci na vychádzke pozorujú a komentujú charakter okolitej krajiny, zaznamenávajú jej rytmy (kresba), zaznamenávajú detaily, dominanty; prinesený materiál spracúvajú v triede ako cyklus záznamov,
VÝTVARNÉ HRY	a) podnety prírodovedy: časti tela	- žiak vie pochopiť rozvoj obrazotvornosti a vzťah medzi tvarom a jeho pomenovaním

3.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
ZÁKLADNÉ	Žiaci rozkladajú obrázok na jeho geometrické časti a	Žiak vie obrázok rozdeliť

VYJADROVACIE PROSTRIEDKY – BOD, LÍNIA, TVAR, ŠKVRNA	tie spájajú do celku. plošné geometrické tvary	na geometrické časti, následne ho vie opäť poskladať.
ZÁKLADNÉ VYJADROVACIE PROSTRIEDKY – BOD, LÍNIA, TVAR, ŠKVRNA	objekt z geometrických tvarov vzťahu základných geometrických tvarov; každému geometrickému tvaru pripísať charakteristiku (farbu alebo materiál) – vytvárať variácie zoskupení tvarov, hry s mierkou tvarov na ploche alebo v priestore, ku geometrickým tvarom priradiť prírodné tvary. priestorové geometrické tvary	Žiak vie postaviť objekt z geometrických tvarov.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
VÝTVARNÉ HRY	žiaci si poskladajú pozdĺžny pás papiera a prvý začne kresliť časť ľubovoľnej kresby na prvú založenú časť pásu; body, ktorými sa kresba končí na dolnom okraji, prevedie na nasledujúcu časť papiera, potom svoju časť založí a v kresbe pokračuje spolužiak, ktorý nevie, čo je nakreslené na prvej časti; to sa opakuje, pokiaľ celý pás nie je dokončený, potom ho žiaci rozprestrú a vznikne prekvapenie. kreslenie na pokračovanie	Rozvíjať u žiaka vizuálnu fantáziu, domýšľavosť a zaktivizovať moment prekvapenia.
VÝTVARNÉ HRY	žiak vymýšľa spoločenskú hru, jej pravidlá, počet hráčov... a následne komponuje hraciu plochu, vymýšľa symboly pre polia a figúry... spoločenská hra	U žiaka prebieha postupne rozvoj obrazotvornosti pri špecifickom druhu zobrazovania.
KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY	žiaci kreslia figúry (zvieratá) alebo predmety rôzneho tvaru; na inej ploche tieto tvary kreslia tak, že sa vzájomne prekrývajú; vzniká obrys, ktorý je súčtom všetkých zobrazených tvarov; možnosť kolorovať každý tvar inou transparentnou farbou – vzniká lazúrny efekt. komponovanie novotvaru na základe prienikov obrysov / kumulácie tvarov	Žiak vie uvedomiť si vnútornú stavbu vonkajšieho obrisu a pozorovať základy lazúrneho miešania farebných tónov.
KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY	žiaci kreslia jednotlivé predmety, vystrihnú ich; následne z reálnych predmetov vytvoria zátišie (predmety stoja tak že sa čiastočne prekrývajú); z vystrihnutých predmetov zostavia na formáte papiera podobnú kompozíciu; následne kreslia zátišie podľa skutočnosti zátišie. komponovanie predmetov vo vzájomných vzťahoch a vo vzťahoch k priestoru	Žiak musí pochopiť priestorové vzťahy videné v skutočnosti, prekrývanie predmetov a ich vzájomnú mierku.
KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY	žiaci kreslia figurácie 3 rôznych geometrických tvarov alebo troch postavičiek, zvieratiek, predmetov) a variujú ich vzájomný priestorový vzťah (hore-dole = nad-pod, vpravo-vľavo = vedľa seba, blízko a ďalej, vpredu-vzadu = prekrývanie a zmenšovanie). mierka a zoskupovanie predmetných tvarov vo variáciách	Žiaci chápu, že umiestnenie predmetov mení ich veľkosť a výraz.
KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY	dopredu sú dané pravidlá: sú určené miesta (pásmo, polia, body...) na ploche papiera, cez ktoré kresba nesmie prechádzať, a miesta, cez ktoré prejsť čiarou znamená získať bod; do takéhoto terénu žiak kreslí zobrazujúcu kresbu podľa vlastnej predstavy (podmienkou je obsadiť kresbou celý formát). kompozícia ako hracia plocha	Žiak si musí uvedomiť celú plochu formátu a možnosť rôzneho vedenia zobrazujúcej čiary v nej priestorové objekty (vytvorené obalovaním baliacim papierom a lepidlom, páskou).

PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA / PROCESY, TECHNIKY a TÉMY	žiaci obaľujú pruhmi alebo plochou papiera predmety alebo časti tela; tvar fixujú lepidlom alebo lepiacou páskou; predmety „vyslobodia“ (napr. rozstrihnutím) a ostáva im vonkajší skelet tvaru. Paketáž	Žiak pochopí umenie paketáže, haptické a optické vnímanie tvaru, povrchu U žiaka sa tým rozvíjajú manuálne zručnosti.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA / PROCESY, TECHNIKY a TÉMY	žiaci si prinesú predmety (výrazného tvaru), ktoré odtláčajú do hlinenej plochy a odlievajú do sadry. materiálový reliéf	U žiaka postupne sa rozvíja a) objavovanie odtlačku – negatívneho tvaru b) radosť z technického postupu c) rozvíjanie manuálnych zručností.
PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA / PROCESY, TECHNIKY a TÉMY	hry s kopírkou: kopírovanie predmetu, ruky, deformovaného (krčeného, skladaného) obrázku. copy art	Žiak chápe nové technické možnosti kopírovania.
PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA / PROCESY, TECHNIKY a TÉMY	návrh, rozkreslenie na tmavé a biele plochy; realizácia: rezanie tvarov z linolea (kartónu); navalčekovanie farby a odtláčanie na papier. tlač z výšky	Žiak kontrastne rieši plochy, je oboznámený s novou technikou, ktorá zabezpečuje rozvíjanie manuálnych zručností.
PODNETY DEJÍN UMENIA	a) kompozícia labyrintu (bludiska), štruktúrovanie do geometrických a organických tvarov, komponovanie celku do zobrazujúceho obrysu (hlava, figúra...) umenie antického Grécka	Žiak vie pripraviť kresbou jednoduchý labyrint vo vybratom tvare.
PODNETY FOTOGRAFIE	žiaci dostanú neúplný fotografický obraz a dopĺňajú chýbajúce časti kresbou alebo maľbou. dopĺňanie chýbajúcich častí fotografie	U žiaka sa rozvíja rekonštrukčná fantázia.
PODNETY FILMU a VIDEA	žiaci si zhotovia rôzne formáty rámov (štvorec, obdĺžnik - na výšku a na šírku) a pozorujú cez ne výseky skutočnosti (krajina, akcia spolužiaka, činnosť učiteľa v triede ...), vyberú si čo je pre zobrazované charakteristické a vybrané „zábery“ nakreslia komiksovou formou; žiaci sa zoznámia s poľom obrazu, s tým čo môžu vidieť v obraze a s mimoobrazovým poľom – s tým čo ostáva mimo obraz, mimo ich pozornosť (čo nevidia) naučia sa rozlišovať a sledovať to čo je vo filmovom obraze dôležité a v prvom pláne a čo je nevyhnutne	Žiaci sa zoznamujú s ďalšími dôležitými pojmami (pole obrazu, rám), ktoré sú potrebné pre dostatočné vnímanie hlbších filmových (mediálnych) a snažia sa pochopiť filmové prechody od blízkeho (detailu) k ďalekému súvislosti.

	vedľajšie, doplnkové, druhoradé (významotvorné zväčšovanie či zmenšovanie vecí). priestor filmu, rám, filmová scénografia	
PODNETY ARCHITEKTÚRY	b) vytúžený dom, vysnívaná krajina, mesto; kedy je dom alebo mesto domovom kedy je cudzie, nehostinné a hrôzostrašné; domy a mestá ako priatelia, susedia, cudzopasnici ... výraz architektúry	
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
PODNETY DIZAJNU	žiaci vytvárajú grafický symbol – erb pre svoju rodinu, pre spolužiaka. grafický dizajn / symbol, znak	Žiak hľadá skratky – symbolu a graficky vyjadruje jednoduchý a predsa výrazný tvar.
PODNETY DIZAJNU	žiaci skladajú návrh predmetu z iných tvarov (obrázky, odliatky vecí...) tak, aby obrys (vnútorný tvar) vytvorený skladaním vytváral novotvar umožňujúci funkčné použitie (možnosť prekryvania tvarov alebo ich dopĺňania kresbou, maľbou). novotvar/ skladanie tvaru objektu z iných konkrétnych tvarov	Žiak hľadá novotvar spájaním tvarov. A rozvíja pritom svoju konštrukčnú fantáziu.
PODNETY TRADIČNÝCH REMESIEL	žiaci si zhotovia bábku na jeden prst alebo zo starej rukavice bábky na všetky prsty; určia si charaktery postáv, riešia ich výraz, vymýšľajú doplnky. bábkarstvo /príprava bábok	Žiak je oboznámený sa s možnosťami tvorby bábok, hľadá výraz postavy v jednoduchých materiálových znakoch.
PODNETY ELEKTRONICKÝCH MÉDIÍ	žiaci sa cvičia v kreslení pomocou myši alebo tabletu, nacvičujú si základné operácie vyplňania plochy, zmazávania, nastavenia farby, tlačie obrázku a pod. kreslenie prostredníctvom počítača	Žiak objavuje možnosti kreslenia v počítači, lepšie chápe vlastností kresby tradičnými materiálmi pri porovnávaní s počítačovou kresbou. U žiaka dochádza aj k rozvíjaniu manuálnych zručností.
POROVNÁVACIE KOMBINAČNÉ A SÚHRNNÉ CVIČENIA	skicár – zbierka záznamov zvierat, vtákov, lietadiel, minerálov, klobúkov... žiaci kreslia, zaznamenávajú si zvieratá (v Zoo, podľa obrázkových kníh...) tvary vtákov, zvierat, hmyzu, motýľov... alebo (podľa atlasov, encyklopédií, preparátov z prírodopisného kabinetu) rôzne typy historických odevov, doplnkov alebo automobilov, dopravných prostriedkov... kresby sú robené rôznymi kresliacimi materiálmi; dôraz je na porovnávaní, hľadani typického a zvláštneho. zbierka / vlastný atlas	Žiak porovnáva a skúma rozmanitosti a príbuznosti vecí, porovnáva výraz kresliacich materiálov.
POROVNÁVACIE KOMBINAČNÉ A SÚHRNNÉ CVIČENIA	žiaci kombinujú svoj autoportrét s opisom svojej osoby a vytvárajú jednotnú kompozíciu z písma a z obrazu. syntéza písma a obrazu	Žiak hľadá vzťah tvaru písmena a obrazu. Spontánne kombinuje ikonické a symbolické zobrazenia.

PODNETY HUDBY, LITERATÚRY - SYNESTETICKÉ PODNETY	žiaci sa snažia o výtvarné vyjadrenie slovných druhov (napr. k vecnému zobrazeniu podstatného mena namaľovať prídavné meno a sloveso) a tak maľbou (bez textu) nájsť svoje zodpovedajúce výtvarné vyjadrenie hovorenej alebo písanej vety . výtvarné stvárnenie slova, vety, súvetia	Žiak vie hľadať možnosti prepisu verbálneho prejavu do vizuálnej formy. Uplatňuje fantáziu pri zobrazovaní abstraktných pojmov.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
PODNETY Z RÔZNYCH OBLASTÍ / POZNÁVANIA SVETA	zmena látky zmenou teploty: žiaci vytvárajú kompozíciu z vosku (farebné sviečky, voskové pastely), ktorým kreslia v studenom stave (oterom), v zahriatom stave (špachtľou) alebo v tekutom stave. podnety prírodovedy: zmeny látok a ich výtvarné využitie	Žiak poníma proces kresby ako akustickú perfoanciu. Žiak vie využiť fyzikálne vlastnosti látok vo výtvarnom prejave.
PODNETY Z RÔZNYCH OBLASTÍ / POZNÁVANIA SVETA	socha z krčeného /skladaného papiera: žiaci skladaním alebo krčením papiera vytvárajú objekty. materiálovo-technické podnety pracovného vyučovania	Žiak pozná vlastnosti materiálu, ktoré využíva pri vytváraní figuratívneho objektu.
TRADÍCIA A IDENTITA / KULTÚRNA KRAJINA	žiaci na vychádzke pozorujú a komentujú charakter okolitej krajiny, zaznamenávajú jej rytmy (kresba), zaznamenávajú detaily, dominanty; prinesený materiál spracúvajú v triede ako cyklus záznamov, koláž postrehov a komentárov, atlas... (možnosť kombinovania individuálnej a kolektívnej práce). výtvarná reakcia na charakter okolitej krajiny	Rozvíjať pozorovaciu schopnosť, vizuálnu fantáziu a domýšľavosť, moment prekvapenia v umení.

4. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania	<u>Bod /hravé činnosti s bodmi/</u>	Vytvárať línie a plochy z radu bodov, poznať nástroje a materiály zanechávajúce stopu
	<u>Šrafúra, tieň</u>	Vytvárať výtvarný námet linkou, šrafovaním. Vedieť porovnať možnosti plynulého tieňovania /jemným vrstvením alebo rozotieraním mäkkej ceruzky alebo uhlíka / so šrafovaním
Výtvarný jazyk	<u>Farba /farebné kontrasty, teplá-</u>	Poznať a používať základné farby, miešať ich, využívať kontrasty teplá- studená, tmavá-svetlá

	<p><u>studená, tmavá-svetlá, doplnkové farby</u></p> <p><u>Materiálové a tvarové súzvučky /textúra povrchov/</u></p>	<p>Vedieť vyjadriť kontrastnosť zobrazeného prostredníctvom tvaru /prírodný-geometrický, tupý-ostrý, zahmlený-jasný/, povrchu /drsny-hladký, lesklý-matný, studený-teplý/, materiálu /mäkký-tvrдый, vzácny-obyčajný/, mierky /veľký-malý/ a farby</p>
	<p><u>Výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení</u></p> <p><u>Výstavba proporcií a tvarov v priestorovom vyjadrení</u></p>	<p>Vedieť správne využiť v kresbe základné princípy proporčnosti, naučiť sa zásadám vizualizovania a merania, pozorovania. Naučiť sa správne proporcie hlavy.</p> <p>Vedieť komponovať prvky na ploche podľa témy</p> <p>Pozorovať predmety v reálnom priestore. Vedieť využiť základy proporčnosti v modelovaní</p>
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Podnety výtvarného umenia	<p><u>Variačné a permutačné cvičenia-odklon od kompozičných schém</u></p> <p><u>Krajinomalba /základy problematiky, variácie krajiny v rôznych situáciách</u></p>	<p>Vedieť spracovať častý kompozičný motív iným, z hľadiska zažitých kompozičných schém netradičným spôsobom, dať zobrazeniu vtipné alebo smutné usporiadanie</p> <p>Vedieť spracovať obraz krajiny v rôznych variáciách, situáciách. Prijímať a tolerovať rôzne prístupy k tvorbe, poznať nové možnosti umeleckého vyjadrovania a vedieť ich posudzovať /Nekopírovať umelecké diela, ale posudzovať ich až po vlastnom stvárnení/</p>
Podnety dejín umenia	<p><u>Zátišie /zátišia z rozmanitých predmetov, variácie svetla, farby, materiálov/</u></p> <p>Umenie ďalekého východu /Čína, Japonsko/ -Origami -Kaligrafia</p>	<p>Vedieť stvárniť zátišie z rozmanitých materiálov/ geometrické, prírodniny, technické alebo netradičné predmety, vedieť vystihnúť tvar, farbu, proporcie, svetlo</p> <p>Vytvárať a variovať objekty z papiera, pochopiť inú dobu, jej kultúru a výtvarné umenie ďalekého východu</p> <p>Vytvoriť dekoráciu z písma- svojho mena</p>
Podnety filmu a videa	<u>Filmový trik, kulisa</u>	Pochopiť podstatu filmového triku, vytvoriť kulisu, scénu

Podnety architektúry Podnety dizajnu	<u>Antropo- /zoo-, fyto-/morfná architektúra</u>	Spoznať a stvárniť historické prostredie v obci, komponovať architektonické objekty na ploche, pochopiť tvarové a funkčné analógie medzi živými organizmami a architektúrou
	<u>Dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami</u>	Stvárniť fantastické námety-„oživenie“ sveta predmetov-prenos tvarov /funkcií / tela na predmet /nástroj, stroj, prístroj
	<u>Dizajn inšpirovaný slovom</u>	Vytvoriť obraz predmetu , veci pomocou písma /z názvu predmetu/
Podnety tradič. remesiel Podnety elektron. médií	<u>Drotárstvo /vytváranie z drôtu/</u>	Vytvoriť jednoduchým strihaním, stáčaním a ohýbaním drôtu jednoduchý šperk pre mamu
	<u>Maľovanie prostredníctvom počítača</u>	V skicári poznať techniku vytvárania jednoduchých obrazov na počítači
Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia Podnety hudby a literatúry	<u>Syntéza rôznych typov obrazu a zámena prvkov kompozície</u>	Vytvárať obraz nabúraním schematických typov zobrazovania Pochopiť spôsob zobrazovania v dielach surrealistov /Arcimboldo/
	<u>Hudba ako obraz tónov, farebné tóny, stupnice</u>	Vytvárať kompozíciu z farebných tónov...na základe vypočutia si stupnic tónov /molové a durové/
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Podnety rôznych oblastí sveta	<u>Divadlo /syntéza dramatického a vývarného výrazu/</u>	Vymyslieť námet-scénku krátkeho divadla /tieňové, bábkové, prstohra/, vytvoriť kulisy, kostýmy, rekvizity
	<u>Podnety vlastivedy / mapa/ 2h</u>	Vytvoriť mapu využitím vlastných symbolov, k mape pripraví legendu. Vytvoriť mapu ulíc môjho života

Tradícia a identita /kultúrna krajina/ Výtvarné hry	<u>Výtvarná reakcia na pamiatku /monument obce/</u>	Vytvoriť na základe predchádzajúceho pozorovania a skicovania monumentu obce obraz technikou tlače z kartónu
	<u>Zábavné kreslenie, vytváranie</u>	Vytvárať obrázky v skupine /vo dvojici/ následne po sebe, bez toho aby nasledujúci vedel, čo nakreslil predchádzajúci- iba pokračovať v zanechaných koncových bodoch
Tematický celok Výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania	<u>Bod /hravé činnosti s bodmi/</u>	Vytvárať línie a plochy z radu bodov, poznať nástroje a materiály zanechávajúce stopu
	<u>Šrafúra, tieň</u>	Vytvárať výtvarný námet linkou, šrafovaním. Vedieť porovnať možnosti plynulého tieňovania /jemným vrstvením alebo rozotieraním mäkkej ceruzky alebo uhlíka / so šrafovaním
	<u>Farba /farebné kontrasty, teplá-studená, tmavá-svetlá, doplnkové farby</u>	Poznať a používať základné farby, miešať ich, využívať kontrasty teplá- studená, tmavá-svetlá
Výtvarný jazyk / kompozičné princípy a možnosti kompozície	<u>Materiálové a tvarové súzvuky /textúra povrchov/</u>	Vedieť vyjadriť kontrastnosť zobrazovaného prostredníctvom tvaru /prírodný-geometrický, tupý-ostý, zahmlený-jasný/, povrchu /drsny-hladký, lesklý-matný, studený-teplý/, materiálu /mäkký-tvrдый, vzácny-obyčajný/, mierky /veľký-malý/ a farby
	<u>Výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení</u>	Vedieť správne využiť v kresbe základné princípy proporčnosti, naučiť sa zásadám vizualizovania a merania, pozorovania. Naučiť sa správne proporcie hlavy. Vedieť komponovať prvky na ploche podľa témy
	<u>Výstavba proporcií a tvarov v priestorovom vyjadrení</u>	Pozorovať predmety v reálnom priestore. Vedieť využiť základy proporčnosti v modelovaní
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<u>Variačné a permutačné cvičenia-odklon od kompozičných schém</u>	Vedieť spracovať častý kompozičný motív iným, z hľadiska zažitých kompozičných schém netradičným spôsobom, dať zobrazeniu vtipné alebo smutné usporiadanie

Podnety výtvarného umenia	<u>Krajinomaľba /základy problematiky, variácie krajiny v rôznych situáciách</u>	Vedieť spracovať obraz krajiny v rôznych variáciách, situáciách Prijímať a tolerovať rôzne prístupy k tvorbe, poznať nové možnosti umeleckého vyjadrovania a vedieť ich posudzovať /Nekopírovať umelecké diela, ale posudzovať ich až po vlastnom stvárnení/
	<u>Zátišie /zátišia z rozmanitých predmetov, variácie svetla, farby, materiálov/</u>	Vedieť stvárať zátišie z rozmanitých materiálov/ geometrické, prírodniny, technické alebo netradičné predmety, vedieť vystihnúť tvar, farbu, proporcie, svetlo
Podnety dejín umenia	<u>Umenie ďalekého východu /Čína, Japonsko/ -Origami -Kaligrafia</u>	Vytvárať a variovať objekty z papiera, pochopiť inú dobu, jej kultúru a výtvarné umenie ďalekého východu Vytvoriť dekoráciu z písma- svojho mena
Podnety filmu a videa	<u>Filmový trik, kulisa</u>	Pochopiť podstatu filmového triku, vytvoriť kulisu, scénu
Podnety architektúry	<u>Antropo- /zoo-, fyto-/morfná architektúra</u>	Spoznať a stvárať historické prostredie v obci, komponovať architektonické objekty na ploche, pochopiť tvarové a funkčné analógie medzi živými organizmami a architektúrou

5.6.2.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Učiteľ má brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímny svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom. Preto sa pri hodnotení musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka. Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výtvarnej výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá. Výsledok výtvarnej činnosti je síce dôležitý, u žiaka naň vzniká obyčajne citová väzba – spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, čo ho následne motivuje pre ďalšiu výtvarnú prácu a udržiava jeho záujem o sebavyjadrovanie. Je teda potrebné, aby učiteľ k nemu zaujímal stanovisko. Okrem neho treba hodnotiť, a niekedy aj uprednostniť, proces výtvarných činností, pretože práve v rámci tohto procesu dochádza k formácii osobnosti žiaka a k získavaniu kompetencií – k napĺňaniu cieľov výtvarnej výchovy.

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s ročníkovými kompetenciami a je potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- **prístup** k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy, - **otvorenosť** voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, - **cieľavedomosť** riešení, - **záujem** o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok, - **schopnosť** spolupracovať, - **schopnosť** zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- **technické zručnosti** (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi), - **formálne zručnosti** (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka), - **mentálne spôsobilosti** na úrovni rozvoja **vnímania a prežívania**, - **mentálne spôsobilosti** na úrovni rozvoja **predstavivosti a fantázie**, - **mentálne spôsobilosti** na **úrovni myslenia** (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí:

- **znalosti** oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami, - **pochopenie** výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho, - **znalosť** materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.

Stupeň hodnotenia	Opis kritérií	Poznámka
výborný	<p>Žiak spĺňa kritériá (a – d) na vynikajúcej úrovni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žiak je iniciatívny a tvorivý vo výtvarnom vyjadrovaní, uplatňuje vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu, • žiak dokáže vyjadriť veku primerané postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) v oblasti vizuálnej kultúry, • žiak ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materiálové) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni, • žiak preukazuje veku primerané mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií, • žiak dokáže veku primerane pomenovať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky, • žiak preukazuje vedomosti z oblasti vizuálnej kultúry primerané edukačným úlohám (v nižších ročníkoch najmä vedomosti o materiáloch nástrojoch, základných technikách a druhoch vizuálnych umení; v sekundárnom vzdelávaní o štýloch, ťažiskových obdobiach, nosných umelcoch a médiách), • žiak dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných, • žiak zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam. 	proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka
chválitebný	Žiak v podstate spĺňa kritériá 1. stupňa hodnotenia ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.	
dobry	Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom.	
dostatočný	Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané	

	zručnosti a poznatky v nových oblastiach.	
nedostatočný	Žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem o výtvarné aktivity, neguje vyučovací proces.	<u>neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka;</u> v čiastkovom hodnotení len vo výnimočných prípadoch (napr. zámerné negovanie vyučovacieho procesu)

Predmet Výtvarná výchova klasifikujeme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup.

Hodnotenie môžeme vykonať ústne - individuálne, frontálne, či pomocou výtvarných projektov.

5.6.2.7. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
- uvedomovať si hodnotu spolupráce
- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých

Multikultúrna výchova

- uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
- stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu

Environmentálna výchova

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska
- ľudové staviteľstvo, tradičné remeslá

5.6.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.6.2.9. Učebné zdroje

L. Čarný: Výtvarná výchova pre 1. ročník, 2. vydanie, 2010, Bratislava

L. Čarný: Výtvarná výchova pre 2. ročník, 1. vydanie, 2010, Prievidza

Doplňková pomocná literatúra – Svet vo farbách

Časopisy

Nahrávky, CD

Výtvarné predlohy

Didaktická technika

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

odborné publikácie k daným témam

encyklopédie

webové stránky (www.zborovna.sk)

Edukačné DVD vyučovania výtvarnej výchovy

materiálno-technické a didaktické prostriedky

pomôcky k jednotlivým vyučovacím jednotkám

5.7 Zdravie a pohyb**5.7.1 Telesná výchova****5.7.1.1 Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.
Počet hodín	ŠVP	2	2	2	2
	ŠkVP	2	2	2	2

5.7.1.2. Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese komunikácie. Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

5.7.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný. Vyučovacia hodina má 45 minút.

Učiteľ si vyberie metódy a formy práce v šk. v. p., ktoré budú žiakov motivovať na hodinách Tv. Prostredníctvom týchto metód sa učiteľ snaží dosiahnuť cieľ vyučovacieho predmetu.

Praktické cvičenia, vychádzka, pohybové hry, hudobno – pohybové hry, relaxácia, tanec, rytmizácia, manipulačné hry.

Ďalšie organizačné formy:

- ranné cvičenia,
- telovýchovné chvíľky,
- rekreačné využívanie prestávok,
- vyučovacia hodina telesnej výchovy,
- vyučovacia hodina integrovanej telesnej výchovy,
- pohybové aktivity v školskom klube,
- záujmové krúžky so športovým zameraním,
- školské športové súťaže,
- škola v prírode,
- cvičenia v prírode.
- vychádzky

5.7.1.4. Kľúčové kompetencie - ciele predmetu**Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z telesnej výchovy sú:**

- má vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

Špecifikácia kompetencií, ktoré si má žiak rozvíjať v kontexte s kľúčovými kompetenciami a ich prepojenie so vzdelávacou oblasťou a učebným predmetom**Komunikácia v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch:**

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,
- interaktívne a kreatívne reagovať na otázky súvisiace so športovou činnosťou,
- dokázať komunikovať o aktuálnych športových udalostiach v škole, obci, regióne ale i významných športových súťažiach a sviatkoch (OH, MS, ME ap.).

Matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky:

- pri rozvoji matematických modelov myslenia využívať vyjadrovanie telom a pohybom,
- rozvíjať priestorové myslenie prostredníctvom pohybových aktivít,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom taktických úloh v pohybových činnostiach,
- využívať poznatky o tele človeka, jeho pohyboch a účinkoch.

Digitálna kompetencia:

- využívať informačné technológie na vyhľadávanie potrebných informácií súvisiacich so športovými aktivitami.

Naučiť sa učiť:

- aktívne využívať informácie zo školskej telesnej výchovy vo voľnom čase
- mať záujem (byť motivovaný) o ďalšie vzdelávanie sa v oblasti športu.

Spoločenské a občianske kompetencie:

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,

- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- vedieť kooperovať pri športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastolovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov.

Iniciatívnosť a podnikavosť:

- vedieť s kamarátmi realizovať aj vo voľnom čase naučené pohybové hry a športové aktivity v rôznom prostredí
- byť iniciatívny pri aplikácii pohybových činností do svojho vlastného denného režimu

Kultúrne povedomie a vyjadrovanie:

- mať motorickú gramotnosť (ako výsledok pohybového vzdelávania), ktorá je súčasťou kultúrnej gramotnosti človeka.

Ciele predmetu

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti – Zdravie a pohyb – platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všetkých všeobecných cieľov.

Všeobecné ciele telesnej výchovy sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových hrách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radosné prežívanie pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele:

- cieľ zameraný na osobnostný rozvoj,
- cieľ zameraný na zdravie,
- cieľ zameraný na motoriku,
- cieľ zameraný na postoje.

Prvoradým cieľom telesnej výchovy je zvládnutie daných tematických celkov, ktorými sú: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti, Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry, Psychomotorické cvičenia a hry, Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti, Kreativne a estetické pohybové činnosti.

5.7.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín			
	1.r	2.r	3.r	4. r
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	20	19	20	20
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	20	20	20	20
Psychomotorické cvičenia a hry	8	9	8	8
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	10	8	10	8
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	8	10	8	10

Prehľad tematických celkov (TC)

1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti
4. Psychomotorické cvičenia a hry
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Časová dotácia

Tematický celok (TC)	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník
Základné lokomócie a nelokomočné pohyb. zručnosti	30%	30%	30%	30%
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	30%	30%	30%	30%
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	15%	15%	15%	15%
Psychomotorické cvičenia a hry	15%	15%	15%	15%
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	10%	10%	10%	10%

Obsahové zameranie v prvom ročníku

- a) *Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana*
- naša obec – všeobecná charakteristika;
  - evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
  - signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení;
  - horľaviny a ich následky;

b) *Zdravotná príprava*

- vybavenie domácej lekárnice a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov;
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;
- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu „červený kríž“;

c) *Pohyb a pobyt v prírode*

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätné domy, zrúcaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám;

1. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	<p>Poradové a organizačné cvičenia – nástup na značky, do radu, na čiaru, do kruhu, do skupín</p> <p>Nácvik a zdokonaľovanie techniky rýchleho behu</p> <p>Prípravné cvičenia z využitím lavičiek – chôdza, preskakovanie a beh, rozvoj rovnováhy,</p> <p>Zdokonaľovanie techniky rýchleho behu (30 m)</p> <p>Skok do diaľky z miesta</p> <p>Cvičenia na rebrinách – lezenie.</p> <p>Prípravné cvičenia s využitím debny.</p> <p>Kotúľ vpred a kotúľ vzad, stojka na lopatkách</p>	<p>Žiak sa vie správne nastúpiť podľa povelov vyučujúceho. Žiak sa vie orientovať v telocvični.</p> <p>Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti atletického charakteru.</p> <p>Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti atletického charakteru.</p> <p>Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti atletického charakteru.</p> <p>Žiak vie vykonávať skok z miesta a dodržiavať pri tom bezpečnosť.</p> <p>Žiak vie cvičiť pomocou gymnastického náradia.</p> <p>Osvojiť si správny postup kotúľu vpred a kotúľu vzad, stojky na lopatkách.</p>
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	<p>Pohybové hry zamerané na rozvoj rýchlostných schopností, rozvoj obratnosti, prihrávky</p> <p>Prihrávky na mieste i v pohybe</p> <p>Cvičenia s plnými loptami – kotúľanie a prenášanie, posúvanie,</p> <p>Pohybové hry: skákanie cez švihadlo, preťahovanie sa pomocou švihadla.</p> <p>Prípravné športové hry (k tenisu).</p> <p>Prípravné hry s raketou a loptičkou – hádzanie a chytanie, obratnosť – vpred alebo späť</p>	<p>Žiak vie správne koordinovať pohybové schopnosti (kondičné alebo koordinačné).</p> <p>prihrávať a chytať loptu s využitím svojej rýchlosti a obratnosti</p> <p>Žiak vie vykonávať prípravné športové hry.</p> <p>Žiak vie kotúľať a prenášať plnú loptu</p> <p>Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.</p> <p>Žiak vie držať raketu.</p> <p>Žiak vie držať, prihrávať a chytať loptu s využitím svojej rýchlosti a obratnosti</p>

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Psychomotorické cvičenia a hry	Relaxačné cvičenia na rozvíjanie správneho držania tela a správneho dýchania Cvičenia napätia a uvoľnenia svalov Pohybové cvičenia zamerané na koncentráciu a pozornosť Správne držanie tela, polohy tela a jeho častí Strečingové cvičenia	Žiak vie uvoľniť jednotlivé časti tela. Žiak dokáže ukázať správne polohy tela a vykonávať psychomotorické cvičenia. Žiak vie využívať správne dýchanie pri rôznych cvičeniach a hrách, ktoré sú zamerané na rozvoj dýchania. Žiak vie využívať správne dýchanie pri rôznych cvičeniach a hrách, ktoré sú zamerané na rozvoj dýchania. Žiak pri rôznych psychomotorických cvičeniach a hrách dokáže správne držať telo, jeho časti. Žiak vie vykonávať jednoduché natáhovacie cvičenia
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Cvičenia na rozlišovanie zmeny tempa a rytmu Cvalový, pílový a poskočný skok Jednoduché rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním a vydupávaním a hraním na tamburínu. Nácvik tanečných krokov spojených s držaním tela Hudobno-tanečné pohybové hry	Žiak vie napodobňovať pohyby zvierat. Žiak ovláda techniku daných skokov. Žiak dokáže vykonávať rytmické pohyby vzájomne aj s vytlieskavaním a vydupávaním a udávaním rytmu na hudobnom nástroji Žiak vie tanečne improvizovať na základe naučených tanečných krokov, motívov a väzieb Žiak dokáže uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-tanečných pohybových hrách
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Pohyb v zimnej prírode – sánkovanie Pohyb v zimnej prírode - hry zo snehom a na snehu (hádzanie snehových gúľ, vytváranie stôp) Pohyb na ľade – kĺzanie a hry na ľade Pohybové hry v prírode	Žiak ovláda techniku základných pohybových zručností realizovaných aktivít v zimnej prírode Žiak vie prekonávať rôzne terénne prekážky v prírode

2.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	<p>Správne pomenovať základné lokomócie, základné nelokomočné pohyby, základné atletické disciplíny, základné cvičenia z akrobacie a poradové cvičenia realizované vo výučbe. Ukázať správne technické predvedenie základných lokomócií i základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i gymnastické zručnosti v hrách, súťažiach a iných pohybových činnostiach. <p>Základné pojmy: chôdza, beh, hod, skok, lezenie, plazenie, šplhanie, rad, zástup, družstvo, skupina, čiara, priestor, základné povely poradovej prípravy, štart, cieľ, súťaž, gymnastické náradie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomenovať a poznať základné herné činnosti jednotlivca, poznať názvy hier realizovaných vo výučbe. • Aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich. • Ukázať a uplatniť správnu techniku manipulácie s náčiním. • Ukázať a uplatniť správnu techniku herných činností jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe. • Využiť naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda) a aplikovať ich aj v bežnom živote (vo voľnom čase).

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	<ul style="list-style-type: none"> - základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať, - základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe, - správna technika základných herných činností jednotlivca, - poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním, - poznatky o základných pravidlách realizovaných hier, - poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových podujatiach, - zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách. 	

<p>Kreatívne a estetické pohybové činnosti</p>	<p>- poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca, - poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky, - poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.</p>	<p>TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Správne pomenovať základné gymnastické cvičenia, tanečné kroky a činnosti realizované vo výučbe. • Ukázať správne technické predvedenie rytmických cvičení, tanečných krokov, motívov v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe. • Zladiť pohyby, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou. • Uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno – pohybových, tanečných a dramatických hrách, no i pri iných pohybových činnostiach.
<p>Psychomotorické cvičenia a hry</p>	<p>- elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela, vnútorné orgány) pri pohybovej činnosti, - správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať, - zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky. • Ukázať správne základné polohy tela a primerane svojim schopnostiam vykonávať psychomotorické cvičenia v rôznych obmenách. • Uplatniť prvky psychomotoriky a psychomotorických hier a prežívať pocity radosti z pohybu a hry. • Poznať jednoduché testy na posudzovanie svojej flexibility, držania tela, dýchania.

3.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Poradová príprava	Žiak sa vie správne nastúpiť podľa povelov vyučujúceho.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Skákačky, naháňačky, triafačky	Rozvíjať pohybové schopnosti (kondičné alebo koordinačné). Rozvíjať aktivitu žiaka.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Skákačky, naháňačky, triafačky	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Skákačky, naháňačky, triafačky	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Kotúl' vpred a kotúl' vzad	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti gymnastického charakteru.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Zdokonaľovanie techniky rýchleho behu. Zdokonaľovanie techniky hodu.	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti atletického charakteru.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Pohybové hry: skákanie cez švihadlo, preťahovanie sa	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.

	pomocou švihadla	
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Skok do diaľky z miesta. Stoj na lopatkách.	Žiak vie vykonávať skok z miesta a dodržiavať pri tom bezpečnosť. Žiak vie stáť na lopatkách.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Prípravné športové hry (k tenisu)	Žiak vie vykonávať prípravné športové hry.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Cvičenia na lavičkách a s lavičkami – rozvoj rovnováhy	Žiak vie cvičiť pomocou gymnastického náradia.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Skákanie cez švihadlo	Žiak vie cvičiť pomocou gymnastického náradia.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Prípravné športové hry (k tenisu)	Žiak vie vykonávať prípravné športové hry.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Cvičenia s lavičkami a rebrinami – lezenie	Žiak vie cvičiť pomocou gymnastického náradia.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Zoskoky z vyšších plôch – cvičenia s debničkami	Žiak vie správne technicky vykonávať skok z debny.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Zoskoky z vyšších plôch – cvičenia s debničkami	Žiak vie správne technicky vykonávať skok z debny.
Psychomotorické cvičenia a hry	Relaxačné cvičenia na rozvíjanie správneho držania tela a správneho dýchania	Žiak vie uvoľniť jednotlivé časti tela. Žiak dokáže ukázať správne polohy tela a vykonávať psychomotorické cvičenia.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Prípravné hry s raketou a loptičkou – hádzanie a chytanie	Žiak vie držať raketu.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Prípravné hry s raketou a loptičkou – hádzanie a chytanie	Žiak vie držať raketu.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Prípravné hry s raketou a loptičkou na rýchlosť a obratnosť – vpred alebo späť	Žiak vie držať, prihrávať a chytať loptu s využitím svojej rýchlosti a obratnosti.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Prípravné hry s raketou a loptičkou na rýchlosť a obratnosť – vpred alebo späť	Žiak vie držať, prihrávať a chytať loptu s využitím svojej rýchlosti a obratnosti.
Psychomotorické cvičenia a hry	Cvičenia napätia a uvoľnenia svalov	Žiak využíva správne dýchanie pri rôznych cvičeniach a hrách, ktoré sú zamerané na rozvoj dýchania.
Psychomotorické cvičenia a hry	Joga	Žiak využíva správne dýchanie pri rôznych cvičeniach a hrách, ktoré sú zamerané na rozvoj dýchania.
Psychomotorické cvičenia a hry	Pohybové cvičenia zamerané na koncentráciu a pozornosť	Žiak využíva správne dýchanie pri rôznych cvičeniach a hrách, ktoré sú zamerané na rozvoj dýchania.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Vybíjaná	Žiak hrá vybíjanú podľa stanovených pravidiel.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Vybíjaná	Žiak hrá vybíjanú podľa stanovených pravidiel.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Vybíjaná	Žiak hrá vybíjanú podľa stanovených pravidiel.
Psychomotorické cvičenia a hry	Správne držanie tela, polohy tela a jeho častí	Žiak pri rôznych psychomotorických cvičeniach a hrách dokáže správne držať telo, jeho časti.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Pohyb v zimnej prírode – korčuľovanie	Žiak ovláda techniku základných pohybových zručností realizovaných aktivít v zimnej prírode.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Pohyb v zimnej prírode - hry zo snehom a na snehu (hádzanie snehových gúľ, vytváranie stôp)	Žiak ovláda techniku základných pohybových zručností realizovaných aktivít v zimnej prírode.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Pohyb v zimnej prírode – korčuľovanie	Žiak ovláda techniku základných pohybových zručností realizovaných aktivít v zimnej prírode.
Psychomotorické cvičenia a hry	Strečingové cvičenia	Žiak vie vykonávať jednoduché natáhovacie cvičenia.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Tvorivá dramatika	Žiak vie sa kultivovane pohybovať na základe hudby.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Loptová hra - futbal	Žiak vie hrať futbal podľa daných pravidiel.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Loptová hra - futbal	Žiak vie hrať futbal podľa daných pravidiel.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Loptová hra - futbal	Žiak vie hrať futbal podľa daných pravidiel.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Loptová hra – vybíjaná	Žiak vie hrať vybíjanú podľa daných pravidiel.
Psychomotorické cvičenia a hry	Pohybové aktivity zameraných na relaxáciu, dýchanie a uvoľnenie tela	Žiak využíva správne dýchanie pri rôznych cvičeniach a hrách, ktoré sú zamerané na rozvoj dýchania.
Psychomotorické cvičenia a hry	Tvorivá dramatizácia	Žiak vie sa kultivovane pohybovať na základe hudby a správne držať svoje telo.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Cvalový, píllový a poskočný skok	Žiak ovláda techniku daných skokov.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Nácvik gymnastickej zostavy	Precvičiť si správny postup kotúľu vpred a kotúľu vzad, stojky na lopatkách a predviesť gymnastickú zostavu.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Nácvik gymnastickej zostavy	Precvičiť si správny postup kotúľu vpred a kotúľu vzad, stojky na lopatkách a predviesť gymnastickú zostavu.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Jednoduché rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním a vydupávaním a hraním na tamburínu.	Žiak dokáže vykonávať rytmické pohyby vzájomne aj s vytlieskavaním a vydupávaním a udávaním rytmu na hudobnom nástroji. Žiak dokáže udávať rytmické pohyby.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Skákačky, naháňačky, triafačky	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Skákačky, naháňačky, triafačky	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Skákačky, naháňačky, triafačky	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Pohybová tvorivosť - improvizácia	Žiak vie pohybovo improvizovať na hudobné motívy alebo zadané témy.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Nácvik tanečných krokov spojených s držaním tela	Žiak vie tanečne improvizovať na základe naučených tanečných krokov, motívov a väzieb.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Nácvik tanečných krokov	Žiak vie tanečne improvizovať na základe naučených tanečných krokov, motívov a väzieb.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Nácvik tanečných krokov	Žiak vie tanečne improvizovať na základe naučených tanečných krokov, motívov a väzieb.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Nácvik tanečných krokov	Žiak vie tanečne improvizovať na základe naučených tanečných krokov, motívov a väzieb.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Štafetové hry s náčiním a bez náčinia	Žiak ovláda chôdzu – pomalú a rýchlu, beh pomalý/ rýchly a skoky. Žiak sa vie pohybovať na základe pravidiel.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Nácvik šplhu na tyči/ lane	Rozvíjanie pohybových schopností pri šplhu.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Pohybové hry v prírode	Žiak vie prekonávať rôzne terénne prekážky v prírode.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Loptová hra – vybíjaná	Žiak vie hrať vybíjanú podľa daných pravidiel.
Psychomotorické cvičenia a hry	Cvičenia na rozvíjanie rovnováhy a priestorovej orientácie	Žiak sa dokáže sústrediť pri realizovaní cvičení.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Hudobno-tanečné pohybové hry	Žiak dokáže uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-tanečných pohybových hrách.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Turistika a pohyb v letnej prírode – chôdza po rôznych povrchoch.	Žiak vie chodiť rôznymi druhmi vzhľadom k povrchu a terénu.
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Turistika a pohyb v letnej prírode – pešia turistika a prekonávanie terénnych prekážok	Žiak vie prekonávať rôzne terénne prekážky v prírode.
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Tanečná a štylizovaná chôdza	Žiak ovláda tanečnú a štylizovanú chôdzu so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych podobách
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Skákačky, naháňačky, triafačky	Žiak vie precvičovať už osvojené elementárne pohybové zručnosti.
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Netradičné pohybové hry	Rozvíjanie pohybových schopností.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Hod kriketovou loptičkou	Rozvíjanie obratnosti.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Druhy behu s prekonávaním prekážok	Žiak vie správne vykonávať lokomočné a nelokomočné pohyby.

3. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Psychomotorické cvičenia a hry Manipulačné, pohybové a prípravné športové pohybové hry	Poučenie o bezpečnosti na hodinách telesnej výchovy Meranie, váženie, hygiena. Atletika, prípravné hry. Štart: polovysoký a nízky. Pohybové hry na školskom ihrisku. Beh prerušovaný chôdzou (3 minúty). Beh – bežecká abeceda. Činnosti zamerané na precvičovanie behu. Prekážkový beh – kužele. Futbal – hra.	Vedieť správne pomenovať základné lokomócie, základné nelokomočné pohyby, základné atletické disciplíny, základné cvičenia z akrobacie a poradové cvičenia realizované vo výučbe

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Kreatívne a estetické pohybové činnosti Psychomotorické cvičenia a hry	Hod kriketovou loptičkou Hod kriketovou loptičkou Beh prerušovaný chôdzou Bežecské hry, súťaže Relaxačné cvičenia Rozvoj bežeckej vytrvalosti Súvislý vytrvalostný beh (12 minút) Skok do diaľky z miesta Skok do diaľky z rozbehu Pohybové hry	Správne pomenovať základné pohybové činnosti vo výučbe realizovaných druhov sezónnych pohybových aktivít Uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach ap. v škole i vo voľnom čase.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Manipulačné, pohybové a prípravné športové pohybové hry	Základy športových hier Prihrávky Dribling Streľba jednou rukou Loptové hry Streľba obojruč z miesta. Dvojtakt Prípravné hry Mini basketbal Vybíjaná	Vedieť pomenovať a poznať základné herné činnosti jednotlivca, poznať názvy hier realizovaných vo výučbe. Aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Kreatívne a estetické pohybové činnosti Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Prípravné cvičenia na preskok. Odraz z mostíka. Nások a fáza preskoku, dopad. Roznožka cez kozu na šírku. Roznožka cez kozu na šírku. Roznožka cez kozu na šírku. Sezónne zimné činnosti Technika kroku, poskoku, chôdze Rytmizované pohyby Pohyb v zimnej prírode- zimná turistika	Vedieť ukázať správne technické predvedenie základných lokomócií i základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách. Zladiť pohyby, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Kreatívne a estetické pohybové činnosti Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Základy športovej gymnastiky- bezpečnosť na hodine. Akrobacia. Stoj na lopatkách. Kotúľ vpred. Kotúľ vpred aj s obmenami. Kotúľ vzad. Kotúľ vzad s obmenami. Korčuľovanie, sánkovanie	Vedieť uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i gymnastické zručnosti v hrách, súťažiach a iných pohybových činnostiach.
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Kreatívne a estetické pohybové činnosti Psychomotorické cvičenia a hry	Pohybové hry s lavičkami. Posilňovacie cvičenia s plnými loptami. Pohybové hry na rozvoj rýchlosti- kužele. Cvičenia so švihadlami. Fit lopty Poradové cvičenia Gymnastická zostava Tanečné kroky	Vedieť správne pomenovať základné gymnastické cvičenia, tanečné kroky a činnosti realizované vo výučbe, ukázať správne technické predvedenie rytmických cvičení, tanečných krokov, motívov v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe.

	Rytmická gymnastika a tance Kondičné a koordinačné cvičenia	
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Kreatívne a estetické pohybové činnosti Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Príprava na testovanie v 5.ročníku. Skok do diaľky z miesta. Sed – ľah za 30 s. Člnkový beh na 10*5m. 12 min. beh Futbal Prípravné cvičenia na športové hry. Dribling – rôzne druhy lôpt Strelba na kôš Minibasketbal Pobyt a pohyb v prírode – jarná turistika	Vedieť využiť naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda) a aplikovať ich aj v bežnom živote (vo voľnom čase).
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Kreatívne a estetické pohybové činnosti Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti Manipulačné, pohybové a prípravné športové pohybové hry	Skok do diaľky Štafety – družstvá Hry na rozvoj rýchlosti Člnkový beh Loptové hry Cvičenia so švihadlami Psychomotorické hry Minibasketbal Pohybové hry – plné lopty Turistická vychádzka	Správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky
Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti Manipulačné, pohybové a prípravné športové pohybové hry	Vybíjaná Minihádzaná Vytrvalostný beh – 12 min Minibasketbal Triedna športová olympiáda Futbal	Vedieť ukázať a uplatniť správnu techniku herných činností jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe

5.7.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Zisťujú, či žiak výkonový štandard zvládol, alebo nie. Musia byť jasné, konkrétne, aby rôzni skúšajúci dospeli k porovnateľným výsledkom hodnotenia výkonov žiaka, aby sa zabezpečila objektívnosť a spravodlivosť hodnotenia. Kritéria by mali byť relevantné, zamerané na proces a výsledok. Každé kritérium by malo byť objektívne, zrozumiteľné a malo by zahŕňať určenie kvality. Hodnotíme, či žiak zvládol správne cvičenie, pohybovú hru, jej pravidlá...Hodnotenie môžeme vykonať ústne – individuálne, frontálne či pomocou výkonnostných testov.

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodického pokynu č. 22/2011 z mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Telesnú výchovu klasifikujeme. Hodnotenie žiaka musí byť komplexné, založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti. Hlavným kritériom hodnotenia má byť individuálne zlepšenie v pohybových zručnostiach, vedomostiach, psychomotorických schopnostiach, v snahe o lepšie výkony, ale i angažovanosť v telesnej výchove. Z týchto okolností prevládajúcim znakom v smere k žiakovi by malo byť pozitívne hodnotenie, ale v smere k rodičom odbornejšie, komplexnejšie, objektívnejšie, ale z hľadiska pozitívneho smerovania pôsobenia rodiča na dieťa i konštruktívnejšie hodnotenie.

5.7.1.7. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
- uvedomovať si hodnotu spolupráce
- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých

Environmentálna výchova

- komunikovať o problémoch životného prostredia, vyjadrovať, racionálne obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská
- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty

Ochrana človeka a zdravia

- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- spoznávať prírodné krásy regiónu
- spoznať náučné chodníky v regióne

5.7.1.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

5.7.1.9. Učebné zdroje

Predstavujú zdroj informácií pre žiakov, cestu ich motivácie, získavania, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov.

Učebnými zdrojmi sú – cvičebné náradie, videozáznam – DVD, hudobné nahrávky.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: odborné publikácie k daným témam, webové stránky s témou telesnej výchovy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícii.

6 Učebné osnovy pre druhý stupeň ZŠ - ISCED 2**6.1 Jazyk a komunikácia****6.1.1 Slovenský jazyk a komunikácia****6.1.1.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	5	4	4	5	5
Hodín	ŠkVP	5	4	4	5	5

6.1.1.2 Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk a literatúra má v systéme významné postavenie. Jazyk je nástroj myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Šiesty ročník je organickým premostením od zvládnutia písomných návykov a zručností, základných pravopisných a výslovnostných noriem k získavaniu základných poznatkov o jazyku a jazykovede, k postupnému osvojovaniu si jazykovej kompetencie.

Úroveň poznania a praktického ovládania slov. jazyka je zároveň zrkadlom každého príslušníka slovenského národa i národa ako celku. Slovenčina je štátnym jazykom v SR, preto kultivované ovládanie slovenčiny zabezpečuje občanom tejto republiky nielen zvládnutie školského vzdelania, ale následne aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Vzdelávací obsah:

Vzdelávací obsah tvoria tri oblasti:

- jazyková komunikácia,
- komunikácia a sloh,
- čítanie a literatúra.

V oblasti Jazyková komunikácia žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby slovenského jazyka.

V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať a rozprávať. Nadobúdajú kompetencie aj text analyzovať a kriticky hodnotiť.

Oblasť Čítanie a literatúra ponúka literárne vzdelávanie. Žiaci poznávajú prostriedky čítania, základné literárne druhy a žánre, získavajú také intelektuálne zručnosti, ktoré z nich robia vzdelaných čitateľov, ktorí v literatúre nachádzajú zábavu, poučenie, vedia sa v nej orientovať, intelektuálne a duchovne vzdelávať.

OBSAHOM SJL JE:

- pochopenie vzdelávania v slovenskom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň je významným zjednocujúcim činiteľom národného spoločenstva a dôležitým prostriedkom celoživotného vzdelávania
- vnímanie a postupné osvojovanie si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, vyjadrovania vlastných postojov a názorov
- pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie
- zvyšovanie jazykovej kultúry verbálnych a písomných jazykových prejavov
- ovládanie pravopisnej normy spisovného jazyka
- nadobudnutie vzťahu k slovesným umeleckým dielam, vlastným čitateľským zážitkom
- rozvíjať pozitívny vzťah k literatúre a ďalším druhom umenia výchádzajúcich z umeleckých textov a k rozvíjaniu vlastného emocionálneho a estetického vnímania a cítenia

6.1.1.3 Organizácia vyučovania

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického hľadiska** stavia na tvorivosti a detskej hre, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom).

Zo **sociolingvistického hľadiska** sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systémového hľadiska** sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma aj obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej a slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfolologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovacie proces vyúsťuje do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov.

Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov a jazykových i mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie). Pri práci s textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javoch a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Ďalším krokom je tvorenie vlastného textu s analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na

zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov a pod. Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukčná metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na **komunikatívno-poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenení do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov ap.. Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu, ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky.

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier.

Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní zásady primeranosti veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané:

- v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie,
- v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečistopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis.

Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické zásady diktovania. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvičných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvičného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať).

Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovotematického osnovania v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov.

Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý má možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne

využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na štylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

6.1.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Cieľom vzdelávania SJL je rozvíjanie komunikačnej spôsobilosti žiakov – zážitkový model vyučovania. Žiaci by mali zvládnuť úroveň rečových zručností v príslušnom jazyku v oblasti hovorovej alebo odbornej primerane z hľadiska jazykového štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov, ktoré síce boli deklarované aj v minulosti, ale ich uskutočňovanie bolo vytlačané tendenciou obsiahnuť pomerne veľkú sumu jazykových pojmov na vysokej úrovni abstrakcie. **Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.** Výrazne sa posilnil komunikatívnozážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabila sa tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny – lingvistiky. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi.

Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality. Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (repciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote. Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov.

6.1.1.5 Vzdelávacie štandardy

Zložka: Gramatika

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Opakovanie učiva z predch. ročníka	11	10	4	9	13
Zvuková rovina jazyka a pravopis	9	7	-	-	12
Lexikálna rovina	8	12	21	10	5
Morfologická rovina	20	22	23	33	15
Syntaktická rovina	7	6	10	10	11
Záverečné opakovanie	11	9	8	4	8

Zložka: Literatúra

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Úvod do literatúry 5.ročníka	4	-	-	-	-
Poézia	13	6	18	35	24
Ľudová slovesnosť	-	4	-	-	-
Próza	44	56	36	31	30
Dramatické umenie	-	-	12	-	12
Náučná literatúra	5	-	-	-	-

Zložka: Sloh

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Komunikácia	12	10	16	9	24
Sloh	21	23	17	24	9

Obsahový a vzdelávací štandard

Časť: slovenský jazyk

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a rečových kompetencií* a súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike. Časové úseky sú vymedzené tri:

- 1) piaty ročník,
- 2) do konca siedmeho ročníka,
- 3) do konca deviateho ročníka.

V zhode s týmto rozdelením sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Počet a zameranie kontrolných diktátov pre 5.ročník:

počet: 5

zameranie: vstupný diktát, spodobovanie, podstatné mená, prídavné mená, interpunkcia, opakovanie učiva z 5.ročníka

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 5.ročníku:

počet: 1

zameranie: rozprávanie s prvkami priamej reči

Počet a zameranie kontrolných diktátov pre 6. ročník:

počet: 5

zameranie: tvorenie slov, prídavné mená privlastňovacie, prídavné mená vzťahové, slovesá, záverečné opakovanie učiva 6.ročníka

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 6. ročníku:

počet 2:

zameranie: statický opis, charakteristika osoby

Počet a zameranie kontrolných diktátov pre 7. ročník:

počet: 5

zameranie: pomnožné podstatné mená, cudzie nesklonné podstatné mená, zvieracie prídavné mená, násobné číslovky, záverečné opakovanie učiva zo 7. ročníka

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 7. ročníku:

počet: 2

zameranie: umelecký opis, správa o riešení výsledkov projektu

Počet a zameranie kontrolných diktátov pre 8. ročník:

počet:4

zameranie: zvieracie podstatné mená mužského rodu, neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l, interpunkcia v jednoduchom súvetí, záverečné opakovanie učiva z 8. ročníka,

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 8. ročníku:

počet: 2

zameranie: slávnostný prejav, úvaha,

Počet a zameranie kontrolných diktátov pre 9. ročník:

Počet: 3

Zameranie: interpunkcia, cudzie nesklonné podstatné mená, záverečné opakovanie

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 9. ročníku:

Počet: 2

zameranie: úradný štruktúrovaný životopis, odborný opis

Obsahové štandardy slovenského jazyka**Poznávacie a rečové kompetencie**Verejná prezentácia textu, verejný prejav

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
- 2) Pri ústnom prejave primerane uplatňovať mimojazykové prostriedky.
- 3) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky (definície) nových javov.
- 4) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 5) Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
- 6) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

- 1) Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
- 2) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
- 3) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a slohových útvarov/žánrov.

Tvorivé zručnosti 1) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného slohového útvaru/žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.

- 2) Ústne prezentovať vlastný text.
- 3) Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh).
- 4) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
- 5) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

- 1) Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
- 3) Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Poznámka:

- ⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom dvojročnom bloku.
- ☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Abeceda	☞	☞	☞
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	☞	☞	☞
hlásky, slabiky, slová	☞	☞	☞
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhásky	☞	☞	☞
samohlásky: krátke – dlhé	☞	☞	☞

spoluhlásky: tvrdé – mäkké	☞	☞	☞
dĺžeň, mäkčeň, vokáň	☞	☞	☞
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	☞	☞	☞
spojovník, pomlčka	✓	☞	☞
melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia)	☞	☞	☞
Pravopis	⊗	⊗	✓
Bodkočiarka	☞	☞	☞
Úvodzovky	☞	☞	☞
priama reč, uvádzacia veta	☞	☞	☞
slabikotvorné hlásky -l, -l', -r, -r'	☞	☞	☞
výslovnosť	☞	☞	☞
splývavá výslovnosť	✓	☞	☞
výslovnosť a výskyt ä	☞	☞	☞
výslovnosť cudzích slov	⊗	✓	☞
spodobovanie	☞	☞	☞
znelé – neznelé – znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky	✓	☞	☞
obojaké spoluhlásky	☞	☞	☞
vybrané slová – príbuzné slová	☞	☞	☞
rozdeľovanie slov na slabiky	☞	☞	☞
rozdeľovanie predponových slov	☞	☞	☞
slabičné a neslabičné predpony	☞	☞	☞
prestávka, sila hlasu	✓	☞	☞
hlavný slovný prízvuk	⊗	✓	☞
Dôraz	✓	☞	☞
vsuvka, prístavok, oslovenie	⊗	⊗	✓
pravidlo o rytmickej krátení	☞	☞	☞
Skratka	⊗	⊗	✓

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. – 7. ročník	8.–9. ročník
odvođené slová	☞	☞	☞
spisovný jazyk – nárečia	✓	☞	☞
slang, slangové slová	⊗	✓	☞
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	☞	☞
Synonymá	☞	☞	☞
Antonymá	☞	☞	☞
Slovníky	☞	☞	☞
pravopisný, synonymický	☞	☞	☞
výkladový, cudzích slov	⊗	✓	☞
frazeologický	☞	✓	☞
slovná zásoba	⊗	✓	☞
spisovné slová – nespisovné slová	⊗	✓	☞
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	⊗	✓	☞
domáce slová – cudzie slová	⊗	✓	☞
zastarané slová – nové slová	⊗	✓	☞
Skratky	⊗	✓	☞
tvorenie slov odvodzovaním	⊗	✓	☞
predpona	☞	☞	☞
prípona	⊗	✓	☞
slovotvorný základ	⊗	✓	☞
základové slovo	⊗	✓	☞
odvođené slovo	⊗	✓	☞
tvorenie slov	⊗	✓	☞
skladaním	⊗	✓	☞
spôsoby obohacovania slovnjej zásoby	⊗	⊗	✓
tvorenie slov	⊗	⊗	✓

	preberanie slov	⊗	⊗	✓
	nepriame pomenovania (metafora, metonymia, personifikácia)	⊗	⊗	✓
	jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	⊗	⊗	✓
	ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	☞	☞	✓
	príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	☞	☞
	slovná zásoba – systematizácia	⊗	⊗	✓

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. – 7. ročník	8.–9. ročník
Skloňovanie		☞	☞	☞
pád – pádové otázky		☞	☞	☞
podstatné mená		☞	✓	☞
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	všeobecné/vlastné	☞	☞	☞
	konkrétne – abstraktné	⊗	✓	☞
	životnosť/neživotnosť	✓	☞	☞
	rod	☞	☞	☞
	mužský, ženský, stredný	☞	☞	☞
	číslo	☞	☞	☞
	jednotné, množné	☞	☞	☞
	pád	☞	☞	☞
	prvý, druhý, tretí, štvrtý, šiesty, siedmy	☞	☞	☞
	piaty – zastarané oslovenie	⊗	✓	☞
	vzor	✓	☞	☞
	chlap, hrdina dub, stroj	✓	☞	☞
	žena, ulica, dľaň, kosť	✓	☞	☞
	mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	☞	☞
	pomnožné	⊗	✓	☞
	rod pomnožných podstatných mien	⊗	✓	☞
	podstatné mená mužského rodu	⊗	✓	☞
	zvieracie	⊗	⊗	✓
	neživotné zakončené na -r, -l	⊗	⊗	✓
	cudzie nesklonné podstatné mená	⊗	⊗	✓
	skloňovanie podstatného mena pani	⊗	⊗	✓
	prídavné mená	✓	✓	☞
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	akostné	✓	☞	☞
	stupňovanie	✓	☞	☞
	vzťahové – druhové	⊗	✓	☞
	privlastňovacie	⊗	✓	☞
	rod, číslo, pád	☞	☞	☞
	vzor	✓	☞	☞
	pekný, cudzí	✓	☞	☞
	páví	⊗	✓	☞
	matkin, otcov	⊗	✓	☞

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. – 7. ročník	8.–9. ročník
zámená		☞	✓	☞
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	skloňovanie	⊗	⊗	✓
	základný tvar	⊗	⊗	✓

	rod, číslo, pád	⊗	⊗	✓
	delenie zámen	☞	☞	✓
	osobné – základné, prívlastňovacie	☞	☞	☞
	opytovacie	⊗	⊗	✓
	ukazovacie	⊗	⊗	✓
číslovky		☞	✓	☞
	ohybný slovný druh	⊗	☞	✓
	skloňovanie	⊗	✓	☞
	rod, číslo, pád	⊗	✓	☞
	delenie čísloviek	⊗	✓	☞
	určité	⊗	✓	☞
	neurčité	⊗	✓	☞
	základné	☞	☞	☞
	radové	☞	☞	☞
	násobné	⊗	✓	☞
Slovesá		☞	✓	☞
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	tykanie/vykanie	☞	☞	☞
	časovanie	☞	☞	☞
	osoba 1., 2., 3.	☞	☞	☞
	Číslo	☞	☞	☞
	Čas	☞	☞	☞
	minulý, prítomný, budúci	☞	☞	☞
	zvrtné, nezvrtné	⊗	✓	☞
	neurčitok	☞	☞	☞
	sloveso byť	☞	☞	☞
	jednoduchý a zložený tvar	⊗	✓	☞
	plnovýznamové – neplnovýznamové	⊗	✓	☞
	spôsob	⊗	✓	☞
	oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	⊗	✓	☞
	Vid	⊗	✓	☞
	dokonavý, nedokonavý	⊗	✓	☞
Príslovky		☞	✓	☞
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	druhy prísloviiek	⊗	✓	☞
	miesta, času, spôsobu, príčiny	⊗	✓	☞
	stupňovanie prísloviiek	⊗	✓	☞
Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Predložky		☞	✓	☞
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	väzba s pádom	✓	☞	☞
	vokalizácia	⊗	✓	☞
Spojky		⊗	✓	☞
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	interpunkcia	⊗	✓	☞
Častice	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
Citoslovčia		⊗	✓	☞
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓

Syntaktická/skladobná rovina	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Veta	☺	☺	☺
jednoduchá veta	☺	☺	☺
Holá	⊗	✓	☺
rozvitá	⊗	✓	☺
rozvitá s viacnásobným vetným členom	⊗	⊗	✓
vety podľa obsahu	☺	☺	☺
oznamovacia	☺	☺	☺
opytovacia	☺	☺	☺
rozkazovacia	☺	☺	☺
Želacia	☺	☺	☺
Zvolacia	☺	☺	☺
Slovosled	✓	☺	☺
základné vetné členy	⊗	✓	☺
podmet	⊗	✓	☺
vyjadrený	⊗	✓	☺
nevyjadrený	⊗	✓	☺
prísudok	⊗	✓	☺
slovesný	⊗	✓	☺
neslovesný	⊗	✓	☺
vetný základ	⊗	✓	☺
vedľajšie vetné členy	⊗	⊗	✓
predmet	⊗	⊗	✓
príslovkové určenie	⊗	⊗	✓
miesta	⊗	⊗	✓
času	⊗	⊗	✓
príčiny	⊗	⊗	✓
spôsobu	⊗	⊗	✓
prívlastok	⊗	⊗	✓
zhodný	⊗	⊗	✓
nezhodný	⊗	⊗	✓
prístavok	⊗	⊗	✓

Syntaktická/skladobná rovina	5. ročník	6. – 7. ročník	8.–9. ročník
Zhoda	⊗	✓	☺
vetné sklady	⊗	✓	☺
prisudzovací	⊗	✓	☺
jednočlenná veta	⊗	✓	☺
slovesná	⊗	✓	☺
neslovesná	⊗	✓	☺
Dvojčlenná	⊗	✓	☺
úplná	⊗	✓	☺
neúplná	⊗	✓	☺
jednoduché súvetie	⊗	⊗	✓
zápor v slovenčine	⊗	⊗	
súdržnosť textu	⊗	⊗	

Sloh	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Pozdrav	☺	☺	☺
Oslovenie	☺	☺	☺
predstavenie sa	☺	☺	☺
Privítanie	☺	☺	☺
rozlúčenie	☺	☺	☺
prosba/želanie	☺	☺	☺
poďakovanie	☺	☺	☺
ospravedlnenie – ústne	☺	☺	☺
ospravedlnenie s vysvetlením	☺	☺	☺
vyjadriť súhlas/nesúhlas	☺	☺	☺
blahoželanie – ústne/písomne	☺	☺	☺
Adresa	☺	☺	☺
adresa odosielateľa	☺	☺	☺
Pohládnicia	☺	☺	☺
súkromný list – ústne/písomne	☺	☺	☺
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	☺	☺	☺
Rozhovor	☺	☺	☺
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	☺	☺	☺
Osnova	☺	☺	☺
Nápis	☺	☺	☺
Nadpis	☺	☺	☺
Odsek	☺	☺	☺

Sloh	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
rozprávanie – ústne	☺	☺	☺
opis predmetu – ústne	☺	☺	☺
opis ilustrácie/obrázka – ústne	☺	☺	☺
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	☺	☺	☺
úvod, jadro, záver	☺	☺	☺
časová postupnosť v rozprávaní	☺	☺	☺
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	☺	☺
opis – ústne/písomne	☺	☺	☺
predmetu	☺	☺	☺
obrázku/ilustrácie	☺	☺	☺
osoby	☺	☺	☺
pracovného postupu	✓	☺	☺
umelecký a vecný text	☺	☺	☺
Názor	☺	☺	☺
Diskusia	☺	✓	☺
argument	✓	☺	☺
protiargument	⊗	✓	☺
krátke správy	☺	☺	☺
SMS, e-mail	☺	☺	☺
Oznámenie	☺	☺	☺
správa	☺	☺	☺
Pozvánka	☺	☺	☺
Plagát	☺	☺	☺
Vizitka	☺	☺	☺
kľúčové slová	☺	☺	☺
poznámky/konspekt	✓	☺	☺
výťah	⊗	✓	☺
Koncept	☺	☺	☺
reprodukcia ústna	☺	☺	☺

Inzerát		☺	☺	☺
Reklama		☺	☺	☺
statický opis		⊗	✓	☺
dynamický opis		⊗	✓	☺
umelecký opis		⊗	✓	☺
odborný opis		⊗	⊗	✓
charakteristika osoby		⊗	✓	☺
rozprávanie s využitím priamej reči (on - forma, ja – forma) ústne a písomné		⊗	✓	☺
Rétorika		⊗	✓	✓
	artikulácia	⊗	✓	✓
	síla hlasu	⊗	✓	✓
	gestikulácia	⊗	✓	✓
	mimika	⊗	✓	✓
	postoj	⊗	✓	✓
príhovor (prívet)		⊗	✓	☺
cielený rozhovor (interview)		✓	✓	☺
Sloh		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
hlavná myšlienka (v literatúre zavedené v 3. – 4. ročníku)		✓	☺	☺
téma (v literatúre zavedené v 3. – 4. ročníku)		✓	☺	☺
Dôkaz		⊗	⊗	✓
správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná		⊗	✓	☺
Prihláška		⊗	⊗	✓
úradný list		⊗	⊗	✓
úradný/štruktúrovaný životopis		⊗	⊗	✓
slávnostný príhovor		⊗	⊗	✓
Prejav		⊗	⊗	✓
jazykové štýly		⊗	⊗	✓
	náučný	⊗	⊗	✓
	administratívny	⊗	⊗	✓
	publicistický	⊗	⊗	✓
	rečnícky	⊗	⊗	✓
	hovorový	⊗	⊗	✓
	umelecký	⊗	⊗	✓
slohové postupy		⊗	⊗	✓
	informačný	⊗	⊗	✓
	rozprávací	⊗	⊗	✓
	opisný	⊗	⊗	✓
	výkladový	⊗	⊗	✓
Úvaha		⊗	⊗	✓
Výklad		⊗	⊗	✓
Debata		⊗	⊗	✓
Odosielateľ		⊗	✓	☺
Prijímateľ		⊗	✓	☺
komunikačná situácia		⊗	✓	☺
efektívna komunikácia		⊗	✓	☺
asertívna komunikácia		⊗	✓	☺
Dialóg		⊗	✓	☺
Projekt		⊗	✓	☺
Tabuľka		⊗	✓	☺
	názov, hlavička, riadok, stĺpec	⊗	✓	☺

Jazykoveda a národný jazyk	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
národný jazyk	⊗	⊗	✓
spisovný jazyk	⊗	⊗	✓
nárečia	⊗	⊗	✓
Jazykoveda	⊗	⊗	✓
náuka o zvukovej rovine jazyka	⊗	⊗	✓
náuka o významovej rovine jazyka	⊗	⊗	✓
morfológia/tvaroslovie	⊗	⊗	✓
syntax/skladobná rovina jazyka	⊗	⊗	✓

Časť: literárna výchova

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike. Časové úseky sú vymedzené tri:

- 1) piaty ročník,
- 2) do konca siedmeho ročníka,
- 3) do konca deviateho ročníka.

V zhode s týmto rozdelením sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Obsahové štandardy literárnej výchovy

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

- 1) Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
- 2) Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
- 3) Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 4) Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou (jednoduchý transfer).

Analytické a interpretačné zručnosti

- 1) Prerozprávať obsah prečítaného diela.

- 2) Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
- 3) Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.
- 4) Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
- 5) Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
- 6) Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela, interpretovať význam diela.
- 7) Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Tvorivé zručnosti

- 1) Zdramatizovať básnický alebo prozaický text (rozprávka, bájka, povesť).
- 2) Ilustrovať umelecký text.
- 3) Napísať kratší prozaický útvar (bájka, rozprávka), básnický text, scenár.
- 4) Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

- 1) Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
- 2) Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
- 3) Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
- 4) Budovať si vlastnú knižnicu.

Všeobecné pojmy	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
autor/spisovateľ	☺	☺	☺
čitateľ/divák	☺	✓	☺
Kniha	☺	☺	☺
Knižnica	☺	☺	☺
Časopis	☺	☺	☺
Noviny	☺	☺	☺
Rozhlas	☺	☺	☺
Televízia	☺	☺	☺
Film	☺	☺	☺
Text	☺	✓	☺
Ilustrácia	☺	☺	☺
Poézia	☺	✓	☺
Próza	☺	✓	☺
divadelná hra	☺	✓	☺
bábkové divadlo	☺	☺	☺
bábka	☺	☺	☺
literatúra pre deti	☺	☺	☺
odborná (náučná) literatúra	✓	☺	☺
umelecká literatúra	⊗	✓	☺
dobrodružná literatúra	⊗	✓	☺
literatúra faktu	⊗	⊗	✓
vedecko-fantastická literatúra	⊗	⊗	✓
populárnovedecká literatúra	⊗	⊗	✓
hlavná myšlienka	☺	☺	☺

Literárne druhy	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Epika	⊗	⊗	✓
Dráma	⊗	⊗	✓
Lyrika	⊗	⊗	✓
prírodná lyrika	⊗	⊗	✓
ľúbostná lyrika	⊗	⊗	✓

spoločenská lyrika	⊗	⊗	✓
reflexívna lyrika	⊗	⊗	✓

Literárne žánre	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Komiks	☺	☺	☺
Bájka	☺	✓	☺
báseň	☺	✓	☺
Ľudová pieseň	☺	☺	☺
populárna pieseň	⊗	✓	☺
hádanka	☺	☺	☺
Vyčítanka	☺	☺	☺
Príslovie	☺	✓	☺
Porekadlo	☺	✓	☺
Pranostika	☺	✓	☺
Rozprávka	☺	☺	☺
Ľudová rozprávka	☺	☺	☺
autorská rozprávka	☺	☺	☺
televízna rozprávka	✓	☺	☺
filmová rozprávka	✓	☺	☺
rozhlasová rozprávka	⊗	✓	☺
Báj	⊗	✓	☺
Legenda	✓	☺	☺
Poviedka	⊗	✓	☺
Modlitba	⊗	⊗	✓
Román	⊗	⊗	✓
detektívny román	⊗	⊗	✓
dobrodružný román	⊗	⊗	✓
biografický román	⊗	⊗	✓
historický román	⊗	⊗	✓
dievčenský román	⊗	⊗	✓
román vo forme denníka	⊗	⊗	✓
Poveš'	☺	☺	☺
Ľudová povesť	✓	☺	☺
autorská povesť	✓	☺	☺
Balada	⊗	✓	☺
Anekdota	⊗	✓	☺
Aforizmus	⊗	⊗	✓
Tragédia	⊗	⊗	✓
Komédia	⊗	⊗	✓
Činohra	⊗	⊗	✓

Štruktúra diela		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Dej		☺	☺	☺
literárna postava		☺	✓	☺
	hlavná literárna postava	☺	✓	☺
	vedľajšia literárna postava	☺	✓	☺
kompozícia literárneho diela		⊗	⊗	✓
	vonkajšia kompozícia literárneho diela	⊗	⊗	✓
	nadpis	☺	☺	☺
	odsek	☺	☺	☺
	kapitola	☺	☺	☺
	diel	⊗	✓	☺
	verš	☺	☺	☺
	strofa	☺	☺	☺
	dejstvo	⊗	⊗	✓
	vnútorná kompozícia literárneho diela	⊗	⊗	✓
	úvod	⊗	✓	☺
	zápletka	⊗	✓	☺
	vyvrcholenie	⊗	✓	☺
	obrat	⊗	✓	☺
	rozuzlenie	⊗	✓	☺
Štylizácia textu		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
dialóg		☺	✓	☺
Monológ		⊗	✓	☺
Prírovnanie		☺	✓	☺
Zdrobnenina		☺	✓	☺
personifikácia/zosobnenie		✓	☺	☺
Metafora		⊗	✓	☺
Metonymia		⊗	⊗	✓
Epiteton		⊗	✓	☺
básnická otázka		⊗	⊗	✓
Nonsens		✓	☺	☺

Metrika		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
Rým		☺	✓	☺
	združený	⊗	✓	☺
	striedavý	⊗	✓	☺
	obkročný	⊗	✓	☺
Rytmus		✓	☺	☺
	veršový systém sylabický	⊗	⊗	✓
	prízvučná a neprízvučná slabika	✓	☺	☺
verš		⊗	✓	☺
Refrén		✓	☺	☺

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD Z LITERÁRNEJ VÝCHOVY A SLOVENSKÉHO JAZYKA

KOGNITÍVNE KOMPETENCIE	KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE	INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	INTRAPERSONÁLNA KOMPETENCIA
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť prijať, vyhľadávať, spracovať a tvoriť informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine	Spôsobilosť odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť odlišnosti tolerovať jednotlivcov	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Schopnosť empatie.	
Spôsobilosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

Poznávacia (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kritického myslenia.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Spôsobilosť kooperácie.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Schopnosť empatie.	
Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.			

5. ročník

(5 hodín týždenne, 165 hodín ročne)

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Opakovanie učiva zo 4. ročníka
2. Zvuková rovina jazyka a pravopis
3. Významová (lexikálna) rovina
4. Tvarová (morfologická) rovina
5. Syntaktická (skladobná) rovina
6. Opakovanie z 5. ročníka

1. Opakovanie učiva zo 4. ročníka

- utvrdiť vedomosti z nižších ročníkov (abeceda, písmená, hlásky, slabiky, slová – delenie, základné interpunkčné znamienka, vybrané slová, slovné druhy)

2. Zvuková rovina jazyka a pravopis

Obsahový štandard

Melódia viet, slovosled

Spodobovanie spoluhlások

Prestávka, sila hlasu, dôraz - prozodické vlastnosti reči

Hlavný slovný prízvuk

Výkonový štandard

- naučiť sa pracovať s hlasom
- vedieť správne čítať a vysvetliť princíp spodobovania
- poznať pravidlo o rytmickej krátení a dokázať ho prakticky používať
- upevňovanie pravopisu.

3. Významová/ lexikálna rovina

Obsahový štandard

Slovná zásoba – synonymá, antonymá

Predpony, odvodené slová

Jednovýznamové a viacvýznamové slová

Prirovnania a porekadlá, príslovia a pranostiky, ustálené slovné spojenia

Slovná zásoba, spisovné a nespisovné slová, nárečia

Výkonový štandard

- aktívne používať približne 350 lexikálnych jednotiek vrátane rečovej etikety a neúplných vetných konštrukcií, usporiadať slová podľa významových okruhov
- zostaviť slovné páry zo slov opačného významu, tvoriť vety na slová opačného významu, rozvoj slovnej zásoby
- využívať synonymá a antonymá vo vlastnom prejave
- využívať odvodené slová z 1 slovotvorného základu, vedieť tvoriť slová pomocou predpôn
- vysvetliť významov slov – rozvíjanie slovnej zásoby
- vedieť vysvetliť a využívať ustálené slovné spojenia, príslovia, porekadlá a pranostiky
- rozvoj praktických zručností žiakov s využitím slovníkov (pravopisný, synonymický, frazeologický)

- vedieť rozlíšiť a využívať spisovný jazyk a nárečia v hovorenom a písomnom prejave
- transformovať text v nárečí do spisovnej podoby

4. Tvarová (morfologická) rovina

Obsahový štandard

Zámená - osobné a privlastňovacie zámená

Číslovky - základné a radové číslovky

Podstatné mená - gramatické kategórie rod, číslo, pád skloňovanie, vzory, využitie podstatných mien vo vlastnom jazykovom útvare

Podstatné mená mužského rodu – životné (chlap, hrdina)

Podstatné mená mužského rodu – neživotné (dub, stroj)

Podstatné mená ženského rodu – žena, ulica, dlaň, kosť

Podstatné mená stredného rodu – mesto, srdce, vysvedčenie, dievča

Prídavné mená – akostné, stupňovanie prídavných mien, vzor pekný, cudzí

Slovesá – charakteristika, časovanie

Výkonový štandard

- utvrdenie vedomostí z nižších ročníkov (slovné druhy, skloňovanie, pády, pádové otázky, základné gramatické kategórie)
- poznať funkciu zámen a čísloviek v texte
- delenie zámen a čísloviek
- vedieť skloňovať podstatné mená mužského, ženského a stredného rodu podľa vzorov
- vedieť rozlíšiť kategóriu životnosti
- aktívne využívať poznatky o skloňovacích vzoroch podstatných mien pri pravopise
- vedieť určiť akostné prídavné mená
- správne používať prípony prídavných mien podľa vzoru pekný, cudzí, skloňovanie podľa vzoru pekný, cudzí
- aplikovať získané poznatky o pravopise prídavných mien v písomnom prejave
- formálne rozoznanie slovies v texte, pravopis
- tvoriť správne tvary slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase
- vedieť časovať sloveso byť vo všetkých časoch
- správne používať tykanie a vykvanie v ústnom i písomnom prejave

5. Syntaktická (skladobná) rovina

Obsahový štandard

Opakovanie – druhy viet, jednoduchá veta

Vety podľa obsahu – oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie, zvolacie

Výkonový štandard

- tvoriť druhy viet podľa komunikačného zámeru
- písať interpunkčné znamienka na konci viet
- správne intonovať druhy viet

6. Záverečné opakovanie

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

1. Komunikácia

Obsahový štandard

Komunikácia, zoznamujeme sa
Zhovárame sa a rozprávame zážitky
Diskusia - pravidlá diskusie, názor, argument
Interview – riadený rozhovor
Pozdrav, pohľadnica, adresa
Súkromný list
Informácie v našom živote – SMS, e-mail
Správa
Oznámenie
Pozvánka
Vizitka
Plagát
Inzerát
Reklama

Výkonový štandard

- upevniť a preopakovať pravidlá jednotlivých komunikačných situácií
- pozdraviť a osloviť niekoho, predstaviť sa, predstaviť inú osobu a reagovať na predstavenie
- začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v bežných sociálnych situáciách
- rozvíjanie slovnej zásoby, hl. zásady spoločenskej komunikácie
- tvoriť súvislé ústne prejavy
- v rozhovoroch vyjadriť vlastné myšlienky, postoje, názory a city, vysvetliť resp. zdôvodniť svoje názory a stanovisko, presvedčiť partnera
- vytvoriť interview
- napísať pozdrav, blahoželanie z príležitosti rozličných sviatkov
- napísať list kamarátovi
- zostavovať SMS a e-maily, práca pri počítači
- napísať správu o udalosti v škole
- napísať oznámenie na nástenku
- zhotoviť pozvánku, vlastnú vizitku
- vytvoriť pútavý plagát
- napísať inzerát
- zhotoviť reklamu

2. Sloh

Obsahový štandard

Vecný a umelecký text

Práca s textom - konspekt, poznámky, kľúčové slová

Opis - tvorba písomných a ústnych prejavov (obrázku, predmetu, osoby)

Téma a hlavná myšlienka

Jednoduché rozprávanie – nadpis, osnova, časová postupnosť v rozprávaní (úvod, jadro, záver)

Reprodukcia textu

Rozprávanie s prvkami opisu

Opis pracovnej činnosti

Výkonový štandard

- určiť hlavné znaky a rozdiely vecného a umeleckého textu
- rozlíšiť dôležité a menej dôležité informácie v texte
- utvoriť opis podľa vlastného výberu
- rozčleniť text na úvod, jadro a záver
- reprodukovať obsah textov, obrázkov
- spoločne zostaviť osnovu prejavu, rozvíjať jednotlivé body osnovy, podľa debovej osnovy súvisle porozprávať krátky príbeh zo svojho života
- dodržať časovú postupnosť v rozprávaní
- utvoriť slohový útvar – rozprávanie s prvkami opisu
- utvoriť opis pracovnej činnosti
- pripraviť sa na školskú slohovú prácu – tvoriť koncept

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Úvod do literatúry 5. ročníka

2. Poézia

3. Próza

4. Náučná literatúra

1. Úvod do literatúry 5. ročníka

Obsahový štandard

Predmet literatúra na druhom stupni ZŠ

Literatúra pre deti

Pozvánka do knižnice, dobrý čitateľ

Rozlíšenie prózy a poézie

Verš, strofa, rým rytmus, personifikácia, prirovnanie

Výkonový štandard

- oboznámiť sa s predmetom literatúra
- oboznámiť sa s literatúrou určenou detskému čitateľovi
- rozlíšiť prózu a poéziu

- ovládať pojmy: autor, spisovateľ, čitateľ, divák, text, ilustrácia, kniha, knižnica, časopis, noviny, rozhlas, televízia, film
- zvládnuť správnu techniku čítania
- vysvetliť pojem verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s viazanou umeleckou rečou
- vyhľadať verš, strofu v básni
- určiť slová v básni, ktoré sa rýmujú
- vysvetliť pojem personifikácia, prirovnanie a vyhľadať ich v texte

2. Poézia

Obsahový štandard

Poézia nonsensu

Výkonový štandard

- Vysvetliť pojem nonsens, jeho pôvod, výskyt nonsensu (nezmysel) v pôvodnej slovenskej umeleckej tvorbe.
- naučiť sa jednu z básní nonsensu recitovať spamäti
- definovať ľudovú pieseň ako žáner patriaci k poézii
- rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu
- vysvetliť pojem koleda
- vysvetliť pojem rytmus
- nájsť refrén v piesni
- nájsť v ľudových piesňach prirovnania, zdobneniny
- určiť základný rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou.
- poznať znaky veršovanej rozprávky

3. Próza

Obsahový štandard

Rozprávky – ľudové, autorské

Bábková hra ako prozaické dielo

Filmová rozprávka, televízna rozprávka

Povesti

Legendy

Komiks

Výkonový štandard

- vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky
- charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti
- poznať znaky ľudovej rozprávky, delenie, zberateľov, názvy rozprávok
- poznať hlavnú postavu a vedľajšie postavy, vysvetliť pojem dialóg
- rozlíšiť tému a hlavnú myšlienku, poznať význam menších častí prozaického diela
- vysvetliť rozdiel medzi autorskou a ľudovou rozprávkou
- poznať najznámejšieho svetového autora rozprávok
- vedieť určiť spoločné a odlišné znaky veršovanej a prozaickej rozprávky
- vysvetliť pojem moderná rozprávka
- poznať autorov slovenskej modernej rozprávky

- charakterizovať divadelnú hru
- vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre
- poznať filmovú a televíznu rozprávku
- zdramatizovať literárny text v podobe jednoduchého scenára
- vysvetliť rozdiel medzi prozaickým textom a jeho zdramatizovanou podobou
- vysvetliť rozdiely medzi povest'ou a rozprávkou
- priradiť povesti k jednotlivým druhom
- rozlíšiť ľudové a autorské povesti
- vysvetliť termín legenda
- odlíšiť legendu od rozprávky a od povesti
- rozlíšiť legendy podľa pôvodu
- vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom
- vysvetliť pôvod komiksu
- vytvoriť komiks

4. Náučná literatúra

Obsahový štandard

Odborná literatúra - encyklopédie

Výkonový štandard

- vysvetliť pojem náučná (odborná) literatúra, encyklopédia
- vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii
- vymenovať druhy encyklopédií podľa obsahu
- vyhľadať informácie podľa hesiel
- vybrať vhodné informácie z najväčšej encyklopédie na svete – na internete Wikipédia - pri riešení konkrétnej úlohy

Čiastkové ciele v 5. ročníku

- naučiť sa tvoriť ústny i písomný prejav (podľa žánru a postupu), aktívne si osvojiť určité jazykové prostriedky

- získať stručný prehľad o preberaných predstaviteľoch slovenskej literatúry a ich dielach a schopnosť pracovať s umeleckým textom primeraným veku a jazykovým a literárnym zručnostiam žiakov;

- čiastočne si osvojiť metódu uvedomeného a efektívneho učenia sa slovenského jazyka;

- získavať schopnosť nadviazať sociálne kontakty a upravovať si vzťahy k iným, schopnosť asertívneho správania, schopnosť pracovať v kolektíve a v skupine;

- osvojiť si, preberať a formovať postoje, schopnosť rozoznať sociálne hodnoty, argumentovať pre všeľudské hodnoty a etické normy (napríklad láska, pravda, humanita, krása, dobro, mier, tolerancia, láska k vlasti);

- získavať schopnosť riešiť problémy, schopnosť prežívania, schopnosť rozvíjať seba samého, schopnosť získať vedomie zodpovednosti, sebaúctu a sebadôveru;

- získavať kultúrne a multikultúrne vzdelanie, postoje, vzťahy a správanie, schopnosť vážiť si kultúru a spoločenské mravy iných národov a národností, ako aj schopnosť vážiť si literatúru, umenie, hudbu a ďalšie formy tvorivých prejavov slovenského národa.

- Rozvíjať a posilňovať čitateľskú gramotnosť v rámci jednotlivých zložiek predmetu. Využívať rôzne techniky a druhy čítania s porozumením (napr. informatívne čítanie, zážitkové čítanie). Posilniť komunikatívno-zážitkový model vyučovania a interpretačno-hodnotiaci spôsob práce.

- Upevňovanie a rozširovanie obsahu vzdelávania, t.j. konkrétnych pojmov je v kompetencii predmetovej komisie slovenského jazyka a literatúry.

6. ročník

(5 hodín týždenne, 165 hodín ročne)

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka
2. Zvuková rovina jazyka a pravopis
3. Významová (lexikálna) rovina
4. Tvarová (morfologická) rovina
5. Syntaktická (skladobná) rovina
6. Opakovanie učiva zo 6. ročníka

1. Opakovanie vedomostí a zručností z 5. ročníka

- žiak si utvrdí a preverí vedomostí z jednotlivých jazykových rovín z nižších ročníkov

2. Zvuková rovina jazyka a pravopis

Obsahový štandard

Pojem a vymedzenie termínu interpunkčné znamienka, ich funkcia pri členení textu i jeho významu

Úvodzovky v priamej reči, čiarka a zásady jej písania v súvetí (informatívne)

Výkonový štandard

- vedieť vymenovať prozodické javy, stručná charakteristika, význam
- samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jazykovej úrovni a skúsenostiam žiaka
- správne intonovať všetky druhy viet
- aplikovať poznatky o suprasegmentálnych javoch pri čítaní známeho i neznámeho textu
- vedieť zásady písania úvodzoviek v priamej reči pri rôznej typológii priamej reči, základné funkcie čiarky, čiarka pri oddeľovaní oslovenia,

3. Významová (lexikálna) rovina

Obsahový štandard

Slovníky, neutrálne a citovo zafarbené slová

Tvorenie slov odvodzovaním – príponami, predponami

Tvorenie slov skladaním

Výkonový štandard

- vedieť definície slovná zásoba, jadro, okraj, neutrálne a citovo zafarbené slová – s uvedením príkladov
- vedieť si správne vybrať jazykovednú príručku na overenie významu slov, poznať typy slovníkov - pravopisný, synonymický, frazeologický, samostatne pracovať so slovníkmi, rozširovať individuálnu slovnú zásobu
- vysvetliť pojmy: tvorenie slov odvodzovaním, prípona, predpona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov skladaním a uviesť príklady

4. Tvarová (morfologická) rovina**Obsahový štandard**

Podstatné mená - rozdiel medzi abstraktnými a konkrétnymi podstatnými menami

Prídavné mená – vzťahové a privlastňovacie, vzor páví, otcov/matkin

Zámená – osobné, privlastňovacie

Slovesá – systematizácia, gramatické kategórie sloviess

Plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá

Zvratné a nezvratné slovesá

Slovesný spôsob

Príslovky - miesta, času, spôsobu, príčiny, stupňovanie prísloviek

Predložky – väzba s pádom, vokalizácia

Citoslovcia

Výkonový štandard

- poznať termíny GK, abstraktné a konkrétne PM s uvedením príkladov, určovanie GK, vzorov, spisovné skloňovanie
- vedieť vyhľadať PM v texte, spisovné označenie miest, ulíc, štátov, štátnych príslušníkov, výrobkov, pomenovaní...
- vysvetliť a identifikovať akostné a vzťahové prídavné mená
- vysvetliť a identifikovať zvieracie a privlastňovacie prídavné mená, určiť vzory páví, matkin, otcov
- vie rozdeliť a využiť osobné a privlastňovacie zámená
- vysvetliť a identifikovať zvratné a nezvratné slovesá a vie vysvetliť ich funkciu v texte, plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá a vie vysvetliť ich funkciu v texte
- definovať neurčitok
- vysvetliť a identifikovať jednoduchý a zložený tvar sloviess v texte
- vie identifikovať oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob slovesa a chápe jeho funkciu v texte
- vie identifikovať príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny a vysvetliť ich funkciu v texte
- vie stupňovať príslovky
- vie k pádom priradovať vhodné predložky
- rozumie termínu vokalizácia

5. Syntaktická (skladobná) rovina

Obsahový štandard

Podmet ako základný vetný člen

Vyjadrený a nevyjadrený podmet, podmet v nominatíve, podmet v genitíve – informatívne

Prísudok ako základný vetný člen, typológia prísudku : slovesný, slovesno-menný

Prisudzovací sklad, kategória zhody

Výkonový štandard

- identifikovať podmet vo vete
- vedieť identifikovať podmet a prísudok vo vete, termín prisudzovací sklad
- vymenovať typy podmetu i prísudku s príkladom
- vypísať z vety prisudzovací sklad a graficky ho znázorniť
- rozumie kategórii zhoda medzi podmetom a prísudkom

6. Opakovanie učiva zo 6. ročníka

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

1. Komunikácia

Obsahový štandard

Prvky ústnej a písomnej komunikácie

Argument a protiargument

Projekt

Výkonový štandard

- viesť bezproblémovú ústnu a písomnú komunikáciu
- zreprodukovať akýkoľvek veku primeraný text
- vedieť vyjadriť súhlas resp. nesúhlas
- vedieť vytvoriť projekt na zvolenú tému a predniesť ho s využitím suprasegmentálnych javov

2. Sloh

Obsahový štandard

Statický opis

Charakteristika

Dynamický opis

Rozprávací slohový postup: znaky, prostriedky, útvary, typológia rozprávača, využitie priamej reči, dodržanie časovej postupnosti, vnútorná a vonkajšia kompozícia rozprávania

Ja- rozprávanie

On – rozprávanie

Výkonový štandard

- rozlíšiť, porovnať a vysvetliť pojmy: statický opis, dynamický opis
- identifikovať opisný slohový postup a opis, uvedomiť si rozdiel medzi rozprávaním a opisom, vymenovať útvary opisného slohového postupu.
- napísať jednoduchý opis, využiť poznatky z lexikológie i morfológie
- vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3.osoba)
- identifikovať časti vnútornej kompozície rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie)
- napísať primerane zložitý, spisovný, myšlienково celistvý útvar rozprávacieho slohového postupu s využitím priamej reči, veku primeranou slovnou zásobou, oživením, z pozície rozprávača v 1. i 3. osobe

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Ludová slovesnosť

2. Poézia

3. Próza

1. Ludová slovesnosť

Obsahový štandard

Príslovia

Porekadlá

Pranostiky

Hádanky

Anekdoty

Výkonový štandard

- vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika, hádanky, anekdota
- uviesť príklady
- definovať pojmy

2. Poézia

Obsahový štandard

Básne
Piesne
Balady

Výkonový štandard

- vedieť určiť verš, strofu, rým, typy rýmov(združený, striedavý, obkročný)
- vyhľadávať a určiť zdobeninu, prirovnanie, personifikáciu, epiteton, metaforu
- chápať termín rytmus
- porovnať populárnu pieseň s ľudovou piesňou z hľadiska obsahu, využitia umeleckých štýlových prostriedkov
- identifikovať v texte básne, populárnej piesne vyhľadať a určiť jazykové prostriedky
- identifikovať text ako baladu
- rozlíšiť ľudovú a umelú baladu
- určovanie kompozície žánru a umeleckých prostriedkov

3. Próza

Obsahový štandard

Bájka

Báj

Zo života detí

Dobrodružná literatúra

Detektívna literatúra

Dramatické umenie

Výkonový štandard

- vedieť identifikovať báj, jej znaky, získanie informácií z rôznych zdrojov, koncepcia postáv v zmysle dobra a zla, dramatisácia dialógu, vnútorná kompozícia báje
- vedieť identifikovať národnostnú príslušnosť textu báje
- odlíšiť prózu od poézie a svoje rozhodnutie zdôvodniť
- vysvetliť termín bájka, irónia, alegória, sformulovať morálne ponaučenie
- reálny základ, hlavná myšlienka, autorský rukopis, regionálne povesti
- určiť podľa stanovených kritérií poviedku
- vysvetliť pojem literárna postava, rozlíšiť hlavnú a vedľajšiu postavu, vysvetliť pojem monológ, dialóg a svoje vysvetlenie vie zdôvodniť pomocou príkladov z literárnych ukážok
- vysvetliť pojem dobrodružná literatúra
- vysvetliť pojem rozprávač a v texte, identifikovať jednotlivé formy rozprávača
- sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného textu
- definovať detektívnu literatúru, hlavné znaky
- rozlíšiť dramatický a prozaický text
- čítať text divadelnej hry a zúčastniť sa ako postava na dramatizovanom čítaní textu
- identifikovať v texte hry umelecké jazykové prostriedky a vysvetliť ich význam
- aplikovať svoje znalosti o literárnej postave (hlavná, vedľajšia) v prečítanom texte a charakterizovať ju z čitateľského hľadiska
- aplikovať svoje znalosti o ľudovej alebo umelej rozprávke v rozhlasovej rozprávke

- porovnať filmové, televízne a rozhlasové spracovanie rozprávky

Čiastkové ciele v 6. ročníku

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v 6. ročníku ZŠ je – v nadväznosti na vedomosti, zručnosti a návyky žiakov získané v 5. ročníku – získať komunikatívnu kompetenciu potrebnú na aktívne používanie slovenského jazyka.

- naučiť sa tvoriť ústny i písomný prejav (podľa žánru a postupu), aktívne si osvojiť určité jazykové prostriedky

- získať stručný prehľad o preberaných predstaviteľoch slovenskej literatúry a ich dielach a schopnosť pracovať s umeleckým textom primeraným veku a jazykovým a literárnym zručnostiam žiakov; osvojiť metódu uvedomeného a efektívneho učenia sa slovenského jazyka;

- získavať schopnosť nadviazať sociálne kontakty a upravovať si vzťahy k iným, schopnosť asertívneho správania, schopnosť pracovať v kolektíve a v skupine;

osvojiť si, preberať a formovať postoje, schopnosť rozoznať sociálne hodnoty, argumentovať pre všeľudské hodnoty a etické normy (napríklad láska, pravda, humanita, krása, dobro, mier, tolerancia, láska k vlasti);

- získavať schopnosť riešiť problémy, schopnosť prežívania, schopnosť rozvíjať seba samého, schopnosť získavať vedomie zodpovednosti, sebaúctu a sebadôveru;

- získavať kultúrne a multikultúrne vzdelanie, postoje, vzťahy a správanie, schopnosť vážiť si kultúru a spoločenské mravy iných národov a národností, ako aj schopnosť vážiť si literatúru, umenie, hudbu a ďalšie formy tvorivých prejavov slovenského národa.

- rozvíjať a posilňovať čitateľskú gramotnosť v rámci jednotlivých zložiek predmetu. Využívať rôzne techniky a druhy čítania s porozumením (napr. informatívne čítanie, zážitkové čítanie). Posilniť komunikatívno-zážitkový model vyučovania a interpretačno-hodnotiaci spôsob práce.

7. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka
2. Významová (lexikálna) rovina
3. Tvarová (morfologická) rovina
4. Syntaktická (skladobná) rovina
5. Opakovanie zo 6. a 7. ročníka

1. Opakovanie vedomostí a zručností zo 6. ročníka

- žiak si utvrdí a preverí vedomostí z jednotlivých jazykových rovín

2. Významová (lexikálna) rovina

Obsahový štandard

Slovná zásoba z hľadiska spisovnosti – spisovné a nespisovné slová

Skracovanie slov, skratky v texte, pravopis skratiek

Slová cudzieho pôvodu – domáce slová a slová cudzieho pôvodu, výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu

Slovná zásoba z hľadiska dobového výskytu – neologizmy, archaizmy, historizmy, zastarané slová

Výkonový štandard

- vybrať správnu jazykovú príručku na identifikáciu a overenie významu slov
- v texte rozlíšiť význam jednotlivých slov: slová spisovné, nespisovné
- poznať rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom
- osvojiť si termín neologizmus a chápať dynamiku lexiky v súvislosti s rozvojom spoločnosti, ovládať termíny, ktoré súvisia s IKT, sociológiou, vyučovacím procesom
- neologizmy správne vysloviť, poznať ich výslovnosť, význam a pravopis
- rozlíšiť cudzie slová, slovenské slová a zdomácnené slová, rozumieť významu frekventovaných cudzích slov – práca s výkladovým slovníkom, slovníkom cudzích slov
- správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidlá spodobovania
- identifikovať skratky a vysvetliť ich funkciu v texte

3. Tvarová (morfologická) rovina

Obsahový štandard

Podstatné mená – pomnožné podstatné mená

Prídavné mená

Číslovky – základné, radové, násobné, určité a neurčité

Slovesá – slovesný vid

Spojky

Výkonový štandard

- vysvetliť a identifikovať pomnožné podstatné mená, určiť ich rod, vzor a vysvetliť ich funkciu v texte
- vysvetliť a identifikovať akostné a vzťahové prídavné mená a vysvetliť ich funkciu v texte, určiť vzory pekný a cudzí
- vysvetliť a identifikovať zvieracie a privlastňovacie prídavné mená, určiť vzory páví, matkin, otcov a vysvetliť ich funkciu v texte
- rozlíšiť základné a radové číslovky, ovládať základné pravopisné odlišnosti oboch skupín
- ovládať skloňovanie vedieť o neohybnosti čísloviek
- rozlišovať a poznať rozdiel medzi určitými a neurčitými číslovkami
- vysvetliť a identifikovať násobné číslovky, vysvetliť ich funkciu v texte
- rozlíšiť pomocné (neplnovýznamové), plnovýznamové a zvrtné
- ovládať a určiť GK sloviess
- odlíšiť jednoduchý a zložený slovesný tvar
- rozlíšiť dokonavé a nedokonavé slovesá, zmeniť vidovú formu slovesa

- ovládať pravopis čiarky pred spojkami a najfrekventovanejšie spojky

4. Syntaktická (skladobná) rovina

Obsahový štandard

Jednoduchá veta

Holá a rozvitá veta, viacnásobný vetný člen

Vetný základ a jednočlenná veta

Slovesná a neslovesná jednočlenná veta

Výkonový štandard

- určiť podmet a prísudok v jednoduchej vete, určiť nevyjadrený podmet a slovesno-menný prísudok, vymedziť prísudzovací sklad
- na základe identifikácie podmetu a prísudku určiť dvojčlennú vetu, vytvoriť obidva typy dvojčlennej vety
- určiť prísudzovací sklad v dvojčlennej vete a vetné členy, ktoré ho tvoria, respektíve v jednočlennej vete určiť vetný základ a chápať využitie jednočlennej a dvojčlennej vety
- rozlíšiť jednočlennú vetu slovesnú a neslovesnú a určiť slovný druh, ktorým je vyjadrený vetný základ
- vedieť určiť viacnásobný vetný člen vo vete

5. Opakovanie učiva zo 6. a 7. ročníka

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

1. Komunikácia

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí z nižších ročníkov

Komunikačné situácie

Asertívna a efektívna komunikácia

Príhovor

Prednášanie príhovoru

Príprava projektu

Výkonový štandard

- samostatne sformulovať súvislý logicky usporiadaný text na danú tému, samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou

- poznať termín asertivita a asertívne správanie, komunikovať a vystupovať asertívne pod vedením vyučujúceho
- poznať termín efektivita a efektívne správanie, vedieť efektívne komunikovať
- rozlišovať jednotlivé segmenty tabuľky, pomenovať ich a chápať vzťahy medzi nimi, v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (údaje v tabuľkách)
- správne vyslovovať, uplatňovať primeranú silu hlasu a aplikovať poznatky o prozodických javoch vo svojom prejave, dokáže posúdiť a opraviť chyby v artikulácii iných osôb
- poznať a dokázať pri komunikácii, ústnom prejave použiť mimiku a gestikuláciu
- vo vlastnom prejave samostatne vhodne využiť informácie alebo jazykové výrazové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov
- vhodne vo vlastnom prejave využiť prvky komunikácie z literárnych textov, médií, internetu (napr. zaujímavé myšlienky, citáty a pod.)
- pripraviť projekt, vedieť ho správne spracovať, predniesť, tvoriť a spolupracovať v skupine

2. Sloh

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí o slohových postupoch a útvaroch z nižších ročníkov

Umelecký opis

Dynamický opis

Výkonový štandard

- porovnať a odlíšiť statický opis, dynamický opis, jednoduchý opis, umelecký opis, rozlíšiť opisný a rozprávací slohový postup
- žiak vie rozlíšiť medzi jednotlivými slohovými postupmi a vie pomenovať útvary aj zoštylizovať
- po krátkej príprave vytvorí umelecký opis a prezentovať ho, aplikovať vedomosti z literatúry o jazykových výstavbových prostriedkoch

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Umelecká literatúra v poézii

2. Umelecká literatúra v próze

3. Dramatické umenie

1. Umelecká literatúra v poézii

Obsahový štandard

Anekdoty

Poézia

Piesne

Výkonový štandard

- odlíšiť poéziu a prózu, poznať termíny verš, voľný verš, rým, strofa, refrén, zdobenina, idea, epiteton, personifikácia, prirovnanie, metafora
- rozlíšiť striedavý a združený a obkročný rým
- vysvetliť slovnú hru v básni, ideu, tému básne
- chápať princíp básnickej otázky
- ovládať tvorbu slovenských básnikov, ich literárny rukopis
- poznať základné fakty o úsilí a výsledkoch hnutia štúrovcov, poznať motív hrdinu a Jánošíka v štúrovskom programe
- vedieť rozlíšiť medzi druhmi piesní, populárna pieseň, poznať predstaviteľov, témy a odlišnosti spôsobu vyjadrenia

2. Umelecká literatúra v próze

Obsahový štandard

Detský hrdina v literatúre
Dobrodružstvo v literatúre
Fantasy literatúra
Detektívka
Western
Robinsonáda

Výkonový štandard

- vedieť charakterizovať literatúru pre deti a mládež
- poznať jednotlivých autorov a ich tvorbu
- rozlíšiť v texte pod vedením učiteľa dobrodružné a historické motívy
- vedieť vyhľadať v texte napätie
- rozlíšiť v texte realitu od fikcie
- definovať fantasy literatúra
- pod vedením učiteľa analyzovať text, poznať jeho kompozíciu
- vysvetliť termín western, charakterizovať hrdinov
- vysvetliť princípy žánru robinsonáda, reprodukovať text
- dokázať zvoliť text, vyjadriť svoje pocity z prečítaného textu, text reprodukovať, pomenovať tému, pomenovať časti textu a kompozíciu
- poznať princíp výstavby textu detektívky, charakterizovať hrdinov
- dokázať obhájiť žánrové zaradenie i typológiu literatúry po prečítaní úryvku, vyjadriť pocity z prečítaného textu, opísať postavy a zaujať stanovisko k tematizovaným problémom
- poznať žáner poviedka, vyhľadať archaickú lexiku v texte
- pod vedením učiteľa pracovať s textom

3. Dramatické umenie

Obsahový štandard

Rozhlasová hra
Film, filmové umenie, literárny scenár, technický scenár

Výkonový štandard

- osvojiť základné informácie o histórii filmu, filmové ocenenie Zlatý glóbus, Oscar
- poznať začiatok národnej kinematografie
- ovláda pojem scenár, rozlíšiť literárny a technický scenár
- vysvetlíť princíp a odlišnosť filmu, rozhlasovej a televíznej hry

Čiastkové ciele v 7. ročníku

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v 7. ročníku ZŠ je – v nadväznosti na vedomosti, zručnosti a návyky žiakov získané v 5. a 6. ročníku – získať komunikatívnu kompetenciu potrebnú na aktívne používanie slovenského jazyka.

- spisovné vyjadrovanie, primeraná aktívna i pasívna lexika, eliminovania dialektu, sústavné zámerné i mimovoľné obohacovanie slovnej zásoby, využívanie neologizmov, základnej terminológie i cudzích slov. Integrovanie historickej lexiky do pasívnej slovnej zásoby žiaka. Schopnosť komunikácie i argumentácie.

- zručne pracovať s rozličnými príručkami a informatívnymi textami – PSP, MFS, SS, materiál z internetu, encyklopédia... Vyhľadávanie a spracovanie informácií. Archaizmy, historizmy a neologizmy v slovnej zásobe. V súlade s osvojovaním lexikálnych jednotiek určených na produktívne a receptívne osvojenie a základných gramatických javov nevyhnutných na komunikáciu, osvojovaných formou poučiek a vetných modelov, získavať schopnosť porozumieť a tvoriť z gramatickej, pravopisnej a štylistickej stránky správne vety, dialógy a súvislé ústne a písomné prejavy.

- v oblasti práce s literárnym textom čítanie s porozumením, reprodukcia, analýza a interpretácia. Dramatizácia textu, aplikovanie základných vedomostí zo všetkých rovín.

- samostatnosť, autokorekcia, spolupráca, zodpovednosť, rozvoj štylistických zručností, tvorivosť: tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva; pretváranie textov, dialógov, fantázia pri tvorbe situácií, replík, dokončovanií a dotváraní textov, vymýšľaní rozličných hier, zapájanie sa do jazykových hier.

8. ročník

(5 hodín týždenne, 165 hodín ročne)

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Opakovanie vedomostí a zručností zo 7. ročníka
2. Tvarová (morfologická) rovina
3. Významová (lexikálna) rovina
4. Syntaktická (skladobná) rovina
5. Záverečné opakovanie z 8. ročníka

1. Opakovanie vedomostí a zručností zo 7. ročníka

- žiak si utvrdí a preverí vedomostí z jednotlivých jazykových rovín

2. Tvarová (morfológická) rovina

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí z tvaroslovia

Zvieracie podstatné mená mužského rodu

Podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l

Skloňovanie podstatných mien cudzieho pôvodu

Skloňovanie slova pani

Zámená – osobné, ukazovacie, opytovacie -skloňovanie a gramatické kategórie zámen

Číslovky – základné, radové, násobné

Slovesá – aktivizácia vedomostí o vide sloviess, rod sloviess, delenie sloviess

Príslovky – aktivizácia vedomostí o príslovkách

Predložky – prvotné, druhotné

Spojky – delenie spojok

Častice – neohybný slovný druh

Citoslovcia – delenie citosloviess, pravopis

Výkonový štandard

- vie aplikovať svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien
- identifikovať v texte zvieracie podstatné mená mužského rodu, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis
- ovládať skloňovanie zvieracích podstatných mien mužského rodu v singulári aj pluráli
- identifikovať v texte neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis
- vedieť určiť vzory, skloňovanie a pravopis podstatných mien cudzieho pôvodu z textu
- nájsť v texte zámená a určiť ich druh, základný tvar a gramatické kategórie
- ovládať pravopis a skloňovanie číslovek
- určiť rozdiel medzi skupinovými a druhoými číslovkami
- určiť gramatické kategórie sloviess z textu, oboznámiť sa s kategóriou slovesného rodu
- ovládať spôsoby tvorenia sloviess v činnom i trpnom rode
- vyhľadať v texte predložky, odlíšiť ich od iných slovných druhov a určiť ich druh
- definovať slovný druh častice a dokázať ich nájsť vo vetách

3. Významová (lexikálna) rovina

Obsahový štandard

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Frazeologický slovník

Spôsobu obohacovania slovnej zásoby, tvorenie slov, preberanie slov

Nepriame pomenovania – metafora, metonymia, personifikácia

Jednoslovné a viacslovné pomenovania, združené pomenovania

Ustálené slovné spojenia/ frazeologizmy

Výkonový štandard

- využiť, vyhľadať, určiť druh a vysvetliť lexikálny význam ustálených slovných spojení – prísloví, porekadiel, pranostík a prirovnaní v danom texte.
- vysvetliť pojmy: odvodené slovo, synonymum, antonymum, ustálené slovné spojenie – príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie a uviesť konkrétne príklady
- využiť a orientovať sa vo frazeologickom slovníku
- vysvetliť pojmy: tvorenie slov odvodzovaním, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov skladaním a uviesť príklady
- charakterizovať spôsoby obohacovania slovnej zásoby (tvorenie slov, preberanie slov) a vie tieto postupy identifikovať v texte
- vymenovať nepriame pomenovania, určiť, prečo sa používajú, čo znamenajú a uviesť na ne príklady
- analyzovať lexikálnu stránku textu a vysvetliť štylistický význam a funkciu jazykových prostriedkov v texte.
- vyhľadať, rozlíšiť, vysvetliť funkciu a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafory, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania (združené pomenovania), frazeologizmy

4. Syntaktická (skladobná) rovina**Obsahový štandard**

Aktivizácia predchádzajúcich vedomostí zo syntaxe – hlavné vetné členy (podmet, prísudok, vetný základ)

Vedľajšie vetné členy – predmet, prívlastok zhodný a nezhodný, príslovkové určenie – miesta, času, spôsobu, príčiny

Postupne rozvíjajúci prívlastok – informatívne

Prístavok

Jednoduchá veta a jednoduché súvetie – priraďovacie, podrad'ovacie

Druhy jednoduchých súvetí – informatívne

Výkonový štandard

- určiť vo vete hlavné/základné a vedľajšie vetné členy a chápať využitie jednočlennej a dvojčlennej vety v umeleckom i vecnom texte
- v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu
- ovládať pojem vedľajší vetný člen a vedieť vymenovať vedľajšie vetné členy
- poznať vzťah medzi hlavným a vedľajším vetným členom v prepojení s využitím určovacieho skladu
- identifikovať vo vete predmet, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrený
- identifikovať vo vete prívlastok, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrený
- aplikovať poznatky o kategórii zhody aj medzi podmetom a prívlastkom
- vedieť rozlíšiť zhodný a nezhodný prívlastok
- identifikovať vo vete príslovkové určenie, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrené
- poznať príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu a príčiny a dokázať tvoriť vety s jednotlivými druhmi príslovkového určenia

- poznať rozdiel medzi jednoduchou vetou a súvetím
- v texte identifikovať jednoduché súvetia a chápať ich využitie v umeleckom i vecnom texte
- tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, dodržiavať správny slovosled a správne používať interpunkčné znamienka
- vedieť určiť vzťah medzi vetami v súvetí
- určiť druh súvetia – prirad'ovacie, podrad'ovacie

5. Záverečné opakovanie z 8. ročníka

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

1. Komunikácia

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí z nižších ročníkov

Debatujeme – debata, diskusia

Asertívna a efektívna komunikácia

Výkonový štandard

- aktívne využívať prozodické vlastnosti reči v ústnom prejave
- poznať pravidlá, ktoré vedú k úspešnej komunikácii
- vedieť definovať debatu, diskusiu
- v rámci skupiny uskutočniť debatu o aktuálnom probléme
- objektívne podložiť pravdivosť vlastných argumentov
- vo vlastnom prejave samostatne vhodne využiť informácie alebo jazykové výrazové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov
- ako odosielateľ tvoriť vhodné ústne i písomné prejavy s prihliadnutím na adresáta
- vedieť vytvoriť efektívnu a asertívnu komunikáciu

2. Sloh

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí o jednotlivých slohových postupov a útvaroch

Zhustený obsah textu – výťah

Prihláška

Slávnostný prejav

Aktivizácia vedomostí o vnútornej kompozícii diela

Výkonový štandard

- aplikovať nadobudnuté poznatky z lexikológie, morfológie, syntaxe a pravopisu v jednotlivých slohových útvaroch
- vybrať a posúdiť texty z obsahového i formálneho hľadiska vzhľadom na komunikačnú situáciu
- na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch: výťah, prihláška, úvaha, slávnostný príhovor, prejav.
- utvoriť výťah z aktuálneho textu dennej tlače
- definovať prihlášku a dokázať správne vyplniť formulár prihlášky v elektronickej i papierovej podobe
- samostatne vytvoriť slávnostný príhovor a dokázať ho odprezentovať
- vymenovať a definovať jednotlivé slohové postupy
- porovnať a odlíšiť a zaradiť texty jednotlivých slohových postupov
- identifikovať všetky časti vnútornej kompozície umeleckého textu (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie)
- aplikovať znalosti a charakterizovať rozdiely vo formálnej úprave nasledujúcich slohových útvarov/žánrov: výťah, prihláška, slávnostný príhovor, prejav
- identifikovať odlišné, resp. spoločné kompozičné znaky nasledovných slohových útvarov/žánrov: slávnostný príhovor, prejav, výklad.
- po krátkej príprave vytvoriť text pomocou ktoréhokoľvek slohového postupu a zosúladiť ho s témou písania a svoje rozhodnutie zdôvodniť
- transformovať text z jedného slohového žánru do druhého

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Poézia**2. Próza****1. Poézia****Obsahový štandard**

Lyrická poézia - Líubostná poézia – ľudová, pololudová a umelá
- Prírodná poézia
- Modlitba

Epická poézia

Výkonový štandard

- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu lyrika
- vyhľadať štylisticky príznakové slová a slovné spojenia v texte, pomenovať ich literárnoteoretickým pojmom a určiť ich funkciu
- vyjadriť vlastný názor na literárny text
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu poézia
- vytvoriť a vysvetliť definíciu jednotlivých druhov lyriky
- zaradiť lyrický text k prírodnej, alebo líubostnej lyrike

- v texte lyrickej básne určiť básnickú otázku a iné umelecké prostriedky
- sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne
- porovnať lyrickú báseň s textom ľudovej alebo populárnej piesne a určiť ich spoločné znaky
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu modlitba ako výrazovú formu náboženskej viery
- vysvetliť vonkajšiu kompozíciu modlitby
- pôvod a porovnanie kresťanskej modlitby s iným lyrickým textom
- napísať text formou modlitby, ktorý má charakter zamyslenia sa nad otázkami života
- vytvoriť a vysvetliť definíciu sylabického verša
- porovnať sylabický verš v autorskej poézii s veršom ľudovej piesne
- predniesť báseň napísanú sylabickým veršom a frázovať ju v zhode s rytmickou usporiadanosťou básnického textu
- vyhľadať informácie o najvýznamnejších básnikoch Štúrovej školy
- vysvetliť vzťah štúrovskej poézie k ľudovej tvorbe s využitím medzipredmetových vzťahov – dejepis

2. Próza

Obsahový štandard

Zo života mladých ľudí

Dievčenský román

Dobrodružná literatúra

Vedecko-fantastická literatúra

Denník

Vedecko-populárna literatúra

Literatúra faktu

Výkonový štandard

- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu epika
- zaradiť prečítaný text k epickým žánrom
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu román
- odlíšiť román od ostatných žánrov veršovanej a neveršovanej epiky
- kriticky zhodnotiť hlavného hrdinu (literárnych postáv), jeho konanie a myslenie z vlastného pohľadu, podložiť svoje stanovisko argumentmi
- na základe deja, témy, prostredia a zamerania na čitateľa určiť druh románu
- vysvetliť vonkajšiu kompozíciu románu.
- pri práci s literárnym textom správne používať literárno-teoretické pojmy
- vedieť vysvetliť pojem denník a vytvoriť ho
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu literatúra faktu
- identifikovať v texte charakteristické znaky literatúry faktu
- v literárnej ukážke rozlíšiť fakty a umelecké prostriedky
- vysvetliť definíciu pojmu vedecko-fantastická literatúra
- vysvetliť rozdiel medzi fikciou v literárnom diele a literatúrou faktu
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu populárno-vedecká literatúra
- identifikovať v texte charakteristické znaky populárno-vedeckej literatúry

Čiastkové ciele v 8. ročníku

Výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v 8. ročníku ZŠ je – v nadväznosti na vedomosti, zručnosti a návyky žiakov získané v 5., 6. a 7. ročníku – zvládnuť základné pravidlá medziľudskej komunikácie a nadobudnúť pozitívny vzťah k jazyku, čo je podstatným predpokladom k výstižnému vyjadrovaniu sa v ústnej i písomnej podobe. Daný výchovno-vzdelávací cieľ je komplexným cieľom, ktorý zahŕňa tieto čiastkové ciele:

- spisovne sa vyjadrovať, používať primeranú lexiku, eliminovať dialekt, sústavne obohacovať slovnú zásobu, využívať základnú terminológiu cudzích slov.
- byť schopný zmysluplne a k veci debatovať na danú tému s využitím argumentov, protiargumentov a dokazovania.
- vedieť pracovať a využívať jazykové príručky– PSP, MFS, SS, SSJ, SCS, materiál z internetu, encyklopédie.
- získavať schopnosť porozumieť a tvoriť po gramatickej, pravopisnej a štylistickej stránke správne vety, dialógy a súvislé ústne a písomné prejavy.
- v oblasti práce s literárnym textom vedieť čítať s porozumením, reprodukovať, analyzovať a interpretovať daný text. Pri práci s textom aplikovať základné vedomosti zo všetkých rovín jazyka.
- rozvíjať tvorivosť, podporovať iniciatívu, samostatnosť a aktívny prístup k vyučovaniu jazyka.

9.ročník**JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA**

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

- 1. Zvuková rovina jazyka a pravopis**
- 2. Významová (lexikálna) rovina**
- 3. Tvarová (morfologická) rovina**
- 4. Syntaktická (skladobná) rovina**
- 5. Jazykoveda a národný jazyk**
- 6. Opakovanie z 9. ročníka**

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis**Obsahový štandard**

Zvukové vlastnosti reči

Zvuková stránka jazyka a pravopis. Hlásky

Tvrde, mäkké a obojaké spoluhlásky

Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu
Interpunkčné znamienka

Výkonový štandard

Žiak vie správne využívať prozodické vlastnosti reči, vie vysvetliť a v komunikačnom prejave odhaliť : prízvuk, dôraz, prestávku, melódiu, Vie vysvetliť dôležitosť tempa reči a sily hlasu

Žiak vie pravopisne správne napísať text, pozná pravidlo o rytmickom krátení, vie vysvetliť, ako vplýva na krátenie slabík. Vie vysvetliť podstatu spodobovania, správne napísať slová, v ktorých ku spodobovaniu dochádza

Žiak vie vymenovať tvrdé, mäkké a obojaké spoluhlásky, pozná vybrané slová, pravopis po tvrdých, mäkkých a obojakých spoluhláskach

Žiak vie, že v slovách cudzieho pôvodu sa zachováva pôvodná výslovnosť a pôvodný pravopis, tento poznatok vie využiť v praxi

Žiak pozná interpunkčné znamienka, vie ich v texte nájsť a identifikovať, vie ich správne použiť

2. Významová (lexikálna) rovina

Obsahový štandard

Slovná zásoba. Slová podľa vecného významu

Vzťahy medzi slovami

Slová podľa dobového výskytu

Slová podľa citového zafarbenia

Slová podľa pôvodu

Slová podľa spisovnosti

Obohacovanie slovnej zásoby I.

Obohacovanie slovnej zásoby II.

Výkonový štandard

Upevniť si učivo o slovnej zásobe z predchádzajúcich ročníkov.

Vymenovať plnovýznamové/nepľnovýznamové slovné druhy, vysvetliť jedno- a viacvýznamové slová, rozumie pojmu slovná zásoba, vie pracovať s rôznymi slovníkmi, ktoré zachytávajú slovnú zásobu

Rozlíšiť synonymá, homonymá, antonymá

Rozumie nielen neologizmom, ale aj slovám z predchádzajúcich historických období

Správne používať citovo zafarbené slová

Rozlíšiť domáce slová a slová cudzieho pôvodu, internacionalizmy, zdomácnené i cudzie slová vie správne napísať

Používať vo vhodných situáciách využiť spisovné i nespisovné slová

Rozlíšiť slang, nárečie a spisovné slovo

Vie správny pravopis združených pomenovaní

Vie vysvetliť najznámejšie a najpoužívanéjšie frazeologizmy

3. Tvarová (morfologická) rovina

Obsahový štandard

Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –ál

Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –rl

Opakovanie podstatných mien

Prídavné mená

Zámená a číslovky

Slovesá

Príslovky

Predložky a spojky

Častice a citoslovčia

Slovné druhy - opakovanie

Výkonový štandard

Žiak vie definovať podstatné mená. Určiť gramatické kategórie.

Žiak vie správne ohýbať neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –ál

Žiak vie správne ohýbať neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –r, -l

Žiak pozná správny pravopis pri písaní podstatných mien.

Použiť správny pravopis pri písaní neživotných podstatných mien

Žiak vie rozdelenie prídavných mien, gramatické kategórie, vzory a vie stupňovať

Žiak vie rozlíšiť druhy zámen, ovláda ich pravopis a gramatické kategórie

Žiak vie správne písať číslovky, ovláda ich ohýbanie, delenie

Žiak ovláda ohýbanie a pravopis sloviess, gramatické kategórie

Žiak vie správny pravopis prísloviess, vie ich nájsť v texte a vystupňovať

Žiak vie nájsť v texte predložky, správne ich určiť. Žiak vie použiť správnu interpunkciu pri písaní spojok

Žiak vie nájsť vo vete častice a citoslovčia a vie použiť správnu interpunkciu.

4. Syntaktická (skladobná) rovina

Obsahový štandard

Skladba

Základné vetné členy

Predmet

Prívlastok

Príslovkové určenie

Prístavok

Jednoduchá veta a jednoduché súvetie

Súdržnosť textu

Zápor v slovenčine

Skladba – opakovanie

Výkonový štandard

Žiak vie definovať vetu, pozná členenie viet, vie správne charakterizovať vetné členy

Žiak vie nájsť vo vete základné vetné členy

Vie správne určiť vetné členy

Vie identifikovať prístavok

Pozná správny pravopis pri písaní viacnásobných vetných členov, pri písaní prístavku

Zhrnutie a upevnenie učiva o vetných členoch

Žiak vie správne určiť jednočlennú a dvojčlennú vetu

Žiak vie rozlíšiť jednoduchú vetu a jednoduché súvetie, vie správne napísať jednoduché súvetie

Žiak vie vysvetliť pojem text, chápe, že text nie je len sledom náhodných viet, vie identifikovať prostriedky súdržnosti

Žiak vie zásady správnej interpunkcie pri písaní súvetia, vety, viacnásobných vetných členov a pod.

Zhrnutie a upevnenie učiva o súvetiach

Žiak vie identifikovať zápor vo vete, vie vysvetliť princíp tvorby záporu v slovenčine, chápe zmysel viet v prípade

5. Jazykoveda a národný jazyk

Obsahový štandard

Slovenčina ako národný jazyk

Spisovný jazyk

Nárečia

Náuka o jazyku. Členenie jazykovedy

Výkonový štandard

Žiak vie vysvetliť pojmy reč a jazyk, jazykoveda.

Pozná členenie jazykovedy na jednotlivé disciplíny

Žiak vie samostatne pracovať s jednotlivými druhmi jazykových slovníkov

Žiak vie vysvetliť dôležitosť vlastného spisovného jazyka, vznik nárečí a vývin spisovného jazyka. Vie povedať príklady vhodného používania nárečia. Žiak pozná kodifikátorov spisovnej slovenčiny, vie vymenovať súčasné kodifikačné príručky.

Žiak vie rozlíšiť 3 základné skupiny územných nárečí na Slovensku, pozná ich stručnú charakteristiku

6. Opakovanie z 9. ročníka

Obsahový štandard

Slovné druhy, vetné členy, národný jazyk

Prehľad učiva

Prehľad tvaroslovia

Prehľad skladby

Výkonový štandard

Zopakovanie a upevnenie učiva 9. ročníka

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

1. Komunikácia

Obsahový štandard

Rečnícky štýl. Slohové postupy
Výkladový slohový postup. Výklad
Administratívny štýl
Úradný list
Úradný a štruktúrovaný životopis
Publicistický štýl
Hovorový štýl

Výkonový štandard

Žiak vie vysvetliť výber vhodného slohového postupu pre vyjadrenie cieľa komunikácie. Vie správne použiť prívet

Žiak vie vysvetliť podstatu výkladového slohového postupu. Vie vytvoriť výklad na danú tému.

Žiak vie charakterizovať administratívny jazykový štýl, vie, kde sa používa, prečo sa používa.

Vie rozlíšiť základné útvary administratívneho štýlu

Vie vytvoriť krátky úradný list

Vie správne vyplniť podací lístok

Vie vytvoriť úradný i štruktúrovaný vlastný životopis

Žiak vie charakterizovať publicistický jazykový štýl, pozná jazykové prostriedky, ktoré využíva. Vie rozlíšiť rôzne žánre publicistického štýlu

Žiak vie samostatne napísať a predniesť krátku správu

Žiak vie charakterizovať hovorový štýl, pozná jazykové prostriedky, ktoré využíva. Vie rozlíšiť rôzne žánre hovorového štýlu. Vie vytvoriť súkromný list (email)

2. Sloh

Obsahový štandard

Jazykové štýly – členenie

Úvaha

Umelecký štýl

Náučný štýl. Odborný opis

Opisný slohový postup

Výkonový štandard

Vedieť rozlíšiť jednotlivé jazykové štýly

Vedieť vypísať tlačivo

Žiak vie vysvetliť rozdiely medzi jednotlivými štýlmi, vie vymenovať žánre umeleckého štýlu, vie vytvoriť krátku báseň, vytvoriť krátky príbeh

Žiak vie charakterizovať náučný štýl, pozná jazykové prostriedky, ktoré využíva. Vie rozlíšiť rôzne žánre náučného štýlu

Žiak vie charakterizovať opisný slohový postup, vie rozlíšiť statický a dynamický opis, odborný a umelecký opis. Vie vytvoriť krátky opis

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Poézia

2. Epika a epické žánre

3. Dramatické umenie

1. Poézia

Obsahový štandard

Lyrická poézia

Epická poézia

Výkonový štandard

Vysvetliť pojem umeleckej viazanej reči - poézie. Definovať žánre patriace k poézii.

Definovať pojmy – lyrická a epická poézia

Vyjadriť svoje pocity z literárneho textu. Nájsť a pomenovať v texte umelecké jazykové prostriedky

Štúrovskí básnici. Poznať znaky ľudovej slovesnosti, romantizmu

Znaky lyrickej poézie, vysvetliť podobnosť s ľudovou slovenskosťou

Správnym literárnym pojmom označiť jednotlivé umelecké jazykové prostriedky

Nájsť v texte básnickú otázku, vedieť vyjadriť svoj názor na prečítaný text, vysvetliť pojem – spoločenská lyrika

Vysvetliť pojem reflexívna lyrika

Vysvetliť pojem - óda

Vysvetliť rozdiely medzi lyrickou a lyrickoepickou básňou

Vysvetliť formu sonetu, presah a obkročný rým

Vysvetliť základné symboly, ktoré sa používajú v básňach i živote

Poznať silu aforizmu, vedieť aplikovať na školu. Ukážky aforizmov známych spisovateľov

Vysvetliť satiru, epigram, pokúsiť sa vytvoriť vlastný epigram

Vysvetliť pojem epitaf

2. Epika a epické žánre

Obsahový štandard

Román vo veršoch

Román v próze: Historický román

Dobrodružný a vedecko-fantastický román

Dievčenský román

Román zo života mladých ľudí

Román vo forme denníka

Výkonový štandard

Ukázať v texte znaky románu vo veršoch, vysvetliť pojem epos

Odlíšiť skutočnosť od fantázie u autorov, ktorí tvoria historický román, vysvetliť pojem historický román

Identifikovať znaky vedecko-fantastickej literatúry.

Rozlíšiť dobrodružnú, vedecko-fantastickú literatúru a literatúru fantasy.

Vysvetliť rozdiely medzi románom, poviedkou a novelou.

Vysvetliť pojem detektívka, poznať kompozíciu detektívnej literatúry

Zreprodukovat' literárnu ukážku, analyzovať literárny text, nájsť hlavnú myšlienku, hlavnú postavu, kladné a záporné postavy

Vysvetliť pojem generačný román

Porovnať filmovú a literárnu ukážku

Vysvetliť spôsob, akým autor vytvára napätie – krátke vety, priama reč

Identifikovať umelecké jazykové prostriedky v prozaickom texte

Vysvetliť pojem metonymia, identifikovať metonymiu v texte

Vysvetliť pojem – dievčenský román

Identifikovať rozprávača a jeho formu (ja-, on-), poznať rozdiel medzi monológom a dialógom

3. Dramatické umenie

Obsahový štandard

Tragédia

Komédia

Muzikál

Výkonový štandard

Prerozprávať dej, identifikovať hlavné postavy, prezentovať svoj názor na riešenie konfliktu

Charakterizovať vonkajšiu a vnútornú kompozíciu divadelnej hry

Prezentovať divadelnú hru dialogickou formou

Vysvetliť rozdiely medzi komédiou a tragédiou, vedieť zaradiť divadelnú hru

Charakterizovať muzikál a povedať, v čom spočívajú hlavné rozdiely medzi muzikálom, divadelnou hrou, filmovou rozprávkou.

Identifikovať kompozíciu divadelnej hry, žáner, správne pomenovať hlavnú myšlienku diela.

Čiastkové ciele v 9.ročníku

Výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v 9. ročníku ZŠ je – v nadväznosti na vedomosti, zručnosti a návyky žiakov získané v 5., 6., 7., 8. ročníku – zvládnuť základné pravidlá medziľudskej komunikácie a nadobudnúť pozitívny vzťah k jazyku, čo je podstatným predpokladom k výstižnému vyjadrovaniu sa v ústnej i písomnej podobe. Daný výchovno-vzdelávací cieľ je komplexným cieľom, ktorý zahŕňa tieto čiastkové ciele:

- utvrdiť vedomosti o slohových postupoch, útvaroch a štýloch
- prehĺbiť vedomosti o prozodických vlastnostiach reči v konkrétnych jazykových prejavoch
- utvrdiť a zopakovať vedomosti z jednotlivých rovín jazyka – fonetickej, lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- v komunikácii vedieť vyjadriť svoje city v konkrétnych situáciách
- prehĺbiť vedomosti o vývine slovenského jazyka
- aplikovať vedomosti z jazykovedných disciplín v praktických úlohách
- vedieť definovať základné literárne druhy a ich žánre
- ovládať samostatnú prácu s literárnym textom a vedieť ho primerane interpretovať
- ovládať čítanie s porozumením

Kompetencie**1. Sociálne komunikačné kompetencie**

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie.
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,

- dokáže primerane komunikovať v materinskom jazyku,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

2. Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

3. Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

4. Kompetencia riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

5. Občianske kompetencie

- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k plneniu práv iných,
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysle národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,

6. Sociálne a personálne kompetencie

- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

7. Pracovné kompetencie

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,

8. Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote,

9. Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr,

10. Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

6.1.1.6 Spôsob a kritériá hodnotenia

Na 2. stupni základnej školy sa v slovenskom jazyku hodnotí ovládanie ortoepickej, ortografickej, pravopisnej, lexikálnej, morfolologickej a čiastočne aj syntactickej normy, ďalej úroveň poznatkov z jednotlivých jazykových rovín a pohotovosť pri práci s jazykovými príručkami, praktické využívanie získaných poznatkov o jazyku pri tvorbe vlastných textov a celková jazyková úroveň a kultivovanosť jazykového prejavu žiaka v jeho písomnej i ústnej podobe.

Pri žiakoch s poruchami písania (dysgrafia), čítania (dyslexia), výslovnosti (dyslália) a s telesným postihnutím sa dodržiava špecifický prístup pri zadávaní domácich úloh, pri písaní diktátov a slohových prác, pri hodnotení a klasifikácii.

Pri hodnotení ústnych odpovedí rešpektujeme stupnicu hodnotenia podľa doteraz platných Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov.

Pri hodnotení diktátov platí nasledovná stupnica :

- 0 - 2 chyby - výborný
- 3 - 4 chyby - chváľitebný
- 5 - 7 chýb - dobrý
- 8 - 10 chýb - dostatočný
- 11 a viac chýb – nedostatočný

Pri písomných prácach dodržiavame percentuálnu stupnicu hodnotenia :

- 100 - 90 percent - výborný
- 89 - 75 percent - chváľitebný
- 74 - 50 percent - dobrý
- 49 - 30 percent - dostatočný
- 29 - 0 percent – nedostatočný

V 5. – 9. ročníku budú žiaci v predmete slovenský jazyk klasifikovaní.
viď. Metodický pokyn č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy

6.1.1.7 Prierezové témy

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Cieľom je zamerať sa na nato, aby žiaci spoznali svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektovali tieto kultúry ako rovnocenné a dokázali sa s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Cieľom je schopnosť zaobchádzať s rôznymi druhmi médií, viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Cieľom je, aby žiaci nadobudou schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – formou blokovej výučby

Úlohou dopravnej výchovy je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA – formou blokovej výučby

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode.

6.1.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy

6.1.1.9 Učebné zdroje

- učebnice,
- pracovné zošity,
- zbierka úloh a cvičení pre 6. ročník
- jazykové príručky,
- jazykovedné časopisy,
- encyklopédie,
- internet,
- školská knižnica,
- verejná knižnica,
- zvukové nosiče CD,
- multimediálne nosiče DVD,
- didaktické pomôcky a hry

Učebné zdroje pre 5.ročník:

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

KRAJČOVIČOVÁ, J. , KESSELOVÁ, J.: Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl
D. PETRÍKOVÁ A KOL.: Literatúru pre 5. ročník
J. NIŽNÍKOVÁ: Praktická príručka slovenskej skladby, SLOVACONTACT 1994

Učebné zdroje pre 6.ročník:

KRAJČOVIČOVÁ, J. , KESSELOVÁ, J.: Slovenský jazyk pre 6. ročník základných škôl
D. PETRÍKOVÁ A KOL.: Literatúru pre 6. ročník

SLOVENČINA – PREHĽAD GRAMATIKY, SLOH, SLOHOVÝ POSTUP, LITERATÚRA,
Publicom

UČÍME SLOVENČINU KOMUNIKAČNE A ZÁŽITKOVO, J. Palenčárová a kol., SPN
2004

PANORÁMA SLOV. LITERATÚRY, L. Čúzy a kol. autorov, SPN 2005

Učebné zdroje pre 7. ročník:

J. Krajčovičová, J.Kesselová a kol.: Slovenský jazyk pre 7. ročník

D. Petriková a kol.: Literatúru pre 7. ročník

J.Palenčárová a kol.: UČÍME SLOVENČINU KOMUNIKAČNE A ZÁŽITKOVO, SPN 2004

A.Ryzková, J.Benková a A.Matúšová: Precvičme si pravopis v 7. ročníku ZŠ, SPN BA, 1998

R.Somárová: Sloh pre 2. st. ZŠ a osemročné gymnáziá, Príroda BA, 2006

M.Caltíková, J.Tarábek: Prehľad gramatiky a pravopisu SJ s diktátmi, cvičeniami a testami,
DIAKTIS BA, 2004

T.Lampartová: Diktáty a pravopisné cvičenia, Príroda Ba, 2007

J.Nižníková: Praktická príručka slovenskej syntaxe, SLOVACONTACT Prešov, 1994

O.Péteryová, V.Rezníčková, Ľ.Skokanová: Zbierka úloh zo SJ, DIDAKTIS BA, 1993

Učebné zdroje pre 8.ročník

KRAJČOVIČOVÁ, J. , KESSELOVÁ, J.: Slovenský jazyk pre 8. ročník základných škôl

D. PETRÍKOVÁ A KOL.: Literatúru pre 8. ročník

BALÁŽOVÁ, Ľ. - BUZÁSSYOVÁ, K. a kol.: Slovník súčasného slovenského jazyka A-G.
Bratislava. Veda 2006.

KAČALA, J. a kol: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava. Veda 1989.

RIPKA, I. a kol: Slovník slovenských nárečí I. Veda 1994.

RIPKA, I. a kol: Slovník slovenských nárečí II. Veda 2006.

RIPKA, I. a kol: Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax. Ottovo nakladateľstvo
2005.

KRÁL, A.: Pravidlá slovenskej výslovnosti. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1996.

Kolektív autorov: Pravidlá slovenského pravopisu. Veda 2000.

Kolektív autorov: Pravidlá slovenského pravopisu. Veda 1991.

ŠALING, S., IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, M. a kol.: Veľký slovník cudzích slov. Bratislava
Prešov. Samo 2006.

Kolektív autorov: Slovník cudzích slov. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo
2005.

PISÁRČIKOVÁ, M. – MICHALUŠ, Š.: Malý synonymický slovník. Bratislava. Slovenské
pedagogické nakladateľstvo 1990.

SMIEŠKOVÁ, E.: Malý frazeologický slovník. Bratislava. Slovenské pedagogické

nakladateľstvo 1989.

NAVRÁTIL, L. – ŠIMURKA, J.: Pravopis. Praktická príručka slovenského pravopisu. Nitra. Enigma 2002.

WEIDLEROVÁ, A. – WEIDLER, E.: Sloh na dlani. Bratislava. Príroda 2003.

Kolektív autorov: Encyklopédia spisovateľov sveta. Bratislava. Obzor 1987.

Učebné zdroje pre 9.ročník

KRAJČOVIČOVÁ, J., - KESSELOVÁ, J.: Slovenský jazyk pre 9.ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN-Mladé letá, Bratislava 2011.

KRÁL, A.: Pravidlá slovenskej výslovnosti. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1996.

Kolektív autorov: Pravidlá slovenského pravopisu. Veda 2000

ŠALING, S., IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, M. a kol.: Veľký slovník cudzích slov. Bratislava Prešov. Samo 2006.

Kolektív autorov: Slovník cudzích slov. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2005

SMIEŠKOVÁ, E.: Malý frazeologický slovník. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1989.

NAVRÁTIL, L. – ŠIMURKA, J.: Pravopis. Praktická príručka slovenského pravopisu. Nitra. Enigma 2002.

WEIDLEROVÁ, A. – WEIDLER, E.: Sloh na dlani. Bratislava. Príroda 2003.

Kolektív autorov: Encyklopédia spisovateľov sveta. Bratislava. Obzor 1987.

KAČALA, J. a kol: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava. Veda 1989.

RIPKA, I. a kol: Slovník slovenských nárečí I. Veda 1994.

RIPKA, I. a kol: Slovník slovenských nárečí II. Veda 2006.

PETRÍKOVÁ, D.: Literárna výchova pre 9.ročník základných škôl a 4.ročník gymnázií s osemročným štúdiom, VKÚ, akciová spoločnosť, Harmanec 2011.

6.1.2 Tvorivá dramatika**6.1.2.1 Učebný plán**

Ročník		6. ročník	7. ročník
Počet	ŠVP	0	0
hodín	ŠkVP	1	1

6.1.2.2 Charakteristika predmetu

Tvorivá dramatika je syntetizujúcim predmetom, ktorý obsahuje dramatické, pohybové, rečové, prednesové a slovesné tvorivé činnosti, prostredníctvom ktorých pôsobí na celkový rozvoj myslenia, cítenia a konania žiakov. Harmonicky rozvíja osobnosť a aktívny tvorivý prístup k základným postojom. Učí žiakov vnímať a zachytávať svet zmyslami, prostredníctvom prežívania týchto dotykov vyjadriť svoje pocity a predstavy.

Tvorivá dramatika je založená na princípe porozumenia, spolupráce, súhry a tímovej tvorivosti. Prostredníctvom nej sa žiaci učia prezentovať vlastný názor, a súčasne rešpektovať názory druhých. Pomáha tvorivo zvládať nové situácie, ktoré prináša hra, škola, práca a život. Žiaci nadobudnú schopnosť osobitého a kultivovaného prejavu. Vstupom tvorivej dramatiky do vyučovania by sa malo docieľiť to, aby sa škola stala miestom skúmania, objavovania, priateľstva a pochopenia.

6.1.2.3 Organizácia vyučovania

Organizácia činnostného vyučovania sa je 45 minút. Je žiadúce zúčastňovať sa formou exkurzii rôznych kultúrnych podujatí, výstav, koncertov atď. Pri tvorbe projektov je možné viesť vyučovanie skupinovú formou. Inak sa bude využívať frontálna a individuálna práca v školskej triede. Vo zvýšenej miere bude využívaná práca v skupine i vo dvojiciach.

Metódy a formy práce:

- rozprávanie, vysvetľovanie, výklad, rozhovor v kruhu, individuálna, dialóg, rozhovor, práca v skupinách, hra, diskusia

6.1.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu:

- komunikovať verbálne a nonverbálne,
- spolupracovať,
- porozprávať o svojom zážitku, pociť,
- chápať pojem empatia, tolerancia,
- analyzovať báseň,
- napísať báseň,
- napísať krátky príbeh.
-

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Čiastkové ciele:

6. ročník

- vytvoriť neformálnu sociálnu skupinu
- rozvíjať samostatné vyjadrovanie, písanie, pohyb v priestore
- naučiť sa pracovať s literárnym textom
- práca s rekvizitami, hudbou
- zvládnuť improvizáciu a hranie rolí
- rozvíjať obrazotvornosť
- naučiť sa pracovať s dychom a artikulačnými orgánmi

7. ročník

- tvorivo sa vyjadrovať
- prezentovať rozličné role
- používať pohyb ako zdroj komunikácie
- vytvoriť vlastné námety na divadelné spracovanie
- prezentovať sa pred publikom
- tvoriť vlastné literárne produkty

6.1.2.5 Vzdelávacie štandardy

6.ročník

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. ZOZNAMOVACIE CVIČENIA	Zoznamujeme sa po prázdninách Chcem spoznávať Chcem spoznať Pracovný list č. 1 Chcem sa s vami rozprávať Chcem vás počúvať Chcem vám rozumieť Pracovný list č. 2	- definovať rozdiel: predmet- človek - rozlíšiť charakter človeka a jeho hodnoty, - sústrediť pozornosť na jednotlivé druhy činností, - uvoľniť sa po sústredenej práci, - nadviazať kontakt zmyslami (reč tela, pohybov), - počúvať partnera, dôverovať mu, - vyjadriť zážitok, využiť ho na nadviazanie rozhovoru.
2. OBJAVOVANIE SEBA A OKOLITÉHO SVETA	Podme si rozumieť - chcem spolupracovať	- nadviazať kontakt s partnerom, - uvoľniť a sústrediť sa počas dňa,

<p>3. MIMOSLOVNÁ A SLOVNÁ KOMUNIKÁCIA</p>	<p>Cesta od hry k pozornosti Stačí dotyk Pracovný list č. 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - byť empatický - porozumieť potrebám druhého.
<p>4. TVORIVOSŤ</p>	<p>Rytmus nás nepustí Priestor rozpráva Reč očí a úst Reč tela</p>	<ul style="list-style-type: none"> - používať pohyb ako zdroj komunikácie, - vnímať zmyslami svet, - charakterizovať aktívne a pasívne uvoľnenie, - prejaviť rytmus zrakom, sluchom, hmatom, - rozlíšiť zmysly - charakterizovať a opísať rytmus, - vyjadriť sa pohybom.
<p>5. TVORIVÉ PÍSANIE</p>	<p>Inšpirácia Pracovný list č. 4 Hra so slovom. Hra s pojmom. Slovo, pojem, obraz Zvuk a zvukové príbehy Pracovný list č. 5 Priestor a predmet Osoba, zvieratá, vec Pracovný list č. 6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktívne používať verbálnu aj neverbálnu komunikáciu, - vnímať a používať gestá ako súčasť komunikácie, - vnímať postoje tela pri komunikácii s partnerom, - rozlíšiť hlásku od slabiky, - viesť dialóg, - vytvárať si asociácie na základe pojmov, zvukov a obrazov, - nadviazať kontakt verbálnymi aj neverbálnymi prostriedkami, - využívať asociatívny kruh, - spájať emócie a počuté zvuky so zážitkami.
<p>6. RECEPCIA A REFLEXIA DRAMATICKÉHO UMENIA</p>	<p>Hra so slovom (lyrické texty) Hra so slovom (kratšie prozaické texty) Pracovný list č. 7 Život na papieri Nožnicami proti prúdu Pracovný list č. 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tvoriť rôzne umelecké básnické prostriedky, - analyzovať lyrickú báseň, - popísať stavbu prozaického textu, - pútavo prezorprávať príbeh, - spájať slová do obrazov, - vytvoriť dadaistickú báseň, - opísať podstatu tvorivosti.
	<p>Základné divadelné druhy Súčasný divadelný umenie a médiá Pracovný list č. 9</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať partnera, - prezentovať rozličné role, - prezentovať rôznych postoj (kladný, záporný) v improvizovaných situáciách, - akceptovať seba i iných s kladmi a zápornými, - prejaviť sa empaticky, - využiť improvizáciu k nadobudaniu životných skúseností, - využiť improvizáciu ako symbiózu intelektu, komunikácie a pohybovej kultúry, - prezentovať rozdiel medzi dramatikou a divadlom, - uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti v sociálnej komunikácii, - zahrať nacvičené roly na javisku.

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
ÚVOD TVORIVOSŤ IMPROVIZÁCIA K DIVADLU OD TVORIVEJ DRAMATIKY PROCES DRAMATICKEJ A INSCENAČNEJ TVORBY RECEPCIA A REFLEXIA DRAMATICKÉHO UMENIA TVORIVÉ PÍSANIE	<p>Inšpirácia</p> <p>Hra so slovom. Hra s pojmom. Slovo, pojem, obraz Zvuk a zvukové príbehy</p> <p>Improvizácia Improvizácia s dramatickým dejom Príbeh</p> <p>Divadlo nie je lakomec</p> <p>Hlasová príprava recitátora</p> <p>Námety v dramatických situáciách Komunikácia s divákom Základné divadelné druhy Súčasnú dramatické umenie a médiá</p> <p>Hra so slovom (lyrické texty) Hra so slovom (kratšie prozaické texty) Život na papieri Nožnicami proti prúdu Pracovný list č. 1 Pracovný list č. 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - verbálne vyjadriť asociácie na základe pojmov, zvukov a obrazov, - tvorivo sa vyjadrovať, - využívať asociačný kruh, - spájať emócie a počuté zvuky so zážitkami. - prezentovať rozličné role, - verbálne zaujať postoj (kladný, záporný) v improvizovaných situáciách, - akceptovať sa ako osoba s kladmi a záporami, - využívať improvizáciu k nadobúdaniu životných skúseností, - využívať improvizáciu ako symbiózu intelektu, komunikácie a pohybovej kultúry. - definovať rozdiel medzi tvorivou dramatikou a divadlom, - uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti v sociálnej komunikácii, - zahrať nacvičené roly na javisku, - prezentovať sa pred publikom. - modulovať hlas v rôznych dramatických situáciách, - povedať jazykolamy. - vytvoriť vlastné námety na divadelné spracovanie, - prezentovať sa pred publikom, - rozlíšiť znaky jednotlivých divadelných druhov, - zdramatizovať vybraný úryvok zo súčasnej dramatickej tvorby. - tvoriť rôzne umelecké básnické prostriedky, - analyzovať lyrickú báseň, - popísať stavbu prozaického textu, - pútavo prerozprávať príbeh, - tvoriť ekvivalentné závery prozaických textov, - vytvoriť dadaistickú báseň.

6.1.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Predmet bude hodnotený klasifikáciou v zmysle MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ

Učiteľ má brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímny svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom. Preto sa pri hodnotení musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka. Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výtvarnej výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá. Výsledok výtvarnej činnosti je síce dôležitý, u žiaka naň vzniká obyčajne citová väzba – spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, čo ho následne motivuje pre ďalšiu výtvarnú prácu a udržiava jeho záujem o seba vyjadrovanie. Je teda potrebné, aby učiteľ k nemu zaujímal stanovisko. Okrem neho treba hodnotiť, a niekedy aj uprednostniť, proces výtvarných činností, pretože práve v rámci tohto procesu dochádza k formácii osobnosti žiaka a k získavaniu kompetencií – k napĺňaniu cieľov výtvarnej výchovy.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojev: - prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy, - otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, - cieľavedomosť riešení, - záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok, - schopnosť spolupracovať, - schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí: - technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi), - formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka), - mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania, - mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie, - mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí: - znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami, - pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho, - znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.

Orientačný opis naplnenia kritérií vo vzťahu ku škále hodnotenia výtvarnej výchovy v 5. – 7. roč. ZŠ:

Výborný

Žiak splňa kritéria (a – d) na vynikajúcej úrovni:

- žiak je iniciatívny a tvorivý vo výtvarnom vyjadrovaní, uplatňuje vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu,
- žiak dokáže vyjadriť veku primerane postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) v oblasti vizuálnej kultúry,
- žiak ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materialové) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni,
- žiak preukazuje veku primerane mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií,
- žiak dokáže veku primerane pomenovať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky,

- žiak preukazuje vedomosti z oblasti vizualnej kultúry primerane edukačným úlohám (v nižších ročníkoch najmä vedomosti o materialoch nástrojoch, základných technikách a druhoch vizuálnych umení; v sekundárnom vzdelávaní o štýloch, ťažiskových obdobiach, nosných umelcoch a mediách),
- žiak dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných,
- žiak zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam. Proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka.

Chváľitebný

Žiak v podstate spĺňa kritéria 1. stupňa hodnotenia ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.

Dobry

Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chyba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom.

Dostatečný

Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach.

Nedostatočný

Žiak nespĺňa kritéria, nemá záujem o výtvarné aktivity, neguje vyučovaciu proces.

Neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka; v čiastkovom hodnotení len vo výnimočných prípadoch (napr. zamerané negovanie vyučovacieho procesu)

6.1.2.7 Prierezové témy**Environmentálna výchova**

1. Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta
2. Vnímať život ako najvyššiu hodnotu
3. Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
4. Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu
5. Podnecovať aktivitu, tvorivosť, toleranciu, ústretovosť a ohľaduplnosť vo vzťahu k prostrediu
6. Rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť;

Dopravná výchova

1. Zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke.
2. Simulovaním rôznych dopravných situácií osvojiť zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke
3. Osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),

Mediálna výchova

1. Uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať

2. Využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
3. Pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov
4. Rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu
5. Zmysluplne, kriticky a selektívne využívať média a ich produkty.

Multikultúrna výchova

1. Prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej
2. Rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín
3. Uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
4. Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry
5. Medziľudské vzťahy v škole

Osobnostný a sociálny rozvoj

1. Zvládať vlastné správanie
2. Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu
3. Utvárať a rozvíjať základné zručnosti pre spoluprácu
4. Získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií Uvedomovať si hodnotu spolupráce
5. Spoznávanie sa a spolužitie v triednom kolektíve
6. Pravidlá správnej komunikácie
7. Využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/
8. Úcta k spolužiakom, priateľstvo
9. Estetické cítenie

Ochrana života a zdravia

1. Bezpečnosť, opatrnosť pri hrách
2. Pomáhať žiakom rozvíjať pozitívne sebavedomie, pestovať sebaúctu žiakov
3. Zásady hygieny – obliekanie sa na rôzne činnosti
4. Pohybová aktivita – základ zdravého života

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

1. Naučiť sa prezentovať svoju prácu, vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju
2. Rozvíjať u žiakov schopnosť komunikovať, argumentovať

3. Schopnosť komunikovať
4. Schopnosť argumentovať
5. Prezentácia samého seba
6. Prezentácia práce v skupine

Regionálna výchova a tradičná kultúra

1. Poznať rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta
2. Poznať umelecké produkty, tradičné ľudovomelecke remeslá regiónu
3. Poznať miestne a regionálne jazyky
4. Ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovomelecke remeslá z regiónov Slovenska Ústne tradície a prejavy vrátane jazyka /ľudová slovesnosť, nárečia/
5. Interpretčné umenie / ľudová hudba, piesne, tance, hry/

6.1.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.1.2.9 Učebné zdroje:

BEKÉNIOVÁ, L.: Projektové vyučovanie a tvorivá dramatika ako prostriedok demokratizácie a humanizácie výučby a školy. MPC. 2005. ISBN 80-8045-397-7

JANÁKOVÁ, L.: Tvorivá dramatika ako prostriedok motivácie, UMB, 1996. ISBN 8088825792

BARTOŠOVÁ, I.: Dramatická výchova ako prostriedok rozvoja tvorivosti. Gaudeamus. 2009

ŠIMKOVÁ, M.: Tvorivá dramatika, MPC, 1996. ISBN 8080410879, 9788080410872

MRVOVÁ, A.: Súzvuky tvorivosti I., II. Národné osvetové centrum, 1995. ISBN 8071210870, 9788071210870

Javisko - odborný časopis

– pracovné listy, obrázky, časopisy

6.1.3 Anglický jazyk - Prvý cudzí jazyk Anglický jazyk - Druhý cudzí jazyk

6.1.3.1 Učebný plán

Anglický jazyk – 1.cudzí jazyk

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	3	3	3	3	3
	ŠkVP	4	3	3	3	3

Anglický jazyk – 2.cudzí jazyk

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1
	ŠkVP	3	3	2

6.1.3.2 Charakteristika predmetu

Anglický jazyk prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Anglický jazyk poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojenie si anglického jazyka pomáha žiakovi prekonávať bariéry, a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom živote a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Anglický jazyk umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Úspešnosť jazykového vzdelávania ako celku je závislá nielen od výsledkov vzdelávania v materinskom jazyku a v anglickom jazyku, ale závisí aj od toho, do akej miery sa jazyková kultúra žiakov stane predmetom záujmu aj všetkých ostatných oblastí vzdelávania.

Učenie sa anglického jazyka podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v anglickom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom v jej členských štátoch. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie vytvára v nemalej miere podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania pre život ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

6.1.3.3 Organizácia vyučovania

Vyučovanie bude prebiehať v triedach formou vyučovacích hodín v trvaní 45 minút. Vyučovacie formy: individuálne, skupinové, dialóg, projektové vyučovanie.

6.1.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

V oblasti jazykovej prípravy sú: porozumieť (počúvať, čítať), hovoriť (ústna interakcia, samostatný ústny prejav a písať). Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť a plynulosť. Učiaci sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií.

Cieľom vyučovania anglického jazyka na ZŠ je naučiť žiakov všetky formy dorozumievania sa v jazyku na stredne pokročilej úrovni. Aby dostali pevné základy, na ktorých budú budovať svoje rečové zručnosti až do najvyššej novej formy zvládnutia s dostatočným uplatnením v praxi. Žiaci sú vedení k samostatnosti v štúdiu jazyka tým, že majú dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu. Naučia sa používať rôzne materiály na štúdium a vedia pracovať so slovníkmi. Dosiahnu prechod z reproduktívnej do produktívnej formy komunikácie. Vedia sa dorozumieť v rôznych komunikačných situáciách v rovnováhe so štruktúrou jazyka, t. j. majú primerané znalosti gramatiky.

Cieľom vyučovania anglického jazyka na základnej škole je naučiť žiakov všetky formy dorozumievania sa v cudzom jazyku na stredne pokročilej úrovni. V súčasnosti majú žiaci stále viac možností uplatňovať svoje jazykové zručnosti pri hovorení, počúvaní či už priamo cez živú osobu alebo prostredníctvom rozhlasu a televízie. V čase rozvoja počítačovej techniky je písanie a čítanie v anglickom jazyku medzi ľuďmi na celom svete veľmi rozšírené. Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov:

- k podpore sebadôvery každého žiaka
- k osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote
- k príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, solidarity, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti
- k zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov
- k pochopeniu vzdelávanie v anglickom jazyku ako svojbytnému historickému javu, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania
- k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov
- k zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie
- k nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a k rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní
- k pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami, prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych i písomných jazykových prejavov.

VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si anglického jazyka
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a využívať
- pochopiť potrebu vzdelávať sa v anglickom jazyku
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich už s osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií
- pochopiť zámer zadanej úlohy
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE:

komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa anglickým jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

a) jazyková kompetencia

- používať bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru
- používať základné vetné modely pri komunikácii o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov
- používať osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém
- používať repertoár naučených krátkych spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie
- používať niektoré jednoduché gramatické štruktúry anglického jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť

b) sociolingvistická kompetencia

- vedieť komunikovať v bežných spoločenských situáciách
- vedieť jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka akými sú napr. výmena informácií, ospravedlnenie atď.
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov

c) pragmatická kompetencia

- vedieť použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu atď.
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť)
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

KOMPETENCIE – ÚROVEŇ A1

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využívajú nielen všeobecné kompetencie, ale aj komunikačné jazykové kompetencie, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach.

Zapájajú sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých si vytvárajú a/alebo prijímajú texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese aktivujú tie stratégie, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

I VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni A1 rozvíjajú všeobecné kompetencie tak, aby dokázali:

- získavať uvedomelo nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

II KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
  - ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
  - dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
    - dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

III KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a doplňajú (integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii
- je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšom tempe reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

IV KOMUNIKAČNÉ SPÔSOBILOSTI A FUNKCIE KOMUNIKÁCIE

V prevej časti pedagogickej dokumentácie boli pre všetky jazyky rovnako zadefinované jednotlivé všeobecné kompetencie podľa referenčných úrovní.

Samotná koncepcia je vytvorená za účelom konštruovania obsahu podľa presne stanovených kritérií. Jednotlivé časti pedagogickej dokumentácie sú uvedené v komunikačnom kontexte a v nadväznosti na ostatné časti komunikačných kompetencií, čím vytvárajú komunikačný kontext.

Napríklad **Spôsobilosti** súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj písomnom prejave

a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré musí žiak ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa žiak stretne až na vyšších úrovniach, v logickej nadväznosti po zvládnutí základných jazykových funkcií. Časť **Aplikácia funkcie** je zoznamom vyjadrujúcim pragmatické zručnosti, ktorý nie je uzavretý a charakterizuje jednotlivé úrovne.

Jeho cieľom je poskytnúť učiteľovi základný rámec pre rozvoj jazykových zručností v súlade s príslušnou úrovňou. Jednotlivé formulácie musia zodpovedať príslušnej úrovni, čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. Vyššie úrovne jazykového prejavu sú charakteristické úzkou prepojenosťou na všeobecné a sociolingvistické kompetencie. **Jazykové prostriedky** charakterizujú uvedené funkcie a ich ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne použitie, resp. vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie. Časť **Jazykový register** má za úlohu dať do pozornosti základné sledované ciele. V súlade s jednotlivými úrovňami SERR rekapituluje požiadavky kladené na žiaka. Priamo prepája jazykovú a všeobecnú časť pedagogickej dokumentácie a umožňuje tiež tvorcom spresniť svoj prístup a naznačiť cestu na dosiahnutie sledovaných cieľov.

Ovládanie **Jazykovej a interkultúrnej dimenzie** umožní žiakovi, aby sa prispôbil od najnižšej úrovne ovládania jazyka zásadám sociálnej kohézie v cieľovej/vých krajine/ách. Patria sem aj interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách žijúcich v európskej spoločnosti a akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami.

Jazyková a interkultúrna dimenzia vo vyučovaní cudzích jazykov sa dá budovať nielen v škole, ale aj v rámci samovzdelávania na základe využitia autentických materiálov (hudba, literatúra, video, internet, DVD). V školskom prostredí budovanie interkultúrnej kompetencie zahŕňa:

- rozvoj interkultúrnych postojov (otvorenosť, zvedavosť,...),
- vedomosti o sociálnych skupinách a procesoch v spoločnosti,
- schopnosť interpretovať udalosti, dokumenty z vlastnej kultúry a iných kultúr,
- schopnosť kriticky hodnotiť produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Najdôležitejšie a pravdepodobne rozhodujúce kompetencie „učiacich sa“ a „učiteľov“ pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole potom sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať, analyzovať a vyberať informácie využívaním interdisciplinárnych znalostí, rozmanitých zručností a kritického prístupu; prijímanie informovaných rozhodnutí založených na dôkazoch a zmena pozícií zoči-voči presvedčivým a pádnym argumentom;
- kreatívne myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové, nezvyčajné spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov, ktoré minimalizujú nežiaduce zovšeobecnenia, predsudky a stereotypy;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy a vyberať si v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku, boj proti sebeckému a etnocentризmu; otvorenosť pri komunikácii s inými a schopnosť poučiť sa zo skúseností iných;
- myslenie orientované na budúcnosť, t. j. schopnosť vnímať problémy a hodnotiť rozhodnutia s ohľadom na skúsenosti s cieľom vybudovať spravodlivejšiu budúcnosť.

Chcela by sme zdôrazniť, že jednotlivé spôsobilosti na seba nenadväzujú, ale vytvárajú samostatný základný komunikačný kontext. Z daného dôvodu ich môže učiteľ kombinovať a neustále tak vytvárať nové komunikačné kontexty podľa vyučovacích potrieb žiakov v triede.

Časti **Jazykový register** a **Jazyková a interkultúrna dimenzia** nie sú povinné, ale

odporúčané. Učiteľ ich môže dopĺňať podľa potrieb efektívneho jazykového vzdelávania v triede.

KOMPETENCIE – ÚROVEŇ A 2

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj komunikačné jazykové kompetencie, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach.

Zapája sa do rečových činností, v rámci ktorých vytvára a prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese si učiaci sa aktivuje tie stratégie učenia sa, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie. Kompetencie pritom definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú na návšteve v jeho krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci sa osvojuje,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

I VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane rečových zručností.

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

II KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnéj zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

III KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak,

aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

4 Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať. Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa dokážu podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

IV KOMUNIKAČNÉ SPÔSOBILOSTI A FUNKCIE KOMUNIKÁCIE

V prvej časti pedagogickej dokumentácie boli pre všetky jazyky rovnako zadefinované jednotlivé všeobecné kompetencie podľa referenčných úrovní.

Samotná koncepcia je vytvorená za účelom konštruovania obsahu podľa presne stanovených kritérií. Jednotlivé časti pedagogickej dokumentácie sú uvedené v komunikačnom kontexte a v nadväznosti na ostatné časti komunikačných kompetencií, čím vytvárajú komunikačný kontext.

Napríklad **Spôsobilosti** súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré musí žiak ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa žiak stretne až na vyšších úrovniach, v logickej nadväznosti po zvládnutí základných jazykových funkcií. Časť **Aplikácia funkcie** je zoznamom vyjadrujúcim pragmatické zručnosti, ktorý nie je uzavretý a charakterizuje jednotlivé úrovne. Jeho cieľom je poskytnúť učiteľovi základný rámec pre rozvoj jazykových zručností v súlade s príslušnou úrovňou. Jednotlivé formulácie musia zodpovedať príslušnej úrovni, čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. Vyššie úrovne jazykového prejavu sú charakteristické úzkou prepojenosťou na všeobecné a sociolingvistické kompetencie. **Jazykové prostriedky** charakterizujú uvedené funkcie a ich ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne použitie, resp. vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie. Časť **Jazykový register** má za úlohu dať do pozornosti základné sledované ciele. V súlade s jednotlivými úrovňami SERR rekapituluje požiadavky kladené na žiaka. Priamo prepája jazykovú a všeobecnú časť pedagogickej dokumentácie a umožňuje tiež tvorcom spresniť svoj prístup a naznačiť cestu na dosiahnutie sledovaných cieľov. Ovládanie **Jazykovej a interkultúrnej dimenzie** umožní žiakovi, aby sa prispôbil od najnižšej úrovne ovládania jazyka zásadám sociálnej kohézie v cieľovej/vých krajine/ách. Patria sem aj interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách žijúcich v európskej spoločnosti a akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami.

Jazyková a interkultúrna dimenzia vo vyučovaní cudzích jazykov sa dá budovať nielen v škole, ale aj v rámci samovzdelávania na základe využitia autentických materiálov (hudba, literatúra, video, internet, DVD). V školskom prostredí budovanie interkultúrnej kompetencie zahŕňa:

- rozvoj interkultúrnych postojov (otvorenosť, zvedavosť,...),
- vedomosti o sociálnych skupinách a procesoch v spoločnosti,
- schopnosť interpretovať udalosti, dokumenty z vlastnej kultúry a iných kultúr,

- schopnosť kriticky hodnotiť produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.
  - Najdôležitejšie a pravdepodobne rozhodujúce kompetencie „učiacich sa“ a „učiteľov“ pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole potom sú:
    - kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať, analyzovať a vyberať informácie využívaním interdisciplinárnych znalostí, rozmanitých zručností a kritického prístupu; prijímanie informovaných rozhodnutí založených na dôkazoch a zmena pozícií zoči-voči presvedčivým a pádnym argumentom;
    - kreatívne myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové, nezvyčajné spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov, ktoré minimalizujú nežiaduce zovšeobecnenia, predsudky a stereotyp
    - prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy a vyberať si v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku, boj proti sebeckému a etnocentризmu;
  - otvorenosť pri komunikácii s inými a schopnosť poučiť sa zo skúseností iných;
  - myslenie orientované na budúcnosť, t. j. schopnosť vnímať problémy a hodnotiť rozhodnutia s ohľadom na skúsenosti s cieľom vybudovať spravodlivejšiu budúcnosť.
- Chceli by sme zdôrazniť, že jednotlivé spôsobilosti na seba nenadväzujú, ale vytvárajú samostatný základný komunikačný kontext. Z daného dôvodu ich môže učiteľ kombinovať a neustále tak vytvárať nové komunikačné kontexty podľa vyučovacích potrieb žiakov v triede.

6.1.3.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín									
	5.r	6.r 1AJ	6.r 2AJ	7. r 1AJ	7. r 2AJ	8.r 1AJ	8.r 2AJ	9.r 1AJ	9.r 2AJ	
Úvod	17	4	17	4	4	4	4	6	6	
Priatelia a rodina	23		23							
Môj svet	23		23							
Čas	23		23							
Miesta	23		23							
Ludia	23		23							
Môj život		15		15	15		15		11	
Zvieratá		16			16					
Prázdniny		16			16					
Jedlá		16			16					
Svet		16			16					
Zábava		16			16					
Budúcnosť				16			16		11	
Čas a miesta				16			16	11	12	
Londýn				16			16		12	
Skúsenosti				16			16		14	

Problémy				16			16	17	
Minulosť a prítomnosť						15			
Sláva a bohatstvo						16			
Zdravie a bezpečnosť						16			
Hrdinovia						16			
Naše životné prostredie						16			
Môžem sa opýtať?								17	
Nakupovanie								18	
Protest								14	
Riskovanie								16	
Vzťahy						16			

5.ročník – prvý cudzí jazyk a 6.ročník druhý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť; Komunikácia	Pozdravy. V triede Číslovky Ako to vyhlásuješ? Matematické pokyny	Žiak sa vie pozdraviť a predstaviť sa. Žiak vie základnú slovnú zásobu Žiak vie počítat' od 0 do 100 Žiak vie anglickú abecedu a vie hláskovať Žiak vie povedať matematické pokyny v angličtine
Rodina a spoločnosť	Odkiaľ si? Moja rodina Mickey, Millie a Mut Aký je dnes deň Aká je tvoja adresa Geografia: svet Projekt	Žiak vie povedať po anglicky názvy krajín a vyčasovať sloveso byť a vie tvoriť zápor Žiak vie vymenovať členov rodiny a ovláda privlastňovacie zámená Žiak vie tvoriť otázky a krátke odpovede Žiak vie vymenovať dni v týždni Žiak vie napísať svoju adresu Žiak ovláda názvy kontinentov a oceánov Žiak vie napísať projekt o svojej rodine
Mládež a jej svet	Ja mám počítač Máš domáceho miláčika? Mutov darček Moja škola Projekt	Žiak ovláda novú slovnú zásobu, vie časovať sloveso mať a tvoriť zápor Žiak vie používať sloveso mať a tvoriť otázky a vie vymenovať rôzne zvieratá Žiak ovláda farby a vie opísať veci Žiak vie vymenovať názvy predmetov v rozvrhu hodín a oboznámi sa so školským systémom vo Veľkej Británii Žiak vie napísať projekt o svojej škole

Voľný čas a záľuby	Koľko je hodín? Môj deň Voľný čas Mickey, Millie a Mut Šport Hudba: hudobné nástroje Projekt: Voľný čas	Žiak vie určovať čas Žiak vie používať prítomný čas a vie povedať svoj režim dňa Žiak vie povedať čo robí vo voľnom čase a tvoriť otázky a zápor so slovesom do, does Žiak vie tvoriť otázky a krátke odpovede v prítomnom čase Žiak sa naučí aké sú populárne športy v Británii a v USA. Žiak ovláda názvy hudobných nástrojov Žiak vie napísať projekt o svojom voľnom čase
Domov a bývanie	Moja izba Náš dom Jej mesto Mickey, Millie a Mut majú deň voľna Domy v Británii Projekt: Moje mesto	Žiak vie pomenovať nábytok v detskej izbe Žiak vie používať predložky: oproti, medzi, vedľa, za, pred Žiak vie vymenovať aké majú v dome izby a vie opísať nábytok v obývačke, kuchyni a kúpeľni, používať väzbu tam je, tam sú Žiak dokáže tvoriť otázku Je tam...? Vie vymenovať čo sa nachádza v meste Žiak vie používať modálne sloveso musieť – must a vie používať predložku: do Žiak sa naučí hrať hru a vie používať modálne sloveso can - môcť Žiak vie povedať v akých domoch žijú ľudia v Británii. Žiak vie napísať projekt o svojom meste alebo dedine
Mládež a jej svet	Moji priatelia Sobotné ráno Ideme nakupovať? Oblečenie Ľudia Umenie: opis ľudí Projekt: Ľudia	Žiak vie opísať ľudí podľa vzhľadu Žiak vie používať prítomný čas priebehový Žiak vie tvoriť otázky a krátke odpovede v prít. priebehovom čase a vie kedy používame prít. čas jednoduchý a prít. priebehový čas Žiak vie vymenovať časti oblečenia Žiak vie správne čítať a prekladať text o cudzincoch žijúcich vo Veľkej Británii Žiak vie opísať čo robia ľudia namaľovaní na obraze Žiak vie napísať projekt o niekom z jeho rodiny, svojich priateľov

6.ročník – prvý cudzí jazyk a 7.ročník druhý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť; Komunikácia	Pozdravy a predstavenie sa Formálny a neformálny pozdrav Moja rodina	Reagovať pri prvom stretnutí. Vedieť porozprávať o svojej rodine a predstaviť členov svojej rodiny. Vypočuť si a podať informácie. Vedieť vymenovať rôzne druhy športov a vyplniť členský preukaz do šport. centra Vedieť vymenovať veci v detskej izbe
	V športovom centre Moja izba	Vypočuť si a podať informácie, opísať predmety v škole. Žiak vie používať prítomný čas jednoduchý, kladné a záporné vety.
Mládež a jej svet	Moja škola	Žiak ovláda radové číslovky a názvy mesiacov v roku, vie povedať ako oslavuje svoje narodeniny. Vypočuť si a podať informácie Žiak vie povedať aké činnosti robíme počas dňa. Vie používať príslovky frekvencie. Žiak vie povedať ako trávia Vianoce, Nový rok a Veľkú noc vo Veľkej Británii. Vedieť vymenovať čím meriame čas.
	Narodeniny	Žiak vie napísať projekt na tému: Rok v mojom živote
	Mickey, Millie a Mut Denný život	Vypočuť si a podať informáciu
	Kultúra: Festivaly	Žiak vie tvoriť otázky v prít. priebehovom čase a krátke odpovede.
	Veda a matematika: meranie času Projekt	Žiak ovláda názvy rôznych zvierat žijúcich v Zoo alebo na farme. Vie porozprávať ako žijú surikaty. Žiak vie porozprávať príbeh o kuriatku Licken Žiak vie používať sloveso must- musieť. Žiak vie porozprávať ako žijú zvieratá v Británii. Žiak vie rozdeliť zvieratá na cicavce, plazy, vtáky, ryby.
Človek a príroda	Náš školský výlet Mickeyho model dinosaura Prítomný priebehový čas, tvorenie otázky, krátke odpovede	Žiak vie vypracovať projekt o svojom obľúbenom zvieratku. Vypočuť si a podať informáciu Žiak vie používať minulý čas slovesa byť a tvoriť otázky.
	Moje obľúbené zvieratá	Žiak vie prerozprávať príbeh o Heleninej dovolenke. Žiak vie tvoriť minulý čas u pravidelných slovies, kladné a záporné vety.
	Príbeh o kuriatku Licken	Žiak vie používať minulý čas nepravidelných slovies v cvičeniach.
	Sloveso must - musieť Kultúra: Zvieratá	Vypočuť si a podať informácie Vyjadriť vedomosti, poznatky, zistenia Vedieť používať minulý čas – otázky a krátke odpovede v cvičeniach.
Voľný čas a záľuby	Biológia: klasifikácia zvierat	
	Projekt	
	Kde si bol minulý týždeň? Minulý čas slovesa byť, tvorenie otázok Naša dovolenka Sloveso musieť- have to Minulý čas: pravidelné slovesá	
	Problémy: minulý čas nepravidelných slovies – kladné a záporné vety	

Stravovanie	<p>Mutova dovolenka Minulý čas: otázky a krátke odpovede</p> <p>Kultúra: Dovolenky</p> <p>História: doprava</p> <p>Projekt</p> <p>Jedlá a nápoje</p> <p>Neurčitý člen: a, an Kamenná polievka</p> <p>Použitie some, any: nejaký, žiadny Mut ide nakupovať: použitie how much, how many: koľko veľa. Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Georgov jablkový koláč Kultúra: Jedlá a čas na jedlo</p> <p>Geografia: Jedlá z celého sveta</p> <p>Projekt: Jedlá a stravovanie na Slovensku.</p>	<p>Žiak rozumie prečítanému textu a vie podať informácie. Žiak rozumie prečítanému textu a vie porozprávať o histórii dopravných prostriedkov. Žiak vie napísať projekt o svojej poslednej dovolenke. Vedieť porovnať stravovanie u nás a vo Veľkej Británii Vedieť vymenovať rôzne druhy mäsa, zeleniny, nápojov Žiak vie správne používať neurčitý člen. Žiak vie prerozprávať príbeh o kamennej polievke. Vedieť správne používať some a any v kladných a záporných vetách. Žiak vie správne používať how much, how many vo vetách</p> <p>Žiak vie ktoré sú počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Žiak rozumie receptu na jablkový koláč. Žiak vie ako sa stravujú ľudia vo Veľkej Británii a kedy jedávajú raňajky, obed a večeru. Žiak vie odkiaľ pochádzajú rozne druhy zeleniny, káva, čokoláda a čaj. Žiak vie napísať projekt o jedlách a stravovaní na Slovensku.</p> <p>Žiak ovláda novú slovnú zásobu a naučí sa nové informácie o Veľkej Británii. Žiak vie opísať rôzne druhy počasia u nás a vo Veľkej Británii. Žiak vie tvoriť II. Stupeň prídavných mien</p>
Krajiny, mestá a miesta	<p>Moja krajina</p> <p>Sever a juh</p> <p>Stupňovanie prídavných mien: II. Stupeň Lámači rekordov Stupňovanie prídavných mien: II. A III. stupeň Mickey a Millie idú kempovať</p> <p>Nepravidelné stupňovanie prídavných mien Kultúra: USA</p> <p>Geografia: Východ a západ</p> <p>Projekt: Moja krajina</p> <p>TV programy</p>	<p>Žiak vie odpovedať na otázky z kvízu Žiak vie tvoriť druhý a tretí stupeň prídavných mien Žiak vie porozprávať ako dopadlo kempovanie Mickeyho a Millie. Žiak ovláda nepravidelné stupňovanie príd. mien: dobrý, zlý. Žiak ovláda základné informácie o Spojených štátoch amerických. Žiak vie porozprávať aké počasie je vo východnej Európe a aké v západnej Európe. Žiak vie napísať projekt o svojej krajine, o zaujímavých miestach a o počasí. Žiak vie vymenovať rôzne televízne programy Žiak vie používať going to v cvičeniach a v dialógoch.</p>
Kultúra a umenie	<p>Použitie going to: vyjadrenie blízkej budúcnosti: kladné vety, záporné vety a otázky V kine: Doktor X</p> <p>Prídavné mená a príslovky</p> <p>Film, kamera, akcia</p>	<p>Žiak rozumie a vie prerozprávať príbeh o Doktorovi X. Žiak vie správne používať prídavné mená a príslovky v cvičeniach. Žiak ovláda novú slovnú zásobu, vie vymenovať rôzne druhy filmov a zoznámi sa s Nickom – detským hercom. Žiak vie správne používať sloveso have to vo vetách. Žiak rozumie a vie prerozprávať príbrh o stratenom tučniakovi Žiak vie tvoriť návrhy v cvičeniach a dialógoch. Žiak ovláda informácie o Charliem Chaplinovi, Alfredovi Hitchcockovi a Jamesovi Bondovi.</p>

	Použitie have to – musieť Stratený tučniak Tvorenie návrhov Kultúra: Britské kino História: Umenie: Grécka kultúra Projekt: Zábava	Žiak ovláda informácie o Gréckom divadle z obdobia starovekého Grécka. Žiak vie napísať projekt o obľúbenom filme, obľúbených hercoch, knihách, TV programoch.
--	---	---

7. ročník- prvý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť; Komunikácia	Pozdravy, opakovanie učiva zo 6.roč.: Prítomný čas, prítomný čas priebehový, lexika. Deti: Trishin prvý deň Sladká Sue a Bystrý Alec	Reagovať pri prvom stretnutí. Vypočuť si a podať informácie. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým Žiak vie povedať aký bol Trishin prvý deň v škole Žiak na základe vypočutého dialógu vie podať informácie, opísať osoby. Žiak vie správne používať prítomné časy v cvičeniach. Žiak rozumie vypočutému textu a vie porozprávať o Carlovi. Žiak vie správne používať minulý čas u pravidelných aj nepravidelných slovies
Mládež a jej svet	Prítomný priebehový čas a prítomný čas jednoduchý Nový domov Minulý čas Prekvapenie pre Bystrého Aleca Minulý čas: tvorenie otázok Moja rodina Deti: Trishini noví priatelia Pozvania, predstavenie ľudí Kultúra: Rodiny Biológia: migrácia Projekt: Moja rodina Cesta do vesmíru	Žiak vie povedať aké prekvapenie pripravila Sladká Sue pre Bystrého Aleca. Žiak vie tvoriť otázky v minulom čase. Vypočuť si a podať informácie o svojej rodine a o Soninej rodine. Žiak vie podať informácie z vypočutého dialógu. Žiak vie pozvať niekoho niekde, predstaviť svojho kamaráta spolužiakom a vytvoriť dialóg. Vie porozprávať ako žijú rodiny v Británii. Vypočuť si a podať informáciu. Žiak rozumie prečítanému textu o migrácii zvierat. Žiak vie napísať projekt o svojej rodine. Žiak ovláda novú slovnú zásobu, rozumie dialógu, a vie podať informácie o budúcnosti vesmíru. Vyjadriť vedomosti, poznatky, zistenia Žiak vie správne používať budúci čas.

<p>Veda a technika v službách ľudstva</p>	<p>Budúci čas</p> <p>Detektív roka</p> <p>Budúci čas - rozhodnutia</p> <p>Tvoja budúcnosť</p> <p>Deti: Martinov večierok</p> <p>Užitočné výrazy, ako ponúknuť pomoc</p> <p>Kultúra: Doprava</p> <p>Veda: Slnecná sústava</p> <p>Projekt: Budúcnosť</p> <p>Čo sa stalo Minulý priebehový čas</p>	<p>Žiak rozumie vypočutému dialógu a vie povedať kto sa stal Detektívom roka.</p> <p>Žiak vie tvoriť rozhodnutia v budúcom čase.</p> <p>Žiak vie vyplniť dotazník o svojej budúcnosti Vypočúť si a podať informáciu o Martinovom večierku. Žiak vie používať rôzne užitočné výrazy a vie ponúknuť pomoc.</p> <p>Žiak vie povedať informácie o cestnej, železničnej a leteckej doprave vo Veľkej Británii.</p> <p>Žiak ovláda názvy planét a vie povedať rôzne informácie o slnečnej sústave. Žiak vie napísať projekt o to aký bude život v budúcnosti. Vypočúť si a podať informácie Žiak vie správne používať minulý priebehový čas- kladné, záporné vety a otázky. Žiak ovláda novú slovnú zásobu, rozumie vypočutému dialógu Žiak vie správne používať minulý čas priebehový a minulý čas jednoduchý v cvičeniach. Žiak rozumie prečítanému detektívnemu príbehu a vie ho prerozprávať a má uhádnuť kto je vrahom Johna Rossa. Vypočúť si dialóg a podať informácie. Žiak vie používať užitočné výrazy v dialógoch. Žiak vie povedať z akých krajín sa skladá Veľká Británia a charakterizovať ich. Žiak rozumie prečítanému textu.</p>
<p>Voľný čas a záľuby</p>	<p>Nebezpečná situácia: prírodné katastrofy Minulý priebehový čas a minulý čas jednoduchý</p> <p>Vražda v knižnici</p> <p>Deti: Virtuálna telenovela</p> <p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy Kultúra: Británia</p> <p>Geografia: časové pásma</p> <p>Projekt: Moja krajina</p> <p>Prehliadka pamätihodností</p> <p>Určitý člen v názvoch</p> <p>Je to vedľa policajnej stanice</p>	<p>Žiak vie napísať projekt o svojej krajine: o Slovensku Žiak vie porozprávať aké sú pamätihodnosti v Londýne</p> <p>Žiak vie správne používať určitý člen v názvoch ulíc, divadiel, riek, námestí a pod. Žiak rozumie vypočutému dialógu. Vedieť správne používať určité a neurčité členy v cvičeniach.</p> <p>Žiak rozumie príbehu o krajčírovi a vie ho prerozprávať.</p>
<p>Krajina, ktorej jazyk sa učím</p>	<p>Určitý a neurčitý člen</p>	<p>Žiak rozumie vypočutému dialógu. Žiak ovláda užitočné výrazy a vie</p>

	<p>Krajčír zo Swaffhamu</p> <p>Deti: Lewisov plán</p> <p>Každodenná angličtina: Užitočné výrazy, rozprávanie o plánoch do budúcnosti, tvorenie návrhov Kultúra: Veľké jablko</p> <p>História: Mor</p> <p>Projekt: Hlavné mesto SR</p> <p>Oni boli úspešní</p> <p>Predprítomný čas</p> <p>Už ste niekedy vyliezli na nejakú horu?</p> <p>Predprítomný čas: tvorenie otázok Predprítomný čas s ever (už, vôbec niekedy) a never (nikdy)</p> <p>Stávame sa uvedomelými ľuďmi</p> <p>Deti: Trishine novinky</p> <p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy Predprítomný čas + just (práve)</p> <p>Kultúra: Hrdinovia a hrdinky v Británii</p> <p>Hudba: melódia a rytmus</p> <p>Projekt: o slávnych ľuďoch zo Slovenska</p> <p>Lewisov problém</p> <p>Should, shouldn't – mal by, nemal by Šťastný koniec?</p> <p>Must, mustn't, don't have to- Musieť, nesmieť, nemusieť Ashleyho fotoaparát</p> <p>Deti: Pete</p> <p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy, vyjadrenie nesúhlasu</p> <p>Kultúra: Záchraná služba, polícia, požiariaci.</p>	<p>povedať o svojich plánoch do budúcnosti a vie navrhnúť niekomu niečo robiť v dialógoch. Žiak vie porozprávať o New Yorku a vie vysvetliť prečo New York prezývajú veľké jablko. Žiak ovláda informácie o morovej epidémii v Európe. Žiak vie napísať projekt o Bratislave.</p> <p>Žiak rozumie vypočutému textu o Gréte a Terrym. Žiak vie používať predprítomný čas v cvičeniach. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu o Sladkej Sue a Bystrom Alecovi. Žiak vie tvoriť otázky v predprítomnom čase. Žiak vie tvoriť otázky v predprítomnom čase a používať vo vetách ever a never. Žiak rozumie prečítanému textu a vie odpovedať na otázky vyuč.</p> <p>Žiak rozumie dialógu a vie porozprávať o čom sa hovorí v dialógu</p> <p>Žiak ovláda nové frázy</p> <p>Vedieť používať predprítomný čas s just.</p> <p>Žiak vie porozprávať o tom kto boli: William Shakespeare, Florence Nightingale, Bob Geldolf a Ellen MacArthur Žiak ovláda základy hudobnej teórie Žiak vie napísať projekt o dvoch slávnych ľuďoch zo Slovenska</p> <p>Žiak rozumie prečítanému dialógu a vie povedať rôzne choroby po anglicky. Vedieť používať výrazy should vo vetách. Žiak rozumie prečítanému dialógu a vie povedať prečo sú Sladká Sue a Bystrý Alec v múzeu. Vedieť používať výrazy must, mustn't a don't have to vo vetách Žiak rozumie príbehu o Ashleyho fotoaparáte, vie ho porozprávať a odpovedať na otázky. Rozumieť dialógu a vedieť odpovedať na otázky. Žiak ovláda nové frázy a vie ich použiť v dialógu.</p> <p>Vedieť povedať ako fungujú záchranné zložky v Británii. Vedieť vymenovať z čoho sa skladá oko</p>
<p>Vzory a ideály</p>		
<p>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</p>		

Zdravie: oči	a vedieť povedať ako sa máme starať o oči. Žiak vie napísať projekt o Záchranom systéme na Slovensku.
Projekt: Záchraný systém na Slovensku	

8. ročník – prvý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť; Komunikácia	A: Neobyčajný deň, prítomné časy, stavové slovesá B: Deti – pracovné skúsenosti, -budúce časy	Vedieť porozprávať o neobyčajnom dni a správne používať prítomné časy. Vedieť rozprávať o budúcnosti Vypočúť si a podať informácie.
Krajina, mestá a miesta	A: Ladový muž Minulý čas jednoduchý a minulý čas priebehový B: Boli sme rivalmi, použitie used to- zvykol som C: Oblečenie – Príbeh o rifliah Dialógy v obchode D: Deti – test – posluš a čítanie s porozumením, gram. cvičenia 1: Kultúra – príbeh o Anglicku - štúdium o Anglicku, História: materiály	Vedieť podať informácie o prečítanom texte Vedieť používať minulý čas jednoduchý a min. čas priebehový. Vedieť podať informácie o vypočutom texte. Vedieť používať used to. Vedieť opísať oblečenie a porozprávať jako vznikli rifle. Tvorenie dialógov. Vypočúť si a podať informácie Vedieť pracovať s cvičeniami. Vedieť podať informácie na základe vypočutého a prečítaného textu. Vedieť porozprávať aké kovy kedysi ľudia používali (o železe, bronze). Vypočúť si a podať informáciu. Žiak vie samostatne pracovať s cvičeniami
Vzdelávanie a práca	1: Opakovanie- minulý čas jednoduchý a min. čas priebehový Projekt .- príprava, pieseň Tvorenie otázky a záporu v min.čase	Žiak si vie pripraviť projekt a prezentovať ho pred spolužiakmi.
	A: Filmy: Kaskadéri, Predprítomný čas B: Bystrý Alec zatvára dvere. C: Sláva: podstatné a prídavné mená D: Deti: Luke má problémy Každodenná angličtina	Podatť informácie o vypočutom texte. Vedieť pracovať s cvičeniami a podať informácie o prečítanom texte. Vedieť porozprávať o Lukových problémoch Vypočúť si a podať informáciu
	2: Kultúra: Návyky tínedžerov Štúdium angličtiny: počítače 2: Opakovanie Projekt-príprava -pieseň	Porozprávať aké majú v dnešnej dobe návyky tínedžeri. Vymieňať si názory a komunikovať s niekým. Vyjadriť a prejavovať svoje city Vedieť komunikovať o filmoch, a veciach Vedieť navrhnúť niečo robiť, reagovať na ponuku Vybrať si z ponúknutých možností Vypočúť si a podať informáciu
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	A: Ty a tvoje telo: vzťahné vety, vzťahné zámená B: Na čom sa zasmiala Sladká Sue: použitie should, might-mal by si, C: Staranie sa o seba	Vedieť opísať časti tela a používať vzťahné vety a vzťahné zámená Žiak rozumie prečítanému textu a vie používať slovné spojenie mal by si, hádam by si mal Rozumieť vypočutému textu a povedať či sa zdravo

	<p>D:Deti: Lístky, každodenná angličtina</p> <p>3:Kultúra: Športové udalosti Angličtina cez štúdium: Biológia: Vitamíny a minerály</p> <p>3:Opakovanie: študijné zručnosti, vzťahné vety Projekt: príprava pieseň</p> <p>A: Kráľ Artur: Rytieri v stredoveku Gramatika: slovesá s – ing alebo neurčitok</p> <p>B:Lupič: gramatika: tam je niekto, vidím alebo počujem niekoho robiť niečo</p> <p>C:Imaginácia:predstavivosť- prídavné mená</p> <p>D:Deti: Zákazník</p> <p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy, objednanie jedla, požiadanie ľudí aby urobili veci</p> <p>4:Kultúra: Robin Hood Angličtina cez štúdium: Umenie: Boj Temeraire</p> <p>4.Opakovanie:študijné zručnosti Opis obrázka Projekt: príprava pieseň</p>	<p>stravuje.</p> <p>Rozumieť vypočutému dialógu a vyjadriť súhlas alebo nesúhlas s ničím.</p> <p>Rozumieť vypočutému textu a porozprávať o dôležitých šport. udalostiach v našej krajine.</p> <p>Rozumieť prečítanému textu a porozprávať či jedlo, ktoré konzumulu obsahuje dost vitamínov a minerálov.</p> <p>Opakovať slovnú zásobu, rozumieť vypočutým dialógom.</p> <p>Vedieť vypracovať projekt o týždňovom zdraví.</p> <p>Rozumieť vypočutému a prečítanému textu a vedieť správne používať gerundium alebo infinitív.</p> <p>Rozumieť prečítanému príbehu a vedieť správne používať slovné spojenie : tam je niekto, niečo robí, vidím alebo počujem nikoho robiť niečo.</p> <p>Vedieť doplniť tabuľku s prídavnými menami v minulom čase alebo s koncovkou – ing. Žiak vie vyplniť dotazník.</p> <p>Rozumieť vypočutému dialógu a odpovedať na otázky.</p> <p>Vedieť si objednať jedlo v reštaurácii a použiť užitočné výrazy.</p> <p>Rozumieť vypočutému a prečítanému textu o Robinovi Hoodovi a odpovedať na otázky.</p> <p>Rozumieť prečítanému textu o bojovej lodi Temeraire a vedieť odpovedať na otázky.</p> <p>Žiaci dostanú rady od vyučujúcej ako majú správne opakovať si učivo z angl. jazyka doma.</p> <p>Vedieť opísať obrázok a pracovať s cvičeniami na slovnú zásobu.</p> <p>Vedieť správne používať interpunkčné znamienka a napísať projekt o legendárnom hrdinovi zo Slovenska.</p> <p>Rozumieť prečítanému textu a vedieť porozprávať o klimatických zmenách a doplniť do textu o globálnom otepľovaní vhodnú slovnú zásobu.</p> <p>Vedieť používať trpný rod v prít. čase.</p> <p>Rozumieť vypočutému a prečítanému príbehu.</p> <p>Vedieť používať trpný rod v rôznych časoch.</p> <p>Vedieť porozprávať ako sa staráme o životné prostredie a rozumieť vypočutému a prečítanému textu o medvedích mláďatách.</p> <p>Rozumieť vypočutému dialógu a porozprávať prečo si Rosy robí starosti.</p> <p>Vedieť používať užitočné výrazy a vyjadriť čo ich trápi.</p> <p>Rozumieť vypočutému a prečítanému textu o Austrálii a vedieť odpovedať na otázky.</p> <p>Rozumieť vypočutému a prečítanému textu o hurikánoch a vedieť odpovedať na otázky.</p> <p>Pracovať s cvičenkami a doplniť trpný rod v prít. čase a trpný rod v minulom čase.</p> <p>Vedieť vypracovať projekt o environmentálnom probléme.</p>
<p>5.Človek a príroda</p>	<p>A: Klimatické zmeny:Globálne otepľovanie Gramatika: Trpný rod v prít.čase</p> <p>B: Bystrý Alec má plán Gramatika: Trpný rod: rôzne časy</p> <p>C: Staráme sa o životné prostredie: Zachráňme medvedie mláďatá</p> <p>D: Deti: Rosy si robí starosti</p> <p>Každodenná Angličtina: užitočné výrazy, vyjadrenie starostí</p> <p>5.Kultúra: Austrália</p> <p>Angličtina cez štúdium: Veda Hurikány</p> <p>5.Opakovanie: študijné zručnosti</p> <p>Projekt:príprava pieseň</p>	

<p>Mládež a jej svet</p>	<p>A: Priatelia: slovná zásoba, frázové slovesá</p> <p>Gramatika: Prvý kondicionál- podmienkové vety Počúvanie a rozprávanie.</p> <p>B: My potrebujeme dovolenku</p> <p>Gramatika: časové vzťažné vety</p> <p>Počúvanie a písanie</p> <p>C: Generačná priepasť: problémová stránka</p> <p>Slovná zásoba: slovesá a podstatné mená. Počúvanie a rozprávanie</p> <p>D: Deti. Časové rozhodnutia</p> <p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy, vyjadrenie účelu.</p> <p>6. Kultúra: práca dobrovoľníkov</p> <p>Angličtina cez štúdium: Občianstvo: Európska únia 6: Opakovanie: študijné zručnosti gramatika: frázové slovesá Projekt: Zlepši si svoje písanie. Opis problému, dávanie rád. Pieseň</p>	<p>Rozumieť vypočutému a prečítanému príbehu o piateľoch a dať obrázky do správneho poradia, vedieť používať frázové slovesá.</p> <p>Vedieť správne používať podmienkové vety- prvý kondicionál a pracovať s cvičenkami.</p> <p>Na základe vypočutého textu vedieť vybrať správny obrázok.</p> <p>Rozumieť vypočutému dialógu a vedieť odpovedať na otázky.</p> <p>Vedieť používať časové vzťažné vety a doplniť ich do cvičení.</p> <p>Na základe vypočutého textu pospájať obrázky so správnymi slovami.</p> <p>Porozprávať aké problémy majú v dnešnej dobe tínedžeri. Prečítať list a vedieť odpovedať na otázky a napísať Kataríne a poprosiť ju o radu.</p> <p>Doplniť tabuľku, nájsť chýbajúce slová v liste problémová stránka.</p> <p>Vypočuť si program v rádiu o rodičoch a tínedžeroch a vedieť reagovať na ich problémy, dať im radu.</p> <p>Vypočuť si a prečítať - dialógy a vedieť odpovedať na otázky a prepovedať čo sa stane v budúcnosti.</p> <p>Vedieť používať užitočné výrazy a vedieť vyjadriť účel. Vedieť priradiť slovesá k správnym obrázkom.</p> <p>Rozumieť vypočutému a prečítanému textu o práci dobrovoľníkov a odpovedať na otázky, doplniť informácie do tabuľky. Vedieť pracovať v skupinách a diskutovať o otázkach.</p> <p>Rozumieť prečítanému textu o Európskej únii a povedať čo vedia o Európskej únii.</p> <p>Vedieť pracovať s cvičeniami a doplniť správne frázové slovesá.</p> <p>Vedieť opísať problém a dať radu.</p> <p>Vytvoriť projekt o o problémoch v triede.</p>
--------------------------	--	--

8. ročník - druhý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvod; komunikácia	A: Deti: Trishin prvý deň.: Každodenná angličtina – diskusia v triede Gramatika: Prítomný čas jednoduchý- kladné a záporné vety. Počúvanie, písanie a rozprávanie – práca s tabuľkou. B: Sladká Sue a Bystrý Alec Gramatika: prítomný čas priebehový a prít. jedn. čas	Reagovať pri prvom stretnutí v škole. Vypočúť si a podať informácie. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým požiadať o pomoc. Pracovať s tabuľkou a dopĺňať správne tvary prít. časov do e-mailu Sledkej Sue. Vedieť na základe posluhu a prečítaného textu odpovedať na otázky, tvoriť otázku a zápor, tvoriť dialógy. Vedieť pracovať s obrázkom a porozprávať o svojom živote.
Domov a bývanie	A: Nový domov Gramatika: Minulý čas slovesa byť a min. čas pravidelných a nepravidelných slovies. Počúvanie a rozprávanie. B: Prekvapenie pre Bystrého Aleca. Gramatika: Minulý čas slovesa byť – tvorenie otázok, otázka v u pravidelných a nepravidelných slovies C: Moja rodina: slovná zásoba, výslovnosť. Rozprávanie D: Deti – Trishini noví priatelia, Každodenná angličtina – pozvania - predstavenie ľudí, rozprávanie o tom čo mám, nemám rád 1. Kultúra – Rodiny Štúdium angličtiny: Biológia: migrácia (migrácia zvierat) 1. Opakovanie: gramatikaslovná zásoba, výslovnosť, posluh Projekt – precvič si svoje písanie s výrazmi tak a pretože (so, because) pieseň	Žiak vie pracovať s cvičeniami Vypočúť si a podať informáciu, ponúknuť pomoc, tvoriť dialógy. Žiak vie povedať o svojom živote v budúcnosti. Vie správne použiť prítomný čas priebehový, minulý čas priebehový a minulý čas. Žiak vie geograficky opísať Kanadu. Žiak vie pracovať s cvičeniami. Vie vymenovať pamätihodnosti Londýna. Žiak vie porozprávať o svojich plánoch do budúcnosti. Vie sa orientovať v meste a ukázať cestu. Vypočúť si a podať informáciu Porozprávať niečo Zhrnúť príbeh, historku Vymieňať si názory a komunikovať s niekym.
	A: Cesta do vesmíru Budúcnosť vo vesmíre Gramatika: budúci čas s will Písanie a rozprávanie B: Detektív roka Gramatika: budúci čas s will pre rozhodnutia Písanie a rozprávanie C: Tvoja budúcnosť Čítanie: práca s dotazníkom Rozprávanie, slovná zásoba: miesta. Počúvanie. D: Deti: Martinov večierok Každodenná angličtina. Užitočné výrazy, ponúknutie pomoci, plánovanie vecí na nasledujúci týždeň. 2. Kultúra: Transport: cesty železnice, lietadlá	Vie správne použiť predprítomný čas. Vedieť komunikovať o filmoch, a veciach Vedieť navrhnúť niečo robiť, reagovať na ponuku. Vybrať si z ponúknutých možností Vie porozprávať o New Yorku. Vypočúť si a podať informáciu Žiak vie samostatne pracovať s svičienkami. Vyjadriť a vykonať príkaz a povedať zákaz. Vybrať si z ponúknutých možností a dať radu. Vypočúť si a podať informácie, hovoriť

<p>Veda a technika v službách ľudstva</p>	<p>Angličtina cez štúdium: Veda: solárny systém. Opakovanie : študijné zručnosti, gramatika,slovná zásoba Projekt- príprava projektu o budúcnosti, pieseň</p> <p>Minulý čas, prítomný čas jednoduchý a prít.čas priebehový Budúci čas, tvorenie otázok a záporu</p> <p>A: Čo sa stalo? Gramatika: Minulý priebehový čas</p> <p>Rozprávanie a počúvanie</p> <p>B: Nebezpečná situácia Gramatika: Minulý priebehový čas a minulý čas jednoduchý Rozprávanie a písanie</p> <p>C: Vražda v knižnici Čítanie a rozprávanie</p> <p>Počúvanie</p>	<p>o svojich problémoch. Vyjadriť vedomosti, poznatky, zistenia Vybrať si z ponúknutých možností a správne používať frázové slovesá.</p> <p>Vie správne používať minulý priebehový čas –kladné a záporné vety,otázky a krátke odpovede Žiak vie používať príslovky</p> <p>Žiak vie samostatne pracovať s obrázkom</p> <p>Žiak vie správne používať minulé časy v cvičeniach.</p> <p>Žiak si vie pripraviť dialóg a pýtať sa otázky v minulom čase.</p> <p>Žiak rozumie prečítanému textu a vie odpovedať na otázky. Na základe vypočutého rozhovoru žiak vie napísať informácie o osobách a odpovedať kto zabil Johna Rossa. Na základe prečítaného textu vedieť odpovedať Kto ukradol šperky. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu a vie odpovedať na otázky. Žiak vie používať užitočné frázy.</p> <p>Žiak vie vhodne reagovať na rôzne situácie.</p>
<p>Kultúra a umenie</p>	<p>D: Deti Virtuálna telenovela</p> <p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy</p> <p>Odpovede</p> <p>3.Kultúra Británia</p> <p>Angličtina cez štúdium Geografia: časové pásma</p>	<p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu o Veľkej Británii. Žiak vie odpovedať prečo v rôznych svetových metropolách je rozdielny čas. Žiak vie správne používať minulé časy v cvičeniach. Žiak vie pripraviť projekt o nejakej krajine. Žiak rozumie prečítanému textu o Londýne a vie vymenovať jeho pamätihodnosti.</p> <p>Žiak vie porozprávať čo robili mladí ľudia v Londýne. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu. Žiak vie správne používať určitý a neurčitý člen v cvičeniach. Žiak vie prerozprávať príbeh o krajčírovi a rozumie vypočutému a prečítanému textu. Rozumieť vypočutému dialógu a správne pracovať s cvičeniami. Žiak vie tvoriť dialógy a pracovať</p>

	<p>3. Opakovanie : Minulý čas a minulý priebehový čas</p> <p>Projekt: príprava</p> <p>A: Prehliadka pamätihodností</p> <p>Gramatika: Použitie určitého člena v názvoch miest a pamätihodností Počúvanie a rozprávanie</p> <p>B: Je to vedľa policajnej stanice Gramatika: Určitý a neurčitý člen.</p> <p>C: Krajčír zo Swaffhamu</p> <p>D: Deti- Lewisov plán</p>	<p>s cvičeniami.</p> <p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu o New Yorku a vie pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie prečítanému textu o epidémii moru a vie pracovať s cvičeniami Žiak vie pracovať s cvičeniami.</p> <p>Žiak si vie pripraviť projekt o svojom hlavnom meste alebo o vybratom dôležitom meste. Žiak rozumie prečítanému textu o Gréte a vie pracovať s cvičeniami. Žiak vie používať predprítomný čas a vie pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu a vie povedať prečo je Sladká Sue šťastná. Žiak vie správne tvoriť otázky v predprít. čase a správne pracovať s cvičeniami.</p>
Krajiny, mestá a miesta	<p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy, rozprávanie o plánoch v budúcnosti.</p> <p>4. Kultúra: Veľké jablko – New York</p> <p>Angličtina cez štúdium: História: mor</p> <p>4. Opakovanie: študijné zručnosti Projekt – príprava projektu o hlavnom meste alebo o dôležitom meste.</p> <p>A: Oni boli slávni</p> <p>Gramatika: Predprítomný čas</p> <p>B: Už si niekedy vyšiel na nejakú horu?</p> <p>Gramatika: Predprítomný čas: tvorenie otázok a použitie ever a never – vôbec kedy a nikdy.</p> <p>C: Uvedomelí ľudia</p> <p>Počúvanie: Lewis Gordon Pugh Rozprávanie</p> <p>D: Deti – Trishine novinky</p>	<p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu a vie odpovedať na otázky vyučujúcej</p> <p>Žiak vie odpovedať na otázky o plavcovi Lewisovi.</p> <p>Žiak vie pripraviť dialóg. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu. Žiak rozumie prečítanému textu a vie porozprávať o New Yorku</p> <p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami. Žiak vie pracovať s cvičeniami. Žiak vie vytvoriť projekt o slávnych ľuďoch zo Slovenska.</p> <p>Žiak vie dať správne výrazy k obrázkom a rozumie vypočutému dialógu.</p> <p>Žiak vie správne pracovať s cvičeniami.</p> <p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu a vie pracovať s cvičeniami.</p>
Vzory a ideály	<p>Každodenná angličtina: užitočné výrazy, predprítomný čas s just – práve.</p> <p>5. Kultúra: Hrdinovia a hrdinky Veľkej Británie.</p>	<p>Žiak vie správne pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie prečítanému textu a vie ho dať do správneho poradia. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu a vie pracovať s cvičeniami. Žiak vie správne pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami.</p>

<p>Ľuské telo, starostlivosť o zdravie</p>	<p>Angličtina cez štúdium: Hudba – melódia a rytmus 5. Opakovanie Projekt: príprava</p> <p>A: Lewisov problém</p> <p>Gramatika: should/shouldn't: mal by si nemal by si B: Šťastný koniec?</p> <p>Gramatika: must/mustn't. musieť a nesmieť, nemusieť</p> <p>C: Ashleyho fotoaparát</p> <p>D: Deti - Pete</p> <p>Každodenná angličtina – užitočné výrazy, odmietnutie návrhu 6. Kultúra – čítanie textu o hasičoch a rýchlej zdravotnej službe. Angličtina cez štúdium: Zdravie - oči</p> <p>6. Opakovanie Projekt. Príprava</p>	<p>Žiak vie pracovať s cvičeniami</p> <p>Žiak rozumie prečítanému dialógu a vie odpovedať na otázky vyučujúcej.</p> <p>Vedieť používať užitočné výrazy v cvičeniach apredprítomný čas s just – práve. Vedieť povedať kto boli William Shakespeare, Florence Nightingale, Bob Geldolf a Ellen MacArthur.</p> <p>Žiak ovláda základy hudobnej nauky.</p> <p>Žiak vie pripraviť projekt o dvoch slávnych ľuďoch zo Slovenska.</p> <p>Žiak rozumie prečítanému dialógu a vie vymenovať choroby po anglicky.</p> <p>Vedieť používať výrazy should, shouldn't v cvičeniach. Žiak rozumie prečítanému dialógu a vie povedať prečo sú Sladká Sue a Bystrý Alec v múzeu.</p> <p>Vedieť používať slovesá must, mustn't v cvičeniach</p> <p>Žiak rozumie prečítanému príbehu a vie ho prerozprávať a odpovedať na otázky vyuč. Vypočuť si a podať informáciu</p> <p>Vedieť použiť užitočné výrazy v dialógoch a vedieť odmietnuť návrh, vyjadriť nesúhlas Vedieť povedať ako funguje záchranný systém v Británii. Žiak vie vymenovať časti oka a vie povedať ako sa starať o oči.</p> <p>Žiak vie napísať projekt o záchranných zložkách na Slovensku.</p>
--	--	---

9. ročník- prvý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a spoločnosť; Komunikácia	A: Vitajte: Každodenná angličtina – žiadanie o vysvetlenie, o prázdninách Gramatika: Prítomný čas jednoduchý, prítomný čas priebuhový- kladné a záporné vety.	Reagovať pri prvom stretnutí v škole a porozprávať o výlete počas prázdnin Vedieť pracovať s cvičeniami
Rodina a spoločnosť	B: Čo máš rád- slovná zásoba, čítanie a počúvanie, Každodenná angličtina: čo máš rád a čo nemáš rád, Rozprávanie A: Betina party Gramatika: Rozprávanie o minulosti, Minulý čas jednoduchý a min. čas priebuhový. Počúvanie a rozprávanie. B: Šikanovanie: opis ľudí, čítanie, počúvanie a rozprávanie Gramatika: Predprítomný čas a minulý čas jednoduchý C: Tam je niečo zlé – problémy, slovná zásoba, výslovnosť. Počúvanie, Každodenná angličtina- rozprávanie o probléme, Rozprávanie D: Vianočná koleda - čítanie, 1. Kultúra – Populárna hudba Angličtina cez štúdium: Hodvábná cesta 1. Opakovanie: Minulý čas jednoduchý, minulý čas priebuhový Projekt – precvič si svoje písanie Populárna hudba Pieseň- Problém	Vymieňať si názory, komunikovať s niekým Vedieť vyjadriť čo mám a čo nemám rád. Vedieť povedať prečo má Bet problémy. Vedieť pracovať s cvičeniami. Žiak vie pracovať s cvičeniami a tabuľkou. Rozumieť prečítanému textu. Ponúknuť pomoc. Vedieť pracovať s cvičeniami. Vie správne použiť predprítomný čas a minulý čas jednoduchý a minulý čas priebuhový. Žiak ovláda novú slovnú zásobu. Vie doplniť informácie do dialógov. Žiak vie tvoriť dialógy. Rozumie prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami. Vypočúť si a doplniť slová do textu. Rozumie prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami. Vedieť pracovať s cvičeniami.
Vzdelávanie a práca	A: Dokonalé miesto na život Slovná zásoba: časti mesta Gramatika: Rozprávanie o budúcnosti Počúvanie a rozprávanie B: Tvoje telo: Biologické hodiny Gramatika: Prvý kondicionál Počúvanie a rozprávanie C: Zmena stretnutia Slovná zásoba - čas Počúvanie.	Vypočúť si a podať informáciu Žiak vie samostatne pracovať s cvičeniami. Na základe vypočutej informácie vie pracovať s cvičeniami. Rozumieť vypočutému a prečítanému textu. Vedieť dať slovesá do správneho času. Vypočúť si a podať informácie, vedieť pracovať s obrázkami. Vedieť usporiadať dialóg do správneho poradia. Vybrať si z ponúknutých možností a vyjadriť návrh, odmietnutie, prijať návrh.

<p>Ľudské telo. Starostlivosť o zdravie</p>	<p>Každodenná angličtina D: Trávenie času</p> <p>2. Kultúra: Vzdelanie v USA Angličtina cez štúdium: Biológia: Hmyz Opakovanie : Budúci čas, prvý kondicionál Projekt- Systém vzdelávania Pieseň: Slnko počas daždivého dňa</p> <p>A: Odvážil by si sa? Slovná zásoba Gramatika: would –mohol by si?, išiel by si?, Druhý kondicionál Rozprávanie B: Nabezpečný svet- čítanie Gramatika: so, that: tak, že Slovná zásoba: slovesá a podstatné mená Počúvanie a rozprávanie C: Varovania a rady – slovná zásoba, počúvanie. Každodenná angličtina: Dávanie rád a varovanie Rozprávanie D: Dávaj pozor čo si želaš – čítanie Kultúra: Regióny Anglicka Angličtina cez štúdium: Geografia – tektonické dosky. Opakovanie: Gramatika: Druhý kondicionál, zvrtné zámena Každodenná angličtina Projekt – O regiónoch Pieseň - Riskovanie</p>	<p>Vedieť pracovať s obrázkami, a doplniť slová do básne. Rozumieť prečítanému textu a vedieť pracovať s cvičeniami. Žiak vie vymenovať rôzne druhy hmyzu. Vedieť pracovať s cvičeniami. Vedieť vytvoriť dialógy. Žiak vie napísať projekt o školskom systéme na Slovensku. Vedieť zaspievať pieseň.</p> <p>Vedieť odpovedať na otázky na základe vypočutého dialógu. Vedieť pracovať s cvičeniami.</p> <p>Na základe prečítaného textu žiak vie pracovať s cvičeniami.</p> <p>Žiak vie vyplniť kvíz. Žiak vie čo znamenajú zákazové značky. Žiak vie priradiť rady k obrázkom. Vedieť poradiť a vysloviť varovanie.</p> <p>Žiak vie na základe obrázku povedať aké hrozia ľuďom nebezpečenstvá. Na základe vypočutého textu vie pracovať s cvičeniami.</p> <p>Žiak vie pracovať s cvičeniami.</p> <p>Žiak vie napísať projekt o rôznych regiónoch na Slovensku. Žiak vie usporiadať pieseň do správneho poradia.</p>
<p>Kultúra a umenie</p>	<p>A: Používanie médií Slovná zásoba</p> <p>Gramatika: Tvorenie otázok Rozprávanie B: Povolania Slovná zásoba Čítanie. Počúvanie. Rozprávanie. C: Žiadosti Slovná zásoba – frázové slovesá Počúvanie Každodenná angličtina- tvorenie žiadostí Rozprávanie – tvorenie dialógov D: Vražda v divadle Rozširujúce čítanie Kultúra – Tínedžeri a peniaze Angličtina cez štúdium: Sociálne štúdiá: Televízia Opakovanie: tvorenie otázok</p>	<p>Žiak rozumie prečítanému dialógu a vie vyplniť dotazník.</p> <p>Žiak vie tvoriť otázky.</p> <p>Žiak vie vhodne reagovať na rôzne situácie a ovláda novú slovnú zásobu. Žiak vie tvoriť žiadosti</p> <p>Žiak vie tvoriť dialógy. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu: Vražda v divadle.. Žiak rozumie prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami.</p>

<p>Obchod a služby</p>	<p>Rozprávanie-tvorenie dialógu Počúvanie- práca s tabuľkou Projekt: Formálny list Pieseň – Nebolo by to dobré – posluch, práca s tabuľkou</p> <p>A: Peniaze Slovná zásoba – peniaze</p> <p>Gramatika – trpný rod</p> <p>Počúvanie B: Nezvyčajné miesto na ubytovanie Čítanie – nezvyčajné hotely</p> <p>Písanie a rozprávanie Počúvanie C: Kupovanie lístka Slovná zásoba – cestovanie Počúvanie – práca s dialógom a tabuľkou Každodenná angličtina – kupovanie lístka Rozprávanie – práca s cestovným poriadkom D: Predaj storočia – rozšírené čítanie</p> <p>Kultúra – Anglický jazyk Angličtina cez štúdium: Environmentálne štúdiá: olej</p> <p>Opakovanie: gramatika: predprítomný čas, minulý čas, prít. čas jednoduchý, budúci čas Počúvanie- práca s tabuľkami</p> <p>Projekt – Ako ľudia mňajú ich peniaze Pieseň – Peniaze, peniaze, peniaze</p>	<p>Žiak vie vytvoriť dialóg. Žiak vie na základe posluchu doplniť informácie do tabuľky. Žiak vie pripraviť projekt o živote túňdžerov v našej krajine. Vedieť doplniť tabuľku.</p> <p>Rozumieť vypočutému aprečítanému textu a vedieť odpovedať na otázky vyučujúcej Žiak vie tvoriť vety v trpnom rode a vie pracovať s cvičeniami. Žiak vie na základe posluchu vybrať správnu odpoveď. Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu. Žiak vie napísať o svojom vlastnom nezvyčajnom hoteli. Žiak si vie kúpiť cestovný lístok. Žiak ovláda novú slovnú zásobu. Rozumieť vypočutému dialógu a správne doplniť tabuľku. Žiak vie tvoriť dialógy a pracovať s cvičeniami. Žiak vie odpovedať na otázky vyučujúcej.</p> <p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému textu o Londýne a vie pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie prečítanému textu o histórii anglického jazyka a vie pracovať s cvičeniami. Žiak rozumie prečítanému textu a vie pracovať s cvičeniami. Žiak vie správne doplniť predprítomný čas, prítomný čas jednoduchý, minulý čas a budúci čas do cvičenia. Žiak vie opraviť nesprávne informácie v tabuľke.</p> <p>Žiak si vie pripraviť projekt o tom ako ľudia mňajú svoje peniaze. Žiak zaspievať pieseň.</p>
<p>Mládež a jej svet</p>	<p>A: Bobove botasky</p> <p>Gramatika: Nepriama reč</p> <p>Počúvanie a rozprávanie B: Povedz nie Čítanie: Šofér autobusu, ktorý sa dostal do historických kníh Počúvanie – práca s cvičeniami C: Nepriame otázky Slovná zásoba: Frázové slovesá 2 Počúvanie – práca s cvičeniami Každodenná angličtina – zdvorilé otázky D: Rómeo a Júlia</p>	<p>Žiak rozumie vypočutému a prečítanému dialógu a vie odpovedať na otázky vyučujúcej. Žiak vie správne tvoriť nepriamu reč a správne pracovať s cvičeniami. Žiak vie povedať čo povedal Holly a Rich.</p> <p>Žiak rozumie prečítanému textu a vie odpovedať na otázky vyučujúcej. Žiak vie vybrať správnu odpoveď. Žiak vie tvoriť nepriame otázky a vie pracovať s cvičeniami. Žiak ovláda frázové slovesá. Žiak vie tvoriť zdvorilé orázky.</p> <p>Žiak rozumie prečítanému textu a vie</p>

	<p>Rozšírené čítanie Kultúra: Oxford a Cambridge Angličtina cez štúdium: Politika- Vláda USA</p> <p>Opakovanie: Gramatika - Nepriama reč Projekt - Incident, keď obyčajný človek zmenil históriu svojej krajiny Pieseň: Je tento svet taký, aký sme vytvorili?</p>	<p>pracovať s cvičeniami. Rozumieť prečítanému textu a vedieť porozprávať o univerzite v Oxforde a Cambridgi. Vedieť porozprávať o štátoch v USA, o prezidentovi USA, o Kongrese a o politických stranách v USA. Žiak vie pracovať s cvičeniami.</p> <p>Žiak vie napísať projekt o obyčajnom človeku, ktorý zmenil históriu krajiny. Žiak vie zaspievať pieseň.</p>
--	--	---

9. ročník- druhý cudzí jazyk

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Človek a spoločnosť; Komunikácia</p> <p>Obliekanie a móda</p>	<p>A: Neobyčajný deň, prítomné časy, stavové slovesá B: Deti – pracovné skúsenosti, - budúce časy</p> <p>A: Ľadový muž Minulý čas jednoduchý a minulý čas priebehový B: Boli sme rivalmi, použitie used to- zvykol som C: Oblečenie – Príbeh o rifliah Dialógy v obchode D: Deti – test – poslušnosť a čítanie s porozumením, gram. cvičenia 1: Kultúra – príbeh o Anglicku - štúdium o Anglicku, História: materiály</p> <p>1: Opakovanie- minulý čas jednoduchý a min. čas priebehový Projekt .- príprava, pieseň Tvorenie otázky a záporu v min. čase</p>	<p>Vedieť porozprávať o neobyčajnom dni a správne používať prítomné časy.</p> <p>Vedieť rozprávať o budúcnosti Vypočúť si a podať informácie.</p> <p>Vedieť podať informácie o prečítanom texte Vedieť používať minulý čas jednoduchý a min. čas priebehový. Vedieť podať informácie o vypočutom texte. Vedieť používať used to. Vedieť opísať oblečenie a porozprávať ako vznikli rifľa. Tvorenie dialógov. Vypočúť si a podať informácie Vedieť pracovať s cvičeniami. Vedieť podať informácie na základe vypočutého a prečítaného textu. Vedieť porozprávať aké kovy kedysi ľudia používali (o železe, bronze). Vypočúť si a podať informáciu. Žiak vie samostatne pracovať s cvičeniami</p> <p>Žiak si vie pripraviť projekt a prezentovať ho pred spolužiakmi.</p>
<p>Človek spoločnosť</p>	<p>A: Filmy: Kaskadéri, Predprítomný čas B: Bystrý Alec zatvára dvere. C: Sláva: podstatné a prídavné mená D: Deti: Luke má problémy Každodenná angličtina</p> <p>2: Kultúra: Návyky tínedžerov Štúdium angličtiny: počítače 2: Opakovanie Projekt-príprava -pieseň</p>	<p>Podáť informácie o vypočutom texte. Vedieť pracovať s cvičeniami a podať informácie o prečítanom texte. Vedieť porozprávať o Lukových problémoch Vypočúť si a podať informáciu</p> <p>Porozprávať aké majú v dnešnej dobe návyky tínedžeri. Vymieňať si názory a komunikovať s niekým. Vyjadriť a prejavovať svoje city Vedieť komunikovať o filmoch, a veciach Vedieť navrhnúť niečo robiť, reagovať na ponuku</p>

<p>Ludské telo, starostlivosť o zdravie</p>	<p>A: Ty a tvoje telo: vzťahné vety, vzťahné zámená B: Na čom sa zasmiala Sladká Sue: použitie should, might-mal by si, C: Staranie sa o seba D: Deti: Lístky, každodenná angličtina</p> <p>3: Kultúra: Športové udalosti Angličtina cez štúdium: Biológia: Vitamíny a minerály</p> <p>3: Opakovanie: študijné zručnosti, vzťahné vety Projekt: príprava pieseň</p>	<p>Vybrať si z ponúknutých možností Vypočítať si a podať informáciu Vedieť opísať časti tela a používať vzťahné vety a vzťahné zámená Žiak rozumie prečítanému textu a vie používať slovné spojenie mal by si, hádam by si mal Rozumieť vypočítanému textu a povedať či sa zdravo stravuje. Rozumieť vypočítanému dialógu a vzjadriť súhlas alebo nesúhlas s ničím. Rozumieť vypočítanému textu a porozprávať o dôležitých šport. udalostiach v našej krajine. Rozumieť prečítanému textu a porozprávať či jedlo, ktoré konzumujú obsahuje dost vitamínov a minerálov. Opakovať slovnú zásobu, rozumieť vypočítaným dialógom. Vedieť vypracovať projekt o týždňovom zdraví.</p>
<p>Vzory a ideály</p>	<p>A: Kráľ Artur: Rytieri v stredoveku Gramatika: slovesá s –ing alebo neurčitok B: Lupič: gramatika: tam je niekto, vidím alebo počujem niekoho robiť niečo C: Imaginácia: predstavivosť- prídavné mená D: Deti: Zákazník Každodenná angličtina: užitočné výrazy, objednanie jedla, požiadanie ľudí aby urobili veci</p> <p>4: Kultúra: Robin Hood Angličtina cez štúdium: Umenie: Boj Temeraire 4. Opakovanie: študijné zručnosti Opis obrázka Projekt: príprava pieseň</p> <p>A: Klimatické zmeny: Globálne otepľovanie Gramatika: Trpný rod v prít. čase</p>	<p>Rozumieť vypočítanému a prečítanému textu a vedieť správne používať gerundium alebo infinitív. Rozumieť prečítanému príbehu a vedieť správne používať slovné spojenie : tam je niekto, niečo robí, vidím alebo počujem nikoho robiť niečo. Vedieť doplniť tabuľku s prídavnými menami v minulom čase alebo s koncovkou – ing. Žiak vie vyplniť dotazník. Rozumieť vypočítanému dialógu a odpovedať na otázky. Vedieť si objednať jedlo v reštaurácii a použiť užitočné výrazy. Rozumieť vypočítanému a prečítanému textu o Robinovi Hoodovi a odpovedať na otázky. Rozumieť prečítanému textu o bojovej lodi Temeraire a vedieť odpovedať na otázky. Žiaci dostanú rady od vyučujúcej ako majú správne opakovať si učivo z angl. jazyka doma. Vedieť opísať obrázok a pracovať s cvičeniami na slovnú zásobu. Vedieť správne používať interpunkčné znamienka a napísať projekt o legendárnom hrdinovi zo Slovenska. Rozumieť prečítanému textu a vedieť porozprávať o klimatických zmenách a doplniť do textu o globálnom otepľovaní vhodnú slovnú zásobu. Vedieť používať trpný rod v prít. čase. Rozumieť vypočítanému a prečítanému príbehu. Vedieť používať trpný rod v rôznych časoch. Vedieť porozprávať ako sa staráme o životné prostredie a rozumieť vypočítanému a prečítanému textu o medvedích mláďatách. Rozumieť vypočítanému dialógu a porozprávať prečo si Rosy robí starosti. Vedieť používať užitočné výrazy a vyjadriť čo ich trápi. Rozumieť vypočítanému a prečítanému textu o Austrálii a vedieť odpovedať na otázky.</p>

		Rozumieť vypočutému a prečítanému textu o hurikánoch a vedieť odpovedať na otázky. Pracovať s cvičenkami a doplniť trpný rod v prít. čase a trpný rod v minulom čase. Vedieť vypracovať projekt o environmentálnom probléme.
--	--	--

6.1.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú klasifikovaní podľa **metodických pokynov č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy**. Žiaci budú skúšaní ústne a písomne.

Pri písomnej práci na slovnú zásobu je nasledovná stupnica:

12 - 10 bodov	– výborný
9 - 8 bodov	– chváľitebný
7 – 5 bodov	– dobrý
4 – 3 body	– dostatočný
2 - 0 bodov	– nedostatočný

Pri písomnej práci na nepravidelné slovesá je stupnica nasledovná:

36 – 30 bodov	– výborný
29 – 24 bodov	– chváľitebný
23 – 18 bodov	– dobrý
17 – 9 bodov	– dostatočný
8 - 0 bodov	– nedostatočný

Pri gramatických testoch je stupnica nasledovná:	100% - 90%	– výborný
	89% - 75%	– chváľitebný
	74% - 50%	– dobrý
	49% - 35%	– dostatočný
	34% - a menej	– nedostatočný

6.1.3.7. Prierezové témy

Na vyučovaní anglického jazyka budeme preberať tieto prierezové témy: Multikultúrna výchova – Sviatky u nás a v anglicky hovoriacich krajinách.

Environmentálna výchova: Problém globálneho otepľovania.

Ochrana života a zdravia – ako dbám o svoje zdravie a čo robím preto aby som bol zdravý.

Regionálna kultúra – tradičná ľudová kultúra na Slovensku a v anglicky hovoriacich krajinách.

6.1.3.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

– interný dokument školy

6.1.3.9. Učebné zdroje

- učebnica Project, pracovný zošit, bilingválne slovníky, časopis Hello, obrázky, plagáty, nástenné tabule so slovnou zásobou

HUTCHINSON, Tom: *Project 1 – tretie vydanie*. Oxford: Oxford University Press, 2008

HUTCHINSON, Tom: *Project 1 – tretie vydanie - Pracovný zošit..* Oxford: Oxford University Press, 2008

HUTCHINSON, Tom: *Project 2 – tretie vydanie*. Oxford: Oxford University Press, 2008

HUTCHINSON, Tom: *Project 2 – tretie vydanie - Pracovný zošit*. Oxford: Oxford University Press, 2008

HUTCHINSON, Tom: *Project 3 – tretie vydanie*. Oxford: Oxford University Press, 2008

HUTCHINSON, Tom: *Project 3 – tretie vydanie - Pracovný zošit*. Oxford: Oxford University Press, 2008

HUTCHINSON, Tom: *Project 4 – tretie vydanie*. Oxford: Oxford University Press, 2009

HUTCHINSON, Tom: *Project 4 – tretie vydanie - Pracovný zošit*. Oxford: Oxford University Press, 2009

HUTCHINSON, Tom: *Project 5 – tretie vydanie*. Oxford: Oxford University Press, 2009

HUTCHINSON, Tom: *Project 5 – tretie vydanie - Pracovný zošit*. Oxford: Oxford University Press, 2009

6.1.4 Nemecký jazyk - Prvý cudzí jazyk

Nemecký jazyk - Druhý cudzí jazyk

6.1.4.1 Učebný plán

Nemecký jazyk – 1.cudzí jazyk

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	3	3	3	3	3
	ŠkVP	4	3	3	3	3

Nemecký jazyk– 2.cudzí jazyk

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	0	1	1	1	1
	ŠkVP	0	3	3	3	2

6.1.4.2 Charakteristika predmetu

Vyučovanie nemeckého jazyka musí zodpovedať vzdelávacím požiadavkám slovenskej školy, t.j. má žiaka viesť k tomu, aby bol schopný cieľavedome usmerňovať svoj vlastný život. Učenie sa cudzieho jazyka podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov a poskytuje jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov rôznych krajín Európskej únie. Vyučovanie cudzieho jazyka rozvíja a podporuje spoločenskú, individuálnu a profesijnú akcieschopnosť, najmä v medzinárodných súvislostiach a slúži tak rozvoju osobnosti. Na vyučovaní nemeckého jazyka sa žiak učí poznávať životné podmienky, postoje a spôsoby konania ľudí v nemecky hovoriacich krajinách. Prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Primárnym cieľom učenia sa jazyka nie je čisto formálne ovládanie systému jazyka, ale vytvorenie schopnosti uplatňovať jazyk v autentických súvislostiach. Preto je vyučovanie cudzieho jazyka zamerané na reálnu komunikáciu. Vyučovanie nemeckého jazyka podporuje samostatnosť žiaka v učení a jeho schopnosť kriticky myslieť. Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky* (SERR), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, tým vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

Dokument definuje jednotlivé komunikačné úrovne:

- Základná úroveň **A** nazvaná *Používateľ základov jazyka*, ktorá sa ďalej delí:
  - ❖ Úroveň **A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom)
  - ❖ Úroveň **A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov).

Podľa SERR sa pri používaní a učení jazyka rozvíja celý rad kompetencií. Učitelia sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj komunikačné jazykové kompetenciám (jazykové,

sociolingvistické a pragmatické), ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Kľúčové jazykové kompetencie učiaceho sa v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovoriť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Zapája sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých sa vytvára alebo prijíma text vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese sa aktivujú tie stratégie, ktoré sa mu zdajú na splnenie úlohy najvhodnejšie. Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. V závislosti od požiadaviek na zvládnutie jednotlivých komunikačných zručností (počúvanie a čítanie s porozumením, písomný a ústny prejav- dialóg, monológ) v rôznych úrovniach SERR sú potom volené vhodné témy a lexika. Jazykové prostriedky predmetu charakterizujú funkcie komunikácie a ich ovládanie je prostriedkom na správne použitie, resp. vyjadrenie jednotlivých funkcií komunikácie. Jazykové prostriedky pre jednotlivé úrovne pokrývajú tieto oblasti: morfológia, syntax, výslovnosť a intonácia, ortografia.

6.1.4.3 Organizácia vyučovania

Kým metódy výučby zachytávajú vnútornú stránku výučby, vonkajšia stránka tohto procesu je opísaná formami výučby, čo predstavuje spôsob riadenia celého vyučovacieho procesu. Popri tradičnej výkladovo-ilustratívnej a reproduktívnej metóde využívame aj induktívne a problémové vyučovanie, aby sa žiaci učili nadobúdať nové poznatky samostatne a využívať tie, ktoré si už osvojili. Na vyučovaní nemeckého jazyka sú uplatňované nasledujúce metódy:

- deduktívny/induktívny výklad,
- dialóg a diskusia, rozhovor,
- inscenačné metódy (metódy hrania rol)- spočívajúce v simulácii stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rol,
- Brainstorming- kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov a informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase,
- zážitkové metódy- vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži,
- skúsenostné metódy- spájanie emocionálnej investície a vedomé kognitívne spracovanie diania(tieto metódy sa veľmi približujú realite- zámerné učenie sa),
- rozprávanie.

Rôznorodosťou používaných metód vzbudzujeme, podporujeme a ďalej rozvíjame záujem žiakov o učenie sa cudzieho jazyka. Vo výučbe prechádzame od vyučovania **informatívneho » objavnému**, od **direktívneho » komunikatívneho**.

Je podporované syntetické myslenie a konanie žiakov, ich schopnosť aplikovať to, čo sa naučili na vyučovaní cudzieho jazyka aj na iné predmety. Vyučovacie procesy a metódy nie sú sprostredkované len vyučujúcim. Ten poskytuje impulzy, ktoré žiakov podnecujú k samostatným a autonómnym učebným aktivitám. Osobitnú úlohu pritom zohráva, naučiť sa žiakov, ako sa majú cudzí jazyk učiť.

Metódy výučby sa vzťahujú na reálny život. Činnosti a zadania úloh, ktoré absolvujú žiaci na vyučovaní, zodpovedajú čo najviac požiadavkám reálnej komunikácie v každodennom a v profesijnom živote. Žiaci v najväčšej možnej miere rozprávajú, počúvajú, čítajú a píšú v cudzom jazyku. V popredí stojí verbálna komunikácia a ústny prejav. Sú však precvičované aj písomné zručnosti.

K rôznorodosti metód prispieva aj využitie rôznych sociálnych foriem:

- práca jednotlivca (domáce úlohy, rečové aktivity),
- práca v dvojiciach (mini dialógy, dialógy, vzájomná kontrola prác vytvorených v jazyku),
- skupinová práca (počúvanie s porozumením, práca na projektoch, riešenie problému),
- práca v pléne (hry, jazykové hry, spievanie piesní, hry s kartičkami, precvičovanie ústneho prejavu a výslovnosti),
- frontálne vyučovanie (informačné celky, prezentácia nového jazykového materiálu).

6.1.4.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Základný princíp jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Cieľom vyučovania nemeckého jazyka je sústrediť sa na formy učenia sa pomocou objavovania, pričom je potrebné viesť žiaka k tomu, aby samostatne pristupoval k témam a situáciám a k ich zvládnutiu pomocou cudzieho jazyka. Prednostné postavenie má ústny prejav, všetky čiastkové oblasti procesu vyučovania a učenia sa jazyka- sprostredkovanie komunikačných zámerov a postojov, slovnej zásoby a gramatiky- musia z neho vychádzať a znova do neho vyústiť. Pomocou množstva rôznych situácií a textov na vyučovaní sa žiak učí jazykovo a sociálne primerane komunikovať na základe rôznych podnetov s rôznymi partnermi. Konkrétne situácie v komunikácii sa musia zmysluplne spojiť s preberanými témami. Konfrontácia s realiami nemecky hovoriacich krajín má podporiť interkultúrne porozumenie.

Ciele:

- kognitívne
  - osvojenie si vedomostí a nadobudnutých kompetencií,
  - pochopenie vzdelávania v príušnom jazyku,
  - vnímanie a postupné osvojovanie si jazyka,
- afektívne
  - zvládnutie základných pravidiel medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia,
  - nadobudnutie pozitívneho vzťahu k jazyku,
  - pestovanie vedomia jazykovej príslušnosti, jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s daným etnikom,
  - zvyšovanie jazykovej kultúry prostredníctvom ovládania noriem nemeckého jazyka
- psychomotorické
  - rozvíjanie logického myslenia
  - osvojenie si schopnosti sústredene pracovať na zadaných úlohách a trpezlivo sa dopracovať k požadovanému výsledku

- zdokonalenie schopnosti pracovať kooperatívne v skupinách
- správna formulácia otázok a odpovedí

VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane tých jazykových. Učiaci sa na úrovni **A1** a **A2** rozvíjajú všeobecné kompetencie tak, aby dokázali:

- získavať uvedomelo nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a zručnosti,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Učiaci sa:

- rozumie známym každodenným výrazom a aj základnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba a iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1. Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1

- učiaci sa používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,

- dokážu odpísať známe slová a krátke slovné spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Učiaci sa na úrovni A2 rozvíja osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

2. Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť atď.

Učiaci sa na úrovni A2

- Komunikuje v bežných spoločenských situáciách.
- Jednoducho sa vyjadruje pomocou základných funkcií jazyka.
- Udržiava a rozvíja základnú spoločenskú konverzáciu.

3. Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napr. *a* alebo *potom*.
- Dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované, vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané pauzami nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Učiaci sa na úrovni A2

- Sformuluje svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou.
- Funkčne využíva základné jazykové prostriedky na získavanie informácií.
- Vytvorí jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií.
- Používa jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenia krátkeho rozhovoru.

- Používa najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria jasne a pomaly.
- Rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu.
- Rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Učiaci sa na úrovni A2

- Dokáže naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého.
- Porozumie slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života.
- Porozumie základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch.
- Vie identifikovať tému vypočutej diskusie.
- Porozumie základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe.
- Rozumie jednoduchým pokynom informatívneho charakteru.
- Pochopí vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2. Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám.
- Rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života.
- Dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc.
- Rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

Učiaci sa na úrovni A2

- Dokáže vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch.
- Vie vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie.
- Rozumie bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach.

- Pochopí konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku.
- Porozumie jednoduché osobné listy.
- Z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopí význam niektorých neznámych slov.
- Vie nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

3. Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napr. pozdrav z dovolenky.
- Dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne.
- Dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom, kde žijú a čo robia.
- Vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej.
- Vie napísať jednoduché slovné spojenie alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako *a*, *ale* alebo *pretože*.

Učiaci sa na úrovni A2

- Vie napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov.
- Jednoduché osobné listy.
- Zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie.
- Stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci.
- Napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi.
- Jednoducho opísať aspekty všedného dňa.

4. Ústny prejav

DIALÓG

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšom tempe reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať.
- Dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy.
- Používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má.
- Vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú.
- Rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie.

- Rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Učiaci sa na úrovni A2

- Dokáže sa zapojiť do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú.
- Používa jednoduché zdvorilostné formy oslovení.
- Sformuluje pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reaguje na ne.
- Povie, čo sa mu páči a čo nie.
- Požiada o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, vie ich aj poskytnúť.

MONOLÓG

Učiaci sa na úrovni A1

- Učiaci sa dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Učiaci sa na úrovni A2

- V jednoduchých pojmoch vyjadruje svoje pocity a vďačnosť.
- Jednoduchým spôsobom sa rozpráva o každodenných praktických otázkach.
- Komunikatívne zvládne jednoduché a rutinné úlohy s použitím jednoduchých slovných spojení a viet.
- Vyrozpráva príbeh, podá krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok.
- Opíše svoje plány a osobné skúsenosti.

Komunikačné spôsobilosti a funkcie komunikácie

Spôsobilosti súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie. Funkcie sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré musí žiak ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie pre úroveň **A1**:

1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou (upútať pozornosť, pozdraviť, odpovedať na pozdrav, rozlúčiť sa, poďakovať a vyjadriť svoje uznanie)
2. Vypočuť si a podať informácie (informovať sa, potvrdiť, začleniť informáciu, odpovedať na žiadosť)
3. Vybrať si z ponúkaných možností (identifikovať, odpísať, potvrdiť/ odmietnuť, korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor (súhlas, nesúhlas, presvedčenie, stupeň istoty, vzdor, protestovať)
5. Vyjadriť svoju vôľu (želania, túžby, plány)
6. Vyjadriť svoju schopnosť (vedomosti/ poznatky/ zistenia, neznalosť, schopnosť vykonať nejakú činnosť)
7. Vnímať a prejavovať svoje city (radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie, smútok, sympatie, fyzickú bolesť, utešiť, podporiť, dodať odvalu)
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne (nádej, sklamanie, strach, úľavu, spokojnosť, nespokojnosť, ubezpečiť)
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus (vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, že niekoho nemám rád, vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu)

10. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti (vyjadriť príkaz/zákaz, morálnu alebo sociálnu normu, získať povolenie, dať súhlas, odmietnuť, zakázať, vzoprieť sa proti zákazu, vyhrážať sa, sľúbiť)
11. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností (obviniť, priznať sa, ospravedlniť sa, odmietnuť obvinenie, vyčítať)
12. Reagovať na príbeh alebo udalosť (vyjadriť záujem o niečo, prekvapenie, nezáujem)
13. Ponúknuť a reagovať na ponuku (žiadať, odpovedať na žiadosť, ponúknuť pomoc)
14. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti (varovať pred niekým, poradiť, dodať odvahu, adresovať niekomu svoje želanie)
15. Reagovať pri prvom stretnutí (predstaviť niekoho, predstaviť sa, privítať, predniesť prípitok)
16. Telefonovať (začať, udržiavať, a ukončiť telefonický hovor)
17. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým (začať rozhovor, ujať sa slova v rozhovore, vypýtať si slovo)
18. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/ môj argument boli pochopené

Pre úroveň A2 platia vyššie uvedené spôsobilosti, ku ktorým sa pridávajú:

19. Reagovať vo vyhrotenej situácii (vyjadriť svoj hnev, zlú náladu, reagovať na ne, urážať, nadávať)
20. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti (spomenúť si na niečo, vyjadriť, že som na niečo zabudol, pripomenúť, kondolovať, gratulovať)
21. Korešpondovať (korešpondovať, začať a ukončiť list)
22. Porozprávať niečo (rozprávať príbeh, začať príbeh, historku, anekdotu, zhrnúť príbeh a historku).

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti
- má adekvátny ústny prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické modely logického myslenia

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného dedičstva
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.1.4.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	5.r. (1NJ)	6.r. (1NJ)	6.r. (2NJ)	7.r. (1NJ)	7.r. (2NJ)	8.r. (1NJ)	8.r. (2NJ)	9.r. (1NJ)	9.r. (2NJ)
Rodina a spoločnosť	27	1	24	1	1	1	1		1
Domov a bývanie		5			5			12	
Vzdelávanie a práca	13		11	13		13	13		10
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie		3		13	3	13	13		7
Doprava a cestovanie	27	17	17	7	17	7	7		2
Človek a príroda	8	10	7	11	10	11	11		7
Voľný čas a záľuby	21		17	4		4	4		1
Stravovanie		6		1	6	1	1	10	1
Multikultúrna spoločnosť								15	
Obliekanie a móda		7			7			7	
Šport	4	3	3		3			10	
Obchod a služby	2	8	1	11	8	11	11		10
Krajiny, mestá a miesta	4		3	4		4	4		5
Kultúra a umenie				8		8	8		7
Človek a spoločnosť: komunikácia	13		10	2		2	2		1
Mládež a jej svet		18		6	18	6	6		2
Zamestnanie								20	
Veda a technika v službách ľudstva								10	
Vzory a ideály				1		1	1	10	1
Slovensko				3		3	3	5	2
Krajina, ktorej jazyk sa učím	13	21	6	14	21	14	14		9

5.roč.- 1NJ

6.roč.- 2NJ

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rodina a spoločnosť	Osobné údaje <ul style="list-style-type: none"> Ako sa voláš? Kde bývaš? Koľko máš rokov? Odkiaľ pochádzaš? Ako sa máš? Kedy máš narodeniny Narodeninové blahoželanie Rodina- vzťahy v rodine	Žiak je spôsobilý nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou <ul style="list-style-type: none"> Žiak sa vie pozdraviť Vie odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Niekoľko predstaviť Žiak vie tvoriť opytovacie vety Žiak používa základné a radové číslovky Žiak vie vyjadriť svoje želania Žiak vie identifikovať a opísať členov svojej rodiny Žiak používa privlastňovacie a ukazovacie záměna
Vzdelávanie a práca	Škola a jej zariadenie <ul style="list-style-type: none"> Školské potreby a pomôcky Žiaci a učitelia Učebné predmety <ul style="list-style-type: none"> Môj obľúbený predmet Rozvrh hodín 	Žiak si vie vybrať z ponúknutých možností <ul style="list-style-type: none"> Žiak vie pomenovať školské pomôcky Žiak vie identifikovať kde sa predmet nachádza Vie vyjadriť svoj názor Žiak používa pomocné slovesá <i>haben</i> a <i>sein</i>, a vie ich správne časovať Žiak diferencuje určité a neurčité členy Žiak vie opísať svoju triedu a spolužiakov
Človek a príroda	Zvieratá <ul style="list-style-type: none"> Domáce zvieratá Počasie	Žiak si vie vypočúť a podať informácie <ul style="list-style-type: none"> Žiak vie pomenovať rôzne druhy domácich zvierat a vie vyjadriť svoj vzťah k nim Žiak sa vie opýtať, aké je počasie a vie reagovať na otázku
Voľný čas a záľuby	Záľuby Rozhlas, televízia a internet	Žiak vie predstaviť svoje záľuby a používa záujmové slovesá. <ul style="list-style-type: none"> Vie vyjadriť, čo má a čo nemá rád Koho má a nemá rád Vie popísať svoj vzťah k médiám Vie vyjadriť záujem a nezáujem Žiak sa vie opýtať na presný čas a vie podať odpoveď na túto otázku.
Šport	Druhy športu	Žiak vie pomenovať rôzne druhy letných aj zimných športov
Človek a spoločnosť: komunikácia	Formy komunikácie <ul style="list-style-type: none"> Telefonovanie Prírodný prejav Práca s počítačom 	Žiak pozná zásady a rôzne formy komunikácie <ul style="list-style-type: none"> Žiak vie začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor Žiak vie pomenovať základné časti počítača
Doprava a cestovanie	Dopravné prostriedky Príprava na cestu a cestovanie <ul style="list-style-type: none"> Vysnívaná dovolenka 	Žiak vie pomenovať rôzne dopravné prostriedky. Vie charakterizovať svoju vysnívanú dovolenku. Vie používať slovesá s odlučiteľnou predponou vo vetách.
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Kultúrne zvyky a tradície <ul style="list-style-type: none"> Vianoce Veľká noc 	Žiak vie porovnať nemecké vianočné a veľkonočné tradície so slovenskými.
Obchod a služby	Pošta a telekomunikácie	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie korešpondovať v cudzom jazyku Vie začať a ukončiť neformálny list
Krajiny, mestá a miesta	Krajiny a svetadiely	Žiak vie pomenovať krajiny a svetadiely v cudzom jazyku.

Prierezové témy

ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA: *Posilňovanie pocitu zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom; Zvieratá priateľmi človeka*

DOPRAVNÁ VÝCHOVA: *Osvojenie si zásady bezpečného správania na cestách*

MEDIÁLNA VÝCHOVA: *Rozvíjanie schopnosti analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupe od nich; Uvedomenie si negatívneho mediálneho vplyvu na svoju osobnosť a snaha o jeho elimináciu; Zmysluplné, kritické a selektívne využívanie médií*

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA: *Rozvíjanie schopnosti spoznávania a tolerancie inej kultúry; Akceptácia inej kultúry; Spoznávanie inej kultúry a emocionálne pochopenie inej kultúry*

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ: *Prispievame k utváraniu dobrých vzťahov v triede; Osvojovanie študijných zručností; Uvedomovanie si hodnoty spolupráce; Pravidlá správnej komunikácie; Vzťahy v rodine; Vzťahy medzi súrodencami*

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA: *Pohybová aktivita- základ zdravého života*

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI: *Prezentácia vlastnej práce; Učíme sa spolupracovať v skupine*

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA: *Vianočné a veľkonočné tradície*

Požiadavky na výstup

- Žiak vedie jednoduché dialógy, ovláda základné podmienky konverzácie, kladie otázky a odpovedá na ne v rutinne prebiehajúcich každodenných situáciách
- Porozumie podstatným informáciám v krátkych textoch na počúvanie ako aj v jednoduchých bežných rozhovoroch, rozpozná špeciálne komunikačné zámery, rozpozná hlavné zámery v krátkych verejných oznamoch a hláseniach a porozumie im
- Porozumie jednoduchým dialogickým textom v písomnej forme, ktoré slúžia na rozvoj rečových zručností; porozumie krátkym jednoduchým textom s obrázkovými informáciami
- Vie predstaviť vlastnú osobu; krátko popísať bezprostredné vonkajšie životné podmienky; opísať ľudí, miesta, predmety a situácie z vlastného života jednoduchým jazykom; jednoducho vyjadriť svoje vlastné želania a záujmy
- Používa osobné, ukazovacie a privlastňovacie zámena; rozlišuje podmet a prísudok vo vete; menný prísudok; príslovkové určenie miesta, času a spôsobu
- Používa *es* ako neosobný neurčitý podmet
- Pozná a vie správne používať predložky spájajúce sa a akuzatívom a datívom
- Používa zápor *nicht*
- Používa jednodielne kmeňové slovesá, slovesá s odlučiteľnými predponami, perfektum plnovýznamových sloviess a perfektum a préteritum pomocných sloviess
- Rozlišuje varianty umiestnenia slovesa na 1. mieste v opytovacej a rozkazovacej vete
- Nahradí určitý člen negáciou *kein*, ukazovacím zámenom *dieser*, privlastňovacím zámenom *mein* a základnou číslovkou (*zwei, drei*)
- Diferencuje určité a neurčité členy, podstatné mená bez člena
- Ovláda stupňovanie prídavných mien v neohybnej forme vo funkcii príslovky
- Ovláda časovanie pravidelných aj nepravidelných sloviess so zmenou kmeňovej samohlásky

- Vie tvoriť rozkazovací spôsob
- Ovláda základnú slovnú zásobu k témam: *Rodina a spoločnosť* (osobné údaje, vzťahy v rodine), *Škola a jej zariadenie*, *Učebné predmety*, *Zvieratá*, *Záľuby*, *Rozhlas*, *televízia*, *internet*, *Druhy športu*, *Formy komunikácie*, *Dopravné prostriedky*, *Príprava na cestu a cestovanie*, *Kultúrne zvyky a tradície* (Vianoce, Veľká noc).

6.roč. -1NJ 7.roč. -2NJ

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rodina a spoločnosť	Osobné údaje <ul style="list-style-type: none"> • Moja a tvoja adresa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak reaguje na otázku o svojej adrese ▪ Vie identifikovať miesto, kde býva
Domov a bývanie	Môj dom/byt Zariadenie bytu Bývanie v meste	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak vie pomenovať izby a zariadenie svojho obydľia ▪ Žiak používa slovnú väzbu <i>es gibt</i> ▪ Vie pomenovať budovy nachádzajúce sa v jeho meste ▪ nahrádza vo vetách určitý člen osobným zámenom ▪ dokáže vysvetliť cestu k požadovanému cieľu a reaguje na otázky cudzinca ▪ žiak používa príslovky miesta: <i>rechts, links, geradeaus</i>
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Turistické miesta <ul style="list-style-type: none"> • Mníchov Kultúrne zvyky a tradície <ul style="list-style-type: none"> • Sviatok sv. Martina • Vianoce • Karneval 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak rozpozná nemecké mesto Mníchov a jeho typické historické pamiatky, vie charakterizovať miesto, kde sa konali olympijské hry. ▪ Žiak pozná legendu o sv. Martinovi a charakteristické zvyky tohto dňa v Nemecku ▪ Žiak si uvedomuje a akceptuje rozdielnosť našich a nemeckých tradícií
Stravovanie	Stravovacie návyky Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Cestoviny Mliečne výrobky Kultúra stravovania Zdravá výživa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak vie popísať základné druhy potravín, ktoré konzumuje na raňajky, cez prestávku, na obed a na večeru. ▪ Žiak rozlišuje podstatné mená bez člena ▪ Vie vyjadriť čo má a čo nemá rád ▪ Žiak vie vyjadriť svoj názor na zdravú výživu, pozná zásady správnej výživy ▪ Žiak diferencuje zdravé a nezdravé jedlá a nápoje ▪ Žiak používa zápor <i>kein</i>
Obchod a služby	Nákupné zariadenia Druhy a spôsoby nákupu a platenia Kultúra nakupovania a služieb	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak pozná spoločnú menu EÚ ▪ Žiak vie pomenovať tovar v cudzom jazyku a zaradiť ho do príslušnej kategórie ▪ Žiak tvorí vety s modálnymi slovesami, vie si niečo vyžiadať ▪ Žiak vie nakupovať v nemeckom obchodnom dome, v supermarkete aj na trhu ▪ Žiak vie vyjadriť svoje želanie, vie sa opýtať na prania partnera v komunikácii
Oblekanie a móda	Základné druhy oblečenia Móda a jej trendy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak vie pomenovať základné druhy oblečenia ▪ Vie vyjadriť svoj názor na módu ▪ Vie popísať svoj štýl v oblekaní ▪ Vie vyjadriť, čo sa mu páči, a čo nie
Doprava a cestovanie	Dopravné prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak sa vie informovať, ako sa dostane spolužiak do školy a vie opísať svoj vlastný spôsob dopravy. ▪ Žiak rozlišuje používanie pomocného slovesa <i>sein</i> pri tvorení viet v perfekto pri pohybových slovesách

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vie vyjadriť svoj názor, akým dopravným prostriedkom najradšej cestuje a poskytnúť argumenty ▪ Žiak správne tvorí vedľajšie vety so spojkami <i>weil</i> a <i>dass</i>
Šport	Druh športu- bicyklovanie Význam športu pre rozvoj osobnosti	Žiak pozná základné časti bicykla. Žiak vie popísať výhody tohto športu a uvedomuje si pozitívny vplyv bicyklovania pre celkový rozvoj svojej osobnosti.
Človek a príroda	Počasia Rastliny/flóra Zvieratá/fauna v lese Príroda okolo nás- ochrana životného prostredia Človek a jeho životné prostredie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak dokáže opísať rôzne typy počasia. ▪ Pomenuje rôzne druhy rastlín a zvierat, žijúcich v lese ▪ Žiak vie vyjadriť svoj názor na znečisťovanie prostredia ▪ Žiak si uvedomuje, aké je potrebné chrániť životné prostredie ▪ Pozná spôsoby ochrany životného prostredia, ale aj nepriateľského správania voči prírode
Mládež a jej svet	Aktivity mládeže <ul style="list-style-type: none"> • Školská slávnosť • Oslava Vzťahy medzi rovesníkmi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiak vie zareagovať na pozvánku ▪ Dokáže pozvať hostí na oslavu ▪ Vie vysvetliť, kde sa bude oslava konať, a popísať jej priebeh ▪ Žiak tvorí vety v préterite s pomocnými slovesami (<i>war, hatte</i>) ▪ Žiak vie popísať svoj vysnívaný typ partnera a charakterizovať jeho vlastnosti ▪ Žiak tvorí priradovacie súvetia
Obliekanie a móda	Odevné doplnky	Žiak vie pomenovať doplnky svojho oblečenia. Vie popísať oblečenie svojich kamarátov.
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	Zdravý spôsob života	Žiak si vie zostaviť a popísať svoj režim dňa a ovláda zásady psychogeny. Žiak vie vyjadriť prania týkajúce sa blízkej budúcnosti.

Prierezové témy

ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA: Súvislosť medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastná zodpovednosť vo vzťahu k prírode; Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode; Negatívne zásahy človeka do prírody a ich dôsledky

DOPRAVNÁ VÝCHOVA: Technika jazdy na bicykli

MEDIÁLNA VÝCHOVA: Rozvíjame komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA: Stimulácia a ovplyvňovanie správania, vnímanie odlišnosti ako príležitosť k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu; Poznávame históriu, zvyky a tradície iných kultúr

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ: Osvojenie vedomostí týkajúcich sa duševnej hygieny; Slušné správanie pri stolovaní

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA: Cvičenie, pohyb na čerstvom vzduchu; Správna životospráva, režim dňa a miesto pohybovej aktivity v ňom; Vitamíny- predpoklad zdravia

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI: Riadenie seba; Vypracovanie harmonogramu svojich prác

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA: Flóra a fauna na Slovensku; tradície spojené s vianočnými sviatkami

Požiadavky na výstup

- Žiak požaduje a sprostredkúva informácie o prítomných, minulých a budúcich udalostiach a pozorovaniach
- Porozumie podstatným obsahovým detailom v jednoduchých informáciách
- Rozpozná špeciálne informácie v jednoduchom teste a porozumie im
- Oznamuje plánované aktivity
- Používa predmet v akuzatívne (*wen*) a predmet v datíve (*wem*)
- Rozlišuje predložky spájajúce sa s datívom aj akuzatívom
- Tvorí priradovacie súvetie so spojkami *aber, denn, oder, sondern, und*
- Vie tvoriť príslovkovú vetu so spojkou *weil* a predmetovú vedľajšiu vetu so spojkou *dass*
- Žiak vie nahradiť určitý člen ukazovacím zámenom *der» dieser*
- Žiak ovláda prídavné minulé pravidelných, nepravidelných sloves a sloves so zmenou v kmeňovej samohláske
- Žiak používa modálne slovesá (*dürfen, mögen, wollen*)
- Používa predložkové väzby s predložkami *bis, gegen, seit um*
- Tvorí príslovkové vety časové: *als, nachdem, während, bevor*
- Žiak vie skloňovať prídavné mená po určitom, neurčitom člene a bez člena
- Žiak ovláda rozšírenú slovnú zásobu k témam: *Osobné údaje, Kultúrne zvyky a tradície, Dopravné prostriedky, Šport, Príroda* a základnú slovnú zásobu k témam: *Stravovanie, Zdravý spôsob života, Ochrana životného prostredia, Obchod, Móda, Vzťahy a mládež.*

7.roč.- 1NJ   8.roč.- 2NJ   9.roč.- 2NJ

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rodina a spoločnosť	Osobné údaje Môj portrét	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak vie prezentovať v písomnej skrátenej forme svoje osobné údaje • Vie popísať svoje charakteristické črty a vlastnosti v ústnej aj písomnej forme • Vie vypracovať písomný projekt o svojej osobe • Používa vo vetách zvrätne slovesá • Žiak vie vyjadriť aká je osobnosť • Vie vyjadriť svoj postoj, čo má rád, čo nemá rád
Vzdelanie a práca	Škola	<ul style="list-style-type: none"> • Vie opísať v správnej časovej následnosti priebeh školského dňa • Vie vyjadriť predstavy vzdelávania sa v budúcnosti
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	Ľudské telo Fyzické charakteristiky Choroby a nehody Nemocnica, lekáreň, lieky	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak používa vo vetách modálne slovesá • Vie popísať časti ľudského tela • Vie opísať priebeh a príznaky choroby • Vie vyjadriť, čo ho bolí • Vyhládať pomoc v prípade nehody alebo závažného ochorenia • Uvedomuje si svoju povinnosť poskytnúť prvú pomoc, ak je účastníkom nehody
Doprava a cestovanie	Turistika cez prázdniny Cesta loďou Príchody a odchody	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak používa budúci čas na vyjadrenie deja v budúcnosti a vyjadrenie svojich plánov • Správne používa vetnú konštrukciu <i>werden +</i>

		<ul style="list-style-type: none"> neurčitok slovesa Žiak vie vyjadriť svoje potreby a dorozumieť sa na ceste loďou Rozvíja vetu jedným alebo dvoma ľubovoľnými údajmi Žiak rozumie orientačným tabuliam v cudzom meste
Človek a príroda	Zvieratá v ZOO <ul style="list-style-type: none"> Druhy zvierat Práva zvierat Vegetariánstvo Ochrana životného prostredia	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie pomenovať zvieratá žijúce v ZOO Vie popísať ich vzhľad a typické vlastnosti Vie vysvetliť, ako je potrebné starať sa o zviera, vie popísať jeho stravu a iné potreby V reálnej situácii rozumie orientačným tabuliam a vie sa orientovať v nemeckej ZOO Uvedomuje si práva zvierat a vie vyjadriť svoj názor na ich konzumáciu Vyjadriť svoj názor na znečisťovanie životného prostredia Uvedomuje si víziu znečisťovania prostredia a dôsledky v budúcnosti
Voľný čas a záľuby	Môj víkend	<ul style="list-style-type: none"> Žiak si vie napláňovať voľnočasové aktivity cez víkend a vie popísať v slede udalostí svoj program Žiak používa príslovky času Používa predložkové väzby <i>seit, um, bis, gegen</i>
Stravovanie	V reštaurácii	<ul style="list-style-type: none"> Žiak pozná zásady slušného správania sa a stolovania Dorozumie sa v nemeckej reštaurácii, vie si vypýtať jedlo a nápoje
Obchod a služby	Nákupné zariadenie Druhy a spôsoby nákupu a platenia Kultúra nakupovania a služieb: <ul style="list-style-type: none"> Moje vreckové Nákupná horúčka 	<ul style="list-style-type: none"> Žiak pozná spoločnú menu EÚ Vie pomenovať tovar v cudzom jazyku a zaradiť ho do príslušnej kategórie Tvorí vety s modálnymi slovesami, vie si vypýtať v obchode, čo potrebuje Používa podmienovacie spôsob, na vyjadrenie svojich prianí Dokáže nakupovať nemeckom obchodnom dome, v supermarkete aj na trhu Vie vyjadriť svoje želania a vie sa opýtať na priania komunikačného partnera Ovláda zásady slušného správania sa v obchode Uvedomuje si hodnotu peňazí
Krajiny, mestá a miesta	Kolín	<ul style="list-style-type: none"> Žiak rozpozná historické pamiatky mesta a vie ho geograficky popísať Dokáže sa dorozumieť pri prehliadke mesta
Kultúra a umenie	Literárne žánre	<ul style="list-style-type: none"> Žiak rozumie nemeckým bajkam a vie stručne zreprodukovať ich obsah
Človek a spoločnosť: komunikácia	Formy komunikácie	<ul style="list-style-type: none"> Vie použiť emocionálne správne vetné konštrukcie, ktoré podporujú a vyjadrujú asertívne správanie Berie ohľad na city iných a snaží sa ich nezranit'
Mládež a jej svet	Moji priatelia	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie popísať výzor a vlastnosti svojich priateľov Používa vo vetách privlastňovacie zámená Vo vete používa prístavok
Vzory a ideály	Pozitívne/ negatívne vzory	<ul style="list-style-type: none"> Žiak si uvedomuje vplyv priateľov ako

		pozitívnych alebo negatívnych vzorov <ul style="list-style-type: none"> • Vie odôvodniť a použiť argumenty pre svoj názor
Slovensko	Príslovia a porekadlá	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak rozumie slovenským aj nemeckým podobným prísloviám a porekadlám
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Rakúsko <ul style="list-style-type: none"> • Výmenný pobyt • Rozdielnosť v jazyku • Tradičné jedlá • Turistické miesta Spolková krajina Nemecko	<ul style="list-style-type: none"> • Žiak vie napísať žiadosť v nemeckom jazyku o účasti na výmennom pobyte v Rakúsku • Pozná základné rozdiely v rakúskom a nemeckom jazyku, vie identifikovať rovnaké slová v oboch jazykoch • Reaguje na komunikačné situácie v cudzom jazyku, vie požiadať o zopakovanie vysloveného a vie naznačiť nepochopenie • Vie sa privítať, rozlúčiť a poďakovať • Vie rozlíšiť typické rakúske jedlá- koláče a torty • Pozná turistické miesta hlavného mesta- Viedne a vie popísať svoj turistický program dňa • V komunikácii používa perfektum • Žiak pozná politický systém Nemecka- spolková krajina

Prierezové témy

ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA: *Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode; Negatívne zásahy človeka do prírody a ich dôsledky; Schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu; Vnímať život ako najvyššiu hodnotu; Uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania*

DOPRAVNÁ VÝCHOVA: *Formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke; Osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec); Naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote*

MEDIÁLNA VÝCHOVA: *Rozvíjať komunikačnú schopnosť pri verejnom vystupovaní; Využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času;*

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA: *Poznávať históriu, zvyky a tradície iných kultúr; Spolupráca s inými kultúrami; Rozvoj medziludskej tolerancie; Rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín*

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ: *Slušné správanie pri stolovaní; Priateľstvo; Rozvíjať základné schopnosti dobrej komunikácie a k tomu príslušné vedomosti; Pravidlá správnej komunikácie*

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA: *Začlenenie pohybovej aktivity do denného režimu ako voľnočasovej aktivity; Poznať významné budova a ich účel /zdravotnícke stredisko, lekáreň.../*

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI: *Vypracovanie harmonogramu svojich prác; Riadenie seba; Naučiť sa prezentovať svoju prácu, vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju; Rozvíjať u žiakov schopnosť komunikovať, argumentovať; Vedieť používať informácie a pracovať s nimi*

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA: *Príslovia a porekadlá*

Požiadavky na výstup

- Žiak vie poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
- Žiak samostatne nadviaže sociálne kontakty a vzťahy v primeranej jazykovej podobe
- Aktívne sa zúčastňuje na rozhovoroch o známych každodenných témach a o témach z oblasti vlastných záujmov s jednoduchými informáciami, opismi, vysvetleniami alebo vyjadreniami názoru bez zvláštnej prípravy
- Rozpozná myšlienkový sled a štruktúru textu na počúvanie
- Rozpozná špeciálne jednotlivé informácie v počutých situáciách
- Porozumie výpovediam v každodenných situáciách v osobnej, školskej a verejnej oblasti, ako aj impulzom ku konaniu
- Oznamuje plánované aktivity
- Samostatne číta krátke vecné texty
- Porozumie obsahu bežných listov
- Vie popísať svoje vlastné pocity, plány a ciele
- Vie vyjadriť svoje názory, stanoviská a odôvodniť ich
- Vie vyjadriť svoje názory a zdôvodniť ich
- Rozpozná špeciálne informácie v jednoduchom teste a porozumie im
- Vie sa slušne privítať a rozlúčiť sa
- Používa nepriame aj W- otázky, aby sa dokázal správne informovať
- Používa modálne slovesá pre získanie konkrétnych informácií a vyjadrení svojich prianí a názorov
- Využíva predložkové spojenia a vyjadruje nimi svoje presvedčenie, postoje, súhlas či nesúhlas
- Vyjadruje svoje budúce plány
- Dokáže vyjadriť fyzickú bolesť, utešiť a podporiť partnera v komunikácii, dokáže ponúknuť pomoc
- Napísať a reagovať na úradnú žiadosť- ovláda zásady formálnej písomnej komunikácie
- Stručne zhrnúť príbeh
- Žiak vie vytvoriť préteritum modálnych sloviess
- Žiak používa budúci čas FUTUR I.
- Rozvíja holé vety pomocou zvyčajných vetných členov a prísloviek
- Používa zvolacie vety a rozkazovací spôsob

➤ Ovláda slovnú zásobu k tematickým celkom

9.roč.- 1NJ, 2NJ, 8.roč – 1NJ

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Domov a bývanie	Bývanie v meste a na dedine Spoločnosť a jej životný štýl	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie popísať výhody a nevýhody bývania v meste a na dedine Vie vyjadriť svoju túžbu budúceho života Používa predminulý čas Vie charakterizovať život v spoločnosti, v ktorej sa nachádza
Stravovanie	Príprava jedál Zdravá výživa	<ul style="list-style-type: none"> Žiak rozumie receptom v cudzom jazyku a dokáže ich aplikovať do praktického života Rozlišuje výživovú hodnotu potravín a ich vplyv na zdravie človeka Vie popísať zásady zdravého životného štýlu
Multikultúrna spoločnosť	Cudzí jazyky Cudzojazyčná komunikácia Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie popísať rozdiely a podobnosti v cudzích jazykoch aj v porovnaní so svojim materinským Vie nadviazať, udržať a viesť komunikáciu s cudzincom Pozná interkultúrne rozdiely, ktoré môžu ovplyvniť význam a pochopenie komunikácie Vo vetách používa správne 2 predmety Pozná tradície nemeckých krajín a vie ich popísať
Oblekanie a móda	Výber oblečenia na rôzne príležitosti Móda a jej trendy	<ul style="list-style-type: none"> Vie popísať rôzne druhy oblečenia Používa slovesá s odlučiteľnými predponami Vie vyjadriť svoj názor k téme
Šport	Význam športu pre rozvoj osobnosti Fair play športového zápolenia	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie pomenovať rôzne druhy športov Charakterizovať jeho význam pre zdravie Pozná zásady športového správania
Zamestnanie	Pracovné pomery a kariéra Platové ohodnotenie Nezamestnanosť	<ul style="list-style-type: none"> Vie pomenovať rôzne druhy povolání a zaradiť ich do sektorov Vie vyjadriť svoje plány o budúcom zamestnaní a svojom ohodnotení Vie popísať príčiny nezamestnanosti
Veda a technika v službách ľudstva	Technické vynálezy Vedecký pokrok	<ul style="list-style-type: none"> Vie pomenovať významné technické vynálezy a pozná významných nemeckých vedcov Uvedomuje si význam vedeckého pokroku pre budúci život
Vzory a ideály	Človek, jeho vzory a ideály	<ul style="list-style-type: none"> Žiak vie vyjadriť svoj názor na funkciu vzoru v živote mladého človeka Rozlišuje medzi negatívnymi a pozitívnymi vzormi, ktoré nás ovplyvňujú Tvorí porovnávacie vety Vie opísať svoj ideál, ktorý by chcel dosiahnuť
Slovensko	História Geografické údaje	<ul style="list-style-type: none"> Ovláda základné údaje o Slovensku Vie vyjadriť svoje vedomosti Pozná významné historické udalosti svojej krajiny

Prierezové témy

ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA: *Poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu; Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu; Posilňovať pocit zodpovednosti v vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia*

DOPRAVNÁ VÝCHOVA: *Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky*

MEDIÁLNA VÝCHOVA: *Rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti (zvlášť o menšinách), o jednotlivcovi; Zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty*

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA: *Akceptovanie inej kultúry; Schopnosť chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami, schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť; Uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych a neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie*

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ: *Porozumieť sebe samému a druhým; Uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov; Rešpektovanie názoru iného človeka; Vytrvalosť pri práci*

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA: *Starostlivosť o zdravie cvičením; Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách*

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI: *Učiť sa riešiť problémy; Schopnosť komunikovať*

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA: *Poznať obec, mesto, v ktorom žijem; Poznať miestne a regionálne jazyky; Výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska; Produkcia potravín a strava; Rituály a slávnostné udalosti*

Požiadavky na výstup

- Rozumie hlavným informáciám v textoch a prednáškach o známych témach
- Získa konkrétne informácie z bežných každodenných textov
- Rozpráva krátke príbehy v prítomnom, budúcom aj minulom čase
- Rieši produktívne písomné úlohy na základe textov
- Vie tvoriť vety bez podmetu
- Rozvíja holé vety a vie tvoriť priraďovacie a podrad'ovacie súvetia
- Vie použiť vo vete 2 predmety v predložkovom páde
- Rozlišuje postavenie slov, ktoré vyjadrujú modalitu vety
- Vie použiť predminulý čas
- Používa podmieňovací spôsob plnovýznamových slovies *würde - Infinitiv*
- Vie tvoriť vety a používať slovesá v trpnom rode (*Das Auto wird/ist repariert.*)
- Tvorí porovnávacie vety *je...desto*
- Rozlišuje prídavné príslovie vo forme prívlastku *die lachenden Kinder.*

6.1.4.7 Spôsob a kritéria hodnotenia

Hodnotenie výkonov žiakov sa uskutočňuje podľa všeobecných metodických pokynov formou primeranou veku. V popredí stojí stupeň ovládania jazyka, a na okraji poznatky

a vedomosti. Platia pokyny pre hodnotenie a klasifikáciu žiakov Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl.

Najvyšším cieľom hodnotenia výkonov je preskúšanie, príp. kontrola stavu učenia sa jazyka v spojení s pokrokom v učení sa ako informáciou pre vyučujúcich a žiakov o aktuálnej úrovni ovládania jazyka. Až v druhom rade slúži hodnotenie výsledkov formou známok na zisťovanie výkonov. Okrem formálnej známky musí byť pevnou súčasťou neformálneho zisťovania výkonov aj slovné hodnotenie ako informácia pre žiakov a rodičov, ktoré musí byť zrozumiteľné, odôvodnené a pre obe strany jednoznačné.

Pri písomných prácach dodržiavame percentuálnu stupnicu hodnotenia:

100-90% výborný (1)

89-75% chváľitebný (2)

74-50% dobrý (3)

49-30% dostatočný (4)

29- 0% nedostatočný (5)

Hodnotenie výkonov sa môže uskutočňovať na základe buď kvantitatívnych alebo kvalitatívnych (celkových, holistických) metód hodnotenia.

- Kvantitatívne metódy môžu byť využité predovšetkým pri hodnotení výkonov v oblasti rečovej recepcie (počúvanie a čítanie s porozumením) a jazykového systému (slovná zásoba, gramatika).
- Kvalitatívne metódy v oblasti interakcie (dialogický ústny prejav) a rečovej produkcie (monologický ústny prejav, písanie). Tieto metódy vyžadujú individuálny subjektívny úsudok vyučujúceho, ktorý však môže byť objektivizovaný pomocou zoznamu kritérií hodnotenia. Takéto hodnotenie sa má uskutočňovať v prvom rade pozitívne, teda najprv sa zistí, čo žiak v ústnom alebo písomnom prejave pri skúšaní dokázal. Až na druhom mieste sa berie ohľad na chyby a nedostatky.

Pri hodnotení výkonov vyučujúci zohľadňuje nie len aktuálnu úroveň ovládania jazyka, ale aj pokrok, ktorý žiak dosiahol v učení v zmysle podpory motivácie učiť sa jazyky. Celkové hodnotenie výkonu žiaka na konci školského roka sa má uskutočňovať kvalitatívne/holisticky. Popritom beriem ohľad na nasledujúce komponenty:

- 1) Stále výkony počas celého školského roka.
- 2) Pokrok v učení (sa).
- 3) Výsledok záverečného testu.

Predmet **nemecký jazyk** je v 5.-9. ročníku klasifikovaný na vysvedčení známkami.

6.1.4.8 Tematický výchovno- vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.1.4.9 Učebné zdroje

Vo vyučovacom procese vychádzame z nasledujúcich učebných zdrojov:

- Učebnice Brien, A., Brien S., Dobson, S.: *Projekt Deutsch neu 1,2,3, 4 Oxford University Press 2003.*
Kopp, G., Büttner, S, Alberti, J.: Planetino 1, Hueber Verlag 2008.
- Pracovné zošity *Projekt Deutsch, Planetino*
- Materiálno- didaktické prostriedky (CD/DVD nosiče, obrázkový materiál, fotografie reálií, videokazety, kartičky, názorné materiály, spoločenské hry, texty piesní

- Prekladové slovníky
- Nemecký časopis Hurra
- Nemecký časopis pre deti Kinderspitze.

6.1.5 Ruský jazyk - Prvý cudzí jazyk**6.1.5.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	3	3	3	3	3
	ŠkVP	4	3	3	3	3

6.1.5.2 Charakteristika predmetu

Vyučovanie ruského jazyka prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom, poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojenie si ruského jazyka pomáha žiakovi prekonávať bariéry, a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce.

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať“, pričom:

- „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- **Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.
- **Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.
- **Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.
- **Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotliviec vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.
- **Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotliviec pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému.“ (Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie, ŠPÚ Bratislava 2006, s.12 - 13).
- Dokument ďalej definuje jednotlivé komunikačné úrovne:
- **základná úroveň A** nazvaná **Používateľ základov jazyka**, ktorá sa ďalej delí na **úroveň A1** (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) a

- **úroveň A2** (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov),
- **mierne pokročilá úroveň B** nazvaná **Samostatný používateľ**, ktorá sa ďalej delí na
  - **úroveň B1** (fáza plynulého využívania základných komunikačných nástrojov/prahová úroveň) a
  - **úroveň B2** (fáza primeraného využívania komunikačných kompetencií v bežných komunikačných situáciách),
- **pokročilá úroveň C** nazvaná **Skúsený používateľ**, ktorá sa ďalej delí na
  - **úroveň C1** (fáza plynulého využívania komunikačných kompetencií v širokom komunikačnom kontexte) a
  - **úroveň C2** (fáza celkového operačného využitia jazyka v akomkoľvek komunikačnom kontexte vrátane využívania interkultúrnych kompetencií).

Stanovenie úrovni ovládania jazyka má za cieľ presne vymedziť rámec pre harmonizáciu dosiahnutých jazykových kompetencií učiaceho sa, pričom kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovoriť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**. Kľúčové kompetencie sú priamo ovplyvňované kvalitatívnymi aspektmi ako rozsah, presnosť, plynulosť, interakcia a koherencia.

V jeho vyučovaní chceme zdôrazňovať chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Výrazne sa teda posilní komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabí sa tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny lingvistika. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Ruský jazyk ako aj ostatné cudzie jazyky prispievajú k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných štátnym jazykom. Poskytujú živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie, ďalej umožňujú poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenie a tolerancie a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

6.1.5.3 Organizácia vyučovania

Vyučovanie bude prebiehať v triedach, vyučovacia hodina trvá 45 minút. Formy vyučovania: frontálna, skupinová, individuálna. Zadané úlohy budú žiaci riešiť skupinovo alebo individuálne.

6.1.5.4 Kľúčové kompetencie - ciele predmetu

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- podpore sebadôvery každého žiaka;
- k osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote;

- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na rozvoji demokratickej spoločnosti, solidarity, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti;
- zaručení rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov;
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku ako svojbytnému historickému javu, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania;
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov;
- zvládnutiu základných pravidiel medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie;
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní;
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami, prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapájajú sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých si vytvára a/alebo prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese aktivuje tie stratégie, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie.

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Všeobecné kompetencie A1

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni **A1** rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,

- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,

- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Všeobecné kompetencie A2

Učiaci sa na úrovni **A2** má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnéj zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

4 Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie stanovených pre úrovne A1 až B2 podľa SERR pre ruský jazyk: Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, postťažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať

11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa
--	---

Spôsobilosti	Úroveň A1	Úroveň A2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou		
2. Vypočuť si a podať informácie		
3. Vybrať si z ponúkaných možností		
4. Vyjadriť svoj názor		
5. Vyjadriť svoju vôľu		
6. Vyjadriť svoju schopnosť		
7. Vnímať a prejavovať svoje city		
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne		
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus		
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	-	
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti		
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností		
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť		
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku		
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti		
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	-	
17. Reagovať pri prvom stretnutí		
18. Korešpondovať	-	
19. Telefonovať		-
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým		
21. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené		
22. Porozprávať niečo	-	

Nadväzujúc na spôsobilosti má žiak osvojené tieto kľúčové kompetencie:

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky ich využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.

Sociálne komunikačné kompetencie

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie, efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- dokáže primerane komunikovať v ruskom jazyku.

Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách.

Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja.

Kompetencia riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,

- je otvorený získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady a zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,

- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.

Kompetencie občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,

- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny,

- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam,

- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia.

Kompetencie sociálne a personálne

- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,

- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania.

Kompetencie pracovné

- kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,

- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny.

Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,

- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu,

- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,

- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Jazyková a interkultúrna dimenzia vo vyučovaní cudzích jazykov sa dá budovať nielen v škole, ale aj v rámci samovzdelávania na základe využitia autentických materiálov (hudba, literatúra, video, internet, DVD). V školskom prostredí budovanie interkultúrnej kompetencie zahŕňa:

– rozvoj interkultúrnych postojov (otvorenosť, zvedavosť,...),

– vedomosti o sociálnych skupinách a procesoch v spoločnosti,

– schopnosť interpretovať udalosti, dokumenty z vlastnej kultúry a iných kultúr,

– schopnosť kriticky hodnotiť produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

6.1.5.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	6.r 1RJ	7.r 1RJ	8.r 1RJ	9.r 1RJ
Zoznamovanie sa	9	4		
Škola	4	6		
Rodina	6	0		6
Dom, bývanie	5	0	8	
Cestovanie	13	18		
Zdravie, ľudské telo	6	6	7	
Voľný čas	9	11		6
Príroda	12	7	6	
Vianoce	6	5		
Služby	4	4		11
Stravovanie	5	8		
Obliekanie, móda	5	0		6
Naša vlasť	2	6		5
Literatúra	0	3		
Opis osoby	0	6		
Opakovanie	12	14		
Vzdelanie a práca	0	0	7	
Záverečná hodina	1	1		
Multikultúrna spoločnosť			1	6
Šport			10	
Krajiny, mestá, miesta			5	7
Kultúra, umenie			20	19
Mládež a jej svet			7	
Veda, technika v službách ľudstva			7	13
Vzory a ideály			1	
Krajina, ktorej jazyk sa učím			20	20

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. lekcia: Ahoj škola	Zoznamovanie sa Povolania	Žiak sa vie predstaviť a zoznámiť sa s cudzími ľuďmi. Žiak vie pomenovať určité povolania.
2. lekcia: Spomíname na leto	Letné prázdniny	Žiak vie porozprávať o svojich letných prázdninách.
3. lekcia: V škole	Vyučovacie predmety Systém známkovania	Žiak vie vymenovať vyučovanie predmety a vie opísať systém

	Porovnanie ruskej a slovenskej školy	system známkovania. Žiak vie porovnať vyučovanie v ruskej a slovenskej škole.
4. lekcija: V rodine	Členovia rodiny Povolania mojich známych	Žiak vie vymenovať členov svojej rodiny a vie o jej jednotlivých členoch porozprávať základné informácie.
5. lekcija: U nás doma	Kde bývam Môj dom, môj byt Zariadenie nášho domu/bytu	Žiak vie porozprávať kde býva a opísať svoj dom/byt.
6. lekcija: V meste. Sankt Peterburg	Sankt Peterburg Pamiatku Sankt Peterburga	Žiak vie porozprávať základné informácie o Sankt Peterburgu a jeho historických pamiatkach.
7. lekcija: Choroby. U lekára.	Časti ľudského tela Choroby	Žiak vie vymenovať základné časti ľudského tela. Žiak vie pomenovať základné druhy chorôb. Žiak vie vytvoriť dialóg u lekára.
	Návšteva lekára	
8. lekcija:	Záľuby	Žiak vie porozprávať, ako trávi svoj voľný čas, čím sa zaoberá.
Voľný čas. Záľuby	Môj voľný čas	
9. lekcija: Máme radi prírodu	Zvieratá Rastliny	Žiak vie vymenovať určité druhy rastlín a živočíchov. Žiak vie porozprávať o tom, aké doma chová
10. lekcija: V zime	Počasie v zime Vianoce Zimné prázdniny	Žiak vie opísať zimné počasie. Žiak vie porozprávať ako trávi zimné prázdniny a Vianoce.
11. lekcija: Lekcia opakovania	Opakovanie	Žiak ovláda vedomosti nadobudnuté v predchádzajúcich lekcijách.
12. lekcija: V obchode	Tovary Obchody Nakupovanie	Žiak vie pomenovať základné druhy tovarov a obchodov. Žiak vie vytvoriť dialóg v obchode.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
13. lekcija: Doprava	Druhy dopravy Dopravné prostriedky Cesta do školy	Žiak vie vymenovať druhy dopravy a dopravných prostriedkov. Žiak vie opísať svoju cestu do školy.
14. lekcija: Dobrá chuť	Jedlá Nápoje V reštaurácii	Žiak vie vymenovať základné druhy jedál a nápojov. Žiak si vie objednať v reštaurácii.
15. lekcija: Na jar	Počasie na jar Jarné prázdniny	Žiak vie opísať jarné počasie. Žiak vie porozprávať o svojich jarných prázdninách.
16. lekcija: Spoznávanie podľa oblečenia	Oblečenie Ako sa obliecť v rôznom počasí. Moje obľúbené oblečenie	Žiak vie pomenovať základné druhy oblečenia. Žiak vie opísať, kto má čo oblečené. Žiak vie pomenovať druhy športov.
17. lekcija: Športujeme	Druhy športov Ako športujem	Žiak vie porozprávať, akým športom sa zaoberá a prečo.
18. lekcija:	Naša dedina	Žiak vie opísať dedinu, v ktorej býva.

Na návšteve na vidieku		
19. lekcia: Nezvyčajná hodina geografie	Slovensko	Žiak vie porozprávať o geografii Slovenska.
20. lekcia: Lekcia opakovania	Opakovanie	Žiak ovláda vedomosti nadobudnuté v predchádzajúcich lekciách.

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. lekcia: Zoznamovanie sa	Zoznamovanie sa Pieseň „Úsmev“	Žiak sa vie predstaviť, povedať o sebe základné informácie a zoznámiť sa s cudzími ľuďmi. Žiak dokáže zaspievať danú pieseň.
2. lekcia: Škola	Učebné predmety Rozvrh hodín Známkovanie Prázdniny Vyjadrovanie času Skloňovanie podst. mien ž. rodu so zakončením na <i>-ia</i> .	Žiak vie pomenovať predmety, ktoré sa učí v škole, vie vytvoriť svoj rozvrh hodín, vie porozprávať o školskom systéme v Rusku a na Slovensku (predmety, známkovanie, priebeh vyučovania, prázdniny, rozdelenie školského roka). Žiak vie vyjadriť čas, vie používať podst. mená ž. rodu so zakončením na <i>-ia</i> .
3. lekcia: Počasie	Opis počasie Ročné obdobia Predpoveď počasia Divé zvieratá Ihličnaté a listnaté stromy Skloňovanie podst. mien mužs. rodu so zakončením na <i>-j</i> .	Žiak vie opísať počasie, vie vytvoriť jednoduchú predpoveď počasia. Vie pomenovať niektoré druhy divých zvierat, ihličnatých a listnatých stromov. Žiak vie správne používať podst. mená mužs. rodu so zakončením na <i>-j</i> .
4. lekcia: A. S. Puškin	Život a dielo Rozprávka o rybárovi a rybke 7. pád podst. mien na <i>-ž, -š, -č, -šč, -c</i> .	Žiak vie základné informácie o živote A. S. Puškina, pozná jeho diela, dokáže interpretovať prečítanú rozprávku. Žiak vie správne tvoriť 7. pád podst. mien na <i>-ž, -š, -č, -šč, -c</i> .
5. lekcia: Vonkajší opis osoby	Vonkajší opis osoby: vek, postava, výška, váha, vlasy, oči, tvár. Časovanie slovíet <i>umývať a spievať</i> .	Žiak vie opísať zovňajšok ľudí: postavu, vek, tvár, vlasy. Žiak vie správne časovať dané slovesá.
6. lekcia: Naša vlasť - Bratislava	Bratislava Skloňovanie podst. mien str. rodu so zakončením na <i>-ie</i> List priateľovi o meste, ktoré som navštívil	Žiak vie rozprávať o hlavnom meste svojej vlasti, o jeho histórii, historických pamiatkach, význame pre štát. Žiak vie napísať list o meste, ktoré navštívil. Žiak vie správne skloňovať podst. mená str. rodu so zakončením na <i>-ie</i> .

7. lekcia: Cestovanie - Moskva	Historické pamiatky Moskvy História Moskvy Skloňovanie podst. mien ž. roku s mäkkým znakom na konci.	Žiak pozná najznámejšie historické pamiatky v Moskve a ovláda stručnú históriu Moskvy. Žiak vie správne skloňovať podst. mená žens. rodu s mäkkým znakom na konci.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
8. lekcia: Služby - pošte	Obálka s ruskou adresou Poštové služby Časovanie slovies <i>nosiť, prosiť, vziať</i> .	Žiak vie vypísať obálku s ruskou adresou, ovláda základné výrazy spojené s poštovými službami. Žiak vie správne časovať dané slovesá.
9. lekcia: Sviatky – Vianoce a Nový rok	Počasia v zime Vianoce a Nový rok v Rusku List priateľovi o mojich Vianociach Skloňovanie prídavných mien mužs. rodu.	Žiak vie opísať počasie v zime. Vie súvisle rozprávať o trávení Vianoc a Nového roku v Rusku a dokáže opísať, ako trávia Vianočné sviatky doma. Žiak vie správne skloňovať prídavné mená mužs. rodu.
11. lekcia: Šport	Zimné športy História hokeja Skloňovanie prídavných mien žens. rodu. Časovanie slovies <i>kresliť, tancovať</i> .	Žiak vie pomenovať jednotlivé druhy zimných športov. Pozná históriu hokeja. Žiak vie správne skloňovať prídavné mená žens. rodu a časovať slovesá <i>kresliť, tancovať</i> .
12. lekcia: Stravovanie	Ruské jedlá a nápoje V reštaurácii Jedálny lístok Opis receptu História čaju v Rusku Časovanie slovies <i>pozvať, pripraviť, upiecť</i> . Skloňovanie prídavných mien str. rodu a mn. čísla.	Žiak vie pomenovať jedlá, suroviny a nápoje. Pozná tradičné ruské jedlá. Vie opísať prípravu vybraného jedla. Dokáže si v reštaurácii objednať. Pozná históriu pitia čaju v Rusku. Žiak vie správne časovať slovesá <i>pozvať, pripraviť, upiecť</i> a skloňovať prídavné mená str. rodu a mn. čísla.
13. lekcia: Cestovanie - Ruské suveníry	Matrioška, Duňaša, Chochlomy, Žostovské podnosy, Palechské krabičky Osobné zámená.	Žiak vie vymenovať a opísať tieto tradičné ruské suveníry. Vie opísať suveníry charakteristické pre Slovensko. Žiak vie správne používať osobné zámená.
14. lekcia: Cestovanie – Dopravné prostriedky	Dopravné prostriedky Slovesá pohybu Privlastňovacie zámená.	Žiak vie pomenovať dopravné prostriedky, ovláda pravidlá cestovania nimi. Žiak vie používať slovesá pohybu a privlastňovacie zámená.
15. lekcia: Voľný čas	Čo rád robím vo voľnom čase. Druhy filmov a hudby Hudobné nástroje	Žiak vie opísať, ako trávi voľný čas, aké má záľuby. Žiak pozná druhy filmové žánre, druhy hudby, hudobné nástroje.

	Ukazovacie zámená	Žiak vie správne používať ukazovacie zámená.
16. lekcia: Voľný čas - divadlo	Návšteva divadelného predstavenia Divadelné žánre Priestory divadla Radové číslovky	Žiak vie pomenovať jednotlivé časti divadla, vie si kúpiť lístok na predstavenie, orientuje sa v divadelných žánroch. Žiak vie ovláda radové číslovky.
Tématický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
17. lekcia: Cestovanie – Sibír	Sibír: prírodné podmienky, fauna a flóra, zdroje nerastných surovín, obyvateľstvo, mestá. Radové číslovky	Žiak ovláda základné informácie o Sibíri: polohu, obyvateľstvo, prírodné podmienky, rastlinstvo a živočíšstvo, zdroje nerastných surovín, priemysel. Žiak ovláda radové číslovky.
18. lekcia: Voľný čas – hudba	P. I. Čajkovskij Najznámejšie opery Podmieňovací spôsob sloviess	Žiak pozná život a dielo hudobného skladateľa P. I. Čajkovského. Žiak pozná najznámejších svetových skladateľov a ich opery. Žiak vie tvoriť podmieňovací spôsob od sloviess.

8.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. lekcia: Krajina, ktorej jazyk sa učím	Geografické údaje História Turistické miesta Krátke tvary prídavných mien	Žiak pozná základné geografické údaje, históriu a vybrané turistické miesta Ruska Žiak vie používať krátke tvary prídavných mien
2. lekcia: Domov a bývanie	Môj dom/byt Zariadenie bytu Stupňovanie prídavných mien	Žiak vie opísať dom, byt, v ktorom býva, jeho základné zariadenie Žiak vie správne stupňovať prídavné mená
3. lekcia: Kultúra a umenie - literatúra	Michail Jurievič Lermontov – život a tvorba, Báseň: Loďka, 3.stupeň prídavných mien	Žiak vie základné informácie o živote a tvorbe M. J. Lermontova, pozná jeho báseň Loďka, vie tvoriť 3. stupeň prídavných mien
4. lekcia: Krajiny, mestá a miesta	Zlatý okruh Ruska, Koľko je hodín Pomenovanie zvieracích mláďat	Žiak pozná staré mestá Ruska- Sergiev Posad, Pereslavl' Zalleskij, Jaroslavl', Vladimir, Vie určovať čas Vie pomenovať mláďatá zvierat s príponami -ónok, -áta, -jonok, -jata
5. lekcia: Kultúra a umenie – výtvarné umenie	Treťjakovska galéria, druhy malieb, pieseň: Vernisáž	Žiak pozná Treťjakovskú galériu, aké druhy malieb existujú, pozná význam slova vernisáž
6. lekcia: Vzdelávanie a práca	Čím budem? Irina Archipova – sólistka opery Vymedzovacie zámená – všetok, celý, všetka, celá, všetko, celé,	Žiak vie opísať vlastnými slovami, čím by chcel byť, Pozná príbeh I. Archipovej, Vie použiť vymedzovacie zámená všetok,

	všetci, všetky	celý, všetka, celá, všetko, celé, všetci, všetky
7. lekcia: Krajina, ktorej jazyk sa učím Multikultúrna spoločnosť	Vítanie Nového roku v Rusku Vítanie Nového roku v iných krajinách Spájanie príčiny a výsledku deja v hlavnej a vedľajšej vete, použitie spojky <i>kogda</i> , skloňovanie zvratného zámena <i>seba/sa</i>	Žiak pozná víťanie Nového roku v Rusku a v iných krajinách Vie skloňovať zvratné zámeno <i>seba/sa</i> , Pozná použitie spojky <i>kogda</i>
8. lekcia: Lekcia opakovania	Upevňovanie učiva	Žiak ovláda vedomosti nadobudnuté v predchádzajúcich lekciami
9. lekcia: Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	Zdravie je cennejšie ako bohatstvo - poliklinika, všeobecné a odborné ambulancie, lekáreň a lieky	Žiak vie viesť dialóg v ambulancii lekára, v lekární, vie pomenovať niektoré lieky s receptom a bez receptu
10. lekcia: Človek a príroda	I.S. Turgenev: <i>Mumu</i> Niektoré rasy psov Privlastňovacie prídavné mená <i>mamin</i> , <i>otcov</i> , <i>líščí</i> -skloňovanie	Žiak pozná príbeh o <i>Mumu</i> , vie pomenovať niektoré plemená psov, Červenú knihu ohrozených druhov, význam ochrany prírody, Vie správne skloňovať privlastňovacie prídavné mená
11. lekcia: Krajina, ktorej jazyk sa učím	Jarné sviatky v Rusku Oslavy narodenín a menín Pieseň krokodíla <i>Geni</i> Skloňovanie podstatných mien zakončených príponou - <i>mja</i>	Žiak pozná jarné sviatky v Rusku, zvyky pri oslave narodenín a menín, Vie skloňovať podstatné mená zakončené príponou - <i>mja</i>
12. lekcia: Veda a technika v službách ľudstva Vzory a ideály	Vedecký pokrok- Dobývanie vesmíru, Človek, jeho vzory a ideály Zakončenie ruských mužských priezvisk v inštrumentáli	Žiak pozná históriu dobývania vesmíru, kozmonautiky Ruskom, pozná prvého slovenského kozmonauta, Vie porozprávať o svojich vzoroch a ideáloch, Vie ako sa zakončujú ruské mužské priezviská v inštrumentáli
13. lekcia: Mládež a jej svet	Vzťahy medzi rovesníkmi Temperament Balada o <i>Val'ke Zykove</i> Dosiagnuť čo? + akuz. Úspech, víťazstvo, všetko Napodobňovať koho? + akuz. Nedokonavé, dokonavé slovesá	Žiak vie porozprávať o svojich priateľoch, spolužiakoch, ako s nimi vychádza, pozná druhy temperamentu, znaky zverokruhu Vie správne použiť slovesá <i>dosiagnuť čo?</i> , <i>napodobňovať koho?</i> , vie rozlíšiť dokonavé a nedokonavé slovesá
14. lekcia: Kultúra a umenie - literatúra	Michail Alexandrovič Šolochov, život a dielo M. A. Šolochov: <i>Osud človeka</i> , úryvok Účelová spojka „ <i>čtoby</i> “ Nesklonné podstatné mená	Žiak vie základné informácie o živote a diele M. A. Šolochova, pozná úryvok z diela <i>Osud človeka</i> , Vie použiť účelovú spojku „ <i>čtoby</i> “, pozná nesklonné podstatné mená
15. lekcia: Šport	Druhy športu: letné, individuálne a kolektívne Športové disciplíny na olympijských hrách Nové trendy v športe Skloňovanie čísloviek 1,2,3,4	Žiak pozná druhy športu, športové disciplíny na letných olympijských hrách, nové trendy v športe Žiak vie správne skloňovať číslovky 1,2,3,4

16. lekcia: Lekcia opakovania	Upevňovanie učiva	Žiak ovláda vedomosti nadobudnuté v predchádzajúcich lekciami
-------------------------------	-------------------	---

9. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Voľný čas, záľuby	Rozprávame o letných prázdninách Dokonavý a nedokonavý vid sloves Slovesá pohybu List	Žiak – sa vie samostatne a súvisle vyjadrovať a rozprávať o letných prázdninách - vie použiť sloveso v správnom vide, časovať slovesá pohybu a vhodne ich použiť
Krajiny, mestá, miesta	Sankt-Peterburg - pamätihodnosti Aktívna a pasívna konštrukcia Skloňovanie viacslovných radových čísloviek	-vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, -vie vytvoriť vety v aktívnej a pasívnej konštrukcii -vie skloňovať radové číslovky
Služby	V hoteli Zámena priamej reči na nepriamu Hotely v Moskve	-ovláda novú slovnú zásobu a dokáže vo forme dialógu telefonicky objednať izbu v hoteli - dokáže samostatne reprodukovat' prečítaný text s využitím nepriamej reči
Kultúra a umenie	A. P. Čechov, život a dielo Skloňovanie základných čísloviek do 100 Poviedka „Ušla“	- pozná biografii a najznámejšie literárne diela A.P. Čechova a vie odpovedať na otázky týkajúce sa textu - vie skloňovať číslovky a ovláda spojenie podstatného mena s číslovkou
Veda a technika v službách ľudstva	Masmédiá, tlač, rozhlasové a televízne vysielanie, internet Skloňovanie základných čísloviek 200-900, milión, miliarda	-pozná druhy masmediálnej komunikácie, vie uviesť príklady ruskej tlače, rozprávať o slovenských novinách -vie skloňovať číslovky
Kultúra a umenie	Slávni vedci v Rusku:Lomonosov Pavlov Mendelejev Záporné zámená	-vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, -pozná biografie vedcov a dokáže odpovedať na otázky týkajúce sa prečítaného textu, - vie vyjadriť zápor v ruštine zámenami, -vie vyskloňovať záporné zámená nik a nič a použiť vo vete
Rodina	Osobné údaje: ruské mená a priezviská, „otčestvo“ Oficiálny a skrátenejší tvar ruských mien a zrobneniny Skloňovanie podstatných mien na –„mja“	-vie zapísať ruské mená a priezviská + „otčestvo“, ktoré vyjadruje vzťah s otcom, -dokáže utvoriť správny tvar podstatného mena v požadovanom páde

Náša vlasť	Bardejovské kúpele	- vie potichu a nahlas čítať text s porozumením a správnou výslovnosťou, - vie písomne odpovedať na otázky týkajúce sa textu
Multikultúrn a spoločnosť	Frazeologizmy Ruská svadba, svadobné jubileá Deň mesta Ruský kúpeľ Národná pieseň Neurčité zámená	- ovláda slovnú zásobu na danú tému, dokáže samostatne reprodukovat' text a rozprávať o ruských tradíciách, - ovláda tvorenie neurčitých zámen a vie ich správne požiť
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Z histórie Ruska Peter I. Pravopis zložených slov, ktoré sú zložené z G. základnej číslovky a prídavného mena Slovesá: riadiť - veliť	- vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, - dokáže odpovedať na otázky k textu, - ovláda pravopis zložených slov - vie rozlíšiť význam slov a ich používanie
Móda	Móda, módne trendy Mužské a ženské oblečenie Obuv Džínsy Kozmetika Časovanie sloviac oblekať - vyzliekať	- ovláda slovnú zásobu na danú tému, - vie samostatne a s využitím novej slovnéj zásoby rozprávať o svojom štýle v obliekaní, ale aj o tom, čo si obliekame na rôzne príležitosti, - vie časovať slovesá a správne ich použiť vo svojom ústnom aj písomnom prejave
Kultúra a umenie	Autorská pieseň B. Okudžava: Pesnička o Arbate V. Vysockij: Nemám rád	- pozná nový smer, ktorý sa objavil v Rusku v 60. rokoch a jeho hlavných predstaviteľov, - vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, - vie odpovedať na otázky týkajúce sa textu a dokáže zarecitovať úryvok z textu Nemám rád
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Známe múzeá v Rusku Múzeum výtvarných umení A. S. Puškina Ermitáž	- vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, - dokáže odpovedať na otázky k textu
Služby	Služby verejnosti V kaderníctve Módny salón Zmenáreň Informácie Oprava obuvi Čistiareň	- vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, - dokáže odpovedať na otázky k textu - vie použiť novú slovnú zásobu aj v dramatizácii a formou dialógov
Veda a technika v službách ľudstva	Čo ide v kine? Ruské filmy na medzinárodných festivaloch Oblíbený film	- vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou nové slová, - dokáže odpovedať na otázky k textu - vie písomne voľne reprodukovat' obsah filmu, ktorý ho zaujal
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Opakovanie Prechádzka po Moskve Slovesá Ruská národná rozprávka Záporné zámená Ruský alfavit, ruský jazyk	- vie nahlas čítať s porozumením a so správnou výslovnosťou, - ovláda vedomosti nadobudnuté v predchádzajúcich lekciách

6.1.5.6 Spôsob a kritériá hodnotenia:

Učiteľ riadiac sa didaktickými a metodickými princípmi, sprostredkuje žiakovi učebnými osnovami predpísané učivo s cieľom vzdelávať a formovať ho.

Predmetom hodnotenia a klasifikácie v predmete ruský jazyk je cieľová komunikačná úroveň žiaka na príslušnej cieľovej úrovni.

Hodnotenie a klasifikácia v ruskom jazyku sleduje základné všeobecné, sociolingvistické a komunikačné kompetencie, ktoré sa prejavujú vo využívaní základných komunikačných zručností: čítanie, písanie, počúvanie, samostatný ústny prejav a rozhovory.

Pri hodnotení sa berú do úvahy tieto aspekty: obsahová primeranosť, plynulosť vyjadrovania, jazyková správnosť a štruktúra odpovede.

Kritériá klasifikácie musia byť v súlade s požadovanou úrovňou ovládania cudzieho jazyka a náročnosť sledovaných javov musí zodpovedať náročnosti definovanej v platných učebných osnovách. Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomné, praktické zručnosti a prezentácia projektov.

Hodnotenie písomných odpovedí:

100% - 90%	1
89% - 75%	2
74% - 50%	3
49% - 30%	4
29% - 0%	5

Hodnotenie jednotlivými klasifikačnými stupňami vychádza z *Metodického pokynu* č. 22/2011 na *hodnotenie žiakov základnej školy*.

6.1.5.7 Prierezové témy:

Multikultúrna výchova:

- tolerancia k iným národom,
- podobnosť slovanských jazykov a zvykov.

Mediálna výchova:

- využitie internetu pri hľadaní informácií.

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- sebahodnotenie, sebakritika,
- ochrana zdravia,
- vzory a ideály v mojom živote,
- pohyb= základ zdravia.

Environmentálna výchova:

- ohrozené druhy zvierat v Rusku.

Ochrana života a zdravia

- bezpečnosť, opatrnosť pri hrách,
- Zásady hygieny – obliekanie sa na rôzne činnosti.

6.1.5.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán :

- interný dokument školy.

6.1.5.9 Učebné zdroje:

Glendová, V. a Kováčiková, E.: Ruský jazyk pre 6. ročník základných škôl.
Pracovný zošit Ruský jazyk pre 6. ročník základných škôl.
Kazeta Ruský jazyk pre 6. ročník základných škôl
Glendová, V. : Ruský jazyk pre 7. ročník základných škôl.
Pracovný zošit Ruský jazyk pre 7. ročník základných škôl.
Kazeta Ruský jazyk pre 7. ročník základných škôl.
Glendová V. : Ruský jazyk pre 8. ročník základných škôl, SPN 2004
Glendová V. : Ruský jazyk pre 8. ročník základných škôl – Pracovný zošit, SPN 2000
Glendová, V. Ruský jazyk pre 9. ročník základných škôl, SPN 2002
Glendová, V. Ruský jazyk pre 9. ročník základných škôl – Pracovný zošit, SPN 2000

6.1.6 Konverzácia v nemeckom jazyku**6.1.6.1 Učebný plán**

Ročník		6.
Počet hodín	ŠVP	0
	ŠkVP	1

6.1.6.2 Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky z cudzieho jazyka z oblasti slovnej zásoby a gramatiky a ich prenos do bežnej komunikácie v cudzom jazyku. Prednostné postavenie má ústny prejav žiaka aj vyučujúceho a dialogické rozprávanie, ktoré sprostredkúva istý komunikačný zámer, komunikačnú situáciu. Predmet sa orientuje na podporu a rozvoj reálnej komunikácie, vyplývajúcej z jazykovo a sociálne primeraných komunikačných textov a situácií. Vedie k podpore interkultúrneho porozumenia a osvojovania si základných pravidiel medziľudskej komunikácie, a to nie len v cudzom jazyku. V súvislosti s komunikačným zámerom rozvíja stratégie rozhovoru, jeho nadviazanie, udržiavanie a ukončenie. Podporuje samostatné používanie jazyka v každodennej praktickej situácii.

6.1.6.3 Organizácia vyučovania

Vyučovanie prebieha vo forme 45 minútovej vyučovacej hodiny a je zamerané na komunikatívnu stránku cudzieho jazyka. Vo výučbe prevláda verbálna komunikácia (ústny prejav), ktorá sústavnými praktickými jazykovými činnosťami pripravuje žiaka na osobný kontakt s nemecky hovoriacim partnerom v bežnej jazykovej situácii.

Metódy a formy vyučovania:

- dialóg, diskusia, rozhovor
- inscenačné metódy (metódy hrania rol)- simulácia stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rol
- zážitkové metódy- vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži
- ✓ práca jednotlivca
- ✓ práca v dvojiciach- mini dialógy, dialógy
- ✓ práca v pléne- jazykové hry, precvičovanie výslovnosti, ústneho prejavu

6.1.6.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti
- má adekvátny ústny prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné

schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické modely logického myslenia

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného dedičstva
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčne zmeny,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Ciele predmetu:

- kognitívne
- zrozumiteľne ovládať výslovnosť slov a slovných spojení
- rozumieť známym každodenným výrazom a základným frázam bežnej komunikácie, ktoré uspokojujú základné komunikačné potreby

- používať jednoduché výrazy vzťahujúce sa na konkrétne situácie
- ovládať základné podmienky konverzácie
- afektívne
- vyjadriť svoj názor, svoju vôľu, schopnosť
- popísať svoje emócie, vymieňať si názory s komunikačným partnerom
- psychomotorické
- nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- klásť otázky a adekvátne na kladené otázky odpovedať
- vypočuť si a podať informácie
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom v každodennej situácii za predpokladu, že komunikačný partner rozpráva zreteľne a pomaly
- viesť jednoduché dialógy
- poznať zásady zdvorilej spoločenskej konverzácie
- pracovať v dvojiciach a v skupinách, vzájomne si pomáhať
- využívať tvorivosť a nápaditosť

6.1.6.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	6.r. KNJ
Rodina a spoločnosť	7
Vzdelávanie a práca	2
Človek a príroda	1
Voľný čas a záľuby	5
Šport	4
Človek a spoločnosť Komunikácia	5
Doprava a cestovanie	4
Krajina, ktorej jazyk sa učím	2
Obchod a služby	2
Krajiny, mestá a miesta	1

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Rodina a spoločnosť	Osobné údaje Moja rodina	<ul style="list-style-type: none"> • pozdraviť sa, odpovedať na pozdrav • predstaviť vlastnú osobu, predstaviť členov svojej rodiny
Vzdelávanie a práca	Moja škola	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadriť svoj názor na spolužiakov a učiteľov, na školské predmety • opísať svoju triedu, ľudí a predmety v nej primeraným jazykom

Človek a príroda	Vzťah k zvieratám Počasie	<ul style="list-style-type: none"> vyjadriť pozitívny/ negatívny vzťah k zvieratám opýtať sa, aké je počasie a reagovať na otázku
Voľný čas a záľuby	Moje záľuby Doba internetu	<ul style="list-style-type: none"> predstaviť svoje záľuby vyjadriť svoj postoj k médiám
Šport	Športy	<ul style="list-style-type: none"> vyjadriť postoj k rôznym druhom športu vyjadriť záujem/ nezáujem
Človek a spoločnosť Komunikácia	Telefonovanie	<ul style="list-style-type: none"> začať, udržiavať a ukončiť telefonický hovor
Doprava a cestovanie	Cestovanie	<ul style="list-style-type: none"> popísať prípravu, priebeh dovolenky charakterizovať vysnívanú dovolenku
Krajina, ktorej jazyk sa učím	Kultúrne zvyky a tradície	<ul style="list-style-type: none"> poznať tradície a zvyklosti sviatkov v nemecky hovoriacich krajinách
Obchod a služby	Na pošte	<ul style="list-style-type: none"> získať informácie o bežných službách na pošte
Krajiny, mestá a miesta	Krajiny a svetadiely	<ul style="list-style-type: none"> rozumieť nemeckým názvom krajín a svetadielov

6.1.6.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Hodnotenie výkonov žiakov sa uskutočňuje podľa všeobecných metodických pokynov formou primeranou veku. V popredí stojí stupeň ovládania jazyka, a na okraji poznatky a vedomosti. Platia pokyny pre hodnotenie a klasifikáciu žiakov Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl.

Najvyšším cieľom hodnotenia výkonov je preskúšanie, príp. kontrola stavu učenia sa jazyka v spojení s pokrokom v učení sa ako informáciou pre vyučujúcich a žiakov o aktuálnej úrovni ovládania jazyka. Až v druhom rade slúži hodnotenie výsledkov formou známok na zisťovanie výkonov. Okrem formálnej známky musí byť pevnou súčasťou neformálneho zisťovania výkonov aj slovné hodnotenie ako informácia pre žiakov a rodičov, ktoré musí byť zrozumiteľné, odôvodnené a pre obe strany jednoznačné.

Pri hodnotení výkonov vyučujúci zohľadňuje nie len aktuálnu úroveň ovládania jazyka, ale aj pokrok, ktorý žiak dosiahol v učení v zmysle podpory motivácie učiť sa jazyky. Celkové hodnotenie výkonu žiaka na konci školského roka sa má uskutočňovať kvalitatívne/holisticky. Popritom beriem ohľad na nasledujúce komponenty:

- 4) Stále výkony počas celého školského roka.
- 5) Pokrok v učení (sa).

6.1.6.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

1. *Schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;*
2. *Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;*
3. *posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;*
4. *Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;*
5. *Rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť;*
6. *Poznávanie rastlín a živočíchov v regióne*
7. *Zvieratá priateľmi človeka*

Dopravná výchova

1. *Osvojiť si zásady bezpečného správania na cestách*

Mediálna výchova

1. *Rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupe od nich*
2. *Viesť k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie*
3. *Uvedomiť si negatívny mediálny vplyv na svoju osobnosť a snaha o jeho elimináciu*
4. *Zmysluplné, kritické a selektívne využívanie médií*

Multikultúrna výchova

1. *Rozvíjať schopnosti spoznávania a tolerancie inej kultúry*
2. *Akceptácia inej kultúry*
3. *Vzťah medzi učiteľmi a žiakmi*
4. *Vzťah medzi školou a rodinou*
5. *Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry*

Osobnostný a sociálny rozvoj

- *Prispievať k utváraniu dobrých vzťahov v triede*
- *Uvedomovať si hodnotu spolupráce*
- *Zodpovednosť za vlastné konanie*
- *Vzťahy v rodine*
- *Pracovitosť*
- *Disciplína, kultivované správanie*
- *Dôslednosť*
- *Úhľadnosť*

Ochrana života a zdravia

1. *Pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza - nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode*

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

1. *Poznať sám seba a svoje schopnosti*
2. *Učiť sa spolupracovať v skupine*
3. *Prezentácia samého seba*
4. *Prezentácia práce v skupine*

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

1. *Poznať školu, okolie školy*
2. *Vianočné a veľkonočné tradície*

6.1.6.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy.

6.1.6.9 Učebné zdroje

- Učebnica Brien, A., Brien S., Dobson, S.: *Projekt Deutsch neu*. Oxford University Press 2003.
Kopp, G., Büttner, S, Alberti, J.: *Planetino 1*, Hueber Verlag 2008.
- Pracovné zošity *Projekt Deutsch, Planetino*
- názorné materiálny, obrázkové príbehy
- nemecké časopisy pre deti a mládež (Hurra, Spitze)

6.2 Matematika a práca s informáciami**6.2.1 Matematika****6.2.1.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	3,5	4	3,5	4	4
	ŠkVP	5	4	5	4	5

6.2.1.2 Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika na 2. stupni ZŠ je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

„Potrebne vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma a v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzdelávacie obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a početové výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu *Čísla, premenná a početové výkony s číslami* sa dokončuje vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiaci sa oboznamujú s algoritmami početových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovníc.

V tematickom okruhu *Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy* žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou reprezentáciou

vo forme, tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu *Geometria a meranie* sa žiaci zoznamujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom, meraním a výpočtom veľkosť uhlov, dĺžok, povrchov a objemov. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

V tematickom okruhu *Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika* sa žiaci naučia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát, rozumieť bežným pravdepodobnostným a štatistickým vyjadreniam.

V tematickom okruhu *Logika, dôvodenie, dôkazy*, ktorý sa prelína celým matematickým učivom, rozvíjajú žiaci svoju schopnosť logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.

6.2.1.3 Organizácia vyučovania

Metódy vyučovania:

- fixačné na upevnenie a prehĺbenie vedomosti a zručnosti
- motivačné: riadený rozhovor a problém
- expozičné: rozhovor, demonštrácia, práca a pomôckami
- problémové: heuristická metóda
- aktivizujúce: práca v dvojiciach a skupinová práca, práca s textom, didaktické hry a pokusy
- vyhľadávanie informácií na internete

6.2.1.4 Kompetencie, ktoré má žiak v jednotlivých tematických okruhoch učiva získať:

CIELE

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiaci získali schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať u žiakov logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiaci by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika na 2. stupni ZŠ má viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

Má podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- používa prirodzené čísla pri opise reálnej situácie
- číta, zapisuje a porovnáva prirodzené čísla, používa, zapisuje a číta vzťah rovnosti a nerovnosti
- zobrazí čísla na číselnej osi
- vykonáva spamäti aj písomne základné počtové výkony
- zaokrúhľuje čísla, vykonáva odhady a kontroluje správnosť výsledkov počtových výkonov
- matematizuje jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a počtových výkonoch a algebrickom aparáte

Dosiahnuté postoje:

- na čísla sa pozerá ako na prostriedky objektívneho poznania reality
- smelšie kvantifikuje realitu okolo seba
- prostredníctvom možnosti kontroly výpočtov spolieha sa na počtovými výkonmi zistené výsledky
- poznaním písmen vo význame čísla získava pocit, že je bohatší o dôležité využiteľné vedomosti

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagrany

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- udáva tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, dopĺňa chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňuje údaje
- vytvára tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie
- objavuje a rieši úlohy z praxe na priamu úmernosť
- znázorňuje údaje na diagrame, z diagramu číta znázornené údaje

Dosiahnuté postoje:

- získava pozitívny vzťah k tvorivému prístupu k údajom
- vidí potrebu samostatnosti pri objavovaní a slovnom vyjadrení výsledkov zistenia
- vytvára naklonenosť k využívaniu grafických prostriedkov vyjadreniu kvantitatívnych súvislostí
- rozvážne posudzuje pravdivosť a nepravdivosť výrokov
- má záujem na zdokonaľovaní svojho logického myslenia, na jeho neustálom rozširovaní a prehľbovaní (triedenie, použitie elementárnych algoritmov, atď.) o prvky kritického myslenia
- získava istotu a kladný vzťah k využívaniu priamej úmernosti pri riešení bežných úloh zo života
- je priaznivo naklonený na rozvíjanie svojich schopností a objavenia pravidelnosti okolo seba
- zoznamuje sa s premennou, pripraví žiaka na iný spôsob prístupu k veličinám a realite.

Geometria a meranie

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu
- pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary, pozná ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu geometrických útvarov
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Dosiahnuté postoje:

- nie je ľahostajný k svojmu okoliu
- dokáže sa sústrediť na objavovanie geometrických tvarov vo svojom okolí
- snaží sa do primeraných praktických problémov vniesť geometriu
- je naklonený v jednote používať odhad, meranie a výpočet
- postupne zvyká na potrebu dôkazu
- snaha o presnosť pri meraniach, konštrukcii a výpočtoch je pre neho samozrejmé
- ochotne používa náčrty znázornenia geometrických telies a predmetov, vyvíja snahu o rozvoj vlastnej priestorovej predstavivosti
- trvá na používaní správnej geometrickej terminológie v praxi.

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria
- vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu
- vykonáva zber, zápis, interpretácia údajov a ich grafické znázornenie
- je schopný orientovať sa v množine údajov
- vie posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu v jednoduchých prípadoch vie rozlíšiť istý a nemožný jav

Dosiahnuté postoje:

- iný spôsob vnímania okolitej skutočnosti
- vedomie určitej nadvlády nad svojím okolím
- uspokojenie nad ovládaním ďalšieho prostriedku riešenia úloh
- uspokojenie nad novým pohľadom na realitu
- spokojnosť nad novo možnosťou zachytávania kvantifikácie reality.

Kľúčové kompetencie:● *kompetencia k celoživotnému učeniu sa*

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

● *sociálne komunikačné kompetencie*

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom jazykoch
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti

● *kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky*

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky)

● *kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií*

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

- *kompetencia riešiť problémy*

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko- kritickom a tvorivom myslení
- je otvorený získavaniu a využívaniu rôznych aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich kľady a zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov

- *kompetencie občianske*

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia

- *kompetencie sociálne a personálne*

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/ nezávislosť ako člen celku
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne a prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch

- *kompetencie pracovné*

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach

- *kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti*

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote

- *kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry*

- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr

V každom ročníku sú povinné tieto písomné previerky:

Názov previerky	Termín vyhodnotenia
Vstupná previerka	Do 30.9.
1. školská písomná skúška	Do 15.11.
2. školská písomná skúška	Do 15.1.
3. školská písomná skúška	Do 15.4.
4. školská písomná skúška	Do 15.6.
Výstupná previerka	Do 20.6.

6.2.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Opakovanie a prehĺbenie učiva z predchádzajúceho ročníka	16			11	
Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión	19				
Počtové výkony s prirodzenými číslami	66	16			
Geometria a meranie	32				
Kruh, kružnica				10	
Riešenie aplikačných úloh	15				
Opakovanie učiva	17				
Uhol a jeho veľkosť		20		16	
Zhodnosť trojuholníkov				2	
Desatinné čísla. Počtové výkony s desatinnými číslami		30			
Obsah obdĺžnika a štvorca		17			
Rovnoбеžník, lichobežník, obsah trojuholníka				21	
Celé čísla. Počtové výkony s celými číslami		14		21	
Objem a povrch kvádra a kocky		24			
Hranoly ich objem a povrch				7	
Kombinatorika		10	18		
Pomer. Priama a nepriama úmernosť			17		
Zlomky. Racionálne čísla			37		
Percentá			28		
Objem a povrch kvádra a kocky			15		

Priama a nepriama úmernosť			36		
Premenná, výraz, rovnica				30	
Pravdepodobnosť a štatistika				6	
Záverečné opakovanie			14	8	30
Mocniny a odmocniny, zápis veľkých čísel					25
Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc					20
Niektoré ďalšie telesá, ich objem a povrch					20
Súmernosť v rovine					15
Pytagorova veta					15
Grafické znázorňovanie závislostí					15
Podobnosť trojuholníkov					15
Štatistika					10

5.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Počtové výkony s prirodzenými číslami	Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti. Násobenie prirodzených čísel písomne. Delenie prirodzených čísel písomne. Deliteľnosť 2, 5, 10. Opačné operácie (sčítanie - odčítanie, násobenie - delenie). Počítanie s približnými číslami. Úlohy na poradie počtových výkonov (porovnanie s poradím na kalkulačke). Slovné úlohy.	Spamäti násobiť a deliť v obore do 100, mimo obor do 100 násobkami 10. Ovládať algoritmus písomného násobenia viacciferným číslom. Ovládať algoritmus písomného delenia viacciferným číslom aj so zvyškom. Vykonať skúšku správnosti delenia. Analyzovať úlohy z hľadiska nutnosti realizácie skúšky správnosti prevedenej počtovej operácie z hľadiska poznania opačnej operácie. Analyzovať text slovnej úlohy, diagnostikovať dané a určiť údaje potrebné pre riešenie úlohy. Nájsť optimálnu stratégiu riešenia. Realizovať jednoduchý zápis riešenia úlohy a odpovede (matematizovať jednoduché reálne situácie). Používať kalkulačku pri overovaní správnosti riešenia úloh na všetky počtové výkony. Analyzovať zápis úlohy obsahujúcej viaceré počtové operácie (aj s použitím zátvoriek). Riešiť úlohy s viacerými počtovými operáciami aj na kalkulačke. Používať vlastnosti počtových výkonov pri optimalizácii riešenia úloh (komutatívnosť, ...). Používať odhad pri zaokrúhľovaní čísel.
Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami	Desatinné číslo a desatinný zlomok. Rád číslice v zápise desatinného čísla. Zobrazenie desatinných čísel na číselnej osi. Vzďialenosť čísel na číselnej osi. Porovnávanie desatinných čísel. Zaokrúhľovanie desatinných čísel. Sčítanie desatinných čísel spamäti. Sčítanie desatinných čísel písomne. Odčítanie desatinných čísel spamäti. Odčítanie desatinných čísel písomne. Sčítanie a odčítanie desatinných čísel s využitím kalkulačky. Slovné úlohy s použitím desatinných čísel. Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000. Premena jednotiek dĺžky a hmotnosti. Násobenie desatinného čísla prirodzeným číslom. Násobenie	Rozoznať prirodzené číslo a desatinné číslo ako spôsob kvantitatívneho vyjadrenia celku. Určiť rád číslice v zápise desatinného čísla. Čítať a zapisovať kladné desatinné čísla. Zobraziť kladné desatinné číslo na číselnej osi. Porovnať desatinné čísla (aj pomocou číselnej osi). Usporiadať desatinné čísla zostupne a vzostupne. Zaokrúhliť kladné desatinné číslo podľa predpisu. Sčítať a odčítať kladné desatinné čísla písomne a pomocou kalkulačky. Rozhodnúť o nutnosti realizácie skúšky správnosti vzhľadom na odčítanie. Násobiť a deliť kladné desatinné čísla násobkami čísla 10 spamäti. Násobiť desatinné číslo prirodzeným a desatinným číslom. Deliť menšie prirodzené číslo väčším. Deliť desatinné číslo prirodzeným a desatinným číslom. Vykonať skúšku správnosti delenia. Aplikovať osvojené poznatky o desatinných číslach a počtových výkonoch pri riešení slovných úloh.

	<p>desatinného čísla desatinným číslom. Delenie menšieho prirodzeného čísla väčším. Delenie desatinného čísla prirodzeným číslom. Delenie desatinného čísla desatinným číslom. Úlohy na poradie počtových operácií. Slovné úlohy s desatinnými číslami. Aritmetický priemer. Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Opačné operácie.</p>	
Obsah obdĺžnika a štvorca	<p>Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti. Premena jednotiek dĺžky v obore desatinných čísel. Obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými rozmermi (aj ako počet štvorcov štvorcovej siete). Obsah štvorca a obdĺžnika s desatinnými rozmermi. Jednotky obsahu. Premena jednotiek obsahu – mm², cm², dm², m², km², ha, a. Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. Slovné úlohy na výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.</p>	<p>Určiť približný obsah rovinného útvaru v štvorcovej sieti a vyjadriť ho v rôznych jednotkách. Vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika v rôznych jednotkách obsahu. Vypočítať stranu štvorca, ak poznáme obsah. Vypočítať jednu zo strán obdĺžnika, ak poznáme obsah a jednu zo strán obdĺžnika. Aplikovať poznatky o štvorci a obdĺžniku pri riešení úloh na obvod a obsah geometrických útvarov zložených zo štvorca a obdĺžnika. Analyzovať a riešiť jednoduché slovné úlohy z reálneho života. Použiť operácie s desatinnými číslami pri premene jednotiek dĺžky a obsahu. Porovnávať veľkosti vyjadrené jednotkami (je väčšie je menšie), usporadúvať veľkosti vyjadrené v jednotkách vzostupne a zostupne.</p>
Uhol a jeho veľkosť, operácie uhlami	<p>Uhol a veľkosť uhla. Meranie uhlov, pomôcky na meranie uhlov, jednotky (stupeň, minúta a ich premena). Rysovanie uhlov. Konštrukcia osi uhla. Porovnávanie uhlov, zhodné uhly. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti. Uhly v trojuholníku. Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti vnútorných uhlov. Uhly vrcholové a susedné. Operácie s uhlami. Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkostí. Násobenie a delenie uhlov dvomi. Grafické sčítanie a odčítanie uhlov. Grafické násobenie a delenie uhlov dvomi.</p>	<p>Popísať uhol. Narysovať uhol danej veľkosti v stupňoch pomocou uhlomera. Narysovať bez uhlomera uhly veľkosti 90°, 180° a 60°. Odmerať veľkosť uhla s presnosťou na stupne. Určiť druh uhla podľa veľkosti (ostrý, pravý, tupý, priamy, väčší ako priamy, plný). Porovnať uhly podľa veľkosti. Premeniť stupne na minúty a naopak. Zostrojíte os uhla. Použiť os uhla pri rysovaní uhla veľkosti 90°, 45°, 30° (delenie uhla na polovice). Sčítajte a odčítajte veľkosti uhlov v stupňoch a minútach výpočtom. Graficky porovnať, sčítajte, odčítajte dva uhly. Násobíte a delíte veľkosť uhla v stupňoch a minútach prirodzeným číslom. Graficky zostrojíte dvojnásobok uhla, polovicu uhla. Určíte typ trojuholníka podľa veľkostí jeho vnútorných uhlov (pravouhlý, ostrouhlý, tupouhlý). Vypočítajte veľkosť tretieho vnútorného uhla v stupňoch a minútach, ak poznáme dva vnútorné uhly. Vypočítajte vonkajšie uhly trojuholníka v stupňoch a minútach, ak poznáme veľkosti vnútorných uhlov. Rozlišovať a vypočítajte veľkosť vrcholového a susedného uhla v stupňoch a minútach v jednoduchých geometrických úlohách.</p>
Kombinatorik a v úlohách	<p>Oboznámenie žiakov s kombinatorikou. Všetky možné usporiadania daného počtu prvkov. Výber a usporiadanie prvkov, úlohy aj s opakovaním prvkov. Riešenie slovných úloh s kombinatorickou motiváciou. Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov.</p>	<p>Objaviť systém na vypisovanie všetkých možností. Systematicky usporiadať daný počet predmetov všetkými možnými spôsobmi do skupín. Vypísať všetky možné usporiadania danej skupiny 2, 3, 4 prvkov, v ktorej záleží na poradí (bez opakovania, s opakovaním). Z daného počtu prvkov vybrať usporiadanú skupinu prvkov menšiu ako je daný počet a určiť počet takto usporiadaných skupín prvkov (bez opakovania, s opakovaním). Riešiť rôzne primerané a jednoduché kombinatorické úlohy. Použiť pravidlo súčinu pri riešení jednoduchých kombinatorických úloh. Popísať graf, tabuľku.</p>

		Rozlišovať druhy grafov. Čítať z grafu, tabuľky. Pracovať s údajmi z grafu, tabuľky. Zhromaždiť údaje na základe zadaných kritérií. Znázorniť zhromažené údaje v tabuľke. Zostrojiť jednoduchý stĺpcový, čiarový graf na základe daných podmienok.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Aplikačné a kontextové úlohy z praxe a bežného života s využitím už nadobudnutých poznatkov a vedomostí.	Reprodukovat' a analyzovat' text slovnej úlohy, kategorizovat' typ úlohy, vykonat' matematizáciu (matematický zápis) daných údajov a neznámych údajov, zhodnotiť možnosti riešenia, navrhnúť riešenie, riešiť úlohu, overiť správnosť riešenia.

Kompetencie, ktoré má žiak získať v 5. ročníku:

- používa prirodzené čísla pri opise reálnej situácie
- číta, zapisuje a porovnáva prirodzené čísla, používa, zapisuje a číta vzťah rovnosti a nerovnosti
- zobrazí čísla na číselnej osi
- vykonáva spamäti aj písomne základné početné výkony (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie)
- zostavuje tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, dopĺňa chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňuje údaje
- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu; dokáže špecifikovať ich jednotlivé prvky (telesová uhlopriečka, vzťah hrán)
- pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary, pozná ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria
- vie posúdiť jednoznačnosť jednoduchých návodov, vyhlášok a nariadení

6. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Početné výkony s prirodzenými číslami	Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti. Násobenie prirodzených čísel písomne. Delenie prirodzených čísel písomne. Deliteľnosť 2, 5, 10.	Spamäti násobiť a deliť v obore do 100, mimo obor do 100 násobkami 10. Ovládať algoritmus písomného násobenia viacciferným číslom. Ovládať algoritmus písomného delenia viacciferným číslom aj so zvyškom. Vykonat'

	<p>Opačné operácie (sčítanie - odčítanie, násobenie - delenie). Počítanie s približnými číslami. Úlohy na poradie početových výkonov (porovnanie s poradím na kalkulačke). Slovné úlohy.</p>	<p>skúšku správnosti delenia. Analyzovať úlohy z hľadiska nutnosti realizácie skúšky správnosti prevedenej početovej operácie z hľadiska poznania opačnej operácie. Analyzovať text slovnej úlohy, diagnostikovať dané a určiť údaje potrebné pre riešenie úlohy. Nájsť optimálnu stratégiu riešenia. Realizovať jednoduchý zápis riešenia úlohy a odpovede (matematizovať jednoduché reálne situácie). Používať kalkulačku pri overovaní správnosti riešenia úloh na všetky početové výkony. Analyzovať zápis úlohy obsahujúcej viaceré početové operácie (aj s použitím zátvoriek). Riešiť úlohy s viacerými početovými operáciami aj na kalkulačke. Používať vlastnosti početových výkonov pri optimalizácii riešenia úloh (komutatívnosť, ...). Používať odhad pri zaokrúhľovaní čísel.</p>
<p>Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami</p>	<p>Desatinné číslo a desatinný zlomok. Rád číslice v zápise desatinného čísla. Zobrazenie desatinných čísel na číselnej osi. Vzďialenosť čísel na číselnej osi. Porovnávanie desatinných čísel. Zaokrúhľovanie desatinných čísel. Sčítanie desatinných čísel spamäti. Sčítanie desatinných čísel písomne. Odčítanie desatinných čísel spamäti. Odčítanie desatinných čísel písomne. Sčítanie a odčítanie desatinných čísel s využitím kalkulačky. Slovné úlohy s použitím desatinných čísel. Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000. Premena jednotiek dĺžky a hmotnosti. Násobenie desatinného čísla prirodzeným číslom. Násobenie desatinného čísla desatinným číslom. Delenie menšieho prirodzeného čísla väčším. Delenie desatinného čísla prirodzeným číslom. Delenie desatinného čísla desatinným číslom. Úlohy na poradie početových operácií. Slovné úlohy s desatinnými číslami. Aritmetický priemer. Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Opačné operácie.</p>	<p>Rozoznať prirodzené číslo a desatinné číslo ako spôsob kvantitatívneho vyjadrenia celku. Určiť rád číslice v zápise desatinného čísla. Čítať a zapisovať kladné desatinné čísla. Zobrazit' kladné desatinné číslo na číselnej osi. Porovnať desatinné čísla (aj pomocou číselnej osi). Usporiadať desatinné čísla zostupne a vzostupne. Zaokrúhliť kladné desatinné číslo podľa predpisu. Sčítať a odčítať kladné desatinné čísla písomne a pomocou kalkulačky. Rozhodnúť o nutnosti realizácie skúšky správnosti vzhľadom na odčítanie. Násobiť a deliť kladné desatinné čísla násobkami čísla 10 spamäti. Násobiť desatinné číslo prirodzeným a desatinným číslom. Deliť menšie prirodzené číslo väčším. Deliť desatinné číslo prirodzeným a desatinným číslom. Vykonať skúšku správnosti delenia. Aplikovať osvojené poznatky o desatinných číslach a početových výkonoch pri riešení slovných úloh.</p>
<p>Obsah obdĺžnika a štvorca</p>	<p>Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti. Premena jednotiek dĺžky v obore desatinných čísel. Obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými rozmermi (aj ako počet štvorcov štvorcovej siete). Obsah štvorca a obdĺžnika s desatinnými rozmermi. Jednotky obsahu. Premena jednotiek obsahu – mm², cm², dm², m², km², ha, a. Výpočet obvodov a</p>	<p>Určiť približný obsah rovinného útvaru v štvorcovej sieti a vyjadriť ho v rôznych jednotkách. Vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika v rôznych jednotkách obsahu. Vypočítať stranu štvorca, ak poznáme obsah. Vypočítať jednu zo strán obdĺžnika, ak poznáme obsah a jednu zo strán obdĺžnika. Aplikovať poznatky o štvorci a obdĺžniku pri riešení úloh na obvod a obsah geometrických útvarov zložených zo štvorca a obdĺžnika. Analyzovať a riešiť jednoduché slovné úlohy z reálneho života. Použiť operácie s</p>

	obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. Slovné úlohy na výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.	desatinnými číslami pri premene jednotiek dĺžky a obsahu. Porovnávať veľkosti vyjadrené jednotkami (je väčšie je menšie), usporadúvať veľkosti vyjadrené v jednotkách vzostupne a zostupne.
Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami	Uhol a veľkosť uhla. Meranie uhlov, pomôcky na meranie uhlov, jednotky (stupeň, minúta a ich premena). Rysovanie uhlov. Konštrukcia osi uhla. Porovnávanie uhlov, zhodné uhly. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti. Uhly v trojuholníku. Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti vnútorných uhlov. Uhly vrcholové a susedné. Operácie s uhlami. Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkostí. Násobenie a delenie uhlov dvomi. Grafické sčítanie a odčítanie uhlov. Grafické násobenie a delenie uhlov dvomi.	Popísať uhol. Narysovať uhol danej veľkosti v stupňoch pomocou uhlomera. Narysovať bez uhlomera uhly veľkosti 90° , 180° a 60° . Odmerať veľkosť uhla s presnosťou na stupne. Určiť druh uhla podľa veľkosti (ostrý, pravý, tupý, priamy, väčší ako priamy, plný). Porovnať uhly podľa veľkosti. Premeniť stupne na minúty a naopak. Zostrojiť os uhla. Použiť os uhla pri rysovaní uhla veľkosti 90° , 45° , 30° (delenie uhla na polovice). Sčítať a odčítať veľkosti uhlov v stupňoch a minútach výpočtom. Graficky porovnať, sčítať, odčítať dva uhly. Násobiť a deliť veľkosť uhla v stupňoch a minútach prirodzeným číslom. Graficky zostrojiť dvojnásobok uhla, polovicu uhla. Určiť typ trojuholníka podľa veľkostí jeho vnútorných uhlov (pravouhlý, ostrouhlý, tupouhlý). Vypočítať veľkosť tretieho vnútorného uhla v stupňoch a minútach, ak poznáme dva vnútorné uhly. Vypočítať vonkajšie uhly trojuholníka v stupňoch a minútach, ak poznáme veľkosti vnútorných uhlov. Rozlišovať a vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla v stupňoch a minútach v jednoduchých geometrických úlohách.
Kombinatorika v úlohách	Oboznámenie žiakov s kombinatorikou. Všetky možné usporiadania daného počtu prvkov. Výber a usporiadanie prvkov, úlohy aj s opakovaním prvkov. Riešenie slovných úloh s kombinatorickou motiváciou. Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov.	Objaviť systém na vypisovanie všetkých možností. Systematicky usporiadať daný počet predmetov všetkými možnými spôsobmi do skupín. Vypísať všetky možné usporiadania danej skupiny 2, 3, 4 prvkov, v ktorej záleží na poradí (bez opakovania, s opakovaním). Z daného počtu prvkov vybrať usporiadanú skupinu prvkov menšiu ako je daný počet a určiť počet takto usporiadaných skupín prvkov (bez opakovania, s opakovaním). Riešiť rôzne primerané a jednoduché kombinatorické úlohy. Použiť pravidlo súčinu pri riešení jednoduchých kombinatorických úloh. Popísať graf, tabuľku. Rozlišovať druhy grafov. Čítať z grafu, tabuľky. Pracovať s údajmi z grafu, tabuľky. Zhromaždiť údaje na základe zadaných kritérií. Znázorniť zhromaždené údaje v tabuľke. Zostrojiť jednoduchý stĺpcový, čiarový graf na základe daných podmienok.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Aplikačné a kontextové úlohy z praxe a bežného života s využitím už nadobudnutých poznatkov a vedomostí.	Reprodukovat' a analyzovať text slovnej úlohy, kategorizovať typ úlohy, vykonať matematizáciu (matematický zápis) daných údajov a neznámych údajov, zhodnotiť možnosti riešenia, navrhnúť riešenie, riešiť úlohu, overiť správnosť riešenia.

Kompetencie, ktoré má žiak získať v 6.ročníku:

- používa prirodzené čísla pri opise reálnej situácie
- číta, zapisuje a porovnáva prirodzené čísla, používa, zapisuje a číta vzťah rovnosti a nerovnosti

- matematizuje jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a početných výkonoch a algebrickom aparáte
- udáva tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, dopĺňa chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňuje údaje
- vytvára tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie
- objavuje a rieši úlohy z praxe na priamu úmernosť
- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu
- pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary, pozná ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu geometrických útvarov
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria
- vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zlomky. Počtové výkony so zlomkami. Racionálne čísla	Pojem zlomku, znázornenie zlomkovej časti z celku. Znázornenie zlomkov na číselnej osi. Rovnosť zlomkov. Rozširovanie a krátenie zlomkov. Základný tvar. Porovnávanie a usporiadanie zlomkov s rovnakým čitateľom alebo menovateľom. Sčítanie a odčítanie zlomkov s rovnakým menovateľom. Sčítanie a odčítanie zlomkov prevodom na spoločného menovateľa, krížové pravidlo. Zmiešané číslo. Násobenie a delenie zlomku prirodzeným číslom a zlomkom. Zlomok a desatinné číslo Počítanie so zlomkami prevodom na desatinné číslo (približne a na kalkulačke).	Čítať, zapisovať a porovnávať zlomky. Poznať a funkčne využívať vyjadrenia celok, časť celku zlomkom. Vykonávať základné početné výkony so zlomkami. Poznať a využívať vzťah medzi zlomkom a desatinným číslom.
Percentá	Percento. Základ, časť prislúchajúca k počtu percent, počet percent. Promile. Použitie promile v praxi. Vzťah percent (promile), zlomkov a desatinných čísel. Znázorňovanie časti celku a počtu percent vhodným diagramom. Jednoduché úrokovanie. Riešenie slovných úloh a podnetových úloh.	Vypočítať 1 percento (%) ako stotinu základu. Rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, hodnotu časti prislúchajúcej k počtu percent a počet percent. Vypočítať 1 promile (‰) ako tisícinu základu. Poznať vzťah medzi zlomkami, percentami a desatinnými číslami. Vypočítať %, 10%, 20%, 25%, 50% bez prechodu cez 1%. Čítať údaje z diagramov (grafov) a zapísať

		znázornenú časť celku percentom a počtom promile a opačne. Znázorniť na základe odhadu časť celku (počtu percent, počtu promile) v kruhovom diagrame. Vykonávať jednoduché úrokovanie.
Objem a povrch kvádra a kocky	Kocka , kváder. Voľné rovnobežné premietanie, obraz kocky a kvádra, viditeľnosť hrán. Telesá zložené z kociek a kvádrov, ich znázorňovanie – nárys, pôdorys, bokorys. Úlohy na rozvoj predstavivosti. Objem telesa, jednotky objemu a ich premena. Objem kvádra a kocky. Sieť kvádra a kocky. Povrch kvádra a kocky. Slovné úlohy s využitím objemu a povrchu kvádra a kocky.	Rozoznať, pomenovať a opísať základné priestorové útvary, nachádzať v realite ich reprezentáciu. Načrtnúť ich aj narysovať. Poznať meracie prostriedky a ich jednotky. Premieňať jednotky obsahu. Vykonať merania a výpočty objemu a povrchu kocky a kvádra. Riešiť geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.
Pomer. Priama a nepriama úmernosť	Pomer, rozdeľovanie celku v danom pomere. Mierka plánu a mapy. Priama a nepriama úmernosť. Jednoduchá trojčlenka (aj zložená). Využitie priamej úmernosti v praxi (kontextové a podnetové úlohy). Znázornenie priamej a nepriamej úmernosti graficky. Graf priamej a nepriamej úmernosti.	Vysvetliť pojmy pomer, prevrátený pomer, postupný pomer. Deliť dané číslo, upraviť dané číslo v danom pomere. Riešiť primerané jednoduché slovné úlohy na pomer rôzneho typu a praktické úlohy s použitím mierky plánu a mapy. Riešiť úlohy z praxe na priamu a nepriamu úmernosť. Riešiť úlohy trojčlenkou. Narysovať graf priamej a nepriamej úmernosti.
Kombinatorik a	Úlohy na tvorbu skupín predmetov a ich počte z oblasti rôznych hier, športu a z rôznych oblastí života (propedeutika variácií). Rôzne spôsoby vypisovania na jednoduchých úlohách (bez podmienok; využiť pravidlo súčtu). Objavovanie možností a zákonitostí. Pravidlo súčinu. Úlohy s podmienkami (propedeutika základných modelov kombinatoriky). Riešenie jednoduchých kombinatorických úloh (na základe hier a pokusov). Riešenie kombinatorických úloh rôznymi metódami (stromový diagram - stromový graf), príprava tabuliek, systematické vypisovanie možností.	Vypisovať všetky možnosti podľa určitého systému. Tvoriť systém ,objavovať spôsob tvorenia všetkých možných riešení . Systematicky usporiadať daný počet predmetov (prvkov, údajov) všetkými možnými spôsobmi do skupín. Určiť spoločnú matematickú podstatu v úlohe a počet všetkých možných usporiadaní. Z daného počtu prvkov vybrať menší počet prvkov, tieto vybrané prvky usporiadať a určiť počet takto vybraných a usporiadaných prvkov (bez opakovania aj s opakováním). Z daného počtu prvkov vybrať usporiadanú skupinu prvkov menšiu ako je daný počet a určiť počet takto usporiadaných skupín prvkov. Zhromažďovať, triediť a systematicky vytvárať všetky možné riešenia. Znázorniť dáta, údaje v tabuľke a stromovým diagramom.

Kompetencie, ktoré má žiak získať v 7.ročníku:

- číta, zapisuje a porovnáva racionálne čísla, pozná a funkčne využíva rôzne spôsoby kvantitatívneho vyjadrenia celok – časť (prirodzeným číslom, zlomkom, desatinným číslom, percentom), rieši kontextové a aplikačné úlohy,
- rieši modelovaním a výpočtom situácie vyjadrené pomerom, pracuje s mierkou máp a plánov,
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a početových výkonoch a alg.aparáte,
- objavuje a rieši úlohy z praxe na priamu a nepriamu úmernosť, znázorňuje údaje na diagrame, z diagramu číta znázornené údaje,

- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu;
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty povrchu a objemu geometrických útvarov
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé zákl.priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu;
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty povrchu a objemu geometrických útvarov
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu
- vykonáva zber, zápis, interpretáciu údajov a ich grafické znázornenie je schopný orientovať sa v množine údajov

8.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Celé čísla. Počtové výkony s celými číslami	Kladné a záporné čísla v rozšírenom obore desatinných čísel. Navzájom opačné čísla. Zobrazenie celých a desatinných (kladných aj záporných) čísel na číselnej osi. Absolútna hodnota čísel, absolútna hodnota nuly. Porovnanie a usporiadanie celých a desatinných (kladných aj záporných) čísel. Sčítanie a odčítanie celých a desatinných (kladných aj záporných) čísel. Počtové operácie s celými a desatinnými (kladnými aj zápornými) číslami. Výpočty so zlomkami (prevodom na desatinné čísla) - kladné a záporné racionálne čísla. Násobenie a delenie celých a desatinných (kladných aj záporných) čísel. Slovné úlohy – kontextové a podnetové, s praktickou tematikou.	Čítať a zapisovať záporné čísla. Rozlíšiť kladné a záporné čísla. Uviesť príklad záporných čísel z bežného života. Určiť k danému číslu opačné číslo. Nájsť dvojice navzájom opačných čísel. Zobraziť záporné číslo na číselnej osi. Určiť absolútnu hodnotu čísla. Určiť absolútnu hodnotu nuly. Porovnať a usporiadať (vzostupne aj zostupne) celé, desatinné (kladné aj záporné) a racionálne (kladné aj záporné) čísla. Sčítavať a odčítavať celé čísla, desatinné čísla (kladné aj záporné) a racionálne čísla (kladné aj záporné). Rozhodnúť, či súčin, resp. podiel dvoch čísel bude kladný alebo záporný. Násobiť a deliť celé čísla, desatinné čísla (kladné aj záporné) a racionálne čísla (kladné aj záporné). Riešiť slovné úlohy na počtové operácie s celými číslami, kladnými aj zápornými desatinnými číslami, kladnými aj zápornými racionálnymi číslami.
Premenná, výraz, rovnica	Číselný výraz. Druhy zátvoriek. Poradie početných operácií z viacerými zátvorkami. Úprava číselných výrazov.	Osvojiť si pojem číselný výraz. Sčítavať, odčítavať, násobiť a deliť primerané číselné výrazy. Určiť počet členov v číselnom výraze. Vypočítavať

	<p>Zostavenie číselných výrazov z textu. Výraz s premennou / premennými. Premenná. Jednočlen, dvojčlen, trojčlen. Hodnota výrazu. Výpočet hodnoty výrazu pri danej hodnote premennej / premenných. Zápis vzťahov vychádzajúcich z jednotlivých operácií, z porovnávaní. Počtové operácie s výrazmi. Lineárna rovnica s formálnym zápisom, neznáma, premenná, koreň rovnice. Metóda overenia pri riešení jednoduchých úloh. Ekvivalentné úpravy pri riešení jednoduchých lineárnych rovníc. Vzorce. Vyjadrenie a výpočet neznámej z jednoduchého vzorca. Dopotávavanie chýbajúcich údajov v jednoduchých vzorcach. Pravouhlá sústava súradníc. Znázorňovanie priamej a nepriamej úmernosti graficky.</p>	<p>hodnotu číselného výrazu. Rozhodnúť o rovnosti / nerovnosti dvoch číselných výrazov. Riešiť jednoduché slovné úlohy vedúce k lineárnej rovnici. Overiť skúškou správnosti, či dané číslo je riešením slovnej úlohy. Rozlišovať medzi číselným výrazom a výrazom s premennou. Určiť počet premenných vo výraze s premennou. Určiť počet členov vo výraze s premennou. Zostaviť jednoduchý výraz s premennou. Určiť hodnotu výrazu, keď je daná hodnota premennej. Sčítavať a odčítavať výrazy s premennou. Násobiť a deliť primerané výrazy s premennou číslom rôznym od nuly. Overiť, či dané číslo je koreňom rovnice. Riešiť jednoduché lineárne rovnice. Vyjadriť a vypočítať neznámu z jednoduchých vzorcov. Vyznačiť body vo vhodne zvolenej pravouhle sústave súradníc v rovine. Určiť súradnice daného bodu zobrazeného v pravouhle sústave súradníc. Znázorniť graf priamej a nepriamej úmernosti v pravouhle sústave súradníc (ako propedeutika).</p>
Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov	<p>Trojuholník, základné prvky a vlastnosti. Uhly v trojuholníku. Súčet uhlov v trojuholníku. Vonkajšie a vnútorné uhly trojuholníka. Typy trojuholníkov podľa uhlov a strán. Trojuholník určený stranami – veta sss, trojuholníková nerovnosť. Trojuholník určený stranami a uhlami – vety sus, usu. Konštrukcia trojuholníka – jej jednoznačnosť a súvis so zhodnosťou. Rovnoramenný a rovnostranný trojuholník. Konštrukcia pravidelného šesťuholníka. Výška trojuholníka, konštrukcia výšok. Ortocentrum. Stredné priečky trojuholníka, ich veľkosť. Ťažnica, ťažisko, vzdialenosť ťažiska od vrcholu, od strany. Kružnica opísaná a v vpísaná. Konštrukčné úlohy.</p>	<p>Popísať trojuholník, jeho základné vlastnosti. Objaviť vetu o súčte veľkostí vnútorných uhlov trojuholníka. Vypočítať vonkajšie uhly trojuholníka. Samostatne riešiť úlohy s využitím vlastností vnútorných a vonkajších uhlov. Vykonať rozbor konštrukčnej úlohy. Vysvetliť a zapísať postup konštrukcie trojuholníka pomocou skôr osvojenej matematickej symboliky. Zostrojiť trojuholník podľa konštrukčného postupu s využitím vety sss, sus a usu. Vykonať skúšku (splnenie podmienok úlohy) správnosti konštrukcie trojuholníka. Narysovať pravidelný šesťuholník. Objaviť vetu o trojuholníkovej nerovnosti pri konštrukcii trojuholníka podľa sss. Objaviť vetu o súčte vnútorného a vonkajšieho uhla pri tom istom vrchole trojuholníka. Popísať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník a ich vlastnosti. Poznať a uviesť príklady rovnostranného a rovnoramenného trojuholníka z reálneho života. Poznať vlastnosti výšok v trojuholníku. Zostrojiť výšky trojuholníka. Zostrojiť priesečník výšok v ľubovoľnom trojuholníku. Zostrojiť a poznať vlastnosti stredných priečok trojuholníka. Zostrojiť a poznať vlastnosti ťažníc trojuholníka. Zostrojiť kružnicu opísanú trojuholníku. Zostrojiť kružnicu vpísanú trojuholníku. Riešiť konštrukčné úlohy s využitím poznatkov o konštrukcii trojuholníka.</p>
Rovnoбеžníky, lichobežníky, obsah trojuholníka	<p>Rovnoбеžky preťaté priamkou. Súhlasné a striedavé uhly pri rovnoбеžkách. Rovnoбеžník - základné vlastnosti. Štvorec a kosoštvorec - základné vlastnosti. Obdĺžnik a kosodĺžnik - základné vlastnosti. Výška rovnoбеžníka. Konštrukcia rovnoбеžníkov. Lichobežník - základné vlastnosti. Typy lichobežníkov (pravouhlý, rovnoramenný - základné vlastnosti). Konštrukcia lichobežníkov. Obvod a obsah kosoštvorca, kosodĺžnika,</p>	<p>Zostrojiť dve rovnoбеžné priamky preťaté priečkou. Určiť a vymenovať súhlasné a striedavé uhly. Poznať vlastnosti súhlasných a striedavých uhlov. Načrtnúť a pomenovať rovnoбеžníky: štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik a poznať ich základné vlastnosti (strany, vnútorné uhly, uhlopriečky, priesečník uhlopriečok). Rozlišovať jednotlivé typy rovnoбеžníkov. Narysovať štvorec, obdĺžnik, rovnoбеžník, kosoštvorec, kosodĺžnik, označiť všetky základné prvky. Zostrojiť a odmerať v rovnoбеžníku jeho dve výšky. Načrtnúť lichobežník, pomenovať a</p>

	trojuholníka, lichobežníka. Slovné úlohy na obvody a obsahy z praxe.	opísať jeho základné prvky. Rozlíšiť typ lichobežníka. Zostrojiť ľubovoľný typ lichobežníka podľa zadáných prvkov a na základe konštrukčného postupu. Riešiť primerané konštrukčné úlohy pre rovnobežníky a lichobežníky s využitím vlastností konštrukcie trojuholníka. Poznať a aplikovať v úlohách z bežného života základné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu štvorca, kosoštvorca, obdĺžnika, kosodĺžnika, trojuholníka a lichobežníka s využitím premeny jednotiek dĺžky a obsahu.
Kruh, kružnica	Kruh a kružnica - základné vlastnosti. Vzájomná poloha kružnice a priamky - sečnica, nesečnica, tetiva. Os tetivy. Dotyčnica, poloha dotyčnice voči príslušnému polomeru. Trojuholníky zostrojené nad priemerom kružnice. Talesova kružnica. Vzájomná poloha dvoch kružníc. Kružnicový oblúk, kruhový výsek, stredový uhol. Kruhový odsek. Obsah kruhu. Dĺžka kružnice, obvod kruhu. Obsahu medzikružia. Slovné úlohy z praxe na výpočet obsahu kruhu a obvodu kružnice.	Poznať základné vlastnosti kružnice, kruhu. Rozlišovať medzi kruhom a kružnicou. Zostrojiť a pomocou matematickej symboliky zapísať kružnicu a kruh s daným stredom a polomerom (priemerom). Vysvetliť vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice (kruhu). Určiť vzájomnú polohu kružnice a priamky. Zostrojiť dotyčnicu ku kružnici v danom bode kružnice, aj dotyčnicu prechádzajúcu daným bodom vo vonkajšej oblasti mimo kružnice. Slovné popísať postup tejto konštrukcie. Poznať Talesovu vetu. Vyznačiť na kružnici kružnicový oblúk. Vyznačiť kruhový výsek prislúchajúci danému stredovému uhlu a naopak. Vyznačiť kruhový odsek. Určiť a odmerať stredový uhol. Poznať približnú hodnotu Ludolfovoho čísla π . Vypočítať obvod a obsah kruhu a dĺžku kružnice. Vypočítať obsah medzikružia ako rozdiel obsahov dvoch kruhov.
Hranoly	Hranol, jeho znázornenie a sieť. Objem a povrch hranola. Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu hranola (aj v slovných úlohách z praxe).	Načrtnúť kocku, kváder, hranol vo voľnom rovnobežnom premietaní. Poznať vlastnosti podstavy a plášt'a hranola. Určiť počet hrán, stien a vrcholov hranola. Zostrojiť sieť kolmého hranola. Aplikovať príslušné vzorce na výpočet objemu a povrchu hranola v slovných úlohách.
Pravdepodobnosť, štatistika	Pravdepodobnostné hry a pokusy. Rôzne úlohy na porovnávanie šancí rôznych udalostí. Číselné porovnávanie šancí. Plánovitý zber údajov a ich systemizácia pri jednoduchých a primeraných experimentoch. Zobrazenie skupín údajov, tvorba grafov a diagramov.	Porovnávať rôzne udalosti z pohľadu ich pravdepodobnosti. Uskutočňovať jednoduché a primerané experimenty. Posúdiť a rozlíšiť možné, náhodné a nemožné udalosti. Rozhodnúť o pravdepodobnosti udalosti. Plánovite a systematicky zhromažďovať, triediť a spracovať údaje v experimente. Vybrať štatistický súbor zo zhromaždených údajov. Zaznamenávať a usporadúvať údaje do tabuľky. Čítať a interpretovať údaje z tabuľky, z kruhového a stĺpcového diagramu. Znázorniť údaje kruhovým diagramom a stĺpcovým grafom.
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Aplikačné a kontextové úlohy z praxe a bežného života s využitím už nadobudnutých poznatkov a vedomostí.	Reprodukovať a analyzovať text slovnej úlohy, kategorizovať typ úlohy, vykonať matematizáciu (matematický zápis) daných údajov a neznámych údajov, zhodnotiť možnosti riešenia, navrhnuť riešenie, riešiť úlohu, overiť správnosť riešenia.

<p>Ravnobežníky, lichobežníky. Obsah trojuholníka</p>	<p>Ravnobežky preťaté priamkou (priečkou). Striedavé a súhlasné uhly pri ravnobežkách.</p> <p>Ravnobežníky a ich základné vlastnosti vyplývajúce z ravnobežnosti. Výška ravnobežníka. Konštrukcia ravnobežníkov.</p> <p>Lichobežník. Pravouhlý a ravnoramenný lichobežník, objav niektorých ich vlastností. Jednoduché konštrukcie ravnobežníkov a lichobežníka.</p> <p>Obsah a obvod kosoštvorca, kosodĺžnika a trojuholníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života).</p> <p>Obvod a obsah lichobežníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe</p>	<p>Vedieť zostrojiť dve ravnobežné priamky (ravnobežky) a, b, ktoré sú preťaté priečkou p. Vedieť určiť a vymenovať súhlasné a striedavé uhly pri dvoch ravnobežných priamkach preťatých priečkou. Poznať vlastnosti súhlasných a striedavých uhlov.</p> <p>Načrtnúť a pomenovať ravnobežníky: štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik a poznať ich základné vlastnosti (o stranách, vnútorných uhloch, uhlopriečkach a ich priesečníku). Správne rozlišovať (vedieť vysvetliť rozdiel). Narysovať štvorec, obdĺžnik, ravnobežník, kosoštvorec, kosodĺžnik správne označiť všetky ich základné prvky. Zostrojiť a odmerať v ravnobežníku jeho dve výšky Načrtnúť lichobežník, pomenovať a opísať jeho základné prvky. Vedieť zostrojiť ľubovoľný lichobežník (obecný, pravouhlý, ravnoramenný) podľa zadaných prvkov a na základe konštrukčného postupu. Vedieť riešiť a narysovať primerané konštrukčné úlohy pre štvoruholníky s využitím vlastností konštrukcie trojuholníka .</p> <p>Poznať základné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu štvorca, kosoštvorca, obdĺžnika, kosodĺžnika , trojuholníka a lichobežníka. Vypočítať obvod a obsah útvarov. Riešiť slovné (kontextové a podnetové) úlohy z reálneho života s využitím poznatkov o obsahu a obvode ravnobežníkov, trojuholníka a s využitím premeny jednotiek dĺžky a obsahu.</p>
<p>Hranoly, ich objem a povrch.</p>	<p>Hranol, jeho znázornenie a sieť. Objem a povrch hranola.</p>	<p>Načrtnúť kocku, kváder, hranol vo voľnom ravnobežnom premietaní. Poznať vlastnosti podstavy a plášťa hranola. Vedieť určiť počet hrán, stien a vrcholov hranola. Zostrojiť sieť kolmého hranola. Vedieť použiť príslušné vzorce na výpočet objemu a povrchu (kocky, hranola a kvádra). Vypočítať objem a povrch kocky, hranola a kvádra (aj v slovných úlohách).</p>
<p>Kruh, kružnica</p>	<p>Kruh, kružnica. Dotyčnica ku kružnici, jej poloha voči príslušnému polomeru. Tetiva kružnice.</p>	<p>Zostrojiť a zapísať kružnicu a kruh s daným polomerom (alebo polomerom). Vedieť vysvetliť vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice (kruhu). Určiť vzájomnú polohu kružnice a priamky Zostrojiť dotyčnicu ku kružnici v určenom bode ležiacom na kružnici, ale aj z daného bodu, ktorý leží mimo kružnice zvonku a opísať (stačí slovne) postup tejto</p>

	<p>Kružnicový oblúk a kruhový výsek (odsek), ich stredový uhol.</p> <p>Obsah kruhu a dĺžka kružnice (obvod kruhu). Medzikružie. Kontextové úlohy.</p>	<p>konštrukcie približnou metódou aj pomocou Talesovej kružnice. Vedieť na kružnici vyznačiť kružnicový oblúk, prípadne kružnicový oblúk prislúchajúci danému stredovému uhlu.. Vedieť v kruhu vyznačiť kruhový výsek, prípadne kruhový výsek prislúchajúci danému stredovému uhlu. Vedieť v kruhu vyznačiť kruhový odsek Vedieť určiť a odmerať stredový uhol Poznať približné hodnoty Ludolfovoho čísla π Vedieť vypočítať obsah kruhu a dĺžku kružnice Poznať základné vzťahy (vzorce) pre výpočet obsahu kruhu a dĺžky kružnice.</p>
Pravdepodobnosť a štatistika	<p>Pravdepodobnostné hry a pokusy. Rôzne úlohy na porovnávanie šancí rôznych udalostí. Číselné porovnávanie šancí.</p> <p>Plánovitý zber údajov a ich systemizácia pri jednoduchých a primeraných experimentoch</p> <p>Zobrazenie skupín údajov, tvorba grafova diagramov.</p>	<p>Získať skúsenosti z porovnávania rôznych udalostí z pohľadu na ich mieru pravdepodobnosti. Vedieť uskutočňovať jednoduché a primerané experimenty. Vedieť posúdiť a rozlíšiť možné, ale aj nemožné udalosti. Vedieť rozhodnúť o pravdepodobnosti udalosti.</p> <p>Vedieť spracovať, plánovite a systematicky zhromažďovať a triediť údaje v experimente. Zo zhromaždených údajov vybrať štatistický súbor. Vypočítať aritmetický priemer z primeraných údajov.</p> <p>Zaznamenávať a usporadúvať údaje do tabuľky.</p> <p>Čítať (interpretovať) údaje z tabuľky, z kruhového diagramu a z stĺpcového grafu. Znázorniť údaje z tabuľky kruhovým diagramom a stĺpcovým grafom.</p>
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	<p>Aplikačné a kontextové úlohy z praxe a bežného života s využitím už nadobudnutých poznatkov a vedomostí.</p>	<p>Reprodukovať a analyzovať text slovnej úlohy, kategorizovať typ úlohy, vykonať matematizáciu (matematický zápis) daných údajov a neznámych údajov, zhodnotiť možnosti riešenia, navrhnúť riešenie, riešiť úlohu, overiť správnosť riešenia.</p>

Kompetencie, ktoré má žiak získať v 8.ročníku:

- číta, zapisuje a porovnáva kladné a záporné celé čísla, používa, zapisuje a číta vzťah rovnosti a nerovnosti, zobrazí čísla na číselnej osi, vykonáva spamäti aj písomne základné početné výkony (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie),
- vykonáva odhady a kontroluje správnosť výsledkov početných výkonov, rieši kontextové a aplikačné úlohy,
- matematizuje jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla (premennú, určí hodnotu výrazu), tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a početných výkonoch a alg.aparáte, matematizuje a rieši reálnu situáciu pomocou rovníc,

- o objavuje funkčné vzťahy medzi premennými,
- o pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné a priestorové útvary, pozná ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami,
- o vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu, obsahu, povrchu a objemu geometrických útvarov
- o pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- o pozná a ovláda vety o zhodnosti trojuholníkov, pozná spôsob merania uhlov a počítanie s uhlami, využíva vlastnosti známych dvojíc uhlov (susedné, striedavé a súhlasné) pri výpočte vnútorných a vonkajších uhlov rovinných útvarov,
- o analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- o vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu
- o vykonáva zber, zápis, interpretáciu údajov a ich grafické znázornenie je schopný orientovať sa v množine údajov
- o vie posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu, v jednoduchých prípadoch vie rozlíšiť istý a nemožný jav.

9. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Mocniny a odmocniny	Druhá a tretia mocnina a odmocnina. Mocniny s mocniteľom – prirodzeným číslom. Mocniny čísla 10, predpony a ich súvis s mocninami.	Prečítať správne zápis druhej a tretej mocniny ľubovoľného racionálneho čísla a určiť v ňom mocnenca (základ) a mocniteľa (exponent). Vedieť zapísať druhú a tretiu mocninu ľubovoľného racionálneho čísla ako súčin rovnakých činiteľov. Zapísať aj súčin konkrétneho väčšieho počtu rovnakých činiteľov do tvaru mocniny a opačne. Vedieť vysvetliť vzťah $x^2 = (-x)^2$ a $x^3 = (-x)^3$. Prečítať správne zápis druhej a tretej odmocniny ľubovoľného kladného racionálneho čísla a určiť v ňom stupeň odmocnenia a odmocnenca (základ). Vedieť zapísať druhú a tretiu odmocninu kladného racionálneho čísla. Poznať zápis n-tej mocniny ľubovoľného čísla a, kde n je prirodzené číslo (a^n). Vypočítať druhú mocninu ľubovoľného racionálneho čísla a druhú odmocninu kladného racionálneho čísla na kalkulačke.
	Zápis veľkých čísel v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$ a $n \in \mathbb{N}$) a práca s takýmito	Vypočítať spamäti hodnotu druhej a tretej mocniny malých prirodzených čísel

	<p>číslami na kalkulačke. Vytváranie predstavy o veľmi veľkých a veľmi malých číslach.</p>	<p>a hodnotu druhej odmocniny z čísel 4, 9, 16, 25, ..., 100. Vedieť zapísať ako mocninu čísla: 100, 1000, 10000, ...</p>
	<p>Počítanie s veľkými číslami, zaokrúhľovanie a odhad výsledku.</p>	<p>Vedieť zapísať veľmi veľké čísla v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$ a $n \in \mathbb{N}$). Napr.: $70\,000 = 7 \cdot 10^4$. Riešiť primerané numerické a slovné úlohy s veľkými číslami s využitím zručností odhadu a zaokrúhľovania. Používať zaokrúhľovanie a odhad pri riešení praktických úloh.</p>
Riešenie lineárnych rovníc a nerovnic	<p>Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc pomocou ekvivalentných úprav. Riešenie jednoduchých lineárnych nerovnic, ich vzťah k príslušnej lineárnej rovnici. Ako propedeutika jednoduché grafické znázornenie riešenia</p>	<p>Vedieť rozhodnúť o rovnosti (nerovnosti) dvoch číselných (algebraických) výrazov. Vedieť rozlíšiť zápisy rovnosti, nerovnosti, rovnice, nerovnice. Riešiť jednoduchú lineárnu rovnicu (napr. $2x + 3 = 3x - 6$) a urobiť skúšku správnosti. Riešiť jednoduché lineárne nerovnice (napr.: $2(x + 8) > 42$). Riešiť lineárne rovnice, napr.: $\frac{x-3}{2} - \frac{x+1}{4} = \frac{1}{8}$</p>
	<p>Riešenie lineárnych rovníc s neznámou v menovateli. Vyjadrenie neznámej zo vzorca.</p>	<p>Riešiť jednoduché rovnice s neznámou v menovateli (napr.: $12 - \frac{3x}{x} = 5$). Vedieť urobiť skúšku správnosti riešenia lineárnej rovnice s neznámou v menovateli. Vedieť určiť podmienky riešenia rovnice (výrazu) s neznámou v menovateli. Vedieť vyjadriť neznámu zo vzorca (z primeraných matematických a fyzikálnych vzorcov).</p>
	<p>Riešenie slovných (kontextových) úloh, ktoré sa dajú riešiť pomocou lineárnej rovnice alebo nerovnice.</p>	<p>Vedieť urobiť zápis úlohy a zapísať postup riešenia slovnej úlohy. Vedieť určiť a vybrať vhodnú stratégiu riešenia slovnej úlohy (rovnica, nerovnica, tipovaním, ...). Riešiť jednoduché slovné (kontextové) úlohy vedúce k lineárnej rovnici (nerovnici). Vedieť overiť správnosť riešenia slovnej úlohy.</p>
Niektoré ďalšie telesá, ich objem a povrch	<p>Valec, ihlan, kužeľ a ich siete.</p>	<p>Vedieť opísať valec, ihlan, a pomenovať ich základné prvky. kužeľ Vedieť určiť počet hrán, stien a vrcholov ihlana. Náčrtnúť valec, ihlan, kužeľ vo voľnom rovnoobežnom premietaní. Zostrojiť sieť valca, ihlana, kužeľa.</p>
	<p>Guľa a rez guľou. Objem a povrch gule.</p>	<p>Vedieť opísať guľu a pomenovať jej základné prvky. Dosadením do vzorcov vedieť vypočítať objem a povrch gule.</p>
	<p>Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule (aj</p>	<p>Používať vzorce pre výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule.</p>

	v slovných úlohách z praxe).	Riešiť primerané slovné úlohy na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule.
Súmernosť v rovine	Osová súmernosť, os súmernosti. Stredová súmernosť, stred súmernosti.	Vedieť určiť či sú geometrické útvary súmerné podľa osi resp. podľa stredy. Nájsť os súmernosti osovo súmerného útvaru.
	Konštrukcia obrazu v osovej súmernosti. Konštrukcia obrazu v stredovej súmernosti.	Zostrojiteľ obraz bodu, úsečky, priamky, kružnice alebo jednoduchého útvaru (obrazca) zloženého z úsečiek a častí kružnice v osovej (aj v stredovej) súmernosti.
	Ukážky osovej a stredovej súmernosti – útvarov (aj v štvorcovej sieti).	Vedieť určiť osi súmernosti (štvorec, obdĺžnik, trojuholníky, kružnica – kruh, atď.) Vedieť určiť stredovo súmerné rovinné útvary (štvorec, obdĺžnik, kruh).
Pytagorova veta	Pytagorova veta, jej odvodenie.	Poznať a vymenovať základné prvky pravouhlého trojuholníka (odvesna, prepona, súčet dvoch ostrých uhlov je 90 stupňov) Vedieť pre aký útvar platí Pytagorova veta. Poznať a vedieť formuláciu Pytagorovej vety a jej význam. Zapísať Pytagorovu vetu vzťahom $c^2 = a^2 + b^2$, ale aj vzťahom pri danom označení strán pravouhlého trojuholníka. Samostatne vyjadriť a zapísať zo základného vzťahu Pytagorovej vety obsah štvorca nad odvesnou a ($a^2 = c^2 - b^2$) a nad odvesnou b ($b^2 = c^2 - a^2$). Vyjadriť vzťah pre výpočet odvesien a, b ($a = \sqrt{c^2 - b^2}$, $b = \sqrt{c^2 - a^2}$) alebo ich druhých mocnín. Vedieť vypočítať dĺžku tretej strany pravouhlého trojuholníka, ak sú známe dĺžky jeho dvoch zvyšných strán.
	Použitie Pytagorovej vety pri riešení praktických úloh.	Samostatne používať Pytagorovu vetu na riešenie kontextových úloh z reálneho života
Grafické znázorňovania závislosti	Karteziánsky (pravouhlý - dvojrozmerný) súradnicový systém.	Opísať a zostrojiteľ pravouhlý súradnicový systém. Zobraziť bod (úsečku, trojuholník, atď.) v pravouhlom súradnicovom systéme (napr. A[3 ; 2]; úsečka XY, ak X[2 ; -4] a Y[-3 ; 3], atď....).
	Rôzne spôsoby znázorňovania – grafy závislostí. Súvis grafus niektorými základnými vlastnosťami závislostí (rast, klesanie, najväčšie a najmenšie hodnoty).	Zostrojiteľ graf lineárnej závislosti podľa údajov z tabuľky pre hodnoty x a y. Vedieť opísať základné vlastnosti grafu lineárnej funkcie (lineárnej závislosti) – tvar grafu, súvislosť čísla k v predpise lineárnej funkcie $y = kx + q$ s jej rastom alebo klesaním.
	Lineárna závislosť (lineárna funkcia), jej vlastnosti a graf. Všeobecná rovnica lineárnej funkcie: $y = k \cdot x + q$; ($k \neq 0$) Parametre k a q v lineárnej funkcii.	Vedieť uviesť dvojicu veličín, medzi ktorými je lineárna funkčná súvislosť. Vedieť zostaviť tabuľku a zostrojiteľ graf lineárnej funkcie v obore reálnych čísel. Poznať význam koeficientov k a q v predpise lineárnej funkcie $y = kx + q$.

	Graf priamej a nepriamej úmernosti.	Vedieť určiť, či je lineárna funkcia rastúca (klesajúca). Vedieť zapísať tvar konštantnej funkcie napr. $y = a$, kde a je reálne číslo. Čítať údaje z grafu priamej a nepriamej úmernosti a vedieť ich použiť pri výpočte. Vedieť určiť druhú súradnicu bodu, ktorý leží na grafe. Riešiť slovné úlohy na využitie závislosti prvkov v priamej a nepriamej úmernosti.
Podobnosť trojuholníkov	Podobnosť geometrických útvarov, pomer podobnosti.	Vedieť vysvetliť podstatu podobnosti dvoch geometrických útvarov. Rozhodnúť o podobnosti dvojice daných útvarov v rovine (štvorce, obdĺžniky, trojuholníky, atď.). Vypočítať pomer podobnosti k pre dva rovinné útvary. Vedieť použiť pomer podobnosti k k dvoch podobných rovinných útvarov pri výpočtovej a primeranej konštrukčnej úlohe.
	Podobnosť trojuholníkov. Riešenie primeraných matematických (numerických) a konštrukčných úloh.	Poznať základné vety trojuholníkov (sss, sus, uu). o podobnosti Na základe viet o podobnosti trojuholníkov riešiť primerané matematické (numerické) a konštrukčné úlohy. Vedieť použiť pomer podobnosti k k dvoch podobných útvarov pri výpočtovej úlohe.
	Použitie podobnosti pri meraní výšok a vzdialeností, topografické práce v reálnych situáciách.	Vedieť využívať vlastností podobností trojuholníkov pri riešení praktických úloh zo života pri meraní (odhadovaní) vzdialeností a výšok. Riešiť jednoduché praktické topografické úlohy s využitím vlastností podobnosti trojuholníkov. Vedieť určiť skutočnú vzdialenosť – mierka mapy a skutočné rozmery predmetov – mierka plánu.
Štatistika	Štatistické prieskumy, triedenie, náhodný výber. Realizácia vlastných jednoduchých štatistických prieskumov - projektov, ich spracovanie.	Vedieť zrealizovať primeraný štatistický prieskum. Vedieť popísať triedenie štatistických jednotiek a náhodný výber zo súboru. Pripraviť a spracovať jednoduchý vlastný projekt zameraný na štatistický prieskum určitej udalosti s vyjadrením početnosti určitého javu. Riešiť primerané úlohy zo štatistiky s využitím výpočtu aritmetického priemeru.
	Tabuľky, grafy a diagramy, ich čítanie, interpretácia a tvorba, prechod od jedného typu znázornenia k inému.	Vedieť spracovávať získané hodnoty - údaje z vlastného štatistického prieskumu do tabuľky. Interpretovať údaje z tabuľky a prostredníctvom viacerých druhov diagramov - grafov, (kruhový, koláčový, úsečkový, stĺpcový, spojnicový) znázorniť hodnoty - údaje.

Kompetencie, ktoré má žiak získať v 9. ročníku:

- matematizuje jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla (premennú určí hodnotu výrazu)
- matematizuje a rieši reálnu situáciu pomocou rovníc a ich sústav
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a početných výkonoch a algebrickom aparáte
- objavuje funkčné vzťahy medzi premennými a znázorňuje ich v pravouhlej súradnicovej sústave
- vyjadří lineárne funkcie rovnicou, tabuľkou, grafom, vie uviesť príklady nelineárnych funkcií vytvára tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie
- znázorňuje údaje na diagrame, z diagramu číta znázornené údaje
- používa k argumentácii a pri výpočtoch vety o zhodnosti a podobnosti trojuholníkov
- rozoznáva a modeluje osovo a stredovo súmerné útvary v rovine, manipulatívnu činnosťou získava schopnosť pochopiť a osvojiť si jednoduché geometrické transformácie, pozná základné vlastnosti dvojíc súmerných útvarov a vie ich využívať pri jednoduchých konštrukciách
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu, obsahu, povrchu a objemu geometrických útvarov
- analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- vykonáva zber, zápis, interpretáciu údajov a ich grafické znázornenie
- je schopný orientovať sa v množine údajov
- vie posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu, v jednoduchých prípadoch vie rozlíšiť istý a nemožný jav
- posúdi pravdivosť alebo nepravdivosť matematických výrokov

6.2.1.6 Spôsob a kritériá hodnotenia

Žiaci v matematike budú hodnotení podľa *Metodického pokynu* č. 22/2011 na *hodnotenie žiakov základnej školy*.

Hodnotiace portfólio:

Práce v hodnotiacom portfóliu: Povinné - 4 školské úlohy

Voliteľné - zapojenie sa do súťaží: Matematická olympiáda, Matematická pytagoriáda, Matematický klokan

Žiaci budú na hodinách matematiky hodnotení známku. Hodnotiť sa budú ústne odpovede a písomné prejavy žiakov (školské písomné práce, tematické kontrolné práce, priebežné kontrolné práce, vstupné a výstupné testy, krátke päťminútovky.). Dôležité bude aj sebahodnotenie žiakov a hodnotenie spolužiakmi.

Hodnotenie písomných prác

- 100 – 90% - 1 výborný
- 89 – 75% - 2 chválitebný
- 74 – 50% - 3 dobrý
- 49 – 30% - 4 dostatočný
- 29 – 0% - 5 nedostatočný

6.2.1.7 Prierezové témy***Multikultúrna výchova***

- rozvoj tolerancie, rešpektu voči iným národom
- práca s detskými časopismi

Ochrana života a zdravia

- správne držanie tela, poriadok pri práci
- zdravá výživa.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- cvičenia zmyslového vnímania
- kreativita (tvorenie viet)
- cvičenia sebakontroly
- relaxácia, psychohygiena
- cvičenie pamäti
- spolupráca v skupine a v dvojiciach
- spolupatričnosť

Dopravná výchova

- bezpečnosť pri cestovaní
- vedieť prezentovať sám seba
- druhy dopravných prostriedkov.

Environmentálna výchova

- správne držanie tela, poriadok pri práci
- správne reagovanie v krízových situáciách
- správne držanie tela, poriadok pri práci
- prevencia proti šikanovaniu, agresivite.
- podpora sebaúcty, sebadôvery

6.2.1.8 Tématický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.2.1.9 Učebné zdroje

- Na podporu a aktiváciu vyučovania sa použijú: - učebnice
- zbierky úloh
  - vlastná databáza úloh
  - internet: matematické hry, hlavolamy, testy, hádanky a hry
  - pomôcky na rysovanie a modelovanie útvarov, kocky

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
J.Žabka, P. Černek Matematika 5 1. a 2. časť	Tabuľa, PC, dataprojektor	Učebnica, číselná os, kalkulačka, prezentácie	Internet, edukačný softvér spoločnosti DIDAKTA, Cvičenia v Hot-Potatoes, Internetové hry, interaktívne testy vo Wordw a Exceli, pracovné listy, internetové stránky na matematiku
J.Žabka, P. Černek: Matematika 6 1. a 2. časť,	Tabuľa, PC, dataprojektor	Učebnica, číselná os, kalkulačka, zbierka úloh,	
J.Žabka, P. Černek: Matematika 7 1. a 2. časť	Tabuľa, PC, dataprojektor	Učebnica, kalkulačka, historické poznámky, zbierka úloh, príklady	
J.Žabka, P. Černek Matematika 8 1. a 2. časť	Tabuľa, PC, dataprojektor		
V.Koľbaská, Matematika 9 1. časť.	Tabuľa, PC, dataprojektor	Učebnica, číselná os, kalkulačka, zbierka úloh,	

6.2.2 Informatika

6.2.2.1 Učebný plán

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
hodín	ŠkVP	1	1	0	1	0

6.2.2.2 Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

6.2.2.3 Organizácia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Motivačné metódy využijeme na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, akými sú:

- *motivačné rozprávanie* (citové približovanie obsahu učenia)
- *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- *motivačná demonštrácia* (vzbudenie záujmu pomocou ukážky)

Expozičné metódy používané pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva)
- *inštruktáž* (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu)

Problémové metódy majú v tomto predmete významné miesto:

- *projektová metóda*

Organizačné formy:

- *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),

6.2.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci:

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním.
- rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov);
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);
- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť;
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov.
- rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať);
- rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o seba vzdelávanie;
- naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

6.2.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Informácie okolo nás	16	9		5	
Komunikácia prostredníctvom IKT	7	5		5	
Informačná spoločnosť	3	5		11	
Princíp fungovania IKT	7	5		3	
Postupy, riešenie problémov, algoritmicke myslenie		9		9	

Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:

- **Informácie okolo nás**
- **Komunikácia prostredníctvom IKT**
- **Postupy, riešenie problémov, algoritmicke myslenie**
- **Princípy fungovania IKT**
- **Informačná spoločnosť**

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimedialna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmicke myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmi ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmickeho myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT.

Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečinkami),
4. lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

5. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informácie okolo nás		
Informácia	Informačná spoločnosť. História informatiky. Údaje, informácie, počítač, program.	- vie spôsoby využitia počítača v bežnom živote - pozná históriu informatiky - vie, že informatika sa zaoberá rôznorodými informáciami
Spracovanie grafickej informácie.	Program Skicár – panel nástrojov. Pozvánka, plagát.	-vie používať panel nástrojov pri tvorbe a úprave obrázku -vie vytvoriť návrh pozvánky, plagátu
Textový editor	Textový editor – popis prostredia. Písmo, formátovanie. WordArt, Klipart, Odsek. Obrázok v texte. Kopírovanie, mazanie, presun textu. Úprava strany. Rozprávkavka s obrázkami v texte. Vizitka. Plagát na tému: Zdravý životný štýl, ochrana zdravia.	- vie vytvoriť a upraviť textový dokument - vie používať operácie v textovom editore - vie vytvoriť vizitku, rozprávkavku s obrázkami, plagát
Prezentačný softvér	Popis prostredia. Základné pojmy. Jednoduché prezentácie	-vie vytvoriť jednoduchú prezentáciu v Powerpointe, - zvláda prácu so snímkami, jednoduché úpravy prezentácií v Powerpointe.
Komunikácia prostredníctvom IKT		
Práca s internetom.	Prehliadač stránok, adresa webovej stránky. Vyhľadávanie informácií, rozšírené vyhľadávanie.	-vie efektívne využívať PC na získavanie vzdialených informácií -pozná rozdiel medzi interaktívnou

	Neinteraktívna komunikácia - E -pošta, používanie emailu. Interaktívna komunikácia – okamžité správy (ICQ, Skype, chat).	a neinteraktívnu informáciou a vedieť ich využívať -uvedomí si bezpečnostné riziká pri práci s internetom - pozná netiketu
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie.		
Programovanie	Úvod do programovania. Postup, zápis, etapy riešenia problémov.	- nadobudne schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT - pozná pojmy algoritmus, program, programovanie
Princípy fungovania IKT		
Hardvér, softvér.	Vstupno /výstupné zariadenia.	- vie základné poznatky o pojmoch hardvér a softvér - ovláda obsluhu počítača
Operačný systém.	Súbory - typy, priečinkov, dokument – manipulácia s nimi.	- vie vytvoriť priečinok, pracovať súčasne s viacerými priečinkami a dokumentmi
Informačná spoločnosť.		
Informačné technológie v praxi.	IKT v oblasti vzdelávania, kultúry, domácnosti, výroby, výskumu, dopravy, zdravotníctva, bankovníctva.	- pozná využitie IKT v spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo.....)
Riziká informačných technológií.	Vírusy. Antivírusové programy – spôsob a význam ich využitia. Počítačová kriminalita.	- chápe šírenie počítačových vírusov, ich odhaľovanie a odstraňovanie - pozná bezpečnosť na internete, ochranu počítača a riziko počítačovej kriminality
Právne aspekty.	Autorské práva - licencie na programy, texty, dokumenty, obrázky , hudbu. Freeware, Shareware.	- chápe autorské práva, rozdiel v legálnom a nelegálnom šírení rôznych programov, textov, dokumentov atď.

6. ročník

<i>Tematický celok</i>	<i>Obsahový štandard</i>	<i>Výkonový štandard</i>
Princípy fungovania IKT		
Vstupno /výstupné zariadenia. Skener.	Skenovanie obrázkov. Úprava skenovaného obrázku	-ovláda obsluhu počítača -vie samostatne používať skener
Médiá na ukladanie dát	Ukladanie informácií na rôzne médiá Kapacity médií a ich porovnanie	-vie porovnať rôzne kapacity médií -pozná zálohovacie médiá -vie správne uložiť informácie na rôzne médiá a pracovať s nimi
Informácie okolo nás		
Prezentačný softvér – MS Powerpoint	Prezentácie	- vie vytvárať jednoduché prezentácie

Textový editor	Textová informácia, základy vytvárania malých a stredných dokumentov Otváranie dokumentov a ich tlač Hlavička a päta Pravopis Gramatika Úprava strany. Jednoduché tabuľky	- vie vytvoriť a upraviť textový dokument - vie používať operácie v textovom editore - vie vložiť do dokumentu hlavičku a päta, skontrolovať gramatiku - vie vytvoriť jednoduchú tabuľku v textovom editore
Komunikácia prostredníctvom IKT		
Práca s internetom.	Prehliadač stránok, adresa webovej stránky. Vyhľadanie informácií, rozšírené vyhľadanie. Školský web. Internetový obchod	-vie efektívne využívať PC na získavanie vzdialených informácií -uvedomí si bezpečnostné riziká pri práci s internetom -vie pracovať so školským webom -získa základné informácie o obchodovaní na internete
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie.		
Baltík	Úvod do programovania. Postup, zápis, etapy riešenia problémov. Popis prostredia. Popis programovacieho jazyka. Popis režimov- skladať scénu, čarovať scénu, programovať – začiatok.	- nadobudne schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT - pozná pojmy algoritmus, program, programovanie - vie vytvoriť jednoduchý program v programovacom prostredí
Informačná spoločnosť.		
Informačné technológie v praxi.	IKT v oblasti vzdelávania, kultúry, domácnosti, výroby, výskumu, dopravy, zdravotníctva, bankovníctva.	- pozná využitie IKT v spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo.....)
Legálnosť používania programov.	Autorské práva - licencie na programy, texty, dokumenty, obrázky, hudbu. Freeware, Shareware.	- chápe autorské práva, rozdiel v legálnom a nelegálnom šírení rôznych programov, textov, dokumentov atď.

8.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informačná spoločnosť	Vstupné, výstupné zariadenia, hardvér, softvér Počítačová sieť, vírus, antivírusové programy, licencie programov Použitie obrázkov a textov z internetu Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu	Poznať pojmy HW a SW, vedieť čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, poznať rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií. Vedieť vyhľadať a správne používať multimediálne súbory na internete Pochopiť legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu.

	<p>Autorské práva Open Source</p> <p>Riziká technológií</p>	<p>Poznať rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencie.</p> <p>Vie na internete vyhľadať a posúdiť programy s rôznymi stupňami licencie.</p> <p>Oboznámiť sa s freewarovým balíkom programov na tvorbu textov, prezentácií – open office</p> <p>Kompatibilita aplikácií.</p> <p>Pochopiť riziká, ktoré so sebou prinášajú moderné IKT.</p> <p>Chápať potrebu overenie informácií z internetového zdroja.</p> <p>Pochopiť zásady bezpečnosti pri práci s internetom</p> <p>Poznať riziká vyskytujúce sa na internete</p>
Informácie okolo nás	<p>Bit, bajt, číselné sústavy</p> <p>Digitálna fotografia, úprava fotografie</p> <p>Zvukové, textové informácie</p>	<p>Vedieť vysvetliť: pojmy bit, bajt, číselné sústavy. Prevod z desiatkovej sústavy do dvojkovej (delíme 2). Používať digitálny fotoaparát a preniesť fotky do počítača, v počítači ich upraviť v jednoduchom programe.</p> <p>Vedieť ako sa zvuk a text dostáva do počítača, ako sa šíri zvuk.</p>
Princípy fungovania IKT	<p>Operačný systém – správca úloh, zálohovanie údajov</p> <p>Formáty súborov, vlastnosti súborov, kompresia, dekompresia</p> <p>Princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP</p>	<p>Oboznámiť sa s úlohami operačných systémov, vedieť pracovať so súbormi a priečkami. Poznať formát a typy súborov.</p> <p>Vedieť pojmy: adresa, doména, IP, netiketa</p>
Komunikácia prostredníctvom IKT	<p>Online komunikácia (chat) – cez komunikačný softvér</p> <p>Interaktívna komunikácia</p> <p>Komunikácia on-line</p> <p>Sociálne siete</p>	<p>Používať niektorý z nástrojov na interaktívnej komunikácie.</p> <p>Poznať nástroje na interaktívnu komunikáciu.</p> <p>Vedieť sa prihlásiť k svojmu účtu a nadviazať online komunikáciu. Vedieť využívať nástroje ako icq, skype.</p> <p>Využiť aplikácie vo vyučovacom procese.</p> <p>Vedieť zaregistrovať sa na sociálnych sieťach.</p> <p>Poznať zásady správania a hlavne bezpečnosti pri používaní sociálnych sietí.</p> <p>Poznať riziká pri zverejňovaní osobných informácií na internete.</p>
Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie	<p>Imagine – úvod do imagine, elementárne príkazy (vpred, vpravo, vľavo, farby, pero, hrúbka), príkaz opakuj, príkaz n-uholník, precvičenie príkazov</p>	<p>Vedieť rozvíjať svoje algoritmické myslenie - vedieť zapísať postup riešenia, etapy riešenia problémov,</p> <p>Poznať programovací jazyk, vedieť používať elementárny príkaz</p> <p>Žiak dokáže zapisovať a interpretovať postupy do formálneho zápisu, demonštruje v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním</p>

6.2.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení priebežne a výsledné hodnotenie bude zohľadňovať individuálne napredovanie žiaka.

- Preukázanie zručností v práci s textovým dokumentom
- Preukázanie zručností v práci s grafickým editorom
- Preukázanie zručností v práci s internetom
- Tvorba programu v detskom programovacom prostredí
- Preukázanie zručností s využitím viacerých nástrojov pri spracovaní záverečného projektu
- Preukázanie zručností samostatnej práce s počítačom a so súbormi
- Preukázanie zručností vo využívaní poznatkov,
- Preukázanie spolupráce pri spoločných projektoch
- práca na hodine – tvorivosť, aktivita

Formy overovania vedomostí a schopností žiakov

- praktická práca s počítačom
- spracovanie projektov a prác k danej téme
- samostatné aktivity
- problémové úlohy
- projektové a skupinové práce
- využívanie IKT k štúdiu iných predmetov
- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka

Základné pravidlá hodnotenie prospechu klasifikáciou

Prospech žiaka pri priebežnom hodnotení sa klasifikuje stupňami:

1 – výborný, 2 – chválibežný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný.

Pri hodnotení žiaka využívame Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy (Gestorský útvar: sekcia regionálneho školstva tel.: 59374416 č.:2011-3121/12824:4-921)

Do klasifikácie sa premieta hodnotenie úrovne dosahovaných vedomostí, zručností, postup a práce s informáciami a tvorivosť žiaka. Hodnotenie bude prebiehať priebežne v celom časovom období a výsledná známka sa stanovuje na základe dostatočného množstva rôznych podkladov.

Klasifikuje sa vždy len dostatočne prebrané a precvičené učivo.

Žiak má právo si svoje prípadné neúspešné hodnotenie opraviť (po dohode s vyučujúcim).

Sebahodnotenie

Žiak má právo vysvetliť svoje postupy pri práci s technológiami a sám vyjadriť názor na úroveň svojej práce.

Vyučujúci vysvetlí svoje hodnotenie tak, aby žiak bez pochybností vedel, prečo bol hodnotený danou známkou

6.2.2.7 Prierezové témy

Mediálna výchova

- Práca s internetom.
- Informačné technológie v praxi.

Environmentálna výchova

- Spracovanie grafickej informácie.
- Rozprávkami s obrázkami v texte.
- Práca s internetom.
- Informačné technológie v praxi.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Pozvánka, plagát. Vizitka.
- Rozprávka s obrázkami v texte.
- Plagát na tému: Zdravý životný štýl, ochrana zdravia.
- projekt Maľované čítanie.

Ochrana života a zdravia

- Plagát na tému: Zdravý životný štýl, ochrana zdravia.

6.2.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.2.2.9 Učebné zdroje

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Blaho, Kalaš: Tvorivá informatika - Prvý zošit z programovania + CD CD-2005-5665/87721:09	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet
	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet
Varga, Hrušecká: Tvorivá informatika - Prvý	dataprojektor,	pracovné listy	Internet

zošit s internetom CD-2006-11016/26870-2:092 Salanci: Tvorivá informatika - Prvý zošit o obrázkoch + CD CD-2005-3046/28747-23:092 Blaho, Salanci: Tvorivá informatika - Prvý zošit o práci s textom + CD CD-2007-14051/28982-1:092 Kalaš, Winczer: Tvorivá informatika - Informatika okolo nás CD-2007-15414/32261-2:092 Kalaš a kol.: Tvorivá informatika - Prvý zošit o práci s číslami + CD Kalaš a kol.: Tvorivá informatika-Druhý zošit s internetom	notebook, počítače		
	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet
	dataprojektor, notebook, počítače	pracovné listy	Internet

6.2.3 Mladý informatik**6.2.3.1 Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet	ŠVP	0	0	0
hodín	ŠkVP	1	1	1

6.2.3.2 Charakteristika predmetu

Predmet má dôležité postavenie vo vzdelávaní žiakov, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Budovať informatickú kultúru, t.j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov.

6.2.3.3 Organizácia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Motivačné metódy využijeme na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, akými sú:

- *motivačné rozprávanie* (citové približovanie obsahu učenia)
- *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- *motivačná demonštrácia* (vzbudenie záujmu pomocou ukážky)

Expozičné metódy používané pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva)
- *inštruktáž* (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu)

Problémové metódy majú v tomto predmete významné miesto:

- *projektová metóda*

Organizačné formy:

- *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),

Metódy práce:

riadený rozhovor, demonštrácia, metóda problémového výkladu, názorné vyučovanie, motivácia žiakov, skupinová práca žiakov, individuálna práca žiakov, praktická činnosť žiakov, samostatná práca žiakov

6.2.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

CIELE

- získať informácie a následne ich spracovať,
- algoritmicky myslieť a využívať tieto schopnosti v reálnom živote,
- samostatne, systematicky a logicky myslieť,
- pracovať s myšou, klávesnicou,
- pochopiť, že počítač nie je len zdrojom zábavy ale prostriedkom, pomocou ktorého sa dajú realizovať nápady, predstavy, tvorivé plány,
- prejaviteľ estetické cítenie (formálna stránka výstupov),
- pracovať samostatne (individuálne riešenia úloh, samoštúdium).

7. ročník

- vedieť základné postupy pri práci s textom.
- vedieť vytvoriť vlastný dokument, vedieť upraviť hotový dokument.
- vedieť vytvoriť tabuľku v textovom editore.
- vedieť vytvoriť jednoduchú tabuľku v tabuľkovom kalkulátore.
- poznať základné pravidlá prezentovania informácií.
- vedieť odprezentovať svoju prácu.
- pochopiť dôležitosť nastavenia prezentácie voči prezentujúcim.

8. ročník

- získať zručnosť vo vkladaní rôznych obrázkov a grafických prvkov do dokumentu
- vedieť správne nastaviť tlačiareň
- naučiť sa efektívne pracovať s textom
- vedieť vytvoriť a upravovať tabuľky vo word-ovskom dokumente
- získať znalosti o podmienenom formátovaní v exceli, vedieť ho správne a efektívne využívať

9.ročník

- vedieť používať šablóny v exceli
- vedieť upraviť tabuľku
- vedieť vytvoriť graf z tabuľky
- poznať základné vzorce v exceli
- naučiť sa efektívne využívať vzorce
- vedieť používať funkcie excelu pri činnostiach, ktoré priamo nesúvisia s vytváraním a používaním tabuliek
- získať „cit“ pri používaní rôznych farebných schém
- vedieť zakomponovať grafické objekty do prezentácie
- vedieť vytvoriť vlastnú prezentáciu na ľubovoľnú tému

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovátnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovátny zmeny,

- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,
- Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:**
- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám.

6.2.3.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	7.r MIA	8.r MIA	9.r MIA
MS Word	17	25	
MS Excel	8	8	18
MS Powerpoint	8		15

7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informácie okolo nás	MS Word - Operácie s programom - Kopírovanie textu - Mazanie, premiestňovanie textu - Formátovanie textu - Panely nástrojov - Obrázky v texte - Cliparty - Wordart	Vedieť základné postupy pri práci s textom. Vedieť nastaviť riadkovanie, zarovnanie textu, vedieť opraviť chyby v texte, vedieť vyhľadať slová, vedieť vložiť WordArt, symboly, vedieť vytvoriť zoznam, vedieť vložiť . Vedieť nastaviť strany dokumentu. Vedieť vytlačiť dokument. Vedieť vytvoriť vlastný dokument, vedieť upraviť hotový dokument. Vedieť vytvoriť tabuľku v textovom editore. Vedieť využívať nástroj na kontrolu pravopisu. Vedieť vložiť odrážky. Vedieť formátovať text, meniť font, rez, veľkosť, farbu písma. Vedieť vložiť obrázok do textu – z clipartu. Vedieť základné úpravy obrázka v texte.
	MS Excel - Bunky, vzťahy medzi nimi - Vytváranie tabuliek - Formátovanie tabuliek - Grafy v exceli	Vedieť vytvoriť jednoduchú tabuľku v tabuľkovom kalkulátore. Chápať pojmom bunka, vzťahy medzi bunkami. Vedieť základné formátovanie bunky a práca s bunkou – veľkosť bunky, kopírovanie. Vedieť vytvoriť graf z tabuľky a orientovať sa v ňom.
	MS Powerpoint - Operácie s programom - Pokročilé funkcie - Jednoduché prezentácie	Vedieť základné pravidlá prezentovania informácií. Vedieť vysvetliť pojmy prezentácia, snímka. Vedieť vkladať snímku do prezentácie. Vedieť nastaviť rozloženie snímky. Vedieť vložiť návrh snímky, animácie. Vedieť nastaviť prechody snímok. Vedieť vložiť do snímky obrázok.

		Vedieť odprezentovať svoju prácu. Pochopiť dôležitosť nastavenia prezentácie voči prezentujúcim.
--	--	---

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informácie okolo nás	MS Word <ul style="list-style-type: none"> - Obrázky z internetu - Wordart - Formátovanie obrázkov - Kreslenie vo worde - Tlač dokumentu - Odseky, pravítka - Číslovanie strán - Hlavička a päta - Stĺpce - Tabuľky vo worde - Formátovanie tabuľky - Grafy - Konverzia textu na tabuľku a naopak 	Získať zručnosť vo vkladaní rôznych obrázkov a grafických prvkov do dokumentu Vedieť upravovať obrázky a grafické elementy v dokumente Vedieť pripraviť dokument na tlač Správne nastaviť tlačiareň Pracovať s dokumentom, spoznať ďalšie možnosti úprav dokumentu Efektívne pracovať s textom Vedieť vytvoriť a upravovať tabuľky vo word-ovskom dokumente Práca s grafmi vo worde
	MS Excel <ul style="list-style-type: none"> - podmienené formátovanie - úprava pred tlačou - výber tlačovej zostavy 	Zopakovať vedomosti o Exceli Získať znalosti o podmienenom formátovaní, vedieť ho správne a efektívne využívať Vedieť správne nastaviť tlač excelovského dokumentu Správne zvoliť oblasť tlače a efektívne tlačiť dokument

9. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informácie okolo nás	MS Excel <ul style="list-style-type: none"> - podmienené formátovanie - šablóny - motívy a štýly - úprava vzhľadu tabuľky - grafy - vzorce - filtrácia a radenie dát 	Zopakovať doterajšie vedomosti a praktické zručnosti Vedieť používať šablóny v exceli Vedieť vytvárať šablóny v exceli Efektívne využívať motívy a štýly pri vytváraní tabuliek Vedieť upraviť tabuľku, zmeniť vzhľad hotovej tabuľky Vedieť vytvoriť graf z tabuľky Vedieť zmeniť typ grafu a správne určiť typ grafu podľa obsahu tabuľky Poznať základné vzorce v exceli Efektívne využívať vzorce Poznať princípy filtrácie dát a efektívne ich využívať Vedieť používať funkcie excelu pri činnostiach, ktoré priamo nesúvisia s vytváraním a používaním tabuliek
	MS Powerpoint <ul style="list-style-type: none"> - pracovné prostredie - farby a farebné schémy - grafické objekty - tabuľky - videoklipy 	Zopakovať vedomosti o prezentáciách Vedieť efektívne využívať a používať farebné schémy pri vytváraní prezentácií Získať „cit“ pri používaní rôznych farebných schém Vedieť zakomponovať grafické objekty do prezentácie Efektívne využitie videa a zvuku pri prezentácii

	- zvuk - zvláštne efekty - animácie vlastné prezentácie	a v samotnej prezentácii Vedieť naanimovať jednotlivé snímky prezentácie a efektívne používať rôzne špeciálne efekty Vedieť vytvoriť vlastnú prezentáciu na ľubovoľnú tému.
--	--	--

6.2.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení priebežne a výsledné hodnotenie bude zohľadňovať individuálne napredovanie žiaka.

- Preukázanie zručností v práci s textovým dokumentom
- Preukázanie zručností v práci s grafickým editorom
- Preukázanie zručností v práci s internetom
- Tvorba programu v detskom programovacom prostredí
- Preukázanie zručností s využitím viacerých nástrojov pri spracovaní záverečného projektu
- Preukázanie zručností samostatnej práce s počítačom a so súbormi
- Preukázanie zručností vo využívaní poznatkov,
- Preukázanie spolupráce pri spoločných projektoch
- práca na hodine – tvorivosť, aktivita

Formy overovania vedomostí a schopností žiakov

- praktická práca s počítačom
- spracovanie projektov a prác k danej téme
- samostatné aktivity
- problémové úlohy
- projektové a skupinové práce
- využívanie IKT k štúdiu iných predmetov
- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka

Základné pravidlá hodnotenie prospechu klasifikáciou

Prospech žiaka pri priebežnom hodnotení sa klasifikuje stupňami:

1 – výborný, 2 – chválibebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný.

Pri hodnotení žiaka využívame **Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy** (Gestorský útvar: sekcia regionálneho školstva tel.: 59374416 č.:2011-3121/12824:4-921)

Do klasifikácie sa premieta hodnotenie **úrovne dosahovaných vedomostí, zručností, postup a práce s informáciami a tvorivosť žiaka**. Hodnotenie bude prebiehať **priebežne** v celom časovom období a výsledná známka sa stanovuje na základe **dostatočného množstva rôznych podkladov**.

Klasifikuje sa vždy len **dostatočne prebrané a precvičené učivo**.

Žiak má právo si svoje **prípadné neúspešné hodnotenie opraviť** (po dohode s vyučujúcim).

Sebahodnotenie

Žiak má právo vysvetliť svoje postupy pri práci s technológiami a sám vyjadriť názor na úroveň svojej práce.

Vyučujúci vysvetlí svoje hodnotenie tak, aby žiak bez pochybností vedel, prečo bol hodnotený danou známkou

6.2.3.7 Prierezové témy

Mediálna výchova

- Práca s internetom.
- Informačné technológie v praxi.

Environmentálna výchova

- Spracovanie grafickej informácie.
- Rozprávka s obrázkami v texte.
- Práca s internetom.
- Informačné technológie v praxi.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Pozvánka, plagát. Vizitka.
- Rozprávka s obrázkami v texte.
- Plagát na tému: Zdravý životný štýl, ochrana zdravia.
- projekt Maľované čítanie.

Ochrana života a zdravia

- Plagát na tému: Zdravý životný štýl, ochrana zdravia.

6.2.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.2.3.9 Učebné zdroje

Názov tematického celku	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Informácie okolo nás	PC Tlačiareň Tabuľa	Ukážky prác žiakov Program Skicár Word	Internet
Komunikácia prostredníctvom IKT	PC Tabuľa		Internet
Postupy, riešenie problémov	PC Tabuľa	Program Baltik Program Cirkus šaša Tomáša	Internet
Princípy fungovania IKT	PC Tlačiareň Skener USB kľúč		Internet

	CD DVD MP3 prehrávač Tabuľa		
Informačná spoločnosť	PC Tabuľa	Jednoduché hry Výučbové programy	Jednoduché hry Výučbové programy Internet

6.3 Človek a príroda**6.3.1 Fyzika****6.3.1.1 Učebný plán**

Ročník		6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	2	1
	ŠkVP	1	1	2	2

6.3.1.2. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitosti je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzne s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitosti na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spraví prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti. Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz. Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

6.3.1.3 Organizácia vyučovania**Formy a metódy práce:**

a) podľa vzťahu k osobnosti - individuálne, skupinové a hromadné

- b) podľa charakteru vyučovacieho prostredia - vyučovanie v triede, vyučovanie v odbornej učebni, domáce úlohy a exkurzia
c) podľa dĺžky trvania - 45 min. vyučovacie hodiny

6.3.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

CIELE PREDMETU

Kognitívne:

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Psychomotorické:

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Afektívne:

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.
- uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,

- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM FYZIKY

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

Kľúčové kompetencie:

Kkompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzi osobných vzťahoch

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomuje si význam a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultívovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.3.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín			
	6.r	7.r	8.r	9.r
SILA A POHYB. PRÁCA. ENERGIA			43	
MAGNETICKÉ A ELEKTRICKÉ JAVY.				15
ELEKTRICKÝ OBVOD				35
SKÚMANIE VLASTNOSTI KVAPALÍN , PLYNOV A PEVNÝCH TELIES	19			
SPRÁVANIE TELIES V KVAPALINÁCH A V PLYNOCH	14			
TEPLOTA. SKÚMANIE PREMIEN SKUPENSTVA LÁTOK		18		
TEPLO		15		
SVETLO			23	
ASTRONÓMIA				16

6.ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných telies.	Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť. Využitie vlastností kvapalín. Meranie objemu kvapalín. Jednotky objemu 1 ml, 1 l. Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínanosť, deliteľnosť. Spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín a plynov. Zhrnutie vlastností kvapalín a plynov.	- overiť jednoduchým experimentom vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies · porovnať a vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies · rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti telies · správne použiť pojem fyzikálna vlastnosť · použiť stratégiu riešenia problémov predpoklad – experiment – potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu · vykonať zápis nameranej hodnoty fyzikálnej veličiny zaznamenať pozorovania a namerané hodnoty fyzikálnych veličín do tabuľky · zostrojiť graf lineárnej závislosti a použiť graf napr. pri odhade dĺžky
	Deliteľnosť, krehkosť, tvrdosť, pružnosť pevných látok. Skúmanie vlastností pevných látok. Meranie hmotnosti pevných telies(jednotky hmotnosti 1 kg, 1g). Meranie hmotnosti kvapalín a plynov. Meranie dĺžky(jednotky dĺžky 1mm, 1cm, 1m, 1km) Meranie objemu pevných(geometricky pravidelných aj nepravidelných) telies. Spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies. Zhrnutie vlastností pevných telies.	- merať prakticky dĺžku rôznymi meradlami, - viesť zápisy o výsledkoch merania, spracovať viacnásobné meranie, diskutovať o presnosti merania - vedieť odmerať objem kvapalín, pravidelných aj nepravidelných telies pomocou odmerných valcov

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Správanie telies v kvapalinách a plynoch	<p>Vplyv hmotnosti na správanie telies vo vode (meranie hmotnosti a objemu plávajúcich telies, vznášajúcich a potápajúcich sa telies). Vplyv objemu a tvaru telies na ich správanie vo vode. Hustota pevných látok (jednotky hustoty 1kg/m^3, 1g/cm^3). Hustota kvapalín (odčítanie hustoty látky z grafu, experimentálne určenie hustoty rôznych kvapalín). Zhrnutie správania sa telies.</p> <p>Objem kvapaliny vytlačenej telesami (meranie vytlačeného objemu vody plávajúcimi a potápajúcimi sa telesami, porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny, porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny). Správanie telies v kvapalinách s rôznou hustotou. Vplyv teploty na hustotu. Hustota plynov (pozorovanie správania sa mydlových bubliniek vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch). Zhrnutie správania telies v plynoch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - postupovať podľa návodu stratégie: formulovanie problému > vyslovenie hypotézy > realizácia pokusov a meraní > spracovanie posúdenie a interpretovanie výsledkov meraní · zostrojiť graf hustoty pre telesá z rovnakej látky, určiť z grafu hodnotu hustoty · aplikovať zistenie, že hmotnosť telesa plávajúceho v kvapaline a hmotnosť telesom vytlačeného objemu kvapaliny sú rovnaké · prakticky určiť hustotu malých telies · pracovať s tabuľkami MFCHT · identifikovať neznámu látku podľa jej hustoty · riešiť jednoduché výpočtové úlohy · vysvetliť vybrané javy z bežného života pomocou hustoty · získať informácie k tvorbe projektu · tvorivo využiť získané poznatky a informácie na vypracovanie projektu · podieľať sa na práci v tíme · prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede · v rámci hodnotenia projektov v triede vybrať najlepší projekt a svoj výber zdôvodniť

7.ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Teplota. Skúmanie premien skupenstva látok	<p>Meranie teploty. Teplomér (jednotka teploty 1°C, teplomer, modelovanie zostrojenia Celsiovoho teplomera). Meranie času. Meranie teploty v priebehu času (jednotky času 1 s, 1 min, 1 h). Premena kvapaliny na plyn. Vyparovanie. Var (bod varu). Tlak vzduchu a var. Premeny plynu na kvapalinu. Kondenzácia (zistiť ovanie teploty rosného bodu). Modelovanie dažďa. Zhrnutie premien látok. Topenie a tuhnutie (napr. ľadu, parafínu). Topenie (zostrojenie grafu z nameraných hodnôt). Tuhnutie. Zhotovenie zariadení na meteorologické pozorovania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znázorniť reálny teplomer modelom · analyzovať grafy, vysvetliť priebeh čiary grafu · porovnať dva grafy a z priebehu ich čiar určiť ich spoločné a rozdielne znaky · využiť PC pri zostrojení grafov · vypracovať záznam údajov z meteorologických pozorovaní, navrhnuť tabuľku, porovnať údaje v triede, prezentovať údaje aj formou grafov · navrhnuť experiment, ktorý by umožnil zistiť hodnotu rosného bodu napr. v triede · opísať kolobeh vody v prírode · modelovať vznik dažďa

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Teplo	<p>Výmena tepla - dovzdávanie a prijímanie tepla telesom. Predstavy o teple. Šírenie tepla. Kalorimeter (zostrojenie jednoduchého kalorimetra). Výmena tepla medzi horúcou a studenou vodou (odhad a meranie výslednej teploty pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou). Výmena tepla medzi kovmi a vodou (zavedenie označenia Δt pre rozdiel dvoch teplôt). Riešenie úloh na výpočet tepla. Ako meriame teplo. Látka a teplo. Výpočet tepla (hmotnostná tepelná kapacita, vzťah $Q = c \cdot m \cdot \Delta t$ pre výpočet tepla, jednotka tepla 1 J). Teplo a premeny skupenstva. Kondenzácia. Topenie a tuhnutie. Riešenie úloh na premenu skupenstva. Teplo a využiteľná energia. Energetická hodnota potravín. Tepelný motor. Spaľovacie motory. Zhrnutie učiva - tepelná výmena.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu vlastnosť látok – vodivosť tepla · dodržať podmienky platného experimentu · odhadnúť výslednú teplotu pri odovzdávaní tepla medzi horúcou a studenou vodou · pracovať s tabuľkami MFCHT · riešiť jednoduché výpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla · opísať technologické postupy, napr. spôsob stanovenia energetickej hodnoty potravín spaľovaním · získať informácie o energetickej hodnote potravín · vysvetliť princíp činnosti tepelných spaľovacích motorov · posúdiť negatívne vplyvy tepelných spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby ich eliminácie

8 ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Svetlo	<p>Slnčné žiarenie, svetlo a teplo. Zdroje svetla. Rozklad svetla. Skladanie farebných svetelných lúčov. Priamočiare šírenie svetla.. Farby spektra. Absorbcia svetla. Zhrnutie – slnečné svetlo.</p> <p>Odraz svetla. Zákon odrazu. Zobrazenie rovinným zrkadlom. Lom svetla. Zákon lomu. Šošovky. Prechod význačných lúčov šošovkami. Zobrazenie spojkou. Zobrazenie rozptylkou. Optické vlastnosti oka. Praktické využitie šošoviek. Zhrnutie – šošovky. Zhrnutie – svetlo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -dokázať experimentom premenu svetla na teplo · navrhnuť jednoduchý experiment na rozklad svetla · porovnať zdroje svetla – Slnko, žiarovka · navrhnuť experiment na dôkaz priamočiareho šírenie sa svetla · opísať absorbovanie a odraz farieb spektra od bieleho povrchu a farebných povrchov · opísať skladanie farieb · navrhnuť experiment na dôkaz platnosti zákona odrazu svetla · navrhnuť experiment na dôkaz platnosti zákona lomu svetla · znázorniť graficky zobrazenie predmetu spojkou a rozptylkou · vysvetliť princíp použitia okuliarov pri odstraňovaní chýb oka · získať informácie pre tvorbu projektu z rôznych zdrojov · správne citovať zdroje informácií · tvorivo využívať poznatky na vypracovanie projektu · prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p style="text-align: center;">Sila a pohyb. Práca. Energia</p>	<p>Telesá pôsobia na seba silou. Účinky sily (vzájomné pôsobenie telies, sila). Gravitačná sila a hmotnosť telesa (jednotka sily 1 N, gravitačná sila, gravitačné pole, výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu $F = g \cdot m$, lineárna závislosť gravitačnej sily a hmotnosti telesa). Meranie sily. Znázornenie sily. Skladanie síl. Rovnováha síl. Pohybové účinky sily. Otáčavé účinky sily. Ťažisko telesa a jeho určenie. Tlaková sila. Tlak. ($p = F/S$). Jednotky tlaku 1 Pa, 1 hPa, 1 kPa. Sily pôsobiace v kvapalinách. Tlak v kvapalinách. Atmosferický tlak. Trenie, trecia sila a jej meranie. Škodlivé a užitočné trenie. Opis pohybu telesa. Rovnomerný a nerovnomerný pohyb. Rýchlosť pohybu ($v = s/t$, priemerná rýchlosť, jednotky rýchlosti 1 m/s, 1 km/h). Dráha pohybu ($s = v \cdot t$, grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase). Mechanická práca. ($W = F \cdot s$) Jednotka práce 1 J. Práca na naklonenej rovine a kladke. Výkon. Polohová a pohybová energia. Vzájomná premena pohybovej a polohovej energie telesa. Zákon zachovania energie. Energia zo Slnka (zdroje energie, fosílna palivá, tradičné a netradičné zdroje energie). Energia, ktorú nevieme využiť a ovládnuť</p>	<p>- vysvetliť silu ako prejav vzájomného pôsobenia telies</p> <ul style="list-style-type: none"> · vysvetliť spôsob merania sily silomerom · stanoviť rozsah merania daným silomerom · vybrať pre dané meranie vhodný silomer · určiť chyby merania silomerom <p>- zostrojiť graf lineárnej závislosti gravitačnej sily a hmotnosti telesa</p> <p>- vedieť použiť páku</p> <p>- určiť ťažisko vybraných telies</p> <p>- aplikovať vzťah na výpočet tlaku a mechanickej práce v jednoduchých výpočtových úlohách</p> <p>- analyzovať situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - zostrojiť graf lineárnej závislosti dráhy od času pre rovnomerný priamočiary pohyb - zostrojiť graf konštantnej závislosti rýchlosti od času pri rovnomernom priamočiarom pohybe - čítať údaje z grafu - riešiť výpočtové úlohy s využitím vzťahov pre rovnomerný priamočiary pohyb <p>- riešiť výpočtové úlohy s využitím vzťahov pre mechanickú prácu</p> <p>- na jednoduchých príkladoch vysvetliť vzájomnú premenu rôznych foriem energie a zákon zachovania energie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaujať kladný postoj k opatreniam vedúcim k úsporám energie - získavať informácie pre tvorbu projektu z rôznych zdrojov - správne citovať zdroje informácií - tvorivo využívať poznatky na vypracovanie projektu - prezentovať a obhájiť svoj projekt v triede

9.ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Magnetické a elektrické javy	Magnet a jeho vlastnosti. Póly magnetu. Magnetické pole. Zem ako magnet. Kompas. Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Elektrické pole. Elektrometer.	<ul style="list-style-type: none"> - navrhnuť experiment na overenie pólov magnetu - vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom - poznať prírodný magnet - znázorniť indukčné čiary magnetického poľa - pokusom ilustrovať silové pôsobenie elektrického poľa na zelektrované teleso, - rozlíšiť pojmy elektrický náboj, elementárny elektrický náboj. <p>graficky znázorniť elektrické pole siločiarami medzi dvoma zelektrovanými telesami, siločiarly rovnorodého el. pole.</p>
2. Elektrický obvod	Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu. Znázornenie elektrického obvodu schematickými značkami. Žiarovka a jej objavenie. Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok. Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasú niekoľkých žiaroviek v sériovom zapojení. Paralelné zapojenie žiaroviek. Elektrický prúd. Jednotka elektrického prúdu 1 A. Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Elektrické napätie. Jednotka napätia 1 V. Meranie veľkosti elektrického napätia. Zdroje elektrického napätia. Rezistor. Experimentálne odvodenie Ohmovho zákona ($I = U/R$). Zostrojenie grafu závislosti elektrického prúdu od elektrického napätia. Elektrický odpor. Jednotka elektrického odporu 1 Ω . Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách. Model vedenia elektrického prúdu v pevných a kvapalných látkach. Elektrická energia a jej premeny. Elektrické spotrebiče v domácnosti. Bezpečnosť pri práci s elektrickými spotrebičmi.	<ul style="list-style-type: none"> - získať informácie o objave žiarovky · zakresliť elektrický obvod pomocou schematických značiek · zapojiť elektrický obvod podľa schémy · odmerať veľkosť elektrického prúdu a elektrického napätia na žiarovke v sériovo zapojenom elektrickom obvode · zostrojiť graf priamej úmernosti medzi prúdom a napätím z nameraných hodnôt · riešiť výpočtové úlohy · riešiť úlohy na praktické zapájanie elektrických obvodov a merania v nich · rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi <p>- · využiť tvorivo poznatky na vypracovanie projektu</p>
3. Astronómia	História astronómie Vznik a vývoj vesmíru Slnko a slnečná sústava Hviezdy a galaxie Planéty Denný pohyb Slnka	<ul style="list-style-type: none"> - opísať vývoj astronómie ako vedy, vývoj astronomických kalendárov - opísať geocentrický a heliocentrický model vesmíru - opísať slnečnú sústavu a vyhľadať údaje o telesách slnečnej sústavy z MFCHT - opísať vznik, zánik a život hviezd - charakterizovať galaxie a Mliečnu dráhu rozdeliť planéty na vnútorné a vonkajšie, vedieť charakterizovať planéty 2,3 vetami

6.3.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak je hodnotený priebežne a celkovo.

A. Priebežné hodnotenie žiaka pozostáva:

1. z riešenia úloh k jednotlivým témam,
2. z teoretických poznatkov a ich aplikácii pri riešení kvantitatívnych a kvalitatívnych úloh – písomne, alebo ústne,
3. pomocou testov z jednotlivých tématických celkov,
4. z prípravy na meranie laboratórnej práce a z vypracovaného protokolu,
5. aspoň jednou ústnou skúškou za klasifikačné obdobie,
(V prípade, že žiak z akéhokoľvek dôvodu chýba, musí si doplniť chýbajúce učivo a dopísať si aj všetky hodnotiace písomky v náhradnom termíne, ktorý určí učiteľ, maximálne však dve za jedno klasifikačné obdobie.),
6. za prácu na hodinách fyziky, za aktivity prejavované na vyučovacej hodine, za domáce úlohy, za riešenie úloh, FO z fyziky, za referáty k niektorým učiteľom zadaným témam vo vopred stanovenom termíne, za projekty, experimenty, grafické spracovanie úloh, počas opakovania učiva, ale aj pri riešení úloh na vyučovacích hodinách, za zručnosti a návrhy pri meraní laboratórnych prác, za prácu na zadaných projektoch a pod.

B. Celkové hodnotenie je vytvorené:

1. najmä učebnými výsledkami žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,
2. osvojenými kľúčovými kompetenciami, ako aj usilovnosťou žiaka, jeho osobnostným rastom,
3. rešpektovaním práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie sa žiaka podľa školského poriadku.

Percentuálna stupnica klasifikácie žiakov pri písomnom prejave:

- 100% - 90% - stupeň 1 (výborný)
- 89% - 75% - stupeň 2 (chválitebný)
- 74% - 50% - stupeň 3 (dobrý)
- 49% - 25% - stupeň 4 (dostatočný)
- 24% - 0% - stupeň 5 (nedostatočný)

Pri hodnotení žiakov použiť Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

6.3.1.7 Prierezové témy

A. Dopravná výchova – Výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

B. Enviromentálna výchova

- znečisťovanie životného prostredia - spôsoby znečisťovania a možnosti eliminácie

- žiaci získajú vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami,

C. Ochrana života a zdravia

- zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami

D. Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

- vypracovanie a prezentácia projektu minimálne raz za klasifikačné obdobie z preberaných tém

6.3.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán pre jednotlivé ročníky

- interný dokument školy

6.3.1.9 Učebné zdroje

Fyzika 6. roč. - V. Lapitková a kol., (2010)

Fyzika pre 6. roč. - J. Janovič a kol. (1989)

Fyzika pre 7. roč. - J. Janovič a kol. (2000)

Fyzika pre 7.roč – V. Lapitková a kol.(2010)

Fyzika pre 8.roč – J. Janovič a kol.(2001)

Fyzika pre 8.roč – V. Lapitková a kol. (2012)

Fyzika pre 9.roč –V. Lapitková a kol. (2012)

Matematicko-fyzikálne tabuľky

Internet(www.zborovna.sk, www.yenka.com, <http://fyzweb.cz/materialy/>, www.shmu.sk, www.walter-fendt.de/ph14e, www.seas.sk, <http://phet.colorado.edu/index.php>, <http://vesmir.slovaknhl.sk/>, www.planetavedomosti.sk, ...)

6.3.2 Fyzikálne praktikum**6.3.2.1 Učebný plán**

Ročník		6.	7.
Počet hodín	ŠVP	0	0
	ŠkVP	1	1

6.3.2.2. Charakteristika predmetu

Predmet nadväzuje na učivo fyziky a ostatných prírodovedných predmetov. Vedomosti získané v predmete fyzika si žiaci overujú a dopĺňajú pri praktických cvičeniach pozorovaním, pokusmi, samostatnou prácou. Spoznávajú fyzikálne vlastnosti látok, telies, zoznamujú sa s fyzikálnymi pomôckami, meracími prístrojmi, fyzikálnymi súpravami a zostavujú fyzikálne zapojenia potrebné pri pokusoch.

Žiaci sa učia dodržiavať laboratórny poriadok, pracovné postupy, pracovať s pomôckami z mechaniky, magnetizmu, elektriny. Zoznamujú sa s využitím fyzikálnych javov v prírode, v bežnom živote, priemysle a v iných oblastiach ľudskej činnosti. Žiak nadobúda základné poznatky tak, aby zvládol robiť prírodovedné úsudky a snažil sa použiť získané vedomosti a zručnosti na efektívne riešenie problémov.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov fyzikálne praktikum poskytne žiakovi informácie o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti. Najväčšia pozornosť je venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám zameraným na činnosti vedúce k novým poznatkom a formám práce.

6.3.2.3 Organizácia vyučovania**Formy a metódy práce:**

- podľa vzťahu k osobnosti - individuálne, skupinové a hromadné
- podľa charakteru vyučovacieho prostredia - vyučovanie v triede, vyučovanie v odbornej učebni, domáce úlohy, vychádzky a exkurzia
- podľa dĺžky trvania - 45 min. vyučovacie hodiny

6.3.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**CIELE PREDMETU**Kognitívne:

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Psychomotorické:

- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie.

Afektívne:

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať.
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie, ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu, uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové schopnosti.

Sociálne komunikačné kompetencie:

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti.

Kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického myslenia a prezentácie (vzorce, diagramy, tabuľky).

Kompetencie v oblasti IKT:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT,
- používa základné zručnosti pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

Kompetencia riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na kritickom a tvorivom myslení,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady a zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika.

Kompetencie občianske:

- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu ich práv.

Kompetencie sociálne a personálne:

- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine- uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov.

Kompetencie pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávaní.

Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh nielen pri práci, ale aj v každodennom živote.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu,
- správa sa kultúrovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný.
-

6.3.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín	
	6.r	7.r
SKÚMANIE VLASTNOSTI KVAPALÍN , PLYNOV A PEVNÝCH TELIES	19	
SPRÁVANIE TELIES V KVAPALINÁCH A V PLYNOCH	14	
TEPLOTA. SKÚMANIE PREMIEN SKUPENSTVA LÁTOK		18
TEPLO		15

6.ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných telies.	<p>Vlastnosti kvapalín. Využitie vlastností kvapalín. Meranie objemu kvapalín. Vlastnosti plynov. Spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín a plynov.</p>	<p>- overiť jednoduchým experimentom vlastnosti kvapalín, plynov, · porovnať a vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies, · rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti telies, · vykonať zápis nameranej hodnoty fyzikálnej veličiny zaznamenať pozorovania a namerané hodnoty fyzikálnych veličín do tabuľky.</p>
	<p>Skúmanie vlastností pevných látok. Meranie hmotnosti pevných telies. Meranie hmotnosti kvapalín a plynov. Meranie dĺžky Meranie objemu pevných telies. Spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies.</p>	<p>- jednoduchým experimentom overiť vlastnosti pevných látok, - merať prakticky hmotnosť telies na rôznych typoch váh aj digitálnych, - merať prakticky dĺžku rôznymi meradlami, - viesť zápisy o výsledkoch merania, spracovať viacnásobné meranie, diskutovať o presnosti merania, - vedieť odmerať objem kvapalín, pravidelných aj nepravidelných telies pomocou odmerných valcov.</p>
Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Správanie telies v kvapalinách a plynoch	<p>Vplyv hmotnosti na správanie telies vo vode Vplyv objemu a tvaru telies na ich správanie vo vode. Hustota pevných látok. Hustota kvapalín. Objem kvapaliny vytlačenej telesami Správanie telies v kvapalinách s rôznou hustotou. Vplyv teploty na hustotu. Hustota plynov.</p>	<p>- prakticky overiť správanie sa telies rôznej hmotnosti vo vode, - prakticky overiť správanie sa telies rôzneho objemu a tvaru vo vode, · prakticky určiť hustotu malých telies, · pracovať s tabuľkami MFCHT, · identifikovať neznámu látku podľa jej hustoty, · riešiť jednoduché výpočtové úlohy, · zostrojiť jednoduchý teplovzdušný balón.</p>

7.ročník

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Teplo. Skúmanie premien skupenstva látok	<p>Meranie teploty. Teplomer Meranie času. Meranie teploty v priebehu času. Premena kvapaliny na plyn. Vyparovanie. Var. Tlak vzduchu a var. Premeny plynu na kvapalinu. Kondenzácia. Modelovanie dažďa. Topenie a tuhnutie. Zhotovenie zariadení na meteorologické pozorovania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porovnať teplotu rôznych telies zmyslami, - porovnať teplotu v rôznych priestoroch, - pozorovať zmenu objemu kvapaliny súvisiacu so zmenou jej teploty, - pozorovať zmenu dĺžky kovovej tyče súvisiacu so zmenou jej teploty, - znázorniť reálny teplomer modelom, - využiť PC pri zostrojovaní grafov teploty v závislosti na čase, - pozorovať vyparovanie rôznych kvapalín pri rovnakej a rôznej teplote, - zostrojiť model jednoduchého vlasového vlhkomera, - zostrojiť barometer a pozorovať zmeny atm. tlaku, - zostrojiť jednoduchú meteorologickú stanicu, robiť pravidelné meteorologické merania v konkrétnom čase

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Teplo	<p>Výmena tepla. Šírenie tepla. Kalorimeter Výmena tepla medzi horúcou a studenou vodou. Výmena tepla medzi kovmi a vodou Riešenie úloh na výpočet tepla. Látka a teplo. Výpočet tepla. Teplo a premeny skupenstva. Kondenzácia . Topenie a tuhnutie. Teplo a využiteľná energia. Energetická hodnota potravín. Tepelný motor. Spaľovacie motory.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - experimentálne overiť výmenu tepla medzi dvoma telesami - modelovať prúdenie vody v ústrednom kúrení - formou experimentu dokázať rozdielnu fyzikálnu vlastnosť látok – vodivosť tepla · odhadnúť výslednú teplotu pri odovzdávaní tepla medzi horúcou a studenou vodou pri rôznych a rovnakých objemoch - modelovať protiprúdový systém výmeny tepla, · pracovať s tabuľkami MFCHT, · riešiť jednoduché výpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla · získať informácie o energetickej hodnote potravín · modelovať princíp činnosti tepelných spaľovacích motorov · posúdiť negatívne vplyvy tepelných spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby ich eliminácie

6.3.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak je hodnotený priebežne a celkovo.

A. Priebežné hodnotenie žiaka pozostáva:

1. z riešenia úloh k jednotlivým témam,
2. z teoretických poznatkov a ich aplikácii pri riešení kvantitatívnych a kvalitatívnych

úloh – písomne, alebo ústne,

3. pomocou testov z jednotlivých tematických celkov,

4. z prípravy na meranie a z vypracovaného protokolu,

5. aspoň jednou ústnou skúškou za klasifikačné obdobie,

(V prípade, že žiak z akéhokoľvek dôvodu chýba, musí si doplniť chýbajúce učivo a dopísať si aj všetky hodnotiace písomky v náhradnom termíne, ktorý určí učiteľ, maximálne však dve za jedno klasifikačné obdobie.),

6. za prácu na hodinách Praktikum z fyziky, za aktivity prejavované na vyučovacej hodine, za domáce úlohy, za riešenie úloh, FO z fyziky, za referáty k niektorým učiteľom zadaným témam vo vopred stanovenom termíne, za projekty, experimenty, grafické spracovanie úloh, počas opakovania učiva, ale aj pri riešení úloh na vyučovacích hodinách, za zručnosti a návrhy pri meraní, za prácu na zadaných projektoch a pod.

B. Celkové hodnotenie je vytvorené:

1. najmä učebnými výsledkami žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,

2. osvojenými kľúčovými kompetenciami, ako aj usilovnosťou žiaka, jeho osobnostným rastom,

3. rešpektovaním práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie sa žiaka podľa školského poriadku.

Percentuálna stupnica klasifikácie žiakov pri písomnom prejave:

100% - 90% - stupeň 1 (výborný)

89% - 75% - stupeň 2 (chválitebný)

74% - 50% - stupeň 3 (dobrý)

49% - 25% - stupeň 4 (dostatočný)

24% - 0% - stupeň 5 (nedostatočný)

Pri hodnotení žiakov použiť Metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

6.3.2.7 Prierezové témy

A. Dopravná výchova – Výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

B. Enviromentálna výchova

- znečisťovanie životného prostredia - spôsoby znečisťovania a možnosti eliminácie
- žiaci získajú vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami,

C. Ochrana života a zdravia

- zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami

D. Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

- vypracovanie a prezentácia projektu minimálne raz za klasifikačné obdobie z prebraných tém

6.3.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán pre jednotlivé ročníky

- interný dokument školy

6.3.2.9 Učebné zdroje

Fyzika 6. roč. - V. Lapitková a kol., (2010)

Fyzika pre 6. roč. - J. Janovič a kol. (1989)

Fyzika pre 7. roč. - J. Janovič a kol. (2000)

Fyzika pre 7.roč – V. Lapitková a kol.(2010)

Matematicko-fyzikálne tabuľky

Internet(www.zborovna.sk, www.yenka.com, <http://fyzweb.cz/materialy/>, www.shmu.sk, www.walter-fendt.de/ph14e, www.seas.sk, <http://phet.colorado.edu/index.php>, <http://vesmir.slovaknhl.sk/>, www.planetavedomosti.sk, ...)

6.3.3 Chémia**6.3.3.1 Učebný plán**

Ročník		6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	1
hodín	ŠkVP	1	1	1	1

6.3.3.2 Charakteristika predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď. Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti. Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

6.3.3.3 Organizácia vyučovania

Učebný predmet chémia v Štátnom vzdelávacom programe ISCED 2 sa vyučuje ako povinný predmet s minimálnou časovou dotáciou 132 vyučovacích hodín.

Metódy a formy vyučovania

Organizačné formy vyučovania: vyučovacia hodina, praktické cvičenia t.j. laboratórne cvičenia, tematická exkurzia. Pri teoretickom vyučovaní sa uplatní individuálna, skupinová a frontálna forma učebného procesu s využitím slovných metód - vysvetľovanie, popis, rozprávanie, dialogické – rozhovor, beseda, práca s knihou, názorných metód – demonštrácia, pozorovanie, experiment, exkurzia, praktických metód - písomné práce, tvorba projektov, heuristický výklad, problémový výklad, didaktické hry, tvorba tajničiek a referátov. Okrem tradičných foriem vyučovania sa uplatní aj skupinové vyučovanie a pri niektorých tematických celkoch aj programové vyučovanie. Náplň LC závisí od materiálne - technického vybavenia školy, dostupnosti chemikálií, pričom musia byť dodržané bezpečnostné predpisy a laboratórny poriadok. Minimálny počet LC pri časovej dotácii 1 hodina týždenne sú 3 LC. Pozn. LC – laboratórne cvičenie

6.3.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania

chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je aj podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami problémového vyučovania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

Žiaci si majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Ďalšie ciele

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne požívať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a popíri prípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov **Predvídanie javov** a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie). **Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady** – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak. **Aplikácia vedomostí** – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napríklad vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest).

Čiastkové ciele

V 6. ročníku žiak vie správne používať základné chemické výrazy, pozná chemické sklo a laboratórne pomôcky, pozná význam chémie pre svoj život, vie pozorovaním zistiť vlastnosti vybraných chemických látok, vie na praktickom príklade rozlíšiť čo je zmes a čo je chemická látka. Dodržiava zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu a s chemickými látkami v praxi. Pozná zloženie a význam vody a vzduchu pre život na Zemi.

V 7. ročníku žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov, pozná podstatu chemickej premeny, pozná chemické reakcie v prírode a bežnom živote, vie ako prakticky uhasiť oheň, vie rozlíšiť horľavé a nehorľavé látky, vie uskutočniť jednoduchý chemický pokus s dodržaním zásad bezpečnej práce s chemickými látkami, pozná pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach, vie pozorovať deje sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich, zaznamenať výsledok pokusu.

V 8. ročníku žiak pozná slovenské názvy a značky chemických prvkov a vybraných chemických zlúčenín, na konkrétnom príklade rozlíši chemické prvky a zlúčeniny, vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, či daný jav je možný alebo nie, vie zhromažďovať a vhodne usporiadať údaje, urobiť odhad veľkosti niektorých veličín, pozná vlastnosti a použitie vybraných chemických látok.

V 9. ročníku žiak vie vypočítavať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak. Opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska. Pozná vlastnosti, význam a použitie niektorých organických látok.

Kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v dvoch cudzích jazykoch,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzi osobných vzťahoch

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomuje si význam kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.3.3.5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandard tvorí obsahový a výkonový štandard. „*Obsahový štandard*“ vymedzuje základné učivo (predovšetkým pojmy), ktorému by mal žiak rozumieť, a mal by ho byť schopný vysvetliť. Výkonový štandard uvádza konkretizáciu požiadaviek na vedomosti, spôsobilosti a aplikácie poznatkov predovšetkým v spojitosti s bežným životom a postoje žiakov.

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Chémia okolo nás		2			
Objavovanie chémie v našom okolí		3			
Skúmanie vlastností látok		3			
Zmesi a chemicky čisté látky		18			
Látky nevyhnutné pre náš život: voda, vzduch		7			
Premeny látok			15		
Spoznávanie chemických látok v našom okolí			5		
Zmeny pri chemických reakciách			7		
Práca v chemickom laboratóriu			6		
Zloženie látok				1	
Chemické prvky a zlúčeniny				2	
Častice látok: atómy, molekuly a ióny				9	
Periodická sústava prvkov				3	
Významné chemické prvky a zlúčeniny				18	
Chemické výpočty					7
Organické látky					26

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Chémia okolo nás	Význam chémie pre život človeka, chémia ako veda, chemické laboratórium,	poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina), poznať telefónne čísla prvej pomoci, dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi, vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,

<p>Objavova nie chémie v našom okolí</p>	<p>Chemická výroba chemický výrobok, prírodná surovina,</p>	<p>vymenovať významné chemické závody vo svojom okolí a priradiť im výrobok, poznať problematiku obmedzených zdrojov surovín a dôležitosť ich hospodárneho využitia (potreba separácie odpadov, recyklácie),</p>
<p>Skúmanie vlastností látok</p>	<p>vlastnosti látok (horľavosť, skupenstvo, vôňa, zápach, vzhľad, rozpustnosť), krivky rozpustnosti</p>	<p>zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok, rozpoznať chemicky čisté látky, rôznorodé zmesi, rovnírodé zmesi (roztoky tuhé, kvapalné a plynné), uviesť príklady látok rozpustných vo vode, látok nerozpustných vo vode, vodných roztokov používaných v domácnosti, základných metód oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), využitia metód oddeľovania zložiek zmesí v praktickom živote poznať základné pomôcky pre základné metódy oddeľovania zložiek zmesí: skúmavka, kadička, banka, kryštalizačná miska, filtračný lievik, filtračný papier, držiak, kruh, svorka, stojan, chladič, odparovacia miska, krycie sklípko, chemická lyžička, kahan, tyčinka, odmerný valec, pipeta, vykonať podľa návodu: filtráciu, kryštalizáciu, vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich, zaznamenať výsledok pokusu.</p>
<p>Zmesi a chemicky čisté látky</p>	<p>chemicky čistá látka (chemická látka),), zmes, rôznorodá zmes, rovnírodá zmes – roztok, vodný roztok, nasýtený roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, metódy oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), voda, vzduch.</p>	<p>uviesť príklady látok rozpustných vo vode, látok nerozpustných vo vode, vodných roztokov používaných v domácnosti, základných metód oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), využitia metód oddeľovania zložiek zmesí v praktickom živote,</p>
<p>Látky, nevyhnutné pre náš život: voda a vzduch</p>	<p>Zloženie a význam vody pre život na Zemi, druhy vôd podľa použitia a výskytu, úprava a čistenie vody, znečisťovanie a ochrana vôd na Slovensku a vo svete, Najnovšie technológie čistenia vody, zloženie a význam vzduchu, hlavné zdroje znečistenia ovzdušia, kyslé dažde, ozónová diera a skleníkový efekt ako dôsledky znečisťovania ovzdušia</p>	<p>chápať význam vody pre život človeka, zvieratá a rastliny, rozdelenie vôd podľa výskytu (zrážková, povrchová, podzemná, minerálna) a podľa použitia (pitná, úžitková, odpadová, destilovaná), vysvetliť rozdiely medzi rôznymi druhmi vôd (zrážková, povrchová, podzemná, pitná, úžitková, odpadová, destilovaná), poznať možnosti úpravy a čistenia vôd, dôsledky znečistenia vôd, vymenovať hlavné zložky vzduchu, skleníkové plyny (napr. oxid uhličitý), hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (spaľovanie odpadov – potreba separovaného zberu), poznať význam kyslíka pre živé organizmy, poznať príčiny vzniku ozónovej diery a skleníkového efektu a ich následky pre našu planétu,</p>

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Premeny látok	Chemická reakcia Horenie Horľaviny Hasenie horiacich látok Reaktanty a produkty Chemický rozklad Chemické zlučovanie Laboratórne cvičenia – rozklad peroxidu vodíka, hasenie plameňa oxidom uhličitým	rozlíšiť chemický a fyzikálny dej, poznať horenie ako chemický dej, vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok, vysvetliť podstatu hasenia horiacich látok, vymenovať niektoré hasiace látky (voda, piesok, oxid uhličitý), opísať spôsoby správneho hasenia pri horení konkrétnych látok, poznať telefónne číslo požiarnikov poznať označenie horľavín, rozlíšiť reaktanty a produkty, rozlíšiť na príkladoch reakcie chemického rozkladu a chemického zlučovania, Prakticky vykonať rozklad peroxidu vodíka a hasenie plameňa oxidom uhličitým
Spoznávanie chemických reakcií v našom okolí	Chemické reakcie v domácnosti Chemické reakcie v prírode a okolo nás Chemické reakcie v ľudskom organizme Tvorba projektov – chemické reakcie v bežnom živote a ich význam	uviesť príklady chemických reakcií z bežného života uvedomiť si dôležitosť chemických reakcií v prírode a organizmoch vedieť rozlíšiť negatívne pôsobenie chemických reakcií na životné prostredie spôsobených človekom Získať zručnosti pri tvorbe projektov, zbieraní a vyhodnocovaní informácií, pri práci s PC a internetom

Zmeny pri chemických reakciách	<p>Energetické zmeny pri chemických reakciách</p> <p>Rýchlosť chemických reakcií</p> <p>Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií</p> <p>Laboratórne cvičenie – vplyv faktorov na rýchlosť chemickej reakcie</p> <p>Tvorba projektov – faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií v bežnom živote</p>	<p>poznať reakcie, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje s dôrazom na bežný život,</p> <p>rozlišovať pomalé a rýchle reakcie,</p> <p>jednoducho zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov (v tuhom skupenstve) a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život,</p> <p>vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,</p> <p>poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina),</p> <p>dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu,</p> <p>dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi,</p> <p>poznať pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach,</p> <p>vykonať podľa návodu žiacky pokus,</p> <p>vedieť pozorovať deje sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,</p> <p>zaznamenať výsledok pokusu.</p>
--------------------------------	--	---

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zloženie látok	Úvod do učiva o zložení látok, história vývinu názorov na zloženie látok	<p>vysvetliť zloženie látok</p> <p>poznať históriu vývinu názorov na zloženie látok</p>
Chemické prvky a zlúčeniny	Prvok, značka prvku, zlúčenina, chemický vzorec	<p>rozlíšiť prvky a zlúčeniny,</p> <p>poznať význam chemických značiek prvkov a chemického vzorca,</p> <p>poznať slovenské názvy a značky chemických prvkov: Ag, Al, Au, C, Ca, Cl, Cu, F, Fe, H, He, Hg, I, K, Mg, Mn, N, Na, O, P, Pb, S, Se, Si, Zn,</p>
Častice látok: atómy, molekuly a ióny	častice látok, atóm, elektrónový obal atómu, jadro atómu, protón, neutrón, elektrón, protónové číslo, chemická väzba, elektrónový pár, molekula, ión, kation, anión, oxidácia, redukcia, oxidačno-redukčné reakcie	<p>opísať stavbu atómu,</p> <p>poznať označenie elektrického náboja protónov, elektrónov, neutrónov,</p> <p>zapísať a vysvetliť vznik iónov z atómov,</p> <p>vysvetliť vznik chemickej väzby v látkach H₂, NaCl,</p> <p>zapísať a prečítať vzorce dvojatómových a viacatómových molekúl (napr. H₂, O₂, Cl₂, CO₂, H₂O),</p> <p>určiť druh a počet atómov v konkrétnom príklade molekuly,</p> <p>pomenovať dej, pri ktorom sa oxidačné číslo atómu zvyšuje, pri ktorom sa oxidačné číslo atómu znižuje,</p> <p>uviesť príklady priebehu oxidačno-redukčných reakcií v bežnom živote</p>

Periodická sústava prvkov	Objavenie periodickej sústavy prvkov, opis periodickej sústavy prvkov, skupiny, periódy	<p>poznať význam objavu periodickej sústavy prvkov a meno autora (D. I. Mendelejev),</p> <p>určiť počet radov a stĺpcov v periodickej tabuľke prvkov (1. – 18.),</p> <p>vedieť určiť umiestnenie (perióda a skupina) konkrétneho prvku na základe hodnoty protónového čísla,</p> <p>zapísať protónové číslo atómov,</p> <p>určiť počet elektrónov v atóme z hodnoty protónového čísla.</p>
Významné chemické prvky a zlúčeniny	Kyslík a jeho zlúčeniny (oxidy), vodík a jeho zlúčeniny (kyseliny, kyslíkaté a bezkyslíkaté, kyslé roztoky), alkalické kovy a ich zlúčeniny (hydroxidy, zásadité roztoky), soli (neutralizácia, pH, stupnica pH, indikátor), kovy a ich zlúčeniny (v ľudskom organizme a v bežnom živote).	<p>vymenovať základné vlastnosti (skupenstvo, farba, reaktivita, atď.) a použitie vodíka a kyslíka,</p> <p>určiť oxidačné čísla atómov prvkov v oxidoch,</p> <p>vedieť aplikovať pravidlá tvorby vzorcov a názvov oxidov, kyselín a hydroxidov,</p> <p>vedieť názvy a vzorce CO, CO₂, N₂O₅, SO₂, SO₃, CaO, HCl, HNO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, NaOH, KOH, Ca(OH)₂, NaCl, NaNO₃, CuSO₄, CaCO₃,</p> <p>pomenovať ióny, ktoré vzniknú reakciou HCl, NaOH s vodou,</p> <p>poznať oxidy, ktoré reakciou s vodou spôsobujú kyslé dažde, a príčiny vzniku uvedených oxidov (oxidy síry a dusíka),</p> <p>poznať vplyv kyslých dažďov na životné prostredie, možnosti obmedzenia ich vzniku,</p> <p>určiť pomocou univerzálneho indikátorového papierika pH rôznych roztokov (kyslý, neutrálny, zásaditý),</p> <p>opísať neutralizáciu ako chemickú reakciu kyseliny chlorovodíkovej s hydroxidom sodným a zapísať chemickou rovnicou</p> <p>poznať výskyt a funkciu kyseliny chlorovodíkovej v ľudskom organizme,</p> <p>uviesť význam kationov sodíka, draslíka, horčíka, vápnika a železa pre ľudský organizmus a ich potravinové zdroje,</p> <p>zdôvodniť negatívny vplyv nadbytku NaCl v potrave pre ľudský organizmus,</p> <p>vedieť prakticky určiť, či je roztok kyslý, neutrálny alebo zásaditý,</p> <p>vedieť pracovať s roztokmi indikátorov a indikátorovými papierikmi,</p> <p>vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,</p> <p>zaznamenať výsledok pokusu,</p> <p>vyhľadať, spracovať a prezentovať požadované údaje a informácie</p>

9. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Chemické výpočty	Látkové množstvo, jednotka Látkového množstva – mól Molárna hmotnosť, jednotka molárnej hmotnosti – g/mol, kg/kmol Vyjadrovanie zloženia roztokov – hmotnostný zlomok, koncentrácia látkového množstva	<p>porovnať hmotnosť 1 mólu atómov rôznych prvkov,</p> <p>vypočítať molárnu hmotnosť zlúčenín zo známych molárnych hmotností atómov prvkov tvoriacich zlúčeninu,</p> <p>vypočítať látkové množstvo, ak je zadaná hmotnosť látky a molárna hmotnosť látky,</p> <p>vypočítať hmotnosť látky a vody potrebnej na prípravu roztoku s určitou hmotnosťou a hmotnostného zlomku zložky roztoku,</p> <p>vypočítať látkové množstvo a hmotnosť látky potrebnej na prípravu roztoku s určitým objemom a koncentráciou látkového množstva.</p>
Organické látky	Charakteristika organických látok, organická chémia, štvorväzbovosť uhlíka, molekulový, štruktúrny a zjednodušený štruktúrny vzorec, uhlíkový reťazec, otvorený reťazec, uzavretý reťazec, jednoduchá väzba, dvojité väzba a trojitá väzba, uhľovodíky, alkány, alkény, alkíny, nasýtené a nenasýtené uhľovodíky, polymerizácia, makromolekula, prírodné zdroje uhľovodíkov, okтанové číslo benzínu, deriváty uhľovodíkov, halogénderiváty, kyslíkaté deriváty, prírodné látky, sacharidy, fotosyntéza, tuky, bielkoviny, vitamíny, enzýmy, hormóny, plasty, (polyetylén, polyvinylchlorid, polystyrén), syntetické vlákna (silon, nylon, polyester), mydlá, saponáty, kozmetické prípravky, pesticídy, lieky, drogy.	<p>vymenovať príklady anorganických a organických látok,</p> <p>poznať typ väzby medzi atómami v alkánoch, alkénoch a alkínoch,</p> <p>napísať vzorce uhľovodíkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alkány: metán, etán, propán, bután, - alkény: etén, - alkíny: etín (acetylén), <p>opísať vlastnosti (skupenstvo, horľavosť, výbušnosť) výskyt a použitie metánu, etánu, propánu, butánu, eténu, etínu a benzénu,</p> <p>poznať použitie propán-butánovej zmesi a vysvetliť, aké nebezpečenstvo hrozí pri unikaní tejto zmesi z tlakovej nádoby v uzavretom priestore,</p> <p>vymenovať produkty horenia uhľovodíkov, opísať polymerizáciu na príklade vzniku polyetylénu z eténu,</p> <p>vymenovať prírodné zdroje uhľovodíkov (uhlie, ropa, zemný plyn), spôsob ich získavania a využitia, alternatívne zdroje energie (bioplyn), uviesť negatívne vplyvy produktov vznikajúcich pri spaľovaní uhlia na životné prostredie,</p> <p>vymenovať základné frakcie spracovania ropy (napr. nafta, benzín, oleje, asfalt), vymenovať druhy benzínu, ktoré sa v súčasnosti u nás používajú ako palivo do automobilov, vysvetliť súvislosť medzi okтанovým číslom benzínu a jeho kvalitou, vymenovať plynné latky, ktorými prispieva automobilová doprava k znečisteniu ovzdušia, vyznačiť na konkrétnych príkladoch derivátov uhľovodíkov uhľovodíkový zvyšok a charakteristickú skupinu, roztriediť príklady zlúčenín na uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov, poznať názvy a vzorce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - halogénderivátov (chlórmetán), - alkoholov (metanol, etanol), - karboxylových kyselín (kyselina mravčia, kyselina octová), poznať najdôležitejšie vlastnosti a možnosti využitia chloroformu, metanolu a etanolu, kyseliny octovej a acetónu, vysvetliť, prečo sa halogénderiváty uhľovodíkov zaraďujú medzi ekologické jedy, zdôvodniť nebezpečenstvo používania freónov, poznať vplyv metanolu, etanolu a acetónu na ľudský organizmus, dôsledky pôsobenia etanolu ako návykovej látky, poznať spôsoby zneškodňovania zvyškov farieb a rozpúšťadiel ako nebezpečných odpadov, poznať pôvod názvu

		<p>kyseliny mravčej, vymenovať atómy prvkov, ktoré tvoria sacharidy, uviesť rozdelenie sacharidov podľa zloženia (jednoduché, zložené), vymenovať reaktanty, produkty a podmienky priebehu fotosyntézy, vysvetliť význam fotosyntézy pre život človeka a živočíchov, poznať výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov (glukóza, fruktóza, sacharóza, škrob, glykogén a celulóza), poznať vlastnosti tukov (rozpustnosť vo vode a v alkohole, pôsobenie svetla na tuky), roztriediť tuky podľa zloženia (skupenstva) a pôvodu (výskytu), vysvetliť funkcie tukov v živých organizmoch, poznať vplyv rastlinných a živočíšnych tukov na ľudský organizmus, vysvetliť vplyv cholesterolu na ľudský organizmus, poznať zloženie a vlastnosti bielkovín, poznať funkcie bielkovín v ľudskom tele, vymenovať zdroje rastlinných a živočíšnych bielkovín, poznať význam vitamínov a ich potravinové zdroje, poznať význam enzýmov a hormónov pre človeka, vymenovať príklady a použitie plastov a syntetických vlákien, opísať úžitkové vlastnosti a možnosti použitia syntetických vlákien, uviesť výhody a nevýhody používania plastov z environmentálneho hľadiska, uviesť rozdiely medzi mydlami a saponátmi, opísať výhody a nevýhody používania pesticídov, poznať účinky skupín liekov (antibiotiká, analgetiká, antipyretiká), uviesť príklady a negatívne pôsobenie tolerovaných a zakázaných drog, vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít, poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina), dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi, poznať pomôcky používané pri vykonávaných laboratórnych prácach, vedieť zostaviť jednoduchú chemickú aparatúru, vykonať podľa návodu školský pokus, vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich, zaznamenať výsledok pokusu, vedieť vyhľadať v literatúre požadované údaje, spracovať ich a prezentovať v primeranej forme.</p>
--	--	---

6.3.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete chémia hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou a písomnou formou – individuálne skúšanie (ústna odpoveď, aktivita na hodine, práca počas laboratórnych cvičení, prezentácia projektov a referátov), krátke rozcvičky, zhotovenie projektov, kontrolné písomné práce a testy, protokoly z laboratórnych cvičení. Pri hodnotení kontrolných písomných prác a testov bude využívaná táto stupnica hodnotenia:

100 -90 % - stupeň 1

89 – 75 % - stupeň 2

74 – 55 % - stupeň 3

54 – 26 % - stupeň 4

25 – 0 % - stupeň 5

Ostatné písomné práce budú hodnotené podľa bodovej stupnice:

10 – 9 bodov - 1

8 – 7 bodov – 2

6 – 5 bodov – 3

4 – 3 body – 4

2 – 0 body - 5

Okrem hodnotenia známkou, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, bude zaradené aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní seba hodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého.

Žiaci budú klasifikovaní na základe ústnych odpovedí (minimálne 2-krát v priebehu klasifikačného obdobia), písomných odpovedí, didaktických testov, grafických prejavov, práce na laboratórnych cvičeniach, projektoch a na základe aktivity a tvorivého prístupu žiaka k danému predmetu.

6.3.3.7 Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť, zmyslové vnímanie,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení, prijímať ocenenie, radu a kritiku,
- výchova k práci v skupinách, v tíme - delenie úloh, výchova k zodpovednosti a disciplinovanosti,
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- význam empatie, pomoc v núdzi,
- sebahodnotenie, sebakontrola (ako ja znečisťujem ŽP, ako prispievam k jeho zlepšeniu).

Environmentálna výchova

- šetrenie surovinami, recyklácia odpadov, separovanie odpadu,
- vzťah medzi človekom a životným prostredím, zmesi a roztoky používané v domácnosti,
- výroba niektorých významných kovov a jej vplyv na životné prostredie,
- chemické reakcie znečisťujúce životné prostredie,
- znečisťovanie ovzdušia a vody, kyslé dažde, skleníkový efekt, ozónová diera, smog, exhaláty, ropné tankery,
- zvyšovanie CO₂ v ovzduší, globálne otepľovanie.

Ochrana života a zdravia

- dodržiavať zásady BOZP pri práci s chemickými látkami a v chemickom laboratóriu,
- poznať označenia nebezpečnosti chemických látok,
- práca s kyselinami, prvá pomoc pri poliatí kyselinou,
- dodržiavanie zásad bezpečnosti počas laboratórnych prác – správna manipulácia s kahanom, zostavenie filtračnej aparatúry.

Mediálna výchova

- práca s internetom a odbornou literatúrou.

Multikultúrna výchova

- výroba železa vo svete v minulosti a dnes.

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

- využívať IKT pri získavaní a spracúvaní informácií a pri prezentácii svojej práce,

- vyjadriť sa ústne aj písomne.

6.3.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- Interný dokument školy

6.3.3.9. Učebné zdroje

Romanová D., Adamkovič E., Vicenová H., Zvončeková V.: Chémia pre 6. ročník základných škôl a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika, 2009

Vicenová H., Zvončeková V., Adamkovič E., Romanová D.: Chémia pre 7. ročník základných škôl a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika, 2010

Vicenová H.: Chémia pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika 2011

Vicenová H., Ganajová M.: Chémia pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika, 2012

Pracovné listy vlastnej konštrukcie, pracovné zošity, internet.

6.3.4 Praktické cvičenia z chémie**6.3.4.1 Učebný plán**

Ročník		8.	9.
Počet hodín	ŠVP	0	0
	ŠkVP	1	1

6.3.4.2 Charakteristika predmetu

Predmet praktické cvičenia z chémie nadväzuje na učivo chémie, fyziky, biológie a ostatných prírodovedných predmetov. Poznatky získané v týchto predmetoch si žiaci v praktiku overujú a dopĺňajú pri praktických cvičeniach pozorovaním a pokusmi. Spoznávajú vlastnosti chemických látok a ich vzájomné reakcie. Zoznamujú sa s laboratórnymi pomôckami, chemickým sklom, zostavujú chemické aparatúry potrebné pri pokusoch.

Žiaci sa učia bezpečne pracovať s chemikáliami, dodržiavať laboratórny poriadok a pracovné postupy, zaznamenávať a vyhodnocovať výsledky svojej práce. Zoznamujú sa s výrobnými postupmi v chemickom priemysle, s jeho produktmi, potrebnými v mnohých oblastiach ľudskej činnosti (poľnohospodárstvo, zdravotníctvo, potravinárstvo, energetike, doprave). Spoznávajú látky, ktoré negatívne ovplyvňujú životné prostredie a zdravie človeka, a spôsoby, ako tieto riziká znižovať. Zároveň sa žiaci učia poskytovať prvú pomoc pri zasiahnutí chemickými látkami a správať sa v prípade mimoriadnych udalostí.

Vyučovanie chémie vedie žiakov k poznávaniu vybraných chemických látok a reakcií, ktoré sú súčasťou prírody a ich každodenného života. Žiaci získavajú informácie o bezpečnom, účelnom a ekonomickom zaobchádzaní s chemickými látkami a sú vedení k ochrane prírody a vlastného zdravia.

6.3.4.3 Organizácia vyučovania

Učebný predmet praktické cvičenia z chémie je vyučovaný v 8. a 9. ročníku s minimálnou časovou dotáciou 66 vyučovacích hodín, t.j. jednu hodinu týždenne s uplatnením týchto organizačných foriem vyučovania: vyučovacia hodina, praktické cvičenia, hodiny zamerané na vyhotovenie protokolu, tematická exkurzia.

Metódy a formy práce:

- riadený rozhovor,
- demonštračné metódy,
- pozorovanie,
- samostatná práca s literatúrou, pracovným listom, internetom,
- experimentálna činnosť,
- kooperatívne metódy.

6.3.4.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Ciele predmetu****Kognitívne**

- získať základné poznatky z rôznych odborov chémie,
- spoznávať vlastnosti chemických látok a ich vzájomné reakcie
- naučiť sa zaznamenávať a vyhodnocovať výsledky svojej práce.

Psychomotorické

- osvojiť si zručnosti spojené s používaním chemického skla a laboratórnych pomôcok,
- urobiť jednoduchý chemický pokus a vysvetliť chemické javy,
- zdôvodniť vyvedené závery a uvádzať ich do širších súvislostí s praktickým využitím,
- poznať zásady bezpečnej práce s chemikáliami (najmä s bežne predávanými horľavinami, žieravinami, zdraviu škodlivými a jedovatými látkami)
- poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch spôsobených týmito látkami.

Afektívne

- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať.
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov
- snažiť sa pochopiť podstatu chemického deja a využívať ho vo svojom živote
- naučiť sa účelne a ekonomicky zaobchádzať s chemickými látkami a vypestovať v sebe vzťah k ochrane prírody a vlastného zdravia.

Kompetencie k učniu:

- aktívne vyhľadávať a triediť informácie,
- ponúkať rôzne spôsoby a metódy učenia a viesť k samostatnému mysleniu pri riešení chemických vzorcov a rovníc.

Kompetencie k riešeniu problémov:

- získavať rôzne zdroje informácií, ktoré môžu využiť na riešenie rovníc a výpočtov chemických veličín,
- overovať a porovnávať zadané úlohy

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

Kompetencie komunikačné:

- učiť sa logicky formulovať myšlienky a názory,
- rozvíjať zručnosti a využiť získané informácie pri riešení úloh v chémii.

Kompetencie sociálne a personálne:

- pracovať v skupinách a rešpektovať pridelenie rolí v skupine.

Kompetencie občianske:

- pochopiť význam jednotlivých zložiek životného prostredia ako celku.

Kompetencie pracovné:

- zoznámiť sa s vlastnosťami chemických látok a zdôrazniť zdravotné a hygienické riziká pri

manipulácii s týmito látkami.

- pracovať podľa vopred stanoveného postupu a umožniť im vlastné riešenia úlohy.

6.3.4.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	8.r XCH	9.r XCH
Bezpečnosť a ochrana zdravia	3	7
Chemické zlučovanie	5	
Chemický rozklad	3	
Alkalické kovy	3	
Halogenidy	2	
Oxidy	3	
Kyseliny	3	
Hydroxidy	3	
Soli	3	
Určovanie pH	2	
Neutralizácia	3	
Príprava roztokov		10
Zaujímavé chemické experimenty		16

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Bezpečnosť a ochrana zdravia	Zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu Zásady poskytovania prvej pomoci pri poranení v laboratóriu Základné piktogramy, (žieravina, horľavina, jed, výbušnina...)	popísať zásady prvej pomoci pri zasiahnutí chemikáliou a bezpečnej práce s chemikáliami, vymenovať telefónne čísla prvej pomoci.
Chemické zlučovanie	Chemické zlučovanie, chemický dej Chemická premena Schéma chemickej premeny Reaktanty, produkty Zohrievanie chemických látok v skúmavkách	používať vhodne a bezpečne rôzne druhy chemických látok, upevňovať návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, správne postupovať pri zohrievaní chemických látok v skúmavkách pri použití liehového kahana.
Chemický rozklad	Chemický rozklad, chemická premena, chemický dej Schéma chemického rozkladu Reaktanty, produkty	používať vhodne a bezpečne rôzne druhy chemických látok, upevňovať návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Vedieť zapísať schému chemického rozkladu
Alkalické kovy	Alkalické kovy, ióny Li^+ , Na^+ , K^+ Sfarbenie plameňa Dôkaz prítomnosti alkalických zlúčenín	zahrievať oceľový drôтик s jednotlivými zlúčeninami používať vhodne a bezpečne rôzne druhy chemických látok, upevňovať návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu
Halogenidy	Chlorid sodný, výskyt, vlastnosti a použitie, vplyv na zdravie človeka	Poznať vlastnosti, použitie a vplyv na zdravie človeka, vedieť zahrievať, rozpúšťať chlorid sodný
Oxidy	Oxidy, kyselinotvorné a hydroxidotvorné	používať vhodne a bezpečne rôzne druhy

	oxidy Vlastnosti oxidov v závislosti na hodnote elektronegativity jednotlivých prvkov Vplyv reakcie oxidov s vodou na životné prostredie	chemických látok – oxidov, vedieť vymenovať oxidy, ktoré spôsobujú kyslé dažde
Kyseliny	Zriedená kyselina sírová, koncentrovaná kyselina sírová, jej vlastnosti a použitie	správne riediť koncentrovanú kyselinu, poznať jej vlastnosti a použitie, prvú pomoc
Hydroxidy	Tvrdenie vápennej malty Dôkaz prítomnosti oxidu uhličitého Hydroxid vápenatý, jeho vlastnosti a použitie	bezpečne používať hydroxid vápenatý, poznať jeho vlastnosti a použitie
Soli	Soli, vznik, vlastnosti, použitie	odpariť vzniknutý roztok na sklíčku,
Určovanie pH	Stupnica pH, univerzálne indikátory pH Vodné roztoky – kyslé, zásadité, neutrálne	porovnať farebné papieriky s farebnou stupnicou pH, určiť príslušné pH
Neutralizácia	Neutralizácia, jej použitie	Vykonať neutralizáciu, použiť vhodné reaktanty a dodržať bezpečnosť

9. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	Zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu Zásady poskytovania prvej pomoci pri poranení v laboratóriu Klasifikácia nebezpečnosti chemických látok - základné piktogramy, (žieravina, horľavina, jed, výbušnina, látka ohrozujúca ŽP, rádioaktívny odpad, biologický odpad) Význam a použitie R viet Význam a použitie S viet Karty bezpečnosti chemických látok	Poznať zásady a pravidlá bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, vedieť popísať zásady prvej pomoci pri zasiahnutí žieravinou, pri poranení v laboratóriu a bezpečnej práce s chemikáliami, vymenovať telefónne čísla prvej pomoci, Poznať nebezpečné látky a ich účinky, poznať základné piktogramy nebezpečných látok, význam a použitie R a S viet, zoznámiť sa s kartami bezpečnosti chem. látok
Príprava roztokov	Poznávanie odmerného skla Meranie objemu bezfarebných a farebných kvapalín Práca s laboratórnymi váhami, predvažovačkami Práca s analytickými váhami Označenia chemických, fyzikálno – chemických a fyzikálnych veličín – m, V, n, ζ , c, w Príprava roztoku z navážky tuhej látky Príprava roztoku podľa zmiešavacej rovnice	Vedieť pomenovať a nakresliť druhy odmerného skla, odmerať objem farebnej a bezfarebnej kvapaliny, pracovať s laboratórnymi váhami a predvažovačkami, poznať označenia chemických a fyzikálnych veličín súvisiacich s prípravou roztokov pripraviť roztok tuhej látky, pripraviť roztok dvoch kvapalín o rôznej koncentrácii
Zaujímavé chemické experimenty	Blesky v skúmavke Samozápalný glycerín Rozlíšenie etanolu od metanolu Hovienko v skúmavke Vianočná prskavka Príprava kryštallického striebra	Uskutočniť chemické experimenty za pomoci vyučujúceho, vedieť si rozdeliť prácu v tíme, poznať pomôcky potrebné na realizáciu experimentov, dodržiavať pravidlá bezpečnosti pri práci s chemickými látkami, dodržiavať poriadok a čistotu na pracovisku, vedieť pomenovať reaktanty a produkty realizovaných chemických reakcií, nadobudnúť prax pri manipulácii s chemickými látkami a zostrojením

aparátúr

6.3.4.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Klasifikáciou v zmysle MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ. Pri hodnotení kontrolných písomných prác a testov bude využívaná táto stupnica hodnotenia:

100 -90 % - stupeň 1

89 – 75 % - stupeň 2

74 – 55 % - stupeň 3

54 – 26 % - stupeň 4

25 – 0 % - stupeň 5

Ostatné písomné práce budú hodnotené podľa bodovej stupnice:

10 – 9 bodov - 1

8 – 7 bodov – 2

6 – 5 bodov – 3

4 – 3 body – 4

2 – 0 body - 5

Okrem hodnotenia známku, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, bude zaradené aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní seba hodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého.

Žiaci budú klasifikovaní na základe ústnych odpovedí, odpovedí z praktickej činnosti, didaktických testov, grafických prejavov, (minimálne 2-krát v priebehu klasifikačného obdobia), projektoch a na základe aktivity a tvorivého prístupu žiaka k danému predmetu.

6.3.4.7 Prierezové témy

Ochrana života a zdravia

- dodržiavať zásady BOZP pri práci s chemickými látkami a v chemickom laboratóriu,
- poznať označenia nebezpečnosti chemických látok,
- poznať zásady práce s kyselinami, prvú pomoc pri poliatí kyselinou

Osobnostný a sociálny rozvoj

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť, zmyslové vnímanie,
- výchova k práci v skupinách, v tíme - delenie úloh, výchova k zodpovednosti a disciplinovanosti,
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- význam empatie, pomoc v núdzi

Environmentálna výchova

- šetrenie surovinami, recyklácia odpadov, separovanie odpadu,
- chemické reakcie znečisťujúce životné prostredie,
- zvyšovanie CO₂ v ovzduší, globálne otepľovanie

Mediálna výchova

- práca s internetom a odbornou literatúrou

Multikultúrna výchova

- výroba malty a využívanie rôznych druhov stavebných materiálov vo svete v minulosti a dnes
- medzinárodné používanie značiek a vzorcov chemických prvkov a zlúčenín

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

- využívať IKT pri získavaní a spracúvaní informácií a pri prezentácii svojej práce,
- vyjadriť sa ústne aj písomne.

6.3.4.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.3.4.9 Učebné zdroje

Romanová D., Adamkovič E., Vicenová H., Zvončeková V.: Chémia pre 6. ročník základných škôl a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika, 2009
Vicenová H., Zvončeková V., Adamkovič E., Romanová D.: Chémia pre 7. ročník základných škôl a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika, 2010
Vicenová H.: Chémia pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika 2011
Vicenová H., Ganajová M.: Chémia pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Expol Pedagogika, 2012
Pracovné listy vlastnej konštrukcie, internet.

6.3.5 Biológia**6.3.5.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	1	1
hodín	ŠkVP	1	1	1	1	1

6.3.5.2 Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehľbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vede k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štruktúrnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Učivo v **5. - 6. ročníku** je usporiadané v nadväznosti na osvojené poznatky z nižšieho stupňa vzdelávania a skúsenosti žiakov z vnímania prírodných objektov, vzťahov organizmov a človeka v prírodnom prostredí. Štruktúra učiva je orientovaná na konkrétne prírodné celky, poznávanie jednotlivých organizmov v nich žijúcich, triedenie a zovšeobecňovanie poznatkov, s pozornosťou na potravové vzťahy a vzťahy k prostrediu, s postupným prechodom na pochopenie vnútorných štruktúr. Usporiadanie učiva vedie k postupnému poznávaniu zložitosti organizmov a postupne prehľbovať poznatky.

Usporiadanie učiva v **7. ročníku** nadväzuje na predchádzajúci učebný systém s rešpektovaním vzájomných súvislostí. Štruktúra učiva v 7. ročníku umožňuje plynulý prechod k pochopeniu človeka ako biologického objektu a na základe anatomickeo-fyziologických poznatkov, smeruje k pochopeniu princípov individuality, biologickej a sociálnej podstaty človeka, pochopeniu základných spoločenských vzťahov na základe etických noriem, v prospech ich rozvoja. Štruktúra učiva umožňuje pochopenie osvojovanie si zdravého životného štýlu a ochranu pred škodlivými vplyvmi.

Štruktúra obsahu v **8. ročníku** sa orientuje na dynamické hľadisko zloženia Zeme, zemského povrchu v súčinnosti so živými zložkami prírody. Predstavuje spolu s vedomosťami nadobudnutými v nižších ročníkoch komplexný pohľad na prírodu a jej vývoj. Nadväzne sa ďalej orientuje na poznanie vzťahov živej a neživej prírody so zameraním na základné ekologické poznatky. Obsah ročníka je vcelku zameraný na komplexné poznanie a chápanie vzájomných vzťahov a súvislostí v prírode.

Obsah učiva v **9. ročníku** je orientovaný na základné životné procesy z hľadiska funkčných častí tela organizmov, poznatky o podstate života z hľadiska bunkovej štruktúry a dedičnosti. Záver tvorí problematika životného prostredia, ktorá smeruje k pochopeniu základných vzájomných vzťahov, vzťahov k prostrediu s vyústením do poznania vzťahov človeka k prírode a jej ochrane.

6.3.5.3 Organizácia vyučovania

Metódy a formy práce, ktoré budú motivovať a usmerňovať žiakov na vyučovaní a učení.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Motivačné metódy využijeme na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, akými sú:

- **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia)
- **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- **motivačná demonštrácia** (vzbudenie záujmu pomocou ukážky)

Expozičné metódy používané pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívneho počúvanie)
- **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva)
- **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie)
- **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom)
- **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín)
- **pozorovanie** (cielené systematické vnímanie objektov a procesov)
- **manipulácia s predmetmi** (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra)
- **inštruktáž** (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu)

Problémové metódy majú v tomto predmete významné miesto:

- **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)
- **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu)

Pre realizáciu cieľov sú dôležité **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže) – **pokus a pozorovanie** dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomných vzťahov a ich významu. Pri pozorovaniach uprednostníme živé biologické objekty, budeme klásť dôraz na poznávanie a rozlišovanie organizmov podľa podstatných vonkajších znakov.

Zvýšime dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie** prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Aktivizujúce metódy:

- **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému),
- **situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),

- *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej prevádzanej situácií, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie),
- *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
- *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napríklad *metódy opakovania, precvičovania*, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Organizačné formy:

- *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),
- *terénne pozorovania*,
- *praktické aktivity a exkurzie* budú volené podľa podmienok školy a regionálnych možností, pričom budeme dbať na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

6.3.5.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. Viest' k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Čiastkové ciele sú zamerané na poznávanie rastlinnej a živočíšnej ríše chápanej ako súčasť ekosystému, stavbu ľudského tela a v jednotlivých ročníkoch predstavujú:

- v 5. ročníku rozlišovanie živej a neživej prírody, poznať lupu a mikroskop, poznať a rozlišovať dreviny, byliny a huby, rozlišovať lesné bezstavovce, stavovce, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce, poznať živočíchy žijúce vo vode, na poliach a lúkach, budovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode
- v 6. ročníku oboznámiť žiaka s dôležitosťou rastlín, mikroorganizmov a fotosyntézou a ich vplyvom na život. Vysvetliť vplyv ľudskej činnosti na životné prostredie, porovnať stavbu tela jednobunkových s mnohobunkovými organizmami a húb s rastlinami.
- v 7. ročníku pochopiť človeka ako biologický objekt a na základe anatomicko-fyziologických poznatkov smerovať k pochopeniu princípov individuality, biologickej a sociálnej podstaty človeka, pochopeniu základných spoločenských vzťahov na základe etických noriem, v prospech ich rozvoja. Žiak chápe osvojovanie si zdravého životného štýlu a ochranu pred škodlivými vplyvmi.
- v 8. ročníku oboznámiť žiaka s neživou prírodou, stavbou Zeme a geologickými procesmi. Vysvetliť podmienky života a negatívneho vplyvu znečisťovania prostredia. Porovnať najdôležitejšie geologické problémy.
- v 9. ročníku pochopiť základné životné procesy z hľadiska funkčných častí tela organizmov, poznať podstatu života z hľadiska bunkovej štruktúry a dedičnosti, poznať problematiku životného prostredia, ktorá smeruje k pochopeniu základných

vzájomných vzťahov, vzťahov k prostrediu s vyústením do poznania vzťahov človeka k prírode a jej ochrane.

Nadväzujúc na spôsobilosti získané v priebehu predchádzajúceho (primárneho) vzdelávania a v zmysle vyššie stanovených cieľov absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania má **osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):**

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v dvoch cudzích jazykoch,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzi osobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- **kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti**
- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,
- **kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

- *v oblasti komunikačných schopností:*
  - identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, podstatu procesov a vzťahov, vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme, vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje, vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti, vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry, vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

- v oblasti *identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť*:
  - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie, navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov, využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.
- v oblasti *sociálnych kompetencií*:
  - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- v oblasti *získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností*:
  - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia, využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky, rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach, aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

Výchovné a vzdelávacie stratégie vychádzajú z nasledovných kompetencií:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka. Chápať lesný, vodný, trávny, poľný ekosystém a ľudské obydľia ako životný priestor organizmov, poznať typických predstaviteľov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov, zásady prevencie a spôsob ochrany pred škodlivými druhmi.
- Poznať základnú stavbu, funkcie a životné prejavy rastlinných a živočíšnych buniek, jednobunkových a mnohobunkových organizmov.
- Poznať základnú stavbu a funkcie sústav orgánov človeka, zásady starostlivosti prvej predlekárskej pomoci pri bežných poraneniach. Rozvíjať poznatky o činnosti ľudského tela, ako celostného systému z hľadiska ochrany zdravia a zdravého životného štýlu.
- Porozumieť vzťahu neživej a živej prírody a význam jej poznávania. Poznať základnú stavbu a stavebné jednotky Zeme, podstatné zmeny v zemskej kôre, základné vonkajšie a vnútorné geologické procesy, súvislosti geologického vývoja Zeme, prírody a človeka.
- Poznať základné podmienky života, faktory prostredia a vzťahy organizmov, následky vplyvu človeka na biosféru a možnosti ich odstránenia
- Poznať hlavné znaky základných životných procesov baktérii, rastlín, húb a živočíchov, podstatu a význam dedičnosti v prírode a pre človeka.
- Poznať zložky životného prostredia, ich vzájomný vzťah, význam pre podmienky života organizmov a človeka a faktory vplyvajúce na kvalitu životného prostredia, zdravie a spôsob života človeka a organizmov, základné hľadiská ochrany životného prostredia a prírody.

6.3.5.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Príroda a život okolo nás	2				
Život v lese	11				
Život vo vode a na brehu	10				
Život na poliach a na lúkach	10				
Život s človekom a v ľudských sídlach		11			
Základná štruktúra života		2			

Živé organizmy a ich stavba		4			
Stavba tela rastlín a húb		9			
Stavba tela bezstavovcov		7			
Stavba tela stavovcov			6		
Ľudský organizmus a ľudské spoločenstvo			2		
Človek a jeho telo			23		
Zdravie a život človeka			2		
Opakovanie					
Neživá príroda a jej poznávanie				1	
Zem a jej stavba				2	
Stavebné jednotky zemskej kôry				2	
Geologické procesy				9	
Dejiny Zeme				4	
Príroda Slovenska				1	
Podmienky života a vzťahy organizmov				12	
Praktické aktivity				2	
Základné životné procesy organizmov					18
Organizácia živej hmoty organizmov					3
Dedičnosť a premenlivosť organizmov					6
Životné prostredie organizmov a človeka					6

5.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Príroda a život okolo nás	Príroda a prírodniny. Metódy a prostriedky skúmania v biológii.	Rozlíšiť na príklade živú a neživú prírodninu. Predviesť využitie lupy pri pozorovaní prírodniny. Uviesť na príklade význam a využitie mikroskopu. Ukázať na mikroskope okulár, objektív a zrkadlo.
Život v lese	Les. Štruktúra lesa. Život a zmeny lesa počas roka.	Uviesť príklad rastliny a živočícha žijúcich v lese. Pomenovať podľa schémy vrstvy lesa. Opísať zmeny lesa v ročných obdobiach. Zostaviť príklad potravného reťazca lesných organizmov.
	Dreviny v lese. Ihličnaté a listnaté stromy. Kry. Poznávanie, život drevín počas roka. Význam pre život v lese.	Poznať základnú stavbu tela dreviny. Rozlíšiť ihličnatý a listnatý strom. Určiť názov ihličiny podľa šišky a vetvičky. Určiť názov listnatého stromu podľa listu alebo plodu. Uviesť význam stromov pre život organizmov a ľudí. Rozlíšiť na ukážke strom a ker. Pomenovať na ukážke dva lesné kry. Uviesť význam krov pre život organizmov. Uviesť príklad živočícha živiaceho sa listami, semenami (plodmi) lesných drevín.
	Mikroskopické a nekvitnúce byliny v lese. Kvitnúce byliny v lese. Poznávanie, život počas roka. Význam pre život v lese.	Uviesť význam pôdnych baktérií v lese. Vysvetliť prítomnosť zelených povlakov na stromoch. Rozlíšiť na ukážke mach a papraď. Poukázať na význam machov a papradí v lese. Opísať základnú stavbu tela kvitnúcej byliny. Poznať na ukážke tri lesné kvitnúce byliny. Uviesť príklad jedovatej a liečivej rastliny. Uviesť význam bylín pre život lesa.
	Huby a lišajníky v lese. Poznávanie jedlých a jedovatých húb, spolužitie stromov a húb. Pomoc pri otrave hubami. Význam v lese.	Poznať na ukážke dve jedlé a dve jedovaté huby. Uviesť zásady pomoci pri otrave hubami. Rozpoznať na ukážke lišajník od iných organizmov. Vysvetliť význam húb a lišajníkov v prírode.

	Lesné bezstavovce. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov. Význam v lese.	Poznať slimáka a dážďovku podľa vonkajších znakov. Uviesť potravu slimáka a dážďovky. Porovnať prijímanie potravy a spôsob pohybu slimáka a dážďovky. Rozlíšiť na ukážke križiaka, kliešťa a mravca. Poznať možnosť nákazy kliešťom a odstránenie z kože. Uviesť príklad potravy dvoch bezstavovcov. Zdôvodniť význam bezstavovcov v lese a škodlivosť pri premnožení. Vysvetliť na príklade inštinkt.
	Lesné obojživelníky a plazy. Lesné vtáky. Lesné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov. Význam v lese.	Poznať na ukážke skokana, jaštericu a vretenicu. Rozlíšiť na ukážke obojživelníka a plaza. Uviesť príklad potravy obojživelníka a plaza. Uviesť tri vtáky žijúce v lese. Demonštrovať na príklade význam lesného dravého a spevavého vtáka v lese. Uviesť príklad potravy dvoch lesných vtákov. Pomenovať na ukážke lesné cicavce. Uviesť príklad bylinožravého, mäsožravého a všežravého cicavca. Uviesť príklad potravy dvoch lesných cicavcov. Demonštrovať na príklade význam cicavcov v lese.
Život vo vode a na brehu	Voda a jej okolie. Význam kyslíka, teploty a čistoty vody pre život vodných organizmov.	Uviesť vlastnosti vody dôležité pre život organizmov. Vysvetliť význam kyslíka pre vodné organizmy. Uviesť príklad stojatej a tečúcej vody. Uviesť príklad znečistenia vody a dôsledky pre život organizmov.
	Rastliny žijúce vo vode. Poznávanie podľa vonkajších znakov. Význam planktónu a vodných zelených rastlín. Brehové rastlinstvo.	Vysvetliť význam mikroskopických rastlín pre život vo vode. Poznať na ukážke bylinu žijúcu vo vode. Vysvetliť škodlivosť premnoženia siníc pre zdravie človeka. Vysvetliť príčinu premnoženia niektorých organizmy v stojatej vode v lete. Poznať na ukážke jednu brehovú drevinu a bylinu. Uviesť význam brehových drevín a bylín.
	Mikroskopické a drobné vodné živočíchy. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.	Uviesť význam vodných živočíšnych mikroorganizmov. Poznať na ukážke nezmara. Uviesť príklad potravy črievičky a nezmara. Opísať spôsob obstarávania potravy nezmara. Uviesť príklad vodného organizmu živiaceho sa planktónom.
	Vodné bezstavovce. Hmyz žijúci vo vode a na brehu. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.	Poznať na ukážke vodného ulitníka a lastúrnika. Poznať význam pijavice v medicíne. Poznať na ukážke raka. Uviesť potravu pijavice. Zdôvodniť vplyv čistoty vody na život raka. Uviesť príklad potravy vodného bezstavovca. Poznať na ukážke jeden druh hmyzu žijúceho vo vode a jeden druh žijúceho na brehu. Uviesť význam lariev hmyzu pre vodné živočíchy.
	Ryby. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.	Opísať na ukážke prispôbenie kapra životu vo vode. Uviesť príklad ryby žijúcej v stojatej a tečúcej vode. Rozlíšiť potravu bylinožravej a dravej ryby.
	Živočíchy žijúce vo vode a na brehu. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.	Rozlíšiť na ukážke skokana a mloka. Opísať život skokana vo vode a na brehu. Uviesť príklad potravy skokana a užovky. Rozlíšiť vretenicu a užovku podľa vonkajších znakov.
	Vodné vtáky. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.	Opísať prispôbenie vtákov na plávanie, potápanie a brodenie. Opísať spôsob prijímania potravy kačice a labute. Uviesť príklad vtáka živiaceho sa drobnými živočíchmi v plytkej vode. Uviesť príklad potravy dravého vodného vtáka.
	Vodné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.	Uviesť význam plávacích blán a chvosta vydry a bobra. Uviesť príklad potravy bobra a vydry. Opísať spôsob stavania obydlia

		bobra. Uviesť význam vodných cicavcov.
Život na poliach a lúčach	Polia, lúky, pastviny. Druhá rozmanitosť, vplyv ľudskej činnosti.	Rozlíšiť pole a lúku, zdôvodniť rozdiely. Vysvetliť význam skupín drevín medzi lánmi polí. Zdôvodniť nevhodnosť vypaľovania trávy. Uviesť príklad živočícha, ktorého môže ohroziť rozoranie medzí a likvidácia remízok.
	Rastliny a huby na lúčach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.	Poznať na ukážke tri lúčne byliny. Pomenovať jednu liečivú lúčnu rastlinu. Poznať hubu pečiariku podľa typických znakov. Uviesť príklad živočícha živiaceho sa lúčnymi bylinami. Uviesť význam lúčnych tráv.
	Obilniny. Krmoviny. Olejiny a okopaniny. Poznávanie, život počas roka, význam pre výživu človeka a hospodárskych zvierat.	Poznať na ukážke a pomenovať pšenicu, ovos a kukuricu. Uviesť príklady významu obilnín pre človeka. Uviesť príklad troch výrobkov z obilnín. Poznať a pomenovať na ukážke d'atelinu. Uviesť príklad krmoviny, ako potravy hospodárskych zvierat. Vysvetliť význam „zeleného hnojenia“. Poznať na ukážke a pomenovať slnečnicu a repku. Porovnať význam slnečnice, repky a repy. Poznať na ukážke a pomenovať ľuľok zemiakový. Vysvetliť význam zemiakovej hľuzy pre človeka.
	Bezstavovce žijúce na lúčach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.	Uviesť význam dážďovky pre kvalitu pôdy. Poznať na ukážke dva druhy hmyzu žijúceho na lúke a poli. Uviesť príklad hmyzu, ktorý po premožení ohrozuje pestované rastliny na poli. Uviesť príklad živočícha, ktorý sa živí hmyzom na poli alebo lúke.
	Obojživelníky a plazy žijúce na lúčach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.	Odlíšiť skokana a ropuchu podľa spôsobu pohybu. Uviesť príklad potravy ropuchy. Uviesť význam ropuchy a jašterice pre život na lúčach a poliach.
	Vtáky žijúce na lúčach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.	Poznať na ukážke tri vtáky žijúce na lúke a poli. Uviesť význam jarabice a bažanta pre život na poli. Preukázať na príklade význam dravých vtákov pre život na poliach a lúčach.
	Cicavce žijúce na lúčach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.	Poznať na ukážke tri cicavce žijúce na lúke a poli. Rozlíšiť zajaca a kráľika. Usporiadať potravný vzťah hraboš, sokol, obilniny. Uviesť dôsledky premoženia hrabošov, myší a sysľov na poli.
Praktické aktivity		
Námety praktických aktivít	Pozorovanie vybraných rastlinných alebo živočíšnych objektov lupou a mikroskopom. Poznávanie lesných bylín (podľa prírodnín, herbárových položiek, obrazov, atlasov a pod.). Poznávanie a rozlišovanie jedlých a jedovatých húb. Pozorovanie machu lupou alebo mikroskopom. Pozorovanie schránok mäkkýšov lupou a ich rozlíšenie (ulita, lastúra). Pozorovanie vonkajších znakov a spôsob pohybu rýb v akváriu. Poznávanie poľných a lúčnych rastlín a živočíchov (v životnom prostredí, podľa atlasu, obrazov, herbárových položiek, trvalých preparátov, a pod.).	
Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)	Stopy živočíchov v lese. Život listnatých a ihličnatých drevín počas roka. Hniezdenie vtákov. Vonkajšie znaky a prejavy života vodných mäkkýšov v akváriu. Vplyv znečistenej vody na vodné mikroorganizmy. Rast obilniny od siatia po žatvu. Rast ľuľka zemiakový od sadenia po zber hľúz.	
Námety na tvorbu projektov	Les a lesné spoločenstvá v okolí našej obce (mesta, školy, bydliska). Vodné a brehovú organizmy v okolí našej obce (mesta, školy, bydliska). Vplyv znečistenia ovzdušia na stav drevín v našej obci (meste, okolí školy). Vplyv znečistenia vody na život rýb a iných vodných organizmov v okolí. Výskyt obojživelníkov v okolí nášho bydliska. Liečivé rastliny v mojom okolí. Výskyt vtákov v okolí nášho bydliska (školy, parku, sídliska). Vplyv kŕmidiel a hniezdných búdok na rozšírenie a ochranu vtákov v našej obce (okolí školy, bydliska).	

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Život s človekom a v ľudských sídlach	Ludské obydlia a ich okolie. Vplyv ľudskej činnosti na prispôsobovanie sa organizmov prostrediu.	Uviesť osobitosti ľudských obydlí a ich okolia pre život organizmov. Uviesť význam kríženia rastlín a živočíchov pre človeka. Uviesť význam zdomáčňovania živočíchov pre človeka.
	Mikroorganizmy žijúce s človekom. Poznávanie a význam pre človeka.	Uviesť prejavy škodlivosti parazitickej baktérie pre človeka. Opísať využitie mliečnych a kvasných baktérií. Uviesť príklad využitia kvasiniek človekom. Uviesť podmienky výskytu plesní v domácnosti. Uviesť príklad priemyselnej výroby s využívaním kvasinky.
	Pestované rastliny v záhradách. Pestované ovocné stromy a kry. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam	Pomenovať podľa ukážky zástupcu cibulovej, hlúbovej a koreňovej zeleniny. Poznať na ukážke a pomenovať strukovinu. Rozlíšiť a pomenovať na ukážke päť druhov zeleniny. Vysvetliť potrebu hnojenia pôdy v záhrade pri dlhoročnom pestovaní plodín. Vysvetliť význam zeleniny vo výžive človeka. Poznať na ukážke a pomenovať dva ovocné stromy. Poznať na ukážke a pomenovať dve rastliny s drobným dužinatým ovocím. Vysvetliť význam ovocia pre zdravie človeka.
Základná štruktúra života	Nežiaduci spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady prevencie pred šírením nákazy.	Zdôvodniť na príklade škodlivosť vnútorného a vonkajšieho parazita. Poznať na ukážke dva živočíchy znehodnocujúce potraviny. Poznať zásady ochrany pred vnútornými parazitmi. Poznať spôsob odstránenia vši z vlasov.
	Blízky spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Spolunažívanie živočíchov a ľudí v domácnosti.	Porovnať odlišnosti vonkajších znakov psa a mačky. Pomenovať na ukážke jedno plemeno psa. Uviesť zásady chovu psa a mačky v domácnosti. Uviesť príklad starostlivosti o drobné domáce živočíchy.
	Chovateľsky významné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady chovu.	Rozpoznať na ukážke tri druhy hospodárskych zvierat. Rozpoznať na ukážke samca, samicu a mláďa dvoch hospodárskych zvierat. Uviesť význam chovu jedného druhu hospodárskeho zvieratá. Uviesť dôsledky pridávania veľkého množstva chemických prípravkov do potravy hospodárskych zvierat.
	Cicavce žijúce s človekom. Poznávanie podľa vonkajších znakov, riziká prenosu nakažlivých ochorení, ochrana a prevencia.	Rozlíšiť na ukážke myš a potkana. Uviesť riziko výskytu myši a potkanov v domácnosti. Poznať spôsoby ochrany pred myšami a potkanmi.
	Živočíchy v okolí ľudských sídiel. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam.	Uviesť dva bezstavovce žijúce v záhrade alebo sade. Vysvetliť škodlivosť premnoženia niektorých bezstavovcov v domácnosti, záhrade a sade. Opísať význam spevavých vtákov v okolí domácností. Poznať na ukážke troch spevavých vtákov. Uviesť príklad spevavého vtáka, ktorý sa živí hmyzom.
Živé organizmy a ich stavba	Nebunkové a jednoduché bunkové organizmy. Stavba tela. Význam, vplyv na človeka,	Pomenovať na ukážke časti rastlinnej bunky. Vysvetliť význam bunkového jadra a chloroplastu. Pomenovať na ukážke časti živočíšnej bunky. Určiť na ukážke zhodné a rozdielne znaky rastlinnej a živočíšnej bunky. Porovnať stavbu vírusu a baktérie. Rozhodnúť, či pôvodcom nákazy chrípky, žltacky, angíny je vírus

	nákazlivé ochorenia, prevencia.	alebo baktéria. Uviesť príklad troch nákazlivých ochorení. Uviesť možnosti predchádzania šíreniu vírusových a bakteriálnych nákaz.
	Stavba tela jednobunkových organizmov. Stavba tela mnohobunkových organizmov.	Pomenovať na ukážke črievičky hlavné časti tela. Porovnať na ukážke stavbu tela drobnozrnka a črievičky. Priradiť pletivo a tkanivo k rastline a živočíchovi. Určiť na ukážke rastliny jej orgány. Určiť na ukážke štruktúry tela živočícha bunku, tkanivo, orgán, sústavu orgánov.
Stavba tela rastlín a húb	Stavba tela nekvitnúcich rastlín. Machy a paprade.	Pomenovať na ukážke časti tela machu. Pomenovať na ukážke časti tela paprade. Uviesť význam výtrusov pre machy a paprade.
	Stavba tela kvitnúcich rastlín. Koreň, prijímanie živín koreňom, význam pre život rastliny.	Rozlíšiť na ukážke stavby koreňa pokožku, dužinu, cievné zväzky, koreňové vlásky. Uviesť živiny, ktoré rastlina prijíma koreňom. Vysvetliť význam koreňa pre rastlinu.
	Stonka (drevisy, byliny), prúdenie látok stonkou, význam pre život rastliny.	Roztriediť na ukážke drevisy a byliny podľa stavby stonky. Vysvetliť význam cievnych zväzkov v stonke. Určiť na konáriku púčiky a vysvetliť ich význam. Zdôvodniť význam stonky pre život rastliny.
	List. Fotosyntéza, dýchanie, vyparovanie vody, význam pre život v prírode.	Určiť na ukážke stavby listu dôležité časti pre fotosyntézu. Uviesť význam prieduchov v pokožke listu. Vymenovať látky, ktoré listy pri dýchaní zo vzduchu prijímajú a ktoré do vzduchu vylučujú. Uviesť význam listov pre prijímanie živín a dýchanie.
	Kvet. Opelenie a oplodnenie. Význam pre rozmnožovanie rastlín.	Rozlíšiť na ukážke kvetný obal, tyčinku a piestik. Uviesť význam peľového zrnka a vajíčka. Opísať na schéme opelenie kvetu. Uviesť, kedy nastáva v kvete oplodnenie. Zdôvodniť, prečo je kvet rozmnožovací orgán rastliny.
	Plod a semeno. Rozdelenie plodov, význam pre rozmnožovanie rastlín.	Určiť na ukážke plodu oplodie a semeno. Rozlíšiť na ukážke dužinatý a suchý plod. Pomenovať na ukážke semena zárodok a klíčne listy. Vysvetliť význam plodu a semena pre rastlinu, živočíchov a človeka.
	Rastlinné telo. Súčinnosť orgánov pre príjem živín, prenos a vylučovanie látok. Vplyv svetla, tepla, vody a živín.	Vymenovať látky, ktoré potrebuje rastlina pre život. Pomenovať na ukážke rozmnožovacie a vyživovacie orgány kvitnúcej rastliny. Pomenovať na ukážke orgány, ktorými rastlina prijíma výživu a dýcha, prúdia látky, prijíma a vyparuje vodu.
	Huby s plodnicou jedlé a jedovaté, rozlíšenie podľa typických znakov. Kvasinky, plesne, lišajníky, stavba tela.	Rozlíšiť stavbu jedlej a jedovatej huby s plodnicou. Rozlíšiť na ukážke huby s výtrusnicami na lupeňoch a v rúrkach. Rozlíšiť na ukážke kvasinku a pleseň podľa stavby tela. Uviesť význam výtrusnice plesne. Opísať na ukážke stavbu tela lišajníka.
Stavba tela bezstavovcov	Pŕhlivce - drobné vodné živočíchov. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť, ako nezmar prijíma potravu a dýcha. Vysvetliť, prečo sa nervová sústava nezmara nazýva rozptýlená. Uviesť význam vajíčok a spermií nezmara. Vysvetliť význam púčikov u nezmara. Vysvetliť význam slova obojpohlavný živočích.
	Ploskavce a hlístovce - vnútorné parazity. Stavba tela.	Uviesť časť tráviacej sústavy človeka, v ktorej žije pásomnica a hlíst. Opísať prijímanie potravy hlísty a pásomnice. Opísať podľa ukážky rozmnožovanie hlísty alebo pásomnice. Vysvetliť nevyhnutnosť dostatočnej tepelnej úpravy

		mäsa a umytia ovocia a zeleniny pred konzumáciou.
	Mäkkýše – živočíchy so schránkou. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviesť miesto uloženia vnútorných orgánov slimáka. Porovnať podľa ukážky schránku slimáka a škl'abky. Vysvetliť, prečo je slimák obojpohlavný živočích. Uviesť orgánovú sústavu, ktorou slimák prijíma a spracováva potravu. Porovnať dýchacie orgány slimáka a škl'abky. Určiť na ukážke ústny, prijímací a vyvrhovací otvor škl'abky.
	Obrúčkavce - živočíchy s obrúčkami. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Uviesť, aký orgán umožňuje dážďovke pohyb. Zdôvodniť, názov zatvorená obehovej sústavy dážďovky. Opísať, ako dýcha dážďovka. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy dážďovky. Uviesť význam opasku dážďovky.
	Článkonožce - živočíchy s článkovaným telom. Stavba tela a základné telesné funkcie.	Vysvetliť význam jedovej žľazy pavúka. Pomenovať sústavu, ktorá rozvádza u pavúka a raka v tele kyslík. Uviesť orgán raka, ktorý tvorí vonkajšiu kostru. Porovnať dýchacie orgány pavúka a raka. Uviesť na ukážke ústneho orgánu hmyzu príklad potravy. Určiť na ukážke končatiny spôsob pohybu hmyzu. Pomenovať dýchací orgán hmyzu. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy hmyzu.

Praktické aktivity

Námety praktických aktivít	Pozorovanie buniek pokožky dužinatej šupiny cibule, plesne alebo kvasinky mikroskopom. Pozorovanie a rozlišovanie vyživovacích a rozmnožovacích orgánov kvitnúcej rastliny voľným okom. Pozorovanie vnútornej stavby koreňa, stonky dreviny a byliny, vnútornej stavby kvetu. Pozorovanie stavby tela a prejavov života črievičky, vonkajšej stavby tela hmyzu, ústnych ústrojov, končatín a krídel hmyzu.
Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)	Vypestovať podľa návodu pleseň a pozorovať stavbu tela. Naklíčiť podľa návodu semeno a pozorovať jeho stavbu. Ako vplýva smer svetla na rast stonky? Potrebujú semená na klíčenie vzduch (vodu, teplo)? Prečo sa v sfarbenej vode zafarbili biele kvety?
Námety na tvorbu projektov	Zeleň v okolí môjho bydliska (školy, obce, mesta, sídliska). Pestovanie a ochrana zelene v triede (škole, v domácnosti). Dreviny v našom parku (záhrade, okolí školy). Mój pes (mačka, chrček, morča, kanárik). Vtáky v okolí môjho bydliska (školy, parku, sídliska). Starostlivosť o vtáky v zime (v okolí školy, bydliska).

7.ročník

Obsahová časť	Výkonová časť
Stavba tela stavovcov	
Povrch tela stavovcov. Spoločné a odlišné znaky	Uviesť príklady stavovcov pokrytých šupinami, perím, srst'ou. Zdôvodniť odlišnosti kožných útvarov stavovcov. Označiť na ukážke časti vtáčieho pera. Zdôvodniť na príklade stavovca význam sfarbenia podľa prostredia v ktorom žije
Oporná sústava stavovcov. Pohybová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Zdôvodniť prispôbenie stavovcov životnému prostrediu. Na ukážke kostry končatín vysvetliť význam prsnej kosti s hrebeňom u vtákov. Zdôvodniť význam dutých kostí vtákov. Rozlíšiť párnokopytníka a nepárnokopytníka na ukážke kostry končatiny. Pomenovať tkanivá tvoriace svalstvo

	končatín, vnútorných orgánov, srdca stavovcov. Vysvetliť princíp činnosti dvoch svalov. Uviesť príklad stavovca, ktorý sa pohybuje plávaním, skákaním, plazením, lietanim, kráčaním a behom.
Tráviaca sústava rýb, obojživelníkov, plazov a vtákov. Tráviaca sústava cicavcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Opísať na ukážke časti tráviacej sústavy stavovcov. Uviesť príklad stavovca s jedovými zubami. Uviesť význam vysunovateľného jazyka obojživelníkov, plazov, niektorých vtákov. Uviesť význam hrvoľa, žľaznatého a svalnatého žalúdka vtákov. Určiť na ukážke orgány na prijímanie potravy, trávenie a vstrebávanie cicavcov. Priradiť hlodavé zuby a kly k príkladom cicavcov. Určiť byľinožravého, hmyzožravého a mäsožravého cicavca na ukážke chrupu. Uviesť príklad prežúvavého a neprežúvavého cicavca.
Dýchacia sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov	Opísať význam krvi pre život stavovcov. Opísať význam srdca a ciev pre život stavovcov. Vysvetliť dôvod názvu uzavretej cievnej sústavy. Zistiť rozdiely stavby srdca ryby, obojživelníka, plaza, vtáka a cicavca na ukážke.
Vylučovanie. Močová sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov.	Vymenovať odpadové látky v organizme stavovcov. Zdôvodniť význam vylučovania. Pomenovať orgán, v ktorom sa krv stavovcov zbavuje tekutých odpadových látok. Pomenovať na ukážke orgány močovej sústavy stavovcov.
Rozmnožovacia sústava stavovcov. Základné funkcie a význam orgánov. Vývin mláďat, starostlivosť o potomstvo.	Opísať na ukážke rozmnožovanie a vývin ryby. Opísať na ukážke rozmnožovanie a vývin obojživelníka. Porovnať rozmnožovanie plaza a vtáka. Opísať na ukážke vývin mláďat cicavcov
Typické životné prejavy, správanie stavovcov	Uviesť príklad stavovca aktívneho v noci. Uviesť význam značkovania priestoru. Vysvetliť na príklade inštinktívne správanie stavovca. Uviesť príklad sťahovavého a stáleho vtáka
Význam stavovcov v prírode a pre človeka.	Uviesť príklad stavovca živiaceho sa hmyzom alebo hlodavcami. Uviesť príklad stavovca, ktorý po premnožení ohrozuje úrodu na poliach a potraviny v domácnosti. Uviesť dopad úbytku dravých vtákov a mäsožravých cicavcov v prírode.
Ochrana stavovcov. Ohrozenia a možnosti ochrany.	Uviesť najčastejšie príčiny úhynu rýb a obojživelníkov. Uviesť príklad ohrozenia životných podmienok vtáka alebo cicavca. Uviesť príklad možnosti ochrany obojživelníkov. Uviesť príklad chráneného obojživelníka, plaza, vtáka a cicavca
Ludský organizmus a ľudské spoločenstvo	
Ludský a živočíšny organizmus. Špecifiká ľudského spoločenstva a ľudskej populácie.	Vysvetliť na príklade význam človeka v ľudskom spoločenstve. Porovnať spoločné a odlišné znaky lebky, chrbtice a končatín ľudského a živočíšneho organizmu. Vysvetliť na príklade podstatu rasizmu a jeho dôsledky.
Človek a jeho telo	
Povrch tela a kožná sústava	
Koža. Stavba a funkcie kože. Význam pre styk s vonkajším prostredím a vnútorným prostredím.	Pomenovať na ukážke časti kože, ktoré zabezpečujú ochranu povrchu tela, telesnú teplotu, vylučovanie, vodný režim a zmyslové podnety. Pomenovať viditeľné kožné útvary na svojej koži. Uviesť význam kože pre človeka.
Starostlivosť o kožu. Typické poranenia, zásady predlekárskej prvej pomoci.	Sformulovať zásady starostlivosti o kožu a kožné útvary. Zdôvodniť nevhodnosť opaľovania na prudkom slnku. Opísať postup predlekárskej prvej pomoci ošetrenia popáleniny a omrzliny. Predviesť ukážku ošetrenia odreniny alebo pľuzgiera.
Oporná a pohybová sústava	
Kosti. Kostra a jej stavba. Význam kostí a kostry	Opísať na ukážke stavbu kosti. Ukázať a pomenovať na ukážke hrudník, chrbticu, lebku, stavce, rebrá, hrudnú kosť.

	Rozlíšiť na ukážke spojenie kostí väzivom, chrupkou, zrastením, kĺbom.
Lebka a chrbtica. Stavba a význam	Určiť na ukážke kostry tri kosti mozgovej časti lebky. Určiť na ukážke kostry tri kosti tvárovej časti lebky. Určiť na ukážke kostry časti chrbtice.
Kostra končatín. Stavba kostry horných a dolných končatín	Ukázať a pomenovať kosti hornej končatiny na ukážke (vlastnej končatine). Ukázať a pomenovať kosti dolnej končatiny na ukážke (vlastnej končatine). Porovnať stavbu kostry ruky a nohy. Zdôvodniť význam nosenia správnej obuvi podľa obrysu správnej a nesprávnej klenby nohy.
Svaly. Svalové tkanivá, činnosť a význam svalov	Určiť na ukážke základné typy svalového tkaniva. Porovnať činnosť hladkého a priečne pruhovaného svalového tkaniva. Opísať na ukážke kostrového svalu jeho stavbu. Zdôvodniť vlastnosti svalu na príklade ohnutia a vys-tretia ruky v lakti
Svaly hlavy, trupu a končatín	Určiť na ukážke aspoň tri svaly hlavy a krku. Určiť na ukážke aspoň tri svaly trupu. Určiť na ukážke aspoň tri svaly hornej a dolnej končatiny. Predviesť jednoduché cviky na posilnenie svalov hrudníka, chrbta, brucha a končatín.
Význam opornej a pohybovej sústavy. Poranenia kostí a svalov.	Predviesť postup predlekárskej prvej pomoci pri otvorenej a zatvorenej zlomenine. Ukázať postup predlekárskej prvej pomoci pri vytknutí, vyklbení
Tráviaca sústava	
Tráviaca sústava. Stavba a činnosť orgánov tráviacej sústavy	Opísať na ukážke stavbu tráviacej sústavy. Pomenovať viditeľnú časť zuba v ústach. Určiť na ukážke vnútorné časti zuba. Rozlíšiť druhy zubov v chrupe. Porovnať mliečny a trvalý chrup. Uviesť základné procesy v orgánoch tráviacej sústavy.
Zložky potravy. Premena látok a energie. Energetická hodnota potravín	Uviesť príklad enzýmu a jeho význam. Opísať podstatu trávenia, vstrebávania, látkovej premeny. Vymenovať základné živiny v potrave človeka. Zdôvodniť význam bielkovín, sacharidov (cukrov), tukov, vitamínov, vody, minerálnych látok. Uviesť dva druhy potravín s vysokou a nízkou energetickou hodnotou
Zásady správnej výživy. Zlozvyky v stravovaní, poškodenia a prevencia ochorení tráviacej sústavy	Uviesť príklad správneho zloženia stravy pre človeka. Zdôvodniť význam zeleniny a ovocia v strave človeka. Uviesť príklad škodlivosti nadmerného pitia alkoholu na činnosť tráviacej sústavy. Zdôvodniť škodlivosť prejedania. Uviesť následky hladovania človeka. Uviesť význam tráviacej sústavy
Dýchacia sústava	
Dýchacia sústava. Stavba a funkcia orgánov dýchacej sústavy	Opísať na ukážke hlavné časti dýchacej sústavy. Rozlíšiť horné a dolné dýchacie cesty. Opísať priebeh výmeny dýchacích plynov v pľúcach
Dýchanie. Mechanizmus vonkajšieho dýchania. Význam dýchacej sústavy	Vysvetliť podstatu dýchania. Porovnať zloženie vdychovaného a vydechovaného vzduchu. Vymenovať najdôležitejšie dýchacie svaly. Zistiť pohyby bránice a medzirebrových svalov pozorovaním nádychu a výdychu
Starostlivosť o dýchaciu sústavu. Škodlivosť fajčenia, vdychovania toxických látok.	Zdôvodniť význam čistoty ovzdušia pre človeka. Uviesť názov škodlivej látky v cigaretách. Uviesť príklad účinkov fajčenia na dýchaciu sústavu.
Poškodenia dýchacej sústavy. Zásady prvej predlekárskej pomoci. Význam dýchacej sústavy	Opísať spôsob pomoci človeku pri zastavení dychu. Opísať na ukážke postup pri umelom dýchaní. Uviesť význam dýchacej sústavy pre život človeka.
Obehová sústava	
Krv. Zložky krvi, vlastnosti, krvné skupiny, darcovstvo krvi. Význam krvi	Určiť na ukážke zložky krvi a vysvetliť ich význam. Vymenovať krvné skupiny. Uviesť význam transfúzie krvi.
Srdce. Stavba a činnosť srdca, krvný obeh.	Označiť a pomenovať na ukážke časti srdca. Opísať podľa schémy veľký a malý krvný obeh. Uviesť význam srdcových chlopní pre činnosť srdca.
Krvné cievy. Význam a činnosť ciev. Miazgové cievy a	Rozlíšiť tepny, žily a vlásočnice podľa významu. Uviesť

slezina. Význam obehovej sústavy.	význam vencovitých tepien pre činnosť srdca. Rozlíšiť tepny a žily podľa smeru prúdenia krvi. Poznať význam miazgy pre ľudský organizmus. Opísať význam miazgových ciev. Určiť umiestnenie a význam sleziny. Vysvetliť funkcie obehovej sústavy
Poškodenia obehovej sústavy. Zásady predlekárskej prvej pomoci pri krvácaní a zastavení činnosti srdca.	Zdôvodniť význam pohybu pre činnosť srdca a ciev. Uviesť príklad ochorenia obehovej sústavy zapríčineného nevhodným spôsobom života. Ukázať na ukážke alebo slovne opísať nepriamu masáž srdca. Opísať postup prvej predlekárskej pomoci pri poranení tepny a žily
Vylučovanie a močová sústava	
Vylučovanie. Močová sústava. Stavba a činnosť, poškodenia a prevencia ochorení.	Vymenovať odpadové látky vznikajúce pri činnosti ľudského organizmu. Určiť na ukážke umiestnenie obličiek a opísať ich tvar. Ukázať na svojom tele uloženie obličiek. Vysvetliť význam obličiek a močových ciest. Uviesť príklad príčiny ochorenia močovej sústavy. Vymenovať zásady prevencie ochorení obličiek. Zdôvodniť význam pitia tekutín pre funkciu obličiek. Vysvetliť význam močovej sústavy pre človeka.
Regulačné sústavy	
Regulovanie organizmu. Látková a nervová regulácia. Význam regulačných sústav.	Pomenovať spôsoby regulácie organizmu človeka. Pomenovať orgánovú sústavu, ktorá umožňuje nervovú reguláciu. Uviesť význam regulovania činnosti organizmu
Žľazy s vnútorným vylučovaním. Význam hormónov.	Určiť na ukážke tri žľazy s vnútorným vylučovaním. Uviesť význam inzulínu. Uviesť príklad významu troch žliaz s vnútorným vylučovaním
Nervová sústava. Stavba a funkcia nervov, reflexná povaha nervovej činnosti	Opísať význam nervovej bunky. Pomenovať časti reflexného oblúka na schéme. Uviesť príklad reflexnej činnosti človeka. Opísať na ukážke základné časti ústrednej nervovej sústavy. Určiť na ukážke jednotlivé časti mozgu. Vysvetliť význam mozgovej kôry predného mozgu. Uviesť základné časti obvodovej nervovej sústavy.
Zmyslové orgány chuti, čuchu a hmatu. Receptory a zmyslové vnemy	Vysvetliť význam chuti, čuchu a hmatu pre človeka. Ukázať na svojom tele uloženie orgánov chuti, čuchu a hmatu. Rozlíšiť chuťové, čuchové a hmatové bunky podľa podnetov, ktoré prijímajú
Zrak. Sluch. Stavba, činnosť a význam zrakového a sluchového orgánu	Opísať na ukážke stavbu oka. Opísať podľa ukážky podstatu krátkozrakosti a ďalekozrakosti. Opísať na príklade možnosti poškodenia zraku. Určiť na ukážke vonkajšie, stredné a vnútorné ucho. Pomenovať na ukážke časti stredného ucha. Určiť na ukážke uloženie a význam rovnovážneho orgánu. Opísať na príklade možnosti poškodenia sluchu
Poškodenia zraku a sluchu. Zásady hygieny zraku a sluchu	Vymenovať zásady starostlivosti o zrakový orgán. Vymenovať zásady starostlivosti o sluchový orgán. Uviesť príklad komunikácie s osobou s poškodeným zrakom lebo sluchom.
Vyššia nervová činnosť. Myslenie, pamäť, reč, schopnosti a vedomosti človeka	Uviesť príklad podmieneného reflexu. Uviesť príklad nepodmieneného reflexu. Uviesť význam myslenia a reči v živote človeka
Zásady hygieny duševnej činnosti. Význam nervovej sústavy. Zásady predlekárskej prvej pomoci pri poranení mozgu, chrbtice a miechy	Vymenovať zásady hygieny duševnej činnosti. Uviesť na príklad správneho režimu dňa. Opísať postup prvej predlekárskej pomoci pri poranení mozgu, chrbtice a miechy. Rozlíšiť protišokovú a stabilizovanú polohu na ukážke.
Rozmnožovanie, vývin jedinca a rodičovstvo	
Rozmnožovacia sústava. Pohlavné bunky, funkcia. Stavba a funkcia reprodukčných orgánov.	Určiť a pomenovať na ukážke ženské a mužské pohlavné orgány. Vymenovať orgány, v ktorých sa tvoria ženské a mužské pohlavné bunky. Vysvetliť význam menštruačného cyklu
Vývin jedinca. Oplodnenie, tehotenstvo a pôrod. Obdobia	Označiť na ukážke pohlavných orgánov miesto splynutia

Ľudského života	vajíčka a spermie. Uviesť dĺžku trvania tehotenstva. Opísať začiatok, priebeh a koniec tehotenstva. Uviesť uloženie plodu a spôsob jeho výživy. Vymenovať zásady starostlivosti o zdravý vývin novorodenca. Zdôvodniť význam výživy dieťaťa materským mliekom. Uviesť príklad troch znakov dospievania. Uviesť typické znaky troch období ľudského života
Pohlavné ochorenia. Prevencia pohlavných ochorení a AIDS. Priateľské a partnerské vzťahy, rodina.	Uviesť príklad pohlavnej choroby a možnosti nákazy. Opísať podstatu ochorenia AIDS a možnosti jej predchádzania. Uviesť zásady predchádzania pohlavných ochorení. Uviesť príklad priateľských vzťahov, vzájomnej pomoci mladých dospelých ľudí. Uviesť na príklade význam rodiny.
Zdravie a život človeka	
Vonkajšie vplyvy na ľudské zdravie. Zdravie a choroba. Nákazlivé ochorenia, očkovanie, prevencia	Uviesť tri príklady infekčného ochorenia. Charakterizovať výraz imunita a inkubačná doba. Vysvetliť základný princíp očkovania. Uviesť zásady prevencie infekčných ochorení. Vysvetliť na príklade význam dezinfekcie, dezinfekcie a deratizácie
Toxické a návykové látky. Vplyv na zdravie človeka. Drogové závislosti a ich prevencia	Uviesť príklad návykovej látky. Vysvetliť na príklade drogovú závislosť. Zdôvodniť na príklade škodlivosť drogovej závislosti zdravie človeka. Uviesť zásady prevencie drogových závislostí
Vnútorne vplyvy na ľudské zdravie. Dedičné vlastnosti a vplyv na zdravie a život človeka.	Uviesť vplyv dedičnosti na zdravie človeka. Uviesť príklad dedičnej vlastnosti človeka. Uviesť príklad dedičného ochorenia
Schopnosti a osobitosti človeka.	Uviesť príklad významu jedinca v živote spoločnosti. Vyjadriť vlastný názor na význam záujmov, sebazpoznávania, vzdelávania a rozvoj zručností pre život človeka.
Životný štýl. Etické a morálne princípy, kultúra medziľudských vzťahov, vzťah človeka k prírode	Vymenovať základné podmienky života človeka. Zdôvodniť význam striedania práce a odpočinku. Uviesť príklad nesprávnej životosprávy a dôsledkov na život človeka. Uviesť príklad zdravého životného štýlu.

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Neživá príroda a jej poznávanie	Neživá a živá príroda. Závislosť organizmov, človeka od neživej prírody. Význam vied o Zemi a poznávanie neživej prírody	Preukázať na príklade závislosť organizmov od neživej prírody. Opísať príklad vplyvu organizmov na neživú prírodu. Dokumentovať význam vied o Zemi na príklade. Uviesť význam nerastných surovín pre život človeka.
Zem a jej stavba	Stavba Zeme. Sféry zemského telesa. Základná stavba zemskej kôry pevnín a dna oceánov	Určiť a pomenovať podľa ukážky stavbu zemského telesa. Rozlíšiť na ukážke typy zemskej kôry.
	Pohyby zemskej kôry a ich príčiny. Vzďaľovanie, približovanie a podsúvanie litosférických platní.	Uviesť hlavnú príčinu pohybu litosférických platní. Uviesť dôsledky vzďaľovania litosférických platní. Uviesť dôsledky približovania a podsúvania litosférických platní.
Stavebné jednotky zemskej kôry	Minerály a horniny. Charakteristika a vznik	Charakterizovať minerál a uviesť konkrétny príklad. Charakterizovať horninu a uviesť konkrétny príklad. Rozlíšiť na ukážke minerál a horninu. Uviesť aspoň jeden spôsob vzniku hornín.

	Minerály. Vnútrotná stavba a tvar Vlastností, význam a ochrana minerálov	Pomenovať priestorový útvar, od ktorého závisí tvar a vlastnosti kryštálov. Vymenovať tri mechanické vlastnosti minerálov s významom pre človeka. Vymenovať tri optické vlastnosti minerálov s významom pre človeka. Uviesť príklad využitia mechanickej a optickej vlastnosti minerálu.
Geologické procesy	Geologické procesy a ich zdroje. Katastrofické geologické procesy a dôsledky pre človeka	Uviesť príklad zdroja a energie geologického procesu. Rozlíšiť na príklade vonkajší a vnútorný geologický proces. Dokumentovať na príklade katastrofický geologický proces a jeho následky.
	Vnútrotné geologické procesy. Magmatická a sopečná činnosť. Sopky a prejavy ich činnosti	Uviesť príklad zdroja a energie geologického procesu. Rozlíšiť na príklade vonkajší a vnútorný geologický proces. Dokumentovať na príklade katastrofický geologický proces a jeho následky.
	Vyveté horniny. Vlastnosti, význam a výskyt na Slovensku.	Opísať podstatu vzniku vyvetých hornín. Rozlíšiť na ukážke hlbinnú a výlevnú vyvetú horninu. Zdôvodniť štruktúru žuly a čadiča. Uviesť príklad využitia hlbinej a výlevnej vyvretej horniny. Zistiť na geologickej mape Slovenska výskyt vyvetých hornín.
	Horotvorná činnosť a poruchy zemskej kôry. Vrásky a vrásnenie, zlomy, príkrovy	Charakterizovať horotvornú činnosť. Rozlíšiť na ukážke (alebo načrtnúť) príklad poruchy zemskej kôry. Rozlíšiť vrásku a zlom podľa charakteristických znakov a ich vzniku.
	Zemetrasenie. Výskyt, príčiny, sprievodné javy, dôsledky pre človeka. Zemetrasenie na Slovensku	Vysvetliť príčiny zemetrasenia. Uviesť príklad druhu zemetrasenia a jeho dôsledkov. Opísať rozdiel medzi ohniskom a epicentrom zemetrasenia. Poznať možnosti ochrany ľudí a budov pred dôsledkami zemetrasenia.
	Premena hornín a premenené horniny. Vlastnosti a význam.	Uviesť hlavné činitele premeny hornín. Opísať na ukážke typickú vlastnosť premenených hornín. Uviesť príklad premenenej horniny, typickú vlastnosť a praktické využitie.
	Vonkajšie geologické procesy. Činitele vonkajších procesov. Zvetrávanie, príčiny a dôsledky.	Uviesť príklad vonkajšieho geologického činiteľa. Opísať podstatu mechanického zvetrávania a jeho dôsledkov. Opísať podstatu chemického procesu zvetrávania a jeho dôsledkov. Opísať dôsledky zemskej príťažlivosti na svahu. Uviesť dôsledok činnosti toku rieky a morskej vody. Zdôvodniť ochranu podzemných vôd. Opísať dôsledok činnosti horského ľadovca. Porovnať tvar doliny vytvorenej povrchovou vodou a ľadovcom. Opísať dôsledky vetra na príklade geologického útvaru.
	Usadené horniny. Úlomkovité, organické a	Pomenovať útvary, do ktorých sa

Dejiny Zeme	chemické usadené horniny (vznik, vlastnosti, význam)	usporadúvajú usadené horniny. Uviest' príklad využitia nespevnenej a spevnenej usadenej horniny. Opísať podstatu vzniku organických usadených hornín. Uviest' príklad využitia organickej usadenej horniny. Opísať podstatu vzniku chemických usadených hornín. Uviest' príklad využitia chemickej usadenej horniny.
	Krasové procesy. Krasové útvary. Jaskyne ako životný priestor organizmov. Význam pre človeka	Opísať podstatu krasového procesu. Uviest' príklad povrchového a podzemného krasového útvaru. Rozlíšiť kvapľovú a ľadovú jaskyňu podľa výzdoby. Uviest' príklad kvapívej a ľadovej jaskyne na Slovensku.
	Skameneliny a vek Zeme.	Charakterizovať skamenelinu, uviest' príklad skameneliny. Opísať proces vzniku skameneliny. Uviest' príklad určovania veku hornín.
	Dejiny Zeme. Prahory, starohory, prvohory, druhohory, treťohory a čtvrtohory	Uviest' významné geologické procesy v jednotlivých érach vývoja Zeme. Poznať na ukážke príklad vedúcej skameneliny prvohôr, druhohôr, treťohôr a štvrtohôr. Uviest' význam prvohorných papradí a prasličiek v súčasnosti pre človeka.
	Geologické jednotky Západných Karpát	Vymenovať podľa ukážky geologické jednotky Západných Karpát. Uviest' príklad typickej horniny geologických jednotiek Západných Karpát.
Príroda Slovenska		
Podmienky života a vzťahy organizmov	Látkové zloženie organizmov. Vzťah organizmov k prostrediu. Prispôsobivosť a znášanlivosť organizmov.	Uviest' štyri chemické látky, ktoré sú súčasťou živých organizmov aj neživej prírody. Vymenovať organické látky, ktoré tvoria telá živých organizmov. Uviest' príklad závislosti organizmu od prostredia a vzájomného vzťahu medzi organizmami. Demonštrovať na príklade prispôbenie organizmov životu vo vode, na zemi, v pôde, vo vzduchu. Charakterizovať znášanlivosť organizmov voči podmienkam prostredia.
	Neživé zložky prostredia. Svetlo, teplo, vzduch, voda, pôda a ich vplyv na životné podmienky a procesy organizmov.	Zdôvodniť význam slnečného žiarenia pre fotosyntézu. Uviest' význam tepla pre život rastlín. Uviest' príklad vplyvu telesnej teploty na život živočíchov. Uviest' význam zlomok vzduchu pre život rastlín a živočíchov. Uviest' význam vody pre život organizmov. Demonštrovať na príklade prispôbenie organizmov množstvu vody v prostredí. Uviest' význam minerálnych látok, biogénnych a stopových prvkov, humusu v pôde pre život rastlín.
	Negatívne vplyvy znečisťovania neživých	Uviest' príklad znečistenia prostredia a

	faktorov prostredia	dôsledkov pre život rastlín. Uviest' príklad znečistenia prostredia a dôsledkov pre život živočíchov.
	Populácia. Vlastnosti, vnútorné a vonkajšie vzťahy, ohrozenie populácie.	Rozlíšiť na ukážke jedinca, populáciu rastlín a populáciu živočíchov. Vysvetliť podmienky rastu populácie. Uviest' príklad početne malej a veľkej populácie. Rozlíšiť na príklade konkurenciu, predáciu, parazitizmus, symbiózu.
	Spoločenstvo organizmov. Druhá rozmanitosť, prostorové členenie a zloženie spoločenstva. Prírodné a umelé spoločenstvá	Uviest' príklad spoločenstva organizmov. Porovnať druhovú rozmanitosť v lese a na poli. Opísať na ukážke priestorové rozmiestnenie organizmov vo vrstvách lesa. Rozlíšiť prírodné a umelé spoločenstvo podľa vplyvu človeka na ich zloženie. Uviest' príklady organizmov prírodného a umelého spoločenstva
	Ekosystém. Zložky, typy ekosystémov. Obeh látok a tok energie v ekosystéme. Vplyv činností človeka na život v ekosystémoch.	Rozlíšiť na ukážke živé a neživé zložky ekosystému. Uviest' príklady ekosystémov. Uviest' príklad producenta, konzumenta, rozkladača. Uviest' príklad hmyzu, ktorý po premožení škodí v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a zdraviu človeka. Zostaviť potravný reťazec organizmov. Opísať proces obnovy ekosystému. Uviest' príklad hmyzu, ktorý sa môže rozšíriť po postihnutí ekosystému povodňou, veternou smršťou. Uviest' príklad vplyvu činnosti človeka na zmeny v ekosystéme.
	Biosféra. Zložky a časti biosféry, obeh látok a tok energie, obnova a vývoj ekosystémov v biosfére.	Uviest' príklad neživých a živých zložiek biosféry. Rozlíšiť na ukážke tri ekosystémy v biosfére. Vysvetliť na príklade obeh látok v biosfére. Vysvetliť význam toku energie v biosfére.
	Podmienky udržania biologickej rovnováhy . Možnosti zachovania a ohrozenia ekologickej rovnováhy.	Charakterizovať stav biologickej rovnováhy. Uviest' príklad narušenia biologickej rovnováhy. Porovnať podmienky stabilného a nestabilného ekosystému. Uviest' tri príklady ekologického prístupu v krajine. Uviest' tri príklady narušenia ekologickej rovnováhy.
	Globálne ekologické problémy. Hromadenie odpadov, ničenie dažďových pralesov, výroba a spotreba energie. Príčiny a dopady na ekosystémy, možnosti riešenia.	Uviest' príčiny a dopady stenčovania ozónovej vrstvy, vzniku smogu, skleníkového efektu, vzniku kyslých dažďov. Uviest' príklad zabránenia vzniku smogu, skleníkového efektu, kyslých dažďov alebo ničenia dažďových pralesov. Uviest' príklad príčiny hromadenia odpadov. Uviest' význam recyklácie druhotných surovín. Demonštrovať na príklade alternatívny zdroj energie a jeho prínos.

Praktické aktivity	Zisťovanie vlastností minerálov a hornín Rozlišovanie vyvretých hornín Poznávanie a rozlišovanie premenených hornín Poznávanie a rozlišovanie usadených hornín	Vykonať pozorovanie podľa návodu Zaznamenať výsledok pozorovania Poznať zásady bezpečnej práce v laboratóriu. Dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi
--------------------	---	---

9. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Základné životné procesy organizmov	<p>Životné procesy organizmov. Výživa, dýchanie, vylučovanie, rozmnožovanie, rast a vývin, dráždivosť a citlivosť, pohyb a ich význam pre život</p> <p>Životné procesy baktérií, rastlín a húb. Výživa a dýchanie baktérií a húb</p> <p>Výživa a dýchanie rastlín.</p> <p>Proces a význam fotosyntézy rastlín. Autotrofná výživa rastlín. Proces a význam dýchania rastlín pre organizmy a človeka. Výživa a dýchanie rastlín. Proces a význam fotosyntézy rastlín. Autotrofná výživa rastlín. Proces a význam dýchania rastlín pre organizmy a človeka.</p> <p>Rozmnožovanie baktérií a húb. Rozmnožovanie delením, pučaním a výtrusmi</p> <p>Rozmnožovanie rastlín. Nepohlavné a pohlavné rozmnožovanie rastlín. Opelenie a oplodnenie. Vznik plodu a semena.</p> <p>Dráždivosť, citlivosť a pohyb rastlín. Pôsobenie fyzikálnych, chemických, biologických faktorov. Reakcie rastlín na svetlo, teplo, vodu, chemické látky, žiarenie, dotyk, gravitáciu</p>	<p>Poznať základné životné procesy organizmov. Chápať význam jednotlivých životných procesov pre život organizmov.</p> <p>Porovnať spoločné a odlišné znaky životných procesov rastlín a živočíchov</p> <p>Poznať výživu a prijímanie živín baktérií (rozkladných, kvasných, mliečnych, hľuzkových, parazitických). Rozlíšiť výživu saprofytickej a parazitickej huby.</p> <p>Poznať podstatu výživy rastlín, opísať podľa schémy podstatu procesu fotosyntézy. Zdôvodniť autotrofnú výživu rastlín. Poznať podstatu dýchania rastlín. Vymenovať látky, ktoré pri dýchaní prijíma a vylučuje rastlina, živočích, človek. Poznať význam fotosyntézy a dýchania pre rastliny, živočíchy a človeka.</p> <p>Poznať spoločné a odlišné znaky rozmnožovania baktérií a húb. Rozlíšiť na príkladoch rozmnožovanie delením, pučaním a výtrusmi</p> <p>Poznať podstatu nepohlavného a pohlavného rozmnožovania rastlín. Uviesť príklady rozmnožovania poplazmi, hľuzami, odrezkami, podzemkom a cibuľou. Poznať význam pohlavných buniek rastlín. Chápať podstatu oplodnenia vajíčka rastlín. Rozlíšiť uloženie pohlavných buniek a semien ihličnatých drevín, listnatých drevín a bylín. Chápať súvislosť dráždivosti a pohybu. Poznať aspoň jeden faktor dráždivosti rastlín. Uviesť príklad pohybu častí rastlinných tiel spôsobeného</p>

	<p>Život rastlín. Klíčenie semena, rast a vývin rastliny. Život rastlín počas roka, dĺžka života rastlín.</p> <p>Životné procesy živočíchov Heterotrofná výživa živočíchov. Príjem živín živočíchmi a ich význam. Osobitosti výživy bezstavovcov a stavovcov</p> <p>Dýchanie živočíchov. Význam dýchania živočíchov. Osobitosti dýchania bezstavovcov a stavovcov.</p> <p>Vylučovanie živočíchov. Význam a osobitosti vylučovania bezstavovcov a stavovcov</p> <p>Obeh telových tekutín živočíchov. Význam a osobitosti obehu tekutín stavovcov a bezstavovcov</p>	<p>svetlom, vodou, teplom, gravitáciou, chemickými látkami, dotykom a žiarením Charakterizovať proces klíčenia. Vymenovať podmienky klíčenia semien. Porovnať podmienky klíčenia a rastu rastliny. Poznať podľa ročného životného cyklu jednoročnú, dvojročnú a trvácú rastlinu. Porovnať na príklade vývin jednoklíčnolistovej a dvojklíčnolistovej rastliny. Poznať význam živín pre živočchy. Zdôvodniť heterotrofnú výživu živočíchov. Porovnať časti tráviacej rúry bezstavovcov a stavovcov, v ktorých prebieha trávenie a vstrebávanie. Poznať bezstavovca s mimotelovým trávením. Poznať význam zubov, jazyka a slinných žliaz pri spracovaní potravy. Zdôvodniť súvislosť stavby chrupu cicavcov s prijímanou potravou. Porovnať stavbu tráviacej sústavy mäsožravcov a bylinožravcov. Charakterizovať proces dýchania. Rozlíšiť vnútorné a vonkajšie dýchanie. Preukázať na príklade dýchanie povrchom tela. Poznať osobitosti dýchania vodných a suchozemských bezstavovcov. Poznať princíp dýchania stavovcov žiabrami, kožné dýchanie obojživelníkov. Zdôvodniť význam vzdušných vakov vtákov. Poznať princíp vonkajšieho a vnútorného dýchania cicavcov. Poznať význam vylučovania. Uviesť príklad bezstavovca s vyvinutou vylučovacou sústavou. Vymenovať odpadové látky v organizme stavovcov. Poznať sústavy orgánov stavovcov, ktorými sa vylučujú odpadové látky. Zdôvodniť význam močovej sústavy stavovcov. Poznať význam obehu telových tekutín. Poznať obeh telových tekutín v otvorenej a zatvorenej obehovej sústave</p>
--	---	---

	<p>Regulácia tela živočíchov. Význam a osobitosti regulácie tela a zmyslového vnímania bezstavovcov a stavovcov</p> <p>Pohyb živočíchov. Význam a osobitosti pohybu bezstavovcov a stavovcov</p> <p>Rozmnožovanie a vývin živočíchov. Osobitosti rozmnožovania a vývinu bezstavovcov a stavovcov</p>	<p>bezstavovcov. Poznať význam krvi stavovcov. Chápať princíp obehu krvi v zatvorenej obehovej sústave stavovcov. Uviesť funkciu ciev a srdca stavovcov. Vysvetliť súvislosť obehu krvi stavovcov so stálou telesnou teplotou Poznať význam regulovania organizmu živočíchov. Rozlíšiť význam hormonálnej a nervovej regulácie. Rozlíšiť typy nervovej sústavy bezstavovcov. Poznať súvislosť dráždivosti a nervového riadenia. Poznať súvislosť prijímania informácií zmyslovými receptormi s nervovou sústavou. Porovnať zmyslové vnímanie zástupcu bezstavovca a stavovca. Poznať regulačný význam nervovej sústavy stavovcov. Opísať princíp prenosu informácií stavovcov. Uviesť príklad cicavca s dobre vyvinutými zmyslovými orgánmi potrebnými na lov koristi. Rozlíšiť aspoň dva nepodmienené a dva podmienené reflexy, významné pre život stavovcov Poznať význam pohybu živočíchov. Poznať a zdôvodniť odlišnosti pohybového systému aspoň dvoch zástupcov bezstavovcov. Uviesť príklad spôsobu pohybu jedného bezstavovca. Poznať a zdôvodniť prispôbenie pohybu zástupcov stavovcov životnému prostrediu a spôsobu života Charakterizovať proces rozmnožovania. Poznať podstatu oplodnenia vajíčka. Odlíšiť na príklade pohlavné a nepohlavné rozmnožovanie. Poznať rozmnožovanie obojpohlavného živočicha. Porovnať priamy a nepriamy vývin jedinca. Rozlíšiť na ukážke (schéme) úplnú a neúplnú premenu hmyzu. Odlíšiť vonkajšie a vnútorné oplodnenie stavovcov. Opísať</p>
--	--	---

		nepriamy vývin obojživelníkov. Rozlíšiť starostlivosť vtákov o mláďatá na príklade kŕmivého a nekŕmivého vtáka. Poznať vývin a spôsob výživy mláďat cicavcov.
Organizácia živej hmoty organizmov	Bunka a jej štruktúra. Štruktúra a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky Život bunky. Základné životné procesy v bunke – príjem a výdaj látok, fotosyntéza a dýchanie, dráždivosť a citlivosť, pohyb, rozmnožovanie. Bunka ako celok.	Poznať význam bunky pre organizmy. Poznať stavbu a funkciu jednotlivých častí bunky. Odlíšiť živé a neživé súčasti bunky. Porovnať znaky a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky. Zdôvodniť odlišnosť stavby rastlinnej a živočíšnej bunky. Pomenovať časti bunky, ktoré zabezpečujú dýchanie, fotosyntézu a tvorbu bielkovín. Poznať význam príjmu a výdaja látok, fotosyntézy a dýchania ako procesov premeny látok v bunke. Rozlíšiť aktívny a pasívny pohyb bunky. Poznať súvislosť rozmnožovania bunky s prenosom dedičných informácií. Opísať na schéme rozmnožovanie bunky delením.
Dedičnosť a premenlivosť organizmov	Dedičnosť a jej podstata. Jednotka genetickej informácie. Prenos genetických informácií, podstata a princíp prenosu. Význam dedičnosti. Premennivosť a rozmanitosť organizmov, druhové vlastnosti, vlastnosti jedinca.	Opísať prejavy dedičnosti organizmov. Pomenovať časť bunky, v ktorej sú uložené dedičné informácie. Vysvetliť význam nukleových kyselín pri prenose genetickej informácie. Poznať uloženie genetickej informácie v bunke. Opísať stavbu chromozómu. Poznať význam zníženia počtu chromozómov pri vzniku pohlavných buniek. Chápať príčinu tvorby kópií nukleovej kyseliny pred delením jadra bunky. Poznať význam vzťahu alela, gén a znak. Opísať podľa schémy kríženia vznik určitého znaku nového jedinca. Poznať význam premenlivosti. Odlíšiť nededičnú a dedičnú premenlivosť. Uviesť príklad premenlivosti organizmov. Opísať podstatu šľachtenia. Uviesť príklad odrody rastliny alebo plemena živočícha. Uviesť príklad vplyvu dedičnej choroby na život človeka.
Životné prostredie organizmov a človeka	Životné prostredie. Zložky životného prostredia, vzájomné vzťahy	Charakterizovať životné prostredie človeka. Uviesť príklad prírodnej,

	<p>a ich význam.</p> <p>Faktory ovplyvňujúce životné prostredie a podmienky života. Vplyv na zdravie, život organizmov a ľudí.</p> <p>Starostlivosť o prírodné prostredie a životné prostredie človeka. Ochrana prírody. Chránené rastliny, živočíchy, územia a ich význam.</p>	<p>umelej, sociálnej zložky prostredia. Poznať význam pracovného, obytného a rekreačného životného prostredia človeka. Vysvetliť rozdiel medzi vednými odbormi ekológia a environmentalistika. Uviesť príklad vplyvu znečistenej vody, pôdy, ovzdušia na život organizmov a človeka. Poznať príčiny znečisťovania vody, pôdy, ovzdušia. Uviesť príklad nepriaznivého vplyvu priemyselnej výroby a dopravy na životné prostredie. Poznať možnosti alternatívnych zdrojov energie. Rozlíšiť všeobecnú ochranu prírody a osobitnú ochranu prírody a krajiny. Poznať a pomenovať na ukážke aspoň tri druhy chránených rastlín, chráneného obojživelníka, plaza, vtáka a cicavca. Poznať aspoň tri kategórie chránených území. Uviesť príklad národného parku, chránenej krajinskej oblasti a prírodnej rezervácie.</p>
--	---	--

Námety praktických aktivít

Rozlíšenie typických znakov húb a rastlín podľa životných procesov. Pozorovanie rozmnožovacích orgánov výtrusných a semenných rastlín. Rozlíšenie živočíchov podľa typických znakov a funkcií sústav orgánov. Pozorovanie a odlišenie bunkovej stavby tiel organizmov. Porovnanie vonkajšej a vnútornej stavby tiel rastlín a živočíchov.

Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov

Zložky životného prostredia našej triedy (školy, bydliska).

Námety na tvorbu žiackych projektov

Návrh optimálneho životného prostredia našej triedy (školy, bydliska). Ako zlepšiť životné prostredie našej triedy (vybraného priestoru školy a pod.).

6.3.5.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Kritéria hodnotenia budú zisťovať, či žiak výkonový štandard zvládol, alebo nie. Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie konkrétneho a objektívneho hodnotenia:

1. Pri **verbálnej forme** kontroly úrovne osvojenia poznatkov budeme uprednostňovať prezentovanie žiakov na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
2. **Písomnou formou** budeme kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min. v rozsahu 10-15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
3. Pri **praktických aktivitách** je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je

slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. V nižších ročníkoch budeme pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.

4. Preverovať úroveň **samostatnej práce** žiakov a schopností práce s textom formou hodnotenia správ zo samostatných pozorovaní podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
5. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikačných zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

Vyučovací predmet biológia budeme na vysvedčení klasifikovať. Žiak bude v predmete biológia hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

6.3.5.7 Prierezové témy

Multikultúrna výchova:

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie
- medziľudské vzťahy v škole

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra:

- flóra a fauna na Slovensku
- poznať chránené rastliny a živočíchy na území regiónu
- poznať minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu
- chránené územia na Slovensku

Enviromentálna výchova:

- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;

Ochrana života a zdravia:

- disciplína pri práci, ohľaduplnosť
- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách

6.3.5.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.3.5.9 Učebné zdroje

Učebnice prírodopisu, mikroskopické preparáty, akryláty prírodnín, vzorky hornín a minerálov, zdroje IKT, materiály vydávané mimovládnyimi ekologickými organizáciami, atlasy, encyklopédie a odborné časopisy.

Kasničková a kol. - Biológia II. pre 2. ročník osemročných gymnázií

Uhereková M. a kol. Biológia pre 5.roč. ZŠ, EXPOL pedagogika s.r.o.

Hantabálová a kol. Biológia pre 6.roč. ZŠ, EXPOL pedagogika;

Príručka pre učiteľov základnej školy, DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie

Hantabálová a kol. Biológia pre 7.roč. ZŠ, EXPOL pedagogika

Uhereková M., Bizubová M.: Biológia pre 8.roč. ZŠ a 3.roč. gymnázia s osemročným štúdiom, SPN Mladé letá s.r.o., 2011

Uhereková M. a kol. Biológia pre 9. Ročník ZŠ, Educo, 2012

6.3.6 Bio-enviro**6.3.6.1 Učebný plán**

Ročník		5.r
Počet hodín	ŠVP	0
	ŠkVP	1

6.3.6.2 Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehľbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia, poznať pozitívne aj negatívne vplyvy človeka na jednotlivé zložky prírody, na základe poznatkov pozorovať zmeny ekosystému a viesť k zodpovednosti za kvalitu životného prostredia.

6.3.6.3 Organizácia vyučovania

Vyučovanie prebieha vo forme 45 minútovej vyučovacej hodine. Požadované výsledky budeme dosahovať aj demonštračnou metódou, načo využijeme okolie školy, obce, vlastivedné múzeum, príp. iné uskutočnené výstavy v okresnom meste.

Metódy a formy práce

- vysvetľovanie s animáciou (obrázky, prírodniny, ukážky prác), aktivačný heuristický rozhovor s využitím prvkov problémového vyučovania (riešenie problémových úloh), čítanie a počúvanie, pozorovanie, hra,
- prezentácie programu Microsoft PowerPoint s podporou digitálnej technológie (prístup k internetu, vizualizér, dataprojektor, USB kľúč).

6.3.6.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Ciele predmetu**

- kognitívne
- poznať rastliny a živočíchy v regióne,
- poznať hľadiská zachovania rozmanitosti života – ekonomické, etické, estetické, vedecké,
- poznať chránené rastliny a živočíchy v blízkom okolí,
- chápať význam a ochranu ekosystémov,
- vymenovať negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie,
- uvedomiť si závislosť života na Zemi od pôdy, rastlín, živočíchov a vody,
- popísať význam prírodných zdrojov pre človeka a využívanie prírodných zdrojov,

- poukázať na škodlivé vplyvy na životné prostredie: znečisťovanie, jedovaté látky v odpade, spôsoby likvidácie odpadu,
- poznať význam zachovania prírodného prostredia,
- afektívne
- vyjadrovať svoje názory, postoje, skúsenosti,
- psychomotorické
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne si radiť a pomáhať,
- pracovať s prírodninami pri terénnych pozorovaniach,
- aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach,
- zreteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
- využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní, riešení úloh.

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,

- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčné zmeny,

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám.

6.3.6.5 Vzdelávací štandard

Názov tematického celku	5.r BEO
Život v lese	8
Voda a okolie	9
Polia a lúky	16

5. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>1. Život v lese</p>	<p>Problém ŽP pri ťažbe stromov</p> <p>Potravný reťazec v lese</p> <p>Poznávanie prostredia</p> <p>Poznávanie typu peria vtákov podľa ukážok, počas letu – dravce</p> <p>Výroba recyklovaného papiera</p> <p>Huby</p> <p>Lišajník</p> <p>Medveď hnedý</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uviesť zmeny v správaní organizmov pri zmene pôvodného prostredia, - spájať už získané poznatky do praxe, uvedomiť si prepojenia všetkých organizmov, - spoznať organizmy podľa opisu, - rozlíšiť dravce od iných vtákov a opísať stavbu pera, - navrhnúť využitie starého papiera, - vymenovať hospodársky významné huby a ich vplyv na zdravie človeka, - vysvetliť význam lišajníka a jeho mapovanie v okolí, - popísať dôsledky ľudskej činnosti v lese a jeho dopad na lesné živočíchy.
<p>2. Voda a okolie</p>	<p>Život dažďovej kvapky</p> <p>Mokrade</p> <p>Komáre</p> <p>Bocian</p> <p>Potravný reťazec</p> <p>Invázne druhy rastlín</p> <p>Ekologické havárie</p> <p>Relaxačná hudba</p> <p>Poznávanie prostredia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť kolobeh vody v prírode, - popísať význam mokradí, - uvedomiť si vplyvy globálneho otepľovania Zeme v súvislosti s inváziou živočíchov z iných oblastí, - uviesť príklad na prispôbenie živočíchov zmenám ŽP, - spájať už získané poznatky do praxe, - chápať prepojenia všetkých organizmov, - zmapovať povodie rieky Hornád, - rozoznať dôsledky ekologických havárií na prírodu, - ukázať techniku správneho držania tela a dýchania, - pomenovať organizmy podľa znakov.
<p>3. Polia a lúky</p>	<p>Obilniny a ľudia</p> <p>Dlhodobý odpad</p> <p>Chov dážďoviek</p> <p>Žižiavice</p> <p>Klíčenie</p> <p>Rastlina, ktorú som vypestoval</p> <p>Kosba obilnín</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišovať menej známe druhy obilnín, - vysvetliť význam mikroorganizmov v pôde, - popísať význam dážďoviek pri rozklade biologického odpadu, - popísať správanie žižiavice v umelo a prírodne vytvorených podmienkach, - pozorovať a zaznamenať klíčivosť semien, - samostatne prezentovať svoju prácu, - vysvetliť vplyv pestovania rastlín na ŽP, - pomenovať chránené živočíchy v blízkom okolí, - popísať krajinu a organizmy, ktoré sa tam vyskytujú,

	Poznávanie chránených organizmov Krajina, v ktorej som chcel žiť Zber liečivých rastlín v okolí Organizmy iných klimatických pásiem Obojživelníky Potravový reťazec Hrádza v krajine Kompost Včela	<ul style="list-style-type: none"> - roztriediť liečivé rastliny, - rozlišovať organizmy, ich prispôsobenie sa meniacim prírodným podmienkam, - vyjadriť dôležitosť obojživelníkov v potravovom reťazci, - spájať získané poznatky do praxe, - vysvetliť vplyv hrádzí na klímu, - posúdiť význam triedenia bioodpadu, - popísať život včiel.
--	--	---

6.3.6.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Kritéria hodnotenia budú zisťovať, či žiak výkonový štandard zvládol, alebo nie. Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie konkrétneho a objektívneho hodnotenia:

6. Pri **verbálnej forme** kontroly úrovne osvojenia poznatkov budeme uprednostňovať prezentovanie žiakov na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
7. **Písomnou formou** budeme kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min. v rozsahu 10-15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
8. Pri **praktických aktivitách** je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. V nižších ročníkoch budeme pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.
9. Preverovať úroveň **samostatnej práce** žiakov a schopností práce s textom formou hodnotenia správ zo samostatných pozorovaní podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
10. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikačných zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

Vyučovací predmet bio- enviro budeme na vysvedčení klasifikovať. Žiak bude v predmete bio- enviro hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

6.3.6.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

8. Schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
9. Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
10. Schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
11. Poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
12. Rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
13. Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
14. Vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
15. Schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;
16. Vnímať život ako najvyššiu hodnotu
17. Pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
18. Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
19. Podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
20. posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
21. Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
22. Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
23. Komunikovať o problémoch životného prostredia, vyjadrovať, racionálne obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
24. Podnecovať aktivitu, tvorivosť, toleranciu, ústretovosť a ohľaduplnosť vo vzťahu k prostrediu;
25. Rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť;
26. Angažovať sa v riešení problémov spojených s ochranou životného prostredia;
27. Poznávanie rastlín a živočíchov v regióne
28. Skúmanie rozmanitosti rastlinných a živočíšnych druhov
29. Uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania
30. Negatívne zásahy človeka do prírody a ich dôsledky
31. Význam lesa pre človeka
32. Odlesňovanie – hlavná príčina zvetrávania pôdy
33. Ochrana pôdy
34. Základné zložky životného prostredia – vzduch, voda, pôda

35. Význam ovzdušia pre živé organizmy
36. Znečisťovanie ovzdušia činnosťou človeka / priemysel, doprava, domácnosť/, negatívny vplyv znečisťovania na životné prostredie a zdravie ľudí
37. Význam vody pre život na Zemi
38. Zvieratá priateľmi človeka
39. Poznať chránené zvieratá a hmyz
40. Poznať príčin dobrej úrody

Dopravná výchova

4. Naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
5. Zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli.
6. Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Mediálna výchova

5. Využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
6. viesť k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie
7. Vedieť tvoriť mediálne produkty

Multikultúrna výchova

6. Prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej
7. Uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
8. Vzťah medzi učiteľmi a žiakmi
9. Vzťah medzi školou a rodinou
10. Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Zvládať vlastné správanie
- Osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny
- Učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých
- Zodpovednosť za vlastné konanie
- Zodpovednosť
- Presnosť a správnosť pri práci
- Pracovitosť
- Disciplína, kultivované správanie
- Dôslednosť
- Úhľadnosť

Ochrana života a zdravia

2. Cvičenie, pohyb na čerstvom vzduchu
3. Hygiena pri atletickej činnosti
4. Vitamíny – predpoklad zdravia
5. Integrovať postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie

6. Pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza - nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode
7. Pripraviť žiakov na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

5. Poznať sám seba a svoje schopnosti
6. Učiť sa spolupracovať v skupine
7. Prezentácia samého seba
8. Prezentácia práce v skupine

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

1. Poznať školu, okolie školy
2. Poznať obec, mesto, v ktorom žijem /poloha, história a súčasnosť/
3. Spoznávať prírodné krásy regiónu
4. Poznať chránené rastliny a živočíchy na území regiónu
5. Flóra a fauna na Slovensku
6. Chránené územia na Slovensku
7. Produkcia potravín a strava

6.3.6.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.3.6.9 Učebné zdroje

- pracovné listy; Po stopách medveďov- Svetlana Beťková a Robin Rigg, 2004 SWS;
- príručky pre učiteľov- Svet lúk a pasienkov, Svet lesov, Svet mokradí, Svet rašelinísk, DAPHNE Bratislava 2004;
- učebnica biológie pre 5. ročník základných škôl.

6.4 Ľlovek a spoločnosť**6.4.1 Dejepis****6.4.1.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	1	2
hodín	ŠkVP	1	1	1	1	2

6.4.1.2 Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj európskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Takto vedie žiakov k poznaniu historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

6.4.1.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia

6.4.1.4 Kľúčové kompetencie – ciele predmetu

Kognitívne ciele

- Orientovať sa v historickom čase a priestore.
- Vysvetliť fungovanie spoločnosti od najstarších čias praveku až po obdobie vzniku staroveku.
- Vysvetliť fungovanie spoločnosti v staroveku až po obdobie vzniku stredoveku.

- Vysvetliť fungovanie štátov a spoločnosti v rannom stredoveku.
- Porovnať obdobie Starovekého Grécka a Starovekého Ríma s obdobím ranného stredoveku a hľadať medzi nimi zásadné rozdiely v spôsobe života, vzdelanosti a kultúre.

Psychomotorické ciele

- Vyhľadávať relevantné informácie,
- Vedieť využiť tieto informácie a verifikovať ich hodnoty.
- Využitie IKT
- Pracovať s historickými faktami, udalosťami, javmi, procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním.

Afektívne ciele

- Rozpoznať dôležitosť gréckej a rímskej kultúry pre vytvorenie európskej kultúry.

Ďalšie kľúčové kompetencie

kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete

kompetencia učiť sa

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov ,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok

kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,

osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,

- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti,
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine,
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápady a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusný postoj,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

kompetencie pracovné

- vie využívať poznatky a vedomostí získané v škole pre svoj ďalší rozvoj,
- rozvíja svoje myslenie a nachádzať nové riešenia
- aplikuje praktické činnosti (besedy, exkurzie)

6.4.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Od blízkeho k vzdialenému	7				
Človek v premenách priestoru a času	3				
Človek a komunikácia	7				
Kolobeh sviatočných dní	7				
Prírodné a historické pamätihodnosti	5				
Obrazy pravekého sveta		7			
Obrazy starovekého sveta		7			
Svetové náboženstvá		7			
Obrazy stredovekého sveta		7			
Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline			8		

Slováci v Uhorskom kráľovstve			7		
Obrazy novovekého sveta			7		
Habsburská monarchia			7		
Európa na ceste k moderným národom				15	
Moderný slovenský národ				8	
Rakúsko – Uhorsko				4	
Prvá svetová vojna				6	
Európa v medzivojnovom období					10
Československo v medzivojnovom období					10
Druhá svetová vojna					13
Slovenská republika 1939 - 1945					8
Povojnový svet					10
Československo za železnou oponou					6
Slovenská republika 1993					4
Súčasný svet					2
Opakovanie	4	5	4		3

5.ročník

Tém.celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Od blízkeho k vzdialenému	<p>Oboznámenie sa s obsahom dejepisu, jeho témami, spôsobom vyučovania a zákl. pomôckami Dom, byt, sídlisko, dedina, mesto, vyšší územný celok, Európska únia</p> <p>Prírodný čas, historický čas, zmeny v čase Letopočet, storočie, dátum, delenie histórie, kalendár, narodenie Krista Fotografia - obrazová spomienka</p> <p>Rodinný album Denník, fotografie, portréty Hmotné, archeológie, písomné, obrazové Zbierky, exponáty, galérie, skanzen, rôzne druhy múzeí Hrobky, sochy, pomníky, pamätníky Kronika, fotografie, archív</p>	<p>vedieť obsah, témy, spôsob vyučovania a vymenovať zákl. pomôcky nového predmetu- vymenovať zmeny v mieste bydliska, ktoré sa udiali počas života žiakov rozpoznať čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v mieste bydliska</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať rozdiel medzi prírodným a historickým časom- zaradiť letopočty do príslušného storočia - z ľubovoľného storočia vybrať správny letopočet - rozlíšiť dátum a letopočet - zakresliť na časovú priamku významné údaje zo života svojej rodiny - rozpoznať pojmy pred Kr. a po Kristovi, resp. pred naším letopočtom a po našom letopočte - vytvoriť jednoduchú časovú priamku- pochopiť pojem generácia v rodinnom kontexte na príklade starých rodičov, rodičov - položiť adekvátne otázky súvisiace s fotografiami- zostaviť rodostrom svojej rodiny- poznať jednotlivé druhy historických prameňov- rozpoznať rozdiel medzi múzeom a archívom - usporiadať širšiu škálu historických obrázkov a objektov - zhodnotiť význam rodinného albumu pre život rodiny- poznať historickú udalosť, osobnosť,

		<p>ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste, kde žijú</p> <ul style="list-style-type: none"> - identifikovať najstarší hrob na cintoríne zaznamenávať rozprávanie starých rodičov o škole z čias ich mladosti - pátrať po starých školských zošitoch a učebniciach
Kolobeh sviatočných dní	<p>Meniny, narodeniny, dátum, letopočet Štátne, cirkevné, pamätné dni</p> <p>Vianoce, Veľká noc Folklor - spev, tanec, Obyčaje Od blízkeho k vzdialenému, Kolobeh sviatočných dní</p>	<p>zaznamenať rozprávanie starých rodičov, rodičov o minulosti svojho rodiska</p> <ul style="list-style-type: none"> - napísať krátky príbeh zo života svojej rodzostaviť tabuľku dátumov štátnych, cirkevných sviatkov a pamätných dní- nezabúdať na tradície a obyčaje svojho národa - uviesť príklady zo svojho regiónu
Človek v premenách priestoru a času	<p>Dejepisná mapa, glóbus, staré náčrty Prirodzený pohyb, sťahovanie národov (migrácia Stretanie kultúr, Indiáni, černosi, otrokárstvo Objavné cesty, Indiáni, černosi, doprava, chudoba pôda, pluh, spôsob obrábania, domy, chov zvierat Človek v premenách priestoru a času Výroba, špecializácia, remeslá, cechy, erby remeselníkov, továrne, stroje Platidlo, mince, peniaze, banky Prírodná energia, umelá energia, elektrina, elektrárne, vynálezy, zneužitie</p> <p>Detská práca, neľudské podmienky</p>	<p>orientovať sa na dejepisnej mape</p> <ul style="list-style-type: none"> - čítať dejepisnú mapu - rozpoznať rozdiel medzi mapou a glóbusom- uviesť príčiny a dôsledky sťahovania ľudí v minulosti i prítomnosti- porovnať základné rozdiely v spôsobe života vybraných kultúr- vysvetliť pojem kolonizácia - zostaviť tabuľku najdôležitejších dopravných prostriedkov v chronologickej postupnosti - porovnať spôsoby dopravy v minulosti i prítomnosti - vplyv dopravy na ŽP vo Vašom regióne- charakterizovať život roľníkov v minulosti- upevniť a precvičiť prebrané učivo- vysvetliť oddelenie remeselníkov od roľníkov - zhodnotiť význam špecializácie remeselnej výroby - vysvetliť príslovie „remeslo má zlaté dno“ - nakresliť znak, ktorý výstižne charakterizuje zamestnanie remeselníka- nájsť rozdiely medzi výmenným a peňažným obchodom- vystihnúť rozdiely medzi prírodnou a umelou energiou - uviesť príklady využívania prírody v prospech človeka - zdôvodniť príčiny neustáleho hľadania nových zdrojov energie - vymenovať vynálezy, ktoré pomohli človeku využiť energiu vo svoj prospech- uviesť najčastejšie druhy detskej práce - zaujať stanovisko k problému detskej práce - zaujať postoj k tvrdeniu, že dospelí v niektorých krajinách zneužívali a i naďalej zneužívajú prácu detí vo svoj prospech
Človek a komunikácia	<p>Jazyk, písmo, rukopis, druhy písma, legendy, mýty Kníhtlač, knihy noviny, rozhlas, televízia, internet, e-mail Svetové náboženstva, Judaizmus, Kresťanstvo, Budhizmus, Hinduizmus Dôvody, zbrane, taktika</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotiť význam vynálezu písma - vymenovať najstaršie druhy slovanského písma - vymenovať druhy písiem z minulosti - rozpoznať príbeh z minulosti svojho regiónu z povesti - uviesť prostriedky dorozumievania medzi ľuďmi v minulosti- uviesť druhy moderných masovokomunikačných prostriedkov - identifikovať rozdiely medzi rukopisom a tlačenou knihou - zhodnotiť význam vynálezu kníhtlače- uviesť najväčšie svetové náboženstva - stručne ich charakterizovať- uviesť dôsledky

		vojen pre človeka a prostredie, v ktorom žije - zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti i prítomnosti - zostaviť správu o vojenskom konflikte v súčasnosti
Prírodné a historické pamätihodnosti môjho rodiska	Rieky, chránené územia, kostoly, hrad, múzeum, kaštieľ, pamätná tabuľa, významné osobnosti	spoznávať svoje najbližšie okolie s cieľom dozvedieť sa čo najviac o jeho minulosti

6.ročník

Tém.celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Obrazy pravekého sveta	Tematický celok sa zameriava na život človeka v praveku, na spôsob jeho života a obživy od najstarších čias až po objavenie poľnohospodárstva. Odhaľuje príčiny vzniku prvých mestských štátov a vzniku písma. Analyzuje vnútorné členenie spoločnosti s ich popisom činnosti. Zameriava sa aj na kultúrne pamiatky najstarších štátov a poznatky ich obyvateľov, ktoré nám slúžia dodnes.	<ul style="list-style-type: none"> • zaradiť historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky • zaradiť historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne • rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja • využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
Obrazy starovekého sveta	Tento tematický celok obsahuje dva rozsiahle témy a to Staroveké Grécko a Staroveký Rím. Oboznamuje žiakov so spôsobom života obyvateľov, ich obživou a spoločenskými vzťahmi. Žiaci tu zistia, čo spájalo grécke mestské štáty, aké formy vlády existovali v gréckych mestských štátoch a v Starovekom Ríme. Objavia pôvod olympijských hier, gladiátorských hier a zoznámia sa s gréckou a rímskou vzdelanosťou, architektúrou a kultúrou. Stretnú sa s tým, akým spôsobom sa z mestského štátu Ríma, stala svetová ríša.	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor • zaradiť historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo • vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť • popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov • rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
Svetové náboženstva	Pri svetových náboženstvách sa tematický celok zameriava hlavne na kresťanstvo a islam. Obidve náboženstva odhaľujú svoj vznik, vývoj a antagonisticke názory.	
Obrazy stredovekého sveta	Tento tematický celok sa zaoberá príčinami sťahovania národov a dôvodmi zániku Západorímskej ríše. Odhaľuje novú mapu Európy a Stredomoria, kde sa formujú nové ríše ako Byzantská, Arabská a Franská ríša. Žiaci sa oboznamujú s ich najdôležitejšími dejinami. Pri preberaní stredoveku sa zoznamujú aj s novým usporiadaním spoločnosti, vzťahmi v nej (lénný systém), životom ľudí, vtedajším vzdelaním	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj • určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov • vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov

	a kultúrou.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
--	-------------	--

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
<p>Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline</p> <p>Slováci v Uhorskom kráľovstve</p> <p>Obrazy novovekého sveta</p> <p>Habzburšká monarchia</p>	<p>Príchod Slovanov Veľká Morava Kráľovstvo mnohých jazykov a mravov Banské mestá Kríza stredoveku Kníhtlač Objavitelia a dobyvatelia Hospodárske zmeny Reformácia a proti - reformácia Slovensko na hranici dvoch svetov Osvietenský absolutizmus</p>	<p>pravlast', migrácia, Samo kresťanské misie Cyril a Metod Pribina Rastislav Svätopluk dynastie, Štefan I. Ondrej II. Karol Róbert Ľudovít I. Ľigmund Luxemburský gotická cesta Matej Korvín Kremnica Banská Štiavnica Banská Bystrica ťivot baníkov, dukát humanizmus, renesancia Mikuláš Kopernik Leonardo da Vinci Ján Gutenberg karavela objavenie Ameriky (Krištof Kolombus) oboplávanie zemegule (F. Magalhaes) kolonializmus od cechu k manufaktúre mešťan, zámorský obchod Martin Luther Ignác z Loyoly Moháč Turci Bratislava – centrum uhorského kráľovstva Mária Terézia Jozef II. Matej Bell Adam F. Kollár reformy</p>	<p>Ľiaci sú schopní: - opísať pravlast' Slovanov - uviesť dôvody sťahovania Slovanov - na historickej mape ukázať územia na ktoré sa Slovania nasťahovali - vymenovať západných, južných a východných Slovanov - identifikovať vzťahy medzi Slovanmi a Avarmi - uviesť príčiny vzniku Samovej ríše - zdôvodniť význam Samovej ríše Ľiaci vedia: - uviesť dôvody na vznik Veľkomoravskej ríše - opísať vznik Nitrianskeho kniežatstva - vysvetliť význam Veľkomoravskej ríše - zhodnotiť prínos Cyrila a Metoda pre rozvoj našej kultúry a štátnosti - opísať Veľkomoravskú ríšu počas panovania Rastislava a Svätopluka - opísať kultúru vo Veľkomoravskej ríši - opísať vzdelanosť vo Veľkomoravskej ríši - ukázať na historickej mape rozmach Veľkomoravskej ríše - nakresliť obydlie z doby Veľkomoravskej ríše - rozpoznať zbraň a výstroj vojakov z obdobia Veľkomoravskej ríše Ľiaci vedia: - vysvetliť vznik Uhorského kráľovstva - uviesť prínos predkov Slovákov pri vzniku Uhorského kráľovstva - zhodnotiť vládu Štefana I. - zhodnotiť význam Nitrianskeho vojvodstva - analyzovať Zlatú bulu Ondreja II. - vysvetliť, prečo dochádzalo v Uhorsku k neustálemu boju o trón - analyzovať a zhodnotiť spôsob ťivota ľudí vo vrcholnom stredoveku a dnes - zdôvodniť hospodársky rozkvet za vlády Karola</p>

			Róberta - zhodnotiť význam vnútornej a zahraničnej politiky Ľudovíta I. a Ľigunda Luxemburského - opísať vládu Mateja Korvína - zhodnotiť význam bankských miest na Slovensku - opísať kultúru v Uhorsku vo vrcholnom stredoveku, - najst' obrazový materiál z gotickej cesty - ukázať na historickej mape Uhorské kráľovstvo - napísať krátky životopis vybraného
--	--	--	---

8.ročník

Tématický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Európa na ceste k moderným národom	Úvodná hodina	Oboznámenie sa s obsahom dejepisu v 8. ročníku, jeho témami, spôsobom vyučovania a zákl. pomôckami	- vedieť obsah, témy, spôsob vyučovania a vymenovať zákl. pomôcky vyučovacieho predmetu
	Vek rozumu	Rozvoj vedy, gravitácia, osvietenstvo, Encyklopédia, Osvietení panovníci	- na časovej osi vyznačiť obdobie 18. až 20. storočia a zapísať najvýznamnejšie udalosti
	Zrod modernej doby - Francúzska buržoazná revolúcia	Občan, revolúcia, tretí stav - Národné zhromaždenie, Bastila, ústava	- prečítať a kriticky zhodnotiť historický prameň z uvedeného obdobia - analyzovať myšlienkový smer vyzdvihujúci rozum - kriticky zhodnotiť dovtedajšie ľudské poznanie
	Vláda teroru	Jakobíni, pád kráľa, Konvent, vláda gilotíny, Maximilián Robespierre	- zdôvodniť úlohu občana na politickej scéne
	Ako vzniklo nové cisárstvo	Napoleon, národný štát, direktórium, cisárstvo, Občiansky zákonník - Code civil, hosp. rozvoj	- na základe obrázkov a fotografií z učebnice, odbornej literatúry a pod. / nakresliť pevnosť Bastilu, francúzskeho vojaka, mešťana, mestský dom, a pod.
	Sláva a pád Napoleona	Dobyvačné vojny, námorná porážka od Angličanov, bitka 3 cisárov, porážka Napoleona v Rusku, Lipsku a Waterloo, Viedenský kongres	- vysvetliť význam Občianskeho zákonníka - kriticky posúdiť príčiny a dôsledky francúzskej revolúcie
	Americká vojna za nezávislosť. Vývoj po revolúcii	Kolonisti a Anglicko, clá, politické rozhodovanie, bostonské pitie čaju, 4. 7. 1776 - vyhlásenie nezávislosti, ústava, Federalisti, republikáni, sever - priemyselný, juh - plantáže, zrušenie otroctva - Lincoln, občianska vojna	- analyzovať príčiny a dôsledky vzniku cisárstva vo Francúzsku - napísať krátku prácu na tému francúzski encyklopedisti alebo Napoleon a pod. - vyhľadať údaje o bratislavskom mieri a prezentovať ich v krátkej informácii Popísať vývoj v Amerike
	Modernizácia	Priemyselná revolúcia, továreň, stroje, parný stroj, čierne uhlie, železo, robotník, podnikateľ	- na historickej mape vyhľadať a opísať politickú mapu Európy po Viedenskom kongrese - identifikovať znaky priemyselnej

	Vynálezy menia svet, vývoj dopravy	Elektrická energia, spaľovacie motory, šijací stroj, oceľ, farbivá, hmoty, umelé textilné vlákna, železnica	<p>revolúcie a jej vplyv na modernizáciu a vznik nových tried</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnať výrobu tovaru v manufaktúre a v továrni
	Nacionalizmus - Zjednotenie Talianska. Zjednotenie Nemecka	Národné hnutia, Taliansko - Camillo Cavour, G. Garibaldi, bitka pri Solferine, r. 1870 zjednotenie Nemecko - Prusko, Otto von Bismarck, Severonemecký spolok, porážka Francúzska, r. 1871 Nem. cisárstvo	<ul style="list-style-type: none"> - opísať prácu v továrni s prízvukom na prácu detí a žien - porovnať dopravné prostriedky parník a moderné lode, kónský záprah a železnice a automobil - analyzovať príčiny a zdôvodniť význam zjednotenia Talianska a Nemecka
	Nepokojný Balkánsky poloostrov	Turecká ríša, oslobodzovacie hnutia - Srbsko, Grécko, Rumunsko, Bulharsko, balkánske vojny	<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť proces formovania moderných národov - vymenovať znaky moderného národa - v krátkej práci opísať a vysvetliť postavenie menších národov v Uhorsku (Rumunov, Chorvátov, Slovákov) a ich boj za národnú slobodu.
	Vznik politických strán	Poslanci, zoskupenia, strany, aktivisti, volebné kampane, konzervatívna, liberálna, republikánska, národná, ľudová strana, ...	<ul style="list-style-type: none"> - opísať dôvody a príčiny vzniku politických strán. Vymenovať tie najcharakteristickejšie, ktoré vznikali v 19. a 20. storočí.
	Opakovanie	Európa na ceste k moderným národom	- upevniť a precvičiť prebrané učivo
Moderný slovenský národ	Slovenské národné hnutie - Bernolákovci	Národné povedomie, samobytnosť národa, národný program, Bratislava, Trnava, A. Bernolák, 1. spisovná slovenčina, 1. gramatika, J. Fándly, J. Hollý	<p>Žiaci sú schopní:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kriticky posúdiť a zhodnotiť činnosť slovenských národných vzdelancov - vysvetliť ich prínos pre vznik spisovnej slovenčiny - vyzdvihnúť ich prácu v národnom boji za práva slovenského národa - vyzdvihnúť prácu Ľudovíta Štúra a jeho spolupracovníkov pri presadzovaní národných požiadavkov
	Kollárovci	Ján Kollár, Pavol Jozef Šafárik, všeslovanská vzájomnosť, československý národ, používali češtinu	
	Štúrovci	Ľ. Štúr, evanjelické lýceum, Spoločnosť česko - slovanská, výlet na Devín, agitácia, J. Matúška - hymna, politický program, poslanec za Zvolen	
	Spisovná slovenčina	r. 1843 - uzákonenie Štúrovej slovenčiny, znak národa, obrana proti maďarizácii, jednotný jazyk, zvyšovanie kultúry, vzdelanosti	- zistiť dôležitosť uzákonenia spisovnej slovenčiny ako dôležitého znaku každého národa
	Revolučný rok 1948 / 1849.	Maďarská revolúcia, národné požiadavky, zrušenie poddanstva, Žiadosti slovenského národa, prenasledovanie slov. politikov	<ul style="list-style-type: none"> - analyzovať a zhodnotiť revolučný rok 1848/49 - analyzovať politický program Slovákov – Žiadosti slovenského národa

Rakúsko – Uhorsko	Dobrovoľnícke výpravy	Vznik SNR, Myjava a okolie, zimná výprava, požiadavky na Františka Jozefa I., niektoré jazykové práva	- opísať dobrovoľnícke výpravy a posúdiť ich význam a význam SNR - analyzovať požiadavky v dokumente Memorandum národa slovenského
	Memorandum slovenského národa	Slovenský program, Š. M: Daxner, politické a jazykové požiadavky, slovenské Okolie, Viedeň ho neprijala	
	Matica Slovenská	Kultúrna ustanovizeň Slovákov, národná zbierka, r. 1863 - vznik, Štefan Moyses, Karol Kuzmány, rozvoj kultúry, umenia, osvety	- vyzdvihnúť dôležitosť vzniku Matice slovenskej, ako najvyššej kultúrnej ustanovizne Slovákov
	Vznik Rakúsko - Uhorska	Dualizmus, tri spoločné ministerstvá, problém hospodárskych vyrovnaní, každý štát vlastný vývoj, národnostný útlak zo strany Maďarov	Žiaci sú schopní: - opísať vznik Rakúsko -Uhorska - špecifikovať postavenie Slovákov v R-U - kriticky zdôvodniť príčiny a dôsledky vystaňovalectva Slovákov
	Život v mestách a na vidieku, vystaňovalectvo	Rozvoj miest, zmena vzhľadu, priemyselňovanie, vyšší životný štýl, vidiek stále zaostalý, odchod za prácou - USA, Kanada, Slovenská liga - organizácia Slovákov v USA	- zhotoviť graf dokumentujúci regióny, z ktorých najviac ľudí emigrovalo - zhotoviť tabuľku na porovnanie života v meste a na dedine
	Maďarizácia	Uhorsko ako jednonárodný štát, pomadžarčovanie, školstvo, Apponyiho zákony - výchova len v maďarskom duchu	- zaujať kriticky postoj k maďarizácii
	Rozdelená Európa	Kolonizácia, Dohoda, Trojspolok, vlastné záujmy, podozierenie, incidenty	- kriticky analyzovať príčiny vzniku a ciele dohody a trojspolku
Prvá svetová vojna	Vznik prvej svetovej vojny	Napätie medzi mocnosťami, atentát v Sarajeve, ultimátum Srbsku, napadnutie Srbska R. U., rozpútanie I. celosvetovej vojny	- kriticky analyzovať a zhodnotiť príčiny a priebeh 1. svetovej vojny
	Zákopová vojna	Fronty a zázemie, krvavé bitky na Marne, Somme, Verdune, zrútenie Ruska, ponorková vojna Nemecka, príchod Američanov, bitka u Amiens (tanky), porážka Nemecka	- opísať pomocou mapy priebeh 1. svetovej vojny a jej dôsledky pre obyvateľstvo
	Odboj Slovákov a Čechov	Spoločný štát Čechov a Slovákov, Československá národná rada, Masaryk, Beneš, Štefánik, československé légie, Pittsburská dohoda, Národný výbor v Prahe, Martinská deklarácia	- charakterizovať postoj Slovákov k vojne a ich účasť pri formovaní ČSR - zhodnotiť význam a úlohu osobnosti pri vzniku ČSR
	Zmena na mape Európy	Zánik Rakúsko - Uhorska, vznik Poľska, ČSR, Rakúska, Maďarska, Juhoslávie, Fínska, Pobaltských krajín, Írska, dotvorenie Rumunska, Parížska mierová konferencia, Trianon, Malá dohoda	- ukázať na mape zmeny, ktoré nastali rozpadom R-U - napísať krátku prácu na tému o 1. svetovej vojne

	Opakovanie	Moderný slovenský národ, Rakúsko - Uhorsko, Prvá svetová vojna	- upevniť a precvičiť prebrané učivo
--	------------	--	--------------------------------------

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
Európa v medzivojnovom období	Demokracia vs. diktatúra Zlaté dvadsiate roky ?	parlamentná demokracia, komunizmus (ZSSR), fašizmus, nacizmus (Nemecko) každodennosť	<i>Žiaci sú schopní:</i> - uviesť zmeny, ktoré nastali v Európe ako dôsledok povojnovej krízy - ukázať na historickej mape nové štáty ktoré vznikli v Európe - opísať situáciu v Rusku roku 1917 - rozlíšiť demokraciu od diktatúry - charakterizovať stalinistickú diktatúru - vysvetliť príčiny vzniku fašizmu v Taliansku - vysvetliť príčiny vzniku nacizmu v Nemecku - uviesť dôvody vzniku diktatúr - opísať vplyv vedy a techniky na zvyšovanie životnej úrovne
Česko-Slovensko v medzivojnovom období	Politický systém Každodenný život	Česi, Slováci, menšiny T. G. Masaryk, M. Hodža A. Hlinka kultúra, spolky školstvo, rozhlas	<i>Žiaci sú schopní:</i> - analyzovať postavenie Slovákov v ČSR - identifikovať národnostné menšiny v ČSR - hodnotiť úlohu osobnosti: Masaryk, Štefánik, Hlinka, Hodža - prezentovať významné slovenské osobnosti napísaním krátkej práce

			<p>alebo power point</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť vplyv kultúry, spolkov, škôl na každodenný život - analyzovať historické pramene - rozpoznať zmeny, ktoré nastali po vzniku ČSR a ich vplyv na každodenný život - charakterizovať politický systém ČSR, vznik strán a ich vplyv na politickú scénu - zhodnotiť hospodársky rozmach ČSR - porovnať Slovensko a Česko - opísať hospodárske a politické postavenie Slovenska v ČSR - vysvetliť úsilie slovenských strán o autonómiu v rámci ČSR - uviesť príčiny, ktoré viedli k okypteniu a zániku ČSR - opísať mníchovskú dohodu, – - opísať vyhlásenie autonómie Slovenska - analyzovať viedenskú arbitráž - kriticky zhodnotiť postoj západných mocností voči ČSR.
	Zánik ČSR	<p>Mníchovská dohoda Viedenská arbitráž</p>	
Druhá svetová vojna	Priebeh vojny	<p>Európa, ZSSR, Tichomorie, proti Hitlerovská koalícia, protifašistický odboj, život v čase vojny</p>	
		<p>Holokaust, šoa Osvienčim</p>	
Slovenská republika (1939 – 1945)	Tragédia židov	<p>Autoritatívny režim Židovský kódex, deportácie</p>	<p>Žiaci sú schopní:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť príčiny vypuknutia 2. svetovej vojny - pochopiť význam vzniku proti Hitlerovskej koalície - rozpoznať nebezpečenstvo
		<p>Slovenské národné povstanie</p>	

Povojnový svet	Politický systém	Anglicko, ZSSR, Severná Afrika	ideológii, ktoré hlásajú rasovú neznášanlivosť opísať príčiny a priebeh 2. sv. vojny ukázať na historickej mape najväčšie bitky opísať protifašistický odboj a život v čase vojny zhodnotiť holokaust
	Slováci v odboji	Hospodárstvo, kultúra Studená vojna, železná opona, politické bloky, strach z atómovej vojny, čiernobiely svet, bohatsvo a chudoba	Žiaci sú schopní: uviesť príčiny vzniku Slov. republiky (1939 – 1945) rozlíšiť autoritatívny režim od demokracie kriticky zhodnotiť postoj Nemecka voči Slovenskej republike analyzovať dôsledky židovského kódexu dokumentovať význam slovenského národného povstania charakterizovať Slovenskú republiku analyzovať politický systém SR
Československo za železnou oponou	Život na Slovensku		
	Rozdelený svet	Februárový prevrat, obeť totality, odpor proti totalite	
Slovenská republika 1993	Život v rozdelenom svete	Pražská jar, normalizácia	
	Podoby totality	Sviečková manifestácia, návrat k parlamentnej demokracii	
	Pokus o reformu	Rozdelenie Českej a Slovenskej republiky	analyzovať hospodárstvo SR zhodnotiť dôsledky holokaustu opísať domáci odboj uviesť význam SNP
	Nežná revolúcia	Vstup Slovenskej republiky do NATO, EU, Schengen, Euro Pád železnej opony	Žiaci sú schopní: Pochopiť rozdelenie sveta na dva tábory Rozlíšiť život za železnou oponou Rozpoznať zmeny v rozdelenom svete Porovnať politické systémy a ich vplyv na každodenný život Opísať dôsledky 2. sv. vojny
Súčasný svet	Doba premien	EU, NATO, globalizácia, terorizmus, internet, globálne otepľovanie.	Uviesť príčiny vzniku dvoch mocenských blokov Dokumentovať proces sovietizácie strednej a východnej Európy Charakterizovať studenú vojnu Opísať spoluprácu západoeurópskych krajín a politikov, ktorí stáli na
	Koniec rozdeleného sveta		
	Fenomény súčasnosti		

			<p>začiatku integrácie Európy Opísať prejavy odporu východoeurópskych štátov proti komunistickej diktatúre Vysvetliť hromadenie bohatstva v rukách jednotlivcov a medzinárodných korporácií Zaujať stanovisko k procesu dekolonizácie. Žiaci sú schopní: Uviesť príčiny narastania vplyvu KSČ Zhodnotiť februárový prevrat Analyzovať 50 – te roky a procesy s buržoáznymi nacionalistami Vysvetliť znaky socializmu Zhodnotiť kolektivizáciu a industrializáciu Dokumentovať narastanie krízy a jej vyvrcholenie v socializme s ľudskou tvárou Charakterizovať rok 1968 a osobnosť A. Dubčeka Charakterizovať normalizáciu a osobnosť G. Husáka Zdôvodniť príčiny nespokojnosti a prejavy odporu voči režimu Zdôvodniť podstatu Charty 77 Opísať disident Uviesť význam sviečkovej manifestácie Vysvetliť pád železnej opony a nežnú revolúciu Vymenovať pozitíva a negatíva socializmu Žiaci sú schopní: Vymenovať príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky Opísať vznik Slovenskej republiky Uviesť výhody a nevýhody vstupu Slovenska do NATO a EÚ Zhodnotiť prijatie eura Uviesť rozdiely v hospodárskom a politickom systéme</p>
--	--	--	--

			súčasného sveta Uviesť výhody a nevýhody zjednocovania Európy Hľadať dôvody vzniku terorizmu vo svete Zaujať stanovisko k teroristickým útokom Zistiť príčiny globálneho otepľovania Rozlíšiť výhody a nevýhody internetu.
--	--	--	---

6.4.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Pri verbálnej forme kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať prezentovanie poznatkov žiakmi na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Odporúča sa uplatniť postup verbálnych odpovedí 3 žiakov v časovom limite 5 min. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

- 1 Písomnou formou je vhodné kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min v rozsahu 10 – 15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
- 2 Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností (vrátane správnosti nákresov a schém podľa potreby) s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. V nižších ročníkoch sa odporúča pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.
- 3 Preverovať úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom formou hodnotenia správ zo samostatných pozorovaní podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
- 4 Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

6.4.1.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

- učiteľ vedie žiakov k ochrane archeologických a iných lokalít, na ktorých sa nachádzajú historické pamiatky, vysvetľuje žiakom význam a účel ochrany a zveľaďovania prírodného a kultúrneho dedičstva.

Mediálna výchova

- Pre žiakov 6. ročníka ZŠ sú významné informácie o pravekých, starovekých a stredovekých náleziskách na území Európy a Slovenskej republiky, o múzeách a iných kultúrnych

zariadeniach, v ktorých sa žiaci zoznámia s archeologickými nálezmi z doby pravekej, starovekej a stredovekej.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- rozvíjanie myslenia, hodnotenia, nájst' kritéria pre rozhodovacie konanie, pracovať v tíme,

Multikultúrna výchova

- učiteľ vedie žiakov k akceptácii kultúrnej a inej rôznorodosti, k tolerancii a medzikultúrnemu porozumeniu. Vychováva empatických jedincov, ktorí na základe informácií o praveku, staroveku a stredoveku lepšie pochopia multi-etnickosť a kultúrne dedičstvo jednotlivých národov

6.4.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.4.1.9 Učebné zdroje

Miroslav Daniš, Viliam - kalendár Miroslav Daniš, Viliam Kratochvíl : Stretnutie s minulosťou

Pavel Dvořák a kol. : Dejepisná čítanka

Miroslav Stingl : Tajomstvá indiánskych pyramíd

Kol. autorov : Veľké civilizácie

odborné časopisy: Historická revue

Herta Tkadlečková, Marián Skladaný, Viliam Kratochvíl : Dejepis 3 - Na prahu moderného sveta,

Róbert Letz a kolektív : Dejepis pre 8. ročník ZŠ

Dejiny Európy, Bratislava: Mladé letá, 1992

Tvorcovia svetových dejín, od Francúzskej revolúcie po začiatok 20. storočia (od r. 1789 po 1914). Bratislava: Mladé letá, 2001

Dušan Kováč, Vojtech Kopčan, Viliam Kratochvíl : Dejepis 3 - Slovensko na prahu nového veku

Róbert Letz a kolektív : Dejepis pre 8. ročník ZŠ

Dejiny Európy, Bratislava: Mladé letá, 1992

Tvorcovia svetových dejín, od Francúzskej revolúcie po začiatok 20. storočia (od r. 1789 po 1914). Bratislava: Mladé letá, 2001

Bled, J. P.: Mária Terézia. Bratislava: Slovart, 2007

PhDr. Mária Tonková, CSc. PhDr. Margita Miháliková, 2009

PhDr. Branislav Krasnovský, Phd., PhDr. Margita Miháliková, PhDr. Mária Tonková, CSc. Dejepis pre 6.roč., 2011

Prof. PhDr. Ján Lukačka, CSc., PhDr. Mária Tonková, CSc., Mgr. Ľuboš Kačírek, Ph.D., Mgr. Soňa Hanová, Dejepis pre 7.ročník, 2011

Mgr. Branislav Krasnovský, Ph.D., PhDr. Marcela Bednárová, Ph.D., PaedDr. Barbora Ulrichová, Dejepis pre 8.ročník, 2011

PhDr. Dušan Kováč, DrSc., doc. PaedDr. Viliam Kratochvíl, Ph.D., PhDr. Ivan Kamenec, CSc., doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc., Dejepis pre 9. ročník, 2012

Didaktická technika

- DVD prehrávač, videoprehrávač, Meotar
- dejepisné mapy, glóbus, DVD nosiče, videokazety, fólie CD nosiče,
- folklór. spev Kratochvíl: Stretnutie s minulosťou

6.4.2 Geografia**6.4.2.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	1	1
hodín	ŠkVP	1	1	1	1	1

6.4.2.2. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

6.4.2.3 Organizácia vyučovania

Organizačné formy vyučovania: vyučovacia hodina, tematická vychádzka, komplexná exkurzia. Pri teoretickom vyučovaní sa uplatní individuálna, skupinová a frontálna forma učebného procesu s využitím slovných metód - vysvetľovanie, popis, rozprávanie, dialogické – rozhovor, beseda, práca s knihou, názorných metód – demonštrácia, pozorovanie, exkurzia, praktických metód - písomné práce, tvorba projektov, grafické práce, problémový výklad, didaktické hry, súťaže, tvorba tajničiek. Okrem tradičných foriem vyučovania sa uplatní aj skupinové vyučovanie a pri niektorých tematických celkoch aj programové vyučovanie.

6.4.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie

žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny. Patria medzi ne:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.).
- Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe).

Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie.

Poznatky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.

V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, ktorými ovplyvnil krajinu. Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárno-vedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.
- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.
- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

6.4.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Objavovanie Zeme a vesmíru	6				
Mapa a glóbus	6				
Cestujeme po Zemi	2				
Ako vytvorila príroda najkrajšie	10				

miesta na Zemi					
Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek	7				
Projekt celoročný	2				
Planéta Zem a na nej Amerika a Austrália		6			
Projekty – Amerika, Austrália, polárne oblasti		6			
Austrália, Oceánia – najvzdialenejší svetadiel		10			
Amerika – nový svet		11			
Premeny Zeme			6		
Projekty – Afrika, Ázia			3		
Afrika			11		
Ázia			13		
Európa náš svetadiel				1	
Starý svet? – projekt o Európe, EÚ				2	
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem				2	
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)				25	
Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne				3	
Opakovanie - Európa					4
Poloha Slovenska					2
Povrchové celky					4
Premeny povrchu Slovenska					3
Podnebie					3
Vodstvo Slovenska					3
Národné parky a pamiatky zaradené do zoznamu Unesco					4
Obyvateľstvo a sídla					3
Aktivity človeka					7

5.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Objavovanie Zeme a vesmíru	Tvar Zeme. Zem ako planéta vo vesmíre. Cesty do vesmíru a na Mesiac Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta.	Opísať tvar Zeme podľa glóbusu. Predviesť s glóbusom rotáciu Zeme okolo osi a obeh Zeme okolo Slnka. Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi. Uviesť aké sú dôsledky obehu Zeme okolo Slnka na rôznych miestach na Zemi Poznať dobu otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka. Diskutovať o cestách objaviteľov rôznych častí Zeme, vyjadriť svoj názor na objavovanie kontinentov a svetadielov, vysvetliť, čo je svetadiel, kontinent, oceán, more ,ostrov, polostrov prieliv, záliv, pohorie
Mapa a glóbus	Glóbus, zemská os, póly,	Na glóbusu určiť zemskú os, severný pól, južný pól, zemské pologule, rovník, nultý poludník,

	<p>svetové strany, zemské poglobule, rovnobežky, poludníky, určovanie geografickej polohy (bez stupňov)</p> <p>Čas na Zemi, časové pásma.</p> <p>Mapa, grafická mierka (nezavádzať číselnú mierku) a meranie vzdialeností na mape, legenda mapy Automapy, mapy na internete, GPS, tematické mapy</p>	<p>rovnobežky, poludníky, obratníky, polárne kružnice</p> <p>Určiť svetové strany na mape a v teréne.</p> <p>Zdôvodniť vytvorenie geografickej siete a opísať ju.</p> <p>Určiť polohu ľubovoľného miesta na mape geografickými súradnicami.</p> <p>Odmerať vzdialenosť na mape grafickou mierkou</p>
Projekt – celoročný – prezentácia na konci školského roka	<p>Divy sveta</p> <p>Desať naj... Ameriky, Ázie, Austrálie, Afriky, Európy</p> <p>Zaujímavosti sveta</p> <p>Čo by som chcel vidieť</p>	<p>Prezentácia najkrajších miest na Zemi. Projekt bude celoročný a bude sa týkať získavania informácií o miestach na rôznych častiach zeme, ktoré vytvorila príroda alebo človek a patria medzi svetové naj...Prostredníctvom týchto naj... miest sa žiaci naučia princípy geografického javu.</p>
Cestujeme po Zemi	<p>Opakovanie TC: Objavovanie Zeme a vesmíru a Mapa a glóbus</p>	<p>Ako hore</p> <p>Príprava otázok a odpovedí – individuálna práca žiakov, preverovanie formou súťaže</p>
Ako vytvorila príroda najkrajšie miesta na Zemi	<p>Štavba Zeme, zemské jadro, plášť, zemská kôra, zemské platne a ich pohyb, vznik pohoria, vznik zemetrasenia, sopečná činnosť a i.) , tsunami, zlomy,</p> <p>Kaňony, vodopády, jazerá (činnosť vody – riek, ľadovca), prítoky, delta, povodie, úmorie.</p> <p>Činnosť vetra</p> <p>Púšte, skalné mestá (činnosť vetra)</p> <p>Dažďové lesy , savana, lesy, púšť, (rastlinstvo, živočíšstvo</p>	<p>Na modeli Zeme rozlíšiť časti Zeme</p> <p>Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach (poglobuliach), vymenovať a ukázať na mape a glóbose oceány, svetadiely</p> <p>Opísať pohyb zemských kryh</p> <p>Vysvetliť, ako vzniká pohorie, sopka, sopečná činnosť, zemetrasenie na základe pohybu zemských kryh.</p> <p>Určiť na mape vybrané povrchové celky. Opísať ich polohu. Orientovať sa bez problémov na mape.</p> <p>Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí, vedieť ich porovnať podľa výšky.</p> <p>Porozprávať zaujímavosti o nebezpečenstvách vysokých pohorí.</p> <p>Určiť na mape sopečné oblasti, oblasti zemetrasení. Opísať ich výnimočnosť.</p> <p>Určiť na mape sopečný pás a ktoré oblasti sveta sú najviac ohrozené.</p> <p>Uviesť príklady živelných pohrôm vo svete a diskutovať o možnostiach predchádzať im (tsunami, zemetrasenie)</p> <p>Vysvetliť ako pôsobia rieka a vietor na zemský povrch</p> <p>Na základe príkladov porovnať oblasti na Zemi podľa rastlinstva</p>

<p>Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek</p>	<p>Činnosť človeka na Zemi</p> <p>Sídla na Zemi</p> <p>Mestá a dediny (ako žijú ľudia na rôznych miestach Zeme)</p> <p>Najväčšie mestá sveta</p> <p>Kultúrne stavby</p> <p>Technické stavby Pamiatky UNESCO na Slovensku</p> <p>Pamiatky UNESCO vo svete</p> <p>Modelový región</p> <p>Charakteristika života ľudí vo vybranej oblasti</p> <p>Tvorba mapy svetadielov</p> <p>Príprava prezentácie</p> <p>Činnosť ľudí v regióne – vychádzka do okolia, pozorovanie stavieb</p>	<p>Na príklade modelového regiónu vytvoriť podrobnú charakteristiku regiónu</p> <p>Prípraviť prezentáciu o živote ľudí vo vybranej oblasti</p> <p>Vytvoriť mentálnu mapu svetadielov</p> <p>Identifikovať produkty ľudskej činnosti vo svojom regióne</p>
--	--	---

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Planéta Zem a na nej Austrália a Amerika</p>	<p>Zemeguľa, mapa, geografické súradnice, poloha miesta na Zemi, určovanie miesta na zemi v geografickej sieti, poludníky, rovnobežky, geografická sieť, tematické mapy, svetadiely, oceány, mapa sveta, Pásmovitosť na Zemi.</p> <p>Podnebné pásma, rastlinné pásma</p> <p>Poloha Zeme voči Slnku, dopad slnečného žiarenia na zem, pásmovitosť, podnebné pásma- studené, mierne, subtropické, tropické</p>	<p>Určiť na ktorej pologuli sa nachádzajú svetadiely,</p> <p>Čítať mapy podľa legendy mapy</p> <p>Určiť polohu miesta na Zemi geografickými súradnicami.</p> <p>Vysvetliť vznik podnebných a rastlinných pásiem.</p>
<p>PROJEKTY</p> <p>Austrália, Oceánia, polárne oblasti a Amerika</p>	<p>Austrália, Oceánia, polárne oblasti a Amerika na zemeguli</p>	<p>Zhotoviť projekt a prezentovať ho</p>
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Austrália a Oceánia – najvzdialenejší svetadiel</p>	<p>Poloha Austrálie – fyzickogeografická, matematickogeografická</p> <p>Prírodné pomery,</p> <p>Podnebie, podnebné pásma na</p>	<p>Zemeguľa, mapa, geografické súradnice, poloha miesta na Zemi, určovanie miesta na zemi v geografickej sieti, poludníky, rovnobežky,</p>

	<p>Zemi, Austrália v podnebných pásmach, povrchové celky Austrálske Alpy, Ayers Rock, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, koala, kengura, eukalyptus, životné prostredie Gondwana, Pangea Obyvateľstvo v Austrálii a objavenie a príchod prvých obyvateľov a ich spolužitie s Aboriginmi, Aboriginovia, objavenie Austrálie Jamesom Cookom Mestá a život v nich, kultúrna rôznorodosť, typy sídiel v Austrálii, multikultúrne mestá, Sydney, Brisbane, Melbourne, Canberra Kultúra, veda, šport Spoločenské zvyky Spoločenský zvyk, tradícia, čo potrebujeme vedieť pri ceste do Austrálie Austrálske naj</p>	<p>geografická sieť, tematické mapy, svetadiely, oceány, mapa sveta, Pásmovitost' na Zemi. Podnebné pásma, rastlinné pásma Poloha Zeme voči Slnku, dopad slnečného žiarenia na zem, pásmovitost', podnebné pásma- studené, mierne, subtropické, tropické Opísať spôsob príchodu Európanov do Austrálie a spôsoby spolužitia s domorodcami. Vytvoriť zoznam zaujímavých miest Austrálie. Porovnať vybrané mestá Austrálie podľa polohy, štruktúry obyvateľstva. Vysvetliť druhy kultúry a ich význam pre život človeka Vymenovať druhy kultúry alebo športu, ktoré preslávili Austráliu , predstaviteľov vedy, kultúry, športu – aktualizovať zostaviť zoznam športovcov. Opísať čo všetko je potrebné si uvedomiť pri ceste do Austrálie, ktoré pravidlá by sme mali dodržiavať pri návšteve Austrálie Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Austrálie podľa navrhnutých kritérií</p>
<p>Amerika - Nový svet</p>	<p>Poloha Ameriky vo vzťahu k ostatným svetadielom a oceánom Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie (morské prúdy, geografická šírka, prúdenie vetrov), Podnebné pásma, Geografická šírka, oceány –morské prúdy, vetry, povrch Povrch – pohoria, nížiny vznik pohoria, - vrásové, kryhové, Kordillery, Andy, Amazonská nížina, Vodstvo na pevnine, okolo pevniny Mississippi, Amazonka, 5 veľkých jazier, vodopády – Niagarské, vznik vodopádov na rieke. Prieply (Panamský) zálivy (Golfský, Hudsonov) prieliv (Magalhaesov, Beringov) Rastlinstvo a živočíšstvo – súvislosť rastlinstva a podnebných pásiem, národné parky rastlinné pásma (tundra, tajga, listnaté lesy, stepi – prerie, pampy, púšte, dažďové lesy) Národné parky –Yelowstonský, Yossemitský</p>	<p>Na mape určiť polohu Ameriky vo vzťahu k iným svetadielom. Zostrojím mentálnu mapu. Čítať geografickú mapu, určovať polohu podľa geografických súradníc Podľa mapy určiť oblasti jednotlivých podnebných pásiem a ich charakteristické znaky. Opísať ktoré faktory najviac ovplyvňujú podnebie Ameriky. Vysvetliť ako vznikli pohoria na príkladoch podľa tematických máp obrázkov, fotografií, blokdiagramov, Opísať Amazonskú nížinu. Vodstvo na pevnine, okolo pevniny Mississippi, Amazonka, 5 veľkých jazier, vodopády – Niagarské, vznik vodopádov na rieke. Prieply (Panamský) zálivy (Golfský, Hudsonov) prieliv (Magalhaesov, Beringov) Pracovať s mapou, vysvetliť vznik rieky, činnosť rieky, vznik vodopádov</p>

	<p>Obyvateľstvo v Amerike, príchod Európanov, Mayovia, Aztékovia, Inkovia, Súčasný zloženie obyvateľstva Štáty v severnej Amerike a hlavné mestá, USA, Kanada, Mexiko rozmiestnenie obyvateľstva Štáty v južnej Amerike a vybrané hlavné a veľké mestá Život v mestách a jeho problémy, Mesto, hlavné mesto, megalopolis Život mimo miest Vidiecke sídla, typy v rôznych svetadieloch Kultúra umenie, veda, šport, zamestnanie Spoločenské zvyky obyvateľov Naj Ameriky</p>	<p>Vysvetliť vznik podnebných pásiem Vysvetliť vzťahy podnebné pásmo-rastlinné pásmo Podľa mapy ku každému podnebnému pásmu priradiť rastlinné pásma a opísať ho podľa typických znakov Opísať príchod Európanov a Afričanov do Ameriky Opísať v ktorých oblastiach žili staré civilizácie a čím prispeli k rozvoju vedy. Získavať údaje z grafov, diagramov, určiť tri štáty a hlavné mestá. Oblasti husto a riedko osídlené Porovnať mestá v Amerike podľa veľkosti, štruktúry mesta, obyvateľstva Vymenovať problémy, ktoré môžu byť v jednotlivých mestách riešenia problémov súvisiacich s rastom miest Opísať spôsob života vo vidieckych sídlach, aké typy sídiel sú v Amerike Vymenovať, ktoré druhy kultúry alebo športu preslávili Ameriku. predstaviteľov vedy, kultúry, športu – aktualizovať. Zostaviť zoznam športovcov. Opísať zvyky, čo je vhodné, čo nevhodné pri ceste do Ameriky Vytvoriť zoznam najzaujímavejších miest Ameriky podľa určitých kritérií Opísať ako vytvoriť systém kritérií hodnotenia najzaujímavejších miest</p>
--	---	--

7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Premeny Zeme	Podnebné oblasti Zeme, (pasáty, monzúny), prví ľudia na Zemi (Afrika, Ázia) Vznik kultúr, rasy, náboženstvá (Afrika, Ázia)	Vedieť pracovať s mapou – ukázať geografické súradnice, určiť geografickú polohu konkrétneho miesta v Afrike, obratníky, rovník, nultý poludník, ukázať a opísať Madagaskar, Somálsky polostrov, Guinejský záliv, Stredozemné more, Červené more, Gibraltársky prieliv
Projekty – Afrika, Ázia	Afrika a Ázia na Zemi, jedinečnosť Afriky a Ázie vo svete	
Afrika – základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Afriky na mapách	
Afrika – objavovanie prírodných a ľudských vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so	Členitosť pobrežia a povrch Afriky – pohoria Atlas, Kilimandžáro, Dračie vrchy, panvy Podnebné a rastlinné pásma – púšť,	Vysvetliť pôsobenie vnútorných síl na tvar Zeme, vznik pohorí a paniev v Afrike, význam Východoafrickej priekopovej

Slovenskom(miestnou krajinou)	sahel, savana, tropický dažďový prales. Vodstvo- jazerá, rieky. Obyvateľstvo a sídla – severná Afrika, západná, východná a južná Afrika, veľké mestá Pôvodní obyvatelia, staré civilizácie, náboženstvá. Hospodárstvo Afriky (iba stručne) Štáty Afriky, najväčšie mestá, život v mestách	prepadliny, vysvetliť čo je pásmovitosť, jej príčiny a dôsledky, ukázať Suezský prieplav a opísať jeho výstavbu. Vysvetliť vznik Sahary, vplyv pasátov,prúdenie pasátov. Ukázať rieky Kongo, Níl, Viktóriino jazero, Viktóriine vodopády. Opísať život obyvateľov v rôznych častiach Afriky. Ukázať najväčšie mestá Afriky – Káhira, Kapské mesto, Alžír, Tunis Opísať staré civilizácie – Egyptská ríša
Afrika – environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne	Problémy v Afrike (hlad, choroby,nepokoje, škodcovia), rozširovanie púští (sahel) Školstvo a zdravotníctvo v Afrike Národné parky	Vysvetliť prečo má Afrika problémy, vymenovať ich, charakterizovať sahel, navrhnuť riešenie problémov, opísať úroveň školstva a zdravotníctva – jednoducho Vedieť čo je safari
Ázia – základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Ázie na mapách, Ázia na severnej pologuli, členitosť pobrežia – ostrovy,polostrovy, zálivy, prieplavy, prielivy a súostrovia	Určiť na mape polohu Ázie geografickými súradnicami (vzhľadom na základné rovnobežky a poludníky), ukázať rovník, obratník Raka, dátumovú hranicu, rozlíšiť časové pásma Určiť rozdiel medzi ostrovom a polostrovom, ukázať na mape ostrovy a polostrovy Ázie – Filipíny, Japonské ostrovy, Veľké Sundy, Predná a Zadná India, Malá Ázia, Arabský polostrov, Cyprus, Kórejský polostrov Vysvetliť rozdiel medzi prielivom a prieplavom, ukázať na mape Suezský prieplav, Červené more, Beringov prieliv
Ázia – objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členenie Ázie na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, juhozápadná Povrch – Himaláje- vznik, pôsobenie sopečnej činnosti a zemetrasenia, najväčšie sopky Ázie Vodstvo v Ázii – rieky, jazerá Podnebie- rôznosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov Podnebné oblasti –chladná (sever), suchá (juhozápad), monzúnová (juh) Klimatické diagramy z rôznych častí Ázie (hlavné znaky podnebného pásma, oblasti) Obyvateľstvo Ázie, náboženstvá Hospodárstvo Ázie – stručne Štáty Ázie- Čína, India, Japonsko, Rusko, arabské krajiny Veľké mestá	Vymenovať a ukázať jednotlivé časti Ázie Opísať stručne vznik Himalájí, vplyv sopečnej činnosti a zemetrasenia na formovanie povrchu Ázie,vyhľadať na mape najväčšie sopky Ázie určiť na mape povrchové celky- Západosibírsku, Indogangskú a Veľkú čínsku nížinu, Tibetskú náhornú plošinu, Pamír, Ural, Tibet, najvyšší vrch Himalájí – Mount Everest poznať Kaspické more, Bajkal, Míttve more, Aralské jazero, rieky – Chang Jiang, Huang He,Ob, Mekong,Ganga, Jenisej, Brahmaputra, Eufrat, Tigris vedieť čítať klimatické diagramy charakterizovať podnebné oblasti Ázie, zdôvodniť pásmovitosť podnebia, opísať význam

		monzúnov charakterizovať rozmiestenie obyvateľstva v Ázii, vedieť náboženstvá vyznávajú, opísať v Tibete, vo veľkých mestách vymenovať veľkomestá –Bor Moskva, Tokio, Peking, Bangkok opísať terorizmus vo svete charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka, ukázať na mape hospodársky najvyspelejšie regióny Ázie
Ázia – environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne	Nadmerná hustota zaľudnenia určitých oblastí Ázie, boom priemyselnej výroby (ázijské tigre) Hrozby tajfúnov, zemetrasení a povodní Kultúrne pamiatky – veľký čínsky múr, chrám Tádž Mahal a iné	Určiť oblasti husto a riedko osídlené, uviesť dôvody ich osídlenia, vysvetliť pojem ázijské tigre, stručne charakterizovať dopravu a oblasti vhodné na cestovný ruch a ukázať ich na mape Poznať príčiny živelných pohrôm v Ázii- tsunami, zemetrasenia, povodne, výbuch sopiek, tajfúnov Ukázať na mape najznámejšie kultúrne pamiatky v Ázii

8.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Európa náš svetadiel	Žijeme v Európe	Opísať stručne život v Európe
Starý svet? – projekt o Európe, EÚ	Európa = starý svet, EÚ	Prezentovať vlastný projekt o Európe
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Európy na mapách – Európa na severnej pologuli	Ukázať na mape Škandinávsky, Pyrenejský, Apeninský, Jutský, Balkánsky polostrov, Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia, Kréta, Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Atlantický oceán, zemepisné súradnice, obratník Raka, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, časové pásma
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členenie Európy na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, západná Povrch – vodstvo v Európe, hlavné európske rozvodie, rieky, jazerá, vodné nádrže Podnebie – klimatické diagramy z rôznych častí Európy Obyvateľstvo Európy, náboženstvá Štáty podľa regiónov Európy a ich veľké mestá Hospodárstvo Európy (stručne) Cestovanie po prírodných	Ukázať na mape Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Škandinávske vrchy, Panónska panva, Ural, Mont Blanc, Etna, Vezuv, Východoeurópsku nížinu, rozdeliť Európu na časti, porozprávať zaujímavosti o nástrahách vysokých pohorí, Určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem v jednotlivých oblastiach Európy, porovnať snežnú čiaru v pohoriach Európy, čítať klimatické diagramy, Určiť na mape toky riek, polohu jazier-Volga, Dunaj, Rýn, Pád, Odra, Tiber, Temža, Seina, Ženevské jazero, Balaton, Ladožské jazero. Uviesť príklady živelných pohrôm vo svete a diskutovať o možnostiach predchádzať im,

	krásach stredomorská oblasť, alpská oblasť, škandinávská oblasť, stredná Európa, významné mestá	<p>Určiť podľa mapy rozloženie typov krajín (rastlinných a živočíšnych pásiem) v Európe,</p> <p>Opísať zásahy človeka do prírody v minulosti a v súčasnosti. Rozdeliť na kladné a záporné príklady.</p> <p>Opísať polohu národných parkov,</p> <p>Charakterizovať rozmiestnenie obyvateľstva, ku ktorým náboženstvám sa hlásia národy Európy,</p> <p>Na obrysovej mape pomenovať všetky štáty Európy a ich hlavné mestá</p> <p>Charakterizovať dopravu v jednotlivých častiach Európy, vymenovať a určiť na mape oblasti vhodné pre cestovný ruch (prímorské oblasti Stredozemného mora, horské oblasti Álp, kultúrnohistorické strediská).</p> <p>Uviesť, v ktorých štátoch sa nachádzajú známe stavby a kultúrne pamiatky,</p> <p>Stručne charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka a odlíšiť ich.</p>
Environmentálne súvislosti spetrené zaujímavosťami o regióne	Exhaláty, smog, ekologizácia priemyselnej výroby Vplyv dopravy na životné prostredie Prírodné a kultúrne zaujímavosti Tradiície demokracie	<p>Posúdiť negatívne vplyvy priemyselnej výroby a dopravy na životné prostredie, vysvetliť čo je urbanizácia, vytvoriť návrh exkurznej trasy po Európe so zastávkami v zaujímavých častiach Európy, určiť možnosti využitia jednotlivých oblastí a miest v Európe na rozvoj cestovného ruchu, rozlíšiť demokratické a socialistické princípy v spoločnosti</p>

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Opakovanie Európy		
Poloha Slovenska	Poloha Slovenska v Európe Poloha Slovenska vo svete	Určiť na mape polohu Slovenska zemepisnými súradnicami
Povrchové celky	Pohoria Nížiny kotliny	Na mape ukázať povrchové celky Slovenska a charakterizovať ich polohu a porovnať nadmorskú výšku podľa mapy Stručne opísať vznik slovenských pohorí Charakterizovať rozloženie nížin a kotlín na Slovensku a ich význam pre obyvateľstvo
Premeny povrchu Slovenska	Vonkajšie činitele pôsobiace na povrch a príklady ich činnosti pri tvarovaní zemského povrchu (pieskové presypy, sprašové nánosy, skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, pleso, meander, mŕtve rameno, močariská, jaskyne)	Opísať a ako pôsobia vonkajšie činitele na povrch v jednotlivých častiach Slovenska a uviesť ich príklady. Vysvetliť na príkladoch ako vzniká skalné mesto, riečna dolina, ľadovcová dolina, sprašové nánosy, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, jazerá a vymenovať príklady.
Podnebie	Podnebné činitele Vplyv podnebných činiteľov na povrch Slovenska Zmena podnebia s nadmorskou výškou a v priebehu roka na Slovensku	Určiť, ktorý činiteľ prevládá v danej lokalite a dotvoril zemský povrch podľa rôznych obrázkov oblastí Slovenska. Opísať, ako človek pôsobí na tvárnosť povrchu uviesť konkrétne príklady.

		Opísať podnebie na Slovensku ako sa mení počasie v priebehu jednotlivých ročných období, ako sa mení teplota a množstvo zrážok (použiť diagramy)
Vodstvo Slovenska	Rieky (<i>Morava, Dunaj, Váh, Nitra, Hron, Hornád, Torysa, Dunajec</i>). Jazerá a vodné nádrže (<i>Veľké Hincovo pleso, Štrbské pleso, Oravská priehrada, Zemplínska šírava, Liptovská Mara, Gabčíkovo</i>). Podzemné vody, minerálne a termálne (<i>Ľitný ostrov</i>), <i>kúpele</i> (<i>Piešťany, Bardejovské Kúpele, Trenčianske Teplce</i>). Vodstvo v miestnej krajine	Na mape určiť vybrané toky riek, jazerá, vodné nádrže, podzemné vody, kúpele, oblasti minerálnych a termálnych vôd. Charakterizovať význam vodstva na Slovensku na vybratých príkladoch. Opísať negatívne zásahy do vodstva Slovenska. Zhodnotiť možnosti využitia podzemných vôd. Vymenovať kúpele
Národné parky a pamiatky zaradené do zoznamu Unesco	TANAP, PIENAP, NP Nízke Tatry, NP Malá Fatra, NP Veľká Fatra, NP Slovenský raj, NP Muránska planina, NP Slovenský kras, NP Poloniny. <i>Jaskyne Slovenského krasu, Vlkolínec, Spišský hrad a Spišská Kapitula, Bukové lesy Nízkych Beskýd, Bardejov, Banská Štiavnica a okolie</i>	Vymenovať a ukázať na mape národné parky a čím sú charakteristické Zdôvodniť význam ochrany vybratých objektov na Slovensku a vo svete. Porovnať vybrané NP Zeme a Slovenska
Obyvateľstvo a sídla	Sídla: <i>Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bardejov, Bratislava, Komárno, Košice, Kremnica, Levoča, Nitra, Martin, Michalovce Piešťany, Poprad, Prešov, Prievidza, Trnava, Trenčín, Zvolen, Žilina</i>	Porovnať povrch a osídlenie. Na základe porovnania uviesť, ktoré oblasti sú vhodné na osídlenia a ktoré nie. Uviesť podmienky pre vznik sídla. Zdôvodniť nerovnomerné osídlenie obyvateľstva na území Slovenska. Posúdiť príčiny nerovnomerného osídlenia územia Vybrané sídla určiť na mape, charakterizovať ich polohu a uviesť ich stručnú charakteristiku (zo zdrojov)
Aktivity človeka	Hospodárstvo – ťažba nerastných surovín, poľnohospodárstvo, priemysel, doprava, služby, obchod Cestovný ruch – Strediská letnej a zimnej rekreácie Prírodné a kultúrne lokality , ľudová kultúra Miestna krajina	Charakterizovať najvýznamnejšie hospodárske aktivity človeka na Slovensku a odlíšiť ich. Ukázať na mape hospodársky najvyspelejšie regióny Slovenska. Charakterizovať dopravu v jednotlivých regiónoch Slovenska. Podľa mapy vyznačiť dôležité oblasti pre CR a opísať ich zaujímavé miesta pre CR.

Kurzívou vytlačené pojmy znamenajú, že s nimi žiak pracuje s mapou

6.4.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete geografia hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou a písomnou formou – individuálne skúšanie (ústna odpoveď, aktivita na hodine, čítanie mapy, prezentácia projektov), krátke rozcvičky,

grafické práce, zhotovenie projektov, kontrolné písomné práce a testy, dopĺňanie slepej mapy. Pri hodnotení kontrolných písomných prác a testov bude využívaná táto stupnica hodnotenia:

100 - 90 % - stupeň 1

89 – 75 % - stupeň 2

74 – 55 % - stupeň 3

54 – 26 % - stupeň 4

25 – 0 % - stupeň 5

Ostatné písomné práce budú hodnotené podľa bodovej stupnice:

10 – 9 bodov - 1

8 – 7 bodov – 2

6 – 5 bodov – 3

4 – 3 body – 4

2 – 0 body - 5

Okrem hodnotenia známkou, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, bude zaradené aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní seba hodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého.

6.4.2.7 Prierezové témy

Mediálna výchova:

- vplyv médií na mladého človeka,
- selekcia informácií z médií, využitie internetu.

Environmentálna výchova:

- ochrana jedinečných druhov flóry a fauny, rozširovanie púští, dezertifikácia,
- globálne otepľovanie a jeho následky, likvidácia pralesa,
- budúcnosť planéty, globálne ekologické problémy, porovnať znečisťovanie v minulosti a dnes,
- znečisťovanie ovzdušia v Európe, ako zasahuje urbanizácia do životného prostredia.

Osobnostný a sociálny rozvoj:

- posilňovanie sebadôvery, odolávanie drogám,
- medzilidské vzťahy, upevnenie sebadôvery.

Ochrana života a zdravia:

- zaobchádzanie s mapou a ukazovadlom.

Multikultúrna výchova:

- rešpektovanie kultúr iných národov,
- Unesco - svetové prírodné a kultúrne bohatstvo,
- akceptácia iných rás, spoloční predkovia, spolužitie rás a národov.

Regionálna výchova:

- zvyky a tradície Slovákov,
- pamiatky Unesco na Slovensku.

Tvorba projektov

- získavanie skúseností s využívaním informácií, vlastná prezentácia, rozvoj komunikačných schopností, nadobúdanie prezentačných skúseností,
- získavanie skúseností s využívaním informácií.

6.4.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy

6.4.2.9 Učebné zdroje

Likavský P., Ružek I., Ružeková M.: Geografia pre 5.ročník základných škôl VKÚ, a.s. Harmanec, 2009

Likavský P., Ružek I., Vaňková Z., Ružeková M.: Geografia pre 6.ročník základných škôl a 1. Ročník gymnázií s osemročným štúdiom, VKÚ, a.s. Harmanec, 2009

Tolmáči L., Gurňák D., Križan F., Tolmáčiová T. : Geografia pre 7. ročník základných škôl a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, VKÚ, a.s. Harmanec, 2010

Likavský P., Ružek I.: Geografia pre 8.ročník základných škôl a 3. Ročník gymnázií s osemročným štúdiom, VKÚ, a.s. Harmanec, 2011

Tolmáči L., Gurňák D.: Geografia 9 pre 9. Ročník ZŠ a 4. Ročník gymnázia s osemročným štúdiom

Atlasy: Školský zemepisný atlas sveta – VKÚ Harmanec

Encyklopédie: Planéta Zem –encyklopédia školáka, Slovart 2006

Školská encyklopédia John Farndon, Mladé letá 2000

Poznávame svoju vlasť H. Rosslerová – Sláviková, Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2000

Anatómia Zeme, Mladé letá 1988

Obrázkový slovník Vesmír, Slovart 2001

Ottova všeobecná encyklopédia, agentúra Cesty s.r.o. 2006

Encyklopédia miest a obcí Slovenska, vyd. PS –LINE 2005

Časopisy: Geografia, Bigeche

DVD a CD: Svetadiely a kontinenty, MPC PO, vlastné produkty – prezentácie v Power pointe

Prírodné divy sveta Jirí Havel, Ján Štursa Ottovo nakladateľství 2003

6.4.3 Občianska náuka

6.4.3.1 Učebný plán

Ročník		5.	6.	7.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	0,5
hodín	ŠkVP	1	1	1	1

6.4.3.2 Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

6.4.3.3 Organizácia vyučovania

Metódy a formy práce, ktoré budú motivovať a usmerňovať žiakov na vyučovaní a učení.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Motivačné metódy využijeme na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, akými sú:

- **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia)
- **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- **motivačná demonštrácia** (vzbudenie záujmu pomocou ukážky)

Expozičné metódy používané pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívneho počúvanie)
- **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva)
- **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie)
- **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom)

Problémové metódy majú v tomto predmete významné miesto:

- **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)
- **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu)

Aktivizujúce metódy:

- *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému),
- *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),
- *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej prevádzanej situácií, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie),
- *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
- *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Organizačné formy:

- *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),

6.4.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti, utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí, realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu, akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí, aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance, vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy, rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy, získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti, uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv, vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru, rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky.

Ciele predmetu

- podporovať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- viesť žiakov k realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
- viesť žiakov k aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytvárať pozitívne vzťahy k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávať stereotypné názory na postavenie muža a ženy,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovať vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,

- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytvárať schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebrať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Špecifické (konkrétne) ciele vzdelávania :

Žiak:

- Vie vysvetliť poslanie a funkcie rodiny, svoje miesto v rodine.
- Pozná pravidlá v rodine, vie ich objasniť na príklade svojej rodiny.
- Vie vysvetliť práva a povinnosti členov rodiny.
- Na príkladoch vie uviesť fungovanie vzťahov v širšej rodine.
- Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby využívania voľného času v rodine.
- Vie pomenovať tri základné roly v triede.
- Vie rozlíšiť kladné i záporné vlastnosti seba i svojich spolužiakov.
- Aktívne sa podieľa na tvorbe pravidiel v triede a v škole a riadi sa nimi.
- Zapája sa do práce v záujmových útvaroch školy a do mimoškolských aktivít.
- Uvedomuje si význam hodnôt, týkajúcich sa rodiny a školy vo svojom živote.
- Vie získať informácie o školskom systéme v SR a EÚ.

Kompetencie

1. Sociálne komunikačné kompetencie

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie.
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom jazyku,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

2. Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

3. Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

4. Kompetencia riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

5. Občianske kompetencie

- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k plneniu práv iných,
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysle národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,

6. Sociálne a personálne kompetencie

- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,

7. Pracovné kompetencie

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčné zmeny,

8. Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote,

9. Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr,

10. Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

6.4.3.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	5.r	6.r	7.r	9.r
Moja rodina	17			
Moja škola	16			
Moja obec, región, vlasť, EU		17		
Vnútorň a vonkajší život jednotlivca		16		
Sociálne vzťahy v spoločnosti			10	
Občiansky život ako proces formovania demokracie			23	
Štát a právo				17
Ekonomický život v spoločnosti				16

5.ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja rodina		
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť

Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	Pravidlá platné v rodine Práva a povinnosti rodičov a detí	Chápe význam pravidiel v rodine Chápe spätosť práva a povinností Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti
História mojej rodiny, zvyky a tradície	Rodinná genéza 2 generácií dozadu Rodostrom Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...)	Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
Komunikácia v rodine	Verbálna komunikácia Neverbálna komunikácia Jednosmerná komunikácia Základné komunikačné techniky	Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život Začne uplatňovať komunikačné techniky Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných Prejavuje úctu k názorom rodičov
Krízy v rodine	Dôvody, ktoré vedú ku krízam v rodine: rozvod rodičov, choroba v rodine Neúplná rodina	Identifikuje príčiny rodinných kríz. Chápe potrebu preberať rolu neprítomného člena rodiny Vie prejavovať cit spolupatričnosti
Problémy rodinného života a ich riešenie	Typológia záťažových situácií Problémy rodinného života Spôsoby riešenia	Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života. Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
Zdravý spôsob života	Životné štýly Stres Relaxačné techniky Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny	Porovnáva jednotlivé životné štýly Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie Uplatní základy zdravej výživy Odolá módnym trendom v životospráve Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote

Zdravý spôsob života	Spôsoby trávenia voľného času Spoločné voľnočasové aktivity Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...)	Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
Voľný čas v mojej rodine	Voľný čas v rodine Spôsoby trávenia voľného času v rodinách	Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny Formuje si pocit spolupatričnosti
Naši príbuzní, priatelia, susedia	Širšia rodina Medzilidské vzťahy Priateľstvo Pomoc a podpora	Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú
Generačné problémy v rodine	Viacgeneračné rodiny Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách	Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny Zdôvodní potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom
Dokumenty a Zákon o rodine	Dohovor o právach dieťaťa Zákon o rodine	Vie pracovať s dokumentom a zákonom Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine

Moja škola

trieda ako sociálna skupina	Princípy fungovania triedneho kolektívu Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy Sociálne roly Socializácia	Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá Objasní podstatu problémov vo vzťahu
Individualizmus – osobnosti v našej triede	Osobnosť: pozitívna, negatívna Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) Súperenie, súťaživosť	Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle
Kolektivismus – spolupráca v našej triede	Pravidlá spolupráce Kompromis Riešenie konfliktov	Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu Je ochotný robiť kompromisy Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy
Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	Rovnosť Rovnakosť Predsudok Sebapoznanie, sebahodnotenie Poznanie a hodnotenie iných	Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť Pozná svoje pozitíva a negatíva Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania
Komunikácia v triede	Vzájomné pôsobenie členov kolektívu Družní spolužiaci Žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov	Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii

Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnej triede Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy	Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca) Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy)	Pozná svoje práva a povinnosti v škole Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	Mimovyučovacie aktivity v škole Záujmové útvary v škole Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť)	Zapája sa do mimoškolských aktivít Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času
Naša škola	História, úspechy žiakov Bývalí pedagógovia Osobnosti školy Symbolika školy (logo, hymna)	Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy Pozná jej symboliku Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
Naša pani učiteľka	Osobnosť učiteľa Pracovné štýly učiteľa	Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa Pozná základné pracovné štýly učiteľa Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
Čím by som chcel byť	Povolanie Zamestnanie Rodinné tradície v povolaniach	Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
Vzdelávanie ako hodnota	Systém hodnôt Hodnoty detí školského veku Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku	Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme. Toleruje hodnoty spolužiakov

Celoživotné vzdelávanie	Celoživotné vzdelávanie	Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci
Školský systém u nás	Typy a stupne škôl Školské zariadenia	Rozlišuje typy stredných škôl Vie vymenovať niektoré školské zariadenia Pozná možnosti ďalšieho vzdelávania u nás
Školský systém v Európe	Typy a stupne škôl vo vybraných štátoch EÚ (kritériá výberu: Projekt Comenius) Povinná školská dochádzka	Porovná typy a stupne škôl u nás a v niektorých štátoch EÚ Rozlišuje dĺžku trvania povinnej školskej dochádzky u nás a v štátoch EÚ
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	Režim dňa Výchova, vyučovanie Voľnočasové aktivity	Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina Hľadá podobnosti a odlišnosti Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
Škola budúcnosti	Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti Obsah vzdelávania v budúcnosti	Rozvíja tvorivosť, fantáziu Prejaví aj zmysel pre realitu Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

6. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja obec, región, vlasť, Európska únia	História a súčasnosť mojej obce	Žiak pozná históriu a súčasnosť obce, v ktorej žije.
	Kronika a erb mojej obce	Vie vysvetliť význam symbolov obce (erb, vlajka), ak ich obec má. Vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre jej prepojenie so súčasnosťou.

Významné osobnosti našej obce	Pozná osobnosti obce v minulosti a dnes. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život.
Na čo som hrdá/hrdý v mojej obci a jej okolí (pamiatky, príroda)	Buduje si pocit hrdosti na svoju obec poznaním jej prírody a pamiatok.
Obecná samospráva	Vie, kto je starostom obce. Pozná základné úlohy obecnej samosprávy.
Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci	Zaujíma sa o spôsob volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Zúčastní sa (s rodičmi alebo učiteľmi) na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Aktívne sa s členmi svojej rodiny zapája do organizovania akcií v obci a zúčastňuje sa ich.
Môj región	Žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije.
Moja vlasť – Slovenská republika Štátne symboly	Vytvára si hrdosť na svoju vlasť poznaním jej minulosti, prítomnosti, pamiatok a prírody. Pozná štátne symboly a vie, ako im vzdať úctu.
Európska únia	Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR. Vie si vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EÚ.
Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity s prepojením na európsku identitu. Podporuje šírenie znášanlivosti a tolerancie medzi národmi EÚ.

Vnútorň a vonkajší život jednotlivca

Vnútorň život jednotlivca	Ludská psychika	Uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervovou sústavou). Uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine. Pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava. Vie ich rozlíšiť.
	Osobnosť	Uvedomuje si neopakovanosť charakteristických znakov osobnosti. Pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť seba samého.

	Proces učenia sa	Vie rozlíšiť dva druhy pamäte (krátkodobú, dlhodobú) a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie. Uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa. Posudzuje základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť. Vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania.
	Psychológia v každodennom živote	Vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležitosť primeraného prežívania emócií. Vie posúdiť svoje schopnosti pre niektorý typ činnosti. Vie využívať osvojené vedomosti zo psychológie vo svojom každodennom živote.
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov jednotlivca v širšom prostredí	Uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom.
	Sociálne skupiny	Uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín. Pozná pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách.
	Sociometria skupiny Sociálne vzťahy v triede	Pozná základné metódy merania sociálnych vzťahov v skupine. Rešpektuje každého člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine. Vie odolávať tlaku niektorých členov skupiny. Podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sociálnej skupiny. Uvedomuje si súvislosť medzi vzťahmi v skupine a konaním členom sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku.
	Sociálne zručnosti	Ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačné zručnosti – komunikuje, spolupracuje a rieši konflikty.

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Sociálne vzťahy v spoločnosti	spoločnosť, človek, vývoj spoločnosti a človeka, charakteristika spoločnosti, komunita	Žiak: Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka. Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti. Rozlišuje medzi vidieckou a mestskou komunitou.
Spoločnosť, jej vznik, vývoj, charakteristika	Štruktúra spoločnosti, vzťahy v spoločnosti, typy štruktúr spoločnosti Veľké spoločenské skupiny,	Vie rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr. Vníma seba ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti.

<p>Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej</p> <p>Veľké spoločenské skupiny</p> <p>Sociálne zmeny v spoločnosti a ich príčiny</p> <p>Prirodzený pohyb obyvateľstva</p> <p>Štruktúra obyvateľstva – rasy a národy</p> <p>Štruktúra obyvateľstva – náboženstvá</p> <p>Kultúra, multikultúrnosť</p> <p>Sociálne a politické napätie v spoločnosti – vojny, terorizmus...</p>	<p>spoločenské vrstvy, triedy, kasty, stavy</p> <p>Sociálne zmeny, príčiny sociálnych zmien</p> <p>Prirodzený pohyb (migrácia) byvateľstva, príčiny, dôsledky migrácie, pohyb rámci spoločenského rozvrstvenia</p> <p>Štruktúra obyvateľstva, rasy, národy, árodnosti, etnické skupiny</p> <p>Náboženstvá na Zemi, funkcia náboženstiev v spoločnosti, náboženské organizácie</p> <p>Kultúra, multikultúrnosť</p> <p>Napätie, konflikty medzi spoločenskými skupinami, sociálne hnutia, miestne vojny, terorizmus</p>	<p>Pozná základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti. Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých.</p> <p>Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca.</p> <p>Vie vysvetliť nutnosť sociálnych zmien. Pozná hlavné príčiny sociálnych zmien.</p> <p>Pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva. Vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie, pozná možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti.</p> <p>Vie sa orientovať v národnom a etnickom zložení obyvateľstva. Vie vymenovať rasy a ich znaky. Je tolerantný voči rasám, národom a národnostiam. Posilňuje svoju národnú identitu</p> <p>Pozná hlavné náboženstvá. Chápe úlohy náboženstva a v modernej spoločnosti. Vie odlíšiť sekty od cirkevných organizácií. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.</p> <p>Chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti. Chápe hodnoty jednotlivých kultúr a toleruje kultúrnu rozmanitosť. Vie prejaviť hrdosť na svoje kultúrne hodnoty.</p> <p>Pozná príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami. Vie vysvetliť význam sociálnych hnutí pre jednotlivca a spoločnosť. Pozná príčiny a dôsledky vojen a terorizmu.</p>
<p>Občiansky život ako proces formovania demokracie</p> <p>Občan, občianstvo</p> <p>Proces formovania občianskej spoločnosti</p> <p>Vznik štátu</p> <p>Právny štát</p> <p>Ústava Slovenskej republiky</p> <p>Kto nám vládne (štátna moc)</p> <p>Kto nám vládne (štátna moc)</p> <p>Demokracia, jej vznik</p>	<p>Občan, občianstvo, štát</p> <p>Občania v starovekom Grécku, občianska spoločnosť v rímskej republike, vývoj občianskej spoločnosti.</p> <p>Prvé štáty na svete, Aténska demokracia, Rímska republika, štát, znaky štátu.</p> <p>Znaky právneho štátu, občan a právny štát.</p> <p>Ústava SR – základný zákon štátu, členenie ústavy, preambula, 2. hlava Ústavy SR</p> <p>Štátna moc, zložky štátnej moci, zákonodarná moc.</p> <p>Štátna moc, výkonná moc, prezident, súdna moc.</p> <p>Dejiny demokracie, priama a nepriama demokracia.</p>	<p>Žiak:</p> <p>Vie vysvetliť vzťah medzi občanom a štátom. Pozná vznik a vývoj občianstva. Vie vymenovať znaky štátu prospešného pre občana.</p> <p>Pozná korene občianskej spoločnosti. Vie porovnať postavenie občanov v Aténskej demokracii a Rímskej republike.</p> <p>Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku štátov. Vie vysvetliť pojem štát. Vie vymenovať znaky štátu.</p> <p>Pozná korene právneho štátu v antickej spoločnosti. Vie vymenovať znaky právneho štátu. Vie v konkrétnych situáciách rozlišovať či ide o právny štát.</p> <p>Chápe význam Ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.</p> <p>Vie vysvetliť, ako a prečo vzniká štátna moc. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie vymenovať úlohy parlamentu.</p> <p>Vie vymenovať, kto a ako vykonáva moc v štáte. Pozná základné právomoci prezidenta. Pozná význam súdov.</p> <p>Vie vysvetliť význam slova demokracia. Pozná korene demokracie. Vie vysvetliť priamu a nepriamu demokraciu a uviesť príklady.</p> <p>Vie vymenovať princípy demokracie. Vie posúdiť podľa konkrétnych situácií stav demokracie v krajine.</p> <p>Vie, ako môžu občania ovplyvňovať riadenie štátu.</p>

a vývoj	Princípy demokracie.	Rozumie pojmu politická pluralita.
Princípy demokracie	Občianska spoločnosť a demokratický štát.	Vie vysvetliť čo znamená všeobecné a rovné volebné právo. Vie vysvetliť význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti.
Čo je a čo nie je demokracia	Volebné právo, slobodné a čestné voľby, voľby v demokracii.	Pozná rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami. Zaujíma sa o komunálne voľby v obci.
Voľby, volebné právo	Parlamentné voľby a komunálne voľby.	Vie rozlíšiť orgány štátnej moci od samosprávnych orgánov. Pozná starostu svojej obce. Zaujíma sa o činnosť obecnej samosprávy.
Parlamentné, komunálne voľby	Štátna správa a samospráva.	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadávať v Ústave SR – II. Hlava jednotlivé skupiny práv. vie zdôvodniť, prečo sa učíme o právach.
Štátna správa, samospráva	Základné ľudské práva a slobody.	Pozná základné dokumenty ľudských práv. pozná inštitúcie ochraňujúce ľudské práva.
Čo sú ľudské práva a slobody a prečo sa o nich učíme	Dokumenty ľudských práv, Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o ľudských právach.	Pozná svoje práva. Vie posúdiť situácie kedy sú práva detí porušované. Vie, na ktoré inštitúcie sa môže obrátiť pri porušovaní svojich práv.
Základné dokumenty ľudských práv	Práva detí, Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o právach dieťaťa.	Chápe spätosť práv s povinnosťami. Uplatňuje zodpovednosť voči právam ostatných v bežnom živote.
Patria aj deťom ľudské práva?	Práva , zodpovednosť, povinnosť.	Pozná najdôležitejšie mimovládne organizácie v SR. Vie rozlíšiť medzi občianskymi aktivitami.
Niet práv bez povinností a zodpovedností	Záujmové aktivity občanov, občianske združenia, mimovládne organizácie.	Chápe podstatu dobrovoľníckej a charitatívnej činnosti. Zaujíma sa o možnosti pomáhať ako dobrovoľník.
Záujmové a občianske aktivity, činnosť mimovládnych organizácií	Dobrovoľnícka činnosť, charitatívna činnosť.	Angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky). Organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú.
Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť	Triedny žiacky a školský parlament	Pozná funkcie a právomoci obidvoch parlamentov. Zaujíma sa o ich činnosť, aktívne sa zapája do spolupráce.
Triedny žiacky a školský parlament	Obvodný žiacky parlament	Pozná meno predsedu školského parlamentu.
Obvodný žiacky parlament	Projekt – Obecné zastupiteľstvo	Pozná fungovanie obvodného žiackeho parlamentu. Vie, kto zastupuje ich školský žiacky parlament v obvodnom parlamente. Zaujíma sa o aktivity obvodného žiackeho parlamentu. (vie, že sa pripravuje na aktívny občiansky život v dospelosti).
Projekt – Obecné zastupiteľstvo	Obvodný žiacky parlament.	Získava zručnosť občianskeho života.

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Štát a právo		
Štát a jeho podstata	- štát - znaky štátu	Tiakovie vysvetliť príčiny vzniku štátu. Vie charakterizovať všetky znaky štátu. Vie nakresliť vlajku SR. Ovláda text štátnej hymny. Vie vzdať úctu štátnym symbolom.
Funkcie štátu	- funkcie štátu - vnútorné funkcie - vonkajšie funkcie	Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu. Vie vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií. Vie charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi.
Formy vlády	- monarchia - republika - diktatúra	Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie. Vie uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky. Vie uviesť príklady na typy diktatúr z minulosti i súčasnosti.
Zložky štátnej moci	- zákonodarná - výkonná - súdna	Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky. Vie porovnať jednotlivé zložky štátnej moci.
Zákonodarná moc	- parlament – NR SR - zákon - zákonodarný proces - Zbierka zákonov - platnosť zákona - účinnosť zákona	Vie popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR. Vie charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese. Vie rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona.
Vzťah štátu a práva	- právo - právny štát - právna istota	Vie definovať pojem právo. Vie zdôvodniť spätosť štátu a práva. Vie uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona.
Právne normy	- norma - právna norma - morálna norma - náboženská norma - estetická norma	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem. Na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem.
Právne inštitúcie SR	- súdy - prokuratúra - advokácia - polícia - notárstvo	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine. Vie rozlíšiť služby advokáta a notára.
Právne vedomie	- právne vedomie - vývoj právneho vedomia	Vie popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom

		štátu. Vie zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia.
Právny poriadok (systém) SR	<ul style="list-style-type: none"> - právne predpisy - odvetvia práva - verejné právo - súkromné právo 	<p>Vie definovať pojem právne predpisy.</p> <p>Vie hierarchizovať pojmy právneho systému SR.</p> <p>Vie opísať dve vybrané odvetvia verejného práva.</p> <p>Vie opísať tri vybrané odvetvia súkromného práva.</p>
Rodinné právo	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon o rodine - manželstvo - rodina - rozvod 	<p>Vie vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy.</p> <p>Na základe príkladov z literatúry alebo filmu vie vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny.</p>
Trestné právo	<ul style="list-style-type: none"> - Trestný zákon - trestný čin - trestná zodpovednosť - prezumpcia nevinny - predbežné zadržanie - zadržanie - obvinený - obžalovaný - odsúdený - trest 	<p>Vie vysvetliť všetky uvedené pojmy.</p> <p>Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa trestného činu, na vyučovacej hodine.</p> <p>Vie zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.</p>
Ekonomický život v spoločnosti		
Základné pojmy	<ul style="list-style-type: none"> - ľudské potreby - uspokojovanie ľudských potrieb - statky - výrobný proces - výrobné zdroje - vzácnosť výrobných zdrojov - rozhodovanie - rozhodovací proces - výber - alternatívne náklady 	<p>Tiaľ vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie odlíšiť uvedené pojmy.</p> <p>Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach.</p> <p>Vie vypracovať návrh využitia konkrétneho vzácného výrobného zdroja vo výrobnom procese s uplatnením jednotlivých etáp rozhodovacieho procesu.</p> <p>Uvedomuje si dôsledky rozhodnutí.</p> <p>Učí sa konať rozvážne a zodpovedne.</p>
Ekonomika a ekonómia	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomika - ekonómia - mikroekonómia - makroekonómia 	<p>Vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie odlíšiť jednotlivé pojmy.</p> <p>Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach.</p> <p>Vie zdôvodniť potrebu osvojovania týchto pojmov z hľadiska ich uplatnenia v jeho praktickom živote.</p>
Základné ekonomické otázky	<ul style="list-style-type: none"> - Čo vyrábať? - Ako vyrábať? - Pre koho vyrábať? 	<p>Vie vytipovať príklady riešenia jednotlivých ekonomických otázok.</p>
Typy ekonomík	<ul style="list-style-type: none"> - príkazová ekonomika - trhovú ekonomiku 	<p>Vie vysvetliť podstatu troch typov ekonomík.</p>

	- zmiešaná ekonomika	Vie porovnať jednotlivé ekonomiky z hľadiska pozitív i negatív. Na konkrétnych príkladoch vie aplikovať riešiteľnosť základnej ekonomickej otázky podľa typu ekonomiky.
Trhová ekonomika	- trhová ekonomika - vlastnícke práva	Vie charakterizovať trhovú ekonomiku tromi znakmi. Vie uviesť charakteristiku vlastníckych práv. Vie vysvetliť vzťah medzi vlastníckymi právami a efektívnym využívaním zdrojov
Trhový mechanizmus	- trh - ponuka - zmeny ponuky – príčina, dôsledok - dopyt - zmeny dopytu – príčina, dôsledok - cena	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie na praktických príkladoch vysvetliť vzájomný vzťah medzi ponukou, dopytom a cenou tovaru a služieb. Vie určiť faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny ponuky a dopytu. Vie uviesť praktické príklady dôsledkov zmien v ponuke a dopyte.
Základné formy podnikania	- podnik - formy podniku - podnikanie - fyzická osoba - zisk - strata	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie charakterizovať základné podmienky úspešného podnikania. Na konkrétnom prípade zo žitova opíše úspešného alebo neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu.
Výroba, výrobca	- výroba - výrobca - produktivita práce - konkurencieschopnosť	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a množstvom tovaru. Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a konkurencieschopnosťou.
Spotrebiteľ, spotreba	- spotrebiteľ - spotreba - súkromná spotreba - verejná spotreba	Vie definovať uvedené pojmy. Vie uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou. Na konkrétnych príkladoch vie uviesť obmedzenie súkromnej spotreby. Vie použiť príklady na obmedzenie spotreby verejných statkov.
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike	- peniaze - funkcie peňazí - banky - sporiteľne - poisťovne - nebankové subjekty	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie rozlíšiť jednotlivé pojmy. Vie určiť faktory, vytvárajúce hodnotu peňazí. Vie zdôvodniť opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike. Vie porovnať z hľadiska služieb jednotlivé finančné inštitúcie. Vie posúdiť mieru rizika pri využití nebankového subjektu ako typu finančnej inštitúcie.

6.4.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Kritéria hodnotenia budú zisťovať, či žiak výkonový štandard zvládol, alebo nie. Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie konkrétneho a objektívneho hodnotenia:

- pri **verbálnej forme** kontroly úrovne osvojenia poznatkov budeme uprednostňovať prezentovanie žiakov na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu,
- pri **praktických aktivitách** slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. V nižších ročníkoch budeme pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom,
- preverovať úroveň **samostatnej práce** žiakov a schopností práce s textom formou hodnotenia správ zo samostatných pozorovaní podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov,
- úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikačných zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov,
Žiaci budú v predmete klasifikovaní známkou.

6.4.3.7 Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

1. Porozumieť sebe samému
2. Zvládať vlastné správanie
3. Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu
4. Osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny
5. Vzťahy v rodine
6. Zodpovednosť za vlastné konanie

Enviromentálna výchova

1. Chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho ŽP
2. Chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta
3. Využívať IKT prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce
4. Vnímať život ako najvyššiu hodnotu

Ochrana života a zdravia

1. Správne držanie tela pri rôznych činnostiach
2. Zásady hygieny – obliekanie sa na rôzne príležitosti
3. Negatívne účinky fajčenia a alkoholu a iných drog na zdravie a správanie človeka

Mediálna výchova

1. Lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v nich orientovať

2. Rozvoj schopnosti analytického prístupu k mediálnemu obsahu a kritického odstupu od neho
3. Využívať vlastné schopnosti v tímovej práci i v redakčnom kolektíve

6.4.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.4.3.9 Učebné zdroje

Zákon o rodine

Dohovor o právach dieťaťa

Deklarácia práv dieťaťa

Školský poriadok

Masmédiá

Občianska náuka pre 5., 6.ročník ,7.ročník, 8.ročník a 9. ročník.

Internet

Školská kronika

6.4.4 Geografické praktiká**6.4.4.1 Učebný plán**

Ročník		5.
Počet hodín	ŠVP	0
	ŠkVP	1

6.4.4.2. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografické praktiká učí žiakov aplikovať získané poznatky a vedomosti z geografie v praktickom živote. Využíva medzi predmetové vzťahy vo viacerých predmetoch – geografia, matematika, chémia, fyzika, biológia, dejepis. Dopĺňa učivo novými poznatkami, nadobudnutými vlastným pozorovaním a experimentovaním. Vede žiakov k získaniu informácií z internetu a odbornej literatúry. Pomáha vytvárať zručnosti v propagácii zaujímavých lokalít z hľadiska cestovného ruchu formou projektov a prezentácií.

6.4.4.3 Organizácia vyučovania**Formy a metódy práce:**

- podľa vzťahu k osobnosti - individuálne, skupinové a hromadné
- podľa charakteru vyučovacieho prostredia - vyučovanie v triede, vyučovanie v odbornej učebni, domáce úlohy, tematické vychádzky, komplexná exkurzia
- podľa dĺžky trvania - 45 min. vyučovacie hodiny

Učebný predmet praktiká z geografie v 5. ročníku je vyučovaný jednu hodinu týždenne (t.j. 33 hodín počas školského roka). Pri vyučovaní sa uplatnia slovné metódy - vysvetľovanie, popis, rozprávanie, dialogické – rozhovor, beseda, práca s atlasom, názorné metódy – demonštrácia, pozorovanie, exkurzia, praktické metódy - písomné práce, tvorba projektov, grafické práce, didaktické hry, súťaže, tvorba tajničiek. Ďalšie metódy a formy práce - motivačné rozprávanie, pochvala, povzbudenie a kritika, vysvetľovanie, rozhovor, demonštrácia obrazov, projekty, samostatné štúdium, opakovací rozhovor, metóda otázok a odpovedí, domáce úlohy, ústne skúšanie, písomné skúšanie.

6.4.4.4 Ciele predmetu, kľúčové kompetencie**Ciele predmetu****Kognitívne**

- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- prepojiť medzi predmetové vzťahy,
- opísať po pozorovaní prírodné javy v teréne,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepcne, kreatívne, kriticky a analyticky,

Psychomotorické

- aplikovať teoretické poznatky v praktických činnostiach,
- porozprávať o navštívených kultúrnych a technických pamiatkach,
- prezentovať pripravené projekty a prezentácie,

- zdokonaľovať sa v komunikácií so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- kultivované vyjadrovanie vlastných myšlienok, názorov, postojov a ich obhajovanie,
- vyhľadať podľa registra alebo súradníc neznáme geografické objekty na rôznych mapách v atlase,
- podľa grafickej mierky určiť skutočnú vzdialenosť medzi miestami
- určiť svetové strany na mape
- určiť azimut na mape v atlase
- nakresliť náčrt krajiny podľa popisu s legendou
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti počas tematických vychádzok a komplexnej exkurzie,

Afektívne

- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností,
- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým vedeckým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu a spoločnosť
- snažiť sa pochopiť zákonitosti geografického javu a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody a spoločnosti,
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- žiak dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,

- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám.

6.4.4.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	5.r GGP
Prakticky s atlasom	7
Príprava projektov	8
Geografické vychádzky a exkurzie	8
Praktické merania a pozorovania v teréne	10

5. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Prakticky s atlasom	Vyhľadávanie v atlase podľa registra a podľa súradníc Grafická mierka Orientácia na mape Azimut Moja mapa	vyhľadať podľa registra alebo súradníc neznáme geografické objekty na rôznych mapách v atlase, podľa grafickej mierky určiť skutočnú vzdialenosť medzi miestami určiť svetové strany na mape určiť azimut na mape v atlase nakresliť náčrt krajiny podľa popisu s legendou
Príprava projektov	Projekt 1 – Objavné cesty Magalhaesa, Cooka, Kolumba, Póla, Livingstona Prezentácia projektu 1 Projekt 2 – Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda Prezentácia projektu 2	Slovne a obrazom prezentovať objavovanie kontinentov a svetadielov známymi cestovateľmi a moreplavcami Prezentovať vlastný projekt Stručne a pútavo opísať nevhodné zaujímavosti prírody na svete Prezentovať vlastný projekt
Geografické vychádzky a exkurzie	Vychádzka do okolia Živé a neživé zložky prírody v okolí našej obce – prezentácia Vychádzka k Ondave Činnosť rieky Ondava - prezentácia	popísať živé a neživé zložky prírody v okolí obce spracovať a prezentovať získané poznatky z geografickej vychádzky popísať život a činnosť rieky spracovať a prezentovať získané poznatky
Praktické merania a pozorovania v teréne	Kompas a orientácia v teréne Činnosť ľudí v regióne – pozorovanie Činnosť ľudí v regióne – vyhodnotenie	Poznať význam kompasu Určiť podľa kompasu svetové strany Zorientovať mapu v teréne Určiť svoju polohu na topografickej mape Určiť azimut v teréne Pozorovať a popísať činnosť človeka v okolí Identifikovať produkty ľudskej činnosti vo svojom regióne Vyhodnotiť činnosť ľudí v okolí z hľadiska ekonomického a environmentálneho Urobiť záznam vyhodnotenia

6.4.4.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Klasifikáciou v zmysle MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ. Pri hodnotení kontrolných písomných prác a testov bude využívaná táto stupnica hodnotenia:

- 100 -90 % - stupeň 1
- 89 – 75 % - stupeň 2
- 74 – 55 % - stupeň 3
- 54 – 26 % - stupeň 4
- 25 – 0 % - stupeň 5

Ostatné písomné práce budú hodnotené podľa bodovej stupnice:

- 10 – 9 bodov - 1
- 8 – 7 bodov – 2
- 6 – 5 bodov – 3
- 4 – 3 body – 4
- 2 – 0 body - 5

Okrem hodnotenia známku, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, bude zaradené aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní seba hodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého.

Žiaci budú klasifikovaní na základe ústnych odpovedí, odpovedí z praktickej činnosti, didaktických testov, grafických prejavov, (minimálne 2-krát v priebehu klasifikačného obdobia), projektoch a na základe aktivity a tvorivého prístupu žiaka k danému predmetu.

6.4.4.7 Prierezové témy

Ochrana života a zdravia

- dodržiavať zásady BOZP pri práci s mapou a atlasom, s glóbusom
- počas pohybu v teréne predchádzať úrazom
- dodržiavať dopravné predpisy pre chodcov a organizované skupiny

Osobnostný a sociálny rozvoj

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť
- výchova k práci v skupinách, v tíme - delenie úloh, výchova k zodpovednosti a disciplinovanosti,
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- význam empatie, pomoc v núdzi

Environmentálna výchova

- šetrenie surovinami, recyklácia odpadov, separovanie odpadu,
- znečisťovanie životného prostredia činnosťou ľudí
- zvyšovanie CO₂ v ovzduší, globálne otepľovanie

Mediálna výchova

- práca s internetom a odbornou literatúrou

Multikultúrna výchova

- globalizácia vzdelávania, zotieranie hraníc medzi štátmi, prekonávanie jazykových bariér
- zmenšovanie sveta – zoznamovanie sa a preberanie zvyklostí a obyčajov medzi národmi - jedlá

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

- využívať IKT pri získavaní a spracúvaní informácií a pri prezentácii svojej práce,
- vyjadriť sa ústne aj písomne.

6.4.4.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.4.4.9 Učebné zdroje:

Likavský P., Ružek I., Ružeková M.: Geografia pre 5.ročník základných škôl VKÚ, a.s. Harmanec, 2009

Likavský P., Ružek I., Vaňková Z., Ružeková M.: Geografia pre 6.ročník základných škôl a 1. Ročník gymnázií s osemročným štúdiom, VKÚ, a.s. Harmanec, 2009

Atlasy: Školský zemepisný atlas sveta – VKÚ Harmanec

Encyklopédie: Planéta Zem – encyklopédia školáka, Slovart 2006

Školská encyklopédia John Farndon, Mladé letá 2000

Poznávame svoju vlasť H. Rosslerová – Sláviková, Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2000

vlastné produkty – prezentácie v Power pointe, internetové zdroje

6.5 Človek a hodnoty

6.5.1 Etická výchova

6.5.1.1 Učebný plán

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	0,5	0,5
hodín	ŠkVP	1	1	1	1	1

6.5.1.2 Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

6.5.1.3 Organizácia vyučovania

Metódy a formy práce, ktoré budú motivovať a usmerňovať žiakov na vyučovaní a učení.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Motivačné metódy využijeme na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť, akými sú:

- **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia)
- **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- **motivačná demonštrácia** (vzbudenie záujmu pomocou ukážky)

Expozičné metódy používané pri vytváraní nových poznatkov a zručností:

- **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívneho počúvanie)
- **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie)
- **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom)

Problémové metódy majú v tomto predmete významné miesto:

- **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)
- **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu)

Aktivizujúce metódy:

- **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému),
- **situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),
- **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej prevádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie),
- **didaktické hry** (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)

Organizačné formy:

- **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, aplikačného, diagnostického typu),

6.5.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:
 K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy
 E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziludské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

Obsah etickej výchovy je orientovaný na atribúty, ktoré treba v dieťati rozvíjať, aby sme dosiahli výchovné ciele. Tieto atribúty sú zakomponované v desiatich základných témach a

šiestich aplikačných témach:

- 1 otvorená komunikácia
- 2 dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, pozitívne hodnotenie seba
- 3 pozitívne hodnotenie iných
- 4 tvorivosť a iniciatíva
- 5 vyjadrovanie citov
- 6 empatia
- 7 asertivita
- 8 reálne a zobrazené vzory
- 9 prosociálne správanie – pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo
- 10 komplexná prosociálnosť
- 11 etika – hľadanie koreňov prosociálneho správania
- 12 etika a ekonomické hodnoty
- 13 etika a náboženstvá – tolerancia a úcta
- 14 rodina, v ktorej žijem
- 15 výchova k manželstvu a rodičovstvu
- 16 ochrana prírody a životného prostredia.

Cieľom etickej výchovy ako povinnej voliteľného predmetu v nižšom stupni sekundárneho vzdelávania je

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti, napr. vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaoceňovanie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejsť svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, ostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka.

Kompetencie:**kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:**

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva,

- uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
  - uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
  - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčné zmeny,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.5.1.5 Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Verbálna a neverbálna komunikácia	5	-	-	-	-
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba	7	-	-	-	-
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	8	-	-	-	-
Tvorivosť v medziludských vzťahoch, iniciatíva	8	-	-	-	-

Etické aspekty poznania prírody	5	-	-	-	-
Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov	-	6	-	-	-
Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie Pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých	-	8	-	-	-
Zvládnutie agresivity	-	5	-	-	-
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre	-	7	-	-	-
Prosociálne správanie	-	7	-	-	-
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity	-	-	6	-	-
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	-	-	7	-	-
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	-	-	4	-	-
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine	-	-	5	-	-
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	-	-	6	-	-
Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom	-	-	5	-	-
Zdroje etického poznania ľudstva	-	-	-	6	-
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	-	-	-	5	-
Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života	-	-	-	7	-
Ekonomické hodnoty a etika	-	-	-	4	-
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	-	-	-	4	-
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolani	-	-	-	7	-
Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec	-	-	-	-	6
Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí	-	-	-	-	4
Zdravý životný štýl	-	-	-	-	5
Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život	-	-	-	-	7
Masmediálne vplyvy	-	-	-	-	8
Radosť a optimizmus	-	-	-	-	3
	33	33	33	33	33

5. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
1. Verbálna a neverbálna komunikácia	Úroveň komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči druhým, komunikačné šumy, chyby a prekážky -vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia, vie vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne	Uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto kom. prekážok pri nedorozumeniach, zvláda kom. zručnosti, v komunikácii badať odstraňovanie kom.šumov
2. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba	Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v šk.veku -rozumie a vie vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie, vie pomenovať prvky podporujúce sabaúctu u žiaka	Uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok, pozná elementy formujúce jeho sebaúctu, badať snahu o väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozit. hodnotenie seba, badať väčšie sebaovládanie
3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	Poz. hodnotenie druhých v bežných podmienkach, poz.hodnotenie najbližších, hľadanie dôvodov pre poz.hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, ich pís.vyjadrenie, reflexia nad dobrom, ktoré	Chápe zmysel poz.hodnotenia druhých, učí sa vidieť problémy postihnutých, starých, chorých a objavuje ich dary, je schopný verbalizovať poz.hodnotenie druhých v bežných podmienkach, vie

	od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod. -vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch	ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže
4. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva	Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť, radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch -vie vysvetliť aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch, vie vymenovať znaky tvorivého človeka	Rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov
5. Etické aspekty poznania prírody	Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti, ekologická etika z pohľadu žiaka -vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím, vie uviesť príklady ekologickej etiky	Cíti sa súčasťou prírody a chce jej pomôcť, vníma svoje možnosti pre ochranu ŽP, podľa svojich možností a výziev, ktoré ponúka náš región chráni prírodu a ŽP

6. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
1. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov	Uvádžanie žiakov do citového života, definovanie a delenie citov, pocitov, identifikácia vlastných citov, pomenovanie uchopenie, vyjadrenie a spôsob ich usmerňovania, pomoc pri verbalizácii citového sveta -vie vysvetliť pojem city a ich základné členenie -rozumie a vie vysvetliť vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka	Chápe dôležitosť vyjadrenia citov pre život, z vlastnej skúsenosti chápe vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka, vie narábať s pojmovým aparátom, ktorý sa týka identifikácie citov, badať snahu vyjadrovať city zrozumiteľne a bez zraňovania iných
2. Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie Pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých	Rozvoj empatického vnímania iných ľudí na základe pochopenia dôležitosti empatie pre seba samého. Zložky empatie – kognitívna a empatická. Jej rozvoj- počúvanie, podobná skúsenosť, citlivosť, vyprázdnenie sa pre druhého, samotné zažívanie zo strany druhých -rozumie a vie vyjadriť pojem empatie a jej význam v medziľudských vzťahoch	Chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným, v komunikácii badať prvky aktívneho počúvania a prejavenia empatie
3. Zvládnutie agresivity	Asertivita ako súčasť komunikácie. Spôsoby správania v kolíznych situáciách – pasívne, agresívne, asertívne. Vysvetlenie podstaty asertivity – pokojné presadzovanie svojich názorov bez toho, aby sme ubližovali iným. Výhody a nevýhody všetkých troch typov správania. Asertivitou odbúravame agresivitu, bránime svoje práva, bránime sa proti manipulácii a útokom a učíme sa vyjadriť svoj názor. -vie vysvetliť pojem sebaapresadenie a pozna jeho význam v medziľudských vzťahoch	Je schopný reflektovať na svojom živote všetky tri formy správania – agresívne, pasívne, asertívne, chápe výhodnosť asertívneho správania pre ozdravenie a jasnosť vzťahov, pri strete záujmov je schopný komunikovať asertívne, obhájiť si svoje právo, avšak vnímať a rešpektovať i oprávnený nárok iného
4. Pozitívne vzory správania v histórii a v	Vysvetlenie pojmov vzor, model, idol, pozitívne a negatívne vzory, pozitívne	Chápe pojmy vzor, model, idol vo svojom živote, cíti obdiv voči

literatúre	a negatívne vzory správania v literatúre a v histórii, literárne vzory a filmoví hrdinovia. Rozvíjať schopnosť mravného úsudku na modeloch správania, ktoré sú prezentované v médiách -vie vysvetliť pojmy vzor, model, idol, ideál, vie rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory, vie uviesť aspoň dva negatívne a dva pozitívne príklady vzorov z histórie a z literatúry i zo svojho okolia	prosociálnym vzorom a chce sa im podobať, je schopný posúdiť a detronizovať svoj idol, prejavuje schopnosť mravného úsudku pri posudzovaní pozitívnych i negatívnych literárnych a historických vzorov
5. Prosociálne správanie	Komponenty prosociálneho správania - správanie v prospech druhého, správanie bez očakávania protislužby a lebo vonkajšej odmeny, správanie podporujúce reciprocitu, správanie, ktoré nenaruší identitu osoby, ktorá sa správa prosociálne. Druhy prosociálneho správania: pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo -rozumie a vie vysvetliť pojem prosociálne správanie, vie vymenovať niektoré druhy prosociálneho správania	Z vlastnej skúsenosti si uvedomuje, čo je to nezištnosť pri konaní dobra, tešia ho rôzne druhy prijatého i vykonaného prosociálneho správania, badať rozvoj empatie ako predpokladu prosociálneho správania, je ochotný pomôcť, podeliť sa, vie prijať ponúkanú pomoc, participuje na tvorbe sociálnych projektov v triede, príp. v okolí

7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
1. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity	Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku, poznávanie svojich silných a slabých stránok, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Prijatie samého seba aj so svojimi nedostatkami -vie vysvetliť význam poznania silných a slabých stránok	Poznaním svojich slabých a silných stránok svojej osobnosti vytvára priestor na seba prijatie a rozvoj intrapersonálnej komunikácie, v komunikácii i vo vzťahoch prejavuje sebaúctu, vie vyjadriť svoje myšlienky, formuluje ich ako svoj názor
2. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny, alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, asertivita a asertívne práva -vie vysvetliť uplatnenie pojmu asertivita v každodennom živote, vie vysvetliť pojem manipulácia	Chápe proces sebaakceptácie, rozumie manipulatívny spôsobom v správaní svojom i v správaní iných, pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia, obhajuje svoje legitímne práva, svoje názory doloží argumentáciou, rozlišuje manipulatívne správanie seba i iných a odmieta ho, v komunikácii uplatňuje prvky asertívnych techník
3. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti -vie vysvetliť slová: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajúce a prijímanie slobody, zodpovednosť, pozná zásady prosociálneho správania vo vlastnej rodine	Chápe, že zodpovedná sloboda ho vedie k dobru pre iných i pre seba, chápe pojmy zodpovednosť a vernosť, v správaní badať posun k prosociálnosti, je verný zásadám prosociálnosti, postupne preberá zodpovednosť za svoje rozhodnutia
4. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine	Hlbšie poznanie vlastnej rodiny, uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny. Zdravá a nezdravá kritickosť v rodine. Pochopenie rodičov a súrodencov, dobré vzťahy v rodine, tolerancia a rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami. Rešpektovanie pravidiel v rodine	Uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine a snaží sa chápať ich význam, túži prispieť svojim dielom do dobrého fungovania vlastnej rodiny, prejavuje snahu dobre vychádzať s členmi vlastnej rodiny, v rodine uplatňuje

	-vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine	komunikačné zručnosti, požiadať o láskavosť, o odpustenie, vedieť vysloviť návrh, prejavuje spoluúčasť na rodinnom živote, je schopný reflektovať vlastné pôsobenie v rodine, v rodinnom prostredí vie použiť pozitívne hodnotenie, empatiu a tvorivosť v prosociálnom správaní
5. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. „Zázrak počatia“- počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk. Pohlavné choroby a AIDS. Následky odtrhnutia sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti -vie čo je to počatie a prenatálny život človeka, vie vysvetliť dôvody pre odloženie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti, vie vysvetliť príčiny a dôsledky predčasného sexu, vie čo sú to pohlavné choroby a AIDS	Sexualitu vníma ako veľkú hodnotu, vníma a stotožňuje sa so svojou sexuálnou identitou, chápe pozitívne hodnoty ako priateľstvo, láska, manželstvo a rodina, uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexom, túži po hlbokom vzťahu založenom na úcte a vzájomnej láske, o otázkach sexuality hovorí úctivo, neznáme oblasti ujasňuje dialógom s rodičmi, alebo učiteľom, vo vzťahu k inému pohlaviu je pozorný a vnímavý.
6. Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom	Rozvoj empatie, komunikácie, s týmito ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným. Tolerancia, rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely -vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami, vie zdôvodniť potrebu i špecifiká komunikácie s osobami so špecifickými potrebami	Uvedomuje si ťažkosti, ktoré prežívajú starí a chorí ľudia, túži im pomôcť, v kontakte so starými, chorými a s osobami so špecifickými potrebami prejavuje prvky tvorivej prosociálnosti

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
1. Zdroje etického poznania ľudstva	Etika: mravné hodnoty a normy, svedomie - pozitívne vzory, literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť -vie vysvetliť, čo je to mravná hodnota a mravná norma, pozná základné zdroje etického poznania ľudstva	Chápe význam svedomia vo svojom živote, prejavuje rozhodnutie pre dobro ako postoj
2. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny. Niektoré problémy lekárskej etiky -vie vysvetliť termín zdravie a starostlivosť o zdravie, vie zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota	Chápe, čo v sebe zahŕňajú ochrana života a starostlivosť o zdravie, chráni zdravie svoje i zdravie iných
3. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života	Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života. Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo. Plánované rodičovstvo, vedomé "plodenie", anikoncepcia, prirodzená metóda regulácia počatia, interrupcia a jej následky -vie vysvetliť pojmy sebaovládanie, interrupcia, antikoncepcia, pozná následky interrupcie	Dokáže zaujať správny postoj k otázkam súvisiacimi so sexualitou, manželstvom a rodinou
4. Ekonomické hodnoty a etika	Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Primárna orientácia na peniaze a materiálne dobrá ako jeden z deštruktívnych prvkov ľudského života-	Chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pozná ciele a úlohy reklamy,

	Reklama - jej ciele a metódy. Dešifrovanie manipulácií konzumizmu a orientácia na rozvoj celého človeka. „Ekonomické cnosti“-sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť. Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa -vie vysvetliť a rozoznať inštrumentálnosť a cieľovosť hodnoty peňazí, rozumie pojmom materializmus a konzumizmus, vie vymenovať ekonomické cnosti	v materiálnej oblasti je rozvážny, nemá veľké nároky, nepodlieha manipulácii reklamy a nedožaduje sa nadbytku ako nevyhnutnosti, prejavuje solidaritu a pomoc
5.Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Česť, dobré meno, ublíženie na cti. Je vždy nesprávne nepovedať pravdu? -pozná zásady narábania s pravdou, vie vysvetliť pojmy dobré meno, česť, ublíženie na cti	Chápe etické problémy súvisiace s pravdou a dobrým menom, uvedomuje si hodnotu pravdy, cti a dobrého mena. V komunikácii svoje názory a tvrdenia podkladá argumentmi a prijíma argumentáciu iných, nevstupuje bezhlavo do kritiky iných, neohovára a neosočuje
6.Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolani	Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva -vie vysvetliť pojem vlastenectvo, xenofóbia, demokracia v každodennom občianskom spolužití	Chápe a uvedomuje si význam a podstatu skutočného vlastenectva, hodnotu začlenenía sa do spoločnosti a kladného občianskeho spolunažívania. Dokáže akceptovať pluralitnú a multikultúrnu spoločnosť, odmieta prejavy extrémizmu a xenofóbie

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
1.Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec	Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov, dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby, ľudske možnosti túžby a odvážne sny, odvaha konať -vie vysvetliť význam skutočného priateľstva a jeho potreby pre osobnostný rozvoj každého človeka, pozná svoju hodnotu a rešpektuje iných ľudí	Chápe a dokáže vysvetliť pojmy sebazpoznanie, sebaocenenie, ako i nutnosť pozitívneho ocenenia druhých, dokáže konať, predpokladať a niesť zodpovednosť za dôsledky svojho konania, vie formulovať svoje predstavy a sny do budúcnosti
2.Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí	Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita, orientovaná na prosociálnosť, požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika -vie, aké miesto má asertivita v prosociálnom správaní, pozná zásady prijímania a vyslovenia komplimentu, prijímania oprávnenej a neoprávnenej kritiky	Chápe dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov, vníma vlastné omyly, čo ho vedie k väčšej otvorenosti prijať kritiku, je schopný vyjadriť i prijať kompliment, je schopný pokojne prijať oprávnenú kritiku, na neoprávnenú kritiku reaguje podľa zásad asertívneho správania
3.Zdravý životný štýl	Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti, dobroprajnosť, cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť, čistota zmysľania, rečí, prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie svojich citov, hlavne negatívnych, veselosť,	Chápe dôležitosť zdravého životného štýlu aj vo svojom živote, uplatňuje zásady zdravého životného štýlu, má svoje koničky a vie o nich so záujmom hovoriť, voľný čas využíva vyvážené na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie vzťahov, na svoje záujmy

	<p>sebaovládanie. Zmysluplné využitie voľného času</p> <p>-pozná zásady, ktoré súvisia so zdravým životným štýlom a vie ich vysvetliť, vie popísať význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, vie vymenovať možnosti trávenia voľného času vo svojom prostredí</p>	
4. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život	<p>Poukázat' na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť</p> <p>-vie vymenovať možnosti trávenia voľného času vo svojom prostredí, vie, čo spôsobujú závislosti v živote mladého človeka, pozná škodlivosť závislostí od fajčenia, alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť</p>	<p>Uvedomuje si množstvo ponúk na závislosť, reflektuje mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí, túži zostať slobodným, na ponuky k neviazanej zábave alebo iným druhom závislostí odpovedá „nie“, je schopný posúdiť mieru pri rôznych ponukách zábavy, akákoľvek neznášanlivosť voči osobám alebo skupinám osôb je mu cudzia</p>
5. Masmédiálne vplyvy	<p>Reflektovať vplyv masmédií – prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou</p> <p>-vie vymenovať pozitíva a negatíva masmédií hlavne televízie a internetu</p>	<p>Chápe význam masmediálnych vplyvov vo svojom živote, je citlivý na zábery filmovej produkcie, je schopný si vybrať TV programy, je pripravený vyhodnotiť etické prvky filmu, alebo vysielania, vo virtuálnej realite hľadá to, čo podporuje jeho zdravý životný štýl</p>
6. Radosť a optimizmus	<p>Trvalé nastavenie ľudského života. Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt, radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa, radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie, radosť ako dar pre iných, pozitívny vzťah k životu i k ľuďom</p> <p>-vie, aké miesto má radosť a pozitívny prístup k životu v každodennosti, vie charakterizovať optimizmus a uplatňuje ho vo svojom živote</p>	<p>Chápe význam optimizmu a radosti ako trvalého a dôležitého nastavenia života, ktorý významne dopomáha pri dosahovaní cieľov, ako i dôležitý prvok úspešnej socializácie.</p>

6.5.1.6 Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

1. Pravidlá správnej komunikácie
2. Vzťahy v rodine
3. Zodpovednosť za vlastné konanie
4. Využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/
5. Rešpektovanie názoru iného človeka
6. Úcta k rodičom a starým rodičom
7. Vzťahy medzi súrodencami

8. Sebareflexia
9. Sebapoznávanie
10. Sebaúcta
11. Sebakontrola
12. Sebadôvera
13. Sebavzdelávanie
14. Uplatňovanie svojich práv
15. Pestovanie kvalitných medziľudských vzťahov
16. Prevencia sociálno-patologických javov
17. Vytrvalosť pri práci
18. Výchova k tvorbe a ochrane prírody
19. Cieľavedomosť
20. Zodpovednosť
21. Úcta k spolužiakom, priateľstvo
22. Pomoc slabším
23. Presnosť a správnosť pri práci
24. Pomoc starším a úcta k nim
25. Samostatnosť
26. Usilovnosť
27. Pracovitosť
28. Disciplína, kultivované správanie
29. Dôslednosť
30. Kolektívnosť
31. Rozvoj vôle a charakteru
32. Ctižiadostivosť
33. Úhľadnosť
34. Estetické cítenie
35. Rovnoprávnosť pohlaví

Regionálna a tradičná ľudová kultúra

8. Poznať tradičné produkty a zamestnania v regióne Spoločenské praktiky, zvyky
9. Rituály a slávnostné udalosti
10. Tradiície spojené s náboženskými sviatkami / napr. vianočné, veľkonočné a i./
11. Moja rodina
12. Folklórne tradície / prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné/

Multikultúrna výchova

11. Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
12. Zručnosti orientovania sa v pluralitnej spoločnosti a využívať interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých
13. Komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých
14. Prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej

15. Rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín
16. Rozvíjať schopnosti rozpoznať prejavy rasovej neznášanlivosti a napomáhať prevencii vzniku xenofóbie
17. Osvojovať si znalosť niektorých základných pojmov multikultúrnej terminológie: kultúra, etnikum, identita, diskriminácia, xenofóbia, rasizmus, národnosť, netolerancia...
18. Prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich
19. Uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
20. Stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu
21. Uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej /náboženskej alebo inej/ intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti
22. Angažovať sa pri potieraní prejavov intolerancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu
23. Vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám
24. Akceptovanie inej kultúry
25. Rozvoj medzilidskej tolerancie
26. Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry
27. Mierová spolupráca príslušníkov iných kultúr
28. Poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr
29. Spolupráca s inými kultúrami
30. Medzilidské vzťahy v škole
31. Vzťah medzi učiteľmi a žiakmi
32. Vzťah medzi školou a rodinou
33. Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbia
34. Schopnosť chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami, schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť

Environmentálna výchova

41. schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
42. poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
43. pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;

6.5.1.7 Spôsob a kritériá hodnotenia

Hodnotenie žiaka bude v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011. Vyučujúci sa pri hodnotení zameriava na osobnostný rozvoj žiaka, o pochopenie a uplatňovanie všeľudských hodnôt.

V samostatnej činnosti sa orientujeme na pozitívne hodnotenie a povzbudzovanie k aktívnej účasti na hodine. Známkou hodnotíme tvorbu projektov.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- g) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,
- h) osvojené kľúčové kompetencie,
- i) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu,
- j) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu,
- k) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese,
- l) snahu o rozvoj svojich kompetencií

Hodnotenie známku:

- výborný - žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni, žiak je individuálny, tvorivý, preukazuje vedomosti z oblastí kultúry, tvorí vlastné artefakty.
- chváľitebný – žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý ako v prvom stupni.
- dobrý – žiak plní edukačné úlohy priemerne, chýba mu tvorivosť, iniciatíva, flexibilita a tvorivosť. Podlieha predsudkom a stereotypom, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky.
- dostatočný – žiak plní edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje nové zručnosti a vedomosti.
- nedostatočný – žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem, neguje vyučovací proces. Neodporúčame používať tento stupeň, len výnimočne

6.5.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy

6.5.1.9 Učebné zdroje

Roberto Roche Olivar : Etická výchova

Miron Zelina : Stratégia a metódy rozvoja osobnosti

Jana Hanuliaková : Kreovanie klímy triedy v edukačnej praxi

Deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa

Dostupný metodický materiál od Ladislava Lencza k predmetu etická výchova

6.5.2 Náboženská výchova**6.5.2.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	1	1	1	0,5	0,5
hodín	ŠkVP	1	1	1	1	1

6.5.2.2 Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu náboženská výchova, je výchova na báze hodnôt k základnej slobode, k zodpovednosti, k vedomostiam a k samostatnému rozhodovaniu mladého človeka. Predmet náboženská výchova je zaradený medzi výchovné predmety. Vyučuje sa jednu hodinu do týždňa. Tento predmet nie je hodnotený známku z výchovného hľadiska, hoci vedomostná časť sa dá hodnotiť. Nakoľko je náboženská výchova výchovno-vzdelávacím predmetom, je nevyhnutné vyžadovať od žiakov primerané vedomosti. Pri napĺňaní vedomostných a výchovných cieľov treba dbať, aby obidve stránky boli primerane vyvážené a do výučby zapájať zážitkovú formu pre lepšie chápanie učiva. Nakoľko dejiny a kultúra nášho národa, ako aj celej Európy, stoja na kresťanskom základe, položenom svätým Cyrilom a Metodom, je samozrejmosťou toto duchovné bohatstvo poznávať a rozvíjať súčasne so zdokonaľovaním sa v ďalších oblastiach spoločenského i osobného života.

6.5.2.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia

6.5.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva na II. stupni základnej školy je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné náboženské pravdy a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole. Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v živote. Ďalej sú uvedené rámcové ciele pre jednotlivé ročníky a podrobné pre jednotlivé témy. Pri tvorbe konkrétnej vyučovacej hodiny treba, aby učiteľ náboženskej výchovy mal ujasnené ciele, ktoré chce dosiahnuť a k čomu priviesť žiakov. Pri jednotlivých témach sa uvádza viacero cieľov. Učiteľ náboženskej výchovy sám zvaží, ktoré ciele na jednotlivých hodinách sú pre neho prioritné, lebo niektoré nemusia byť v danom čase alebo skupine aktuálne, alebo zvaží, či je potrebné vytýčiť si iné.

Osobnostné

Žiak:

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti,
- v modelových situáciách rozlíši medzi pravdou a klamstvom.

Sociálne

Žiak:

- reflektuje zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov,
- dokáže vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírody,
- akceptuje druhých ľudí bez ohľadu na vzhľad a výkon,
- objavuje radosť z dobre vykonanej práce,
- je schopný vytvárať vzťahy prostredníctvom pravdivej komunikácie s inými ľuďmi.

Komunikačné

Žiak:

- na základe Ježišovho výroku: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“ vie zosúladiť vnútorný postoj s vonkajším,
- uvedomuje si hodnotu pravdivej komunikácie,
- prostredníctvom problémovej úlohy – príbehu s mravnou dilemou zvažuje dôsledky a následky života podľa prirodzenej morálky,
- je schopný vnímať predstavené myšlienkové pochody,
  - uvedomuje si možnosť manipulácie slovom a jej riziká,
  - chápe význam a hodnotu vypovedaného slova,
  - vie vyberať a triediť informácie z rôznych médií,
  - vyjadruje svoje myšlienky,
  - nachádza zmysel slova alebo výrazu,
  - vie jednoducho vysvetliť symbolickú – obraznú reč mýtov,
  - správa sa ohľaduplne, pozorne a tolerantne,
    - je schopný vyjadrovať sa, porovnávať
    - vie vyjadriť svoje pocity
    - vníma obrazy a symboly
    - kriticky hodnotí myšlienky

Existenciálne

Žiak:

- žiak objavuje hodnotu pravdy vo svojom osobnom živote aj v medziľudských vzťahoch,
- je otvorený pre život v pravde,
- rozumie pohľadu na svet vo svetle kresťanskej viery,
- prostredníctvom biblického príbehu si uvedomuje hodnotu stvoreného sveta,
- objavuje stvorený svet ako dar Boha človeku,
- vníma svoju zodpovednosť za stvorený svet,
- má pozitívny vzťah k sebe aj k iným,
- dokáže hodnotiť dopad svojich emócií,
- vie vytrvať v skúmaní a poznávaní nových vecí,
- rozumie pohľadu na stvorenie človeka vo svetle kresťanskej viery,
- dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a hodnotu,
- objavuje nielen svoju hodnotu ale hodnotu každého človeka,
- cez predstavené biblické postavy vníma a akceptuje existenciu nemennej pravdy,
- cez modelové situácie posúdi predstavené pozitívne a negatívne udalosti a vyvodí závery pre svoj život.

Občianske

Žiak:

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje,
- má pozitívny vzťah k zvereným veciam,
- vníma človeka ako súčasť prírody,
- odhaduje dôsledky vlastného správania a konanie v modelových situáciách,
- vníma životnú situáciu starého a chorého alebo chudobného človeka,
- uvažuje nad hodnotami, ktoré môže uskutočniť starý, chorý a hendikepovaný človek,
- angažuje sa v miestom spoločenstve a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky.

6.5.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r.
Boh hovorí k človeku	8				
Dialóg Boha a človeka	5				
Moja modlitba, náš dialóg s Bohom	4				
Obeta Božieho ľudu	4				
Dialóg cez službu	5				
Služba modlitbou	3				
Opakovanie	4				
Pravda ako hodnota		6			
Hľadanie pravdy o svete		6			
Hľadanie pravdy o sebe		6			
Ohlasovatelia pravdy		5			
Konať v pravde		6			
Opakovanie		4			
Sloboda a človek			8		
Sloboda a rozhodnutia			7		
Boh oslobodzuje človeka			6		
Rešpektovanie vierovyznaní			8		
Láska ako autorita			4		
Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Dôstojnosť človeka				5	
Kto je človek				7	
Ľudskosť				9	
Dôstojnosť a výkon				5	
Kultúra života				7	
Zodpovednosť					4
Zodpovednosť za seba					6
Zodpovednosť za svoju vieru					8
Zodpovednosť za budovanie					7

vzťahov					
Zodpovednosť človeka za svet v ktorom žije					8

5.ročník

Žiaci 5. ročníka prechodom na II. stupeň ZŠ menia určitým spôsobom svoje školské prostredie, na ktoré sa musia (rôzne dlho) aklimatizovať. Sú na nich kladené vyššie nároky v učení i správaní. V náboženstve mnohé veci zo Starého zákona (ďalej len SZ) sú im známe, preto by nemalo byť problematické spočiatku sledovať náučné ciele. Postupne s aklimatizáciou zvyšujeme požiadavky v náučných cieľoch. Vo výchovnom pôsobení sa úmerne sledujú vytýčené ciele.

Obsah 5. ročníka je zameraný na problematiku Svätého písma (ďalej len SP) Starého zákona. V škole treba mať pre prácu žiakov väčšie množstvo SP (pretože SZ je rozsahom obširny, nie je vhodné, aby si ho žiaci nosili na vyučovanie). Pre lepšiu orientáciu v učive i spracovávaní časovo-tematických plánov je vhodné urobiť tematické členenie do celkov.

OBSAH, NÁUČNÉ (A) A VÝCHOVNÉ (B) CIELE

1. Boh Stvoriteľ vecí viditeľných a neviditeľných

1. 1. Biblia

A: Definovať, čo je SP a vedieť ho odlišiť od iných kníh,

– oboznámiť žiakov s autorstvom SP, s delením SP a jazykom, v ktorom bolo napísané.

B: Používaním SP na hodinách náboženstva vzbudiť úctu k SP a túžbu čítať ho;

– naučiť žiakov, že udalosti zo SP dávajú svetlo a riešenie do ich konkrétnych životných situácií.

1. 2. Prvé stránky Svätého písma – stvorenie sveta

A: Uvedomiť si, že Boh je pôvodcom všetkého stvorenia, že človek pochádza od Boha, je stvorený na Božiu podobu a je od neho závislý,

– neposlušnosť priviedla človeka do nešťastia a vzdialila ho od Boha.

B: Naučiť žiakov pracovať so SP, hľadať miesta podľa hesiel, motivovať žiakov k modlitbe chváliť Boha a ďakovať mu,

– viesť žiakov k vzájomnej úcte, všetci ľudia sú si pred Bohom rovní,

– poukázať na klamné zvädzania, na hriechy a ich následky.

2. Boh si vyvoluje svoj národ

2. 1. Boh povoláva Abraháma.

A: Poukázať na prostredie, z ktorého pochádzal Abrahám,

– Abrahámovo načúvanie Božieho hlasu, uverenie Bohu a poslušnosť Božej vôli.

B: Viesť žiakov k úplnej dôvere v Boha,

– poukázať na dobrá, ktoré človek obsiahne cez vieru a poslušnosť voči Bohu.

2. 2. Najt'ažšia skúška Abraháma

A: Povzbudiť žiakov, aby si zobrali za vzor silu Abrahámovej viery v Boží prísľub (narodenie syna).

B: Poukázať žiakom na to, že hoci je niečo ľudsky nemožné, Bohu nič nie je nemožné a je verný vo svojich prísľubiach,

– Boh skúša našu vieru a poslušnosť neraz v bolestných udalostiach; skúškami sa naša viera upevňuje.

2. 3. Jakub v Božej škole

A: Boh zostáva verný svojim prísľubom napriek ľudským pokleskom,

– Boh vedie a vychováva Jakuba.

B: Uvedomiť si, že Boh odpúšťa každému človeku, ak úprimne ľutuje a vyzná svoje viny,

– byť vd'ačný Bohu za dar odpustenia,

– jedine s Božou pomocou sa môžeme zmeniť v lepších ľuďoch.

2. 4. Jozefova vernosť v skúškach

A: Poukázať na to, že Jozef napriek nespravodlivosti, ktorej sa mu dostalo od vlastných bratov, nezanevrel na Boha, ale ešte vrúcnejšie sa k nemu utiekal.

B: Vysvetliť žiakom, že Boh má s každým človekom dôležitý plán,

– plnenie jeho vôle prináša veľa osobného dobra i dobra pre iných.

2. 5. Jozefovo víťazstvo

A: Oboznámiť žiakov s vážnou existenčnou situáciou Jakubovej rodiny,

– porozprávať o Božom pláne spásy (proroctvo: „z Egypta som si povolal Syna“).

B: Viesť žiakov k odpúšťaniu každému a každej krivdy,

– poukázať na to, že Boh môže aj nepríjemné a bolestné udalosti využiť na dobro (predanie Jozefa do otroctva znamenalo záchranu Jakubovej rodiny od smrti hladom).

3. Boh vedie svoj ľud

3. 1. Povolanie Mojžiša

A: Boh si povolal Mojžiša, aby prostredníctvom neho vyviedol vyvolený národ z otroctva na slobodu,

– Boh cez človeka a jeho rozhodnutie poslúchať Boha uskutočňuje dielo vykúpenia a spásy človeka.

B: Viesť žiakov k úprimnej snahe spoznávať Boha a poslúchať ho,

– uvedomovať si, že keď budem spolupracovať s Bohom, splním svoje poslanie a zmysel vlastného života.

3. 2. Noc odchodu z Egypta – Veľká noc

A: Oboznámiť žiakov s tradíciou židovskej Veľkej noci a predobrazom krvi obetovaného baránka,

– s prechodom cez Červené more; predobraz vyslobodenia z otroctva hriechov a vstup do nového života s Bohom.

B: Pestovať v sebe vd'ačnosť za Kristovu obeť na kríži (pripomínať si ju najmä v piatok),

– túžiť odísť z otroctva hriechov a zakúšať radosť zo slobody a blízkosti Boha.

3. 3. Putovanie púšťou

A: Keďže Izraeliti žili v otroctve a s pohanmi, bolo potrebné, aby Boh zmenil ich zmýšľanie a aby mu bezpodmienečne dôverovali,

– zmena niečoho zabehnutého vždy bolí, ale prináša užitočné ovocie.

B: Náš život je cesta cez púšť do zasľúbenej zeme (neba); keďže sme hriešni,

Boh náš počas nášho života vychováva a očisťuje cez rôzne i bolestivé skúšky,

– človek sa môže len vtedy uzdraviť, keď spozná svoju chorobu a nechá sa liečiť.

3. 4. Desatoro

A: Oboznámiť žiakov so zmluvou medzi Bohom a ľuďmi,

– uvedomiť si, že porušovanie zmluvy môže byť len zo strany človeka, čo prináša človeku len nešťastie a bolesť.

B: Viesť žiakov k chápaniu Desatora ako prejavu Božej lásky a starosti o človeka,

– pochopiť, že šťastie a sloboda človeka spočíva práve vo vernosti Zmluve.

3. 5. Jozue – Mojžišov nástupca

A: Uvedomiť si, kto môže byť pravým vodcom iných – kto verí Bohu, spolieha sa na neho a je poslušný jeho prikázaniam,

– poukázať na to, že bez Božej pomoci človek nič nez môže a dôvera človeka v Boha je vždy odmenená úspechom.

B: Poukázať na to, že viesť iných môže len ten, kto sa sám necháva viesť Bohom,

– pýchou a neposlušnosťou sa človek oddeľuje od Boha, svojho Pôvodcu.

4. Boží ľud v zaslúbenej zemi

4. 1. Sudcovia

A: Charakterizovať úlohu a postavenie sudcu,

– poukázať na príčiny potreby sudcov – dôsledok neposlúchnutia Božích príkazov.

B: Uvedomiť si, že ak sa človek definitívne nerozhodne odmietat' zlo vo svojom vnútri, bude musieť s ním vždy bojovať,

– nabádať deti postupne odstraňovať svoje nedostatky.

4. 2. Rút

A: Oboznámiť žiakov s históriou rodiny, do ktorej sa pohanka Rút vydala,

– poukázať na otvorenosť Rút prijať vieru v Boha a zachovať vernosť židovskej tradícii.

B: Vzbudiť v žiakoch otvorenosť k Božiemu slovu a prijať ho za svoje,

– ochotu pomáhať starým rodičom a starým ľuďom.

4. 3. Samuel

A: Oboznámiť žiakov s udalosťami okolo narodenia Samuela a jeho zasvätením službe Bohu,

– poukázať na pohotovosť Samuela načúvať Božiemu volaniu a plneniu Božej vôle.

4. 4. Šaul a Dávid

A: Oboznámiť žiakov s požiadavkou ľudu – mať kráľa,

– so správaním Šaula a stratou Božej priazne.

B: Uvedomiť si, že pokiaľ človek žije v súlade s Božou vôľou, darí sa mu dobre a je šťastný,

– odklonenie sa od Božej vôle, svojvôľa, priťahuje rozvrátenosť mysle a nešťastie.

(Božia vôľa znamená, že Boh chce naše dobro a on najlepšie vie, čo človeku osoží a čo mu prináša škodu.)

4. 5. Dávidov hriech a ľútosť

A: Oboznámiť žiakov s vyvolením Dávida za kráľa a s jeho dôverou v Božiu pomoc.

B: Byť si vedomý, že všetko sme dostali od Boha ako dar, a preto nemáme byť na čo pyšní, lebo dary nás zaväzujú ku konaniu dobra,

– nabádať deti k tomu, aby si po hriechu vždy vzbudili dokonalú ľútosť a čím skôr sa vyspovedali,

– viesť deti k poslušnosti voči rodičom a modlitbe za nich.

4. 6. Šalamún

A: Poukázať na to, prečo sa Šalamún zapáčil Bohu,

– aj dobrý človek sa môže pokaziť, ak prestane spolupracovať s Božou milosťou a riadi sa len ľudským úsudkom.

B: Vzbudiť túžbu po múdrosti nielen v svetskej oblasti, ale aj po múdrosti pred Bohom,

– viesť žiakov k úctivému a nábožnému správaniu v kostole,

– uvedomovať si, že moje telo je chrámom Ducha Svätého a modliť sa za vytrvalosť vo viere a v dobrom.

4. 7. Prorok Eliáš

A: Poukázať na Eliášovu rozhodnosť hovoriť pravdu, hoci sa to druhým nebude páčiť,

– riskovať, že nás budú za to nenávidieť,

– Eliášova obeta na Karmeli.

B: Učiť sa dôverovať Bohu, ktorý sa stará o človeka v každej situácii,

– nezabúdať na konečný cieľ človeka – večný život,

– viesť deti k nábožnému prežívaniu svätej omše.

4. 8. Elizeus a Náman Sýrsky

A: Oboznámiť žiakov s povoláním Elizea a s jeho túžbou po duchovných daroch,

– poukázať na Námanovu vieru a následné telesné uzdravenie, prijatie viery v jediného Boha.

B: Viesť žiakov k rozlišovaniu hodnôt a dávaniu prednosti trvácim hodnotám,

– pobádať k zážitkom z viery a vd'ačnosti za Božie dary.

5. Dôsledky nevernosti a Božie napomenutie

5. 1. Zajatie Izraelitov ako dôsledok ich nevernosti

A: Oboznámiť žiakov s históriou rozdelenia židovského kráľovstva (930 pr. Kr.),

– poukázať na príčiny a dôsledky zajatia,

– život v zajatí, obrátenie národa a túžba po návrate a slobode.

B: Uvedomenie si, že človek spáchaním ťažkého hriechu (napr. modloslužby) pretrháva spojenie s Bohom,

– povzbudzovať žiakov k pravidelnému sputovaniu svedomia a pristupovaniu k svätej spovedi, ktorá je návratom k Bohu,

– osvojovať si čnosti (trvalý návyk konať dobro).

5. 2. Prorok Daniel

A: Oboznámiť žiakov s pôsobením proroka Daniela a jeho spoločníkov počas zajatia na kráľovskom dvore,

– poukázať na Danielovu rozhodnosť neprestúpiť Boží príkaz a následné Božie dary za jeho vernosť,

– svojou vernosťou sa stal pomocou a povzbudením aj pre iných.

B: viesť žiakov k odvahe zostať vždy verný svojmu svedomiu a dôvere v Božiu pomoc,

– modliť sa o Božiu ochranu, zastať sa slabých, byť spravodlivý.

5. 3. Návrat z babylonského zajatia

A: Oboznámiť žiakov s históriou prepustenia Židov z babylonského zajatia,

– túžba po novom chráme v Jeruzaleme a jeho výstavba.

B: Uvedomenie si, že bez Boha nemôžeme existovať a už vôbec nie byť šťastnými ľuďmi,

– vzbudzovať túžbu po častej návšteve chrámu (na poklonu Sviatosti oltárnej) a účasti na svätej omši aj počas týždňa.

5. 4. Prorok Jonáš

A: Poukázať na to, že Boh chce zachrániť všetkých ľudí, aj pohanov,

– pochopiť, že Boh používa človeka ako svoj nástroj, cez ktorý chce pomáhať ľuďom ku spáse,

– uvedomiť si, že protivíť sa Božej vôli je nemúdre a prináša trápenie a škody aj iným.

B: Povzbudzovať žiakov k spoznávaní Božej vôle, zvlášť k zachovávaní Božích prikázaní,

– v čistom srdci možno počuť, čo Boh od človeka žiada vykonať.

5. 5. Machabejskí mučeníci

A: Oboznámiť žiakov so životom Izraelitov od návratu z babylonského zajatia až po narodenie prisľúbeného Mesiáša Ježiša Krista,

– poukázať na odhodlanie a hrdinstvo Machabejcov (Júda, matka a sedem synov, Eleazár) zostať verní Božím zákonom aj za cenu vlastného života,

– viera vo večný život, ktorý má prednosť pred pozemským dočasným životom.

B: Uvedomiť si, že každý človek môže zostať verný Bohu, ak to chce a prosí Boha o silu,

– cvičiť sa v malých sebazapreniach, aby keď nastanú ťažšie, človek mohol obstáť.

6. Výchova k láske a čistote

6. 1. Rodina, v ktorej žijem

A: Poznávať vlastnú rodinu, jej hodnoty, tradíciu, uvažovať, ako môžem konkrétne prispievať k dobrej rodinnej atmosfére.

B: Vážiť si, čo sa mi páči u mojich rodičov, čo by som chcel robiť ináč, aby sa atmosféra v rodine zlepšila.

6. 2. Priateľstvo

A: Živo si uvedomiť hodnotu priateľstva ako predpoklad čistej lásky a ako predpoklad objavenia duchovných hodnôt, najmä lásky k blížnemu.

B: Uvedomiť si, že priateľstvo si vyžaduje čas, schopnosť načúvať tomu druhému, vedieť sa obetovať pre druhého.

6. 3. Sebaovládanie

A: Uvedomiť si, že sebaovládanie vždy vyžaduje námahu, ale bez neho sa nedá v živote zaobiť, bez neho by človek čoskoro narazil.

B: Sebaovládaniu sa treba učiť postupne od malých vecí k väčším a hodnotnejším.

6. ročník

Tém.celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
PRAVDA AKO HODNOTA	Potreba pravdy Jakub a Ezau Pravda v etike, médiá (zachovanie tajomstva) 8. Božie prikázanie	Žiak vie na konkrétnej modelovej situácii rozlíšiť medzi pravdou a klamstvom interpretovať cez biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi dopad klamstva na vzťah súrodencov. Vysvetliť potrebu pravdy v živote človeka a v medziľudských vzťahoch posúdiť silu slova, pomenovať zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov, uviesť príklad manipulácie slovom a riziká manipulácie na základe novinových článkov, posúdiť hodnotu etiky pravdy v masmédiách vo dvojici vytvorí fiktívny list redaktorovi (novín, TV..) a posúdiť hodnovernosť daného masmédia
HĽADANIE PRAVDY O SVETE	Cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti Mýtický obraz sveta Evolučná teória Biblický obraz stvorenia sveta	Žiak vie opísať pravdivosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení sveta, porovnať predstavenú časovú udalosť stvorenia sveta na „lište“ času a vo Svätom písme pomenovať biblický príbeh o stvorení ako model stvorenia, nie historickú udalosť. Porovnať biblický príbeh o stvorení s vedeckým pohľadom, porovnať staroveké mýty o vzniku sveta s posolstvom biblického textu jednoducho vytvorí symbolický obraz stvorenia sveta. Zostaviť vlastný žalm na oslavu stvorenia rečou dnešného človeka, vytvorí jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode (globálne problémy).

HĽADANIE PRAVDY O SEBE	Pôvod človeka Biblický obraz stvorenia človeka Pád človeka Hranice človeka (svedomie)	Žiak vie pomenovať symbolickosť obraznej reči biblického príbehu o stvorení človeka a porovnať s vedeckým pohľadom, vysvetlí hodnotu človeka v stvorení na Boží obraz, vnímať svoje vlastné hranice, navonok prejaví úctu k človeku, porovnať biblický príbeh o páde človeka s mýtickým a poukázať na rozmer kresťanskej nádeje (vyznanie a odpustenie viny). Zdôvodní existenciu zákona vo svedomí, určí osobné prekážky pri hľadaní pravdy, na modelových situáciách rozlíšiť medzi pocitom viny a vedomím viny.
OHLASOVATELIA PRAVDY	Prorok Ezechiel (Ez 3, 1-3) Ježiš – učiteľ pravdy (Mt, 5,37) Apoštolí - hlásatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan) Modelové ilustrácie konceptov a princípov pravdy	Žiak vie vysvetliť význam ohlasovania pravdy, odvodiť logický záver z prezentovanej obraznej biblickej reči pri povolaní proroka Ezechiela, vysvetlí výrok Ježiša: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“. (Mt 5,37), vymenovať aspoň dvoch ohlasovateľov pravdy, jednoducho opísať život sv. Petra a sv. Štefana. Porovnať svoj život s predloženými vzormi - ohlasovateľmi pravdy.
KONAŤ V PRAVDE	Zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky (Zlaté pravidlo) Židovský zákon Zedaka, islamský Zakat, Ježišov príkaz lásky Skutky lásky (skutky milosrdenstva) Sociálny hriech Riešenie problémovej úlohy – príbeh s mravnou dilemou	Žiak vie diskutovať o význame „Zlatého pravidla“, porovnať židovský zákon Zedaka, islamský Zakat a Ježišov príkaz lásky, prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede o význame „Zlatého pravidla“, vnímať dopad rozhodnutia na život človeka, na modelovej situácii demonštrovať skutky lásky, posúdiť hodnotu pravdy a vyvodíť závery pri riešení problémovej úlohy s mravnou dilemou, rozlišovať medzi väčším a menším zlom, medzi väčším a menším dobrom. Definovať sociálny hriech, vymenovať 3 skutky, ktorými koná podľa pravdy, na príkladoch svätých, významných osobností a konkrétnych životných udalostiach vysvetlí spravodlivé (pravdivé) konanie.

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
Sloboda a človek	1. Úvodná hodina 2. Prečo dodržiavať Desatoro 3. Múdrosť overená generáciami 4. Práva človeka 5. Norimberský	<ul style="list-style-type: none"> ▪ chápanie slobody ▪ povolanie k slobode ▪ otroctvo človeka ▪ závislosti ▪ Exodus – cesta k slobode ▪ hranice slobody – Desatoro 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ na konkrétnej životnej situácii rozoznať život v slobode a v otroctve hriechu; ▪ posúdiť potrebu Božieho zákona v živote; ▪ definovať pojem slobody ako vnútorný stav človeka; ▪ vysvetliť, v čom spočíva zneužitie slobody;

<p>Sloboda a rozhodnutia</p>	<p>proces, nacizmus 6. Komunizmus a väzni svedomia 7. Väzni svedomia 8. Otr octvo v minulosti a dnes</p> <p>9. Rozhodnutie a sloboda 10. Rozhodnutie a dôsledky 11. Keď robím, to, čo robia druhý 12. Svedomie 13. Je morálka človeku daná, alebo naučená 14. Rozvoj svedomia 15. Vianoce – komercia, či tradícia?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby) ▪ sloboda a zodpovednosť ▪ riešenie problémovej situácie – príbeh s mravnou dilemou ▪ princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka) ▪ vina a odpustenie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vymenovať dôsledky prvotného hriechu; ▪ vysvetliť rozdiel medzi zamestnaním a povoláním; ▪ vysvetliť pojem závislosť; ▪ uviesť príklady rôznych závislostí; ▪ reflektovať svoje vlastné rozhodnutia; ▪ posúdiť a modifikovať biblické príbehy z pohľadu dnešnej doby; rozlišovať rôzne spôsoby slobody, chápať Desatoro ako ich vyjadrenie. ▪ na základe analýzy problémovej situácie vysvetliť dopad rozhodnutí na život jednotlivca a spoločnosti; ▪ na modelovej situácii aplikovať možnosti riešenia nežiaducich javov; ▪ definovať svedomie; ▪ vysvetliť morálny vývoj svedomia; ▪ na problémových situáciách s morálnou dilemou posúdiť vývoj morálneho úsudku; ▪ posúdiť princípy rozhodovania z pohľadu autonómnej a heteronómnej morálky ▪ predstaviť vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky; ▪ vysvetliť archetypálnu skúsenosť človeka s vinou a previnením v rôznych kultúrach a náboženstvách v dejinách ľudstva; ▪ konfrontovať ju s biblickým pohľadom na uznanie viny a odpustenia; ▪ uvedomovať si mravné rozmery svojich rozhodnutí a ich dopad na seba, druhých ľudí, svet, Boha; ▪ opísať postup sviačnosti zmierenia; ▪ rozlíšiť sviačostnú formu pokánia a mimosviačostnú formu; ▪ uviesť príklady sviačostných a mimosviačostných foriem pokánia; ▪ osvojovať si kresťanský pohľad na vinu a odpustenie ▪ vymenovať základné monoteistické náboženstvá; ▪ vymenovať základné polyteistické náboženstvá; ▪ opísať základné znaky svetových náboženstiev (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo); ▪ porovnať učenie svetových náboženstiev s kresťanským učením;
-------------------------------------	--	--	--

<p>Boh oslobodzuje človeka</p>	<p>16. Vlastné hranice a vina 17. Kto za to môže 18. Zažiť odpustenie 19. Ježiš oslobodzuje od hriechu 20. Sv. zmierenia 21. Legenda o sv. Jurajovi</p>	<p>vo svetle prirodzenej morálky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kresťanský pohľad na vinu a odpustenie ▪ zaobchádzanie s vlastnou vinou ▪ sociálny hriech ▪ chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách ▪ Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatostné i mimosviatostné) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opísať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev; ▪ priradiť základné symboly k svetovým náboženstvám; ▪ vyjadriť úctu voči ľuďom iného vierovyznania; ▪ rešpektovať slobodu vierovyznania; ▪ opísať pozitívne hodnoty svetových náboženstiev; ▪ pomenovať a zdôvodniť prínos náboženstiev pre život spoločnosti; ▪ vysvetliť kresťanský pôvod v histórii vyvoleného národa; ▪ pomenovať a zdôvodniť prínos kresťanstva pre život našej spoločnosti; ▪ vyjadriť úctu k osobným koreňom vychádzajúcim z kresťanstva a identifikovať sa s nimi ▪ orientovať sa v cirkevnom členení a hierarchickom usporiadaní, vymenovať diecézy Slovenska a ich biskupov; ▪ uvedomiť si dôležitosť autority v spoločnosti; ▪ vnímať napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority; ▪ formovať svedomie ako zvrchovanú normu mravnosti; ▪ poznávať hranice osobnej slobody; ▪ interpretovať texty blahoslavenstiev na chápanie konkrétnych životných situácií ako výzvu pre kresťanské konanie vo svete a ako prejav spolupráce na rozvoji Božieho kráľovstva; ▪ byť pripravený zapojiť sa do spoločného projektu kresťanskej pomoci; ▪ reálne oceniť vlastné dary a je pripravený použiť ich pre svoje dobro aj pre dobro blížnych.
<p>Rešpektovanie vierovyznaní</p>	<p>22. Veriť... 23. Hlavné učenie sv. náboženstiev 24. Posvätné miesta 25. Svätiteľ sviatočné dni 26. Putovanie po ceste predkov 27. Kresťanstvo a kultúra života 28. Projekt sv. náb.I 29. Projekt sv. náb.I</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rešpektovanie odlišnosti ▪ rozdelenie sveta podľa kultúr (myslenie kultúr) ▪ rozdielne cesty hľadania Boha (hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus, kresťanstvo...) ▪ putovanie po ceste predkov ▪ sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť) ▪ láska ako cesta k slobode (blahoslavenstvá) ▪ sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, spoločnosti, Cirkvi) 	
<p>Láska ako autorita</p>	<p>30. Autorita a načo? 31. Hierarchia 32. Blahoslavenstvá</p>		

	33. Moja angažovanosť Projekt – cirkevná hierarchia Záverečné opakovanie		
--	--	--	--

8.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
Dôstojnosť človeka	1. Úvodná hodina 2. Sebapoznanie 3. Zodpovednosť 4. Sebaprijatie, komplexy 5. Sebaúcta	<ul style="list-style-type: none"> • Sebapoznanie (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti) • Zodpovednosť za prijaté dary • Sebaprijatie, komplexy Sebaúcta	Žiak vie <ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaprijatie a komplexy ▪ uvedomiť si zodpovednosť za rozvíjanie svojich talentov ▪ vyjadriť vlastný názor. ▪ rozvíjať návyk vonkajších prejavov sebaúcty ▪ eliminovať svoje komplexy trénovať v pozitívnom sebahodnotení
Kto je človek	6. Kto je človek 7. Úcta k človeku 8. Ľudská dôstojnosť 9. Katechéza – duše v očistci 10. Pohľad na človeka v dejinách 11. Človek ako muž a žena 12. Kresťanský pohľad na dôstojnosť človeka	Ľudská dôstojnosť (Gn,) Človek ako muž a žena (úcta k človeku, dôstojnosť muža a ženy, matriarchát, patriarchát, sexizmus) Kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy pred Bohom	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pôvod ľudských práv v židovsko-kresťanskej viere v jedného Boha • sformulovať pojem dôstojnosť človeka vo svetle viery a Svätého písma • oceniť kresťanský pohľad pri hľadaní a akceptovaní dôstojnosti človeka • prispieť k budovaniu dobrých vzťahov prejavom úcty každému človeku • opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a rôznych historických kontextoch a porovnať ho s kresťanským pohľadom • oceniť uskutočňovanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu • rozvíjať návyk vonkajších prejavov ohľaduplnosti a zdvorilosti voči opačnému pohlaviu

Ľudskosť	13. Odvrátená tvár Ľudskosti 14. Voľna v minulosti a dnes 15. Zmysel utrpenia 16. Boh ukrytý v biede sveta 17. Božie kráľovstvo 18. Opakovanie 19. Ľudskosť, tolerancia 20. Ježišov postoj k ľuďom na okraji 21. Objavenie Ľudskosti	<ul style="list-style-type: none"> • Odvrátená tvár Ľudskosti (zneužívanie, manipulácia, vojna – v minulosti a dnes, problém „spravodlivých“ vojen) • Otázky o zmysle utrpenia, pochybnosť ako miesto komunikácie, Boh ukrytý v biede sveta (bol som hladný ....) • Božie kráľovstvo ako kráľovstvo pokoja 	<ul style="list-style-type: none"> • položiť si otázky o príčinách a zmysle Ľudského utrpenia a hľadať na ne odpoveď • na základe poznania dejinných súvislostí hľadať príčiny odvrátenej tváre Ľudskosti • vnímať nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania • prejavovať vonkajšiu skutočnosť empatie voči iným • spoznať a odmietnuť manipuláciu
Dôstojnosť a výkon	22. Mat' alebo byť 23. Hodnota práce 24. Veľkonočné obdobie 25. Cirkev slabých 26. Sv. pomazania chorých	<ul style="list-style-type: none"> • Ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji) • Objavenie Ľudskosti (vykúpenie – pozdvihnutie človeka) 	<ul style="list-style-type: none"> • vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základe iba jeho výkonu • porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti • integrovať hodnoty milosrdenstva do sústavy hodnôt sociálneho cítenia spoločnosti i jednotlivca • nadchnúť sa pozitívnymi vzormi z dejín Cirkvi • vytvoriť zákony „svedectva lásky“ obohacujúce spoločnosť (štát, mesto, školu, triedu).
Kultúra života	27. Kultúra rozvoj človeka 28. Kultúra rozvoj spoločnosti 29. Hodnoty kultúry života a smrti 30. Ochrana hodnôt 31. Ľudskosť – kresťanský ideál 32. Kresťanské vzory 33. Opakovanie	<p>Kultúra – rozvoj človeka, rozvoj ľudskej spoločnosti Hodnoty kultúry života a kultúry smrti (liberalizmus – relativizmus hodnôt, konzervativizmus – ochrana hodnôt) Ľudskosť – kresťanský ideál (kresťanské vzory)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru • na podklade Svätého písma posúdiť hodnotu človeka od počatia po prirodzenú smrť • uvedomiť si kresťanské hodnoty integrované v spoločnosti • akceptovať a preferovať život ako hodnotu • zostaviť škálu osobných hodnôt (môj rebríček hodnôt) • porovnať spoločenský prínos kresťanských hodnôt pre spoločnosť v porovnaní s prioritami liberalizmu • podľa zostaveného rebríčka hodnôt v modelových situáciách demonštrovať ich vonkajšie prejavy

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti
ZODPOVEDNOSŤ	Úvodná hodina Poznanie rastu Spoznať svoje silné a slabé stránky Pozvanie k zodpovednosti	Etymológia pojmu zodpovednosť Život – pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch)	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť ▪ objaviť posolstvo biblického textu podobenstva o talentoch ▪ aplikovať podobenstvo o talentoch ako pozvanie k zodpovednosti pre svoj život ▪ formovať postoj zodpovednosti za svoj život
ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA	Moje vzory Ísť za hviezdou Ježišove postoje Kto bol a je Ježiš ľudí Zobrazenie Ježiša v umení Opakovanie	Sebarozvoj (sebaocenenie a prijatie) Potreba životných vzorov Korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov) Výzva k hľadaniu a odkrývaniu životného zmyslu Ponuka kresťanských vzorov (Jn 1,35-39)	<ul style="list-style-type: none"> • racionálne sa konfrontovať s potrebou životných vzorov • kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom • rozlíšiť medzi manipulačným vzorom a vzorom ponúkajúcim

<p>ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU</p>	<p>Čo znamená veriť?</p> <p>Vyznanie viery Aký Boh je alebo aký Boh nie je História Vianoc</p> <p>Komu vlastne verím? Kto si Bože? Dogmy – reč viery (Credo) Sekty</p> <p>Opakovanie</p>	<p>Prečo veriť? (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) Poverčivosť – nesprávna forma religiozity Nebezpečenstvo siekt a ich ponuky dnes Vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru Reč Cirkvi - metaforická reč dogiemi Nová reč Cirkvi – II. vatikánsky koncil Kresťanská zrelosť (sviatostný život)</p>	<p>sprevádzanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjať schopnosť seba porozumenia • vnímať sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja • formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa • z pohľadu humanizmu oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru • analyzovať dôvody pre náboženskú vieru • prijať skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba • logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity • opísať znaky sekty • porovnať sektu
---	--	--	---

<p>ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV</p>	<p>Túžba po láske Kamarátstvo, priateľstvo</p> <p>Priateľstvo a láska Láska a partnerstvo Význam pohlavia ako zväzku</p> <p>Rodina</p>	<p>Túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) Vzťahy muž a žena (Pieseň piesní) Priateľstvo a láska Ideál rodiny a pseudorodina Medzigeneračné vzťahy</p>	<p>a Cirkev</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pôvod siekt a techniky manipulácie • interpretovať biblické texty obsahujúce vyznanie viery Ježišových učeníkov a nájsť súvislosť s apoštolským vyznaním viery • reprodukovať vyznanie viery ako akt dôvery • jednoduchým spôsobom vysvetliť historický kontext vzniku apoštolského a nicejsko-carhradského vyznania viery • rozlíšiť jednotlivé časti vyznania viery a ich konkrétnych významov • porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte • na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči
---	--	---	--

<p>ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET V KTOROM ŽIJE</p>	<p>Pohľad kresťana na vzťah človeka k prírode Boh pozýva človeka k ochrane Božieho diela Ekologická uvedomelosť kresťanov Kresťanské poslanstvo ľudskosti Človek v priebehu dejín objavuje v sebe „človečenstvo“ Požiadavka spravodlivosti, čestnosti a zodpovednosti</p> <p>Opakovanie 9. ročníka Byť prorokom svojej doby Opakovanie</p>	<p>Ekológia a zodpovednosť Gn 1,28-29 (globálne problémy) Angažovanosť kresťana v spoločnosti (politika, štátny režim) Úloha Cirkvi v spoločnosti</p>	<p>Cirkvi súčasnej spoločnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi • rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste • objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu • nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu • oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom • vnímať hodnotu lásky ako proces dozrievania • uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske • zostaviť hierarchiu hodnôt v partnerských
--	--	--	---

		Kresťanské denominácie na Slovensku Ekumenizmus	vzťahoch <ul style="list-style-type: none"> • oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotného manželstva a rodiny • formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku • rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti • predstaviť rodinu ako optimálne Bohom chcené spoločenstvo osôb zamerané pre dobro jej členov a na prijatie a výchovu detí • porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov • na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov • vie hľadať kompromis pri
--	--	--	---

			<p>riešení medzigeneračných konfliktov</p> <ul style="list-style-type: none"> • na základe analýzy súčasných ekologických javov v konfrontácii s posolstvom biblického textu Gn 1,28-29 vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka • vnímať potrebu ekologického myslenia človeka • praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi • akceptovať vlastnú zodpovednosť prijatím svojej úlohy na spoluvytváraní sveta • zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a verejnom živote • osvojovať si postoj
--	--	--	---

			<p>kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery • akceptovať existenciu kresťanských denominácií ako dôsledok historického vývinu • oceniť asertívnu komunikáciu a správanie ako prejav spolupráce • rozvíjať postoj tolerancie ku kresťanom iných denominácií • formovať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti
--	--	--	---

6.5.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou formou.

Pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- m) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,
- n) osvojené kľúčové kompetencie,
- o) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu,
- p) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu,
- q) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese,
- r) snahu o rozvoj svojich kompetencií.

6.5.2.7 Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak:

- si vie uvedomiť priority v ľudskom živote a priame ohrozenie vl. hodnôt,
  - rozumie princípom kresť. etiky,
  - uvedomuje si hodnotu spolup.,
  - uzatvára a rozvíja základné zručnosti pre spoluprácu,
- predchádza sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania,
- si vie uvedomiť priority v ľud. živote a priame ohrozenie vl. hodnôt,
  - rozumie princípom kresť. etiky,
  - získava zákl. sociálne zručnosti pri riešení zlož. situácií,
  - si vie uvedomiť motiváciu svojich rozhodnutí,
  - si vie uvedomiť priority v ľud. živote a priame ohrozenie vl. hodnôt,
  - rozumie princípom kresť. etiky,
  - získava zákl. sociálne zručnosti pri riešení zlož. situácií,
  - si vie uvedomiť motiváciu svojich rozhodnutí,
  - je schopný uvedomiť si potrebu sebapoznávania,
  - je si vedomý svojich osobnostných kvalít,
  - je citlivý a vnímavý na svoje nedostatky, prejavuje túžbu po osobnom raste, uvedomuje si túžbu po ľudskosti,
  - je schopný vnímať rodové stereotypy,
  - uvedomuje si kresťanské chápanie rovnakej dôstojnosti muža a ženy,
  - je pripravený pre tvorivé riešenie konfliktov,
  - je schopný klásť si existenciálne otázky a hľadať na nich odpoveď,
  - rozvíja postoj empati,
  - vie rozlíšiť postoj mať alebo byť a je otvorený pre životný postoj „byť,“

- osvojuje si kresťanský postoj na hodnotu človeka, ktorá nezávisí od jeho výkonu,
- je vnímavý na utrpenie človeka,
- je pripravený stotožniť sa s hodnotami života,

Multikultúrna výchova

Žiak:

- reflektuje soc.vzťahy, komunikáciu a rozhodov. v bežných aj vypätých situáciách,
- objavuje a oceňuje kultúrne bohatstvo svojho nábož.,
- rešpektuje práva iných náboženstiev,
- vníma multikultúr. ako prostriedok vzájomného kultúrneho obohacovania,
- vníma monoteistické nábož. ako korene a zdroje eur. civilizácie,
- je vnímavý na postavenie mužov a žien v rôznych kultúrach,
- akceptuje rôzne kultúry a vierovyznania,
- je schopný vnímať zneužitie náboženstva pre manipuláciu.

Mediálna výchova

Žiak:

- interpretuje a kriticky hodnotí artefakty umeleckej produkcie.
- hodnotí artefakty inokultúrnej umeleckej produkcie
- kriticky hodnotí hovorený i písomný mediálny prejav.
- rozvíja citlivosť na predsudky a mediálnu manipuláciu
- osvojuje si kritický prístup k informáciám
- je schopný kritického posúdenia liberalizmu ako relativizácie hodnôt
- je schopný kritického posúdenia liberalizmu ako relativizácie hodnôt
- je schopný kritického posúdenia liberalizmu ako relativizácie hodnôt

6.5.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.5.2.9 Učebné zdroje

Rámcové učebné osnovy predmetu náboženstvo/náboženská, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30. októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre piaty ročník základných škôl „Poznávanie cez dialóg“, vydanú KPKC n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. .

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre šiesty ročník základných škôl „Poznávanie pravdy a prac. listy, Spišská Nová Ves: KPKC, 2009

TTVP vypracovaný podľa rámcových učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30. októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.

6.5.3 Výchova k ľudským právam**6.5.3.1 Učebný plán**

Ročník	8.	
Počet	ŠVP	0
hodín	ŠkVP	1

6.5.3.2 Charakteristika predmetu

Výchova k ľudským právam predstavuje program, ktorý cieľavedome ovplyvňuje poznanie i konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Učí ich myslieť, konať, predvídať dôsledky svojich rozhodnutí a činov, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Vede žiakov k pozitívnym hodnotám, k ich uplatneniu v bežnom živote a pripravuje ich na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Výchova k ľudským právam sa neobmedzuje len na podávanie informácií o právach a slobodách človeka, ale pomocou rôznych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje a formuje hodnotovú orientáciu žiaka, jeho presvedčenie, názory a postoje. Podporuje pochopenie a interiorizáciu spoločnosťou uznávaných noriem, napomáha osvojiť si správanie, ktoré je spoločnosťou akceptované a tým vo výraznej miere napomáha integrácii jedinca do spoločnosti.

Obsah učiva umožňuje žiakom rozvíjať zručnosti nielen vo vzťahu k sebe samému, k svojmu vnútornému svetu - formovanie identity žiaka, spoznávanie svojich silných a slabých stránok, rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, ale aj vo vzťahu k vonkajšiemu svetu – k iným ľuďom. Akceptáciou iných ľudí, rešpektovaním ich práv, tolerantným prístupom k odlišnosti – „inakosti“ v akejkoľvek podobe a vytváraním sociálnych vzťahov založených na priateľstve, empatii a dôvere smeruje k formovaniu a rozvíjaniu ľudskosti ako najvyššej humanistickej hodnoty. Rozvíjaním schopnosti aktívne počúvať, vyhýbať sa „značkovaniu“ druhých, spolupracovať s „inými“ ľuďmi výraznou mierou prispieva k formovaniu multikultúrnych kompetencií .

6.5.3.3 Organizácia vyučovania**Metódy a formy práce**

Pri výučbe ľudských práv je dôležité, aby boli používané také metódy, ktoré :

- sú založené na aktivite žiakov,
- umožňujú individuálny prístup k jednotlivým žiakom,
- umožňujú osvojovanie si poznatkov a pojmov formou primeranou veku,
- rozvíjajú všetky stránky osobnosti žiaka,
- smerujú k rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov,
- umožňujú vytvoriť sociálnu atmosféru, v ktorej sa môže žiak učiť bez strachu a stresu,
- využívajú prirodzenú zvedavosť žiaka a vzbudzujú jeho chuť do učenia,
- zohľadňujú potreby žiaka.

Z celého radu metód sú pre výučbu ľudských práv najvhodnejšie:

Motivačné metódy

Motivácia ako snaha a túžba niečo dosiahnuť má vo vyučovacom procese významnú úlohu.

Aktivizujúce metódy

Majú v edukačnom procese nezastupiteľné miesta. Aplikáciou aktivizujúcich metód stimulujeme pozornosť žiakov, usmerňujeme ich činnosť k samostatnej tvorivej činnosti.

Participatívne metódy a formy

Vychádzajú z prirodzenej potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, spolupracovať, byť v súčinnosti, v kontexte s problematikou a tak sa učiť.

Patria k nim: dialóg a diskusia, situačné (prípadové) metódy, inscenačné metódy (metódy hrania rolí, brainstormingové metódy (burza dobrých nápadov), zážitkové metódy, skúsenostné metódy, skupinové vyučovanie, kooperatívne vyučovanie, problémové vyučovanie, metóda persúázie (presvedčovanie argumentmi), metóda klarifikácie (presvedčovanie vysvetľovaním), metóda exemplifikácie (príkladovanie), metóda valorizácie (zhodnocovanie), metóda „Žalujem – obhajujem – súdim“, metóda premiácie (odmeňovanie), metóda laudácie (pochvala), metóda povzbudzovania, metóda výchovných cvičení.

7. Organizácia vyučovania

KOMUNITA

Najúčinnejšou organizačnou formou výchovného pôsobenia je žiacka komunita, nakoľko jej cieľ najvýstižnejšie korešponduje s cieľmi vyučovacieho predmetu. Žiacka komunita, ako malá skupina výchovná, je osobitou organizačnou formou výchovy, cieľom ktorej je pôsobiť na vývin jedinca tak, aby si formoval realistický obraz seba a sveta, vytváral flexibilnú, ale fixovanú sústavu rozhodovacích pravidiel a repertoár činností, ktoré by mu umožňovali reálne a účinne sa vyrovnáť so životnými situáciami, s ktorými sa môže stretnúť. Komunita umožňuje obojstrannú komunikáciu, napomáha vo vyváženosti v rozhodovaní, prebieha v nej sociálne učenie, vzniká v nej priestor pre vytváranie a fixáciu vzorcov pozitívneho správania. Vzhľadom k tomu, že jej činnosť vychádza z rešpektovania spoločensky uznávaných noriem môže sa v konečnom dôsledku stať nositeľom pozitívnej rovesníckej kultúry a ovplyvniť tak vo významnej miere správanie žiakov celej školy.

PRAVIDLÁ KOMUNITY

Určenie pravidiel je nevyhnutným predpokladom pre fungovanie a efektívnu činnosť komunity. Pomocou nich sa žiaci majú naučiť aktívne počúvať, vedieť vyjadriť svoj názor, hovoriť o svojich pocitoch. Pravidlá je potrebné stanoviť hneď na prvej hodine a je dôležité, aby to neboli len pravidlá formálne, ale aby sa žiaci aj podľa nich správali. V tomto smere musí byť vedúci skupiny pre žiakov vzorom. Pravidlá môžu mať rôznu podobu a formuláciu.

V praxi sa osvedčili pravidlá:

- *Nevynášame - čo si povieme, to zostane medzi nami*
- *STOP pravidlo – keď nechceš, nemusíš rozprávať*
- *Nemlč ako ryba – inak nemôžeme rozprávať, diskutovať*
- *Formuluj myšlienky tak, aby sme ich mohli všetci pochopiť*
- *Vyjadruj svoje pocity – obohacuješ seba a iných*
- *Vyjadruj svoj vlastný názor – používam „JA“*
- *Počúvaj o čom rozpráva ten druhý, aby počúvali teba*
- *Nezahanbuj, nepohrdaj – myslieť si môžeš, čo chceš*
- *Neskáč do reči – takt je súčasťou slušného správania*

Je potrebné vytvoriť podmienky, aby sa na formulovaní komunitných pravidiel podieľali samotní žiaci. Vychádzame z toho, že žiaci ľahšie rešpektujú pravidlá, ktoré si sami vytvorili, ako pravidlá nanútené autoritou zvonku.

VEDENIE KOMUNITY

Výchovná práca vyžaduje od vyučujúceho veľkú dávku sebadisciplíny, sebaovládania, tolerancie a iných vlastností a schopností, od ktorých závisí chod skupiny: osobnostná zrelosť, majstrovstvo slova, vysoká frustračná a stresová tolerancia, pedagogický takt, optimizmus, zaujatie, láska k zverencom. Je potrebné mať na zreteli, že jeho rola sa zásadným spôsobom zmení: kým na vyučovacích hodinách vystupuje v úlohe experta a jeho autorita je prevažne formálna, činnosti a aktivity vyplývajúce z obsahu učiva si vyžadujú neformálnu autoritu, ktorá je predpokladom otvorenosti, dôvery, ochoty hovoriť, vymeniť si názory, a ktorá akceptuje každého žiaka, každý jeho prejav. Výchovná činnosť založená na otvorenosti a úprimnosti môže prelomiť bariéry vo vzťahu učiteľ – žiak. Žiaci pochopia, že im učitelia rozumejú, chápu ich, že im môžu dôverovať a majú sa na koho v prípade potreby obrátiť. Pre žiakov to už nebudú len učitelia – autority, ale aj „spriaznené duše“, ktoré sa stanú súčasťou ich sociálnej opory.

Základnom efektívnej výchovnej práce je vytvorenie pozitívnej atmosféry založenej na úprimnosti a vzájomnej dôvere. Pre vyučujúceho je to mimoriadne ťažká úloha, nakoľko je žiakmi tradične vnímaný ako autorita, ktorá spravidla hodnotí, kontroluje a sankcionuje. Cesta k získaniu si dôvery žiakov vedie cez striktné dodržiavanie a aplikovanie nasledovných zásad:

Rešpektovať dôstojnosť jedinca:

- rešpektovať a tolerovať rozdielnosť v názoroch, postojoch, kultúrach,
- rešpektovať právo každého žiaka na súkromie,
- vytvárať čo najpriaznivejšie podmienky pre rozvoj tvorivosti, pre inovácie, pre slobodu myslenia a prejavu,
- rešpektovať hrdosť a city žiaka.

Rešpektovať rovnosť jedinca:

- zabrániť akejkoľvek diskriminácii,
- zabrániť vytváraniu umelých bariér a triedení.

Spravodlivosť a objektívnosť:

- rešpektovať princíp prezumpcie nevinny,
- nepodliehať tlaku „halo efektu“ a „Pygmalion efektu“,
- rešpektovať všetky práva žiakov, trvať na plnení ich povinností a dodržiavaní predpisov.

Nenásilie:

- radikálne odmietat násilie v akejkoľvek podobe,
- radikálne odmietat akékoľvek prejavy rasizmu a xenofóbie

Sloboda prejavu:

- rešpektovať právo žiaka vyjadriť svoj názor,
- rešpektovať názor žiaka a právo byť vypočutý.

Efektívnosť edukácie sa podarí doceliť za predpokladu, že vyučujúci:

- je aktívnym a demokratickým vedúcim,
- vystupuje v úlohe experta (komentuje udalosti v skupine, poskytuje informácie a vysvetlenia),
- poskytuje podporu a pomoc žiakom pri vyjadrovaní ich pocitov a formulovaní názorov,
- dbá, aby všetci členovia mali možnosť prezentovať svoje názory, pocity, postoje,
- nepripustí vytvorenie roly „čiernej ovce“, posmech, ponižovanie a pod.,
- rešpektuje právo dieťaťa „byť ticho“,
- vytvára priestor pre otvorené vyjadrenie nesúhlasu.

Pri práci so žiakmi musí vyučujúci pamätať na to, že:

- na začiatku činností by mali byť uvoľnené, mali by sedieť neformálne, v kruhu,
- je potrebné vytvoriť atmosféru pohody, bezpečia a rešpektu,
- je potrebné vytvoriť priestor pre pocity a citové vyjadrenia,
- každý jedinec má svoju pravdu, svoje videnie sveta,
- nedostatočné, nesprávne odpovede nehodnotíme a nekritizujeme,
- poslaním vyučujúceho nie je niečo tvrdiť, presadzovať svoju pravdu, ale sa pýtať a svoju odpoveď pridať nakoniec.
- hry nie sú len na to, aby sa „odohrali“, majú byť spúšťačom kritickej diskusie. Po každej aktivite je nutné zaradiť diskusiu a vyhodnotenie. Práve v tomto momente dochádza k skutočnému učeniu a niekedy i k želateľnej zmene postojov.
- do žiadnej z aktivít netreba žiakov či študentov nútiť, účasť možno ponúknuť, ale nemožno ju prikázať. Výzvy, že „nehanbi sa, dokáž, že to vieš pred celou triedou zahrať...“ väčšinou žiakov skôr blokujú, než by im pomáhali.

ŠTRUKTÚRA VYUČOVACEJ JEDNOTKY - vzor

Komunita v dĺžke trvania 45 minút pozostáva z častí:

- **rozohrievacia aktivita** (5- 10 min.): pohybové hry na uvoľnenie atmosféry v skupine. Hoci trvajú krátko a zábavným charakterom veľmi nepripomínajú výchovné aktivity, majú svoj dôvod. Mali by sa uplatniť tam, kde žiakov treba uvoľniť a navadiť na nasledujúce aktivity. „Rozohrievačku“ zaradíme na úvod preberanej témy, ak sú žiaci príliš „usedení“, pasívni, „zamrznutí“. V ideálnom prípade „rozohrievačka“ vtiahne do diania celú triedu. Poskytuje východiskovú informáciu, na základe ktorej majú žiaci pochopiť podstatu a cieľ hodiny/stretnutia,
- **hlavná aktivita** (20- 25 min.,)
- **vyhodnotenie** (10-15min.):diskusia poskytuje priestor pre analýzu problému, formulovanie záverov, vzájomné ocenenie v skupin,e
- **záver** (5 min.) – zhodnotenie aktivít.

Výchovnú činnosť ako aj samotnú výchovu k ľudským právam nie je možné ohraničiť časovo a priestorovo. Sociálne zručnosti, ktorým sa žiaci učia si musia precvičovať a overovať aj prakticky mimo triedy a vyučovacej hodiny. Participácia rodičov a verejnosti je preto viac ako žiaduca.

6.5.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu vychádza z 2. odseku Všeobecnej deklarácie ľudských práv a z Dohovoru o právach dieťaťa Článok 29 Ciele výchovy. Vyučovanie smeruje k tomu, aby žiaci poznali, chápali, dodržiavali, presadzovali a ochraňovali ľudské práva.

Špecifické ciele predmetu sú determinované osobitosťami jedincov a odlišným hodnotovým systémom rómskeho etnika:

- poznať práva dieťaťa, ale aj povinnosti rodičov vo vzťahu k svojim deťom,
- poznať práva a povinnosti iných .

Čiastkové (parciálne) ciele vyučovacieho predmetu vychádzajú z edukačnej praxe, v ktorej sa porušovanie práv dieťaťa manifestuje v podobe disocálnych a asociálnych porúch

správania ako aj sociálno-patologických javov. Zameriavajú sa na elimináciu najvypuklejších prejavov porušovania práv dieťaťa na pôde školy, aj mimo nej:

- prejavovať sociálnu a citovú odolnosť,
- využívať základné zručnosti sociálneho prežitia, pomocou ktorých sa možno chrániť v náročných a stresujúcich situáciách,
- popísať význam vzdelania a povinnej školskej dochádzky ako práva, nie ako povinnosti,
- pochopiť vzájomnú súvislosť medzi vzdelaním a životnou úrovňou,
- uvedomiť si vplyv časového faktora vo vzťahu právo - povinnosť v súvislosti so zmenou roly dieťa – rodič,
- prijať zodpovednosť za počatý život a dôsledky plynúce zo zanedbávania rodičovských povinností a porušovania práv svojich detí,
- rozoznať nespravodlivosť a urobiť niečo proti nej,
- hovoriť pred publikom o sebe, o svojich záujmoch, schopnostiach, vlastnostiach, postojoch, názoroch,
- úmyselne nezraňovať iného jedinca – nerobiť klebety a nepodieľať sa na ich rozširovaní,
- brániť a ochraňovať jedinca - rozoznať násilie a násilné správanie, zaujať voči nemu zamietavé stanovisko a úmerne situácii poskytnúť obeti pomoc (obrátiť sa na dospelých),
- aktívne počúvať a asertívne sa správať,
- získať schopnosť dohodnúť sa,
- akceptovať sa navzájom, akceptovať normy a hodnoty spoločnosti,
- spolupracovať v skupine.

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.5.3.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	8.r
Každý sme iný- multikultúrne prostredie	13
Všetci sme rovní	6
Nerobím to, čo nechcem, aby robili mne	8
Viem ako na to	6

8.ročník

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
I. Každý sme iný - Multikultúrne prostredie	<p>1. Ľudia okolo mňa <i>Ľudské práva a slobody- Čo je právo?</i> <i>Tolerancia, rasizmus, diskriminácia</i> <i>Rešpekt a úcta voči všetkým ľuďom</i> <i>Pozitívne hodnotenie iných</i></p> <p><i>Postoje a sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi</i></p> <p><i>Komunikačné interpersonálne zručnosti v medziľudských vzťahoch</i></p> <p><i>Riešenie konfliktov - výchova k zmlievosti</i></p> <p><i>Prosociálne správanie v kolektíve</i></p> <p>2. Ja uprostred ľudí <i>Sebapoznanie a sebahodnotenie</i> <i>sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem právo, vymenovať základné ľudské práva a slobody, vysvetliť pojmy tolerancia, rasizmus, diskriminácia, - uvedomiť si rovnoprávnosť pohlaví, rás, - pomenovať pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine, v triede, v rovesníckych vzťahoch, - verbálne vyjadriť pozitívne hodnotenie druhých, pozitívne oceniť kamarátove schopnosti, vlastnosti a výkony, vyjadriť mu uznanie a pochvalu, - tolerovať iných a dodržiavať dohodnuté pravidlá správania, počúvať iných ako predpoklad úspešnej spolupráce, uvedomiť si práva a povinnosti - základy spolupráce, - kultivovane sa správať k osobám iného pohlavia, otvorene komunikovať- pravdivo, objektívne prijímať pravdy o sebe aj o iných,

	<p><i>formujúce sebaúctu v školskom veku(rodina, škola, vrstovníci, vzťahy, záujmy...)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – popísať význam odpúšťania v medziľudských vzťahoch, učiť sa uzatvárať rozumné kompromisy a spolupracovať s druhými k obojstrannej spokojnosti, – prejaviť vzájomnú úctu pri komunikácii, pochopenie k vzájomným požiadavkám, vd'ačnosť za vykonané dobro, vzájomnú pomoc medzi spolužiakmi. – vysvetliť pojmy sebaúcta, sebaovládanie, – pomenovať prvky podporujúce sebaúctu, – uvedomiť si dôležitosť poznania svojich slabých a silných stránok, – utvoriť pozitívny vzťah k sebe samému, – uvedomiť si vlastnú hodnotu, spoznať a postupne si zvnútorniť povedomie jedinečnosti a nedotknuteľnosti, – prijať pozitívnu, ale aj negatívnu spätnú väzbu, chváliť iných a posilňovať ich sebavedomie preukazovaním pozornosti.
II. Všetci sme rovní	<p><i>Práva dieťaťa Právo a povinnosť, hranice práva Dieťa, práva ktorého sú porušované Chráni nás zákon V úlohe svedka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať práva dieťaťa, orientovať sa v Dohovore o právach dieťaťa, povedať svoje práva a povinnosti v škole, – uplatňovať svoje práva, plniť si svoje povinnosti, osvojiť si sociálne normy, – uvedomiť si dôsledky porušovania práv dieťaťa, – vysvetliť pojem trestný čin, – prejaviť solidaritu s obeťami porušovania práv, – brániť svoje práva.
III. Nerobím to, čo nechcem, aby robili mne	<p><i>Šikanovanie, jeho prejavy a dôsledky Podanie svedectva Slovo ako zbraň</i></p> <p><i>Svaly v hlavnej úlohe Ani som sa ho nedotkol Rany, ktoré nevidno Ešte sme nedozreli Dobrá aj zlá technika</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať povinnosti svedkov šikanovania, – popísať pojem verbálne šikanovanie: prezývky, posmešky, urážky, dehonestácia, útoky na rodičov, – vysvetliť pojem fyzické šikanovanie, nebezpečenstvo, – vysvetliť pojem psychické šikanovanie, – vysvetliť pojem sociálna izolácia a ignorovanie ako prejav šikanovania, – vysvetliť pojem sexuálne šikanovanie a kybernetické šikanovanie.
IV. Viem ako na to	<p><i>Dôvera a sociálna opora Pocity Empatia Asertivita</i></p> <p><i>Komunikácia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť pojem dôvera sociálna opora, – presne pomenovať svoje pocity, osvojiť si techniky uvoľňovania negatívnych pocitov, – citlivo počúvať druhých, vcítiť sa do prežívania iných, hľadať dôvody na radosť a smútok u seba aj u iných, pochopiť situáciu iných ľudí prostredníctvom vlastných zážitkov, pochopiť

		<p>význam pomoci pre zdravotne postihnutých, starých a chorých ľudí,</p> <ul style="list-style-type: none"> – popísať rozdiel medzi pasívnym, agresívnym a asertívnym vyjadrovaním pocitov, naučiť sa techniky asertívneho vyjadrovania pocitov a asertívneho správania, nacvičiť si bezpečné správanie sa v rizikových situáciách: odmietnuť zlo, postaviť sa proti šikanovaniu, – využívať reč tela ako jednu z techník odpútania pozornosti agresora, osvojiť si techniky zbavenia nadávky sily a zablokovania verbálnej agresie, vedieť povedať nie na negatívne ponuky.
--	--	--

6.5.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou formou.

Pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- s) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,
- t) osvojené kľúčové kompetencie,
- u) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu,
- v) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu,
- w) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese,
- x) snahu o rozvoj svojich kompetencií.

Hodnotenie má v prvom rade pozitívne motivovať a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí brať do úvahy žiakovo nadanie, vkus, schopnosti, ambície. Pri hodnotení sa berie do úvahy žiakovo progres, nie porovnávanie s inými žiakmi. Nehodnotíme len samotný výsledok, artefakt, ale i celý proces a prístup žiaka. Ťažiskom hodnotenie je konštruktívna a analytická spätná väzba. Kombinujeme to so sebahodnotením žiaka. Nevyhnutnou formou je škálovanie formou známok. Kritériá hodnotenie sú

vypracované v súvislosti s ročníkovými kompetenciami. Škála hodnotenia:

- Výborný - žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni, žiak je individuálny, tvorivý, preukazuje vedomosti z oblastí kultúry, tvorí vlastné artefakty.
- Chváľitebný – žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý ako v prvom stupni.
- Dobrý – žiak plní edukačné úlohy priemerne, chýba mu tvorivosť, iniciatíva, flexibilita a tvorivosť. Podlieha predsudkom a stereotypom, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky.
- Dostatočný – žiak plní edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje nové zručnosti a vedomosti.
- Nedostatočný – žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem, nekuje vyučovací proces. Neodporúčame používať tento stupeň, len výnimočne.

6.5.3.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

1. Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
2. Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
3. Vnímať život ako najvyššiu hodnotu
4. Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
5. Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
6. Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
7. Komunikovať o problémoch životného prostredia, vyjadrovať, racionálne obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
8. Angažovať sa v riešení problémov spojených s ochranou životného prostredia;

Dopravná výchova

1. Formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
2. Naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
3. Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky,

Mediálna výchova

1. Dokázať posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné pozitívne formujúce osobnostný a profesionálny rast
2. Vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne (v lokalite)
3. Viest' k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie
4. Rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti /zvlášť o menšinách/, o jednotlivcovi

Multikultúrna výchova

1. Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
2. Komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých
3. Prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej
4. Rozvíjať schopnosti rozpoznať prejavy rasovej neznášanlivosti a napomáhať prevencii vzniku xenofóbie
5. Osvojovať si znalosť niektorých základných pojmov multikultúrnej terminológie: kultúra, etnikum, identita, diskriminácia, xenofóbia, rasizmus, národnosť, netolerancia...
6. Prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich

7. Uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej /náboženskej alebo inej/ intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti
8. Angažovať sa pri potieraní prejavov intolerancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu
9. Vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám
10. Akceptovanie inej kultúry
11. Mierová spolupráca príslušníkov iných kultúr
12. Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbia

Osobnostný a sociálny rozvoj

1. Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu
2. Získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií
3. Uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
4. Uvedomovať si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania
5. Vzdelávanie k ľudským právam a k rodinnej výchove
6. Vedieť sa slušne správať pri stolovaní, rozvíjať sociálne spôsobilosti
7. Uplatňovanie svojich práv
8. Úcta k spolužiakom, priateľstvo
9. Pomoc slabším
10. Rozvoj vôle a charakteru

Ochrana života a zdravia

1. Oboznámiť žiakov s negatívnymi účinkami fajčenia, alkoholu a iných drog na zdravie a správanie človeka
2. Pomáhať žiakom rozvíjať pozitívne sebavedomie, pestovať sebaúctu žiakov
3. Správanie sa na komunikáciách, v dopravných prostriedkoch
4. Disciplína pri práci, ohľaduplnosť
5. Formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

1. Naučiť sa prezentovať svoju prácu, vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju
2. Schopnosť komunikovať
3. Schopnosť argumentovať
4. Vyhľadanie a pomenovanie

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

1. Chránené územia na Slovensku
2. Spoločenské praktiky, zvyky
3. Tradície spojené s náboženskými sviatkami / napr. vianočné, veľkonočné a i./

6.5.3.8 Tématický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.5.3.9 Učebné zdroje

- učebnica etickej výchovy, pracovné zošity EV, pracovné listy časopisy, webové stránky, KOMPAS – Manuál výchovy a vzdelávania mládeže k ľudským právam.

6.5.4 Výchova k manželstvu a rodičovstvu**6.5.4.1 Učebný plán**

Ročník	9.r	
Počet	ŠVP	0
hodín	ŠkVP	1

6.5.4.2 Charakteristika predmetu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zacielená na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami.

Má výrazne interdisciplinárny charakter, pretože sa dotýka všetkých oblastí a etáp ľudského života. Integruje v sebe pedagogické, biologické, psychologické i sociologické poznatky a aspekty o dospievaní, sexualite, o sociálnych vzťahoch a ich hodnote v ľudskom živote.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu musí predovšetkým vychádzať z potrieb dospievajúceho dievčaťa a chlapca v závislosti na ich veku a štádiách sexuálneho vývinu. Všetky informácie musia zodpovedať súčasnej úrovni vedeckého poznania a musia byť primerané veku z hľadiska biologického, psychického a sociálneho vývinu žiaka. Je to nevyhnutné preto, že učiteľ odovzdáva žiakom nielen vedecké fakty a poznatky, ale predovšetkým formuje ich postoje, pomáha im vytvárať žiaduci systém, učí ich správaniu v reálnych životných situáciách aktuálnych i očakávaných.

6.5.4.3 Organizácia vyučovania

Vyučovanie bude prebiehať v 45 minútových hodinách. Vzhľadom na charakter predmetu budeme využívať aj audiovizuálnu učebňu, IKT učebňu, ako i okolie školy. Forma práce v skupine, vo dvojici i frontálna práca.

Metódy a formy:

- v kognitívnej oblasti - výklad, prácu s informačnými zdrojmi, brainstorming, učebné pomôcky (obrazy, modely, video film apod.), besedy (s lekárom, psychológom, iným odborníkom), problémové metódy pre uvedomenie si problémov,
- v afektívnej oblasti metódy na motiváciu žiakov - situačné hry, rolové hry, diskusie, rozprávky, pojmové cvičenia (láska je..., priateľstvo je... a pod.), pojmové mapy, didaktické techniky („slniečka“, „strom poznania“, „labyrint“, „strom príbuzenstva“ a ďalšie),
- v osvojovaní si sociálnych zručností - sociálno-psychologické metódy a techniky - hranie rolí, nácvik efektívnej komunikácie (počúvanie, akceptácia druhého), techniky empatickej výchovy, metódy výcviku asertívneho správania a ďalšie.

6.5.4.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Ciele výchovy k manželstvu a rodičovstvu sú zamerané tak, aby prispievali k výchove celej osobnosti dospievajúceho dievčaťa a chlapca, aby boli schopní poznávať a chápať mravné,

sociálne, psychologické a fyziologické zvláštnosti ľudských jedincov podľa pohlavia, a tak vytvoriť optimálne medziľudské vzťahy s ľuďmi svojho a opačného pohlavia. Tento cieľ je možné dosiahnuť prostredníctvom plnenia nasledovných čiastkových cieľov:

- objasniť pojmy priateľstvo, láska, manželstvo, sex, rodina, poučiť o psychologických a sociálnych aspektoch manželstva, rodiny a rodičovstva,
- poukázať na význam rodiny, formovanie osobnosti človeka v nej, rozvíjanie vzájomných vzťahov a ich ďalší rozvoj,
- pomáhať žiakom v procese sebauvedomovania a sebaúcty, rozvíjania tolerancie a zodpovednosti ako základných podmienok humánnych vzťahov medzi pohlaviami,
- dať žiakom ucelený etický systém, ktorý im osobne umožní osvojiť si spoločensky žiaduce a eticky správne postoje, názory a presvedčenie, aby vedeli správne hodnotiť vzťahy medzi pohlaviami, vzťahy v manželstve a v rodine,
- viesť žiakov k pochopeniu lásky ako základnej zložky sexuality,
- pripraviť žiakov na zodpovedné rozhodovanie v kritických oblastiach psychosexuálneho vývinu na základe mravných a všeobecne platných hodnôt a noriem,
- prispievať k poznatkom o sexuálnom rozmere nášho života a k jeho pochopeniu,
- sprostredkovať žiakom základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách v puberte,
- dať žiakom primerané informácie o anatómii a fyziológii rozmnožovacieho ústrojenstva ženy a muža, priblížiť im proces rozmnožovania, vnútromaternicový vývin plodu vrátane priebehu gravidity a pôrodu,
- vysvetliť žiakom význam plánovaného rodičovstva, význam harmonickej a zdravej rodiny pre optimálny telesný a duševný vývin dieťaťa, zásady rodinnej výchovy, práva a povinnosti rodičov a detí,
- vysvetliť žiakom možné riziká predčasných a rizikových sexuálnych aktivít, vrátane nežiaducej gravidity, interrupcie, pohlavných chorôb a nákazy HIV/AIDS,
- vysvetliť žiakom nebezpečenstvo zneužívania drog pre reprodukčné zdravie a možnosti nákazy HIV/AIDS,
- rozvíjať nielen teoretické ale aj praktické zručnosti, ktoré priamo súvisia s rodinným životom, deľba práce v rodine, hospodárenie, spolupráca, základné práce v domácnosti, postavenie členov v domácnosti.

Komunikačné kompetencie žiaka:

- správne používať základné pojmy,
- objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť podstatu procesov a vzťahov,
- správne sa vyjadrovať verbálne aj písomne k danej učebnej téme,
- zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
- dokáže uplatniť komunikačné zručnosti predchádzajúce konfliktom (pozitívna komunikácia, ja výrok, prijímanie a dávanie spätnej väzby),
- dokáže uplatniť komunikačné zručnosti pri tvorivom a kritickom riešení problémov,
- uplatňuje techniky aktívneho počúvania a efektívnej komunikácie s ostatnými ľuďmi.
-

Sociálne kompetencie žiaka:

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
- dokáže pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- uvedomuje si zodpovednosť dodržiavania spoločných pravidiel a vie prijať zodpovednosť za ich porušenie,
- uplatňuje vlastnú autonómiu v skupine, rešpektuje úlohy skupiny,

- prijíma spätnú väzbu, je schopný stanoviť si ciele vlastného rozvoja,
- uvedomuje si význam empatie,
- uvedomuje si význam vytvárania kvalitných medziľudských vzťahov.

Občianske kompetencie žiaka:

- uvedomuje si potrebu prevzatia zodpovednosti za svoje konanie,
- vie participovať pri pozitívnych zmenách v živote,
- uvedomuje si význam dodržiavania ľudských práv,
- rešpektuje názory ostatných ľudí.

Kultúrne kompetencie žiaka:

- uvedomuje si rozdiel medzi vulgárnym a kultúrnym správaním sa,
- vie sa podieľať na vytváraní kultúrneho prostredia.

6.5.4.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	9.r
Výchova v rodine	2
Priateľstvo, láska	3
Kultivované dospelie	5
Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov	7
Zodpovedný prístup k sexualite	5
Negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie	6
Zásady bezpečného správania	5

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	<p>1. Výchova v rodine Úloha rodiny v spoločnosti Úcta k rodičom</p> <p>2. Priateľstvo, láska Kamarátstvo a priateľstvo Náklonnosť, zamilovanosť a láska Význam citov pre zdravý rozvoj dievčat a chlapcov</p> <p>3. Kultivované dospievanie Psychické a fyzické zmeny v období dospievania Potreba zvýšenej hygieny v období dospievania Rozdiely medzi biologickou, psychologickou a sociálnou zrelosťou</p> <p>4. Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov Stavba a funkcia rozmnožovacích ústrojov Oplodnenie, priebeh gravidity, pôrod Zásady starostlivosti o gravidnú ženu a plod Životospráva ženy počas tehotenstva Negatívne vplyvy ohrozujúce zdravie a život plodu Úcta a ohľaduplnosť k tehotnej žene Starostlivosť o novorodenca Prírodná výživa dieťaťa</p> <p>5. Zodpovedný prístup k sexualite Sexualita ako prirodzený prejav ľudského jedinca, ale aj ako prejav kultúrnosti a kultivovanosti osobnosti človeka Zdravotné a psychologické predčasného sexuálneho života a riziká striedania sexuálnych partnerov Riziká riskantného sexuálneho správania - šírenie AIDS a ďalších pohlavných chorôb, nežiaduca gravidita, nechcené deti, interrupcie, nezrelé manželstvá Optimálne podmienky pre zdravé a šťastné rodičovstvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opísať úlohy rodiny v spoločnosti, - uviesť na príklade význam rodiny, - vysvetliť dôležitosť rodiny pre život človeka, - viesť konštruktívny dialóg s rodičmi a súrodencami, - pozitívne participovať na živote rodiny. <ul style="list-style-type: none"> - vie objasniť pojmy priateľstvo, láska, manželstvo <ul style="list-style-type: none"> - uviesť príklad troch znakov dospievania, - popísať hygienické návyky, ktoré je potrebné dodržiavať <ul style="list-style-type: none"> - určiť a pomenovať na ukážke ženské a mužské pohlavné orgány, - vysvetliť význam menštruačného cyklu, - uviesť dĺžku trvania tehotenstva, - opísať začiatok, priebeh a koniec tehotenstva, - uviesť spôsob výživy plodu a tehotnej ženy, - vymenovať zásady starostlivosti o zdravý vývin novorodenca, - zdôvodniť význam výživy dieťaťa materským mliekom <ul style="list-style-type: none"> - vie prezentovať zásady etiky sexuálneho života, - vie vysvetliť príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS, - vie uviesť príklad pohlavnej choroby a možnosti nákazy, - dokáže opísať podstatu ochorenia AIDS a možnosti jej predchádzania, - vie uviesť zásady predchádzania pohlavných ochorení, - pozná metódy regulácie počatia a vie ich vysvetliť

	<p>Plánované rodičovstvo</p> <p>6. Negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie Drogy a ich vplyv na správanie Drogy v období gravidity a počas Dojčenia, riziká pre plod a novorodenca</p> <p>7. Zásady bezpečného správania Prejavy týrania a zneužívania detí Nebezpečenstvo detskej pornografie a sexuálneho zneužívania detí Príprava na aktívnu sebaobranu a naučenie bezpečného správania a riešenia krízových situácií</p>	<p>- dokáže opísať negatívny vplyv drog na život človeka</p> <p>- vie popísať ako bude postupovať, ak sa dozvie o týraní resp. zneužívaní detí,</p> <p>- vie dať asertívne najavo svoj nesúhlas, nezáujem</p>
--	--	---

6.5.4.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou formou.

Pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- y) učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách,
- z) osvojené kľúčové kompetencie,
  - aa) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu,
  - bb) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu,
  - cc) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese,
  - dd) snahu o rozvoj svojich kompetencií.

6.5.4.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

1. Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
2. Vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
3. Vnímať život ako najvyššiu hodnotu

4. Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
5. Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
6. Podnecovať aktivitu, tvorivosť, toleranciu, ústretovosť a ohľaduplnosť vo vzťahu k prostrediu;
7. Zvieratá priateľmi človeka

Dopravná výchova

1. Naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
2. Formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,

Mediálna výchova

1. Lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v nich orientovať
2. Uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať
3. Využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
4. Viest' k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie

Multikultúrna výchova

1. Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
2. Zručnosť orientovania sa v pluralitnej spoločnosti a využívať interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých
3. Prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich
4. Uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
5. Vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám
6. Vzťah medzi školou a rodinou

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu
  - Utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
  - Vzdelávanie k ľudským právam a k rodinnej výchove
  - Vzťahy v rodine
  - Zodpovednosť za vlastné konanie
  - Úcta k rodičom a starým rodičom
7. Vzťahy medzi súrodencami
  8. Sebareflexia
  9. Pomoc starším a úcta k nim
  10. Rozvoj vôle a charakteru
  11. Rovnoprávnosť pohlaví

Ochrana života a zdravia

1. Správna životospráva, režim dňa a miesto pohybovej aktivity v ňom
2. Zásady poskytovania dopomoci a záchranu nielen pri cvičení

3. Oboznámiť žiakov s negatívnymi účinkami fajčenia, alkoholu a iných drog na zdravie a správanie človeka
4. Pomáhať žiakom rozvíjať pozitívne sebavedomie, pestovať sebaúctu žiakov
5. Správanie sa na komunikáciách, v dopravných prostriedkoch
6. Osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

1. Schopnosť komunikovať
2. Schopnosť argumentovať
3. Vypracovanie harmonogramu svojich prác

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

1. Moja rodina
2. Poznať školu, okolie školy
3. Poznať obec, mesto, v ktorom žijem /poloha, história a súčasnosť/
4. Poznať významné osobnosti regiónu
5. Výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra)
6. Domáce a tradičné remeselné výrobky
7. Spoločenské praktiky, zvyky
8. Rituály a slávnostné udalosti
9. Tradície spojené s náboženskými sviatkami / napr. vianočné, veľkonočné a i./

6.5.4.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.5.4.9 Učebné zdroje

KACÁNI V., PAVLOVIČOVÁ G. Sociálna psychológia pre učiteľa. UK Bratislava 1993
PARKER S.: Ľudské telo. Martin, Osveta 1991.
POLIAKOVÁ E. a kol.: Profesionálna príprava pre výchovné a vzdelávacie pôsobenie na deti v otázkach rodičovstva a etiky intímnych vzťahov. SlovDidac Nitra 1996
POLIAKOVÁ E., PORADOVSKÝ K.: Keď dospievam. SPN Bratislava 1983
PREVENDÁROVÁ J., KUBÍČKOVÁ G.: Základy rodinnej a sexuálnej výchovy. APN Bratislava 1995
ROZINAJOVÁ H.: Etika heterosexuálnych vzťahov (pre mládež). SPN Bratislava 1989
ROZINAJOVÁ H.: Základy rodinnej výchovy. Bratislava, SPN 1992.

6.6 Človek a svet práce**6.6.1 Technika****6.6.1.1 Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet	ŠVP	0,5	0,5	0
hodín	ŠkVP	0	1	1

6.6.1.2 Charakteristika predmetu

Oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

6.6.1.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia
- práca v dielni

6.6.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Technika na 2. stupni ZŠ predstavuje prvú ponuku profesijnej voľby, príležitosť oboznámiť sa s najbežnejšími nástrojmi, so základnými postupmi pri práci s rôznymi materiálmi, s problémami bežného praktického života a možnosťami ich riešenia. Je to príležitosť na to, aby si dieťa uvedomilo, o ktoré činnosti má najväčší záujem.

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť i základom hospodárskych a komerčných zručností, ako sú napr. plánovanie času, spotreby a nákladov, rozpočtovanie a elementárne účtovníctvo.

Cieľom techniky je aj osvojovanie si návykov pracovať bezpečne a schopnosť analyzovať možné riziká pri práci s rôznymi materiálmi a nástrojmi.

Výchovnovzdelávací proces v technike by mal smerovať k tomu, aby žiak získal nevyhnutnú technickú gramotnosť, t.j.:

- osvojil si na primeranej úrovni vedomosti o technike a technologické zručnosti,
- vedel riešiť technické problémy,
- vytváral si racionálny vzťah k technike,
- poznal vzťah vedy a techniky a vedel ho uplatniť,
- bol vedený k rozvíjaniu tvorivého technického myslenia.

V technike okrem rozvoja poznávacích schopností žiakov ide aj o rozvoj mimopoznávacích schopností, najmä o rozvoj a upevňovanie kladných morálno-vôľových a charakterových vlastností.

Všeobecné (univerzálne) kompetencie:

1. schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci,
2. schopnosť preberať zodpovednosť, schopnosť byť samostatným, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať vlastný názor,
3. schopnosť sebapoznania a seba hodnotenia v smere vlastnej profesijnej orientácie,
4. schopnosť flexibilne reagovať na zmeny na trhu práce v snahe čo najlepšie sa uplatniť,

Pracovné kompetencie žiaka

používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, plní povinnosti a záväzky, adaptuje sa na zmenené alebo nové pracovné podmienky,

pristupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt,

využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoja i svojej prípravy na budúcnosť, robí podložené rozhodnutia o ďalšom svojom vzdelávaní a profesionálnom raste,

orientuje sa v základných aktivitách ktoré bude potrebovať k uskutočneniu podnikateľského zámeru a k jeho realizácii, chápe podstatu, cieľ a riziko podnikania, rozvíja svoje podnikateľské myslenie

Ciele predmetu pre jednotlivé ročníky

8. ročník

- poznať zariadenie školských dielní a pravidlá správania sa v školských dielnach
- vychovávať žiakov k správne mu chápaniu techniky vo vzťahu k prírode a spoločnosti
- naučiť žiakov základné zručnosti pri práci s drevom
- rozvíjať tvorivé, samostatné myslenie.
- vedieť čítať jednoduché schémy zapojenia
- osvojiť si zásady poskytovania prvej pomoci
- pracovať efektívne ako člen skupiny

9. ročník

- vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky
- oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami
- poznať proces vzniku technického produktu

- poznať základné druhy technických materiálov
- precvičiť si a osvojiť jednotlivé elementárne zručnosti
- poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť.
- poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom
- oboznámiť sa so systémom ústredného kúrenia v bytoch
- poznať výpočet spotreby energie na kúrenie.

6.6.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín	
	8.r	9.r
Človek a technika	3	3
Technické materiály, komunikácia v technike	10	
Elektrická energia	15	5
Jejednoduché stroje, prevody na prenos síl a pohybu	5	
Grafická komunikácia		4
Materiály a technológie		10
Technika – domácnosť, bezpečnosť		11

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a technika	Technika ako spoločenský jav	Žiak má poznať zariadenie školských dielní a pravidlá správania sa v školských dielniach.
	História techniky na Slovensku	Žiak má vedieť základné informácie o technike ako spoločenskom jave.
	Cesta od myšlienky k dielu	Vychovávať žiakov k správne chápaniu techniky vo vzťahu k prírode a spoločnosti
Technické materiály drevo.	Ťažba a spracovanie dreva	Ukázať žiakom rôzne spôsoby ochrany životného prostredia
	Štruktúra, vlastnosti a využitie dreva.	Oboznámiť žiakov s hlavnými druhmi technických materiálov.
	Základy ručného obrábania dreva, meranie a obrysovanie materiálu	Rozvíjať plošno-priestorovú predstavivosť u žiakov
	Rezanie dreva pílou chvostkovkou.	Naučiť žiakov základné zručnosti pri práci s drevom
	Opracovanie dreva rašpľou a pilníkom.	
	Vítanie dreva.	
	Spájanie dreva klincami a lepenie dreva	
	Povrchová úprava dreva – morenie a náter transparentným lakom	Rozvíjať tvorivé, samostatné myslenie.
	Práca na projekte	
Práca na projekte		

Elektrická energia, jednoduché elektrické obvody. Elektrické spotrebiče	Zásady bezpečnosti práce na elektrických zariadeniach	Žiak má vedieť aplikovať zásady bezpečnosti práce na el. zariadeniach v každodennom živote.
	Batériové zdroje elektrickej energie.	Žiak má vedieť popísať princíp práce monočlánku a batérie
	Využitie elektrickej energie	Žiak má vedieť vysvetliť význam elektrickej energie, pre človeka.
	Zapojenie jednoduchého svetelného obvodu	Žiak má vedieť zostrojiť jednoduchý elektrický obvod
	Poskytovanie prvej pomoci pri úraze elektrickým prúdom	Žiak si má osvojiť zásady poskytovania prvej pomoci
	Schémy elektrických zapojení – značky.	Žiak má vedieť čítať jednoduché schémy zapojenia
	Schémy elektrických zapojení – kreslenie elektrotechnických schém.	
	Schémy elektrických zapojení – čítanie elektrotechnických schém.	
	Návrh ovládania zvončeka z dvoch rôznych miest	Žiak má aplikovať teoretické poznatky z kreslenia a čítania elektrotechnických schém
	Zapojenie jednoduchých elektrických obvodov	Žiak má vedieť zapojiť jednoduchý elektrický obvod podľa predloženej elektrotechnickej schémy.
	Výroba a rozvod elektrickej energie	Žiak má vysvetliť význam rozvodnej energetickej siete
	Vodiče, šnúry a káble pre elektrotechnické účely	Žiak má vedieť rozpoznať základné druhy elektrických vodičov
Práca s elektrotechnickými stavebnicami	Žiak má pracovať efektívne ako člen skupiny	
Jednoduché stroje, prevody na prenos síl a pohybu	Objasnenie pojmu - mechanický prevod	Žiak má vedieť princíp práce jednoduchých prevodov, rozpoznať ich druhy, vedieť opraviť elementárne poruchy prevodov
	Ukážky jednotlivých druhov prevodov	
	Využitie prevodov na bicykli.	
	Zariadenia v domácnosti využívajúce prevod.	
	Záverečné zhrnutie učiva	

9.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Človek a technika	Žiaci sa v tomto tematickom celku oboznámia s pojmom technika, spoznajú vzťahy medzi technikou a prírodou, technikou a spoločnosťou s využitím osobných skúseností. Získajú základné informácie o slovenských vynálezoch a histórii techniky všeobecne a na Slovensku. Človek – príroda – spoločnosť – technika a ich vzťahy.	Vedieť vysvetliť pojem technika, technické prostredie a technické dielo ako produkt ľudskej činnosti. Vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky. Oboznámiť sa s najvýznamnejšími objavmi a vynálezmi 18. – 20. storočia. Oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami.

	História techniky – človek tvorca techniky. Vznik výrobku, cesta: myšlienka – konštrukcia – výroba – využitie.	Vedieť vysvetliť pojem technologický postup a opísať všeobecne cestu vzniku výrobku.
Grafická komunikácia	Základy navrhovateľskej činnosti – technické tvorivé myslenie, Základy technickej komunikácie – zobrazovanie, technický náčrt – kreslenie, technický výkres – čítanie. Počítač a technické kreslenie (softvéry na kreslenie) Počítač a Internet pri konštruovaní, napr. projekty „Búdka pre vtáčika“, „Stojan na CD“	Vedieť realizovať drobný projekt (zhotoviť technický náčrt, vybrať vhodný materiál, zvoliť konštrukčné riešenia a spoje, navrhnuť technológie). Poznať proces vzniku technického produktu. Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby, pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod.
Materiály a technológie	Obsah tohto tematického celku je zameraný na hlavné druhy technických materiálov, ich základné vlastnosti a využitie. Základné technologické postupy pri spracovaní technických materiálov, zodpovedajúce náradie a pomôcky na ich ručné opracovanie. Základné technické materiály – drevo, kovy, plasty – polotovary. Základy jednoduchého – ručného obrábania technických materiálov. Pravidlá správania sa v školskej dielenskej učebni a v technickom prostredí.	Poznať základné druhy technických materiálov Vedieť správne preniesť tvar a rozmery predmetu z výkresu na opracovaný materiál, správne voliť meradlá a pomôcky na obrysovanie. Vedieť pracovať podľa jednoduchého technologického postupu a technického výkresu. Poznať a rozlíšiť základné druhy technických materiálov - drevo, kovy, plasty. Poznať základné náradie na ručné opracovanie dreva, kovu a plastov. Prakticky si precvičiť a osvojiť jednotlivé elementárne zručnosti pri opracovaní dreva, kovov a plastov (pilovanie, vŕtanie dreva, ohýbanie plastov a plechu, strihanie, sekanie drôtu a plechu).
Elektrická energia, elektrické spotrebiče	Základné elektrické spotrebiče Domová inštalácia elektrického prúdu. Výpočet spotreby elektrickej energie. Moderné elektrické spotrebiče.	Poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť. Vedieť opísať výrobu a rozvod elektrickej energie a poznať ekologické aspekty výroby elektrickej energie. Poznať význam elektromeru a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie. Oboznámiť sa s modernými elektrickými spotrebičmi v domácnosti. Poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom.
Technika – domácnosť- bezpečnosť	V tomto novozavedenom tematickom celku je obsah učiva zameraný na základné informácie v oblasti bytovej inštalácie - kúrenie, rozvod studenej a teplej vody, celkove na domácnosť a úsporu energie, ekologické aspekty a malú údržbu v domácnosti. Žiaci sa oboznámia so systémom, základmi konštrukcie a údržby jednotlivých prvkov bytovej inštalácie. Naučia sa ekonomicky a ekologicky hodnotiť jednotlivé systémy. Kúrenie v domácnosti, centrálné,	Oboznámiť sa so systémom ústredného kúrenia v bytoch a jeho funkciou. Vedieť popísať systém rozvodu studenej a teplej vody v byte. Poznať zloženie a funkciu vodovodného kohútika a jednoduchej vodovodnej batérie. Oboznámiť sa s opravou splachovača WC. Poznať možnosti šetrenia teplom a teplou vodou a zároveň spôsoby zamedzenia úniku tepla - spôsoby zateplenia okien a dverí. Vedieť popísať princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach – ústredného kúrenia.

	ústredné, lokálne. Rozvod studenej a teplej vody. Šetrenie vodou a teplom v domácnosti. Konštrukcia kotla a princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach. Výpočet spotreby energie na kúrenie. Konštrukcia vodovodného kohútika alebo batérie - demontáž, oprava, montáž.	Poznať výpočet spotreby energie na kúrenie. Ovládať opravu netesnosti vodovodného kohútika (batérie) výmenou tesnenia, frézovaním sediel alebo výmenou vložiek ventilov.
--	--	---

6.6.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete svet páce hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou a praktickou formou. Pri ústnej forme skúšania sa zameriame na teoretické poznatky v oblasti pestovania a druhov okrasných rastlín. Pri praktickej činnosti budeme hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce:

- a) správne používanie náradia
- b) správne výsadbové postupy
- c) samostatnosť
- d) kooperáciu
- e) tvorivosť

6.6.1.7 Prierezové témy

Multikultúrna výchova

1. Spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín
2. Komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi iných skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých
3. Uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a byť pripravený niesť zodpovednosť za svoje správanie

Ochrana života a zdravia

1. Disciplína pri práci a ohľaduplnosť
2. Zásady hygieny
3. Situácie vzniknuté vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami

Enviromentálna výchova

1. Aktívny prístup k tvorbe a ochrane ŽP prostredníctvom praktickej výučby
2. Vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu
3. Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k ŽP

6.6.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.6.1.9 Učebné zdroje

KRUŠPÁN I. A KOL. :Technická výchova, EXPOL pedagogika, spol.s.r.o., 2004

6.6.2 Svet práce**6.6.2.1 Učebný plán**

Ročník		7.
Počet hodín	ŠVP	0,5
	ŠkVP	1

6.6.2.2 Charakteristika predmetu

Predmet využíva poznatky žiakov, ktoré získali v prírodovedných predmetoch /ako je biológia a chémia/ a ďalej ich rozvíja novými poznatkami, pozorovaním a experimentovaním, rozvíja pracovné zručnosti, vytvára správne etické zásady a postoje vo vzťahu k prírode, k prírodným vedám, k prírodným zákonitostiam, umožňuje sebarealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity.

Predmet sprostredkúva žiakom poznatky o agrotechnike /postupe/ pestovania okrasných rastlín – interiérových a exteriérových, ich viazaní a aranžovaní. Vytvára základy pre ďalšie odborné štúdium, pre podnikateľské aktivity, ale aj pre aktívnu tvorbu a ochranu životného prostredia.

6.6.2.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia
- práca na školskom pozemku
- práca v areáli školy

6.6.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu***Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:***

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovátnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovátny zmeny,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám.

Ciele predmetu

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativity a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

Afektívne

- uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia,
- rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili,
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť/,
- estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka.

Kognitívne

- poznávaní okrasných rastlín – interiérových a exteriérových,
- osvojení si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí,
- osvojení si základov aranžovania a viazania kvetov,
- osvojení si hydroponického pestovania rastlín,
- osvojení si poznatkov o pestovaní okrasných rastlín v obytných a pracovných priestoroch, v záhradách /na letničkových záhonoch, trvalkových záhonoch, v skalkách, terasách, balkónoch/,
- zakladaniu trávnik a jeho údržba ,
- výsadbe okrasných drevín a ich ošetrovaní.

Psychomotorické

- získavaniu pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní vonkajších okrasných rastlín
- získavanie pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní okrasných rastlín

6.6.2.5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie obsah je rozdelený do 7 tematických celkov:

1. Náradie a pomôcky
2. Kvetinárstvo
3. Hydroponické pestovanie rastlín
4. Viazáčstvo a aranžovanie rastlín
5. Okrasné záhradníctvo
6. Skalka
7. Trávník

Názov tematického celku	Počet hodín
	7.r
Náradie a pomôcky	2
Kvetinárstvo	8
Hydroponické pestovanie rastlín	3
Viazáčstvo a aranžovanie rastlín	7
Okrasné záhradníctvo	6
Skalka	4
Trávník	3

7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Náradie a pomôcky	<p>Základné ručné náradie Poznať a vedieť používať základné ručné náradie: vysadzovacia lopatka, vysadzovací kolík, prepichovací kolík, záhradnícke nožnice, malé hrabličky, malá lopatka atď.</p> <p>Náradie na spracovanie pôdy Poznať a vedieť používať náradie na spracovanie pôdy, kyprenie pôdy: rýľ, motyka, hrable, rycie vidly atď.</p> <p>Pomôcky pri pestovaní rastlín Poznať materiál a pomôcky pre hydroponické pestovanie rastlín, kanvy na zalievanie, rozprašovače atď.</p>	Poznať funkciu a spôsob použitia základných druhov náradia a pomôcok. Vedieť používať základné ručné náradie a iné pomôcky pri pestovaní črepníkových rastlín, poznať náradie na základné spracovanie a ošetrovanie pôdy počas vegetácie pôdy.
Kvetinárstvo	<p>Význam a rozdelenie okrasných rastlín Význam okrasných rastlín z hľadiska tvorby a estetizácie životného prostredia, rozdelenie okrasných rastlín.</p> <p>Črepníkové rastliny Charakteristika črepníkových rastlín, rozdelenie. Poznávanie jednotlivých druhov črepník. rastlín. Pestovanie ošetrovanie a rozmnožovanie črepníkových rastlín. Nároky črepníkových rastlín na životné podmienky.</p> <p>Praktická činnosť Praktickou činnosťou získať zručnosti pri presádzaní a ošetr. Črepník. rastlín a pri ich rozmn., pestovaní a ošetrovaní.</p>	Poznať význam okrasných rastlín, ich vplyv na náš život a životné prostredie. Poznať rozdelenie okrasných rastlín. Poznať a odborné pomenovať črepníkové rastliny. Vedieť pestovať, ošetrovať a rozmnožovať črepníkové rastliny, poznať ich nároky na stanovište. Vedieť využívať pracovné prostredie a udržiavať poriadok počas práce, dodržiavať bezpečnosť pri práci a hygienické zásady.
Hydroponické pestovanie rastlín	<p>Hydropónia Čo je hydropónia, potreby na hydropóniu: nádoby, substrát, živný roztok, vhodné črepníkové rastliny.</p> <p>Hydroponické pestovanie rastlín Praktickou činnosťou získať zručnosti pri pestovaní rastlín a osvojiť si základný postup pestovania.</p>	Poznať pojem hydropónia, potreby na hydropóniu, poznať výhody hydroponického pestovania rastlín, vedieť zvoliť rastlinu na hydroponické pestovanie, vedieť ju pestovať v živnom roztoku.
Viazačstvo a aranžovanie rastlín	<p>Základy aranžovania a väzby kvetov Význam aranžovania a väzby kvetov, pomôcky na aranžovanie</p> <p>Výber a úprava materiálu Výber a úprava rastlinného materiálu, voľba nádoby, zber a sušenie rastlín na aranžovanie, ošetrovanie rezaných kvetov, príprava rastlinného materiálu na aranžovanie.</p> <p>Praktická činnosť Praktickou činnosťou získať zručnosť pri viazaní a aranžovaní rastlín.</p>	Poznať základné pravidlá aranžovania a väzby kvetov, poznať vhodný materiál, úpravu rastlín a ostatného materiálu. Získané vedomosti vedieť uplatniť pri vytváraní jesenného, vianočného a jarného aranžovania. Vedieť hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce.
Okrasné	Okrasné rastliny	Poznať jednotlivé skupiny okrasných rastlín a

záhradníctvo	<p>Význam a rozdelenie okrasných rastlín.</p> <p>Okrasné kvetiny Rozdelenie: jednoročné, dvojročné, trvalky, cibul'ové a hl'uznaté kvetiny. Požiadavky jednotlivých rastlín na prostredie. Pestovanie, generatívne a vegetatívne rozmnožovanie okrasných kvetín. Rýchlenie okrasných kvetín.</p> <p>Okrasné dreviny Rozdelenie: ihličnaté, listnaté, opadavé, vždyzelené, stromy a kry. Výber stanovišťa a vhodných druhov okrasných drevín. Pestovanie, ošetrovanie, generatívne a vegetatívne rozmnožovanie okrasných drevín.</p> <p>Praktická činnosť Príprava pôdy, výsadba, ošetrovanie okrasných rastlín. Získať zručnosti pri pestovaní, ošetrovaní a rozmnožovaní okrasných rastlín.</p>	<p>ich typických zástupcov.</p> <p>Vedieť rozmnožovať okrasné rastliny – vegetatívne aj generatívne, poznať požiadavky jednotlivých rastlín na prostredie a vedieť ich dopestovať a ošetrovať.</p> <p>Pestovaním rastlín prispieť k osvojeniu si jednotlivých pestovateľských postupov.</p> <p>Vedieť vybrať vhodné okrasné rastliny na určené miesto.</p>
Skalka	<p>Príprava skalničkového záhona Výber vhodného miesta na skalku, základné pravidlá pri vytváraní skalničkového záhona.</p> <p>Pestovanie okrasných rastlín v skalke Okrasné rastliny vhodné do skalky, poznávanie, pomenovanie, zásady ich pestovania a ošetrovania.</p> <p>Praktická činnosť Získať zručnosti pri ošetrovaní trvalých skalničiek.</p>	<p>Vedieť využiť všetky doterajšie vedomosti a zručnosti pri výstavbe a zakladaní skalky, vysadené rastliny poznať, vedieť ošetrovať a pestovať.</p>
Trávnik	<p>Zakladanie trávnik Príprava pozemku, vyčistenie terénu, príprava pôdy, sejba.</p> <p>Ošetrovanie trávnik Zalievanie, kosenie, hrabanie, hnojenie, odburiňovanie trávnik</p>	<p>Poznať základné pravidlá zakladania trávnik, poznať základné druhy tráv.</p> <p>Vedieť ošetrovať trávnik, získať zručnosti pri práci s náradím, bezpečnosť pri práci.</p>

6.6.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete svet páce hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou a praktickou formou. Pri ústnej forme skúšania sa zameriame na teoretické poznatky v oblasti pestovania a druhov okrasných rastlín. Pri praktickej činnosti budeme hodnotiť hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce:

- a) správne používanie náradia
- b) správne výsadbové postupy
- c) samostatnosť
- d) kooperáciu
- e) tvorivosť

6.6.3.7 Prierezové témy

Ochrana života a zdravia

– predchádzanie úrazom pri práci s poľnohospodárskym náradím

Regionálna výchova

– kvetiny našich starých mám

Osobnostný a sociálny rozvoj

– pestujem v sebe silnú osobnosť

Environmentálna výchova

- chránené druhy rastlín v regióne

6.6.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.6.3.9 Učebné zdroje

Pestovateľské práce 5. roč. - J. Ivan, (2007)

Pestovateľské práce 6. roč. - J. Ivan, (2006)

Pestovateľské práce 7. roč. - kolektív autorov (1990)

Pestovateľské práce 8. roč. - R. Halášová a kol. (1991)

6.6.3 Domov a práca

6.6.3.1 Učebný plán

Ročník		5.
Počet hodín	ŠVP	0
	ŠkVP	1

6.6.3.2 Charakteristika predmetu

Predmet zahŕňa množstvo teoretických a praktických činností potrebných k získaniu vedomostí a zručností pri údržbe a chode domácnosti, tvorbe oddychového priestoru. Vedie k šetreniu prírodných zdrojov a ochrane životného prostredia. Pomáha vytvárať pracovné návyky a správny vzťah k hodnotám vytvorených ľudskou prácou.

Koncepcia vzdelávania oblasti vychádza z konkrétnych potrieb rodinného prostredia.

Zameriava sa na praktické činnosti, ktoré pomáhajú uplatniť tvorivosť samostatnú tímovú prácu. Dopĺňa základné vzdelávanie o zložku, potrebnú pre uplatnenie žiakov v rodine a spoločnosti

6.6.3.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia
- práca v dielni

Metódy a formy práce:

- rozhovor, demonštrácia, ilustrovanie, pozorovanie, samostatná práca, názorno-demonštračné, exkurzia, vyuč. jednotka na školskom pozemku a v cvičnej kuchynke, vychádzky.

6.6.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

- získať základné pracovné zručnosti a návyky,
- organizovať a plánovať prácu,
- používať vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote,
- získať poznatky o pestovaní poľnohospodárskych plodín a okrasných rastlín.

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.

Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov.

Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.

Kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia.

Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,

- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch.

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.

Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote.

Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.6.3.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín
	5. r
Pôda a rozdelenie poľnohospodárskych plodín	4
Osivo a sadivo	5
Suroviny, materiály a výrobky	9
Praktické práce na školskom pozemku a v školskej dielni	15

5.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pôda a rozdelenie poľnohospodárskych plodín	Úvod a bezpečnosť práce na ŠP a v ŠD Pôda: vznik, zloženie, úrodnosť, nepriaznivé vplyvy a ochrana pôdy Obrábanie a spracovanie pôdy Ochrana – buriny a škodcovia plodín	-vymenovať zásady bezpečného správania na ŠP a v ŠD, -ovládať základné poznatky o pôde, -poznať spôsoby spracovania pôdy v jednotlivých fázach vegetačného obdobia, -poznať nástroje a náradie na

	Náradie, nástroje a prostriedky, základné druhy používané na školskom pozemku, fóliovník, parenisko skleník, kompostovanie Poľnohospodárske plodiny, ich rozdelenie: obilniny, okopaniny, zelenina, ovocie, technické plodiny a okrasné rastliny – praktické poznávanie	spracovanie pôdy a vedieť ho prakticky používať, -poznať jednotlivé druhy poľnohospodárskych plodín .
Osivo a sadivo	Osivo a sadivo, definovanie pojmu, charakteristika jednotlivých spôsobov rozmnožovania rastlín Poznávanie semien poľnohospodárskych plodín Klíčivosť – praktická skúška klíčivosti Čas a hĺbka sejby a sadenia plodín	-poznať spôsoby rozmnožovania poľnohospodárskych plodín, -poznať a ovládať jednoduché pracovné postupy pri sejbe a sadení vybraných druhov plodín .
Suroviny, materiály a výrobky	Suroviny, materiály, výrobky: vymedzenie pojmov, obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje Drevo: rozdelenie drevín, vlastnosti dreva jeho ochrana a opracovanie Energetické suroviny: druhy, vznik, vlastnosti jednotlivých druhov, zdroje a negatívne vplyvy ťažby na životné prostredie Rudné suroviny: prehľad, spôsoby ich získavania, ekonomické a ekologické dopady ťažby Nerudné suroviny: druhy a ich využitie v praxi, výskyt na našom území Plasty, guma – rozdelenie, vlastnosti, požitie, separácia a druhotné spracovanie Kovy: výroba a spracovanie železa, farebné kovy, zliatiny a ich vlastnosti Sklo, papier, textil – výroba, vlastnosti a využitie v praxi, recyklácia	-poznať vlastnosti jednotlivých druhov surovín, -opísať spôsob získavania surovín a využitia v praxi, -poznať ekonomické a ekologické dopady ťažby, -charakterizovať základné materiály – drevo, kovy, plasty, poznať ich vlastnosti a využitie, -poznať spôsoby separácie a recyklácie materiálov, -prakticky si precvičiť a osvojiť jednoduché zručnosti pri opracovaní dreva, kovov a plastov.
Praktické práce na školskom pozemku a v školskej dielni	Praktické práce na školskom pozemku Úprava okolia školy Praktické práce v školskej dielni Výroba jednoduchých dekoračných predmetov z vybraných materiálov	-získať praktické skúsenosti a zručnosti pri pestovaní vybraných druhov rastlín na školskom pozemku a úprave školy a jej okolia, - získať základné manuálne zručnosti a návyky pri pestovaní vybraných druhov plodín, - používať základné ručné náradie a iné pomôcky, - využívať pracovné prostredie a udržiavať poriadok počas práce, dodržiavať hygienu, bezpečnosť a ochranu zdravia, -hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce.

6.6.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak bude v predmete hodnotený priebežne a celkovo v zmysle zásad hodnotenia vyplývajúcich z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou a praktickou formou.

Pri ústnej forme skúšania sa zameriame na teoretické poznatky v oblasti pestovania a druhov okrasných rastlín.

Pri praktickej činnosti budeme hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce:

- a) správne používanie náradia
- b) správne výsadbové postupy
- c) samostatnosť
- d) kooperáciu
- e) tvorivosť

6.6.3.7 Prierezové témy

Multikultúrna výchova

4. Spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín
5. Komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi iných skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých
6. Uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a byť pripravený niesť zodpovednosť za svoje správanie

Ochrana života a zdravia

4. Disciplína pri práci a ohľaduplnosť
5. Zásady hygieny
6. Situácie vzniknuté vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami

Enviromentálna výchova

4. Aktívny prístup k tvorbe a ochrane ŽP prostredníctvom praktickej výučby
5. Vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu
6. Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k ŽP

6.6.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.6.3.9 Učebné zdroje

Krušpán, Ivan a kol.: Technická výchova pre 5. – 9. ročník ZŠ, 1999

Ivan, Jozef: Pestovateľské práce pre 5. ročník ZŠ, 2007

Ivan, Jozef – Milec, Andrej: Pestovateľské práce pre 6. ročník ZŠ, 2006

- odborné časopisy, zdroje z internetu.

6.7 Umenie a kultúra

6.7.1 Hudobná výchova

6.7.1.1 Učebný plán

Ročník		5.	6.	7.
Počet	ŠVP	1	1	1
hodín	ŠkVP	1	1	1

6.7.1.2. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka. Úlohou hudobnej výchovy je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakovi tvorivo si osvojiť hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno – výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifík národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, seba výchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

6.7.1.3. Organizácia vyučovania

Vyučovanie bude prebiehať v triedach, dĺžka vyučovacej hodiny je 45 minút. Vyučovacie formy: frontálna, skupinová a individuálna.

6.7.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie

- ◆ formovať a rozvíjať emocionálny svet žiakov
- ◆ formovať mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života
- ◆ vychovávať žiakov hrdých na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľať sa na ňom
- ◆ vhodne a nenásilne spájať hudbu s prejavmi iných umení – s poéziou,

výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami

♦ vychovať vnímavých, aktívnych poslucháčov, tolerantných k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim.

5. ročník

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia

6. ročník

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže orientovať sa v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky

7. ročník**kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa**

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy je pochopenie komunikatívnej funkcie hudby, rôznych podôb hudobného vyjadrenia, pochopenia vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.

Kognitívne ciele

- ◆ spoznávať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela
- ◆ uvedomiť si svoju národnú identitu na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu ku svojej kultúre
- ◆ prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, komunikovať umeleckými prostriedkami
- ◆ nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník
- ◆ v kontexte s hudbou dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk)

Psychomotorické ciele

- ◆ vedieť správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno – dramatických činností
- ◆ v intonačnej a sluchovej výchove dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom

Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.

Kognitívne ciele

- získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou.
- na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela,
- uvedomiť si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis,

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela dokázať prekonať svoj egocentrizmus, vedieť sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopiť jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,

- dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom

6.7.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín		
	5.r	6.r	7.r
Zahrajme sa s hudbou	5		
Ako sa nám prihovára hudba	12	19	
Prostredníctvom hudby spoznáваме kultúru národov	10		
Hudba spojená s inými druhmi umenia	6		
Hudba v minulosti a súčasnosť		14	
Moderná hudba – hudba 20. a 21.storočia			8
Štyri prechádzky a štyri návraty			6
Moderná slovenská hudba			4
Pestrá paleta populárnej hudby			4
Prieniky hudobných štýlov 1			3
Rock and roll			2
Prieniky hudobných štýlov 2			1
Opakovanie			1
Zahrajme si divadlo			2
Zaspievajme si			2

Obsah

5. ročník

Ako sa nám prihovára hudba. Hudba spojená s inými druhmi umenia (tvorba integratívneho projektu). Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov.

6. ročník

Hudba minulosti a súčasnosť. Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov.

7. ročník

Moderná hudba – hudba 20. a 21. storočia, Štyri prechádzky a štyri návraty, Moderná slovenská hudba, Pestrá paleta populárnej hudby, Prieniky hudobných štýlov 1, Rock and roll, Prieniky hudobných štýlov 2, Opakovanie, Zahrajme si divadlo, Zaspievajme si

Sústava hudobných činností: vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, (reprodukčné a produkčné) percepčné činnosti, hudobno-dramatické činnosti:

5.ročník

Tématický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Čo by sme mali vedieť z predošlých ročníkov	Zebra, Z litavského vysokého kostola, Maličká som, Keby mala rozum stonožka, Zahrajte mi muzikanti	Žiak vie spievať piesne: Zebra, Z litavského vysokého kostola, Maličká som, Keby mala rozum stonožka, Zahrajte mi muzikanti
Zahrajme sa s hudbou	Hlava, ramená, Ja som muzikant, Žiť bez rytmu sa nepatrí	Žiak vie spievať piesne: Hlava, ramená, Ja som muzikant, Žiť bez rytmu sa nepatrí
Ako sa nám prihovára hudba	Hajaju, hajaju, Porezala palec Rytmus, Melódia, Dynamika, Tempo a agogika, Harmónia, Inštrumentácia, Podoby hudobnej skladby	Žiak vie spievať piesne Hajaju, hajaju, Porezala palec. Žiak rozumie pojmom: Rytmus, Melódia, Dynamika, Tempo a agogika, Harmónia, Inštrumentácia
Prostredníctvom hudby poznávame kultúru národov	Hymna európskej únie, Slovenská štátna hymna, Kolo Tatier čierňava, Bože môj otče môj, Sobotienka ide, Regrúti, regrúti, Už môj milý z vojny ide, Štidiri, štidiri, Keď som išla z kostola, A tá polka, Hej ani ja ani ti, Kázala mi mati, T ancuj, tancuj Eugen Suchoň, Alexander Moyzes, Ján Cikker Piesne: Úsmev, Tvoj svet je môj, Láska je tu s nami Rómska hudba: Joj mamó Rusínska hudba: V seredu msja narodila Česká republika: Hymna ČR Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Leoš Janáček Piesne: Neťukej, Škoda lásky, Dej mi víc své lásky Poľská republika: Hymna PR Stanislav Moniuszko, Frederyk Chopin Maďarská hudba: Ferenc Erkel, Franz Liszt, Béla Bartók	Žiak vie spievať hymnu Európskej únie, Slovenskú štátnu hymnu a piesne: Kolo Tatier čierňava, Bože môj otče môj, Sobotienka ide, Regrúti, regrúti, Už môj milý z vojny ide, Štidiri, štidiri, Keď som išla z kostola, A tá polka, Hej ani ja ani ti, Kázala mi mati, T ancuj, tancuj. Žiak spoznáva hudbu slovenských hud. skladateľov: Eugen Suchoň, Alexander Moyzes, Ján Cikker. Žiak vie spievať pop. piesne: Úsmev, Tvoj svet je môj, Láska je tu s nami. Žiak vie spievať rómske piesne a rusínske piesne. Vedieť spievať hymnu ČR, vedieť povedať základné informácie o českých skladateľoch a vedieť spievať české piesne: Neťukej, Škoda lásky, Dej mi víc své lásky. Spoznávať poľskú a maďarskú hudbu.
Hudba spojená s inými druhmi umenia	Rozprávková opera Rusalka Martin a slnko. Opereta a muzikál. Balet – príbeh bez slov	Žiak vie povedať čo je opera, opereta, muzikál a balet.

Zahrajme si divadlo	Trojruža- slov. ľud. Rozprávka Pavla Dobšinského	Žiak vie zahrať divadlo.
,Rýchlokurz hudobnej náuky	Noty a zápis melódií Stupnice a tóniny	Žiak vie vymenovať noty a vie ako sa zapisuje melódia. Vie povedať z čoho sa skladá stupnica a čo je tónina.
Opakovanie je matka múdrosti	Test	Žiak vie odpovedať na otázky z učebnice
Slovník cudzích výrazov	Agogika, balada, balet, melódia, motív, omša, opera, partitúra a pod.	Rozumieť slovám cudzích výrazov z učebnice.
Zahrajme si divadlo	Nitriansky perníkár	Žiak zahrať divadlo o Nitrianskom perníkárovi
Zaspievajme si	Búvaj dieťa krásne, Podťe chlapani k nám, A dze idzeš Helenko, A ja taka dzivočka, Tam okolo Levoči, Neďaleko od Trenčína, Dievčatko orauskuô, Bodaj by vás vy mládenci	Žiak vie zaspievať slov. piesne: Búvaj dieťa krásne, Podťe chlapani k nám, A dze idzeš Helenko, A ja taka dzivočka, Tam okolo Levoči, Neďaleko od Trenčína, Dievčatko orauskuô, Bodaj by vás vy mládenci

6. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hudba v minulosti a súčasnosť	Starovek Ako v stredoveku Stredovek Ako v renesancii Renesancia Ako v baroku Barok Ako v klasicizme Klasicizmus Ako v romantizme Romantizmus Žltá ľalia Impresionizmus Opakovanie	Žiak vie charakterizovať znaky pravekej a starovekej hudby. Charakterizovať stredovekú hudbu a hudbu v renesancii. Vedieť vymenovať barokových skladateľov, skladateľov v klasicizme, v romantizme. Vedieť povedať o počiatkoch slovenskej národnej hudby. Vedieť charakterizovať impresionizmus. Vedieť zadeliť skladateľov do období a charakterizovať obdobia.
Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov	Rakúsko Nemecko Francúzsko Taliansko Anglicko Rusko Okolo Stredozemného mora Amerika Latinská Amerika Japonsko	Žiaci vedia charakterizovať rakúsku hudbu a vymenovať rakúskych skladateľov. Vedieť charakterizovať nemeckú hudbu a vymenovať nemeckých skladateľov. Povedať čo je typické pre francúzsku hudbu a taliansku hudbu. Charakterizovať anglickú hudbu, ruskú hudbu, grécku hudbu, americkú hudbu, japonskú hudbu

Zaspievajme si	Keď mesiačik svieti , Počúvajte bratia, Pod oblačkom zahradečka, Narodil sa Ježišek, Trhala som bazaličku, Hore vody, dolu vody, A ty že ma môj koníčku, Holubí dúm, Jingle Bells, Kázali mi drevo rezac, Bubnujú, maršujú, Na bielej hore	Vedieť spievať piesne: Keď mesiačik svieti , Počúvajte bratia, Pod oblačkom zahradečka, Narodil sa Ježišek, Trhala som bazaličku, Hore vody, dolu vody, A ty že ma môj koníčku, Holubí dúm, Jingle Bells, Kázali mi drevo rezac, Bubnujú, maršujú, Na bielej hore.
----------------	--	--

7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moderná hudba- hudba 20. a 21. storočia	Arnold Schonberg – rakúska moderná hudba Krzysztof Penderecký – poľská moderná hudba Leonard Bernstein – americká moderná hudba Muzikál West Side Story Slovenská pop. hudba: M. Žbirka, Desmod	Žiak vie charakterizovať modernú populárnu hudbu a pozná tvorbu moderných hud. skladateľov Žiak pozná život a dielo významných hud. skladateľov Klasicizmu Žiak pozná mená a najznámejšie diela skladateľov klasicizmu a vie intonačne čisto zaspievať piesne.
Štyri prechádzky a štyri návraty	Od klasicizmu k neoklasicizmu Neofolklorizmus – návrat ku koreňom Od gregoriánskeho chorálu k súčasnej duchovnej hudbe PEL-MEL hudby 20. storočia: Atthur Honeger	Žiak pozná podľa sluchu hudobné skladby hlavných predstaviteľov neofolklorizmu. Vedieť charakterizovať čo je gregoriánsky chorál a vie charakterizovať súčasnú duchovnú hudbu. Vie porozprávať o hudbe 20. storočia a vymenovať hud. skladateľov
Moderná slovenská hudba	Ladislav Burlas Ivan Hrušovský Ilja Zeljenka Roman Berger Tadeáš Salva Juraj Beneš Juraj Hatrík Vladimír Godár Iris Szeghy	Žiak sa zoznámí s tvorbou slovenských hudobných skladateľov. Vedieť charakterizovať modernú slovenskú hudbu.
Pestrá paleta populárnej hudby	Pestrý svet populárnej hudby Džez na ceste do sveta: Luis Armstrong, Ella Fitzgeraldová Swing: Glen Miller Džez na Slovensku a v Čechách. Džezové festivaly Country a western Šansón: Edith Piaf Folk	Poznať súčasnú populárnu hudbu.. Vedieť porozprávať ako vznikol džez a oboznámiť sa s tvorbou džezových skladateľov. Poznať slovenských a českých džezových skladateľov. Spoznať country hudbu a western hudbu a vymenovať ich predstaviteľov. Vedieť charakterizovať šansón a porozprávať kde vznikol

Prieniky hudobných štýlov 1	Prekračovanie hraníc: Porgy a Bess- džez v opere Hello Dolly Na návšteve u susedov Divadlo, ktoré hrá, spieva a tancuje: opereta – Jacques Offenbach Kabaret – pesničky zo Semaforu Prichádza muzikál	Žiak vie spievať piesne: : Gaudeamus igitur, Happy birthday, Išeu Macek, Verbovali na brezovském, Tanec rabov, Išli furmani, Veruže mi zahraj, Na tej Detve jeden dom, Kapura, kapura, Taka ja dzivočka
Rock and Roll	Bello Felix: Dobrú noc -ako v rocku E. Presley – Love me tender John Lennon: All my loving Svet to sme my – We are the world Petr Janda: Želva Marián Varga: Malá čierna ruža V. Patejdl: Po schodoch P. Habera: Reklama na ticho	Vedieť zaspievať pieseň: Dobrú noc ako v rocku Vedieť zaspievať pieseň Love me tender Vedieť zaspievať pieseň All my loving Vedieť zaspievať pieseň We are the world a želva Vedieť zaspievať piesne Malá čierna ruža a Po schodoch Vedieť zaspievať pieseň Reklama na ticho
Prieniky hudobných štýlov 2	Od folku k world music – hudbe sveta Pieseň : Banana Boat Dobrú noc má milá	Vedieť zaspievať piesne Banana Boat a Dobrú noc má milá
Opakovanie	Test pre žiakov	Vedieť odpovedať na otázky z učebnice
Zahrajme si divadlo		Vedieť zahrať divadlo
Zaspievajme si	Od folku k world music Dobrú noc inak a naposlady My vrabčiaci Piesne: Gaudeamus igitur, Happy birthday, Išeu Macek, Verbovali na brezovském, Tanec rabov, Išli furmani, Veruže mi zahraj, Na tej Detve jeden dom, Kapura, kapura, Taka ja dzivočka	Vedieť charakterizovať folk Vedieť zaspievať pieseň My vrabčiaci Vedieť zaspievať piesne: Gaudeamus igitur, Happy birthday, Išeu Macek, Verbovali na brezovském, Tanec rabov, Išli furmani, Veruže mi zahraj, Na tej Detve jeden dom, Kapura, kapura, Taka ja dzivočka

Čiastkové ciele

Žiak by mal na konci 5. ročníka vedieť čo je rytmus, melódia, dynamika, tempo a agogika, harmónia a polyfónia, vedieť spievať hymnu Európskej únie, Slovenskú hymnu. Prostredníctvom hudby spoznať kultúru národov Českej, Poľskej a Maďarskej republiky.

Žiak by mal vedieť čo je rozprávková opera, opereta a muzikál, balet.

Žiak by mal ovládať základy hudobnej náuky.

Žiak by mal na konci 6. ročníka ovládať dejiny hudby od Staroveku po Impresionizmus. Prostredníctvom hudby spoznať kultúru rôznych národov v Rakúsku, Nemecku, Francúzsku, Taliansku, Anglicku, Rusku, Amerike, Latinskej Amerike a Japonska.

Žiak by mal na konci 7. ročníka:

- analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela,
- poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov,
- vytvoriť a prezentovať 1 hudobno - dramatický príbeh,

- vedieť čisto, kultivovane a so správnym výrazom zaspievať minimálne 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych ľudových piesní,
- sprevádzať a vytvoriť hudobný sprievod k piesňam na rytmických a melodických nástrojoch Orffovho inštrumentára
- pohybom správne reagovať na hudbu.

6.7.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiak je klasifikovaný podľa metodických pokynov. Žiaci sú skúšaní ústne: majú zaspievať pieseň, a odpovedať na otázky vyučujúcej.

Z písomných prác, testov budú žiaci hodnotení podľa stupnice: 100%-90%= 1
89%-75%= 2
74%- 50%= 3
49%- 30%= 4
29%- 0%= 5

6.7.1.7 Prierezové témy

1.TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI = TBZ

9. Naučiť sa prezentovať svoju prácu, vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju
10. Rozvíjať u žiakov schopnosť komunikovať, argumentovať
11. Vedieť používať informácie a pracovať s nimi
12. Učiť sa spolupracovať v skupine

2.REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA = RLK

- 1.Odev /kroje na dedine/
- 2.Ústne tradície a prejavy vrátane jazyka /ľudová slovesnosť, nárečia/
- 3.Interpretačné umenie / ľudová hudba, piesne, tance, hry/
- 4.Tradície spojené s náboženskými sviatkami / napr. vianočné, veľkonočné a i./

3.MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA = MUV

- 1.Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry
- 2.Mierová spolupráca príslušníkov iných kultúr
- 3.Poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr
- 4.Spolupráca s inými kultúrami
- 5.Medziľudské vzťahy v škole

4.MEDIÁLNA VÝCHOVA = MDV

8. Rozvíjať citlivosť voči stereotypom v obsahu médií i spôsobom spracovania mediálnych správ

9. Viest' k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie
10. Rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti /zvlášť o menšinách/, o jednotlivcovi
11. Uvedomiť si možnosti slobodného vyjadrenia vlastných postojov a zodpovednosti za spôsob jeho formovania a prezentácie

6.7.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.7.1.9 Učebné zdroje

- učebnice hudobnej výchovy, CD nosiče, obrazový materiál, kniha: Slávni hudobní skladatelia

Langsteinová, E. a B. Felix: Hudobná výchova pre 5. ročník, SNP 2009

Langsteinová, E. a B. Felix: Hudobná výchova pre 6. ročník, SNP 2011

Langsteinová, E. a B. Felix: Hudobná výchova pre 7. ročník, SNP 2011

6.7.2 Výtvarná výchova**6.7.2.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.
Počet	ŠVP	1	1	1
hodín	ŠkVP	1	1	1

6.7.2.2 Charakteristika predmetu

Predmet **výtvarná výchova** nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebaujadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaradované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepcné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívniosti. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu

Vyučovanie VYV je programovaný a riadený proces, v ktorom ale učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

Východiskami tohto procesu sú:

- 1. Činnosti žiakov**, ktoré vychádzajú z myšlienkových, formálnych a technických procesov výtvarných a vizuálnych umení, sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;
- 2. Témy /námety /obsahy** zobrazovania, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter.

VYV predstavuje v rámci obsahu vyučovania jedinečnú možnosť tematizovať základné antropologické koncepty:

- a) koncepty časopriestoru (čas, priestor, pohyb, mierka, hĺbka, výška, šírka ...),
- b) kultúrne archetypy vyjadrovania prírody (živly, prírodné polarity...),
- c) kategórie estetického prežívania (krasa, škaredosť, neurčitnosť, drsnosť, jemnosť ...),
- d) kategórie uvedomovania si osobnej a kultúrnej identity (ja, iný, cudzinec, priateľ,

postihnuty ...; kultúrne rozdielnosti vo vizuálnom vyjadrovaní sveta),
e) kategórie afektivity (radosť, bolesť, smútok, náladu ...).

Témy ponímame z hľadiska:

- a) osobnosti a veku žiaka,
- b) edukačných cieľov,
- c) kultúrno-spoločenskej reality.

Žiak spracováva (mentálne i formálne) symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta. Na rozdiel od iných predmetov, ktoré sa zaoberajú niektorými z týchto tém, VYV angažuje osobnosť žiaka v inom zmysle: neučí sa o nich, ale vyjadruje ich, hľadá svoj spôsob ich vyjadrenia. To kladie vyššie nároky na senzomotorické a afektívne ciele predmetu a tým dopĺňa predmety, v ktorých prevažuje cieľ kognitívny.

3. V reflexii diel výtvarného umenia, dizajnu, architektury, filmu a videa;

V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa zvyšuje dôraz na poznávanie a veku primeraný rozbor diel vizuálnej kultúry – jednak kľúčových diel reprezentujúcich historické epochy a kultúry, jednak diel reprezentujúcich súčasne tendencie vizuálnych umení.

6.7.2.3 Organizácia vyučovania

Pri používaní elektronických médií (metodické rady Podnety fotografie, Podnety filmu a videa a Elektronické médiá) odporúčame triedu deliť na 2 skupiny. Vyučovacia hodina sa bude realizovať v školskej triede individuálnou, skupinovú, frontálnou formou, pomocou tvorby projektov.

Organizácia činnostného vyučovania je 45 min. Pri niektorých edukačných témach je možné združiť vyučovanie výtvarnej výchovy do spoločných projektov s inými predmetmi.

6.7.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie:

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať,

- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju

- zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčne zmeny,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE**Vedomosti**

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačne DVD, knihy, časopisy);

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

Formálne zručnosti

Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnérskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných)

tendencii umenia 20. st. až po súčasnosť,

– vo svojom vyjadrovacom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov.

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafura, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie),
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asamblaži (vkladanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketaž), obliepanie, obväzovanie, odrotovanie,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotaž, dekalk, monotypia, papierorez, sadrorez linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asamblaži,
- zvládnuť základne grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti

Rozvoj schopnosti a získavanie zručnosti v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia;

Žiak dokáže:

- vedieť odôvodniť vyber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazíť) alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé),
- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitura, plán) ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti,
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifika svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo.

Postoje

– hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je a priori tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastne, teda autentické riešenie, a postupne formuloval svoj esteticky (vkusový) i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom výučby, ktorý vyvažuje prevažne propozíčne a konvergentne myslenie formovane väčšou časťou kurikula;

U žiaka sa sformovali tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou,
- otvorenosť voči hľadaniu analógií (tvarových, materiálových, výrazových),

- v nižších ročníkoch spontánne výtvarné riešenia,
- náklonnosť k uvedenému hľadanie vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie grafických stereotypov na základe podnetov fantázie a (primerane veku) vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie.
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojim štýlom,
- hľadať vlastne cesty sebavyjadrenie; budovania vlastného vkusu a tvare (imidžu),
- spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov.

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania sú:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.

Cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus. Naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania to predstavuje vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

Obsah vyučovania

Obsah vyučovania VV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov (v tabuľke vodorovný rad), vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka (v tabuľke zvislý rad) umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preradovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami (zadaniami pre žiakov) učiteľ. Niektoré edukačné témy sú alternatívne – označené ako a), b). V metodickej prílohe osnov sú k jednotlivým metodickým radom vypracované vzorové úlohy, mali by však slúžiť ako nezáväzná inšpirácia pre učiteľov. Okrem navrhovaného priebehu úlohy obsahujú možné motivačné a námetové východiská, navrhovanú techniku (pokiaľ nie je predmetom edukačnej témy) a vyjadrujú ciele každej úlohy.

6.7.2.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín		
	5.r	6.r	7.r
Výtvarný jazyk - základné prvky výtvarného vyjadrovania	3	3	1
Možnosti zobrazovania videného sveta	1	2	3
Podnety výtvarného umenia -médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	7	2	3
Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	2	4	3
Podnety fotografie a filmu	2	5	2
Podnety architektúry	2	2	3
Podnety dizajnu	2	2	3
Podnety tradičných remesiel	2	2	3
Elektronické médiá	2	2	1
Podnety hudby a literatúry, Synestetické podnety	2	2	5
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	2	2	3
Tradícia a identita, kultúrna krajina	2	2	1
Škola v galérii	4	3	2

5.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
1. výtvarný jazyk / základné prvky výtvarného vyjadrovania	negatív a pozitív /v plošnom vyjadrení negatív a pozitív /v plastickom vyjadrení	Žiak vie tvorivo používať vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady. Vie zládnúť konštrukčno - technické úkony s materiálmi
2. možnosti zobrazovania videného sveta	kreslenie predmetu podľa skutočnosti/ šrafovaním modelácia tieňovaním, lavírovaním	Žiak dokáže zvládnuť proporčné základy objektu a narábanie s rôznymi nástrojmi a technikami (výška a šírka, pomer jednotlivých častí).

3. podnety výtvarného umenia / médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	kubizmus a konštruktivismus surrealizmus abstraktné umenie	Žiak vie vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu, – zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží, Žiak dokáže zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus) Žiak vie tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
4. podnety výtvarného umenia	ranokresťanské a byzantské umenie / mozaika alt. . ranokresťanské a byzantské umenie / ikona	Žiak dokáže zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží a navrhnuť mozaiku.
5. podnety fotografie	Základy práce s fotoaparátom / hry s ostrosťou a neostrosťou / digitálny fotoaparát, uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači	Žiak vie vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber - fotografia - hry s ostrosťou, neostrosťou obr., - operácie s fotografiou v počítači
6. podnety filmu a videa	záber, spájanie obrazov, montáže, koláže	Žiak dokáže vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber a hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi.
7. podnety architektúry	hravé skúmanie priestoru	Žiak vie zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov. - navrhnuť, jednotlivé prvky bytového interiéru (kreslo, stoličky...)
8. podnety dizajnu	obalový dizajn / materiál, tvar a grafické riešenie alt. návrh loga, značky, ex libris	Žiak vie zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž), obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie, Vie navrhnuť logo, značky.
9. podnety tradičných remesiel	podnety hrnčiarstva / alt.: kombinácia hrnčiarstva a drotárstva	Žiak vie zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry.
10. elektronické médiá	úprava digitálneho obrazu / skenovanie / základné operácie s digitálnym obrazom / alt.: ukážky možností úpravy digitálnej fotografie v počítači	Žiak dokáže zvládnuť základné grafické operácie na počítači (skenovanie, základné operácie s digitálnym obrazom, jednoduchá úprava a efekty digitálneho obrazu).
11. podnety hudby a literatúry, /synestetické podnety	grafická partitúra / pokus o jej hudobnú interpretáciu	Žiak vie odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti – chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti.
12. podnety rôznych oblastí poznávania sveta	výtvarné hry s problematikou dejepisu alt. výtvarné hry	Žiak vie rozvíjať schopností a získavať zručností pri vyjadrovaní fantázie a predstáv, chápať niektoré spôsoby notácie

	s problematikou zemepisu	- zobrazovať mapy dejepisných, resp. rôznych situácií z dejepisu,
13. tradícia a identita / kultúrna krajina	výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov /ornamentov rôznych kultúr	Žiak vie vo svojom vyjadrovaní procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce, regiónu, rozvíjať estetické vnímanie a chápanie vzáj. závislosti materiálu, techniky spracovania a výt. formy spoznávať vlastnosti mod. Hmoty.
14. škola v galérii /galéria v škole	objavovanie prvkov obrazu v galerijnej zbierke alt. galéria na internete	Žiak dokáže vyjadriť vlastný názor na tvorbu ľubovoľného umelca, vytvorí krátku prezentáciu o ľubovoľnom výtvarnom umelcovi.

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami	Hranaté tvary, valcové, prírodné tvary, skupiny, trávy (maľba, kresba)	Rozvíjať osobnosť, výtvarné vnímanie, kultivovať priestorové videnie. Vedieť proporcionálne umiestniť predmet v priestore.
Kreslenie figúry podľa skutočnosti a pamäti	Postava v pohybe pri športe a iných činnostiach. Skupiny postáv.	Zobrazit' ľudské postavy, spresňovať ich proporcie.
Kinetické /svetelné umenie	Fotografie umeleckých diel- teoretická príprava. Zátiašie – kocka- kresba	Po teoret. príprave stvárniť v kresbe kocky svetlo a tieň.
op-art	Škaredé káčatko – rozprávka	Umením liečiť, vplývať na vytváranie správnych životných hodnôt. Rozlišovať dobro, zlo.
6.5. stredoveké a gotické umenie Ukážky diel zástupcov jednotlivých umeleckých smerov	Ukážky diel zástupcov jednotlivých umeleckých smerov. (teória) Okná. Architektonické prvky Kostol v dedine	Z výkladu učiteľa získať teoretické vedomosti o architektúre stredoveku .Nakresliť kostol v dedine- dôraz na prvky gotiky- okná, veže..atď.
Inscenovaná fotografia /kresba svetlom, zmeny osvetlenia – vplyv na plasticitu	Mám v mobile – Fotografia- Krajina, domy, dedina, postavy.	Zachytiť fotoaparátom alebo mobilom momenty. Svetlo, vplyv na plasticitu.
Vzťah obrazu a zvuku vo filme hudba, hlas a slovo, strih	Teoretická VH. Ukážky cez DVD, DP, výklad učiteľa.	Získať vedomosti o vytváraní filmu, o vzťahu obrazu, zvuku, význame hudby, slova, strihu, zábery.
Urbanizmus /plán mesta, štruktúra zón, doprava, uzly, vzťah ku krajine, mesto a dedina /fantastické priestory	Náš dom Naša ulica. Moja dedina	Rozvíjať estetické cítenie pre priestorové formy a chápanie výtvarných priestorov.
Odevný dizajn /časť odevu, doplnok	Vzor látky Koberec Šaty (práca s textilom, fareb. papierom, odtlačky)	Navrhnuť vzor na látku, na koberec, zostrojiť bábku – šaty z fareb. papiera, z textílií)
Podnety košíkárstva, pletenie	Košík Pletená rohož	Zostrojiť z drôtu košík, vypletanie lykom. Vyplieť rohož z farebných papierov, z lyka.
Spracovanie	Obal na knihu – návrh	Navrhnuť obal knihy, plagát. Koláž, kresba,

a montáž obrazu /vrstvy, filtre, transformácie, farebné variácie /písmo a obraz /alt.: simulovanie vrstiev a filtrov prostredníctvom mechanických a výtvarných prostriedkov	Zdravá výživa – plagát Žiacka knižka – obal	maľba.
farebná hudba /objekt, hudobno-vizuálny nástroj /alt.: zvuková plastika, objekt	Svetelná show, televízia – teória	Pri sledovaní nahrávok potvrdiť vedomosti získane na teoret. časti VH.
Podnety prírodopisu /prírodné štruktúry	Brezová kôra List stromu Jablko	Zachytiť prierezovú štruktúru prírodnín.
Výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov ...)	Moja ulica Sviatky jari, Vianoc..	Nakresliť časť ulice – architektúra. Výtvarnou formou znázorniť tradície, rozprávku, bájku.
Obraz pre 5 zmyslov	Dopoludnie v škole – hologram Kreslím si hudbu – prúd rieky, (Vltava – hud. ukážka)	Nakresliť výkonnostnú krivku prežívania dňa v škole – hologram. Maľba farbou pri počúvaní hudob. ukážok.

7. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Výtvarný jazyk - základné prvky výtvarného vyjadrovania	poriadok a chaos, usporadúvanie prvkov v kompozícii	- farebné kompozičné variácie usporiadania prvkov na ploche podľa princípov náhody (organické tvary), doplnenie plochy, kombinovanie techník.
Možnosti zobrazovania viditeľného sveta	kreslenie priestoru / perspektíva	- zvládnuť lineárnu kresbu architektonického priestoru (exteriér), využiť zásady perspektívy, modelácia priestoru kresliarskymi prostriedkami.
Podnety výtvarného umenia - médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	dada, neodada akčné umenie	- spracovanie civilizačného odpadového materiálu, reklamy, časti výrobkov (ready- made) a z nich tvorba nových súvislostí (tvar, význam) vo forme obrazu alebo objektu
Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	renesančné umenie	- pochopenie myšlienkových, materiálových a technických možností doby, objavovanie nových možností vyjadrovania, návrhy ekologických alternatív lietacích strojov
Podnety fotografie	fotografická reportáž /spájanie obrazov /tvorba deja, záznam akcie, performancie	-komponovanie fotografickej reportáže s témou ochrany životného prostredia, alebo inej témy rezonujúcej v škole
Podnety filmu a videa	scenár /literárna príprava filmu a videa	-žiak si ozrejmi funkciu scenára – literárnej prípravy filmu – načrtne/napíše krátky námet – navrhne miesta konania, prostredia, postavy, zápletku, riešenia, navrhne dialógy, rozpíše kľúčové scény, pomenuje základné témy príbehu, načrtne navrhovaný výzor postáv, prostredia

Podnety architektúry	typ, funkcia a výraz stavby	-žiaci navrhujú rôzne typy stavieb (kostol, škola, obchodný dom, rodinný domček, hotel, pamätník...); uvažujú o ich funkciách a hľadajú optimálnu kompozíciu, tvar, farbu – výraz danej stavby; porovnávajú; následne žiaci vymýšľajú a navrhujú hybridné typy stavieb
Podnety dizajnu	dizajn výrobku /návrh úžitkového predmetu	-žiaci navrhujú úžitkový predmet, uvažujú o tvare vo vzťahu k funkčnosti i vizuálnej zaujímavosti
Podnety tradičných remesiel	podnety krajčírstva, /alt.: podnety čipkárstva	-žiaci navrhujú a vytvárajú objekt z kusov látky; využívajú výtvarný charakter spájania (stehy, zipsy, zapínania...), skladania, vypchávania, vystuženia, škrobenia...
Elektronické médiá	morfing /transformácie tvaru na iný tvar prostredníctvom softveru /alt.: transformácie tvaru na iný tvar prostredníctvom rozkresby, princípy morfingu	-žiaci sa oboznamujú so zásadami morfingu; prevádzajú morfing v niekoľkých fázach v médiu kresby
Podnety hudby a literatúry, Synestetické podnety	vizuálna poézia /pokús o recitáciu	- žiaci tvoria princípom náhody (automatizmu) alebo kombinatorickými metódami slovné novotvary, slovné hračky, prešmyčky ..., a vyjadrujú ich typograficky hrou s typmi, veľkosťami, farbou, textúrou a umiestňovaním písma; náhrada slov grafickými znakmi, obrazmi alebo predmetmi, následne pokús o recitáciu (experimenty: spoločná, kánonická, tichá, hlasná ...); dôraz na vzťah zvukovej a optickej stránky poézie
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	telo človeka, zvieratá	žiaci sa zaoberajú ľudským telom z hľadiska anatómie, fyziologických procesov, materiálu, textúry (koža, vlasy, póry...) a jednotlivé časti spracovávajú výtvarne
Tradícia a identita, kultúrna krajina	rozprávky, príbehy, legendy a história obce, regiónu spracované výtvarnou formou	žiaci výtvarne spracovávajú kroniku komunity (z historického alebo fantastického hľadiska)
Škola v galérii /galéria v škole	slovo a obraz	zaznamenávajú, transformujú a domýšľajú legendy; porovnávajú ich s príbehmi iných regiónov, kultúr – hľadajú a výtvarne spracovávajú (ilustrácia - kronika)

6.7.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Hodnotenie každého predmetu je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos predmetu k vzdelanostnému rastu a osobnostnej formácii žiaka.

Špecifikom výchovy prostredníctvom výtvarných činností a výtvarného vyjadrovania je, že sa v rámci jej procesu očakáva vlastný prístup žiaka k aplikácii techník, nástrojových a koordinačných zručností, ale najmä v oblasti vytvárania svojich osobných symbolických reprezentácií skutočnosti (obrazov, objektov, priestorových riešení, akčných a procesuálnych vyjadrení svojej fantázie, predstáv a reality vonkajšieho sveta). Výtvarná výchova na ZŠ je predmet, ktorý sa nenaplnia realizáciou požadovaného programu (edukačnej úlohy), ale v ktorých je tento program len východiskom k samostatnému (tvorivému) výtvarnému vyjadrovaniu sa žiaka. Ináč by nespĺňali svoje ťažiskové poslanie: formovať mentálne štruktúry žiaka v smere aktívnej otvorenosti voči interpretáciám a vyjadrovaniu sveta a seba, orientovať žiaka k tvorivému prístupu – či v rámci sebvýjadrovania, alebo riešenia zadaných úloh.

Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti (viď kritériá hodnotenia). Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu odporúčame príležitostne kombinovať aj so sebahodnotením žiaka. Nevyhnutnou formou hodnotenia je aj **škálovanie formou známok**, porovnateľné so známkovaním, aké sa používa v iných predmetoch vyučovaných na škole. Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytli žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji. Odporúčame však, aby žiak bol hodnotený z úloh v rámci rozličných metodických radov, aby bola vyváženosť výkonu žiaka, nakoľko môžu byť rozdiely vzhľadom na rôznorodosť záujmov a schopností žiakov.

Učiteľ má brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímnym svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom. Preto sa pri hodnotení musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka. Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výtvarnej výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá. Výsledok výtvarnej činnosti je síce dôležitý, u žiaka naň vzniká obyčajne citová väzba – spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, čo ho následne motivuje pre ďalšiu výtvarnú prácu a udržiava jeho záujem o sebvýjadrovanie. Je teda potrebné, aby učiteľ k nemu zaujímal stanovisko. Okrem neho treba hodnotiť, a niekedy aj uprednostniť, proces výtvarných činností, pretože práve v rámci tohto procesu dochádza k formácii osobnosti žiaka a k získavaniu kompetencií – k napĺňaniu cieľov výtvarnej výchovy.

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s ročníkovými kompetenciami a je upravená verzia potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov: - prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy, - otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, - cieľavedomosť riešení, - záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok, - schopnosť spolupracovať, - schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí: - technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi), - formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka), - mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania, - mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie, - mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí: - znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami, - pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho, - znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.

Orientačný opis naplnenia kritérií vo vzťahu ku škále hodnotenia výtvarnej výchovy v 5. – 7. roč. ZŠ:

Výborný

Žiak spĺňa kritéria (a – d) na vynikajúcej úrovni:

- žiak je iniciatívny a tvorivý vo výtvarnom vyjadrovaní, uplatňuje vlastne napady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu,
- žiak dokáže vyjadriť veku primerane postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) v oblasti vizuálnej kultúry,
- žiak ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materiálne) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni,
- žiak preukazuje veku primerane mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií,
- žiak dokáže veku primerane pomenovať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky,
- žiak preukazuje vedomosti z oblasti vizuálnej kultúry primerane edukačným úlohám (v nižších ročníkoch najmä vedomosti o materialoch nástrojoch, základných technikách a druhoch vizuálnych umení; v sekundárnom vzdelávaní o štýloch, ťažiskových obdobiach, nosných umelcoch a mediách),
- žiak dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných,
- žiak zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam. Proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych daností žiaka.

Chválitebný

Žiak v podstate spĺňa kritéria 1. stupňa hodnotenia ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.

Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chyba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom.

Dostatečný

Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach.

Nedostatočný

Žiak nespĺňa kritéria, nema zaujem o vytvarne aktivity, neguje vyučovaci proces.
Neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka; v čiastkovom hodnotení len vo vynimočných prípadoch (napr. zamerne negovanie vyučovacieho procesu)

6.7.2.7 Prierezové témy**Osobnostný a sociálny rozvoj**

- 1.Pravidlá správnej komunikácie
- 2.Vzťahy v rodine
- 3.Zodpovednosť za vlastné konanie
- 4.Využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/
- 5.Rešpektovanie názoru iného človeka
- 6.Úcta k rodičom a starým rodičom
- 7.Vzťahy medzi súrodencami
- 8.Sebareflexia
- 9.Sebapoznávanie
- 10.Sebaúcta
- 11.Sebakontrola
- 12.Sebadôvera
- 13.Sebavzdelávanie
- 14.Uplatňovanie svojich práv
- 15.Pestovanie kvalitných medziľudských vzťahov
- 16.Prevenencia sociálno-patologických javov
- 17.Vytrvalosť pri práci
- 18.Výchova k tvorbe a ochrane prírody
- 19.Cieľavedomosť
- 20.Zodpovednosť
- 21.Úcta k spolužiakom, priateľstvo
- 22.Pomoc slabším
- 23.Presnosť a správnosť pri práci
- 24.Pomoc starším a úcta k nim
- 25.Samostatnosť
- 26.Usilovnosť
- 27.Pracovitosť
- 28.Disciplína, kultivované správanie
- 29.Dôslednosť
- 30.Kolektívnosť
- 31.Rozvoj vôle a charakteru
- 32.Ctižiadostivosť
- 33.Úhľadnosť
- 34.Estetické cítenie
- 35.Rovnoprávnosť pohlaví

Regionálna a tradičná ľudová kultúra

- 1.Poznať tradičné produkty a zamestnania v regióne Spoločenské praktiky, zvyky
- 2.Rituály a slávnostné udalosti

3. Tradície spojené s náboženskými sviatkami / napr. vianočné, veľkonočné a i./
4. Moja rodina
5. Folklórne tradície / prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné/

Multikultúrna výchova

1. Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
2. Zručnosti orientovania sa v pluralitnej spoločnosti a využívať interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých
3. Komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých
4. Prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej
5. Rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín
6. Rozvíjať schopnosti rozpoznať prejavy rasovej neznášanlivosti a napomáhať prevencii vzniku xenofóbie
7. Osvojovať si znalosť niektorých základných pojmov multikultúrnej terminológie: kultúra, etnikum, identita, diskriminácia, xenofóbia, rasizmus, národnosť, netolerancia...
8. Prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich
9. Uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie
10. Stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu
11. Uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej /náboženskej alebo inej/ intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti
12. Angažovať sa pri potieraní prejavov intolerancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu
13. Vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám
14. Akceptovanie inej kultúry
15. Rozvoj medziľudskej tolerancie
16. Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry
17. Mierová spolupráca príslušníkov iných kultúr
18. Poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr
19. Spolupráca s inými kultúrami
20. Medziľudské vzťahy v škole
21. Vzťah medzi učiteľmi a žiakmi
22. Vzťah medzi školou a rodinou
23. Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbia
24. Schopnosť chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami, schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť

Environmentálna výchova

1. Schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi.

2. Poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;

pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;

6.7.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

6.7.2.9 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú následné učebné zdroje:

DVD nosiče, videonahrávky, internetové stránky, umelecké diela, knihy a encyklopédie, názorné ukážky,

Odporúčená literatúra pre učiteľov:

BARTKO, O., FILA, R.,

REISTETTEROVÁ, Z.: *Výtvarná príprava*. Bratislava:SPN,1988

BARTKO, O.: *Farba a jej použitie*. Bratislava: SPN, 1980

BERTÓK, I., JANOUŠEK, I.: *Počítače a umenie*. Bratislava. SPN, 1989

DÉMUTH, A.: *Čo je farba*. Bratislava: Iris, 2005

FAGAN, CH., M.: *Sedemdesiat veľkých vynálezov starovekého sveta*. Bratislava: Slovart

FIELL, CH., FIELL, P.: *Design pro 21. stololetí*. Kolín: Taschen, 2004

FILA, R.: *Načo nám je umenie*. Bratislava: Mladé letá,1991

GERŽOVÁ, J. a kol.: *Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia 2. polovice 20. stor.* Bratislava: Profil, 1988

LOSOS, L.: *Techniky maľby*. Bratislava: Pallas, 1992

MONACO, J.: *Jak číst film. Svět filmu, médií a multimédií*. Praha: Albatros, 2004

ROESELOVÁ, V.: *Linie, barva, tvar ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 2004

ROESELOVÁ, V.: *Techniky ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah,1996

ROESELOVÁ, V.: *Řády a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997

ROESELOVÁ, V.: *Proudy ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1999

ŠTOFKO, M.: *Metodika k noveji koncepcii výtvarnej výchovy*. Bratislava, 2005

TÖTENBERG, M. (ed.): *Lexikon světových filmů*. Praha: Orpheus

VANČÁT, J.: *Výtvarná výchova v dobe digitalizace*. In: *Výtvarná výchova 3/1995-96*

6.7.3 Výchova umením**6.7.3.1 Učebný plán**

Ročník		8.
Počet hodín	ŠVP	0,5
	ŠkVP	1

6.7.3.2. Charakteristika predmetu:

Predmet výchova umením, ktorý patrí do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, nadväzuje na predmety hudobná výchova a výtvarná výchova v predchádzajúcich ročníkoch základnej školy. Má žiakom sprostredkovať živú skúsenosť umenia a svetové a národné kultúrne dedičstvo. Ťažiskovo vychádza z hudobného umenia a z vizuálnych umení – výtvarného, architektúry, dizajnu a filmu. Priezerovo obsahuje prvky literárneho a dramatického umenia. Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť – emocionálnu a intelektuálnu žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia. Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu vytvárajú predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí tak, aby sa umenie stalo imanentnou súčasťou života žiakov.

6.7.3.3. Organizácia vyučovania

Organizácia činnostného vyučovania sa je 45 minút. V súvislosti s prienikom hudobnej a výtvarnej výchovy je žiadúce zúčastňovať sa formou exkurzii rôznych kultúrnych podujatí, výstav, koncertov atď. Pri využívaní IKT je vhodné deliť žiakov na skupiny. Pri tvorbe projektov je možné viesť vyučovanie skupinovú formou. Inak sa bude využívať frontálna a individuálna práca v školskej triede i v špeciálnych učebniach IKT, hudobnej výchovy.

6.7.3.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Kognitívne ciele**

Na základe vedomostí o rôznych druhoch umenia, ktoré žiaci získajú predovšetkým vlastnou činnosťou: nadobudnú schopnosť uplatňovať tieto vedomosti pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel, spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových tvorcov diel rôznych umeleckých druhov a ich interpretov, diela typické pre kľúčové tendencie súčasného umenia, ako aj diela charakterizujúce štýlové znaky historických epoch; spoznajú najdôležitejšie vlastnosti vyjadrovacích prostriedkov rôznych umení, technické postupy, nástroje a médiá; na základe spoznávania a osvojovania si umeleckej výpovede domácich diel (výtvarných, hudobných, literárno-dramatických) v kontexte s európskou kultúrou získavajú úctu ku tvorcom a dielam svojej krajiny; na základe svojich činností v tomto predmete získavajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami, - nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy vlastného národa, ale i iných národov a etník, dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z prírodných vied, geografie, histórie, etiky, literatúry, cudzích jazykov a vyhodnocovať ich vplyv na umenie, dokážu vytvárať projekty, v ktorých budú syntetizovať vlastné i prevzaté nápady z jednotlivých umeleckých oblastí v intenciách polyestetickéj výchovy.

Socioafektívne ciele

Prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu prekonať svoj egocentrizmus a stotožniť sa do istej miery s autormi týchto diel (empatia) pri zachovaní svojich vlastných názorov a postojov (asertivita); uprednostňovať autentické tvorivé riešenia vo vlastnom vyjadrovaní prostriedkami umenia a pri vnímaní umeleckých diel; dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr, vedia prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadajú v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život, získavajú schopnosti spolupracovať v tíme, prevziať zodpovednosť za plánovanie, propagáciu, realizáciu i prezentáciu vlastnej práce i skupinových projektov, chápu umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele

Na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné, výtvarné, pohybové a literárne predstavy a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch; dokážu zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky do celkov tak, aby prostredníctvom nich vedeli vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, postoje, a tak komunikovať s okolitým svetom; osvojujú si technické postupy potrebné na spracovanie materiálu (nahrávanie, montáž, strih, úprava akustického signálu, komunikácia a elaborácia prostredníctvom softvérov, vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete a pod.

Kľúčové kompetencie:**kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:**

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovne ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

6.7.3.5. Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	Počet hodín
	8.r
Obraz v hudbe – hudba v obraze	3
Vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a vo Výtvarnom umení, citové pôsobenie výrazu, správne Vidíme len srdcom	4
Multimédiá – pohyb a dej prostredníctvom pohybu a zvuku Technika – tretia ruka človeka	9
Umenie a náboženstvo/umenie baroka Človek a viera	5
Prostredie a situácia, väzby hudby a výtvarného umenia na konkrétne prostredie	5
Divadlo a tanec, spojenie s hudbou a dizajnom. Človek medzi ľuďmi	4
Portrét spolužiaka	3

8. ročník

Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
Zvuk a obraz - JAZYK UMENIA 1. Obraz v hudbe, hudba v obraze (hľadanie vzťahov medzi hudobným a výtvarným vyjadrovaním synergia vizuálneho a auditívneho)	Vytváranie hudby na vybrané vizuálne artefakty, hľadanie hud. ekvivalentov k výtvarným dielam...hľadanie príbehu a obrazu v hudbe.	hľadať hud. ekvivalenty k výtvarným dielam, hľadať príbeh a obraz v hudbe; interpretovať obraz (jeho dotváranie, oživovanie...) a umocňovať ho hudbou (pohybom, sprievodným slovom),
Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
	Hľadanie výtvarných ekvivalentov k hudobnému jazyku, formám a druhom, štýlom	vyjadrovať rôzne hudobné formy a žánre rôznymi výtvarnými formami; analógie medzi vyjadrovacími prostriedkami a kompozičnými princípmi, žánrami a štýlmi; môže ich vyjadrovať figuratívne alebo nefiguratívne

2.Vvyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a výtvarnom umení/citové pôsobenie výrazu- správne vidíme len srdcom	Štylizračné variácie motívu, tvaru, geometrizácia, skryštalizovanie, zahmlievanie,tvarové zmäkčenie, roztečenie, zoššihlenie, stučnenie, poľudšenie, transformácia podoby smerom k inému motívu	Využívať techniky: Kresba, kolorovaná kresba, maľba, modelovanie a v nich- geometrizácia, skryštalizácia, zahmlievanie, tvarové zmäkčenie, roztečenie, zoššihlenie, stučnenie poľudšenie, hybridácia... , transformácia podoby smerom k inému motívu(tvaru)
	Štýl a výraz emócií v hudbe: láska a nenávisť stváraná v hudobných dielach.	vytvárať variácie, ponášky na obľúbené melódie a motívy z počutých skladieb; hrať na nástrojoch; hľadať ľudové, umelé i populárne piesne s tematikou lásky, radosti, strachu... zostaviť scénu s emočným zameraním (vymýšľať dialógy, zhudobniť ich, príp. aj rapovať na hotové hudobné podklady;
3.Mmultimédiá – pohyb a dej prostredníctvom obrazu a zvuku	Strihanie zvukov a filmových záberov; vytváranie obrazovo –zvukovej koláže, elektronické nástroje, elektroakustická hudba, počítačová hudba, hudba na internete, akustické základy spracovania zvuku. Strih zvuku a obrazu.	vybrať zvuk a krátky filmový záber z archívu (edukačné DVD); generovať počítačové zvuky a kombinovať zvuky a obraz; tvoriť vlastné zvuky prostredníctvom elektronického nástroja, mikrofónu a vlastného hlasu, ručov rôznych nástrojov...; ozvučovať zábery zvukmi; prezentovať výstupy a diskutovať o rôznosti výrazov; využiť počítačové programy k hudobnej, výtvarnej výchove.
TRADÍCIA A IDENTITA 4. Umenie a náboženstvo/ umenie baroka. Človek a viera	Vyjadrenie posvätného a transcendentna ako základných ľudských postojov – modlitba, meditácia, úžas a bázeň vyjadrené v hudbe a výtvarnom umení - porovnanie	Vypočúť si skladbu a diskutovať o nej, hudbe, ktorá pôsobí meditatívne, posvätné; porovnávať s hudbou iných kultúr.
	Baroková architektúra, barokový objekt, maliarstvo a sochárstvo	pripraviť návrh barokového objektu, napr. relikviára: - návrh a realizácia „relikviára“ pre ruku, nohu, ucho, kvetinu, knihu, predmet ... z rôznych materiálov; alt.: kresliť prvky barokovej architektúry (kolonáda, priečelie, kopula...).
Tematický celok	Obsahový štandard, edukačné témy	Výkonový štandard
5.Prostredie a situácia / väzby hudby a výtvarného umenia na konkrétne prostredie	Inštalácia in situ, reakcia na daný priestor, jeho výraz a históriu	dotvoriť priestor (školy, klubovne, pamiatky...) inštalovaním prvkov (predmety, zrkadlá, materiály, maľba, kresba, grafiti), ktoré pozmenia jeho význam

	Mestské a vidiecke korene umenia, world music, etno, porovnanie kultúry a subkultúry mesta s vidiekom, vyhodnocovanie kladov a záporov, vlastné skúsenosti	vytvárať hudobno-scénické modely, typické pre život v meste a na dedine: diskotéka, oslavy Nového roka na námestiach, pouliční muzikanti, svadba na úrade, pohreb v krematóriu - dožinky, dedinská svadba (pohreb), zábava s dychovkou, s folklórnym súborom, hasičský bál - žiaci vyberajú hudbu a píšú scenáre...
PRIENIKY UMENÍ 6. Divadlo a tanec /spojenie s hudbou a dizajnom. Človek medzi ľuďmi	Interdisciplinárny projekt hudobnej performance: návrhy kostýmov, premena prozaického textu na dramatický, pohybové stvárnenie postáv, polyológ, monológ, dialóg, hudobné charaktery a portréty.	pohybovo prezentovať rôzne charaktery na improvizovanú hudbu vhodného výrazu; -predviesť tanečné kreácie; výtvarné stvárnenie charakterov podľa hudby; líčenie, masky, návrh kostýmu; literárny dialóg, monológ, rozhovor - jeho zhudobňovanie alebo podkresľovanie vybranou hudbou...
7.Pportrét spolužiaka	Literárny opis spolužiaka, jeho tváre, postavy, zvykov, vkusu	Vytvoriť opis, jeho tváre postavy, zvykov, vkusu ...
	Fotografický portrét, osvetlenie, výraz, orámovanie, výsek reality, reklamná fotografia	Vytvoriť fotografiu so správnym osvetlením, výrazom, orámovaním – výsekom reality (reklamná fotografia)
	Kresba hlavy, kreslenie podľa modelu, snaha o výstavbu proporcií, pokus o karikatúru	Vytvoriť fotografiu so správnym osvetlením, výrazom, orámovaním – výsekom reality (reklamná fotografia)
	Mentálny portrét ľudskej osobnosti v hudbe	pohybovo prezentovať charakter ľudskej osobnosti na improvizovanú hudbu vhodného výrazu; - výtvarne stvárniť charakter podľa hudby;

6.7.3.6. Spôsob a kritériá hodnotenia

Hodnotenie má v prvom rade pozitívne motivovať a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí brať do úvahy žiakovo nadanie, vkus, schopnosti, ambície. Pri hodnotení sa berie do úvahy žiakov progres, nie porovnávanie s inými žiakmi. Nehodnotíme len samotný výsledok, artefakt, ale i celý proces a prístup žiaka. Ťažiskom hodnotenia je konštruktívna a analytická spätná väzba. Kombinujeme to so sebahodnotením žiaka. Nevyhnutnou formou je škálovanie formou známok. Kritériá hodnotenia sú vypracované v súvislosti s ročníkovými kompetenciami. Škála hodnotenia:

Výborný - žiak spĺňa kritériá na vynikajúcej úrovni, žiak je individuálny, tvorivý, preukazuje vedomosti z oblastí kultúry, tvorí vlastné artefakty.

Chválitebný – žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý ako v prvom stupni.

Dobry – žiak plní edukačné úlohy priemerne, chýba mu tvorivosť, iniciatíva, flexibilita a tvorivosť. Podlieha predsudkom a stereotypom, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky.

Dostatočný – žiak plní edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje nové zručnosti a vedomosti.

Nedostatočný – žiak nespĺňa kritéria, nemá záujem, neguje vyučovací proces. Neodporúčame používať tento stupeň, len výnimočne.

6.7.3.7. Prierezové témy

Environmentálna výchova

1. Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta.
2. Poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu.
3. Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu.
4. Schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.
5. Vnímať život ako najvyššiu hodnotu.
6. Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia.
7. Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu.

Multikultúrna výchova

1. Osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti
2. Uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie
3. Angažovať sa pri potieraní prejavov intolierancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu
4. Akceptovanie inej kultúry
5. Poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr
6. Spolupráca s inými kultúrami

7. Schopnosť chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami, schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť
8. Schopnosť chápať popri výhodách aj obmedzenia vlastnej kultúry a iných kultúr

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

1. Spoznávať prírodné krásy regiónu
2. Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií
3. Výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra)
4. Ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá z regiónov Slovenska
5. Ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá z regiónov Slovenska
6. Folklórne tradície / prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné/

Osobnostný a sociálny rozvoj

1. Učiť sa zodpovednosti za svoju prácu, úcte k práci druhých
2. Uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
3. Využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/ Sebareflexia
4. Sebaopoznávanie
5. Sebaúcta
6. Sebakontrola
7. Sebadôvera
8. Sebavzdelávanie
9. Vytrvalosť pri práci
10. Vytrvalosť pri práci
11. Úhľadnosť
12. Estetické cítenie
13. Pracovitosť

6.7.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

Interný dokument školy

6.7.3.9 Učebné zdroje

Dejiny umenia I,II,III,IV,V,VI,VII, Dejiny hudby, metodické príručky, CD, DVD, IKT, obrazový materiál,

6.8 Zdravie a pohyb**6.8.1 Telesná a športová výchova****6.8.1.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	2	2	2	2	2
hodín	ŠkVP	2	2	2	2	2

6.8.1.2 Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na realizáciu a uvedenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností vo výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy, športovej činnosti a pohybových aktivít v prírodnom prostredí. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových, psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia zdravia, princípy prevencie proti civilizačným ochoreniam, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti, v prípade žiakov so zdravotným oslabením alebo zdravotným postihnutím princípy úpravy zdravotných porúch. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne a výkonnostne orientovanej zdatnosti a telovýchovných činnostiach z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k pochopeniu kvality pohybu ako dôležitej súčasti svojho komplexného rozvoja, k zorientovaniu sa vo výbere pohybu pri vyskytujúcich sa zdravotných poruchách a ich prevencii, k poznaniu kompenzačných a regeneračných aktivít a ich uplatneniu v režime dňa.

Na jednotlivých stupňoch vzdelávania postupne získaný komplex predmetových a kľúčových kompetencií spolu s osvojenými telovýchovnými a športovými zručnosťami by sa mal takto stať v konečnom dôsledku súčasťou jeho životného štýlu a výrazom jeho životnej filozofie.

Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky, postoje, schopnosti a zručnosti o pohybe, športe, zdraví a zdravom životnom štýle, ktoré sú utvárané prostredníctvom realizovaných foriem vyučovania telesnej a športovej výchovy, zdravotnej telesnej výchovy alebo formou integrovanej telesnej a športovej výchovy.

6.8.1.3 Organizácia vyučovania

Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina telesnej a športovej výchovy.

Žiak môže byť oslobodený od účasti na vyučovaní telesnej a športovej výchovy iba na návrh lekára.

Bezpečnosť pri vyučovaní zabezpečuje učiteľ svojou prítomnosťou po celý čas

vyučovacej hodiny, dôsledným uplatňovaním obsahu učebných osnov, premyslenou a účelnou organizáciou práce, používaním adekvátnych vyučovacích metód a foriem, vydávaním presných a zreteľných povelov na riadenie činnosti, vysvetľovaním a dôsledným uplatňovaním zásad bezpečnosti pri práci v rôznych podmienkach telovýchovného procesu, sústavným overovaním bezpečnosti a funkčnosti náradia pred jeho používaním a zreteľným označením poškodeného náradia a náradia nezodpovedajúceho technickým normám.

Ak nastane úraz, okamžite poskytne učiteľ prvú pomoc, zabezpečí lekárske ošetrovanie, oznámenie rodičom a napíše záznam o úraze.

Žiaci používajú na hodinách zodpovedajúci cvičebný úbor, ktorý zodpovedá zásadám bezpečnosti a hygieny telovýchovnej činnosti.

Kurzová forma výučby

Kurzové formy výučby sú súčasťou vyučovania predmetu, **majú samostatnú časovú dotáciu**. Sú formou s povinným obsahom a riadia sa samostatnými smernicami.

6.8.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.

- Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.
- Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno časových aktivít.

Učebné kompetencie

- Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- Žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera.
- Žiak dodržiava princípy fair-play.
- Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.
- Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

6.8.1.5 Vzdelávacie štandardy

Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Poučenie o bezpečnosti	1	1	1	1	1
Antropometrické merania	1	1	1	1	1
Atletika – jeseň	11	9	5	13	10
Všeobecná gymnastika	10	6	11	8	6
Športová hra	10	14	13	13	14
Základné gymnastické športy	10	14	7	8	12
Výberový tematický celok	10	9	20	6	6
Názov tematického celku	Počet hodín				
	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
Atletika – jar	10	6	6	13	13
Kontrola a hodnotenie	3	6	2	3	3

Poznanky z telesnej výchovy a športu	priebežne	priebežne	priebežne	priebežne	priebežne
Plávanie	kurz				
Lyžovanie			kurz		
Cvičenia v prírode	4- kurz	4- kurz	5- kurz	5 -kurz	5- kurz

Poznanky z telesnej výchovy a športu:

V telovýchovnom procese sú poznanky základným predpokladom uvedomelého osvojovania si pohybových činností, rozvíjania pohybových schopností a výchovy charakterových a iných vlastností osobností. Majú dôležitý význam pri vytváraní postojov k zdravému životnému štýlu i k celoživotnej pohybovej aktivite. Sú podmienkou úspešného vykonávania praktických činností. Delia sa na **všeobecné a špecifické**. Špecifické poznanky sa dotýkajú každého tematického celku.

KOMPETENCIA

Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v súvislosti s ochranou vlastného zdravia.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Všeobecné poznanky:

- základné poznanky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.),
- úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností,
- význam správnej životosprávy pre pohybový výkon a negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu a nedovolených látok na zdravie a pohybový výkon,
- telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii,
- poznanky o rozvoji a diagnostikovaní základných pohybových schopností,
- poznanky o telesnom vývine a jeho diagnostikovaní,
- základné poznanky z biológie človeka súvisiace a účinok pohybovej aktivity na vlastný organizmus,
- úspechy našich športovcov na OH, MS, ME,
- olympijská výchova so zameraním na poznanky o Medzinárodnom olympijskom výbore, Slovenskom olympijskom výbore (poznať jeho symboliku), o olympijských hrách, kalokagatii a fair-play,
- prvá pomoc pri drobných poraneniach.

Špecifické poznanky:

- odborná terminológia vo všetkých TC,
- technika, taktika a metodika osvojovaných pohybových činností,
- pravidlá súťaženía v osvojených pohybových činnostiach a základné činnosti rozhodcu.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- poznať drobné organizačné formy telesnej a športovej výchovy,
- vedieť vysvetliť potrebu rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,

- dodržiavať pravidlá správnej životosprávy,
- vedieť posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem,
- poznať základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí,
- dodržiavať bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- dodržiavať osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností,
- používať odbornú terminológiu osvojených pohybových činností.

Všeobecná gymnastika:

KOMPETENCIA

Žiak v tematickom celku všeobecnej gymnastiky dosahuje takú úroveň osvojenia gymnastických činností – polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, že je schopný predviesť pohybový celok, pohybovú skladbu individuálne a skupinovo, podľa stanovených požiadaviek (pravidiel). Dosahuje tak zvýšenie úrovne pohybových schopností, osvojenie gymnastických zručností, ktoré pomáhajú zlepšiť zdravotne orientovanú zdatnosť bežnej školskej populácie.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD:

Vedomosti:

- zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
- základné názvoslovie telesných cvičení,
- pohybové prostriedky všeobecnej gymnastiky,
- štruktúra gymnastickej jednotky - úvodná, prípravná, hlavná, záverečná časť vyučovacej hodiny,
- prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb,
- organizačná činnosť na vyučovacej jednotke (hodine),
- zdravotne orientovaná zdatnosť, pohybový režim, redukcia hmotnosti, obezity,
- pozitívny životný štýl.

Na základe týchto a ďalších vedomostí je možné u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordinačné, koordinačné schopnosti,
- technicky správne polohy a pohyby hlavy, trupu, nôh, paží, lokomócie, cvičenie na s náradím, s náčiním, tyče, aeróbne činky, expandre, netradičné), výrazová estetika rytmických a aerobikových pohybov vykonávania všeobecných gymnastických činností,
- cvičebný program na zlepšovanie stavu pohybového a oporného aparátu tela s cieľným rozvojom pohybových schopností a zručností,
- formovanie telesných proporcií, kultivovaného prejavu osobnosti žiaka.

1. Kondičná gymnastika - posilňovacie cvičenie paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného

svalstva s jednorazovým, niekoľkonásobným opakovaním, s cieľným zameraním na jednotlivé časti tela:

- kľuky v kľaku, kľuky vo vzpore stojmo vpredu, vzadu, kľuky vo vzpore ležmo vpredu, vzadu znožmo, roznožmo,
- výpony, poskoky, skoky odrazom obojnožne, jednonožne,
- záklony trupu v ľahu vpredu; sed – ľah vzadu,

Podľa cieľa rozvoja kondičných, kondično-koordinačných schopností:

- *tonizačný program* zameraný na držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch, postojoch bez náčinia, náradia, s náčiním (fit lopty, over baly, dynabandy, ..), náradím, na náradí,
- *všeobecný kondičný program* s obsahom statických, dynamických cvičení,
- *plyometrický program* zameraný na rozvoj dynamickej sily nôh,
- *vytrvalostno-silový program*, cvičenia paží, nôh, trupu, brucha, bokov (kľuky, zhyby vo vise stojmo, prednosy v sede, vo vise, mierne záklony v ľahu, dvíhanie trupu, nôh v ľahu na boku.

2. Základná gymnastika

Akrobatické cvičenie:

- ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; sed roznožmo, hlboký predklon; sed znožmo predklon; - kotúle vpred, kotúle vzad s rôznou východiskovou a výslednou polohou, väzby kotúl'ov so skokmi a obratmi,
- stojka na rukách oporou rúk na lavičku, stojka na rukách s pomocou o rebrinu (stenu), stojka na rukách s polohou nôh bočne, čelne,
- premet bokom s pomocou, premet bokom samostatne,
- podpor stojmo prehnute vzad (most na hlave, most vo vzpore na rukách).

Skoky a obraty:

- skoky odrazom obojnožne – znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom o 180° - 360°,
- obraty obojnožne v postojoch – prestupovaním, krížením, prísunom. Obraty jednonožne prednožením o 180°- 360° .

Cvičenie na náradí a s náradím:

- rebriny: rúčkovanie v podpore ležmo, vo vise prednosy skrčmo, prednosy, postupovanie po rebrinách, výdrž v zhybe, odrazom z nôh zhyby,
- lavičky, nízka kladinka: chôdza vpred, vzad, bokom; beh; poskoky, skok striedavo strižný; váha predklonmo; obrat znožmo o 180° v drepe, podrepe, stojí; zoskok odrazom obojnožne – znožmo, roznožmo čelne, skrčmo prípäťmo, skrčmo prednožmo. Väzby, zostava (1 - 2 – 3 dĺžky náradia),
- preskok: opakované odrazy z mostíka pri opore (rebrina, spolu cvičiaci), nadväzné odrazy z viacerých mostíkov, letová fáza znožmo, roznožmo čelne, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo s doskokom na žinenky (medzi mostíkmi krátky beh); odrazom z mostíka výskok do vzporu drepmo, vzporu roznožmo; skrčka, roznožka, odbočka,

Cvičenie s náčiním:

- švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavo nožne. Väzby, zostava, pohybová skladba,
- tyč – priamivé cvičenia, cvičenia zvyšujúce rozsah pohyblivosti kĺbov, chrbtice, elasticitu svalov,
- plná lopta, lopta – kotúľanie, hádzanie a chytanie,

- šatka – oblúky, kruhy osmy, vlnenie, hádzanie a chytanie. Väzby, zostava, pohybová skladba, rope skipping.

Relaxačné a dychové cvičenie:

- aktívna kinetická relaxácia,
- pasívna kinetická relaxácia,
- cvičenie prehĺbenia nádychu a výdychu v stoji, vo vzpore kľáčmo, v sede, drepe, predklone.

Poradové cvičenie:

- nástup, pochod, povely.

3. Rytmická gymnastika:

- cvičenie na taktovanie (tlieskanie, tamburínka), hudbu - pérovanie, pohupy, kroky, chôdza, behy, rovnováhové cvičenie, obraty, skoky s pohybmi hlavy, paží, trupu vo vysokých a nízkych polohách v 2/4, 3/4 a 4/4 takte bez náčína, s náčiním. Prísunný, poskočný, premenný (polkový) krok v 2/4 takte; prísunný, valčíkový, mazurkový v 3/4 takte. Rytmické cvičenie navzájom spájať,
- pohybová skupinová skladba na 32 – 64 dób na hudbu.

4. Kompenzačné cvičenia:

- odstraňovanie a korigovanie telesných a pohybových nedostatkov spôsobených jednostrannou sedavou činnosťou,
- cvičenia kĺbovej pohyblivosti a elasticity svalov, pasívne – sed roznožmo, predklon; ľah vznesmo; pohyby ľahom – v ľahu prednožiť skrčmo P/Ľ nohu, chytiť za predkolenie a ľahať k trupu; aktívne – švihanie nohy v ľahu, stoji do prednoženia, unoženia, zanoženia,
- cvičenia posilňovacie zamerané lokálne na problematické časti tela.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- mať pozitívny vzťah ku gymnastickým činnostiam, ako potreby ich celoživotného vykonávania,
- vedieť účelovo využiť voľný čas s cieľom podporiť zdravie, zdatnosť,
- pestovať pozitívne spoločenské vzťahy medzi ľuďmi všetkých vekových kategórií,
- využívať bohatý pohybový obsah gymnastických cvičení na dosiahnutie fyzickej výkonnosti, zdravotne orientovanej zdatnosti, pozitívnych psychických, emocionálnych a estetických pocitov z pohybu,
- mať vytvorený pozitívny postoj k správneho životného štýlu so snahou o sebazdokonaľovanie, práceschopnosť, húževnatosť, disciplínu,
- prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť správne pomenovať, popísať jednotlivé cvičebné polohy, pohyby, cvičebné tvary
- vedieť zostaviť a viesť rozcvičenie,
- vedieť prakticky ukázať gymnastické cvičenia, zvládnuť cvičebné väzby a pohybové

- kombinácie s ich vykonaním v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- vedieť preukázať poznatky z organizácie, bezpečnosti, dopomoci, záchrany, uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní základných gymnastických polôh, lokomočných pohyboch, cvičebných tvaroch,
  - vedieť ohodnotiť techniku, estetiku a kompozíciu (obsahovú skladbu) konaného gymnastického cvičenia, postrehnúť a posúdiť chyby v predvedení, držaní tela, rozsahu pohybov, svalovom napätí, ochabnutosti tela,
  - vedieť posúdiť reálne svoju individuálnu pohybovú úroveň.

Atletika

KOMPETENCIA

Žiak vie využívať základné atletické lokomócie pri udržiavaní a zvyšovaní svojej telesnej zdatnosti a uplatňuje získané vedomosti, zručnosti a návyky v každodennom živote.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- základná terminológia a systematika atletických disciplín,
- technika atletických disciplín,
- základné pravidlá súťaženía a rozhodovania atletických súťaží,
- organizácia súťaží (časomerač, rozhodca, zapisovateľ),
- zásady fair-play,
- bezpečnosť a úrazová zábrana,
- zásady hygieny a vplyv atletiky na zdravý vývin mládeže.

Na základe týchto a ďalších vedomostí možno u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- základy racionálnej techniky pohybových činností (atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, šprint, vytrvalostný beh, štafetový a prekážkový beh, skok do diaľky skrčmo a kročmo, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou),
- rozvoj kondičných a koordinačných schopností,
- základné (pomocné) funkcie rozhodcu a organizátora atletických súťaží,
- využitie základných atletických lokomócií pri rozvoji telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie nasledovných postojov u žiakov:

Postoje:

- mať trvalý pozitívny vzťah k atletickým činnostiam ako predpokladu pre ich celoživotné uplatňovanie v individuálnej pohybovej aktivite a udržiavaní zdravia,
- preukazovať pozitívny postoj k súťaženiu,
- preukazovať pozitívny vzťah k súperom,
- dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny,
- vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,

- prejavovať snahu o seba zdokonaľovanie, húževnatosť, vytrvalosť, cieľavedomosť.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť sa orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich a prakticky demonštrovať,
- poznať význam a vplyv základných prostriedkov kondičnej prípravy na zdravý rozvoj organizmu a využívať ich vo svojej spontánnej pohybovej aktivite,
- poznať základné pravidlá atletických disciplín a pod dohľadom pedagóga je schopný pomáhať pri organizácii a rozhodovaní atletických súťaží,
- poznať význam rozcvičenia a vie sa aktívne zapojiť do jeho vedenia,
- poznať a v živote uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, rozhodca, organizátor, divák.

Základy gymnastických športov

KOMPETENCIA

Žiak v tematickom celku základy gymnastických športov dosahuje takú úroveň osvojenia činností gymnastického športu, že je schopný predviesť individuálne alebo v skupine zostavu podľa daných pravidiel.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- význam a zmysel vykonávania gymnastických športov,
- zásady držania tela, esteticko-pohybové prostriedky gymnastických športov,
- terminológia polôh a pohybov, cvičebných tvarov,
- disciplíny a cvičebný obsah športovej gymnastiky žien, mužov; športového aerobiku, modernej gymnastiky, gymteamu,
- prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy, spoločnej pohybovej skladby,
- zásady motorického učenia v gymnastických športoch, organizácia pretekov,
- zásady bezpečného správania, pomoc, záchrana pri cvičení,
- zdravotne orientovaná výkonnosť, redukcia hmotnosti, obezity,
- pozitívny životný štýl.

Na základe týchto a ďalších vedomostí možno u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- základy racionálnej techniky pohybových činností (atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, šprint, vytrvalostný beh, štafetový a prekážkový beh, skok do diaľky skrčmo a kročmo, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou),
- rozvoj kondičných a koordinačných schopností,
- základné (pomocné) funkcie rozhodcu a organizátora atletických súťaží,
- využitie základných atletických lokomócií pri rozvoji telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- poznať gymnastické športy, vedieť popísať disciplíny, ich cvičebný obsah, zameranie, a cieľ
- vedieť správne pomenovať cvičebné polohy, pohyby, cvičebné tvary,
- vedieť zostaviť a viesť rozcvičenie so zameraním na vybraný gymnastický šport,
- vedieť prakticky ukázať imitačné, prípravné cvičenia, základné cvičebné tvary, zaradiť a predviesť pohybové kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní gymnastických polôh, lokomočných pohyboch, cvičebných tvaroch,
- vedieť ohodnotiť techniku, estetiku a skladbu gymnastického cvičenia v disciplínach vybraného gymnastického športu,
- dokázať postrehnúť chyby v predvedení, držaní tela, rozsahu pohybu, svalovom napätí, poznať práva a povinnosti v gymnastických pretekoch,
- vedieť posúdiť reálne svoju individuálnu športovú úroveň.

Športová gymnastika

Prostné – zostava na páse (žinenkách), 1 - 2 rady.

Akrobacia:

- ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohe, kotúľové väzby
- stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred,
- premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách -kotúľ vpred,
- podpor stojmo prehnute vzad.

Skoky a obraty:

- skoky odrazom obojnožne – znožmo, skrčmo pripätmo, skrčmo, roznožmo čelne, bočne, s obratom o 180° - 360°. Skok odrazom jednonožne s prednožením striedavonožne (nožnice), upažiť,
- obraty obojnožne v postojoch.

Rovnovážne cvičenie – váha predklonmo.

Cvičenie kĺbovej pohyblivosti a elasticity svalov – sed roznožný.

Preskok - koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH:

- skrčka, roznožka, odbočka.

Nízka kladina D (do 110 cm) - zostava 2 dĺžky náradia:

- chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednonožne o 180°; ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo.

Moderná gymnastika dievčatá – švihadlo, lopta, šatka:

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavo nožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmitanie; hádzanie a chytanie,

lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie, šatka (závoj) – oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie.

- Zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- mať vytvorený trvalý pozitívny vzťah ku gymnastickým športom, ako predpokladu pre ich celoživotný záujem,
- preukázať kladný postoj k účelnému zameraniu využitia voľného času, k udržaniu fyzického a psychického zdravia,
- preukázať pozitívny postoj k telovýchovnému a športovému procesu, s kladnou motiváciou k súťaženiu v rámci pretekov,
- mať vyformované estetické cítenie pri formovaní telesných proporcií a kultivovaného prejavu osobnosti žiaka,
- pestovať pozitívne spoločenské vzťahy medzi ľuďmi všetkých vekových kategórií,
- využívať bohatý cvičebný obsah gymnastických športov na dosiahnutie pohybovej výkonnosti, zdravotne orientovanej zdatnosti, pozitívnych psychických, emocionálnych a estetických pocitov,
- prejavíť pozitívny postoj k správneho životného štýlu so snahou o sebazdokonaľovanie, práceschopnosť, húževnatosť, disciplínu, zdravé sebavedomie,
- prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu, zásady fair-play,
- reálne prijímať víťazstvá a prehry v športovej súťaži i v spoločenskom prostredí.

Športové hry

KOMPETENCIA

Žiak vo vybraných športových hrách dosahuje takú úroveň osvojenia herných činností jednotlivca, herných kombinácií a systémov, že je schopný hrať stretnutie podľa pravidiel.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- systematika herných činností, základná terminológia,
- technika herných činností jednotlivca,
- herné kombinácie a herné systémy,
- herný výkon v športových hrách, hodnotenie športového výkonu,
- funkcie hráčov na jednotlivých postoch,
- základné pravidlá vybraných športových hier,
- organizácia jednoduchej súťaže v športových hrách (rozhodcovia, časomerači, zapisovatelia, pozorovatelia a pod.)
- zásady fair-play.

Na základe týchto a ďalších vedomostí možno u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- kondičná príprava, základné kondičné a koordinačné schopnosti,
- popísať a prakticky ukázať správnu techniku herných činností jednotlivca:
basketbal – prihrávka jednou rukou od pleca, dribling, strelba zhora z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou.

futbal – prihrávka, tlmenie lopty, strel'ba, dribling, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou.

hádzaná - prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom, dribling, strel'ba zhora z miesta, skokom do bránkoviška, obsadzovanie útočníka bez lopty s loptou.

volejbal – odbitie horné na mieste, po pohybe, nad seba, pred seba, odbitie pod uhlom, spodné podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka nad seba.

Iné vyučované športové hry,

- plniť úlohy (funkcie) súvisiace s realizáciou hry v stretnutí: hráčske funkcie, funkcie rozhodcov, jednoduché organizačné funkcie,
- efektívne plniť taktické úlohy družstva v hre (stretnutí),
- poznať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré pôsobia na rozvoj kondičnej pripravenosti pre dané športové hry.

Plávanie

- vyučované kurzovou formou

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- prejavovať trvalý pozitívny vzťah k športovým hrám ako predkladu na ich celoživotné uplatňovanie v individuálnej pohybovej aktivite,
- súťažením v športových hrách preukázať pozitívny postoj k telovýchovnému procesu
- mať pozitívny vzťah k spoluhráčom i k súperovi,
- dodržiavať prijaté normy a pravidlá,
- dodržiavať zásady fair-play,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie, húževnatosť, statočnosť, vytrvalosť,
- mať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti,
- vedieť zvíťaziť a prijať prehru v športovom stretnutí i v živote, uznať kvality súpera.

PLÁVANIE (zaradené v 5. ročníku)

- vyučované kurzovou formou

SEZÓNNE ČINNOSTI (zjazdové lyžovanie – zaradené v 7. ročníku)

- vyučované kurzovou formou

Metodicko-organizačné pokyny na vyučovanie tematických celkov

Základný tematický celok

Poznatky z telesnej kultúry sú v učebných osnovách zaradené ako samostatný TC (všeobecné poznatky) a aj v každom tematickom celku (špecifické poznatky). Nie sú obsahom samostatných teoretických vyučovacích hodín, ale sú zakomponované podľa aktuálnosti do jednotlivých vyučovacích hodín.

Všeobecná gymnastika tvorí pohybový základ pre každú vyučovaciu hodinu. Všetky jej súčasti sa vyučujú priebežne.

Atletika sa do vyučovania zaraďuje v odporúčanom časovom rozvrhu s rozčlenením učiva do dvoch TC v jeseni a na jar. Na jej vyučovanie treba využívať predovšetkým vonkajšie a prírodné prostredie.

Základy gymnastických športov (športová gymnastika a moderná gymnastika) sa vyučujú vo všetkých ročníkoch. Modernú gymnastiku sa vyučuje iba v skupinách dievčat.

Športové hry - basketbal, futbal, hádzaná, volejbal.

Športové hry vyučujeme tak, aby sa žiaci v priebehu základnej školy zoznámili so všetkými uvedenými športovými hrami. Hodiny telesnej výchovy sa v TC Športové hry rozdeľujú na **nácvičné, opakovacie a zdokonaľovacie a na hodiny určené na zápasy**.

Plávanie organizujeme formou kurzu v 5.ročníku. Tematický celok – podľa podmienok má rozsah 10 vyučovacích hodín.

Na začiatku a na konci tematického celku sa overuje plavecká výkonnosť.

Vo vstupnom teste sa zisťuje plavecká zručnosť žiakov v osvojenom plaveckom spôsobe, prípadne v druhom plaveckom spôsobe.

Vyučovaný plavecký spôsob zvolíme podľa lepšej úrovne práce dolných končatín v splývavej polohe (prsia, kraul).

Počas celého výcviku je potrebné klásť dôraz na dýchanie.

Na každej vyučovacej hodine je potrebné venovať pozornosť nácviku i zdokonaľovaniu plaveckých spôsobov.

Do každej vyučovacej hodiny je potrebné zaradiť krátke teoretické vstupy učiteľa, ktorých obsahom sú poznatky o vyučovanej problematike doplnené o poznatky o bezpečnosti a zdravotnom vplyve plávania.

Hodnotenie v sa vykoná na základe porovnania vstupných a výsledných testov plaveckých zručností.

Do sezónnych činností je zaradené zjazdové lyžovanie a cvičenia v prírode, ktoré je súčasťou základného učiva v predmete telesná a športová výchova na základných školách. Uskutočňuje sa formou lyžiarskeho výcviku na zjazdových lyžiach. Lyžiarsky výcvik žiakov sa organizuje ako lyžiarsky výcvik s dennou dochádzkou alebo formou lyžiarskeho zjazdu.

Lyžovanie sa môže organizovať formou 5 - 7-denných lyžiarskych kurzov (zjazdov) podľa samostatných smerníc.

Obsahom sa lyžiarsky výcvik zameriava na zvládnutie základných pohybových štruktúr a špeciálnych pohybových zručností v zodpovedajúcich terénnych a snehových podmienkach, na rozvoj základných pohybových schopností, na osvojovanie určených poznatkov.

Zvládnutie obsahu učiva napomáha celkovému telesnému rozvoju a zvyšovaniu všeobecnej pohybovej výkonnosti žiakov, napomáha osvojovaniu nových poznatkov a je veľmi účinným prostriedkom na výchovné pôsobenie. Výraznými činiteľmi pri lyžiarskom výcviku sú aj špecifické prostriedky, najmä zimné prostredie a premenlivosť prírodného prostredia.

Cvičenia v prírode sa organizujú v rozsahu štyroch hodín v 5. a 6. ročníku a v rozsahu päť hodín v 7. a 9. ročníku. Pri činnosti mimo areál školy je potrebné zabezpečiť predpísaný počet učiteľov. Pri presunoch na miesta cvičenia na bicykloch a pri jazde na bicykloch v podmienkach cestnej premávky v rámci cvičenia sa odporúča spolupracovať s miestnym orgánom Policajného zboru. Za cvičenia v prírode sa nepovažujú výlety s prevažne kultúrnou poznávacou činnosťou, ani osobitnou smernicou určené celoškolské cvičenia zamerané na precvičovanie učiva "Ochrana života a zdravia".

Všeobecnú pohybovú výkonnosť a telesný rozvoj kontrolujeme a hodnotíme v závere každého školského roka, okrem 5. ročníka, kedy sa koná aj na jeho začiatku ako vstupná kontrola a hodnotenie.

Testovanie všeobecnej pohybovej výkonnosti slúži aj na posúdenie jej aktuálneho stavu v priebehu štúdia na 2. stupni základnej školy.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie

a systémy,

- vedieť pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vedieť vysvetliť základné pravidlá vybraných športových hier,
- vedieť zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie (vlastné, aj skupinu spolužiakov) pred hrou, resp. stretnutím,
- vykonávať funkciu rozhodcu (pomocného rozhodcu), zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru (stretnutie) a v záujmovej forme športových hier a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva,
- vedieť posúdiť reálnu hodnotu svojho individuálneho športového výkonu a aj výkonu svojho družstva.

Termíny kontroly a hodnotenia všeobecnej pohybovej výkonnosti:

1. 5. ročník ZŠ - začiatok školského roka (vstupné testovanie)
2. 5. ročník ZŠ - koniec školského roka
3. 6. ročník ZŠ - koniec školského roka
4. 7. ročník ZŠ - koniec školského roka
5. 8. ročník ZŠ - koniec školského roka
6. 9. ročník ZŠ - koniec školského roka, výstupný test

Hodnotenie vykonávame za pomoci tabuliek modifikovaných podľa MORAVCA et. al. (1996, 1990)

Testy chlapci a dievčatá	Chlapci			Dievčatá		
	A	B	C	A	B	C
1. Člnkový beh 10 x 5 m (s)	26	21	16	28	23	18
2. Skok do diaľky z miesta (cm)	135	185	235	110	150	190
3. Ľah – sed (počet za 30 sekúnd)	28	39	50	20	31	40
4.a) Beh za 12 minút (m)	1580	2210	2840	1310	1830	2350
4.b) Člnkový vytrvalostný beh (počet 20 m úsekov) - test je alternatívou testu behu za 12 minút						
5. Výdrž v zhybe (sekúnd)	22	30	38	9	13	17

Legenda:

- A = minimálny základný štandard
- B = priemerný štandard
- C = nadpriemerný štandard

6.8.1.6 Spôsob a kritériá hodnotenia

Predmet telesná výchova je klasifikovaný známku 1-5, hodnotenie prebieha priebežne na základe dosiahnutých výkonov v jednotlivých športových činnostiach. Pri hodnotení sa prihliada na žiakove fyzické možnosti a dispozície.

6.8.1.7 Prierezové témy

Regionálna výchova :

- interpretačné umenie (ľudové hudba, piesne, tance, hry),
- spoločenské praktiky, zvyky,
- rituály a slávnostné udalosti,
- folklórne tradície ,
- ľudové piesne a tance,
- náučné chodníky v regióne.

Environmentálna výchova:

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Dopravná výchova

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

6.8.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- Interný dokument školy

6.8.1.9 Učebné zdroje

Telesná výchova ISCED 1; Telesná a športová výchova ISCED 2,3	Učebné zdroje + metodické pokyny Odporúčaná základná študijná literatúra pre učiteľov telesnej a športovej výchovy na základných a stredných školách
Telesná výchova ISCED 1	Sivák J. a kol.: Metodická príručka – Telesná výchova pre prvý stupeň ZŠ, vydalo SPN 1998, ISBN 80-08-02705-3
Telesná a športová výchova ISCED 1,2	Šimonek J. a kol.: Metodika telesnej výchovy pre stredné odborné školy, vydalo SPN 2004, ISBN 80-10-00380-8
Telesná a športová výchova ISCED 2,3	Kolektív: Didaktika školskej telesnej výchovy, vydalo FTVŠ UK 2001, ISBN 80-968252-5-9
Telesná a športová výchova ISCED 1,2,3	Metodiky a pravidlá jednotlivých športov – vydavateľstvá športovej literatúry; vysokoškolské študijne texty vydané na FTVŠ UK a jednotlivých katedrách telesnej výchovy na PF.

7 Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím – VARIANT A

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumieť sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

7.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

7.3 Profil absolventa

Kľúčové kompetencie sú viacúčelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážené rozvíjajú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):**

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,

– má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učením,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),

- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

7.4 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VECNÉ UČENIE
	VLASTIVEDA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
	SVET PRÁCE
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	HUDOBNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ VÝCHOVA

7.5 Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Dieťa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s odloženou povinnou školskou dochádzkou sa môže vzdelávať v prípravnom ročníku, po absolvovaní ktorého môže žiak pokračovať v primárnom vzdelávaní na takom type školy, pre ktorý má predpoklady.
- Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálo-technické a priestorové vybavenie školy.
- V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.
- Žiakovi s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- a) v špeciálnych základných školách,
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole,
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Dĺžka výchovy a vzdelávania

Špeciálna základná škola - variant A má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Podmienky prijímania

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

7.6 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy špeciálna základná škola pre žiakov s mentálnym postihnutím – variant A nemá.

7.7 Učebné plány

Tabuľka s počtom hodín v jednotlivých predmetoch a ročníkoch je umiestnená v kapitole 4.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok,

blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods. 14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).

3. V prípravnom a 1. ročníku vyučovacia hodina predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je delená.
4. V 5. až 9. ročníku sú vyučovacie hodiny predmetov: pracovné vyučovanie, informatická výchova a telesná výchova delené.
5. Predmety s časovou dotáciou 0,5 hodiny týždenne je možné vyučovať ako jednogodinové každý druhý týždeň alebo ich spojiť blokovo vyučbou.
6. Predmety pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
7. Predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
8. Pri vyučovaní predmetu informatická výchova delíme triedu na skupiny tak, aby pri jednom počítači sedel jeden žiak.
9. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú v skupinách.

7.8 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky alebo vyučovací jazyk národnostných menšín.

7.9 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania

Triedu možno zriadiť pre najmenej štyroch žiakov. Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím (SZŠ - variant A) sa ustanovuje takto: prípravný a prvý ročník 6 žiakov, druhý ročník až piaty ročník 8 žiakov, šiesty ročník až deviaty ročník 10 žiakov. Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

7.10 Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

7.11 Povinné personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci

- splňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Školský logopéd

- logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Školský logopéd vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy.

Školský psychológ

- vykonáva odborné činnosti v rámci psychologickkej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia.

7.12 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

Dôležitou podmienkou pre uskutočňovanie štátneho vzdelávacieho programu je primerané materiálno-technické a priestorové vybavenie školy

- učebne (triedy) vybavené viacúčelovým nastaviteľným (rastúcim) nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania,
- učebne pre jednotlivé vzdelávacie oblasti (predmety) vybavené špeciálnym nábytkom, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi,
- učebňa pre informatickú výchovu vybavenú počítačmi s príslušným programovým vybavením a prídavnými zariadeniami, komputeroizovaný študijno-informačný systém,
- špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
- bezpodnetová miestnosť,
- priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním,
- priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok,
- knižnica pre žiakov a učiteľov,
- priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu,
- priestory pre hromadné stretávanie sa žiakov celej školy alebo tried, učiteľov a rodičov,
- priestory pre spoločné stravovanie rešpektujúce hygienické normy,

- priestory pre vedenie školy a potrebných nepedagogických pracovníkov (miestnosť riaditeľa, zástupcu, hospodára, výchovného poradcu, školského psychológa a pod.), so zodpovedajúcim technickým vybavením a nábytkom,
- miestnosť pre uskladnenie učebníc, archív,
- priestory pre odkladanie odevov a obuvi (šatne),
- spoločné priestory pre hygienu, vrátane WC, žiakov a žiačky, učiteľov a učiteľky vybavené dávkovačmi pre tekuté mydlo, zásobník s dezinfekčným prostriedkom a zásobníkmi pre jednorazové utierky,
- ďalšie pomocné priestory pre zaistenie chodu školy.

7.13 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

- vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov
  - prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až deviatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín,
  - vyučovacia hodina trvá 45 minút, poslednú vyučovaciu hodinu možno skrátiť na 40 minút,
- s prihliadnutím na osobitosti žiakov môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami,

Pri zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 24 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.

- 1) pri kúpaní a pri plaveckom výcviku je v jednej skupine najviac päť žiakov,
- 2) pri lyžiarskom výcviku má jeden inštruktor v skupine najviac osem žiakov,
- 3) pri školskom výlete je počet žiakov v skupine rovnaký alebo nižší ako počet žiakov v triede, ak je počet žiakov v skupine pri školskom výlete vyšší ako počet žiakov v triede, riaditeľ školy zabezpečí účasť ďalšej poučenej plnoletej osoby.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrovanie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárnicky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

8 Učebné osnovy pre žiakov s ľahkým mentálnym postihom - ISCED 1**8.1 Jazyk a komunikácia****8.1.1 Slovenský jazyk a literatúra****8.1.1.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet	ŠVP	8	8	8	7	6,5	6,5	5	5	5
Hodín	ŠkVP	8	8	8	8	8	7	5	5	5

8.1.1.2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
KOMUNIKÁCIA A SLOH
ČÍTANIE A LITERATÚRA

V 1. až 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina
- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

8.1.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

Organizačné formy vyučovania

- skupinové, projektové
- diferencované vyučovanie
- návšteva knižnice, besedy
- zážitkové, metódy hrania rol
- dialóg, diskusia
- improvizácia, prezentácia
- vyučovacie bloky

Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

V oblasti osvojovania a rozvíjania jazykových zručností využívame metódy, ktoré sú prispôsobené chápanosti detí, vychádzame zo stupňa postihnutia s prihliadnutím na individuálne osobitosti žiaka. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využívame metódy:

- metódu viacnásobného opakovania informácie,
- metódu nadmerného zvýraznenia informácie,
- metódu sprostredkovania pohybom (rúk, mimikou a pod.),
- metódu multimediálnej komunikácie,
- lingvomotorickú metódu – pôsobí motivačne, spája verbálne, hudobné a zmyslovo-pohybové prvky vyučovania, rozvíja zrakovú, sluchovú a pohybovú pamäť žiaka, spĺňa požiadavky sústavného rozvoja aktívnej a tvorivej komunikatívnej činnosti žiakov.

8.1.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,

- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozna problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,

- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Ciele predmetu v prvom ročníku

Postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová.

Rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemné pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.

Ciele predmetu v druhom ročníku

Opakovať známe písmená z 1. ročníka.

Osvojovať si zručnosť čítať s porozumením jednoduché vety po slovách a jednoduchých hovorených taktoch.

Naučiť žiakov písať tie písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia čítať.

Ciele predmetu v tretom ročníku

Vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová, osvojiť si ostatné písmená abecedy.

Obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania, dbať na kultúru rečového prejavu žiakov.

Ciele predmetu vo štvrtom ročníku

Poznávať vetu ako jazykový celok.

Vedieť rozoznávať druhy viet.

Poznávať slová rovnakého a opačného významu.

Vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová.

Vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky.

Cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety.

Cvičiť sa v tvorbe jednoduchých ústnych jazykových prejavov.

Ciele predmetu v piatom ročníku

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a

zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach, poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m.

Poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo.

Rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať.

Ústne tvoriť vety s danými slovami.

Písomne dopĺňať a obmieňať vety.

Cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

Ciele predmetu v šiestom ročníku

Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová.

Naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi.

Dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien.

V mužskom rode rozlišovať životnosť.

Poznávať slovesá v prítomnom čase.

Poznávať predložky a osobné zámená.

Cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a podobne).

Cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych textov, rozpráváním a opisom.

Cvičiť sa vo formách spoločenského styku.

Ciele predmetu v siedmom ročníku

Oboznámiť žiakov so stavbou slov.

Správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami.

Utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova.

Pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená.

Poznávať minulý a budúci čas slovies.

Poznávať prídavné mená.

Cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

Ciele predmetu v ôsmom ročníku

Docvičovať a utvrďovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách.

Poznávať prídavné mená tvrdého a mäkkého zakončenia, osvojovať si ich pravopis.

Poznávať číslovky.

Oboznámiť sa s písaním základných, radových a zložených čísloviek.

Cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

Ciele predmetu v deviatom ročníku

Docvičovať a utvrďovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách.

Precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien.

Upevniť si pravopis slovies, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe.

Osvojiť si ústne a písomné vykanie.

Učiť sa vyplňať úradné tlačivá.

Cvičiť sa v kompozícii a štylizácii.

Osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

8.1.1.5. Obsah predmetu

1. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Pri výcviku písania sa vytvárajú potrebné hygienické pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom a dbať na úhľadnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú.

Nácvik písania

- Cviky na prípravné písanie nepodopretou rukou.
- Správne držanie ruky – čmáranie rudkou, kriedou, fixkou, progresom.
- Dotyky, voľné čmáranie a krúženie, oblúky.
- Nacvičuje sa držanie ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen.

Využitie týchto prvkov na nácvik písania písmen.

Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať.

Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní.

Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.

Prepis slabík a slov z tlačeného do písaného písma.

Diktát písmen a slabík.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania.

Poznávanie samohlások a, e, i, o, u, y a príslušných malých a veľkých písmen.

Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások.

Poznávanie a čítanie spoluhlások m, M, I, L, v, V, t, T, p, P, j, J.

Nácvik čítania otvorených a zatvorených slabík s osvojeným písmenom.

Čítanie a výslovnosť mäkkých slabík le, li, te, ti, ne, ni, de, di.

Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä z otvorených slabík.

Čítanie jednoduchých viet. Čítanie písaného písma.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy v 1.ročníku je predovšetkým výchova pozorného detského poslucháča. Žiaci sa učia počúvať a pokúšajú sa rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky založené na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov.

Učia sa počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšajú sa ho dramatizovať, prípadne ilustrovať.

Učia sa memorovať jednoduché rečňovanky. Tieto zručnosti si žiaci osvojujú

- pri počúvaní ukážok z literatúry pre deti zo zvukových nahrávok,
- pri sledovaní videoprogramov,
- sledovanie bábkových hier (v triede a z televízneho vysielania).

Príležitostné návštevy detských bábkových divadiel. Pokus o dramatizáciu s aplikáciami, plošnými bábkami, s maňuškami a podobne.

Nácvik a memorovanie jednoduchých básničiek, rečňovaniek a vyčítaniek od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Anđel; J. Turan; F. Hrubín a iní).

Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní).

Obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).

V 1. ročníku je slovenskému jazyku venovaných 8 hodín týždenne, 264 ročne.

2. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie – 2 hodiny týždenne

Vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi.

Naučiť sa písať písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia písať.

S ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci oboznámia, nemusia ich dokonale zvládnuť.

Písanie slabík a slov.

Nacvičovanie písmen v poradí podľa postupu v čítaní.

Cvičenia na písanie:

1. prvky písaných písmen,
2. písané písmená,
3. spájanie písmen do slabík,
4. odpisovanie písaného písma,
5. prepisovanie slabík a slov,
6. písanie krátkych viet,
7. písanie slabík a jednoduchých slov podľa diktátu.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania – 5 hodín týždenne

Poznávanie a čítanie spoluhlások s,S, n,N, d,D, z,Z, b,B, h,H, k,K, š,Š, c,C, r,R, č,Č, ž,Ž, ď,Ď, ť,Ť, ň,Ň, ľ,Ľ.

Čítanie písanej abecedy.

Rozvíjanie fonetického sluchu.

Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov, zložených z otvorených slabík (typu mama, veselo).

Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu les.

Čítanie zatvorených slabík a dvojslabičných slov, ktoré majú zatvorenú slabiku na začiatku alebo na konci.

Automatizácia čítania niektorých dvojslabičných slov ako celkov viazaných slabikovaním.

Čítanie vety s jednoduchou skladbou a slovníkom, ktoré sú obsahom primerané schopnostiam žiakov.

Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova – 1 hodina týždenne

Cieľom literárnej výchovy je približovať deťom literatúru, vyvolávať pocit radosti pri počúvaní rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat, pri memorovaní detských rečňovaniek a vyčítaniek, pri sledovaní bábkových scénok, počúvaní vybraných zvukových nahrávok a sledovaní videoprogramov.

Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

Viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii primeraných literárnych diel.
Prebúdať u žiakov záujem o poznávanie kníh.
Všímať si osoby vystupujúce v rozprávkach, poviedkach, rozlišovať hlavnú postavu (hrdinu), vyvolávať v deťoch predstavu miesta a času deja.
Navštíviť počas roka aspoň dve detské filmové alebo divadelné predstavenia.
Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú počúvaním ukážok z literatúry pre deti a mládež.
Recitovať rečovanky a krátke básne od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. M. Ďuríčková, J. Anđel, J. Navrátil, J. Čapek, J. Hála, Povedačky, Rapotanky).
Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky od autorov detskej literatúry (napr. M. Rázusová-Martáková, J. Pavlovič, J. Čapek, L.N.Tolstoj, M. Lukešová).
Počúvať rozprávanie o deťoch a zvieratkách (M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová).
Obrázkové knihy (V. Machaj, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová).
V 2. ročníku je slovenskému jazyku venovaných 8 hodín týždenne, 264 ročne.

3.ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy.
Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píšú tak, ako sa vyslovujú.
Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní.
Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov.
Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom.
Odpisovanie písaného písma.
Prepisovanie tlačeného textu.
Písanie slov a viet podľa diktátu.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlasok ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ř, í.
Čítanie písanej abecedy.
Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách.
Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov.
Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase.
Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.
Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuríčková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel).

Rozprávky (napr. M. Ďuríčková, J. Pavlovič, B. Němcová)

V 3. ročníku je slovenskému jazyku venovaných 8 hodín týždenne, 264 ročne.

4.ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky.

Rozlišovanie oznamovacej a opytovacej vety.

Rozlišovanie slov vo vete.

Usporiadanie známych slov do významových okruhov.

Slová rovnakého a opačného významu.

Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov.

Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozlišovanie hlásky a písmena.

Rozlišovanie malých a veľkých písmen.

Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások.

Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch).

Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie.

Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások.

Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach.

Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Písanie

Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslic.

Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm.

Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm.

Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäkčeňom.

Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami.

Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných (*e – l, v – V, c – C, č – Č, ch – Ch, o – O, z – Z, ž – Ž*).

Precvičovanie spájania písmen *o, v, b* s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami *e, r, z*).

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety.

Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet.

Dopĺňanie vhodného slova do vety.

Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov.

Odpovede na otázky

Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky.

Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov.

Opis

Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy).

Formy spoločenského styku

Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželaní.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania

Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením. Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie. Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte. Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Literárna výchova

Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom.

Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou.

Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách. Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok.

Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu. Praktické rozlišovanie verša od prózy. Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábkový maňuš, divadelné predstavenie, filmové predstavenie.

Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F.

Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršák, C. Janczarski).

Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Gauberová, R. Moric).

Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.

Vo 4.ročníku je slovenskému jazyku a literatúre venovaných 8 hod. týždenne, 264 hod. ročne.

5.ročník**JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA**Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.

Podstatné mená – rod a číslo.

Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie

V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby.

Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.

Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania.

Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich).
Odpovede na otázky.

Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov. Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukcia kratších textov.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.

Opis

Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).

Formy spoločenského styku.

Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísať pozdrav a blahoželania na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústredzovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu). Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk. Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti. Rozširovanie slovného zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovat obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami -hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.

S pomocou učiteľa reprodukovat, prípadne dramatizovat dej rozprávky alebo poviedky. Rozprávat príbeh hlavnej postavy a hodnotit jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovat reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.

Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povest, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.

Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).

Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-Martáková a iní).

Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).

Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

V 5. ročníku je slovenskému jazyku venovaných 8 hodín týždenne, 264 ročne.

6.ročník**JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA**Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie ustálených radov vybraných slov.

Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekvencovanejších príbuzných slovách.

Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu.

Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSČ, v Detskej encyklopédii a pod.).

Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove.

Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu.

Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu.

Zmena tvaru podstatných mien.

Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami.

Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom.

Poznávanie slovies v prítomnom čase.

Časovanie slovies v prítomnom čase.

Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla.

Poznávanie slovies v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis).

Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.)

Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovies.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Obmieňanie slov vo vete.

Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede na jednoduché otázky.

Reprodukcia

Reprodukcie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa.

Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.

Opis

Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy.

Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu.

Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok.

Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželaní.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu.

Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova

Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok.

Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela.

Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania).

Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe.

Poézia od detských autorov (napr. L. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic).

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak).

Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, L. Ondrejov, D. Štubňa-Zámotský, Ezop).

Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko).

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

V 6. ročníku je slovenskému jazyku venovaných 7 hodín týždenne, 231 ročne.

7.ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Podstatné mená

Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie slovotvorného základu.

Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vy-
Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla.

Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien.

Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča, žena, ulica, dľaň, kosť.

Pravopis podstatných mien.

Prídavné mená

Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku.

Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien.

Slovesá

Poznávanie sloviess v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase.

Časovanie sloviess.

Pomocné sloveso byť.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov. Nácvič výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien.

Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede žiakov na otázky, ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia.

Reprodukcia

Žiaci reprodukujú čítankové texty.

Rozprávanie

Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov.

Kolektívne zostavovanie osnovy príbehu a rozprávanie podľa osnovy.

Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver.

Opis

Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovných postupov.

Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku.

Formy spoločenského styku

Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky.

Telefonovanie, vyplňanie telegramu (oznámenie, blahoželanie, sústrast').

Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne a s porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých. Rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie.

Literárna výchova

Žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce, jej potrebu a celospoločenský význam.

Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.

V 7. ročníku je slovenskému jazyku venovaných 5 hodín týždenne, 165 ročne.

8.ročník**JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA**

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Podstatné mená

Skloňovanie podstatných mien mužského rodu.

Skloňovanie podstatných mien ženského rodu.

Skloňovanie podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Vlastnostné prídavné mená.

Pravidelné stupňovanie prídavných mien.

Skloňovanie prídavných mien tvrdého zakončenia.

Skloňovanie prídavných mien mäkkého zakončenia.

Zámená

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Minulý čas sloviess.

Oznamovací a rozkazovací spôsob sloviess.

Číslovky

Základné číslovky a ich písanie.

Zložené číslovky a ich písanie.

Radové číslovky a ich písanie.

Skladba

Holá veta.

Rozvitá veta.

Zložená veta – súvetie.

KOMUNIKÁCIA A SLOH*Štylizácia a kompozícia:*

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy.

Opis

Opis predmetu, obrázka, osoby, krajiny, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Písanie listu rodičom, listu s poďakovaním, s blahoželaním. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky.

Požiadanie – prosba, rozkaz, poďakovanie.

Ospravedlnenie.

Oslovenie a predstavenie sa.

Vyplňanie jednoduchého dotazníka.

Životopis.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania

Plynulé čítanie s porozumením. Používanie vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Pestovanie kultúry reči žiakov.

Literárna výchova

Zhrnutie poznatkov žiakov o literatúre.

Orientácia v prečítanom literárnom diele, v deji, v postavách a prostredí.

Reprodukcia obsahu.

Rozvíjanie záujmu žiakov o mimoškolské čítanie, knihy, časopisy, noviny.

Porozumenie pojmom poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie pre deti M. Rúfusa, Š. Žáryho, J. Kostru, J. Smreka, V. Reisela, J. Navrátila Ľ. Feldeka, Š. Moravčíka a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. R. Smatanová, J. Červenková, K. Jarunková, V. Šikula, A. Marschall, K. Jarunková, M. Jančová, J. Tužinský, Max von der Grün.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Arthur, J. Swift, J. Verne, J. London, M. Twain, J. Curwood.

Povesti a historická próza: napr. Ľ. Zúbek: Moja Bratislava; Š. Moravčík: Záhorácke povesti, V. Ferko: Tisíc násobný dukát a iné.

Náučná literatúra: napr. Veľká kniha otázok a odpovedí, L. Švihran: 1000 plus 1 slovenských naj, C. Varleyová-I. Milesová: Zemepisná encyklopédia, H. Škodová – E. Škoda: Už viem prečo, T. Šípöcz: Ako je to možné?, C. Valšík: Farebná detektívka.

Ukážky divadelných hier: napr. J. G. Tajovský: Ženský zákon; J. Zeyer: Radúz a Mahuliena a iné.

V 8. ročníku je slovenskému jazyku a literatúre venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

9.ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Predložky

Písanie predložiek.

Predložky a pádové otázky.

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien.

Pravopis životných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis podstatných mien ženského rodu.

Pravopis podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien.

Pravopis vlastnostných prídavných mien.

Privlastňovacie prídavné mená.

Zámená

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Zámená

Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky. Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis

Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželanie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných.

Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:

oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

V 9. ročníku je slovenskému jazyku a literatúre venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín

PROCES

1.ročník

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov. Pozorovaním okolitej skutočnosti a jej znázornenia na obrázkoch žiaci poznávajú a pomenúvajú predmety a činnosti. Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania sa zlepšuje schopnosť žiakov diferencovane vnímať zvuky. Žiaci poznávajú, pomenúvajú, porovnávajú a rozlišujú veľkosť, farbu, tvar, vôňu a chuť predmetov. Učia sa zameriavať svoju pozornosť podľa inštrukcie učiteľa postrehnúť rozdiely, zmeny, vzťahy a časovú následnosť.

Nacvičuje sa vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovávanie predmetov a javov sa prechádza k nácviku vecných formulácií, predovšetkým jednoduchých viet. Nacvičujú sa pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie, ospravedlnenie.

Sústavne sa pestuje výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdza sa vlastné úsilie žiakov o zreteľnú, dobre počuteľnú a zrozumiteľnú reč.

Na začiatkové čítanie a na postupné osvojovanie čitateľských návykov treba pripravovať žiakov hrou a špeciálnymi cvičeniami. Rozvíja sa sluchové a zrakové vnímanie. Cvičí sa sledovanie obrázkov zľava doprava, orientácia v riadku. Členenie krátkych viet na slová. Sluchová analýza a syntéza slov.

Pri nácviku písania vychádzame z detských hier a motivovaných prípravných cvikov.

2.ročník

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov.

Počas celého školského roka systematicky viesť žiakov k vyjadrovaniu osobných a spoločenských zážitkov a skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Učiť žiakov odpovedať na otázky, stručne oznamovať správy, formulovať želanie, prosbu, poďakovanie, blahoželanie.

Opísať jednoduché známe činnosti, osoby, zvieratá, veci z domáceho, školského i mimoškolského prostredia.

Ďalej spresňovať správnu výslovnosť žiakov.

Učiť žiakov členiť krátke jazykové prejavy na vety, slová a slabiky.

3.ročník

Pokračujeme vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Postupne nacvičujeme čítanie niektorých slov rôzneho slabikového zloženia ako celkov viazaným slabikovaním.

Pri písaní v potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Nacvičujeme akustickú a optickú analýzu a syntézu slov a slabík.

Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní, odpisovaní a prepisovaní z knihy. Vedeť žiakov k sebakontrolu textu.

Dbáme na úpravu písaného textu (umiestnenie nadpisu, tvorenie odsekov, okraje papiera).

4.ročník

V písaní žiaci spresňujú tvary písmen a číslic, zachovávajú rovnakú veľkosť, odporúča sa jednotný sklon písma 75 stupňov. Učia sa správne spájaniu písmen.

Postupuje sa podľa tvarových skupín písmen a číslic:

1. l, ľ, í, e, é, b, f, h, k, d, ď, t, ť, číslice 1,4
2. U, u, ú, (ü), i, í, r, ř, n, ň, m, V, v, y, ý, (W, w, X, x)
3. C, c, Č, č, E, Ch, ch, číslica 6

4. O, Ó, o, ó, ô, (ö), a, á, ä, d, d', dz, dž, číslice 0, 9
5. j, p, g, G, y, ý, (Q, q)
6. I, J, H, K, (X, x), číslice 8, 4
7. P, B, R, (Ř), T, Ě, F, číslice 3, 5, 8
8. S, s, Š, š, L, Ľ, D, Ď, Dz, Dž, Z, z, Ž, ž, číslice 2, 7
9. A, N, Ň, M
10. . : , ; , , , ! ? - = + ( )

Písmená v zátvorkách sa nacvičujú len podľa potreby (ak sa vyskytujú v menách žiakov, v miestnych názvoch).

V čítaní venujeme zvýšenú pozornosť a individuálnu starostlivosť žiakom s chybami reči.

Pri čítaní ukážok sa zameriavame na poéziu detských hier a zábav, prírodu a ľudí v premene ročných období, na krásu ľudských vzťahov a kladných ľudských vlastností.

5. ročník

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do

učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia.

Literatúra odporúčaná na čítanie v 5.ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete. Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú pri čítaní a počúvaní ukážok z týchto kníh literatúry pre deti a mládež.

6.ročník

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Gramatické učivo sa zameriava na pravopisný výcvik.

Literatúra odporúčaná v 6. ročníku ukazuje krásu prírody a život detí v súčasnosti i v minulosti.

Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a k dobru.

Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Čítaním náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode, spoločnosti a človeku.

7.ročník

Žiaci reprodukovujú texty na čítanie a v dramatizácii krátkych textov vedia použiť aj priamu reč. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť hovorenému prejavu žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno – sémantické a štylizačné cvičenia. Osvojované učivo sa zameriava na pravopisný výcvik, v jednoduchých prípadoch sa žiaci učia odôvodňovať i/y.

8.ročník

Žiaci si precvičujú oslovenie, predstavenie sa, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie, privítanie návštevy a rozlúčenie sa. Učia sa vyplniť podľa predtlaču dotazník. Pri čítaní a prednese literárnych ukážok pestujeme kultúru reči žiakov, obohacujeme ich

slovnú zásobu a rozvíjame schopnosť súvisle sa vyjadrovať. Učíme ich porozprávať svoje zážitky zrozumiteľným spôsobom.

9.ročník

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu. Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy.

8.1.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Žiaci budú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1. Slovenský jazyk a literatúra sa klasifikuje známku. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu a diktátov.

8.1.1.7. Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj:

- spolupráca a súťaživosť,
- poznávanie dobrých a zlých stránok,
- vytvoriť si vlastný názor, uplatňovať svoje práva.

Environmentálna výchova:

- ochrana stromov, prírody a zvierat,
- vzťah medzi človekom a životným prostredím,
- starostlivosť o domáce zvieratá, využitie liečivých rastlín,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracovaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracovaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.
- celoročné práca s ilustráciou

Ochrana človeka a zdravia:

- pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu,
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
- správne držanie tela pri rôznych činnostiach,
- disciplína pri práci, ohľaduplnosť,
- správne držanie tela pri rôznych činnostiach,

- disciplína pri práci, ohľaduplnosť.

Mediálna výchova:

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie,
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich,
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu,
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu.

Regionálna výchova:

- poznať rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- poznať miestne a regionálne jazyky.

Multikultúrna výchova

- spoznávanie iných kultúr v rozprávkach
- spoznávať históriu, zvyky, tradície iných kultúr cez príbehy

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- získavanie potrebných informácií
- spracovanie informácií
- schopnosť komunikovať

8.1.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.1.1.9. Učebné zdroje

Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Eva Antolová: Moja kniha 1. – 3. časť

Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Rohovská, Moje čítanie 1. – 3. časť

Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Rohovská, Pracovný zošit 1. – 3. časť

Mgr. Veronika Maňková, Mgr. Demianičová: Čítanka pre 3. ročník ŠZŠ, 1. a 2. časť

Mgr. Veronika Maňková, Mgr. Demianičová: Pracovné listy k čítanke pre 3. ročník ŠZŠ, 2008

Mgr. Anna Demianičová, Mgr. Veronika Maňková: Čítanka pre 4. ročník ŠZŠ, 2010

Mgr. Anna Demianičová, Mgr. Veronika Maňková: Pracovné listy k Čítanke pre 4. ročník ŠZŠ, 2009

PaedDr. Eva Gelányiová, Mgr. Andrea Michalová: Slovenský jazyk pre 4. ročník ŠZŠ, 2008

PaedDr. Eva Gelányiová, Mgr. Andrea Michalová: Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 4. ročník ŠZŠ, 2009

PaedDr. Jana Píšová: Pracovné listy z písania pre 4. ročník ŠZŠ, 2010

Mgr. Eva Brestenská, Mgr. Mária Dobeková: Slovenský jazyk pre 5. ročník ŠZŠ, 2006

Mgr. Eva Brestenská, Mgr. Mária Dobeková: Pracovný zošit pre 5. ročník ŠZŠ, 2006

Mgr. Anna Demianičová: Čítanka pre 5. ročník ŠZŠ, 2009

Mgr. Veronika Maňková: Pracovné listy k čítanke pre 5. ročník ŠZŠ, 2010

Mgr. Jozef Belanský, Mgr. Milena Belanská: Slovenský jazyk pre 6. ročník ŠZŠ, 2006

Mgr. Jozef Belanský, Mgr. Milena Belanská: Pracovný zošit pre 6. ročník ŠZŠ, 2011

PaedDr. Mária Barancová, PhDr. Peter Pavlis, CSc.: Čítanka pre 6. ročník ŠZŠ, 2008

Mgr. Jozef Belanský: Slovenský jazyk pre 7. ročník ŠZŠ, 2009

Mgr. Jozef Belanský: Pracovný zošit pre 7. ročník ŠZŠ, 2009

PaedDr. Mária Barancová, PhDr. Peter Pavlis, CSc.: Čítanka pre 7. ročník ŠZŠ, 2007

Stanislava Batiková: Makovička

Ľudové a umelé rozprávky

Poviedky a príbehy zo života

Výber z poézie pre deti

Nahrávky na elektronických médiách

Detské časopisy (Včielka, Vrabček)

Učebnica, pracovné listy

Leporelá, obrázkové knižky, internet, encyklopédia

Učebnica čítanky, pracovné listy, detské časopisy, PC, dataprojektor, obrázkový materiál, internet, knižnica.

Básničky, rečnovanky a vyčítanky od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Andel; J. Turan; F. Hrubín a iní), krátke rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuričková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní).

Obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).

Mgr. Jozef Belanský: Slovenský jazyk pre 8. roč. ŠZŠ, 2007

Mgr. Jozef Belanský: Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 8. roč. ŠZŠ, 2011

Mgr. Mariana Jomová: Čítanka, 2009

Mgr. Jozef Belanský: Slovenský jazyk pre 9. ročník ŠZŠ, 2011

Mgr. Jozef Belanský: Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 9. ročník ŠZŠ, 2013

8.2 Príroda a spoločnosť**8.2.1 Vecné učenie****8.2.1.1 Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.
Počet	ŠVP	1	1	1
hodín	ŠkVP	2	2	2

8.2.1.2 Charakteristika predmetu

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou.

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy.

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.

Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.).

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

8.2.1.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.2.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu.***Kľúčové kompetencie*****(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,

– hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Ciele

1.ročník

Získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia.

Viesť žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov.

Orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy.

Získať predstavu o ročných obdobiach.

Poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni.

Oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania.

Zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

2.ročník

Získať ďalšie vybrané základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia.

Viesť žiakov naďalej k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov.

Spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy a určovať ich polohu vzhľadom ku škole.

Spresňovať predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach.

Uvedomovať si základné vzťahy v rodine.

Učiť sa o práci dospelých.

Upevňovať si hygienické návyky precvičovať pravidlá kultúrneho správania.

Prehlbovať poznatky žiakov o sviatkoch a pamätných dňoch.

3.ročník

Prehlibnúť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov.

Spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce.

Spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach.

Poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny.

Učiť sa aktívne chrániť prírodu.

Oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých.

Naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

8.2.1.5 Obsah predmetu**1.ročník****Škola a život v škole**Trieda

Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek (vhodné používať, šetriť a uložiť).

Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške.

V škole

Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy.

Bezpečnosť cestnej premávky

Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov).

Príroda

Na jeseň

Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár.

V sade a v záhrade

Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode. Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône.

Na poli

Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov, cukrovej repy.

Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...).

Zvieratá na jeseň

Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie učiteľa, vysielanie rozhlasu a televízie).
Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmelec pre lesnú zver, krmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné.).

Domov a jeho okolie**Doma**

Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci).

Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby).

V okolí domova a školy

Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody kde nakupujeme potraviny.

Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku.

Zima

Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami.
Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a ľadu (zrakom).

Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá.

Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade.

Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie.

Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapáľovaní sviečok.

Starostlivosť o zdravie

Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaním osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC.

Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole. Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy.

Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu.

Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmykľavé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.).

Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a miesto.

Jar

Pozorovanie zmien v prírode (oteplovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc).

Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime. Oboznámenie sa s niektorými typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.). Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať a o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností).

Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami.

Oboznamovanie sa s veľkonočnými tradíciami.

Práca a odpočinok

Deň a jeho časti (ráno, poludnie, večer).

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.

Účelné využívanie voľného času.

Leto

Zmeny v prírode.

Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné prehánky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom).

Pozorovanie odkvitania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré neskôr).

Poznávať rôzne druhy ovocie, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké).
Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia.

Poznať názvy letných mesiacov.

Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.

V 1. ročníku sú vecnému učeniu venované 2 hodiny týždenne, 66 ročne.

2.ročník

Škola a jej širšie okolie

Trieda

Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie.

Určovanie polohy vecí v triede.

Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku.

Rozoznávanie spoločných a osobných vecí.

Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo.

Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa s odchádzajúcim.

V škole

Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov. Návrik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania.

Orientácia v školskej budove.

Šetrenie školského i súkromného majetku.

Okolie školy

Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej).

Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá.

Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy.

Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia.

Návrik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie.

Jeseň

Jesenné dni

Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov slnečný, hmlistý, daždivý.

Pomenovanie jesenných mesiacov.

Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.

V sade, v záhrade a v parku

Rozoznávanie sadu, záhrady a parku.

Zber a spôsob odkladania ovocia.

Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône.

Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov.

Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší.

Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody.

Na poli

Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi. Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín.

Zvieratá na jeseň

Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba).

Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie zásob, vyhľadávanie úkrytov).

Zima

Prišla zima

Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa, stmievanie, rozodnievanie.

Pomenovanie zimných mesiacov.

Poznávanie vlastností snehu a ľadu.

Pozorovanie listnatých stromov v zime.

Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica).

Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch.

Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.

Zvieratá v zime

Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana).

Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat.

Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela).

Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu. Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách.

Rodina a spoločnosť

Doma

Poznávanie zamestnania členov rodiny.

Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti.

Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok.

Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk.

Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.

Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené.

V obchode

Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha. Osvojiť si, čo sa kde nakupuje.

Nácvik správania sa pri nákupe (hra na obchod).

Poznávanie platidiel – mince.

Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.).

Na pošte

Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje.

Poznávanie práce poštového doručovateľa.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste.

Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo vyznačeného priechodu.

Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách).

Bezpečné miesta na hry v lete a v zime.

Starostlivosť o zdravie

Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka, rozvíjať a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie.

Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe.

Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi.

V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania.

Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka).

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby.

Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli.

Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku.

Správanie sa u lekára.

Jar

Prišla jar

Pozorovanie zmien počasia na jar (oteplovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu.

Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime.

Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa.

Pomenovanie jarných mesiacov.

Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov.

Poznávanie niektorých jarných kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosienky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú.

Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy.

Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň).

Jar v záhrade a v sade

Pozorovanie jarných prác v záhrade. Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch.

Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín.

Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím.

Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody.

Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka.

Pozorovanie včiel a ich lietanie do úl'ov.

Práca a odpočinok

Ľudia a veci

Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené.

Oboznamovanie sa s pojmami továreň, dielňa, predajňa.

Práca a odpočinok

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.

Osvojovanie si názvov dní v týždni.

Určovanie časti dňa.

Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín.

Účelné využívanie voľného času.

Leto

Začína sa leto

Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepľuje sa voda).

Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom.

Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody).
Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia.
Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a pod.).
Kalendár prírody v lete. Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov.
Rok a ročné obdobia
Uvedomovanie si striedania ročných období.
Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka.
Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.
Príprava na prázdniny
Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie.
Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie.
Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní.
Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.
V 2. ročníku sú vecnému učeniu venované 2 hodiny týždenne, 66 ročne.

3.ročník

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko). Ústny opis cesty do školy. Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí. Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta. Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca. Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej). Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny. Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka. Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovanie celých hodín a polhodín. Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí. Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období. Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode. Pozorovanie východu a západu slnka. Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh. Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli. Poznávanie rôznych druhov zeleniny. Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik. Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života. Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici. Pohotovostná služba, lekárneň. Pojmy: predpis a lieky. Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti. Ochrana pred nákazou. Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad. Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke. Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek. Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu. Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok). Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú. Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Požiarníci

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar. Hra na obchod (meranie, váženie, platenie). Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €.

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli. Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami. Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov. Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

V 3. ročníku sú vecnému učeniu venované 2 hodiny týždenne, ročne 66 hodín.

PROCES

1.ročník

Žiaci si postupne uvedomujú rozdiel v požiadavkách na správanie pri vyučovaní a cez prestávku, riadia sa nimi. Postupne si osvojujú návyk dodržiavať poriadok, ticho si sadat' a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, upraviť si svoje miesto, udržiavať poriadok v lavici. Pozdravia pri vstupe do triedy, pri odchode postavením sa privítajú prichádzajúceho a rozlúčia sa s odchádzajúcim.

Dodržiajú podľa svojich možností a schopností pravidlá cestnej premávky. Vedia ako sa polícia stará o bezpečnosť chodcov. Vedia, že hrať sa môžu len na miestach vyhradených na hranie, mimo cestnej premávky. Sústavne pozorujú cestnú premávku. Pozorovanie sa sprevádza opakovaným vysvetľovaním zásad cestnej premávky spôsobom primeraným chápaniu žiakov. Získané skúsenosti si žiaci precvičujú a prehlbujú formou pohybových a didaktických hier. Žiaci si osvojujú návyk chodiť po pravej strane chodníka, prípadne po ľavej strane krajnice, či po ľavom okraji cesty. Učia sa orientovať v okolí školy, v mieste bydliska a spoznajú najbezpečnejšiu cestu z domu do školy.

Vedia si pripraviť školské potreby. Rozprávajú o práci, ktorú vedia, alebo ktorú sa učia pravidelne vykonávať.

2.ročník

Žiaci si postupne osvojujú základné spoločenské, pracovné a hygienické návyky. Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí si spresňujú predstavu o roku a ročných obdobiach. Postupným poznávaním prírody a spoločnosti rozlišujú skutočnosť od rozprávkových príbehov. Učia sa o práci dospelých, vedia ju v hre napodobniť, vážiť si prácu dospelých, aj svoju vlastnú prácu. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní. Oboznamujú sa s najdôležitejšími službami pre obyvateľstvo.

Prehľbujú si poznatky o pamätných dňoch. Zúčastňujú sa na oslavách, podieľajú sa na nich primeranou činnosťou. Precvičujú si pravidlá kultúrneho správania.

3.ročník

Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

8.2.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovných listov. Kritéria by mali byť relevantné, zamerané na proces a výsledok. Každé kritérium by malo byť objektívne, zrozumiteľné a malo by zahŕňať určenie kvality.

8.2.1.7 Prierezové témy

Multikultúrna výchova:

- vzťah medzi školou a rodinou,
- poznať históriu, zvyky a tradície iných kultúr.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra:

- moja rodina,
- poznať školu, okolie školy.

Environmentálna výchova:

- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- každé ročné obdobie má svoje čaro.

Ochrana života a zdravia:

- bezpečnosť, opatrnosť pri hrách
- pohybová aktivita – základ zdravého života

Dopravná výchova

- naučiť deti pozorovať svoje okolie
- naučiť žiakov pozorovať svoje okolie
- vedieť odhadnúť situáciu z hľadiska bezpečnosti a podľa toho sa správať na ceste v praktickom živote
- simulovaním rôznych dopravných situácií osvojovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- učiť sa tvoriť projekt
- učiť sa spolupracovať v skupine

Mediálna výchova

- uvedomiť si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť
- využívať vlastné schopnosti v tímovej práci v kolektíve

Osobnostný a sociálny rozvoj

- osvojovať si študijné zručnosti
- zvládať vlastné správanie

8.2.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.2.1.9 Učebné zdroje

Vecné učenie pre 1. až 3. ročník ŠZŠ, 2010

Pracovné listy.

Obrazový materiál.

CD, DVD, filmy.

Omaľovanky, pexeso.

Detské encyklopédie, prírodniny.

Počítačové výučbové programy.

Hygienické potreby.

Dopravné ihrisko.

8.2.2 Vlastiveda**8.2.2.1 Učebný plán**

Ročník		4.	5.	6.
Počet hodín	ŠVP	2	2	3
	ŠkVP	2	2	3

8.2.2.2 Charakteristika predmetu

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny.

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomínáme priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

8.2.2.3 Organizácia vyučovania

Organizačné formy vyučovania budú prispôsobené možnostiam žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Najviac budú využívané: vyučovacia hodina, tematická vychádzka, komplexná exkurzia. Vyučovacia hodina trvá 45 minút, poslednú vyučovaciu hodinu možno skrátiť na 40 minút. Pri teoretickom vyučovaní sa uplatní individuálna, skupinová a frontálna forma učebného procesu s využitím slovných metód - vysvetľovanie, popis, rozprávanie, dialogické – rozhovor, beseda, práca s knihou, názorných metód – pozorovanie, exkurzia, praktických metód - písomné práce, tvorba projektov, grafické práce, didaktické hry, súťaže, tvorba tajničiek, práca s PC a využitie internetu. Okrem tradičných foriem vyučovania sa uplatní aj skupinové kooperatívne vyučovanie.

8.2.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,

- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,

- dokážete odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

Ciele predmetu vo štvrtom ročníku

- Vedieť sa orientovať v školskej budove,
- oboznámiť sa so školským poriadkom,
- upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie,
- vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve,
- oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti,
- poznávať miestnu obec a okolitú krajinu,
- poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

Ciele predmetu v piatom ročníku:

- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

Ciele predmetu v šiestom ročníku:

- Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
- orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
- prehľbiť si poznatky o človeku,

- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a z fyziky.

8.2.2.5 Obsah predmetu

4.ročník

Škola a život v škole

Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte).

Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy.

Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.

Rodina

Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica.

Členovia rodiny. Príbuzný – známy.

Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší.

Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova.

Dátum narodenia, menín.

Príroda v jeseni

Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody.

Jeseň v záhrade a v sade.

Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie.

Zber ovocia – poznať jablňo, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.

Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu.

Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním.

Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok).

Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a kýmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.

Domov, obec

Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny.

Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.

Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine.

Vodné toky, mosty, umelé nádrže.

Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou.

Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarného útvaru.

Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov.

Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke.

Služby obyvateľstvu v obci.

Významné objekty v miestnej krajine

Príroda v zime

Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou.

Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti.

Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá.

Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.

Orientácia v čase

Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú).

Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.

Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa.

Celé hodiny, polhodiny.

Príroda a činnosť človeka

Živá a neživá príroda.

Prírodniny.

Rastliny, živočíchy, človek.

Vplyv človeka na prírodu.

Živá príroda

Človek

Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie).

Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie).

Vnútorne orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok.

Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.

Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).

Zvieratá

Hlavné časti tela.

Hmyz, ryby, vtáci, cicavce.

Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo).

Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Byliny, dreviny (kry, stromy).

Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam zelených rastlín.

Príroda na jar

Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.

Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie.

Jarné práce na poli, v záhrade, v sade.

Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu.

Ochrancovia ovocných sádov a záhrad (včely, osy, vtáky).

Škodcovia (chrústy, húsenice).

Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.

Príroda v lete

Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.

Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia.

Lesné plody, ich zber, využitkovanie.

Lesné ovocie.

Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov.

Letné športy.

Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin.

Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

Vo 4. ročníku sú vlastivede venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

5.ročník

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deľba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti

– jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výt'ahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,

– bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúl.
Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.
Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.
Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.
Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.
Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.
Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.
Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.
Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.
Orientácia na mape
Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.
Orientácia na mape regiónu.
Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).
Slovenská republika
Mapa SR.
Poloha.
Hlavné mesto – Bratislava.
Hranice štátu.
Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy.
Naše mesto, obec na mape, poloha.
Život ľudí v dávnej minulosti
Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.
Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.
Živá príroda
Hlavné znaky života.
Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.
Živočíchy
Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.
Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.
Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.
Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.
Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.
Rastliny
Spoločné znaky rastlín a živočíchov.
Charakteristické znaky rastlín.
Rozdelenie rastlín – *dreviny, byliny*.
Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.
Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.
Význam a ochrana rastlín.
Neživá príroda
Vzduch, voda, nerasty, horniny.

Voda

V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Pôda

Význam pôdy, typy pôd.

Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

V 5.ročníku sú vlastivede venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

6.ročník

Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)

Príchod Slovanov na naše územie.

Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu.

Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.

Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry.

Rozkvet a pád Veľkej Moravy.

Slovensko súčasťou uhorského štátu.

Vznik českého štátu.

Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.

Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.

Matúš Čák Trenčiansky.

Český štát v 14. storočí, Karol IV.

Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Husitské hnutie.

Majster Ján Hus.

Husitskí hajtmani – J. Žižka.

Husiti na Slovensku.

Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.

Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie

Glóbus, mapa sveta.

Orientácia na mape.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.

Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave.

Priemysel a doprava Bratislavy.

Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie.

Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie.
Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).

Živá príroda

Človek a starostlivosť o jeho zdravie.
Stavba ľudského tela.
Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospelosť, mladosť, staroba).
Zdravie a choroba, infekčné choroby.
Základné hygienické pravidlá.
Zásady správnej výživy.
Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda

Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.
Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.
Výroba malty – laboratórna práca.
Poznávanie látok
Veci a látky.
Zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť).
Spoločné a odlišné vlastnosti látok.
Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.
Porovnávanie a meranie
Dĺžka
Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.
Hmotnosť
Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.
Objem
Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.
Teplota
Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie.
Čas

Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období).

Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrt'hodina, minúta.
Elektrická energia
Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti.
Elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza).
Bezpečnosť pri ich používaní.
Šetrenie elektrickou energiou.
Možnosti vzniku požiaru.
Predchádzanie požiaru v byte, budove.
Privolanie požiarnikov.

V 6.ročníku sú vlastivede venované 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne.

PROCES

4. ročník

Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov, obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené základné dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

5. ročník

Predmet zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci. Je obsahovo naplnený dobrodružným poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny. S tým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky má byť spojené s poznaním histórie.

Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, geografia a zdravoveda. Oblasti sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitosťami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesná stránka samotného poznávacieho procesu.

6. ročník

Prostredníctvom multimédií, obraznej prezentácie, zaujímavým rozprávaním o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov oboznamujeme žiakov so začiatkom našich národných dejín. Pri učive o prírode pestujeme u žiakov hlboký vzťah k prírode, k tvorbe a ochrane životného prostredia v prospech človeka.

8.2.2.6 Spôsob a kritériá hodnotenia

Žiak bude v predmete vlastiveda hodnotený podľa Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Získané kompetencie sa budú posudzovať ústnou a písomnou formou – individuálne skúšanie (ústna odpoveď, aktivita na hodine, čítanie mapy, prezentácia projektov), krátke rozcvičky, grafické práce, zhotovenie projektov, kontrolné písomné práce a testy, dopĺňanie slepej mapy.

Okrem hodnotenia známku, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, bude zaradené aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní seba hodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého.

8.2.2.7 Prierezové témy Multikultúrna výchova

- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti,
- spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry
- poznávanie histórie, zvykov, tradície iných kultúr

Mediálna výchova

- osvojovanie si základných princípov vzniku významných mediálnych obsahov (zvlášť spravodajských)
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne (lokalite)

Osobný a sociálny rozvoj

- spoznávanie sa a spolužitie v triednom kolektíve

- vzťahy v rodine
- úcta k rodičom a starým rodičom
- rešpektovanie názoru iného človeka

Environmentálna výchova

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu
- chápať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím
- aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia
- citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu
- negatívne zásahy človeka do prírody a ich dôsledky
- poznávanie rastlín a živočíchov v regióne

Dopravná výchova

- výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
- zvládnuť taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke
- význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnosť cestnej premávky

Ochrana života a zdravia

- disciplína pri práci, ohľaduplnosť
- oboznámiť žiakov s negatívnymi účinkami fajčenia, alkoholu a iných drog
- poznať významné budovy a ich účel

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- vedieť používať informácie a pracovať s nimi
- spolupráca v skupine
- rozvíjať u žiakov schopnosť komunikovať, argumentovať

8.2.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- Interný dokument školy

8.2.2.9 Učebné zdroje

Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Vlastiveda pre 4.ročník ŠZŠ,
Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Vlastiveda pre 4.ročník ŠZŠ Pracovný zošit, 2008
Mgr. Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Vlastiveda pre 5. ročník ŠZŠ, 2007
Mgr. Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská: Pracovný zošit pre 5. ročník ŠZŠ, 2008
Mgr. Škultétyová, Mgr. Žiškova: Vlastiveda pre 5. ročník ŠZŠ, 2006
Mgr. Škultétyová, Mgr. Žiškova: Vlastiveda pre 6.ročník ŠZŠ, 2008
Mgr. Škultétyová, Mgr. Žiškova: Pracovný zošit 6.ročník ŠZŠ, 2010
Výukové CD a DVD

Internet

Atlasy: Školský zemepisný atlas sveta – VKÚ Harmanec

Školská encyklopédia John Farndon, Mladé letá 2000

Poznávame svoju vlasť H. Rosslerová – Sláviková, Slovenské pedagogické nakladateľstvo
2000

Mgr. Silvia

8.3 Človek a príroda

8.3.1 Fyzika

8.3.1.1 Učebný plán

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1

8.3.1.2 Charakteristika predmetu

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovné opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumieť sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

8.3.1.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.3.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie.

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,

- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozna problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,

- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
  - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
  - uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- (g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
  - dokáže pomenovať základné druhy umenia,
  - pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
  - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
  - ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
  - uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
  - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
  - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

7.ročník

- Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov.
- Vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá.
- Vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt.
- Vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies.
- Vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky.
- Nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme.
- Osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

8. ročník

- Vedieť opísať stav pokoja a pohybu telies.
- Vedieť charakterizovať silu ako vzájomné pôsobenie telies.
- Vedieť opísať príčinu pádu telies.
- Vedieť zmerať silu silomerom.
- Vedieť vysvetliť polohovú a pohybovú energiu na konkrétnych príkladoch.
- Opísať javy: odraz, lom a rozklad svetla.
- Opísať vznik zvuku a jeho vlastnosti na jednoduchom príklade.
- Vedieť prezentovať výsledky práce za skupinu.

9.ročník

- Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov.
- Vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies.
- Vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou.
- Vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty.
- Vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi.
- Vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode.
- Vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch.

Vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

8.3.1.5 Obsah predmetu

7. ročník

Vlastnosti látok a telies

Telesá z tuhých, kvapalných a plyných látok. Látka a teleso.

Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť. Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky. Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu l, 1ml.

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť. Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi. Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.

Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov. Nadľahčovanie telies v plynch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynch. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok

Tuhé, kvapalné a plyné skupenstvo látok. Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.

V 7. ročníku je fyzike venovaná 1 hodiny týždenne, ročne 33 hodín.

8. ročník

Pohyb a sila

Pohyb telies

Pokoj a pohyb telies.

Dráha pohybu, rovnomerný a nerovnomerný pohyb, rýchlosť pohybu telies.

Sila

Gravitačná sila.

Silomer, meranie sily silomerom, jednotka sily 1 N.

Účinky sily.

Deformačné účinky sily.

Tlak.

Trenie

Škodlivé a užitočné trenie.

Jednoduché stroje

Naklonená rovina, páka, kladka.

Energia

Zdroje energie.

Energia a vykonávanie práce.

Premena polohovej energie a pohybovú energiu.

Teplo

Odovzdávanie a prijímanie tepla.

Vedenie tepla rôznymi látkami.

Teplo, práca, energia.

Svetlo

Zdroje svetla, odraz svetla, lom svetla.

Šošovky a okuliare.

Ako vzniká dúha.

Svetlo a teplo.

Zvuk

Vznik zvuku.

Šírenie a rýchlosť zvuku.

Vnímanie zvuku.

Vplyv slnečného svetla na rast rastlín.

V 8. ročníku je fyzike venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9.ročník

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrické vlastnosti látok. Blesk.

Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov , žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.

Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.

Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1 V.

Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.

Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.

Energia v prírode

Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.

Vznik fosílnych palív. Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.

Energia v technike

Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.

Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra.

Zákon zachovania energie.

Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

V 9. ročníku je fyzike venovaná 1 hodiny týždenne, ročne 33 hodín.

PROCES

7. ročník

Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.

Premena vody na paru Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var. Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Skvapalňovanie (kondenzácia) Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie. Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Meteorologické pozorovanie Pozorovanie a predpoveď počasia. Meteorologická stanica. Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt v zrážkach a v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovaní a nameraných hodnôt teploty, objemu zrážok, smeru vetra.

8.ročník

Cez riešenie úloh a pokusmi vedieme žiakov k porozumeniu javov a fungovaniu vecí. Učíme ich robiť potrebné merania a skúmať príčiny fungovania vecí. Experimentom sa žiaci učia vykonávať dôkaz jednoduchých vlastností svetla, zvuku. V závere školského roka sa učia porovnávať fyzikálne vlastnosti rastlín.

8.3.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Žiaci v 7. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu.

9.ročník

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu.

Poznávajú praktické využitie elektromagnetu.

V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty.

Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

8.3.1.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

- Základné zložky životného prostredia – vzduch, voda, pôda.
- Znečisťovanie ovzdušia činnosťou človeka.
- Význam ovzdušia pre živé organizmy.

Ochrana života a zdravia

- Disciplinovanosť pri práci, ohľaduplnosť.
- Osvojiť si vedomosti a zručnosti
- Vitamíny – predpoklad zdravia.

Multikultúrna výchova

- Osvojiť si znalosti od rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti.
- Prijatť druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej.

Regionálna a tradičná ľudová kultúra

- Zvyky a tradície súvisiace s prírodou a vesmírom.
- Domáce a tradičné remeselné výrobky.

Dopravná výchova

- Pochopiť význam technických zariadení dopravných prostriedkov.

- Využitie dopravnej techniky na hodinách.

Mediálna výchova

- Viesť k rozoznávaniu platnosti a využívania argumentov vo verejnej komunikácii.
- Lepšie porozumieť mediálnemu svetu a primerane veku sa v nich orientovať.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Používanie informácií a práca s nimi.
- Získavanie potrebných informácií.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Vytrvalosť pri práci.
- Usilovnosť.
- Samostatnosť.

8.3.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.3.1.9 Učebné zdroje

doc. RNDr. Viera Lapitková, CSc., Mgr. Eva Brestenská: Fyzika pre 7. ročník ŠZŠ, 2009

doc. RNDr. Viera Lapitková, PhD., Mgr. Eva Brestenská: Pracovný zošit pre 7. ročník ŠZŠ, 2010

doc. RNDr. Viera Lapitková, PhD., Mgr. Eva Bestenská: Fyzika pre 8. roč. ŠZŠ, 2009

doc. RNDr. Viera Lapitková, PhD., Mgr. Eva Bestenská: Fyzika pre 8. roč. ŠZŠ,
Pracovný zošit, 2011

doc. RNDr. Viera Lapitková, PhD., Mgr. Eva Brestenská: Fyzika pre 9. ročník ŠZŠ, 2008

doc. RNDr. Viera Lapitková, CSc., Mgr. Eva Brestenská: Fyzika pre 9. ročník ŠZŠ, Pracovný zošit, 2013

Didaktická technika

Obrazový materiál

Internet

Encyklopédie

Materiálno - technické a didaktické prostriedky

8.3.3 Biológia**8.3.3.1. Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1
	ŠkVP	2	1	1

8.3.3.2. Charakteristika predmetu

Učivo biológie nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.

Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus.

Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

8.3.3.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.3.3.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu***Kľúčové kompetencie.*****(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,

- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE**7.ročník**

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú.
- Poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím.
- Učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov.
- Oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

8.ročník

- Získať základné poznatky o stavbe jednotlivých sústav ľudského tela, o ich základných činnostiach,
- vedieť ako sa prenášajú nakažlivé choroby a ako im predchádzať,
- pochopiť dôsledky škodlivosti užívania alkoholu, drog a fajčenia na ľudský organizmus,
- získať vedomosti o príčinách šírenia pohlavných chorôb a ich škodlivých dôsledkoch na ľudský organizmus,
- vedieť prakticky poskytnúť prvú pomoc

9.ročník

- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

8.3.3.5 Obsah predmetu**7.ročník****Príroda a jej prírodné deje**

Rozmanitosť a život organizmov.

Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy.

Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Živočíchvy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.

Živočíchvy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov.

Živočíchvy tečúcich vôd: pstruh potočný, šľuka obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Rastliny a živočíchvy brehov vôd. Najčastejšie rastliny: vrba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočíchvy: ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočíchvy: rosnička zelená, bocian biely. Pozorovanie predstaviteľov rastlín a živočíchov vo vodnom prostredí a pri vode v najbližšom okolí.

Les – spoločenstvo organizmov

Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.

Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky. Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny. Lesné živočíchvy: srna hôrna, ropucha krátkonohá, d'ateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy. Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový). Potravové vzťahy medzi organizmami – potravové reťazce. Význam lesov, ich ochrana. Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných organizmov žijúcich v lese.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie. Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť horský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.

Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi. Rastliny: trávy, d'atelina lúčna, lúčne kvety.

Živočíchvy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.

Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejninny, krmoviny.

Buriny – vlčí mak a iné.

Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.

Živočíchvy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia: pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka.

Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.

Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.

Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.

Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážd'ovka obyčajná.

Opeľovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

V 7. ročníku sú biológii venované 2 hodiny týždenne, ročne 66 hodín.

8.ročník

Človek ako súčasť živej prírody

Pôvod a vývoj človeka.

Ľudské rasy.

Ľudský organizmus ako celok.

Oporná a pohybová sústava

Kosť, vývin a druhy kostí, spojenie kostí

Kostra človeka.

Pohybová (svalová) sústava.

Význam telesnej práce a športu pre vývin kostí a svalov. Prvá pomoc pri zlomeninách

Obehová sústava

Krvné cievy. Krv. Krvné skupiny.

Srdce. Krvný obeh. Vplyv práce a športu na srdce a krvný obeh.

Poranenia ciev. Vonkajšia masáž srdca.

Dýchacia sústava

Dýchanie, stavba a činnosť dýchacej sústavy.

Plúca. Starostlivosť o dýchacie orgány.

Prvá pomoc pri zastavení dýchania.

Tráviaca sústava

Ústna dutina, starostlivosť o chrup.

Choroby tráviacich orgánov.

Vylučovanie

Močová sústava, choroby močových orgánov.

Kožná sústava

Koža. Starostlivosť o kožu. Zásady prvej pomoci pri poraneniach kože.

Nervová sústava

Mozog, miecha, nervy.

Zmyslové orgány.

Duševné zdravie, závislosť od drog.

Prvá pomoc pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku.

Rozmnožovanie, vývin jedinca, vnútromaternicový vývin jedinca.

Jednotlivé obdobia života človeka.

Prenášače a pôvodcovia rozličných ochorení

Mucha domová, šváb obyčajný, ploštica posteľná, voš detská, svrabovec kožný.

Ochrana pred škodlivým hmyzom a jeho ničenie.

Účinky rastlín na ľudský organizmus

Liečivé rastliny.

Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny.

V 8. ročníku je biológii venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9.ročník

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.

Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.

Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.

Geologické procesy. Vnútorne a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny. Ťažba minerálov a hornín.

Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.

Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov.

V 9. ročníku je biológii venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES**7.ročník**

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede. Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím. Vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

8.ročník

K správnej životospráve, stravovaniu, dennému režimu vedíme žiakov cez pochopenie základnej činnosti jednotlivých orgánov ľudského tela. Učíme ich, že za svoje zdravie sú sami zodpovední. Vysvetľujeme im, že neviazaný pohlavný život vedie k narušeniu citového života človeka a je príčinou šírenia pohlavných chorôb a AIDS. Poučíme ich o hygiene tela, bielizne a bytu ako najúčinnnejšej ochrane pred šírením nákazlivých ochorení.

9.ročník

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody. Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu. Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov. Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

8.3.3.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 7. ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu.

8.3.3.7. Prierezové témy

Environmentálna výchova

- Vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.
- Význam lesa pre človeka

Ochrana života a zdravia

- Správna životospráva, režim dňa a miesto pohybovej aktivity v ňom.
- Vitamíny – predpoklad zdravia.

Multikultúrna výchova

- Osvojiť si znalosti od rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti.
- Prijatť druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej.

Regionálna a tradičná ľudová kultúra

- Poznať chránené rastliny a živočíchy na území regiónu.
- Poznať minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Utvárať si pozitívny postoj k sebe samému a k druhým.
- Uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov.
- Výchova k tvorbe a ochrane prírody.

Mediálna výchova

- viesť k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života a zodpovednosti za jeho naplnenie.
- Prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Vedieť používať informácie a pracovať s nimi.
- Spolupráca v skupine.

8.3.3.8. Tematický výchovno- vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.3.3.9. Učebné zdroje

Mgr. Milina Rašlová: Prírodopis pre 7. ročník ŠZŠ, 2009

Mgr. Milina Rašlová: Pracovný zošit, 2008

Mgr. Emília Mošková: Prírodopis pre 8. roč. ŠZŠ, 2011

Mgr. Emília Mošková: Prírodopis pre 8. roč. ŠZŠ; Pracovný zošit, 2011

Mgr. Lýdia Melišková: Prírodopis pre 8. roč. ŠZŠ; Pracovný zošit, 2011

Mgr. Milina Rašlová, RNDr. Mária Bizubová: Prírodopis pre 9. ročník ŠZŠ, 2009

Mgr. Milina Rašlová: Pracovný zošit, 2011

Didaktická technika

Poviedky a príbehy zo života

Obrazový materiál

Internet

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

odborné publikácie k daným témam

encyklopédie

webové stránky (www.zborovna.sk)

Edukačné DVD vyučovania výtvarnej výchovy
materiálno-technické a didaktické prostriedky
pomôcky k jednotlivým vyučovacím jednotkám

8.4 Človek a spoločnosť**8.4.1 Dejepis****8.4.1.1 Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1

8.4.1.2 Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov. Vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre.

Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

8.4.1.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.4.1.4 Kľúčové kompetencie a ciele predmetu***Kľúčové kompetencie.*****(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,

- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,

- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
  - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
  - uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- (g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
  - dokáže pomenovať základné druhy umenia,
  - pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
  - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
  - ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
  - uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
  - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
  - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

7.ročník

- Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

8.ročník

- Pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
  - vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
  - vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

9.ročník

- Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

8.4.1.5 Obsah predmetu

7.ročník

Neskorý stredovek v našich národných dejinách

Zámorské objavy a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.

Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Život šľachty a poddaných v 16. storočí.

Turecké nájazdy do Uhorska.

Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Bitka pri Moháči.

Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.

Vznik habsburskej monarchie.

České stavovské povstanie.

Bitka na Bielej hore.

J. A. Komenský.

J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.

Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Hospodárska a sociálna situácia v našich krajinách v 18. – 19. storočí

Vznik a vývoj manufaktúr.

Vývoj priemyslu na Slovensku.

Začiatok nového veku pre naše národy – národné obrodenie

Postavenie Slovákov v Uhorsku.

Slovenské národné obrodenie a jeho vývoj.

A. Bernolák a bernolákovci.

L. Štúr a štúrovci. Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.

Revolučný rok 1848 v našich dejinách.

Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo.

Vznik Rakúsko – Uhorska.

8.ročník

Technické vynálezy na začiatku 20. storočia

Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií.

Prvá svetová vojna

Vznik, príčiny, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.

Medzivojnové obdobie

Vznik Československa. Tomáš Garrigue Masaryk, Milan Rastislav Štefánik, Andrej Hlinka.

Svetová hospodárska kríza.

Nástup fašizmu v Európe.

Mníchovská dohoda, rozpad Československa.

Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945.

Druhá svetová vojna

Vznik, príčiny, priebeh druhej svetovej vojny.

Slovenské národné povstanie, oslobodzovanie.

Vstup USA do vojny, koniec a dôsledky druhej svetovej vojny.

Povojnové obdobie a súčasnosť

Československo v rokoch 1945 – 1968, obdobie studenej vojny.

Rok 1968, Alexander Dubček.

Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu.

Vznik Slovenskej republiky.

9.ročník

Pravek

Vznik a vývoj človeka

Starovek

Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím

Na úsvite našich národných dejín

Najstaršie národy na území Slovenska

Kresťanský letopočet

Príchod Slovanov

Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše

Slovensko súčasťou uhorského štátu

Vpád Tatárov

Matúš Čák Trenčiansky

Husitské hnutie

Matej Korvín

Kultúra v stredoveku

Turecké nebezpečenstvo

Obdobie humanizmu a renesancie

Bitka pri Moháči

Turecké nájazdy do Uhorska

17. storočie – katolíci a nekatolíci

18. storočie – storočie rozumu

Slovenské národné obrodenie

Revolučný rok 1848

Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku

Novovek

Prvá svetová vojna

Vznik Československa

Vznik fašizmu

Druhá svetová vojna

Slovensko v období druhej svetovej vojny

Koniec druhej svetovej vojny

Povojnové obdobie a súčasnosť

V 9. ročníku je dejepisu venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES**7.ročník**

Na vyučovacích hodinách dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

V 7. ročníku je dejepisu venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne .

8.ročník

V preberanom učive objasňujeme konkrétne životné situácie, do ktorých sa ľudia dostávajú a svojim rozhodnutím môžu v dobrom alebo zlom ovplyvniť svoje prostredie. Žiaci za pomoci učiteľa odhaľujú aj to, čo je v minulosti negatívne, celý rad predsudkov, stereotypov, ktoré často pretrvávajú aj v prítomnosti.

V 8. ročníku je dejepisu venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9.ročník

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom.

Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

8.4.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED – 1.

Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu.

8.4.1.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

- Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta.
- Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu.

Multikultúrna výchova

- Osvojiť si znalosti od rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti.
- Prijatť druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej.

Ochrana života a zdravia

- Poznať významné budovy a ich účel.
- Pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Poznať obec mesto v ktorom žijem.
- Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Získavanie potrebných informácií.
- Spracovanie informácií.

Mediálna výchova

- Rozvíjať citlivosť voči predsudkom o spoločnosti /zvlášť o menšinách/, o jednotlivcovi.
- Využívať vlastné schopnosti v tímovej práci.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Úcta k rodičom a starým rodičom.
- Byť tolerantný k názorom druhých, dodržiavať pravidlá diskusie.

8.4.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.4.1.9 Učebné zdroje

PaedDr. Kvetoslava Mojtovej-Bernátová: Dejepis pre 7. ročník ŠZŠ, 2009

PaedDr. Kvetoslava Mojtovej-Bernátová: Pracovný zošit, 2010

PaedDr. Kvetoslava Mojtovej-Bernátová: Dejepis pre 8. roč. ŠZŠ, 2009

PaedDr. Kvetoslava Mojtovej-Bernátová: Pracovný zošit; Dejepis pre 8. roč. ŠZŠ, 2011

PaedDr. Kvetoslava Mojtovej-Bernátová: Dejepis pre 9. ročník ŠZŠ, 2008

PaedDr. Kvetoslava Mojtovej-Bernátová: Pracovný zošit, Dejepis pre 9. ročník ŠZŠ, 2010

Didaktická technika

Obrazový materiál, mapa

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:
odborné publikácie k daným témam

encyklopédie

webové stránky (www.zborovna.sk)

Edukačné DVD vyučovania výtvarnej výchovy

materiálno-technické a didaktické prostriedky

pomôcky k jednotlivým vyučovacím jednotkám

8.4.2 Geografia**8.4.2.1 Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1

8.4.2.2 Charakteristika predmetu

V predmete geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete.

Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania zemepisu je práca s rôznymi druhmi máp.

Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spoluprácu so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

8.4.2.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.4.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu***Kľúčové kompetencie.*****(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,

- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,

- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

7.ročník

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

8.ročník

- Vedieť pomenovať svetadiely a oceány,
- získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,
- vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,
- vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.

9.ročník

- Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
- utvrdiť základné informácie o Európe,
- poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
- vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

8.4.2.5 Obsah predmetu

7.ročník

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme.
Glóbus ako zobrazenie Zeme.
Základné pohyby Zeme. Vesmír – Slnecná sústava.
Výskum vesmíru. Kozmonautika.
Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány.
Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.
Podnebie a vodstvo Európy.
Obyvateľstvo, štáty Európy.
SR – jej poloha v Európe.
Hranice, naši susedia.
Európske štáty.
Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.
Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.
Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.
Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.
Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.
Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.
Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.
V 7. ročníku je geografii venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

8.ročník

Zem a jej znázornenie na mape

Druhy máp. Poludníky a rovnobežky.
Podnebné pásma Zeme. Svetadiely a oceány.
Svetadiely

Afrika

Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.
Obyvateľstvo.
Štáty severnej, strednej a južnej Afriky.

Ázia

Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.
Obyvateľstvo.
Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.

Amerika

Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.
Obyvateľstvo.
Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky.

Austrália a Oceánia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Austrálsky zväz, Oceánia.

Antarktída

Poloha, podnebie, povrch.

Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.

Oceány

Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.

V 8.ročníku je geografii venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9.ročník

1. Vznik a vývoj Zeme

2. Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

3. Slovenská republika

Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.

Bratislava – hlavné mesto Slovenska

Bratislavský kraj

Trnavský kraj

Nitriansky kraj

Trenčiansky kraj

Žilinský kraj

Banskobystrický kraj

Košický kraj

Prešovský kraj

4. Región, v ktorom žijem

V 9.ročníku je geografii venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES

7.ročník

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

8.ročník

Dostatočný priestor venujeme práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Oboznamujeme žiakov s hlavnými problémami súčasného sveta spojenými s rýchlým rastom obyvateľstva, urbanizáciou, s etnickými a náboženskými rozdielmi v jednotlivých častiach sveta, s rozdielmi v hospodárskej úrovni oblastí sveta, rozložením bohatých a chudobných oblastí.

9.ročník

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

8.4.2.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu.

8.4.2.7. Prierezové témy Ochrana života a zdravia

- Poznať významné budovy a ich účel.
- Pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.

Multikultúrna výchova

- Osvojiť si znalosti od rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti.
- Prijatť druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej.

Environmentálna výchova

- Poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta.
- Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Poznať obec mesto v ktorom žijem.
- Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií.

Dopravná výchova

- Cestovanie po rôznych štátoch za pomoci dopravných prostriedkov.
- Vedieť, že v rôznych štátoch môžu byť iné dopravné predpisy.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Učiť sa spolupracovať v skupine.
- Spracovanie informácií

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Vedieť sa slušne správať v kolektíve a spoločnosti.
- Získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií

8.4.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.4.2.9. Učebné zdroje

PaedDr. Kvetoslava Bernátová – Mojtovej: Zemepis pre 7. ročník 2009

PaedDr. Kvetoslava Bernátová – Mojtovej: Pracovný zošit pre 7. ročník 2010

PaedDr. Kvetoslavá Mojtovej-Bernátová: Zemepis pre 8. roč. ŠZŠ, 2009

PaedDr. Kvetoslavá Mojtovej-Bernátová: Zemepis pre 8. roč. ŠZŠ; Pracovný zošit, 2011

PaedDr. Kvetoslava Bernátová – Mojtovej: Zemepis pre 9. ročník ŠZŠ, 2009

PaedDr. Kvetoslava Bernátová – Mojtovej: Pracovný zošit pre 9. ročník ŠZŠ, 2010

Didaktická technika

Obrazový materiál, mapa

Internet

8.4.3 Občianska náuka**8.4.3.1 Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1

8.4.3.2 Charakteristika predmetu

Občianska výchova cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život.

Občianska výchova prináša žiakom základné právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov. Najúžšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

8.4.3.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.4.3.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu***Kľúčové kompetencie.*****(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,

- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,

– uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

7.ročník

Poznať funkciu rodiny a školy.

Upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky.

Oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení.

Ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

8.ročník

- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
- oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky,
- poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
- poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.

9.ročník

Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,

- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

8.4.3.5 Obsah predmetu

7.ročník

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní).

Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy.

Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostredí, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste.

Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdivosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebvýchovy na charakter človeka.

Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerance (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať). Štúdium, práca, rodina, oddych.

V 7. ročníku je občianskej náuke venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne .

8.ročník

Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky

Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni.

Hlavné mesto Slovenskej republiky.

Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy.

Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo.

Ústava, základné práva a slobody občana SR.

Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky.

Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo

Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska.

Manželstvo: vznik a funkcie manželstva.

Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva.

Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia.

Základné práva detí.

V 8.ročníku je občianskej náuke venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9.ročník

Slovenská republika

Štátne symboly

Prezident Slovenskej republiky

Vláda Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov)

Základné práva a povinnosti občanov

Slovenská republika – demokratický štát

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti

Poctivá práca občanov

Peniaze a ich vznik

Peňažné ústavy v trhovej ekonomike

Rodinný a štátny rozpočet

Podnikanie

Sociálna politika štátu

Čo by mal občan vedieť

Doklady občana

Zmenená pracovná schopnosť

Úrady štátnej správy

Zákonník práce

Medziľudské vzťahy na pracovisku

Pracovné problémy a prekážky v práci Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky

Záujmové organizácie

Odborová organizácia

Poistenie a sporenie

V 9.ročníku je občianskej náuke venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES

7.ročník

Pri vyučovaní občianskej výchovy uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

8.ročník

Pri preberaní učiva prvého tematického celku nadväzujeme na poznatky žiakov, ktoré získali vo vlastivede, dejepise a zemepise, orientujeme žiakov na budúci občiansky život. Učivo druhého tematického celku orientuje žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny. Pri preberaní jednotlivých tém odporúčame zaradiť besedy s lekárom, sexuológom, psychológom, právnikom. Vhodné je aj spoločné sledovanie filmov, filmových ukážok a rozhovor o nich.

9.ročník

Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu

mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vede ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Pri učive o Zákonníku práce a medziľudských vzťahov na pracovisku využívame medzipredmetové vzťahy s učivom predmetu Svet práce. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

8.4.3.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci v 7. až 9.ročníku budú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovného listu.

8.4.3.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

- Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu.

Multikultúrna výchova

- Osvojiť si znalosti od rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti.
- Vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám.

Ochrana života a zdravia

- Oboznámiť žiakov s pojmom droga.
- Oboznámiť žiakov s negatívnymi účinkami fajčenia, alkoholu a iných drog na zdravie a správanie človeka.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií.
- Poznať obec, mesto, v ktorom žijem.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Rozvíjať u žiakov schopnosť komunikovať.
- Vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju.

Mediálna výchova

- Zmysluplne, kriticky využívať médiá a ich produkty.
- Uvedomiť si možnosť slobodného vyjadrovania vlastných postojov.

8.4.3.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.4.3.9 Učebné zdroje

Rejková a kol.: Občianska výchova pre 7.roč. ŠZŠ

Rejková a kol.: Občianska výchova pre 8.roč. ŠZŠ, 2007

Rejková a kol.: Občianska výchova pre 9.roč. ŠZŠ, 2007

pracovné listy

Didaktická technika

Obrazový materiál, mapa

Internet

8.5 Ľlovek a hodnoty**8.5.1 Náboženská výchova****8.5.1.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1	1	1

8.5.1.2 Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu náboženská výchova, je výchova na báze hodnôt k základnej slobode, k zodpovednosti, k vedomostiam a k samostatnému rozhodovaniu mladého človeka. Predmet náboženská výchova je zaradený medzi výchovné predmety. Vyučuje sa jednu hodinu do týždňa. Tento predmet je hodnotený známku. Nakoľko je náboženská výchova výchovno-vzdelávacím predmetom, je nevyhnutné vyžadovať od žiakov primerané vedomosti. Pri naplňaní vedomostných a výchovných cieľov treba dbať, aby obidve stránky boli primerane vyvážené a do výučby zapájať zážitkovú formu pre lepšie chápanie učiva. Nakoľko dejiny a kultúra nášho národa, ako aj celej Európy, stoja na kresťanskom základe, položenom svätým Cyrilom a Metodom, je samozrejmosťou toto duchovné bohatstvo poznávať a rozvíjať súčasne so zdokonaľovaním sa v ďalších oblastiach spoločenského i osobného života.

8.5.1.3 Organizácia vyučovania

- skupinová,
- individuálna,
- frontálna diferencovaná,
- vychádzka
- exkurzia

8.5.1.4 Kľúčové kompetencie – ciele predmetu

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné náboženské pravdy a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole.

Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v živote. Ďalej sú uvedené rámcové ciele pre jednotlivé ročníky a podrobné pre jednotlivé témy. Pri tvorbe konkrétnej vyučovacej hodiny treba, aby učiteľ náboženskej výchovy mal ujasnené ciele, ktoré chce dosiahnuť a k čomu priviesť žiakov. Pri jednotlivých témach sa uvádza viacero cieľov. Učiteľ náboženskej výchovy sám zväží, ktoré ciele na jednotlivých hodinách sú pre neho prioritné, lebo niektoré nemusia byť v danom čase alebo skupine aktuálne, alebo zväží, či je potrebné vytýčiť si iné.

Osobnostné

Žiak

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti,
- modelových situáciách rozlíši medzi pravdou a klamstvom.

Sociálne

Žiak

- reflektuje zásady pravdy pre správne fungovanie medziľudských vzťahov,
- dokáže vytvoriť jednoduchý projekt pre pomoc znečistenej prírode,
- akceptuje druhých ľudí bez ohľadu na vzhľad a výkon,
- objavuje radosť z dobre vykonanej práce,
- je schopný vytvárať vzťahy prostredníctvom pravdivej komunikácie s inými ľuďmi.

Komunikačné

Žiak:

- na základe Ježišovho výroku: „Vaše 'áno' nech je 'áno' a vaše 'nie' nech je 'nie'“ vie zosúladiť vnútorný postoj s vonkajším,
- uvedomuje si hodnotu pravdivej komunikácie,
- prostredníctvom problémovej úlohy – príbehu s mravnou dilemou zvažuje dôsledky a následky života podľa prirodzenej morálky,
- je schopný vnímať predstavené myšlienkové pochody,
  - uvedomuje si možnosť manipulácie slovom a jej riziká,
  - chápe význam a hodnotu vypovedaného slova,
  - vie vyberať a triediť informácie z rôznych médií,
  - vyjadruje svoje myšlienky,
  - nachádza zmysel slova alebo výrazu,
  - vie jednoducho vysvetliť symbolickú – obraznú reč mýtov,
  - správa sa ohľaduplne, pozorne a tolerantne,
- je schopný vyjadrovať sa, porovnávať,
- vie vyjadriť svoje pocity,
- vníma obrazy a symboly,
- kriticky hodnotí myšlienky.

Existenciálne

Žiak:

- žiak objavuje hodnotu pravdy vo svojom osobnom živote aj v medziľudských vzťahoch,
- je otvorený pre život v pravde ,
- rozumie pohľadu na svet vo svetle kresťanskej viery,
- prostredníctvom biblického príbehu si uvedomuje hodnotu stvoreného sveta,
- objavuje stvorený svet ako dar Boha človeku,
- vníma svoju zodpovednosť za stvorený svet,
- má pozitívny vzťah k sebe aj k iným,
- dokáže hodnotiť dopad svojich emócií,
- vie vytrvať v skúmaní a poznávaní nových vecí,
- rozumie pohľadu na stvorenie človeka vo svetle kresťanskej viery,
- dokáže si uvedomiť svoju jedinečnosť a hodnotu,
- objavuje nielen svoju hodnotu ale hodnotu každého človeka,
- cez predstavené biblické postavy vníma a akceptuje existenciu nemennej pravdy,

- cez modelové situácie posúdi predstavené pozitívne a negatívne udalosti a vyvodí závery pre svoj život,

Občianske

Žiak :

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje,
- má pozitívny vzťah k zvereným veciam,
- vníma človeka ako súčasť prírody,
- odhaduje dôsledky vlastného správania a konanie v modelových situáciách,
- vníma životnú situáciu starého a chorého alebo chudobného človeka,
- uvažuje nad hodnotami, ktoré môže uskutočniť starý, chorý a hendikepovaný človek,
- angažuje sa v miestom spoločenstve a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky.

8.5.1.5 Obsah predmetu

5.ročník

Ročníková téma: CESTA VIERY

Človek, prichádzajúci na tento svet, sa stáva súčasťou prirodzenej rodiny. Mala by sa stať miestom lásky, bezpečia, porozumenia, starostlivosti. Nemožno uprieť obeť, starostlivosť a lásku rodičom, ktorí prijali svoje dieťa

ako dar. Nie všetky deti však môžu zažiť teplo domova. Zvlášť citlivá je táto otázka u detí, kde prirodzená rodina

neposkytuje základné rodinné hodnoty. Je omnoho náročnejšie takýmto žiakom, u ktorých sú narušené ľudské

vzťahy, odovzdávať posolstvo o Božej láske. Nesmierne dôležité je ponúknuť a dať im zažiť, že je tu niekto, kto

ich nekonečne miluje. A je to práve Boh, ktorý každého pozýva do duchovnej rodiny, do Cirkvi.

Žiak má byť sprevádzaný na ceste viery a spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného

medziľudského spolunažívania. Má sa pripraviť na dôležitý medzník vo svojom živote – prvé prijatie sviatosti

zmierenia a stretnutie s Kristom v Eucharistii. Mal by spoznať sviatosť zmierenia a sviatosť Eucharistie ako dar

a prijať pozvanie k životu v spoločenstve veriacich ľudí, ktorí sa podieľajú na budovaní občianskej spoločnosti.

Aj mentálne postihnutý žiak je schopný vnímať a precítiť nevyslovenú skutočnosť v hĺbke, v ktorej sa Boh zjavuje

človeku. Náboženská edukácia umožňuje rozvíjať u mentálne postihnutých žiakov ich duchovný rozmer

primeraným spôsobom, čím sa podieľa na celistvej výchove žiaka.

Ročníkový cieľ

Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha. Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu

k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Disponovať

sa na prijatie sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie.

Ročníkový symbol: CHLIEB

V edukačnom procese sa stretávame s prácou so symbolmi.

Dieťaťu v súčasnom svete chýba osobná skúsenosť spoznávania tohto sveta cez zážitky.

Ak chceme dosiahnuť u žiaka zmenu postoja, vďaka ktorému následne mení svoje správanie, je dôležité

sprostredkovať mu skúsenosť, ktorá ho zasiahne, a zdieľať skúsenosti. Biblia je plná skúseností, ktoré sú v nej

zaznamenané. Náboženská skúsenosť je radikalizovaná vzťahom k Bohu. Biblická reč je tiež plná symbolov.

Symbody sú niečím, čo sprevádza dané témy.

Prostredníctvom uvádzania do sveta symbolov rozvíjame duchovný rozmer žiaka, učíme ho vidieť za veci.

I mentálne postihnuté dieťa je schopné vnímať a precítiť nevyslovenú skutočnosť. Symbol sa spája s ľudským

myslením a vedie k premýšľaniu (rozvoju myslenia). Symbody sú premostením medzi antropologickým a teologickým

obsahom. Porozumenie symbolu je intuitívne a ambivalentné. Zmyslom náboženskej výchovy je

rozvíjať intuitívne poznanie, pretože Boh je transcendentná skutočnosť, ktorá nás nekonečne presahuje. Keď

hovoríme o tejto skutočnosti, nemôžeme ju uchopiť ani ľudskou rečou, ani ľudským myslením, pretože nás

mnohonásobne presahuje. Symbol vychádza z predmetu, ale ide zaň alebo nadeň. Pri používaní symbolov

nesmieme zabudnúť na to, že potrebujú názornosť.

Pri práci so symbolom vychádzame z jeho štyroch rovín:

- *Vecná rovina*: Je dôležitou potravou pre človeka. Žiaci spoznávajú jeho dôležitosť na uspokojenie základnej

ľudskej potreby, ktorou je hlad.

- *Subjektívna rovina*: Chlieb sa dáva za pokrm, sýti i naplňa. Aj ja sa stávam chlebom vtedy, keď vo mne

niečo odumiera, keď pestujem dobré vlastnosti.

- *Objektívna rovina*: Čo vyjadruje tento symbol? Je symbolom práce ľudských rúk a plodom zeme. Zároveň

je však aj symbolom dobroty a pohostinnosti.

- *Náboženská rovina*: Chlieb symbolizuje spoločné stolovanie, rozdelenie sa s niekým. Aj Boh nás pozýva

k spoločnému stolu vo svätej omši. Pri tejto hostine dáva Ježiš Kristus každému, kto má čisté srdce, pokrm

pre dušu – Eucharistiu, seba samého. Pozýva na ňu každého, i mňa.

42

1. TÉMA: SOM BOŽIE DIEŤA

Každé narodené dieťa sa stáva súčasťou prirodzenej rodiny. Prichádza na tento svet so základnou potrebou

byť prijaté a milované. Skúsenosť lásky, prijatia, harmónie, bezpečia, starostlivosti by malo dieťa zažívať už vo

svojej prirodzenej rodine. Túto skúsenosť však nemajú všetky deti. A práve preto je potrebné, aby im v škole

bolo vytvorené také prostredie, v ktorom sa budú žiaci cítiť bezpečne a milovaní.

Osobitným spôsobom pozýva Boh dieťa do vzťahu nekonečnej a jedinečnej lásky. Pozýva ho do duchovnej

rodiny, ktorou je Cirkev. Vo sviatosti krstu ho včleňuje do tejto duchovnej rodiny.

Toto prijímanie je symbolicky naznačené prostredníctvom krstných symbolov. Pre hlbšie pochopenie symbolov

je dôležité, aby žiaci najskôr pochopili ich nevyhnutnosť a význam pre život vo svete, ktorý nás obklopuje.

Vedíme žiaka k obdivu a žasnutiu nad darom vody i svetla, ktoré umožňujú život. U žiaka rozvíjame schopnosť

prepájania reálneho viditeľného sveta s reálnym neviditeľným svetom.

Žiak sa učí kráčať radostnou cestou Božieho dieťaťa. Sprevádzajme žiaka tak, aby spoznal náruč milujúceho

Boha Otca, z ktorej vychádza a do ktorej sa má vrátiť. Cesta, ktorá vedie k šťastiu (k Bohu), je cesta odumierania

sebeťvu a napredovania v dobre. Spôsobu, ako kráčať životom, učí Ježiš Kristus v nádhernom pravidle lásky.

Podľa neho sa žiak učí milovať Boha nadovšetko a svojho blízkeho ako seba samého. Zažíva tak nielen prijatie

a lásku od iných ľudí i od Boha, ale sa i samo podieľa na jej raste a odovzdávaní.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: voda, svetlo, život, láska, krst

Obsah

- krst – krstné symboly /voda, krstné rúcho, svieca/
- som Božie dieťa
- zákon lásky
- Ježiš – náš vzor

2. TÉMA: HLAS BOHA

Druhá téma poukazuje na dôležitosť svedomia a jeho formovania. Prostredníctvom symbolov približuje žiakom pojem

svedomie. Žiakov vedie k citlivosti na vnímanie tohto hlasu. Jednoduchým spôsobom, prostredníctvom príbehov,

sa učia načúvať hlasu svedomia.

Na základe svojho svedomia sa každý slobodne rozhoduje pre konanie v konkrétnej situácii, riadi sa svojím svedomím.

To však treba vychovávať počas celého života. Správna výchova svedomia nespočíva v dosiahnutí nami želaného

správania. Máme viesť dieťa tak, aby vedelo robiť slobodné rozhodnutia. Dieťa sa učí rozlišovať to, že dobro a

zlo nemusí byť to, s čím iní súhlasia alebo nesúhlasia. Téma poukazuje na to, že konaním zla človek ubližuje sebe aj

druhým. Prostriedky na rozlišovanie dobra a zla sú: Božie slovo, spytovanie svedomia, Desatoro Božích prikázaní.

Na jednotlivých hodinách spoznáva žiak Desatoro Božích prikázaní ako Božie pravidlá – láskyplné usmernenia Boha,

ktoré pomáhajú človeku napredovať na ceste šťastia.

Ich ponímaniu predchádza uvedomenie si dôležitosti pravidiel, ktoré sú dané občianskou spoločnosťou: zákony štátu,

deklarácie, pravidlá cestnej premávky, pravidlá spoločenského správania, školský poriadok...

Žiaci sa zachovávaním daných pravidiel učia sociálnej adaptácii a tým aj predchádzaniu sociálno-nežiaducich javov.

Desatoro Božích prikázaní učí človeka budovať vzťahy k sebe, k rodine i k spoločnosti a k Bohu. Žiak má poznávať, že túžbou Boha je, aby boli jeho zákony vpísané do každodenných vzťahov.

Časová dotácia: 8 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: pravidlá šťastného života, svedomie

Obsah

- milujem a oslavujem nebeského Otca
- milujem každého, aj seba
- rodičia
- chránim život a zdravie
- majetok
- hovorím pravdu
- hriech nás odvádza od Boha
- svedomie

3. TÉMA: JEŽIŠ – NÁŠ ZÁCHRANCA

Základom nášho šťastia, našej existencie, sú vzťahy. Možno ich budovať i rúcať. Ich budovanie narúšajú vlastnícke túžby.

Prostredníctvom modelových situácií rozvíjame v deťoch túžbu po dobre a pravde (podobenstvo o márnotrattnom synovi, o hriešnej žene).

Obsahom tejto témy je odpúšťanie, ktoré je súčasťou vytvárania harmonických medziľudských vzťahov. Dieťa

si to prakticky osvojuje na odpúšťaní niekomu, kto mu ublížil. Tento fenomén však budeme vnímať predovšetkým ako prejav nekonečného milosrdenstva všemohúceho Boha voči človeku.

Prostredníctvom príbehu o mestečku špinavých srdc si má žiak uvedomiť, že hodnota vykúpenia a zmierenia

pramení z obety Ježiša Krista. Žiak súčasne spozná, že môže prekonávať svoje slabosti tým, že si ich prizná a úprimne oľutuje.

Učí sa, že vyznanie, ľútosť a odpustenie previnení (hriechov) sa uskutočňuje vo sviatosti zmierenia, na ktorú sa náležite pripraví.

Časová dotácia: 5 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: dobro a zlo, ľútosť, zmierenie

Obsah

- Otec posielal Syna
- Syn nás zmieruje s Otcom – márnotrattný syn
- chceme sa zmieriť s Otcom – sviatosť zmierenia

4. TÉMA: JEŽIŠ NÁS PRIVÁDZA K OTCOVI

Žiaci sprostredkované zažívajú, ako sa „rodí“ chlieb. Uvedomia si námahu a obeť, ktorá sa ukrýva v kúsku chleba,

a odlíšia ju od neporovnateľnej obety, ktorá je sprítomnená v Eucharistii. Žiaci zažívajú lámanie, rozdelenie sa

o chlieb i poďakovanie zaň. V opise udalosti poslednej večere, ktorá sa sprítomňuje pri každej svätej omši, Pán

Ježiš vzdáva vďaky, láme chlieb a delí sa oň. Chlieb premieňa na svoje telo. A na túto hostinu pozýva každého človeka. Žiaci s radosťou a očakávaním prijímú toto pozvanie k stolu Božieho tela i k stolu Božieho slova.

Sýtenie ich duší týmto pokrmom zintenzívni a posilní ich vzťah s Ježišom. Stane sa posilou pre konanie dobra

a stretnutia sa s Otcom. Žiaci sa učia nasledovať príklad Dominika Sávia a Panny Márie.

Učiteľ ich sprevádza po

ceste objavovania kresťanských hodnôt človeka a tým aj dozrievania pre nebo.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: oslava, Eucharistia, svätá omša, obetný stôl

Obsah

- posledná večera
- svätá omša a jej časti
- Eucharistia
- život s Ježišom

6. ROČNÍK

Ročníková téma: CESTA NÁDEJE

Žiak objavuje prostredníctvom viery rozmer nádeje. Nádej v dieťati rozvíja dôveru, ktorá mu umožňuje dôverovať

sebe, ľuďom a Bohu. Nádej otvára dieťaťu dvere do sveta – do niečo nového, neznámeho. Na jednej strane

sa žiak snaží o istú nezávislosť, ale na druhej strane túži niekam patriť. Túži po vzťahoch s rovesníkmi, s Bohom,

je to prirodzená túžba po budovaní spoločenstva. Dokáže vnímať dobro, ktoré ho presahuje, čím rozvíja svoj

pozitívny postoj k životu.

Ročníkový cieľ

Objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k svetu a k Bohu. Oceniť potrebu kresťanskej nádeje pre osobný život.

Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv.

Ročníkový symbol: KOTVA

Dôležitým prameňom chápania viery sú znaky, obrazy a symboly. Prostredníctvom viditeľného predmetu môžeme

vstúpiť do duchovného sveta, ktorý je neviditeľný, ktorý vnímame intuitívne. Symboly spájajú reálne

obrazy s predstavami v podvedomí: vyjadrujú to, čo nevidíme, čo je ukryté v našom podvedomí.

V tomto ročníku pracujeme so symbolom kotvy. Pre lepšie uchopenie významu symbolu ho rozvíjame v štyroch

rovinách:

- *vecná rovina (čo symbol hovorí sám o sebe):* kotva je ťažký železný predmet, ktorý upevňuje loď k mólu
- *subjektívna rovina (čo symbol hovorí mne, akú mám s ním skúsenosť):* kotva pripomína domov, ako miesto istoty, bezpečia, ako zátoku na rozbúrenom mori života
- *objektívna rovina (čo symbol hovorí nám):* kotva je znamením nádeje

• *náboženská rovina (čo nám symbol hovorí o skúsenosti Boha a človeka):* kotva je znamením nádeje vo večný

život a ukotvenie života človeka v Bohu

1. téma: Odpúšťame si navzájom

V Ježišovi sa Boh stal človeku blízky a zrozumiteľný. Ježiš nám ukázal cestu zmierenia s ľuďmi a s Bohom. Žiaci

si majú uvedomiť, že k životu každého človeka patrí odvaha niečomu alebo niekomu veriť a že tým najväčším,

komu človek môže veriť, je Boh (môžem v ňom ukotviť svoj život).

K takémuto postoju môžeme priviesť žiakov pomocou zážitkového vyučovania: osloviť ich emocionálnymi

metódami a kreatívnou činnosťou. Tieto formy práce ponúkajú možnosť osobnejšie spracovať Božie zjavenie

a prisvojiť si ho ako niečo veľmi dôležité pre náš život.

Spoznávaním biblických postáv a ich konania si žiaci vytvárajú nové postoje a vzťahy nielen k sebe, ale aj k ľuďom

a predovšetkým k Bohu. Biblické postavy majú modelový charakter: žiak sa má s nimi identifikovať, aby sa

mohol od postavy niečo naučiť. Tak sa príbeh biblickej postavy stáva príbehom samotného žiaka a modelom

jeho osobnej náboženskej skúsenosti.

Časová dotácia: 5 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: odpustenie, láska, uzdravenie, ľútosť

Obsah

- môj postoj k sebe (sebaúcta) a k ľuďom
- môj postoj k Bohu (priateľstvo s Bohom)
- Ježiš chce byť hosťom u Zacheja
- Ježiš odpúšťa ľuďom (uzdravenia)
- Ježiš ma uzdravuje

2. TÉMA: BOH NÁM ODPÚŠŤA

Problém viny je problémom každého človeka a je otázkou aj nášho psychického zdravia, ako sa s ním vyrovnáme.

Veriaci kresťan má vo svojom životnom postoji živého vzťahu k Bohu šancu nezamlčať svoje viny, ale

spracovať ich. Pri výchove svedomia kladieme dôraz aj na dôležitosť zmierenia s ľuďmi a zmierenia s Bohom,

lebo zmierenie s Bohom a s ľuďmi patria k sebe. Bez zmierenia s Bohom by zmierenie s ľuďmi bolo neúplné.

Najsilnejšími prostriedkami morálnej výchovy sú sociálne a kreatívne cvičenia a hry. Pre vyučovanie náboženstva

majú veľký význam, lebo sa významnou mierou podieľajú aj na chápaní náboženských symbolov. Aj mentálne

postihnuté deti uvádzame do náboženskej reči symbolov – jednoduchým a im primeraným spôsobom

– a tak vytvárame predpoklad pre lepšie porozumenie slávenia sviatostí.

V téme sa zameriavame aj na budovanie vzťahu k Ježišovi Kristovi, ktorý sa sprítomňuje vo sviatostiach a stáva

sa konkrétnou pomocou v konkrétnej životnej situácii. Poukazujeme aj na mimosviatostné formy pokánia

a zopakujeme a prehľbíme vedomosti o sviatosti zmierenia z piateho ročníka.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: vina, previnenie, ľútosť, láska, zmierenie

Obsah

- šťastie a dobro človeka
- hriech a jeho následky /vina, previnenie/
- sviatosti – znamenia Božej lásky /krst, sviatosť zmierenia/
- sviatosť zmierenia – sviatosť uzdravenia

3. TÉMA: KONÁME DOBRÉ SKUTKY

Boh sa stal človekom, zomrel a vstal z mŕtvych, a tak zachránil ľudí od hriechu. Táto záchrana je darom pre všetkých ľudí. My kresťania by sme sa mali tešiť z obrátenia každého človeka, ktorý hľadá priateľstvo s Ježišom a s ľuďmi. Ježiš nás učí odpúšťať. Odpustenie je najväčším prejavom lásky. Ježiš nám svoju lásku prejavil konkrétnym skutkom – svojou obetou na kríži. Zmieril nás so svojím Otcom, a tak nám umožnil, aby sme svoj život prežili v radosť a v plnosti. V tomto duchu vedíme aj žiakov k rozvíjaniu a prehľbovaniu vzťahov medzi sebou v prostredí triedy, školy, rodiny a im blízkeho okolia.

Časová dotácia: 6 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: priateľ, láska, pomoc

Obsah

- priatelia
- pomoc ľuďom
- byť ako Ježiš
- Ježiš ide v ústrety ľuďom
- Ježiš pomáha
- Boh sa stará o človeka

4. TÉMA: ROZPRÁVAME SA S ĽUĎMI

Múdrosť človeka spočíva v objavovaní pravdy, dobra a krásy, ktoré do ľudských srdc vložil Boh. Ježiš učí naše srdce, aby bolo citlivé, aby nezanedbalo dobro. Naše srdce má ísť ku koreňu vecí, konať dobro – mať ruky pre druhého – a vidieť to, čo je v živote podstatné. Formáciou svedomia podľa evanjelia naučíme žiakov sebarefl exii, ktorá vedie k úprimnej konverzii, čím predchádzame formalizmu pri prijímaní sviatosti zmierenia v dospelosti.

Časová dotácia: 2 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: rozhovor, priateľ, srdečnosť

Obsah

- formy rozhovoru
- rozhovor zblízuje ľudí

5. TÉMA: ROZPRÁVAME SA S BOHOM

V duchovnom rozmere sa schopnosť milovať prejavuje vierou v Boha. Vo viere nachádzame odpovede na otázky,

ktoré presahujú rozumové poznávanie človeka. Neviditeľný Boh sa stal pre nás viditeľným v Ježišovi Kristovi, ktorý nás učí rozprávať sa s Otcom. Modlitba prehľbuje vzťah k osobnému Bohu. Najskôr však pomáhame žiakom objaviť rozmer ticha, prebúdžeme v nich základnú potrebu – sústrediť sa a stíšiť sa. Vytvárame s nimi skúsenosť, že v priestore ticha sa možno stretnúť a rozprávať s Bohom. Na získanie tejto skúsenosti je potrebný dlhší čas. Schopnosť sústrediť sa rozvíjame tzv. eutonickými cvičeniami, ktoré rozvíjajú a upevňujú schopnosť prejsť z pohybu do pokoja, z hluku do ticha.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: rozhovor, modlitba, Boh

Obsah

- Boh sa prihovára ľuďom
- rozhovor s Bohom
- Ježiš nás učí modliť sa – modlitba Otčenáš

7. ROČNÍK

Ročníková téma: CESTA PRAVDY

Žiak v sebe objavuje túžbu po hľadaní pravdy. Na tejto ceste potrebuje byť sprevádzaný pravdou, ktorá ho vedie k Bohu a ktorej hodnotu sa učí spoznávať. Rozvíja v sebe schopnosť vnášať objavenú pravdu do života.

Objavená pravda prehľbuje rozmer náboženskej viery v živote dieťaťa.

Téma ročníka je rozvíjaná v kontexte spoznávania a obhajovania pravidiel Desatora v živote kresťana. Boh dal

človeku pravidlá, ktoré hovoria o tom, že každý človek má rovnaké práva. Žiak je vedený k spoznávaniu Boha

a jeho miesta v živote človeka, je povzbudzovaný k snahe dávať Boha na prvé miesto. Podľa prikázaní Desatora

sa žiak učí formovať a rozvíjať svoj vzťah k Bohu i k druhým ľuďom, a tak integrovať obsah jednotlivých prikázaní

do svojho praktického kresťanského života.

Ročníkový cieľ

Objaviť múdre pravidlá Desatora a podľa nich formovať svoj vzťah k Bohu a k ľuďom.

Oceniť dobrotu a milosrdenstvo

Boha, ktorý vedie človeka prostredníctvom Desatora. Formovať postoj spoznávania a hľadania pravdy.

Ročníkový symbol: TABULE DESATORA

Žiak sa v 7. ročníku stretáva so symbolom tabúl Desatora, s ktorým postupne pracuje v štyroch rovinách: vecnej,

subjektívnej, objektívnej a náboženskej.

Tabule Desatora sú z kameňa. Kameň je symbolom tvrdosti, pevnosti a nezničiteľnosti. Je symbolom nadľudskej

sily a moci. Kameň bol už v minulosti nenahraditeľný pracovný nástroj či dôležitý stavebný materiál.

V ľudovej múdrosti nachádzame množstvo prirovnání a porekadiel o kameni. Človek, ktorý je pevným kameňom,
má pevný charakter, zásady, vyznáva hodnoty nemennej, trvácnej pravdy.
Náboženskú rovinu symbolu rozvíjame biblickým príbehom o Mojžišovi, ktorým chceme priblížiť príbeh cesty,
ktorá vedie z otroctva na slobodu, k životu pravdy ukrytej v tabuliach Desatora.

1. TÉMA: BOH UZATVÁRA ZMLUVU S ČLOVEKOM

V téme sa žiaci oboznámia s biblickým príbehom o Mojžišovi. Cieľom nie je doslova prerozprávať Mojžišov príbeh,
ale priblížiť príbeh cesty, ktorá vedie z otroctva na slobodu, k životu v pravde. Vieru predstavujeme žiakovi
ako dôveru v Boha a na modelových situáciách zo života mu pomáhame uvedomiť si, že opakom viery nie je
to, že človek neverí, ale nedôvera a strach.

Časová dotácia: 2 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: pravidlá, Desatoro, viera

Obsah

- Mojžiš prijíma Desatoro
- Boh je Pán celého sveta – 1. prikázanie

2. TÉMA: HĽADÁM BOHA

V druhej téme prehľbujeme 2. a 3. Božie prikázanie. Téma ponúka žiakovi priestor pre refl
ektovanie situácií,
v ktorých sa používa slovo Boh, ako aj zamyslenie sa nad tým, čo znamená posväcovanie
Božieho mena. Prostredníctvom
obraznej reči príbehov si žiak môže uvedomiť nielen potrebu dňa oddychu, ale aj to, že pre
kresťanov
je najväčšou oslavou slávenie svätej omše.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: meno, Božie meno, nedeľa

Obsah

- ja a moje meno
- Boh a jeho meno – 2. prikázanie
- nedeľa – sviatočný deň – 3. prikázanie
- svätá omša – oslava Boha

3. TÉMA: KRÁČAM ZA PRAVDOU

Žiaci majú skúsenosť so životom v spoločenstve s druhými ľuďmi v rodine, v triede a v
skupine svojich rovesníkov.

V tomto veku však nadobúdajú význam iné spoločenstvá a ich normy. Pri hľadaní spôsobu
vzájomného

spolužitia so skupinami sú zásady formulované v štvrtom až desiatom prikázaní ponukou
správneho života,

v ktorom môžu žiaci vytvárať vzťahy dôvery, ktoré im umožnia dôverovať aj ostatným.

Časová dotácia: 12 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: láska, rodina, pravda, majetok

Obsah

- život ako hodnota
- túžba človeka po láske (výchova k láske)
- manželstvo a rodina (ideál rodiny, rôzne formy pseudorodiny)

- právo na česť a dobré meno
- pravdovravnosť
- právo na majetok
- spravodlivosť v spoločnosti

4. téma: Vzťah človeka k človeku

Téma pomáha žiakovi vnímať pravidlá ako zdroj istoty v živote človeka a spoločnosti. Štvrté až desiate prikázanie, ktoré formuluje zásady zodpovedného spolunažívania ľudí v pravde, v tejto téme konkretizujeme všeobecne platným zlatým pravidlom: „*Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.*“ (Mt 7,12)

Časová dotácia: 3 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: zlaté pravidlo

Obsah

- pravidlá doma, v škole, v spoločnosti
- zlaté pravidlo

8. ROČNÍK

Ročníková téma: SLOBODA ČLOVEKA

Žiak začína túžiť po osamostatnení sa a po slobode. Vychádza spod krídel ochrany autority. Oslobodzuje sa

od nekritického vnímania autority, ktorú doposiaľ vnímalo ako miesto istoty, bezpečia a ochrany. Objavením

rozmeru slobody v sebe rozvíja vzťah k svojej osobe a k druhým ľuďom. Táto skúsenosť slobody mu umožňuje

objavovať slobodné rozhodnutie pre vzťah k Bohu. Slobodným nazeraním na vzťah s Bohom je schopné vidieť

vo viditeľnom svete stopy Boha, s ktorým prehlbuje vzťah v náboženskom prežívaní.

Ročníkový cieľ

Poznávať hranice osobnej slobody. Oceniť kresťanský pohľad na slobodu človeka. Osvojovať si návyky kresťanského životného štýlu.

Ročníkový symbol: HOLUBICA

V tomto ročníku pracujeme so symbolom holubice. Pre lepšie uchopenie významu symbolu ho rozvíjame v štyroch rovinách:

- *vecná rovina (čo symbol hovorí sám o sebe):* holubica má krídla, je to vták
- *subjektívna rovina (čo symbol hovorí mne, akú mám s ním skúsenosť):* holubica je pokojná, nenásilná, mierumilovná
- *objektívna rovina (čo symbol hovorí nám):* holubica je v mnohých kultúrach symbolom pokoja, mieru; jej krídla nám pripomínajú slobodu, vzletnosť
- *náboženská rovina (čo nám symbol hovorí o skúsenosti Boha a človeka):* holubica je symbolom Ducha Svätého

1. TÉMA: SLOBODA

V téme sa zaoberáme hranicami slobody človeka. Žiak spoznáva historické omyly ľudstva, ktorých dôsledkom

bolo zneužívanie slobody v dejinách, je konfrontovaný s rôznymi formami otroctva, závislosťami súčasného človeka. Žiak prostredníctvom biblických príbehov konfrontuje svoju túžbu po slobode, svoje predstavy o nej s kresťanským pohľadom na slobodu človeka.

Časová dotácia: 6 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: sloboda, otroctvo, závislosť

Obsah

- chápanie slobody
- otroctvo človeka (závislosti)
- povolanie k slobode

2. TÉMA: SLOBODA ČLOVEKA

V téme žiak spoznáva rozdiel medzi ľudskou autoritou a autoritou Boha. Ľudská autorita ustanovuje isté pravidlá spolunažívania, aby mohla fungovať spoločnosť, aby bol zachovaný poriadok. Autorita Boha hovorí o pravidlách,

ktoré objavuje vo svojom svedomí každý človek sám. Ich objavením si uvedomuje svoje práva, ale aj

povinnosti. Základnou povinnosťou je rešpektovať toto právo u každého človeka. V téme kladieme dôraz na

Desatoro, ktoré je zásadným princípom etiky židovstva a kresťanstva. Poukazuje na podmienky života oslobodeného

od otroctva z hriechu. Žiak sa učí zachovávaním daných pravidiel sociálnej adaptácii a predchádza

sociálno-nežiaducim javom. Desatoro Božích prikázaní je Božím zákonom, ktorý ponúka zdravý spôsob budovania

vzťahov k Bohu, k rodine i k spoločnosti. Žiak má spoznávať, že túžbou Boha je, aby jeho zákony pomáhali

človeku k múdreému a dobrému životu.

Časová dotácia: 8 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: sloboda, otroctvo, závislosť

Obsah

- exodus – cesta k slobode
- hranice slobody – Desatoro

3. TÉMA: SLOBODA A ROZHODNUTIA

Žiak je v téme citlivo vedený k poznaniu, že morálne rozhodnutie neznamena len poslušnosť autority a neprekročenie

zákona, ale je vyjadrením vnútorného postoja dobra k svojej osobe a druhým ľuďom.

Žiak sa stretne s pojmami svedomie, rozhodnutie, bude mať možnosť vnímať na základe empatického cítenia

a správania potrebu zodpovednosti za dôsledky svojich rozhodnutí. Vedeť ho k tomu, aby sa stával citlivým

na vnímanie dobra a odlišovanie od zla. Na to treba rozvíjať citlivosť počas celého života. U žiaka s mentálnym

postihnutím kladieme dôraz na to, že konaním zla ubližuje sebe aj druhým.

Správanie a myslenie dieťaťa s mentálnym postihnutím je od raného detstva až do dospelosti závislé od toho,

čo si iní myslia, ako ho hodnotia. Správa sa určitým spôsobom preto, lebo mu to prináša uspokojenie aktuálnych

potrieb, medzi ktoré patrí aj túžba po láske a prijatí. Žiaci sa učia rozlišovať, čo je dobré a čo zlé od rodičov, učiteľov a ich reakcií na správanie. Správanie dieťaťa je podmienené reakciou referenčných osôb.

Žiak s mentálnym postihnutím nie je schopný dosiahnuť hlbšiu úroveň morálneho konania, kedy by bol schopný prihliadnuť aj na motívy konania, aby postupne dochádzalo k ich internalizácii. Osobnostný rozvoj v morálnej oblasti môžeme podporovať dostatočnými podnetmi umožňujúcimi rozvoj empatie.

Časová dotácia: 2 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: nutnosť voľby, rozhodnutia, svedomie

Obsah

- slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby)
- sloboda a zodpovednosť
- riešenie problémovej situácie

4. TÉMA: REŠPEKTOVANIE ROZDIELNOSTI

Dnes žijeme vo svete plurality. Všeobecné direktórium pre katechizáciu si pokladá za dôležité viesť otvorený

dialóg so svetom. Poznanie rozdielnosti iných ľudí, kultúr má viesť k úcte k nim, ale predovšetkým k prehĺbeniu

úcty k vlastnej osobe, kultúre, náboženstvu a ku kresťanskej identite (porov. KKC 839, 842-843). Cieľom témy je,

aby si žiak uvedomil bohatstvo, ktoré nám kresťanstvo dáva, hodnoty, ktoré kresťanstvo obsahuje a šíri v ľudskej spoločnosti.

Časová dotácia: 2 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: rešpektovanie, odlišnosti, kultúry, náboženstvo, kresťania

Obsah

- rešpektovanie rozdielnosti
- rozdielne cesty hľadania Boha (chrám – miesto oslavy Boha)
- putovanie po ceste predkov

5. TÉMA: LÁSKA – CESTA K SLOBODE

Na úvod tejto témy predstavujeme autoritu, ktorej úlohou je pomáhať rastu človeka a spoločnosti (porov. KKC

1897-1898). Autoritu, ktorej základným princípom je láska k človeku (porov. KKC 1905-1909). Žiak pracuje s biblickými

udalosťami, ktoré poukazujú na dôležitosť a potrebu autority. Žiak vníma potrebu dodržiavania istých

pravidiel na základe autority, slobody a lásky. Uvedomuje si, že ich porušovaním môžu trpieť nevinní. Vedeeme

žiacov, aby si uvedomili potrebu autority Cirkvi. Opäť zdôrazňujeme základný princíp lásky, ktorá prerozdeľuje

zodpovednosť a úlohy, kde má všetko svoje miesto a poriadok. Celú tému končíme povzbudením, aby sa žiaci

nebáli byť odhodlaní žiť a kráčať cestou slobody, byť zaangażovaní vo svojom okolí (porov. KKC 854, 856),

v škole, na ulici, vo farnosti.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: autorita, angažovanosť

Obsah

- sloboda a vzťah k autoritám (autorita v Cirkvi)
- kresťan v spoločnosti (angažovanosť v rodine, vo farnosti, v meste)

9. Ročník**Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA**

Mladý človek si kladie existenciálne otázky a hľadá na ne odpovede. Vlastným výberom si zostavuje hierarchiu hodnôt, na základe ktorých si formuje životný štýl. Zaoberá sa aj otázkou viery. Je otvorený náboženskému prijímaniu rozmeru viery v nádeji, ktorú človeku ponúka Boh. Otvorenosť náboženskému nazeraniu na svet vytvára priestor na formáciu osobnosti k mravnej zodpovednosti. Mladý človek sa v procese stotožnenia s kresťanskými hodnotami pripravuje na život v zodpovednej kresťanskej angažovanosti.

Ročníkový cieľ:

Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Ročníkový symbol: KVET

Kvety kvitnú po zime a sú prvými poslami jari. Sú „svadobným“ šatom prírody a mnohé z nich majú tvar kalicha alebo slnka.

Keď máme niekoho radi, obdarujeme ho kvetmi. V kresťanskej tradícii nimi zdobíme oltáre, robíme z nich vence, sú pre nás symbolom nádeje a symbolom raja.

V každom z nás sú ukryté sily: môžeme cítiť, premýšľať, ožijeme niečo chcieť, môžeme konať. Každá táto sila môže byť pozitívna alebo negatívna podľa toho, akú situáciu prežívame. Je to veľké bohatstvo. V tomto slova zmysle je každý človek kvetinou, ktorej „kvet“ môže rozkvitnúť v celej svojej sile.

Jednotlivý kvet môže byť teda symbolom osobnosti, husté okvetné lístky sú symbolom spoločenstva rodiny alebo ľudí, ktorých spája veľmi úzke priateľstvo. Veľa kvetov na jednej stonke alebo rôzne kvety v jednej kytici sú symbolom spoločenstva rovnako zmýšľajúcich, symbolom veriacich jednej Cirkvi. Kvet je symbolom života a jeho vývoja, pozýva k zodpovednosti a rešpektu života.

1. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ

Nastavenie vyučovacieho procesu s výberom obsahu učiva v 1. téme chce učiť žiaka tomu, aby sa postavil pred Boha s pozitívnymi aj negatívnymi stránkami svojej osobnosti a pritom si uvedomoval, že Boh ho miluje a prijíma takého, aký je, aby sa učil prijímať svoj život ako pozvanie k zodpovednosti.

Časová dotácia: 3 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: zodpovednosť

Obsah

- zodpovednosť
- život – pozvanie k zodpovednosti (modelová situácia)

Ciele témy:

Kognitívny cieľ:

Na modelovej situácii

vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť.

Afektívny cieľ:

Vnímať potrebu zodpovednosti vo svojom živote.

Psychomotorický cieľ:

Formovať postoj zodpovednosti za svoj život.

Žiak si osvojuje:

- vnímať Boha ako toho, kto ho miluje a prijíma takého, aký je.
- prijímať svoj život ako pozvanie k zodpovednosti.

Rozvoj kompetencií**Komunikačné kompetencie:**

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu z pohľadu zodpovednosti človeka za človeka.

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou.

Kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- podieľa sa s inými na riešení úloh.
- povie svoj názor a zdôvodní ho.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoju potrebu zodpovednosti za seba a za iných.
- uvažuje o princípoch zodpovednosti.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- rozvíja vo svojom živote rozmer zodpovednosti.

Prierezové témy**Osobnostný a sociálny rozvoj:**

Žiak

- je schopný empaticky komunikovať a osvojovať si k ľuďom empatický postoj.

1. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA

Žiaci potrebujú v živote niekoho, kto by ich v živote povzbudil, o koho by sa mohli oprieť. Hľadajú smer a odpoveď na otázku, o čo sa v živote majú snažiť. Prežívanie sympatie alebo antipatie k určitým ľuďom v žiakovi podporuje prirodzenú potrebu stotožniť sa s určitým vzhlľadom, konaním, názormi alebo životným štýlom.

V tejto téme sa žiaci môžu zamyslieť, kto a čo ovplyvňuje ich sny, túžby, predstavy o tom, akí by chceli byť. Žiaci dostanú priestor na vyrovnanie sa na jednej strane s potrebou životných vzorov a na druhej strane s rozvíjaním vlastnej originality. Téma na záver vytvára priestor pre ponuku životného vzoru – Ježiša Krista.

Časová dotácia: 4 edukačné jednotky

Kľúčové pojmy: sebarozvoj, vzory, životné hľadanie

Obsah

- sebaocenenie a seba prijatie

- potreba životných vzorov
- konfrontovanie imitácie mediálnych vzorov s reálnymi vzormi
- ponuka vzorov: biblické vzory – biblické postavy (Jn 1,35-39), kresťanské vzory – vzory svätcov

Ciele témy:**Kognitívny cieľ:**

Na modelových situáciách vysvetliť potrebu životných vzorov.

Afektívny cieľ:

Rozvíjať schopnosť seba porozumenia. Oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru.

Psychomotorický cieľ:

Formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa.

Žiak si osvojuje:

- vnímať prirodzenú potrebu stotožniť sa s určitým vzhlľadom, konaním, názormi alebo životným štýlom,
- vytvárať priestor pre ponuku životného vzoru – Ježiša Krista.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie potrebe komunikácie ako potrebe sebarozvoja.

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou.

Kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný korekcie ponúkaných vzorov.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvažuje o potrebe vzorov.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- oceňuje skúsenosť druhých ľudí – vzorov z dejín Cirkvi.

Prierezové témy**Osobnostný a sociálny rozvoj:**

Žiak

- vníma potrebu sebaocenenia a prijatia.

3. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU

Prehodnotením zodpovednosti za svoju vieru sa žiak môže zamyslieť nielen nad dôvodmi rozhodnutí ľudí pre náboženskú vieru, ale aj pre reflexiu vlastnej viery, ako aj uvedomovaniu si dôstojnosti človeka, ktorá vyplýva z jeho viery v Boha. Vieru v Boha predstavujeme ako zodpovednosť voči sebe, voči iným, ba voči ľuďom celého sveta.

Časová dotácia: 5 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy:

viera, nevera, kresťanská zrelosť

Obsah

- prečo veriť? (dôvody viery)

- vyznanie viery – rozhodnutie pre vieru
- kresťanská zrelosť (sviatostný život)

Ciele témy:**Kognitívny cieľ:**

Jednoduchým spôsobom vysvetliť dôvody náboženskej viery. Pomocou obrazovej predlohy reprodukovať apoštolské vyznanie viery.

Afektívny cieľ:

Prijatť skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba.

Psychomotorický cieľ:

Rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste.

Žiak si osvojuje:

- vnímať vieru v Boha ako zodpovednosť voči sebe, voči iným, ba voči ľuďom celého sveta.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva do diskusie v pracovnej skupine.
- kladie si otázky a zisťuje odpovede.
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory.

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou.

Kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný opísať dôvody náboženskej viery.

Kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania zmyslu života človeka.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvažuje o prínose spirituality na sociálnu zrelosť.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru.
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality.

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je otvorený transcendentnému rozmeru života.
- vníma potrebu osobného rozhodnutia pre vieru.

4. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA DRUHÝCH ĽUDÍ

Bolo by určite zaujímavé, skôr ako sa budeme zaoberať témou o láske a rodine, pozrieť sa tam, kam pozerajú naše žiačky a žiaci. Učiteľ by mal vedieť, „čo dnes beží“ v prostredí, v ktorom sa naši žiaci pohybujú. Keď sa učiteľ chce so žiakmi na túto tému rozprávať, mal by poznať pozadie, čo čítajú, čo ich zaujíma a čo majú v myšlienkach naprogramované. Títo mladí ľudia potrebujú dospelého partnera, ktorý by ich usmernil, aby mohli objaviť hĺbku a šírku života a ľudských vzťahov.

Túžba je jednou z najsilnejších motivácií akéhokoľvek konania. Túžba po láske, prijatie, bezpečie sa u žiakov v tomto veku veľmi silno prejavuje. Proces je nastavený tak, aby bola

citlivo posilňovaná schopnosť vedieť mať rád druhého človeka zreým spôsobom. Žiaci by si mali postupne uvedomovať, že k naozajstnej láske patrí zodpovednosť a starostlivosť o život a rast toho, koho milujeme.

Časová dotácia: 5 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy: potreba lásky, ľudské vzťahy

Obsah

- formy lásky (priateľstvo a láska)
- potreba lásky (láska človeka k človeku a láska človeka k Bohu)

Ciele témy:

Kognitívny cieľ:

Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu. Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu.

Afektívny cieľ:

Oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom. Uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske.

Psychomotorický cieľ:

Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku. Na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov.

Žiak si osvojuje:

- uvedomovať, že k naozajstnej láske patrí zodpovednosť a starostlivosť o život a rast toho, koho milujeme.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva do diskusie v pracovnej skupine.
- kladie si otázky a zisťuje odpovede.
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory.
- rozvíja asertívnu komunikáciu v budovaní vzťahov.

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou.

Sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- učí sa tolerancii, ústretovosti, ale aj kritickosti k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť túžbu po presiahnutí seba.
- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania v budovaní vzťahov.

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- vníma kvalitu partnerského vzťahu ako základ manželstva a rodiny.

5. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET

Témou zodpovednosti človeka za svet, v ktorom žije, končí náboženská edukácia v procese školského vyučovania v špeciálnej základnej škole. Záverečná téma obsahu deviateho ročníka predstavuje učenie Cirkvi o potrebe zodpovednosti človeka za seba, druhých ľudí a za životné prostredie, v ktorom človek žije. Žiaci spoznávajú kresťanské učenie, ktoré zdôrazňuje globálnu lásku k blížnemu. Žiak má objaviť aktuálnosť kresťanskej asketickej kultúry z pohľadu šetrnosti, neplytvania zdrojov energie..., ako aj potrebnú angažovanosť vo svojom prostredí podľa možností, ktoré žiak má.

Časová dotácia: 5 edukačných jednotiek

Kľúčové pojmy:

ekológia, angažovanosť, ekumenizmus

Obsah

- ekológia a zodpovednosť – Gn 1,28-29 (globálne problémy)
- kresťan v spoločnosti (angažovanosť v meste, farnosti, škole)

Ciele témy:

Kognitívny cieľ:

Na základe posolstva biblického textu Gn 1,28-29 vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka.

Afektívny cieľ:

Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka. Oceniť vzájomnú spoluprácu.

Psychomotorický cieľ:

Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi.

Žiak si osvojuje:

- objaviť aktuálnosť kresťanskej asketickej kultúry z pohľadu šetrnosti, neplytvania zdrojov energie.

Rozvoj kompetencií

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- prispieva do diskusie v pracovnej skupine.
- kladie si otázky a zisťuje odpovede na otázky ekológie.

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou.
- učí sa vyhľadávať a triediť informácie.

Kultúrne kompetencie:

Žiak

- oceňuje prínos kresťanskej kultúry v ľudskej kultúre.

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanský pohľad na ekologickú otázku.
- preberá zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti a Cirkvi.

Prierezové témy

Environmentálna výchova:

Žiak

- aktívne sa podieľa na ochrane životného prostredia (triedenie odpadu v domácnosti, udržiavanie čistoty v prírode, šetrenie energiami a zdrojmi).

8.5.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú v predmete klasifikovaní známku podľa Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovných listov.

8.5.1.7 Prierezové Témy

Mediálna výchova

Žiak:

- vníma komunikáciu prostredníctvom symbolov,
- vyjadruje sa aj cez neverbálnu komunikáciu mimikou i gestami, vyjadruje svoje pocity, prostredníctvom nakreslených symbolov,
- oboznamuje sa s prenášaním náboženských symbolov do svetského prostredia,
- osvojuje si kritický pohľad na mediálne známe, obľúbené osoby.

Environmentálna výchova

Žiak:

- zasadí si a pestuje obilie, čím získava priamu skúsenosť so starostlivosťou o prírodu,
- osvojuje si šetrenie vodou a vníma jej dôležitosť pre život,
- poznáva dôležitosť svetla pre život,
- osvojuje si postoj neplytvania potravinami,
- vníma starostlivosť Boha o svet.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak:

- si osvojuje prejavy asertívneho správania,
- rozlišuje pravidlá Desatora vo svojom živote (s pomocou),
- uvedomuje si potrebu spolupráce,
- rozvíja základné zručnosti pre spoluprácu a medziľudskú komunikáciu,
- sa učí predchádzať sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania,
- v kontexte striedania práce, odpočinku a slávenia vníma životné priority (s pomocou),
- je otvorený pre spoluprácu,
- rozvíja základné zručnosti pre spoluprácu a medziľudskú komunikáciu,
- si osvojuje kultivované správanie,
- prispieva k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej,
- si utvára pozitívny postoj k sebe samému i k druhým ľuďom,
- vníma dobro kresťanskej etiky,
- uvedomuje si hodnotu spolupráce,
- rozvíja základné zručnosti spolupráce,
- empatickým správaním sa učí predchádzať sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania,
- vníma dobro kresťanskej etiky,
- vníma dobro spolupráce,
- empatickým správaním sa učí predchádzať sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania,
- rozumie dobru kresťanskej etiky,
- osvojuje si základné sociálne zručnosti na riešení problémových situácií,
- vníma motiváciu svojich rozhodnutí.

Multikultúrna výchova

Žiak:

- objavuje a oceňuje kultúrne bohatstvo svojho náboženstva,
- objavuje a oceňuje kultúrne bohatstvo svojho náboženstva.

8.5.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.3.1.9 Učebné zdroje

Metodická príručka

Obrazový materiál

Pracovné listy

CD

DVD

Sväté Písmo

8.6 Matematika a práca s informáciami**8.6.1 Matematika****8.6.1.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	4	4	4	4	4	4	4	4	4
	ŠkVP	5	5	5	5	5	5	5	5	5

8.6.1.2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka

8.6.1.3 Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Učebný predmet matematika je založený na získavaní nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových činností žiakov. Na rovnakom princípe sa pristupuje k aplikácii nových matematických vedomostí v reálnych situáciách. Takýmto spôsobom získané základné matematické vedomosti umožňujú získať matematickú gramotnosť novej kvality.

- Matematické poznatky, zručnosti a činnosti sú potrebné v ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.)
- Súhrn veku primeraného matematického poznania, ktoré tvorí východisko k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka

Organizačné formy vyučovania

- skupinové
- diferencované vyučovanie
- zážitkové
- didaktické hry
- vyučovacie bloky
- práca s PC využitie IKT

8.6.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie.

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakol'ko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,

– využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,

– vie používať vyučovacie programy,

– chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,

– vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

– dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,

– ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,

– získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,

– uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,

– prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,

– hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

– rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,

– dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,

– v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

– uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,

– dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,

– uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,

– má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,

– pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,

– je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,

– dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,

– je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,

– uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,

– uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

– dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,

– dokáže pomenovať základné druhy umenia,

– pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),

– správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,

– ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,

– uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,

– cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,

– má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE**1.ročník**

Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií.

Osvojiť si základné geometrické predstavy.

Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5.

Osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 5.

Osvojiť si základné prvky numerácie a početové výkony s číslom 0.

Využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

2.ročník

Opakovať a prehliť učivo z 1. Ročníka.

Vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5.

Vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy.

Osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10.

Vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10.

Osvojiť si základné geometrické tvary.

Využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3. ročník

Opakovať a prehliť učivo z 2. ročníka.

Vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20.

Vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy.

Osvojiť si násobenie číslom 2.

Vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body.

Vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

4. ročník

Opakovať a prehliť učivo z 3. ročníka.

Vedieť sčítať prirodzené čísla v obore do 100.

Vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy.

Osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30.

Vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke.

Vedieť merať dĺžku úsečky.

5.ročník

Sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Opakovať a prehliť učivo z predchádzajúcich ročníkov.

Vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla písomne, v obore do 100.

Riešiť slovné úlohy.

Osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000

Vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne.

Osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky.

Vedieť používať dĺžky: m, dm, cm.

Pracovať s kružidlom.

6.ročník

Opakovať a prehliť učivo z predchádzajúcich ročníkov.

Vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000.

Osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100.

Riešiť slovné úlohy.

Osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000.

Vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne.

Vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000.

Osvojiť si základné jednotky času.

Vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik.

Osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

7.ročník

Opakovať a prehliť učivo z predchádzajúcich ročníkov.

Osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky, - vedieť písomne násobiť trojčiferné číslo jednociferným činiteľom.

Vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku, - osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna.

Vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie.

Osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,

Vedieť vyznačovať a rysovať uhly,

Osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

8.ročník

Poznať algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať.

Poznať algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky.

Poznať a vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu.

Správne chápať pojem zlomok, vedieť čítať a zapisovať zlomok.

Získať zručnosti v rysovaní a meraní uhlov.

Vedieť vypočítať obsahy štvorca, obdĺžnika a kruhu.

Chápať matematiku ako zdroj prostriedkov na riešenie praktických úloh.

9.ročník

Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom,

- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,

- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,

- vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,

- pochopiť význam pojmu objem,

- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,

- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,

- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,

- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

8.6.1.5 Obsah predmetu

I.ročník

ARITMETIKA

Úvod k učivu o prirodzenom čísle

Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar). Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.

Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný.

Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony

Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0.

Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.

- Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.
- Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.
- Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znak $>$, $<$, bez písania. Nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do dvoch.

- Sčítovanie. Objasnenie podstaty sčítovania. Znak + (plus). Zápis príkladov sčítovania. Znázorňovanie príkladov sčítovania.
- Odčítovanie. Objasnenie odčítovania ako obráteného počtového výkonu k sčítovaniu. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčítovania. Znázorňovanie príkladov sčítovania.
- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do dvoch. Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.

- Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3. Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do troch.

- Sčítovanie. Zápis príkladov sčítovania. Znázorňovanie príkladov sčítovania.
- Odčítovanie. Zápis príkladov odčítovania. Znázorňovanie príkladov odčítovania.
- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony.

- Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za.
- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
- Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.
- Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý).
- Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami.
- Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.
- Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo.
- Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za.
- Sčítovanie a odčítovanie v obore do štyroch. Sčítovanie. Zápis príkladov sčítovania. Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie. Zápis príkladov odčítovania. Znázorňovanie príkladov odčítovania. Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 4.

- Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 5 a počtové výkony.

- Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za.

- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

- Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.

- Radové číslovky – piaty.

- Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

- Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do 5.

- Sčítovanie. Zápis príkladov sčítovania. Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie. Zápis príkladov odčítovania. Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania do 5.

- Rozklad čísel na sčítance v obore do 5.

- Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0

- Sčítovanie a odčítovanie s číslom 0.

GEOMETRIA

Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priradovanie názvu. Priestorové útvary – guľa, kocka.

V 1. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

2.ročník

ARITMETIKA

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony.

Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10.

Prirodzené čísla 6 až 10.

Určovanie počtu predmetov.

Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.

Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.

Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, <.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.

1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5.

2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6.

3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7.

4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8.

5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9.

6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10.

7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.

- Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.

- Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Geometrické tvary

Rovinné útvary - priradovanie k názvu.

Priestorové útvary – valec – priradovanie k názvu.

Priamosť

Vlastnosť „priamy“, „nie je priamy“.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh), priamych a krivých čiar.

V 2. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

3.ročník

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20

Vymenovanie radu názvov čísel.

Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej.

Priradovanie skupiny predmetov k číslu.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel.

Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovníc typu $a < 20$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1.Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

- upevňovanie spojov spamäti,

- riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

1.Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 :

- upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,

- vzťahy: o n viac, o n menej, - riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

1.Znak . (krát).

2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.

3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1.Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.

2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.

Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.

Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

V 3. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

4. ročník**ARITMETIKA****Numerácia v obore do 100**

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 75$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10. Príklady typu:

$$30 + 40 = 70 \qquad \begin{array}{r} 30 \\ 70 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 70 \\ 70 \end{array}$$

$$70 - 40 = 30 \qquad \begin{array}{r} 70 \\ -40 \\ \hline 30 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 70 \\ -40 \\ \hline 30 \end{array}$$

Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu:

$$30 + 7 \qquad \begin{array}{r} 30 \\ 7 \\ \hline 37 \end{array}$$

$$30 + 7 \qquad \begin{array}{r} 30 \\ 7 \\ \hline 37 \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu:

$$37 - 7 \qquad \begin{array}{r} 37 \\ -7 \\ \hline 30 \end{array}$$

$$37 - 7 \qquad \begin{array}{r} 37 \\ -7 \\ \hline 30 \end{array}$$

Sčítanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$34 + 5 \qquad \begin{array}{r} 34 \\ 5 \\ \hline 39 \end{array}$$

$$34 + 5 \qquad \begin{array}{r} 34 \\ 5 \\ \hline 39 \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$37 - 4 \qquad \begin{array}{r} 37 \\ -4 \\ \hline 33 \end{array}$$

$$37 - 4 \qquad \begin{array}{r} 37 \\ -4 \\ \hline 33 \end{array}$$

Písomné sčítanie a odčítanie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ

Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich. Príklady typu:

$$40 - 6 \qquad \begin{array}{r} 40 \\ -6 \\ \hline 34 \end{array}$$

$$40 - 6 \qquad \begin{array}{r} 40 \\ -6 \\ \hline 34 \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$46 + 7 \qquad \begin{array}{r} 46 \\ 7 \\ \hline 53 \end{array}$$

$$46 + 7 \qquad \begin{array}{r} 46 \\ 7 \\ \hline 53 \end{array}$$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$53 - 7 \qquad \begin{array}{r} 53 \\ -7 \\ \hline 46 \end{array}$$

$$53 - 7 \qquad \begin{array}{r} 53 \\ -7 \\ \hline 46 \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie čísel, ktoré sú násobkom desiatich. Príklady typu:

$$36 + 50 \qquad \begin{array}{r} 36 \\ 50 \\ \hline 86 \end{array}$$

$$36 + 50 \qquad \begin{array}{r} 36 \\ 50 \\ \hline 86 \end{array}$$

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore do 30

Násobenie čísla 0 a 1.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie.

Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno).

Delenie podľa obsahu a na časti.

Príklady na delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie.

Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik.

Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

GEOMETRIA

Priamka

Rysovanie a označovanie priamok.

Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke.

Rôznobežky.

Vyznačovanie úsečiek na priamke.

Meranie dĺžky úsečky

Jednotka dĺžky – cm. Meradlo s centimetrovou stupnicou.

Meranie dĺžky úsečky.

Vo 4. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

5.ročník

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčítanie a odčítanie dvojčiferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 23 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 57 \\ - 34 \\ \hline \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie dvojčiferných čísel s prechodom cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 47 \\ + 35 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 82 \\ - 35 \\ \hline \end{array}$$

2. Riešenie slovných úloh. Nový typ: o **n viac**, o **n menej**.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.

Čítanie a písanie číslíc.

Rad čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 1000 pamäti a písomne

1. Sčítanie a odčítanie násobkov 100. Príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$.

Príčítanie jednociferných a dvojčiferných čísel k násobkom 100.

Príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$.

2. Odčítanie jednociferných a dvojčiferných čísel od násobkov 100. Príklady typu: $304 - 4$, $334 - 34$.

3. Ostatné príklady sčítania a odčítania v obore do 1000 bez prechodu cez základ. Príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$.

4. Precvičovanie a upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 1000. Vzťah: o **n viac**, o **n menej**, Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.
2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60. Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60. Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

3. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.
4. Jednotka dĺžky dm, m. -jednotka dĺžky – dm, -meradlo s decimetrovou stupnicou, -jednotka dĺžky– m, -meradlo s metrovou stupnicou, -premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).
5. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky, -meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm, -rysovanie úsečiek danej dĺžky, -vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.
6. Súčet dĺžok úsečiek – numericky. Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.
7. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

V 5. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

6.ročník

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000

Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov :

732 345 695 980 800 931

248 455 236 -248 -455 - 236

Násobenie a delenie v obore do 100

1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100
- tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.
2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie

1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.
2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.
3. Sčítanie a odčítanie do 10 000.
- sčítanie a odčítanie spamäti,
- písomné sčítanie a odčítanie,
- riešenie jednoduchých slovných úloh.

Jednotky času

Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.

Určovanie času.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotky dĺžky – mm, km
- premieňanie jednotiek.
2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm)

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice

1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.
2. Rysovanie rôznobežných priamok.
3. Rysovanie rovnobežných priamok.

4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.
5. Pravý uhol.

Rovinné obrazce

Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.
Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.
Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá

– Popis základných vlastností – kocka, kváder.

V 6. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

7.ročník**ARITMETIKA****Násobenie a delenie mimo oboru násobilky**

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne.
Príklady typu: $3 \cdot 13 = 39$ $2 \cdot 15 = 30$ $39 : 3 = 13$ $30 : 2 = 15$

Delenie so zvyškom:

- násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi,
- pojmy – neúplný podiel, zvyšok,
- výpočet neúplného podielu, zápis formou $13 : 4 = 3$

1

- príklady na delenie so zvyškom v obore do 100.

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000

1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.
2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom.
3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna

Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky.

2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: $235\ 200$
 $- 15\ 865$

3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.
4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA**Jednoduché konštrukcie kružidlom**

1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek
2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – guľa, valec.

Uhol

Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.
Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.
Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

1. Obvod trojuholníka.
2. Obvod obdĺžnika.
3. Obvod štvorca.

V 7. ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

8. ročník**ARITMETIKA****Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000**

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9.

Číselný obor do milióna

1. Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna.
2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna.

Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom

Delenie so zvyškom číslami 2 až 9.

Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky**Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky**

Písomné násobenie číslami 10 až 99.

Zlomky

1. Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov.
2. Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.
3. Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Desatinné čísla

1. Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla.
2. Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel.
3. Sčítanie desatinných čísel.
4. Odčítanie desatinných čísel.
5. Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10, 100, 1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami).
6. Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami)

GEOMETRIA**Uhol**

1. Meranie uhla danej veľkosti
2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti

Obsahy rovinných útvarov

1. Jednotky obsahu
2. Obsah štvorca
3. Obsah obdĺžnika

Obvod a obsah kruhu

1. Dĺžka kružnice, obvod kruhu
2. Obsah kruhu

Geometrické telesá

1. Ihlan – popis základných vlastností
2. Kužeľ – popis základných vlastností

V 8.ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

9.ročník**ARITMETIKA****Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka**

Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99.

Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky.

Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky.

Zlomky.

Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel.

Percento

Pojem percento, čítanie a písanie percent.

Pojem celok, základ, 100 %.

Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Istina, úrok, úroková miera

Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.

Osobný – bežný účet

Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu

Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Uhly.

Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne

Kocka, sieť a povrch kocky.

Kváder, sieť a povrch kvádra.

Objemy telies všeobecne

Jednotky objemu.

Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.

V 9.ročníku je matematike venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

PROCES

1.ročník

Podobne ako v prípravnom ročníku, prostredníctvom triedenia, priradovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu, rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia. Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.

2.ročník

Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému.

Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva.

Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene, postupne číselný obor rozširujeme

a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

3.ročník

K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu $15 + 4$, $19 - 5$, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, početové výkony robia bez zápisu rozkladu.

Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

4.ročník

Geometrické učivo je v pracovných zošitoch spracované v dvoch kapitolách. Pri vyučovaní odporúčame geometriu zaraďovať pravidelne ako časť vyučovacej hodiny. Často zaraďujeme orientáciu žiakov v číselnom rade do 100 na číselnej osi. Precvičujeme vzťahy pred - za, hneď pred – hneď za. Spájame teoretické vedomosti s praktickými činnosťami. Matematické poznatky sa vytvárajú na základe manipulácie s konkrétnymi predmetmi, ktoré sa nachádzajú v triede i v okolí školy.

5.ročník

Žiaci si rozširujú obzor v numerácii 100 a 1000. Vedia porovnávať čísla. Správne zapisovanie príkladov pri písomnom sčítaní a odčítaní. Pri riešení slovných príkladov vychádzame z konkrétnych situácií.

6.ročník

Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovacom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup. Dbáme o to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

7.ročník

Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek. Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď.

Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

8.ročník

Geometrické učivo odporúčame preberať priebežne s ostatným učivom počas celého školského roka. Základné spoje sčítania, odčítania, násobenia a delenia spamäti a písomne utvrdzujeme priebežne formou „päťminútoviek“. Učíme žiakov riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy. Pri zadávaní samostatných prác uplatňujeme diferencovaný prístup.

9.ročník

V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie

počtových návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov. Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

8.6.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou pracovných listov a previerok.

Hodnotíme úroveň vedomostí (pojmy, vzťahy), činností (rysovanie, slovné úlohy), schopnosť uplatniť vedomosti v nových situáciách (v bežnom živote, v slov. úl.), úroveň samostatnosti myslenia, presnosť a výstižnosť spôsobu vyjadrovania.

8.6.1.7. Prierezové témy

Environmentálna výchova

- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu
- pri riešení úloh v pracovných listoch s prírodnou tematikou

Ochrana života a zdravia

- pomáhať žiakom rozvíjať pozitívne sebavedomie, pestovať sebaúctu žiakov
- vitamíny – predpoklad zdravia

Regionálna a tradičná ľudová kultúra

- moja rodina
- poznať školu, okolie školy

Multikultúrna výchova

- rozvoj medziľudskej tolerancie
- vzťah medzi učiteľom a žiakom

Mediálna výchova

- riešenie úloh na počítači
- prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu

Osobnostný a sociálny rozvoj

- osvojovať si študijné zručnosti
- učiť sa zodpovednosti za svoju prácu

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- vážiť si prácu iných, nepodceňovať ju
- učiť sa spolupracovať v skupine

Dopravná výchova

- pomocou príkladov si osvojovať pravidlá cestnej premávky
- simulovanie rôznych dopravných situácií

8.6.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.6.1.9 Učebné zdroje

RNDr. Pavol Černek, CSc, PeaDr. Svetlana Bednářová, PhD: Matematika 2.roč.

RNDr. Pavol Černek, CSc. : Matematika 3.roč.

RNDr. Pavol Černek, CSc. : Matematika 4.roč.

Mgr. Lýdia Melišková: Matematika pre 5. ročník ŠZŠ, 2007

Mgr. Lubomír Krejza: Pracovný zošit pre 5. ročník ŠZŠ 1. a 2. časť

Mgr. Lýdia Melišková: Matematika pre 6. ročník ŠZŠ, 2009

Mgr. Lubomír Krejza: Pracovný zošit pre 6. ročník ŠZŠ, 1. časť, 2010

Mgr. Lubomír Krejza: Pracovný zošit pre 6. ročník ŠZŠ 1. a 2. časť

Mgr. Lýdia Melišková: Matematika pre 7. ročník ŠZŠ Pracovný zošit, 2001

Mgr. Lýdia Melišková: Pracovný zošit pre 7.ročník ŠZŠ 1.a 2. Časť

Mgr. Lýdia Melišková: Matematika pre 8. roč. ŠZŠ, 2008

Mgr. Lýdia Melišková: Matematika pre 8. roč. ŠZŠ; Pracovný zošit 2010

Mgr. Lýdia Melišková: Matematika pre 9. ročník ŠZŠ,2008

Mgr. Lýdia Melišková: Pracovný zošit pre 9.ročník ŠZŠ 2008

Logické hry a hádanky, tajničky, rébusy

Výučbové programy Terasoft (Logické úlohy, Alík)

Časopisy (Maxík, Vrabček)

Pracovné zošity

Učebnica

www.bublinka.sk

www.matematika.hrou.cz

Obrazový materiál, pracovné listy, omal'ovánky, pexeso, počítačové vyučovacie programy, stavebnice, kocky, predmety z bežného života, geometrické tvary a priestorové útvary.

8.6.2 Informatická výchova**8.6.2.1 Učebný plán**

Ročník		5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	0,5	0,5	0,5	0,5	1
	ŠkVP	1	1	1	1	1

8.6.2.2 Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

8.6.2.3 Organizácia vyučovania

Pri vyučovaní predmetu informatická výchova nedelíme triedu na skupiny, lebo každý žiak má k dispozícii počítač. Triedy delíme na chlapcov a dievčatá od piateho ročníka na hodinách Pracovného vyučovania.

- skupinové
- diferencované vyučovanie
- didaktické hry
- vyučovacie bloky
- práca s PC využitie IKT

8.6.2.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu***Kľúčové kompetencie.*****(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,

- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE**5.ročník**

Samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač.

Samostatne/s pomocou pracovať s myšou.

Samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou.

Samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD.

Minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho.

Pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou.

Chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla.

Spustiť CD, DVD cez tento počítač.

E-maily posielat' a prijat'.

Používať jednoduché zásady písania e-mailov.

Rozpoznať vhodné detské webové stránky.

Vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním.

Získať základy algoritmického myslenia.

Príkazy v priamom režime.

Pracovať so slúchadlami.

Zapojenie, hlasitosť.

Ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

6.ročník

Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka.

Rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou.

Oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora.

Písať a upraviť text, doplniť text o obrázok.

Získať základy algoritmického myslenia.

Vedieť pracovať v programe Skicár:

- spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
- prijat' a poslať e-mail
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt

7.ročník

Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka, - získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime, - rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov, - vedieť používať e- mail, Internet, - vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD, - pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video, - vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

8.ročník

Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore.

Vedieť pracovať s USB kľúčom.

Rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov.

Vedieť používať e- mail, Internet.

Vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na Internete.

Vedieť narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť.

Vedieť vytvoriť oznam, plagát.

Vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

9.ročník

Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,

- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,

- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word,

- rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,

- pochopiť základné autorské práva,

- vedieť prezentovať výsledky svojej práce

8.6.2.5 Obsah predmetu**5.ročník****Informácie okolo nás**Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKTE-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adries, využitie adresára),

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Detские webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň Funkcia tlačiarne.

CD Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier

Ukladanie informácií, súbor Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole Edukačné programy, komunikácia. -objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

V 5. ročníku je informatickej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

6.ročník**Informácie okolo nás**

Oboznámenie sa s počítačom

Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.

Samostatné ovládanie klávesnice a myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty.

Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu

textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie

dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázkov, ilustráciu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár.

Posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom).

Samostatne alebo s pomocou otvoriť schránku, prečítať, napísať a poslať e- mail.

Ochrana osobných údajov v e-mailovej komunikácii.

Využitie adresára, zisťovanie e- mailových adries spolužiakov, rodičov.

Www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe.

Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.

Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.

Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami- detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .

Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“.

Spúšťanie hry a hudby z CD.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.

Informačná spoločnosť Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti. Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

Ovládanie jednoduchých hier.

V 6. ročníku je informatickej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

7.ročník**Informácie okolo nás**

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu. Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov. Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Zdvorilosť pri komunikácii. Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie. Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom. Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí. Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice. Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.

Tlačiareň Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.

CD mechanika Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Ukladanie informácií Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole Využívanie edukačných programov a hier. Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy.

V 7. ročníku je informatickej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

8. ročník**Informácie okolo nás**

Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty.

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu).

Kombinácia textu a obrázka.

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk). Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého.

Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, dopĺňovanie do máp).

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept).

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Samostatné ovládanie výučbového softvéru.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Tlačiareň, skener

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov).

Mikrofón, slúchadlá

Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

V ôsmom ročníku je informatickej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9.ročník**Informácie okolo nás**

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Tvorba jednoduchých animácií.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom

Kombinácia textu a obrázka.
Vkladanie obrázka do textu cez schránku.
MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky.
Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk).
Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.
Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.
Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.
Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie
Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.
Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu.
On-line hry, zásady správania sa na portáloch.
Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Skladanie podľa návodov.
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.
Samostatné ovládanie výučbového softvéru.
Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Skener

Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.
Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.
Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

V 9. ročníku je informatickej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES

5.ročník

Žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Venujú sa využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Venujú sa popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Mali by sa zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Mali by sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

6.ročník

Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editora pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, učia sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posilať a prijímať e-maily, používať jednoduché zásady ich písania. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné i náučné. Učia sa písať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí jednoduchého textového editora a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu.

7.ročník

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu. Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa). Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

8.ročník

Žiaci získavajú zručnosti prostredníctvom aplikácií, ktoré sú primerané obsahom aj ovládaním ich veku a mentálnym schopnostiam. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo zo slovenského jazyka, matematiky, prírodovedných i spoločenskovedných oblastí. V rôznych grafických editoroch rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

9.ročník

V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára).

Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju. Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu.

Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

8.6.2.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1. Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia.

Hodnotenie je neoddeliteľnou, ale zároveň jednou z najcitlivejších a najzložitejších súčasti

vyučovacieho procesu. Je nesmierne dôležité, aby našim cieľom bolo hodnotiť u žiaka to, čo vie, nie to čo nevie. Nie je dôležité, či žiak zvládol učivo na prvýkrát alebo mu to trvalo dlhšie, ale či naozaj získal predpísané vedomosti, zvládol príslušné zručnosti, pochopil učivo, vie riešiť problém, úlohy a je schopný splniť požadovaný štandard. Ide o komplexné hodnotenie: či je žiak schopný riešiť zadané problém, ako žiak pochopil možnosti, ktoré možno využiť pri každodenných činnostiach. Súčasťou hodnotenia má byť aj schopnosť prezentovať výsledky svojej práce.

Motivačné hodnotenie: známokovaná aktivita žiakov známku výborný za výnimočnú prácu, hodnotenie praktickej samostatnej práce žiakov.

8.6.2.7 Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- porozumieť sebe samému a druhým
- zvládať vlastné správanie
- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny
- uvedomovať si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania

Multikultúrna výchova

- komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých
- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie
- osvojovať si znalosť niektorých základných pojmov multikultúrnej terminológie: kultúra, etnikum, identita, diskriminácia, xenofóbia, rasizmus, národnosť, netolerancia...

Environmentálna výchova

- rozvíjať možnosti spolupráce v starostlivosti o životné prostredie na miestnej, regionálnej, európskej i medzinárodnej úrovni
- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty

Mediálna výchova

- osvojovať si základné princípy vzniku významných mediálnych obsahov /zvlášť spravodajských/
- rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti /zvlášť o menšinách/, o jednotlivcovi
- uvedomiť si možnosti slobodného vyjadrenia vlastných postojov a zodpovednosti za spôsob jeho formovania a prezentácie

Ochrana človeka a zdravia

- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí

8.6.2.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.6.2.9 Učebné zdroje

Blaho, Kalaš:

Tvorivá informatika – Prvý zošit z programovania + CD

CD-2005-5665/87721:09

Varga, Hrušecká:

Tvorivá informatika – Prvý zošit s internetom

CD-2006-11016/26870-2:092

Salanci:

Tvorivá informatika – Prvý zošit o obrázkoch + CD

CD-2005-3046/28747-23:092

Blaho, Salanci:

Tvorivá informatika – Prvý zošit o práci s textom + CD

CD-2007-14051/28982-1:092

Kalaš, Winczer:

Tvorivá informatika – Informatika okolo nás

CD-2007-15414/32261-2:092

Kalaš a kol.:

Tvorivá informatika- Prvý zošit o práci s číslami + CD

www.alik.cz

www.rexik.zoznam.sk

www.infovekacik.infovek.sk

www.bublina.sk

www.jablko.cz

www.dida.sk

www.slunecnice.cz

8.7 Človek a svet práce**8.7.1 Pracovné vyučovanie****8.7.1.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	2	3	4	4	4	4	4	3,5
	ŠkVP	3	3	4	5	5	5	5	5	4,5

8.7.1.2. Charakteristika predmetu

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpano, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnica.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

8.7.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Na našej škole sme s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatnili aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods. 14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).

V 5. až 9. ročníku sme vyučovacie hodiny predmetov: pracovné vyučovanie, informatická výchova a telesná výchova nedelili z dôvodu, že máme len samých chlapcov..

8.7.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie.

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),

- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,

- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
  - pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
  - je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
  - dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
  - je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
  - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
  - uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- (g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
  - dokáže pomenovať základné druhy umenia,
  - pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
  - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
  - ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
  - uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
  - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
  - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Ciele

1.ročník

- Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti.
- Utvárať základné návyky pri stravovaní.
- Rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania.
- Rozlišovať rôzne materiály.
- Rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky.
- Utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

2.ročník

- Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti.
- Oboznamovať sa so základmi jednoduchého pracovného postupu.
- Pozorovaním a triedením materiálu získať elementárne poznatky o materiáloch.
- Správne používať pracovné nástroje a pomôcky.

3.ročník

- Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov.
- Udržiavať poriadok na pracovnom stole.
- Zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu.
- Rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

4.ročník

- Oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov.
- Oboznámiť sa s vlastnosťami dreva.
- Oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky.
- Naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom.

Udržiavať poriadok na pracovnom mieste.
Naučiť sa šetriť materiálom.

5.ročník

Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch.
Rozvíjať estetické cítenie.
Aktívne využívať voľný čas.
Vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach.
Upevňovať pravidlá správneho stolovania.
Rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi.
Osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

6.ročník

Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch.
Osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín.
Upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehľbiť manuálne zručnosti pri práci s ním.
Oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.
Zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch.
Osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčkami na mletie mäsa, maku, strúhanky.
Osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov.

7.ročník

Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov.
Vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe, - vedieť pracovať podľa výkresu.
Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.
Oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.
Oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

8.ročník

Zdokonaľovať sa v ručnom obrábaní dreva a kovu,
Vedieť používať posuvné meradlo,
Učiť sa robiť pracovný náčrt, zostaviť pracovný postup,
Naučiť sa čítať náčrty a jednoduché technické výkresy,
Naučiť sa hodnotiť výsledok svojej práce,
Poznať potraviny, ktoré sú dôležité pre zdravie,
Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

9.ročník

- Upevniť a prehľbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,
- vedieť pracovať s profilovým materiálom,
- zdokonaľiť sa v pracovných zručnostiach s plastmi,
- naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom,
- vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny,
- naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby,
- oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí.

8.7.1.5 Obsah predmetu

1.ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, kloktat', používať vreckovku, používať WC.

Obúvať sa, šnurovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovať, vyleštiť.

Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať, prášiť. Odkladať odev a obuv.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok.

Zametať. Utierať prach.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom Navliekanie koráľov rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej veľkosti alebo rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby. Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi -napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné).

Modelovanie

Oboznámenie sa s modelovacím materiálom. Modelovací materiál miesiť, stláčať, valkať, gúľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary -valčeky, šišky, placky atď. Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drevka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier, perie atď.

Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole.

Montážne a demontážne práce

Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov. Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc. Zisťovať, čo patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť. Zisťovať lateralitu.

Práce s papierom a kartónom

Poznávať vlastnosti papiera (povrch -hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa vlastností. Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať. Perforácia podľa tvaru šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a detskými tlačidielkami.

Pestovateľské práce

Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.

V 1. ročníku sú pracovnému vyučovaniu venované 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne.

2.ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi.

Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie, utieranie prachu.

Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto.

Šitie

Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách.

Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie, zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu.

Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu.

(mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže)

Modelovanie

Miesenie, stláčanie, valkanie, gúľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov : valčeky, šišky, placky – sušenie.

Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu.

Modelovanie predmetov z viacerých častí. Dopĺňovanie výrobkov inými materiálmi: drevka, špajle, papier, špáradlá a iné.

(jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá)

Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice, križovatka, okolie školy, kopec).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc. V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi.

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávanie jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera.

Určovanie vlastnosti papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach.

Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, prieklepový, výkresový, farebný, pijavý.

(skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí.

Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie do riadkov, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie.

Práca s motyčkou a hrablami pri úprave záhonov. Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky.

Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda).

Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení a začiatočnom raste. Pestovanie hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách.

Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby).

Vychádzky do záhrad a parkov.

V 2. ročníku sú pracovnému vyučovaniu venované 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne .

3.ročník**Sebaobslužné činnosti**

Osobná hygiena.

Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov.

Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím.

Balenie jedla na desiatu.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov

Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).

Nalievanie mlieka do hrnčeka.

Umývanie zemiakov.

Šitie

Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.

Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami.

Obnitkovávací steh.

Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov.

Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov.

Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, valkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek.

Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi.

Výroba drobných útkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov).

Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné).

Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov.

Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov.

Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie.

Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu.

(Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehlbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov.

Presádzanie izbových rastlín.

Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné).
Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda).
Práca s kľúčidlom (hrach, obilie, zemiaky).

Pestovanie trvaliek (pivónia, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie.

Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie).

Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber.

Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

V 3. ročníku sú pracovnému vyučovaniu venované 4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne .

4.ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechtov kefkou.

Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývanie, utieranie a upratovanie riadu.

Utieranie prachu, čistenie nábytku.

Umývanie umývadla a vane.

Príprava pokrmov

Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry.

Prestieranie stola k raňajkám.

Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva.

Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov.

Šitie

Šitie predným stehom na kanave.

Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka.

Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka.

Začisťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom.

Navliekanie šnúrky a gumy, zošívanie koncov gumy.

Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické.

Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie. (používanie dierkovača, zošívачky)

Zostavovanie skladačky z papiera.

Prepletanie farebných pásikov.

Strihanie podľa predkresleného vzoru.

Balenie balíka.

Modelovanie

Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb.

Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami.

Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov.

Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov.

Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule.

Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí.

Práce s drevom

Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva.

Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov.

Nacvičovanie základných prác s drevom:

rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou),

opracovanie dreva (rašpľou, pilníkom),

vŕtanie (nebožiecom),

brúsenie (šmirgľovým papierom),

napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice.

Meranie skladacím metrom.

Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobl'ovanie a zahrocovanie koncov.

Práce s kovom

Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov.

Vyrovnávanie klincov.

Práce s kožou alebo koženkou

Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu. Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie.

Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné).

Práca s klíčidlom (cibuľa, cesnak).

Rýchlenie cibulovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus).

Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažitka, rajčiak.

Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok.

Pestovanie trvaliek (pivónia, králiky, nevädze a iné).

Vo 4. ročníku je pracovnému vyučovaniu venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

5.ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena. Pravidelne si čistiť zuby. Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.

Stolovanie

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebíjať,...

Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kuželovité figúrky a papierové plastiky.

Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu. Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo. Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klinec. Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovem

Zdokonalíť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásov.

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívateľ.

Práce s rozličným materiálom Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny -umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať plesň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania. Pracovať s kľúčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.

Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy. Pestovať zemiaky -pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burínou). Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu). Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim. Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siat' semená kvetín do debničiek.

Presádzať kvetiny. Starat' sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti. Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.

Príprava pokrmov

Urobiť jednoduchý nákup. Pripraviť raňajky -vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané. Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú. Čistiť zeleninu a zemiaky.

Šitie

Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu). Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov. Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.

Háčkovanie.

Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

V 5. ročníku je pracovnému vyučovaniu venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

6.ročník**Sebaobslužné činnosti**

Osobná hygiena.

Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.

Ničenie vši detskej.

Práce v dielni Práce s papierom a kartónom

Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúl, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.

Modelovanie

Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misky, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.

Práca so sadrou, odlievanie do formy, kaširovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.

Montážne a demontážne práce

Samostatná práca podľa predlohy.

Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.

Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch

Práce s drevom

Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).

Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovnic.

Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.

Vítanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.

Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, křmidlo.

Práce s kovem

Práca s medeným, hliníkovým a tenkým ocelovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.

Meranie, strihanie, spleťanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští.

Práce s plastmi

Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.

Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vřtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.

Lepenie novoduru.

Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.

Pranie osobnej bielizne.

Príprava pokrmov

Nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov.

Obsluha plynového a elektrického sporáka.

Práca so strojčkmi na mletie mäsa, maku, strúhanky.

Šitie

Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou.

Základné stehy. Štopkanie. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.

Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom. (chňapka)

Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou.

Navliekanie nite, šitie bez nití.

Háčkovanie

Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.

Opakovanie a zdokonaľovanie techniky. (ihelničiek, podložka)

Pletenie

Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie. (šál, čelenka)

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.

Technické normalizované písmo.

Druhy čiar a ich využitie:

- hrubé – obrysové,
- tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).

Rysovanie priamok, úsečiek :

- základné pojmy – opakovanie,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek,
- premieňanie dĺžkových jednotiek,
- smer úsečiek, priamok.

V 6. ročníku je pracovnému vyučovaniu venovaných 5 hodín týždenne, ročne 165 hodín.

7.ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty.

Založenie domácej lekárničky.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni

Práce s papierom

Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.

Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčekové vrečko, leporelo.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla.

Práce s drevom

Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plážovaním a glejením. Dlabanie.

Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.

Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovania materiálu.

Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiac na uteráky a utierky, polička na kvety, krmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plážovaním, debničky, vešiak na kľúče.

Práce s kovom

Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.

Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.

Úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.

Príklady výrobkov: zvieratka podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.

Práce s plastami

Pokračovanie v práci s organickým sklom a novodurom. Ohýbanie.

Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.

Práce s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky.

Príklady výrobkov: ozdobné prívesky, opasok, puzdrá.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Príprava pokrmov

Polievky. Úprava pokrmov z ryže. Zeleninové šaláty.

Konzervovanie zeleniny sušením a solením.

Šitie

Spojovacie stehy (perličkový, základný).

Spájanie a začíšťovanie látky. Prišitie pútka.

Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (postel'ná bielizeň).

Šitie na stroji – rovné šitie.

Ozdobný steh – hladkovanie.

Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútka.

Pletenie

Pridávanie a uberanie.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Háčkovanie

Háčkovanie jednoduchého vzoru.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie rovnobežiek:

- manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek,
- základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:

- stred kružnice, priemer, polomer,
- kótovanie dier a kružníc.

V 7. ročníku je pracovnému vyučovaniu venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

8.ročník**Sebaobslužné činnosti**Osobná hygiena

Opakovanie zásad osobnej hygieny.

Intímna hygiena dievčaťa a ženy.

Hygiena domácnosti

Veľké upratovanie domácnosti.

Ručné pranie bielizne.

Pranie bielizne v práčke (podľa možností školy).

Žehlenie podľa značiek na textile.

Práce v dielni Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva, hobľovanie, povrchové natieranie. Tmelenie, brúsenie.

Spájanie dreva čapmi a rozperami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie rámovou pílou. Napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Príklady výrobkov: stojan na obrúsky, sušič na utierky, polička, rám čapovaním.

Práce s kovem

Obrysovanie, sekание, rezanie ručnou pílkou, vŕtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitú.

Vyklepávanie. Používanie posuvného meradla.

Príklady výrobkov: svietnik, ozdobný vešiak, lopatka na smeti a iné.

Práce s plastmi

Oboznámenie sa s rozličnými druhmi plastov. Význam recyklácie plastov.

Pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámánie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie organického skla, novoduru.

Rezanie závitov. Tvarovanie novoduru.

Príklady výrobkov: obuvák, kliešte na cukor, držiak na zubné kefky a iné.

Práca s kožou a koženkou Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie kože.

Príklady výrobkov: púzdro na nôž, šľapky.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti Príprava pokrmov

Úprava mäsa.

Propagovanie jedál živočíšneho pôvodu s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom plnohodnotných bielkovín (ryby, hydina, syry, jogurty, tvaroh).

Príprava jedál podľa receptov, oboznámenie sa s kuchárskou knihou.

Príprava jedál z ovocia a zeleniny (hlavne šaláty).

Oboznámenie sa s mixérom, šľahačom, príp. kuchynským robotom.

Konzervovanie ovocia a zeleniny.

Rodinné oslavy: stolovanie a obsluha pri významných rodinných oslavách.

Šitie

Práca s textilom. Druhy textilných materiálov (hrúbka, štruktúra, pevnosť, pružnosť).

Vkusné pracovné a spoločenské obliekanie.

Práca so strihom. Oboznámenie sa s úpravou kúpeného strihu podľa miery. Kladenie strihu na látku, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky.

Ozdobné stehy krokvička, krížik.

Príklady výrobkov: zásterka, prestieranie.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia.

Príklady výrobkov: rukavice, ponožky.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania.

Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku.

Starostlivosť o dojča

Oboznamovanie sa s detskou výbavičkou.

Prebaľovanie dojčaťa, udržiavanie dojčaťa v čistote, kúpanie.

Príprava mlieka. Denný režim dieťaťa. Hygiena ženy a matky.

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy v praktických činnostiach v oblastiach: zelenina a poľnohospodárske plodiny, kry a stromy, kvety, izbové rastliny.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie uhlov, kolmíc:

- základné vlastnosti rôznobežiek,
- kolmica,
- pravý uhol,
- druhy uhlov, označenie uhlov.

Rovinné obrazce:

- pomenovanie obrazcov, rozlišovanie na základe vlastností (obdĺžnik, štvorec, kruh)
- kosoštvorec, kosodĺžnik (rysovanie, rozlišovanie).

Kótovanie rovinných obrazcov:

- kótovanie v technickej praxi,
- význam a úloha kótovania, objekt kótovania,
- základné pojmy: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie,
- šípkový, šikmý čiary, písanie kót a ich význam,
- kótovanie rovinných obrazcov,
- kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

V 8. ročníku je pracovnému vyučovaniu venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

9.ročník**Sebaobslužné činnosti**Osobná hygiena

Intímna hygiena .

Hygiena domácnosti

Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania. Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti.

Ustlanie postele, prevliekanie postelnej bielizne.

Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.

Práce v dielni Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave.

Spájanie dreva kolíčkami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie lupienkovou pílou.

Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné.

Práce s kovem

Práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie.

Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom.

Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné.

Údržbárske práce

Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti Príprava pokrmov

Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov.

Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov.

Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov.

Príprava cukrárenských výrobkov.

Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.

Šitie

Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach.

Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky.

Zhotovenie pútka obnitičovaním z látky.

Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky.

Žehlenie zložitých tvarov.

Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu.

Starostlivosť o dieťa

Informácie o narodení dieťaťa.

Detská výbava. Prebaľovanie dojčat'a, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa.

Hygiena matky.

Starostlivosť o chorých a starých ľudí

Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s prikladaním obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné).

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy.

Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka.

Pestovanie základných druhov zeleniny.

Zužitkovanie odpadu kompostovaním.

Biologická ochrana pestovaných plodín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Osová súmernosť:

- využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)

- znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.

V 9. ročníku je pracovnému vyučovaniu venovaných 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne.

PROCES**1.ročník**

Žiaci prvého ročníka si predovšetkým osvojujú základné hygienické a samoobslužné návyky. Rešpektujú požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

2.ročník

Upevňovať poznatky z 1. ročníka, najmä zdokonaľovať sa v sebaobslužných činnostiach, v činnostiach potrebných na udržiavanie hygieny v domácnosti, poznávať rôzne druhy materiálov a používať rôzne pracovné nástroje, ukladanie pomôcok na určené miesto.

Účelne spracúvať materiál tak, aby bol čo najlepšie využitý.

Priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

3. ročník

Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb.

Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice. V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

4. ročník

Pri modelovaní učíme žiakov zachovávať proporcie vo veľkostiach modelovaných predmetov. Pri práci s drevom sa v praktických činnostiach žiaci oboznamujú s vlastnosťami dreva a porovnávajú ich s vlastnosťami papiera, kartónu, látky, kože. Pracujú s mäkkým drevom, kôrou, prútom, tenkou tyčou, kolíkom, špajdlou, drevenou doštičkou. Pri prácach v domácnosti pred používaním čistiacich prostriedkov na nábytok, vane a umývadlá žiakov poučíme o bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a ich správnej aplikácii pri čistení. Žiaci pri práci s čistiacimi prostriedkami používajú ochranné rukavice.

5. ročník

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nebožiecom a plechovými pásmi.

6. ročník

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Byť opatrný pri šití na šijacom stroji, pri obsluhu kuchynských spotrebičov.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

7.ročník

V pestovateľských prácach obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálным podmienkam školy. Nadväzujeme na dosiahnutú úroveň vedomostí a zručností zo 6.ročníka.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Žiakov vedieme k čistote pracovného prostredia, dbáme na to, aby po práci uložili náradie a materiál na určené miesto.

8.ročník

Odporúčame podľa miestnych možností exkurziu do stolárskej a zámočnickej dielne so zameraním na ručné opracovanie dreva a kovu.

Pri preberaní učiva o plastoch odporúčame zaradiť vychádzku orientovanú na pozorovanie odpadových materiálov z plastov vo vzťahu k životnému prostrediu. Oboznamujeme žiakov s významom triedenia odpadkov a využitia odpadového materiálu z domácnosti pre ďalšie spracovanie. Pri práci s materiálmi upriamujeme pozornosť žiakov na efektívnu prácu – racionálnu prácu s materiálmi a nástrojmi. Snažíme sa využívať tímovú prácu, viesť žiakov ku vzájomnej komunikácii v tíme, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa niest zodpovednosť za prácu celého tímu. Pri príprave jedál podľa receptov poučíme žiakov, že pôsobením vyššej teploty ako aj dlhším zohrievaním sa v rastlinných olejoch, ale aj iných druhoch tukov ničia cenné látky. V rámci medzipredmetových vzťahov s učivom biológie ich poučíme o ukladaní cholesterolu v stenách tepien.

9.ročník

V tomto ročníku sa zameriame na upevnenie zručností z predchádzajúcich ročníkov. Vedeťme žiakov ku skvalitňovaniu práce. Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus, o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vedeťme ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia. V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu. V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie. Dbáme na to, aby žiaci poznali a rešpektovali požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej pracovnej činnosti. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie -macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika, sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sůtašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

8.7.1.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Pri hodnotení sa uiteľ musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka.

Kritéria by mali byť relevantné, zamerané na proces a výsledok. Každé kritérium by malo byť objektívne, zrozumiteľné a malo by zahŕňať určenie kvality.

Hodnotenie môžeme vykonať ústne - individuálne, frontálne.

8.7.1.7. Prierezové témy Environmentálna výchova

- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii a vlastnej práce.
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k vnímaniu estetických hodnôt prostredia.

Mediálna výchova

- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov.

Multikultúrna výchova

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- tradičné remesla.
- tradície spojené s náboženskými sviatkami.

Dopravná výchova

- simulovanie rôznych dopravných situácií pomocou stavebnice a krabičiek
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- učiť sa vytvoriť nejaký produkt
- spolupráca v skupine

Osobnostný a sociálny rozvoj

- vytrvalosť pri práci
- usilovnosť, pracovitosť, samostatnosť

Ochrana života a zdravia

- disciplína pri práci, ohľaduplnosť
- zásady hygieny, obliekanie sa na rôzne činnosti

8.7.1.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.7.1.9. Učebné zdroje

- časopisy: Vrabček, Šikovniček, Adamko
- knihy: Kvety, Malý záhradkár
- nákresy, pracovné postupy, predlohy, vzorový výrobok
- modely, prírodniny, stavebnice
- omaľovanky, vystrihovačky

8.7.2 Svet práce**8.7.2.1. Učebný plán**

Ročník		7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1.	1	1
	ŠkVP	1.	1	1

8.7.2.2. Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu je pripraviť žiakov s mentálnym postihnutím na život v praxi, na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu práce, aby dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa dokázali adaptovať na zmenené pracovné podmienky.

Vzdelávanie v tejto oblasti vedie žiakov s mentálnym postihnutím k poznaniu pracovných činností, ktoré napomáhajú k vytváraniu možných záujmov a využitiu voľného času, k orientácii v rôznych odboroch ľudskej činnosti a k osvojeniu si potrebných poznatkov.

Žiaci sa oboznamujú s právami a povinnosťami zamestnancov a zamestnávateľov, v modelových situáciách sa učia prezentovať seba pri uchádzaní sa o zamestnanie, oboznamujú sa s možnosťami využitia poradenskej pomoci v prípade neúspešného hľadania zamestnania. V predmete sa využívajú poznatky z pracovného vyučovania a občianskej náuky.

Súčasťou vyučovania sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti, prehľad o učebných odboroch na konkrétnych odborných učilištiach. Pri plánovaní exkurzií odporúčame spolupracovať s výchovným poradcom.

8.7.2.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Na našej škole sme s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatnili aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods. 14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).

8.7.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu**Kľúčové kompetencie**

- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- prejavuje radosť zo samostatne vyhotoveného výrobku, dokáže pracovať samostatne s pomôckami,
- ovláda bezpečnosť pri práci získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach

- uvedomuje si význam práce pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení, hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,

Ciele

7.ročník

- Získať základné informácie o povolaniach v jednotlivých oblastiach,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach,
- oboznámiť sa s kvalifikačnými predpokladmi a odbornou prípravou jednotlivých povolání.

8.ročník

Poznať pracovné činnosti vybraných profesií,

- mať prehľad o učebných odboroch,
- vedieť posúdiť svoje možnosti v oblasti profesie,
- využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber ďalšieho vzdelávania.

9.ročník

- Naučiť sa orientovať na trhu práce,
- vedieť, kde sa podľa miesta bydliska nachádza príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny,
- vedieť napísať svoj životopis a žiadosť o prijatie do zamestnania,
- naučiť sa (prakticky) zvládnuť prijímací pohovor,
- poznať základné všeobecné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere.

8.7.2.5 Obsah predmetu

7.ročník

Povolania v oblasti poľnohospodárskej a potravinovej výroby. Povolania v oblasti lesného a vodného hospodárstva. Povolania a zamestnania v oblasti zdravotníctva. Povolania v oblasti obchodu a spoločného stravovania. Povolania a remeslá v oblasti služieb. Povolania v oblasti stavebníctva.

8.ročník

Voľba profesijnej orientácie
Osobné záujmy a ciele.
Telesný a zdravotný stav.
Osobné vlastnosti a schopnosti.
Vplyvy na voľbu profesijnej orientácie.
Práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb.
Možnosti ďalšieho vzdelávania
Náplň učebných odborov.
Informácie o ďalšom vzdelávaní.

V ôsmom ročníku je svetu práce venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

9.ročník

Trh práce
Prvé zamestnanie
Hľadanie zamestnania
Zdroje informácií (inzeráty v tlači, informácie na Internete, rodina, priatelia, známi)
Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny
Ako sa uchádzať o zamestnanie
Životopis
Žiadosť o prijatie do zamestnania
Prijímací pohovor
Pracovná zmluva
Zákonník práce
Základné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere
Pracovný poriadok

V 9. ročníku je svetu práce venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES**7.ročník**

V každom povolání, ktoré je vhodné pre uplatnenie žiaka s mentálnym postihnutím posudzujeme štyri charakteristické znaky: pracovnú činnosť (ako pracuje), pracovné prostredie (kde pracuje), pracovné prostriedky (s čím pracuje) a pracovné ciele, objekty (čo je cieľom práce, o čo sa stará).

Informatívne môžeme žiakov oboznámiť aj s povolaniami iných oblastí (školy, kultúry a umenia, prírodných a spoločenských vied, výpočtovej techniky, služby v oblasti bezpečnosti a ochrany osôb, zdravia a majetku, strojárstva a elektrotechniky, ťažby a spracovania surovín.

8.ročník

Nadväzujeme na poznatky, ktoré získali žiaci v siedmom ročníku o trhu práce (povolaniach ľudí, druhoch pracovísk, charaktere a druhoch pracovných činností, kvalifikačných požiadavkách). Vedeť žiakov k poznávaniu pracovných činností, ktoré napomáhajú vytvárať ich osobné záujmy a ciele. Učíme ich orientovať sa v informáciách a využívať

poradenské služby. Oboznamujeme ich s možnosťami ďalšieho vzdelávania a charakteristikou učebných odborov

9.ročník

Učíme žiakov vyhľadávať si ponuky pracovných miest a ponuky pracovných síl, vysvetlíme im mechanizmus ponuky a dopytu. Prostredníctvom inzerátov v tlači a na Internete (www.jobs.sk, www.praca.sk, www.hladajpracu.sk a iné) si žiaci prakticky nacvičujú vlastný prieskum trhu. V rámci medzipredmetových vzťahov so slovenským jazykom a informatickou výchovou učíme žiakov písať životopis a žiadosť o prijatie do pracovného pomeru. Prakticky nacvičujeme ako prebieha prijímací pohovor. Oboznámime ich s povinnými náležitosťami pracovnej zmluvy ako je druh práce, na ktorú sa pracovník prijíma, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce. Oboznámime ich so Zákonníkom práce, základnými povinnosťami zamestnanca a pracovným poriadkom.

8.7.2.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Pri hodnotení sa učiteľ musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka.

Kritéria by mali byť relevantné, zamerané na proces a výsledok. Každé kritérium by malo byť objektívne, zrozumiteľné a malo by zahŕňať určenie kvality.

Hodnotenie môžeme vykonať ústne - individuálne, frontálne.

8.7.2.7. Prierezové témy

Environmentálna výchova

- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii a vlastnej práce.
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k vnímaniu estetických hodnôt prostredia.

Mediálna výchova

- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov.

Multikultúrna výchova

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- tradičné remesla.
- tradície spojené s náboženskými sviatkami.

Dopravná výchova

- simulovanie rôznych dopravných situácií pomocou stavebnice a krabičiek
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- učiť sa vytvoriť nejaký produkt
- spolupráca v skupine

Osobnostný a sociálny rozvoj

- vytrvalosť pri práci
- usilovnosť, pracovitosť, samostatnosť

Ochrana života a zdravia

- disciplína pri práci, ohľaduplnosť
- zásady hygieny, obliekanie sa na rôzne činnosti

8.7.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.7.2.9. Učebné zdroje

Kolektív autorov: *Úvod do sveta práce*, Bratislava: Logos, 2000 + 15 publikácií *Svet práce*, Bratislava: Logos, 2000.

názorné ukážky, pomôcky, encyklopédie, knihy, časopisy....

www.profesia.sk,

www.uradprace.sk, a iné

www.povolania.eu

8.8 Umenie a kultúra

8.8.1 Výtvarná výchova

8.8.1.1 Učebný plán

Počet hodín	1.roč	2.roč	3.roč	4.roč	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ŠkVP	1	2	2	2	1	1	1	2	1

8.8.1.2 Charakteristika predmetu

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdžanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

8.8.1.3 Organizácia vyučovania

Vyučovacia hodina sa bude realizovať v školskej triede individuálnou, skupinovú, frontálnou formou.

8.8.1.4 Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie.

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,

- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokážete odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,

- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
  - dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
  - je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
  - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
  - uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- (g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
  - dokáže pomenovať základné druhy umenia,
  - pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
  - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
  - ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
  - uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
  - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
  - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

1.ročník

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku.
- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu.
- Rozvíjať senzomotorickú koordináciu.
- Rozvíjať perцепciu.
- Rozvíjať lateralitu.
- Rozvíjať priestorovú orientáciu.
- Napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

2.ročník

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku.
- Rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť.
- Prostredníctvom výtvarných činností získavať základné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti.
- Poznávať vlastnosti farby.
- Oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcí výtvarných diel.

3.ročník

- Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí.
- Rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov.
- Rozvíjať elementárny zmysel pre priestor.
- Rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

4.ročník

- Sprešňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti.
- Pestovať vkus a zmysel pre farebnosť.

Učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor.
Učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

5.ročník

Poznatky a výtvarné zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať.

Rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať.

Zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

6.ročník

Získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať.

Rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,

Učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá.

Odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

7.ročník

Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti.

Rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov.

Kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby.

Prehľbovať vzťah k umeniu a prírode.

8.ročník

Prehľbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,

Kultivovať výtvarný prejav žiakov hlbším poznávaním výrazových prostriedkov.

Rozvíjať cit a pochopenie pre estetickú a praktickú funkciu trojrozmerných foriem a ich vzťah k priestoru a vzájomnému usporiadaniu.

Prehľbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu a k estetickým hľadiskám a hodnotám životného prostredia.

9.ročník

Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,

- prehľbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,

- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.

8.8.1.5 Obsah predmetu

1.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich,

triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov -piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Tematické práce

domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.

Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.

Výtvarné prostriedky vyberáme v súvislosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky. Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu. Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojáčkya na veľkej ploche.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby)

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami. Ukladáť farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrnny, čiarky. Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušľáčaného valčeka podľa vzoru. Ozdobovanie modelov. Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

V 1. ročníku je výtvarnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

2.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám.

Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Na vychádzkach vyhľadávanie tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie. Práca s prírodnými materiálmi (otláčanie, vtlačanie do vhodných materiálov, prenášanie do plochy a pod.)

Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (kresbou, maľbou, modelovaním).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.

Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine).

Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, krieda, akvarel, lepidlo, klovatina, farebné tuše a pod.)

Priestorové vytváranie

Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.)

Prebúdžanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.

Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominant a pod.) s využitím makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Prebúdžanie zmyslu pre rytmus.

Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod.

Výtvarná kultúra

Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A. Klimo, Š. Cpin, J. Čapek).

Vymenovanie osôb a vecí na obrázku, pokus o jednoduchý opis obrázka.

Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška.

V 2. ročníku sú výtvarnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

3.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania.

Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.

Približné vystihnutie proporčných vzťahov.

Výtvarné rozprávanie.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác).

Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, ťehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha.

Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvvrny na základe predstáv a podobne.

Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak).

Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.

Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy). Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia. Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.

V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

V 3. ročníku sú výtvarnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

4.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova).

Komponovanie a zobrazovanie priestoru: *malbou* (akvarel, tempera, suchý pastel) a *kresbou* (masťný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Výtvarné stvárnenie skutočností na základe priameho pozorovania (zrkového, hmatového, sluchového vnímania).

Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín.

Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby.

Výtvarné stvárnenie *kresbou* (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), *malbou* (suchý a masťný pastel, fixky).

Plošné a priestorové úžitkové práce

Dekoratívne práce

Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov.

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.

Ornamentálna kresba, vyplňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie.

Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.

Priestorové práce

Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastiek.

Výtvarná kultúra

Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností.

Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny.

Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.

Vo 4. ročníku sú výtvarnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

5.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.

Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka.

Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív.

Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbáť na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.

Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

V 5.ročníku je výtvarnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

6.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia. V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu. Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy. Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazenie pracovných činností.

Výtvarné techniky:

kresba - kolorovaná perokresba, kresba drevkom

maľba – tempera, suchý a masný pastel

grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zvieratá, rastliny, školské potreby.

Výtvarné techniky:

kresba - rudka, mäkká ceruzka, perokresba, fixy

maľba – tempera, gvaš

materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž

modelovanie – hlíny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovane

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky: techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrkami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtlačaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku.

Výtvarné materiály: voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôznych odpadových materiálov. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky: modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály: hlina, plastelína, modlit, cesto, rôznych odpadových materiálov, krabičky, drôt, kaširovací materiál (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (A. Brunovský, V. Bombová)

V 6.ročníku je výtvarnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

7.ročník**Výtvarné osvojovanie skutočnosti**

Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu.

Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov.

Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie.

Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolání.

Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.

Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava.

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).

Kresba (rudka, uhol', mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia.

Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štruktúrovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastností farieb.

Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta.

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Vyžívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomalba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.

Figurálna kompozícia, postava v krajine – Ľ. Fulla, Galanda, C. Majerník.

V 7. ročníku je výtvarnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

8.ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore. Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia.

Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby.

Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.)

Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania.

Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov.

Výtvarné techniky: široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Prehlbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním.

Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky. Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách. Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma.

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Prehlbovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom. Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní.

Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry.

Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody.

Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie.

Súčasná architektúra a urbanizmus.

Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.

Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.

Vo 8. ročníku sú výtvarnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

9.ročník

Námety

Pri výbere námety využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania.

Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže.

Výtvarné techniky

Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebavyjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku.

Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky.

Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál

Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

1. ročník

Žiakov priebežne oboznamujeme s ukážkami výtvarného umenia, s umeleckou tvorbou pre deti, ilustráciami kníh a časopisov pre deti (V. Machaj, E. Fulla, J. Lada a ďalší).

2. ročník

Pestovanie zmyslu pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.
Oboznamovanie sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel pre deti.

3. ročník

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti).

Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy.

Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku.

Využívame možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

4. ročník

Pri zobrazovaní prírodných a umelých foriem vedíme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie napríklad kôry stromov, konárov a listov. Žiakov upozorňujeme na funkčnosť a estetiku predmetov dennej potreby. Učíme ich pochopiť výrazové možnosti grafických techník a ich uplatnenie vo výtvarnej výrobe. V kompozíciách dekoratívnych prác vychádzame z ľudového umenia. Učíme ich prezentovať vlastnú prácu v triede, v škole.

5. ročník

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych možností.

6. ročník

Skvalitňovanie názorov žiakov na kultúru bývania, odievania, a prispôsobovania, pretvárania prostredia. Pestovanie vkusu, ochrana prírody. Oboznamovanie žiakov s umením a kultúrou nášho národa.

7. ročník

Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

8.ročník

Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv. Vhodnými formami a metódami práce upozorňujeme na jednoduchosť informačnej, myšlienkovej a výtvarno-estetickú funkcie grafiky. Odporúčame zaradiť aj grafické operácie na počítači: typograficko-textové, s kreslicami a maliarskymi nástrojmi (ceruza, guma, štetec, pečiatka, označenie výberu, základné filtre).

9.ročník

Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia.

Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

8.8.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Vo vyučovacom predmete sa využíva ústna aj písomná forma hodnotenia. Písomná forma hodnotenia sa realizuje formou výkresov. Kritéria by mali byť relevantné, zamerané na proces a výsledok. Každé kritérium by malo byť objektívne, zrozumiteľné a malo by zahŕňať určenie kvality.

Učiteľ má brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, sebaprojekciou, záujmami a intímny svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom. Preto sa pri hodnotení musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka.

8.8.1.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii a vlastnej práce
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k vnímaniu estetických hodnôt prostredia
- význam vody pre život na Zemi

Mediálna výchova

- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov

Multikultúrna výchova

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie
- prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami
- akceptovanie inej kultúry

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- tradičné remesla
- tradície spojené s náboženskými sviatkami
- moja rodina
- poznať umelecké produkty, tradičné ľudové ľudovoumelecké remeslá regiónu

Ochrana človeka a zdravia

- správne držanie tela pri rôznych činnostiach.
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a život iných ľudí.

Dopravná výchova

- využitie dopravnej výchovy v tematických prácach

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- učiť sa riešiť problémy
- vedieť používať informácie a pracovať s nimi

Osobnostný a sociálny rozvoj

- vytrvalosť pri práci
- estetické cítenie
- úhladnosť

Ochrana života a zdravia

- disciplína pri práci, ohľaduplnosť
- správna životospráva, režim dňa

8.8.1.8 Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.8.1.9 Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú následné učebné zdroje:

DVD nosiče,
videonahrávky,
internetové stránky,
umelecké diela,
knihy a encyklopédie,
názorné ukážky.

Časopisy: Vrabček, Šikovníček, Adamko
Knihy: Kvety, Malý záhradkár

8.8.2 Hudobná výchova**8.8.2.1. Učebný plán**

Ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	ŠkVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1

8.8.2.2. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach -speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

8.8.2.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.

8.8.2.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie.

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,

- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

1.ročník

Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti.

Nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby.

Selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

2.ročník

Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a diferenciaciu, senzomotorické schopnosti.

Nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudobno-pohybových hier.

Uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku.

Rozoznávať hovorený a spievaný prejav.

3.ročník

Prehľbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch.

Osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom.

Prehľbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov.

Podporovať spontánnu detskú kreativitu.

4.ročník

Učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod.

Vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch,

Vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu.

Učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky.

Uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách.

5.ročník

Prehlbovať záujem o hudbu.

Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova.

Rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe.

6.ročník

Prehlbovať čistotu kolektívneho spevu.

Oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom.

Rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru.

Získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch.

7.ročník

Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine.

Poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie.

Vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru.

Vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu.

Prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

8.ročník

Spievať čisto a rytmicky správne s výraznou výslovnosťou a zmenami dynamiky, dychovo úsporne a so správnou rezonanciou.

Usilovať sa o výrazný prednes zodpovedajúci žánru piesne a jej charakteru.

Prehlbovať schopnosť rozoznávať hru jednotlivých známych nástrojov.

Vedieť rozoznať zvuk fagota v inštrumentálnych skladbách.

Vedieť rozlišovať modernú hudbu 20. storočia od staršej hudby.

9.ročník

Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,

- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,

- osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky,

- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,

- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

8.6.2.5 Obsah predmetu

1.ročník

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.).

Detské rečovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

Piesne na spev žiakov

- Vrabc muzikant (Ľudová); Prší, prší (Ľudová); Húsky, húsky (A. Čobej); Bude zima, bude mráz (Ľudová); Išiel strašiak (Ľudová); Bola babka (Ľudová); Kytička (F. Alvin); Medveďku, daj labku (Ľudová); Paste sa húsatká, paste (Ľudová); Fúkaj, fúkaj teplý vetrík (A. Čobej); Slniečko nás zobúdzá (J. Matuška).

Piesne na počúvanie

- Malý školák (F. Alvin); Jedlička (L. Burlas); Zimní spáči (J. Matuška); Moja rodná zem (A. Čobej).

Počúvanie

- Medveďík, Drevený vojačik (T. Frešo); Ježibaba (P. I. Čajkovskij); Spev žabiaka (V. Trojan); Varila myšička kašičku; Jeden kováč koňa kuje; Hijo, hijo, na koníčku; Kvá, kvá, kačica (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry

- A ty Hana, stoj v kole (Ľudová); Tanček (K. Ondrejka – A. Biľová); Kolo, kolo mlynské (Ľudová); Tanči, tanči (Ľudová); My sme deti malé (V. Janusová – A. Biľová); Venček (E. Hula); Na ručníček (K. Ondrejka – A. Biľová).

V 1. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, ročne 33 hodín.

2.ročník

Osvojovanie piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier.

Detské rečovanky, vyčítanky, jednoduché popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby s vyhranenou spoločenskou funkciou (napr. uspávanka, pochod) a detské hudobno-pohybové hry.

Grafické znázorňovanie pohybu melódie (vysoko - nízko, stúpanie – klesanie).

Piesne pre spev žiakov

Kohútik jarabý (Ľudová); Jeden, dva, tri (L. Galko); Išla sova na tanec (Ľudová); Čo je to? (Š. Kantor); Zima nám je, zima (Ľudová); Červené jablčko (Ľudová); Za humnami (Ľudová); Heličky, beličky (Ľudová); Mamička (O. Francisci); Keby som ja mala prepeličky nôžku (Ľudová); Hopsa, Zuzka, srdce moje (Ľudová); Prší, prší (E. Hula); Ej oráč (Ľudová); Paste sa, húsatká, paste (Ľudová); Sláviček (Ľudová); Sviet' slniečko (S. Hochel).

Piesne na počúvanie

Padá sniežik; Hádanky (A. Čobej); Kozipolka (Ľudová); Oženil sa Kulifaj (Ľudová); Poďme deti na čačky (Ľudová).

Počúvanie skladieb

Škovránok (P.I. Čajkovskij); Bábika; Koníček (T. Frešo); Čertík v komíne (J. Matuška); Dana, rúčky, Dana; Chodí pavúk po papuči; kolo, kolo mlynské; Osievame múčku; Ťap, ťap, ťapušky; Uspávanka (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry

Češem si hlavičku (Ľudová); Na vlka a líšku (K. Ondrejka – A. Biľová); Sviet' slniečko (S. Hochel); O husličky (Ľudová).

V 2. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, ročne 33 hodín.

3.ročník

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom. Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov

Gúľalo sa, gúľalo (ľudová); Pradú ženičky (ľudová); A tam hore na komíne (ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej, chlapci, šuhajci (ľudová); Tancuj, tancuj (ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová) Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška)

Piesne na počúvanie

Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (ľudová)

Počúvanie skladieb

Zajačík; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N. Rimskij-Korsakov); Hymna

Hudobno – pohybové hry

Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (ľudová); Šli dievčence vence vit' (ľudová); Fúka vetrik (H. Šimoneková); Javorová brána (ľudová)

V 3. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, ročne 33 hodín.

4.ročník

Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečňovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu.

Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch.

Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby.

Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky v skladbách na počúvanie. Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností.

Piesne na spev žiakov

Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné.

Piesne na počúvanie

Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné.

Skladby na počúvanie

Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné.

Hudobno-pohybové hry

Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová)

Vo 4. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

5.ročníkUčenie sa piesní

-Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová); Červený kachel', biela pec (ľudová); Pri Prešporku na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vlčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.

Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre

-Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.

Počúvanie skladieb

-Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.

Hudobno-pohybové hry a tance

-Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová) a iné.

V 5. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne .

6.ročník Piesne na spev

– Dobrú noc, má milá (ľudová); To tá Heľpa (ľudová); Ej, už sa na tej hore (ľudová); Chlapec som ja, chlapec (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Z brezového dreva voda kvapká (ľudová); Vysoký jalovec (ľudová); Jedna ruža, dve ruže (ľudová); Marjánko, Marjánko (ľudová); Poduj mi vetričku; Jarná (L. Burlas); Dar pre mamičku; Padá sniežik; Snehuliačik (M. Novák).

Piesne a skladby na počúvanie

– Aká si mi krásna (E. Suchoň); Nevolám slnko z oblohy (M. Schneider-Trnavský); Rodný môj kraj (G. Dusík); My Fair lady (F. Loewe); Trepak z baletu Luskáčik (P. I. Čajkovskij); Chyť ma! Prečo padá sneh? (J. Cikker); Tanec snehových vločiek (C. Debussy); Polka z opery Predaná nevesta (B. Smetana).

Hudobno-pohybové hry a tance

Čičence, čičence (ľudová); Andulko šafářova (ľudová); Dýnom, dánom (ľudová); Vytĺkačky (B. Urbanec)

V 6. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne .

7.ročník Piesne na spev

– Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel)

Piesne a skladby na počúvanie

Spievajte si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann).

Hudobno-pohybové hry a tance

Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).

V 7. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne .

8. ročník

Rozoznávajúce zvuku fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, sledovanie hry známých nástrojov, nástrojových skupín a súborov.

Piesne na spev – Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička, hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Stavíme máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Kriváňom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J. Valaš'an-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeldt)

Piesne a skladby na počúvanie

Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatina (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlast' moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský)

Hudobno-pohybové hry a tance

Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová)

V ôsmom ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

9. ročník

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku. Spreádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

Piesne na spev – Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné.

Piesne a skladby na počúvanie

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné)

Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné)

Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné)

Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa)

Hudobno-pohybový prejav

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby.

Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

V 9. ročníku je hudobnej výchove venovaná 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne.

PROCES

1. ročník

Prebúdzat' záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry. Na tomto základe začať utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy; uvoľňovať motoriku žiakov, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy.

Žiaci si osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

2.ročník

V hudobno-pohybových hrách uvoľňovať motoriku, rozvíjať zmyslové vnímanie žiakov, hudobnú pamäť, predstavivosť, pozornosť, zmysel pre rytmus, tempo, dynamiku, kultivovať všetky hudobné prejavy žiakov.

Osvojovaním piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier prebúdzat' radosť zo spevu a z počúvania hudby.

Vytvárať základy aktívneho vzťahu žiakov k hudbe.

3.ročník

Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

4.ročník

Pri spievaní piesní a v hudobno-pohybových hrách vedieme žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu, hospodárnemu dýchaniu, zreteľnej výslovnosti, čistej intonácii a spontánnemu rytmu. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk hudobných nástrojov, s ktorými sa oboznamujú. V hudobno-pohybových činnostiach si rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky, napodobňujú známe pracovné činnosti.

5.ročník

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečovaniiek a vyčítaniiek, spievajú ich ako popevky na 2 -3 tónoch.

Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všimajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo -silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby. Pohybom stvárnajú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

6. ročník

V speváckych prejavoch žiakov skvalitňovať mäkké nasadenie a znenie hlasu, snažiť sa o ľahkú a presnú spevnú artikuláciu, odlišovať plynulý a úsečný spev (legato a staccato), prehlbovať čistotu kolektívneho spevu. Opierať sa o zrkovú orientáciu v notovom zápise pri osvojovaní jednoduchých piesní podľa počutia.

Spev piesní obohacovať inštrumentálnym sprievodom, predhrou a dohrou, ktoré sa tvoria pomocou ostinátnych motívov.

Oboznámiť žiakov s notami, notovými čiarami, husľovým kľúčom.

Jednoduchým pohybom rozlišovať párne a nepárne metrum, plynulú a úsečnú melódiu.

Spevom, nástrojovou hrou a pohybom si tvorivo osvojovať výrazné rytmy v $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ takte.

V osvojovaných skladbách objavovať výrazné kontrasty, opakovanie a posunutie melódie.

V spievaných piesňach a skladbách na počúvanie rozoznávať striedanie rôznych melodických častí. Medzi inými tanečnými skladbami poznávať valček.

V skladbách na počúvanie sa oboznamovať s hrou na harfe a prehlbovať si schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje.

Poznávať hru nástrojových skupín – sláčikové, drevené a plechové dychové nástroje, bicie nástroje. Rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru.

Všímať si rozdiely hudobného výrazu osvojovaných piesní a skladieb na počúvanie.

Získavať prvé poznatky o B. Smetanovi a P. I. Čajkovskom v tesnom spojení s osvojovanými skladbami.

7. ročník

V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú.

V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv.

Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

8. ročník

Pri práci s piesňami čardášového charakteru si žiaci osvojujú tanečný krok čardáša.

Jednoduchým spôsobom využívajú klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominant, subdominant).

Pri oboznámení žiakov s muzikálom odporúčame ukážky z My Fair Lady (F. Loewe) alebo Cyrano z predmestia (Hamel – Varga). Oboznámime ich tiež s muzikálom pre mládež - podľa výberu učiteľa.

Výber piesní na spev a piesní a skladieb na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú poznatky o S. Prokofievovi a A. Moyzesovi.

9. ročník

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov.

Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

8.6.2.6. Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

8.6.2.7. Prierezové témy

Environmentálna výchova

- Rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.
- Schopnosť využívať informačne a komunikačne technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce.

Ochrana života a zdravia

- Správne držanie tela pri rôznych činnostiach.
- Pohybová aktivita – základ zdravého života.

Multikultúrna výchova

- Akceptovanie inej kultúry.
- Rozvoj medziludskej tolerancie.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Spoznávať prírodné krásy regiónu.
- Zvyky a tradície spojené s náboženskými sviatkami.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Prezentácia samého seba.
- Poznať sám seba a svoje schopnosti.

Mediálna výchova

- Využívať vlastné schopnosti pri speve v triede.
- Prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Rešpektovanie názoru iného človeka.
- Uvedomovať si hodnotu spolupráce.
- Pestovanie kvalitných medziludských vzťahov.

8.8.2.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.8.2.9. Učebné zdroje

PhDr. Mária Žikavská, PhDr. Oľga Pavlovská – Dindová: Hudobná výchova pre 4.ročník ŠZŠ

PhDr. Mária Žikavská: Hudobná výchova pre 8. ročník ŠZŠ, 2009

PhDr. Mária Žikavská, PhDr. Oľga Pavlovská – Dindová: Hudobná výchova pre 4.ročník ŠZŠ, 2007

PhDr. Mária Žikavská, PhDr. Oľga Pavlovská – Dindová: Hudobná výchova pre 5.ročník ŠZŠ, 2007

PhDr. Mária Žikavská: Hudobná výchova pre 6. ročník ŠZŠ, 2007

PhDr. Mária Žikavská: Hudobná výchova pre 7. ročník ŠZŠ, 2007

PhDr. Mária Žikavská: Hudobná výchova pre 8. ročník ŠZŠ, 2009

Pomocník z hudobnej výchovy

Hudobné nástroje

Nahrávky piesní, CD

Didaktická technika

Zborník slovenských piesní

youtube.sk

Pomocník z hudobnej výchovy

Hudobné nástroje

Nahrávky piesní, CD

Didaktická technika

8.9 Zdravie a pohyb

8.9.1 Telesná výchova

8.9.1.1. Učebný plán

Ročník		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín	ŠVP	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	ŠkVP	2	2	2	2	2	2	2	2	2

8.9.1.2. Charakteristika predmetu

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej škole sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierneniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

8.9.1.3. Organizácia vyučovania

Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Na našej škole sme s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatnili aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods. 14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).

8.9.1.4. Kľúčové kompetencie, ciele predmetu

Kľúčové kompetencie.

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,

- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,

- dokážete odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

(g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

CIELE

1.ročník

Rozvíjať prirodzenú pohyblivosť žiakov a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuť ich optimálny telesný a pohybový rozvoj.

Pri pohybových činnostiach upevňovať základné hygienické návyky.

Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení.

2.ročník

Poskytnúť žiakom čo najviac pohybových podnetov a rozvíjať ich prirodzenú pohyblivosť.

Pasívne osvojiť základné povely a poradové cviky.

Rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu v kondičných cvičeniach.

Upevňovať základné hygienické návyky a dodržiavanie zásad bezpečnosti pri cvičení.

3.ročník

Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu.

Pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu.

Rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť.

Uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

4.ročník

Sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov.

Poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov.
Rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu.
Uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie.

5.ročník

Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier.
Upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc.
Osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení.
Osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie.
Získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchranu a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

6.ročník

Rozvíjať aktivitu žiakov.
Osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovía.
Naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka.
Rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

7.ročník

Rozvíjať aktivitu žiakov.
Osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovía.
Uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektívnosti vyučovacích hodín.
Mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite.
Dodržiavať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

8.ročník

Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry.
Vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov.
Vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu.
Poznať základné pravidlá vybraných športových hier.

9.ročník

Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

8.9.1.5 Obsah predmetu

1. ročník

Poradové cvičenia

-Základný postoj.- Pozor! - Pohov!
-Nástupy do radu. Rozchod.

Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

-Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.

-Beh na vytrvalosť.

Cvičenia s krátkym švihadlom

-Preskoky jednonožmo, striedavo, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

-Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

-Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

-Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 -1,5 kg

-Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.

- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.

- Výskoky, zoskoky jednonožmo i obojnožmo.

Cvičenia na rebrinách

-Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

-Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza a beh.

- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.

- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho -silno, pomaly -rýchlo, nízko - vysoko.

Akrobacie

- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch –ľah vznesmo, pádom do sedu.

- Z drepu spojného, predpažiť -kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť.

- Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja.

Atletika

- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.

- Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.

- Dribling na mieste.

- Podávanie lopty.

- Prihrávka -obojručne.

- Vrchná prihrávka jednoručne.

- Vrchné chytenie obojručne.

V 1. ročníku sú telesnej výchovy venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

2.ročník

Poradové cvičenia

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod ! Voľno!
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.

Beh na vytrvalosť.

Beh striedavý až do 12 minút (i v teréne).

Cvičenia s krátkym švihadlom

Preskoky jednoož, striedaním nôh, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 1,5 kg

Nosenie, prenášanie, guľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.

Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.

Výskoky, zoskoky jednoožmo i znožmo.

Vystupovanie, vyliezanie a vybiehanie na šikmo zavesenú lavičku (sklon asi 30°) s obmenami.

Cvičenie na rebrinách

Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.

Výskoky a zoskoky.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Vystupovanie a výskoky na debnu z 3 až 4 dielov a zoskoky na pružnú podložku.

Jazda na kolobežke

Cvičenia rovnováhy.

Nácvik rýchlosti.

Jazda na trojkolke

Nácvik pedálovania.

Cvičenie rýchlosti.

Prípravné cvičenia

Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a v kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza a beh.

Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.

Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho- silno, pomaly – rýchlo, nízko – vysoko.

Prísuný krok, poskočný krok, cval stranou.

Akrobacie

Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch – ľah vznesmo, pádom späť do sedu.

Z drepu spojného, predpažiť- kotúl vpred do drepu spojného, predpažiť.

Kotúl vpred a výskok prehnuto do stoja.

Kotúl vpred na zvýšenej podložke.

Kotúl vzad na mierne šikmej podložke.

Atletika

Rýchly beh na 30 – 50 m.

Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.

Hod loptičkou horným oblúkom do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.

Dribling na mieste.

Podávanie lopty.

Prihrávka obojruč trčením.

Vrchná prihrávka jednoruč.

Vrchné chytenie obojruč.

Koordináčne cvičenia

Jazda na kolobežke, trojkolke.

Cvičenia na prekonávanie prekážok.

V 2. ročníku sú telesnej výchovy venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

3.ročník

Poradové cvičenia

- Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vyrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, guľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladine lavičky (sklon lavičky asi 45°).

- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.

- Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.

- Rýchle preskoky odrazom jednoňož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.

- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvičenie pedálovania.

- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.

- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.

- Prísuný krok so zmenami v tempe.

- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.

- Polkový krok.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.

- Kotúľ vpred.

- Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.

- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).

- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.

- Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.

- Vytrvalostný beh do 12 minút.

- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.

- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.

- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.

- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.

- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.

- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
  - Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
- Odporúčame plavecký výcvik (podľa podmienok školy).

V 3. ročníku sú telesnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

4.ročník

Poradové cvičenia

- Upevnenie osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.
- Pochod podľa hudby, pochod so spevom.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad, cval stranou.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednoňož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky z 5. - 6. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jednoňož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvič pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísuný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.
- Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúl' vpred.
- Kotúl' vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúl' vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúl' vzad do vzporu drepmo i opakovane.
- Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vyrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.
- Skok do výšky.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.
- Nádhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe.
- Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
- Ošetrovanie povrchových poranení.
- Prenášanie ranených.
- Základné spôsoby orientácie v prírode.

Vo 4. ročníku sú telesnej výchovy venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

5.ročník**Poradové cvičenia**

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry -bežeké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry -gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchranu

Akrobacia

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách. -Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepno na debne.

Trampolína

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.
- Zoskoky.

Kladina -výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch. -Zoskoky -priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela. -Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky na cieľ).

Športové hry Futbal

- pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti - Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Strelba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti - Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča. - Strelba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.
- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.
- Dĺžka trasy 4 km.
- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.
- Lezenie, podliezanie, preliezanie.
- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ.
- Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odborných a technických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.
- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

- Ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

V 5. ročníku sú telesnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne .

6.ročník**Poradové cvičenia**

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúl.
- Kotúl vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúl vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Jazda na bicykli

- Cvičenie rovnováhy a obratnosti.
- Nácvič pomalej a rýchlej jazdy.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajočný tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vyrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkého rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Odporúčame korčuľovanie, plavecký výcvik (podľa podmienok a možností školy).

V 6. ročníku sú telesnej výchovy venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne .

7.ročník**Poradové cvičenia**

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
- Preťahovanie, pretláčanie.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenu podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
- Roznožka, skrčka.
- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.

- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkého rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

- Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
- Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Cykloturistika

- Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
- Jazda z kopca, do kopca.
- Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plavecký výcvik, lyžiarsky výcvik, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

V 7. ročníku sú telesnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

8. ročník

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúl letmo.
- Stoj na rukách.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl)

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednoňož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.
- Jednoduché varianty diskotancov.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh 4 x 60 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránku).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

V 8. ročníku sú telesnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

9.ročník

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúl' letmo.
- Stoj na rukách s obmenami.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednoňož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.

- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Trampolínka

- Skok prípäťmo.

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.

- Jednoduché varianty tancov disko a country.

- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.

- Beh na 100 metrov.

- Nízky štart z blokov.

- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

- Beh v zatáčke.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.

- Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).

- Obranné činnosti jednotlivca.

- Útočné kombinácie.

- Hra na jeden kôš (jednu bránu).

- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

- Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.

- Mierka mapy.

- Kompas, buzola.

- Práca s nožom, sekerou a pílou.

- Stavba stanu.

- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.
- Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná. Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

V 9. ročníku sú telesnej výchove venované 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne.

PROCES**1. ročník**

Činnosti sa zameriavajú na upevňovanie zručností, ktoré žiak ovláda, na ich rozvíjanie a zdokonaľovanie.

2. ročník

Postupne rozvíjame prirodzenú pohyblivosť, obratnosť, estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru a času.

Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela a predchádzame funkčným nedostatkom pohybového systému. Žiaci si osvojujú špeciálnu obratnosť, kĺbovú pohyblivosť, odrazové schopnosti, pružnosť a rovnováhu.

Ak má škola na to podmienky, odporúčame realizovať predplaveckú výchovu a plavecký výcvik.

3. ročník

Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

4. ročník

Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na posilnenie a pretiahnutie svalových skupín, na zväčšovanie rozsahu pohybu v kĺboch a chrbtici. Pri pohybových hrách sa zameriavame na zdokonaľovanie lokomočných a špecifických herných zručností.

5. ročník

Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela a predchádzame funkčným nedostatkom pohybového systému. Zdokonaľujeme základy techniky pohybových činností a športových hier.

6. ročník

Postupne rozvíjame veku zodpovedajúcu úroveň kondičných a koordinačných schopností.

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Žiaci si postupne osvojujú pravidlá pohybových i športových hier. Učia sa prejavovať primeranú rozhodnosť, nebojácnosť, snahu po lepšom výkone, radosť z víťazstva, schopnosť

ocenit' súpera a zmieriť sa s prehrou.

7.ročník

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojením vybraných poznatkov.

8.ročník

Hodiny športových hier rozdelíme na nácvičné, opakovacie a zdokonaľovacie. Snažíme sa zdokonaľovať herné činnosti jednotlivca. Učíme žiakov preukazovať pozitívny vzťah k súperovi, dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny. Počas presunu žiakov pri cvičeniach v prírode so žiakmi upevňujeme a precvičujeme pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

9.ročník

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite.

Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.

8.9.1.6 Spôsob a kritéria hodnotenia

Žiaci budú hodnotení podľa Metodických pokynov č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED - 1

Pri hodnotení výkonov žiaka, by sa zabezpečila objektivita a spravodlivosť hodnotenia. Kritéria by mali byť relevantné, zamerané na proces a výsledok. Každé kritérium by malo byť objektívne, zrozumiteľné a malo by zahŕňať určenie kvality. Hodnotíme, či žiak zvládol správne cvičenie, pohybovú hru, jej pravidlá. Hodnotenie môžeme vykonať ústne – individuálne, frontálne či pomocou výkonnostných testov.

8.9.1.7 Prierezové témy

Environmentálna výchova

- Poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu.
- Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu.

Ochrana života a zdravia

- Bezpečnosť a opatrnosť pri hrách.
- Bezpečnosť pri behu, cvičení.
- Hygiena pri atletickej činnosti.

Multikultúrna výchova

- Prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami.
- Rozvoj medzilidskej tolerancie.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

- Spoznávať náučné chodníky v regióne.
- Zvyky a tradície súvisiace s prírodou a vesmírom.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- Vedieť používať informácie a pracovať s nimi.
- Poznať sám seba a svoje schopnosti
- Učiť sa spolupracovať v skupine.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Zvládať vlastné správanie.
- Sebadôvera.
- Kolektívnosť.

Mediálna výchova

- Získavať predstavy o role médií v demokratickej spoločnosti.
- Sprostredkovanie športových prenosov médiami.

8.9.1.8. Tematický výchovno-vzdelávací plán

- interný dokument školy

8.9.1.9. Učebné zdroje

Predstavujú zdroj informácií pre žiakov, cestu ich motivácie, získavania, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov.

Učebnými zdrojmi sú – cvičebné náradie, videozáznam – DVD, hudobné nahrávky.

9 Výchovno-vzdelávací program pre ŠKD

9.1 Poslanie školského klubu detí

Výchova je proces dynamický, menlivý a tvorivý. Dôkazom toho je aj naša práca v školskom klube detí. Výchovou mimo vyučovania chápeme čas strávený so žiakmi mimo vyučovania, mimo rodiny, v sociálnom prostredí pod vedením pedagógov – vychovávateľiek. Táto činnosť nadväzuje na výchovné pôsobenie po povinnom školskom vyučovaní. Výchova v školskom klube detí je jednou z najznámejších a dokonca najvýznamnejších foriem starostlivosti o deti mladšieho školského veku v čase mimo vyučovania. Vo výchovno-vzdelávacej práci v školskom klube detí zdôrazňujeme potrebu, aby výchova mimo vyučovania sa rozhodne nestala pokračovaním riadneho vyučovacieho procesu a nezmenila sa na doučovanie. Rešpektovanie vekových osobitostí žiakov, hygienických zreteľov, prihliadanie na intenzitu zaťaženia a časový rozsah nepopierajú, že činnosť v školskom klube detí je závislá na školskom vyučovaní, pričom je dôležitá organická jednota učebného procesu s výchovou mimo vyučovania na základe rovnocenného partnerstva učiteľov a vychovávateľov.

Hodnoty uznávané v školskom klube detí (ŠKD):

- sloboda
- ľudskosť
- vzdelanie

Tieto tri hodnoty sa vzájomne podmieňujú. Každá z nich predstavuje súbor práv a povinností. **Sloboda** pre nás znamená:

- Každý má právo prejsť svoju tvorivosť, originalitu, invenciu.
- Nik nesmie svojim konaním ohrozovať a obmedzovať druhých.
- Každý musí rešpektovať integritu ostatných detí, správať sa k nim ohľaduplne.
- Každý má právo podieľať sa na tvorbe pravidiel ŠKD.
- Všetci máme povinnosť rešpektovať pravidlá stanovené v školskom klube detí.
- Každý má právo na vlastný názor a jeho vyjadrenie v primeranej forme.
- Každý má právo na autonómne konanie a zodpovedá za jeho dôsledky.

Ľudskosť pre nás znamená:

- Konáme a myslíme bez predsudkov.
- Spoločne budujeme atmosféru priateľstva, spolupráce a tolerancie.
- Každý má právo cítiť sa v ŠKD bezpečne.
- Každý má právo byť pochopený, snažíme sa byť empatickí.
- Každý má právo byť akceptovaný, nerobíme rozdiely v rasách, náboženstve, pohlaví, pôvode.
- Každý má právo na omyl, každý sa snaží svoje chyby naprávať.

Vzdelanie pre nás znamená:

- Každý má právo si zvoliť vlastnú cestu vo vzdelávacích aktivitách a záujmovej činnosti v ŠKD.
- Každý má príležitosť zvládnuť kľúčové kompetencie a rozvíjať ich.
- Každý je povinný rešpektovať vzdelávacie aktivity a záujmové činnosti ostatným, nebráni im.

Školský klub detí ponúka záujmovú činnosť:

- zdravý životný štýl
- primeranú komunikáciu
- rovnosť príležitostí
- toleranciu, solidaritu, otvorenosť, dôveru
- sebamotiváciu
- integritu osobnosti
- bezpečnosť
- priateľstvo
- estetické prostredie
- podporu tímovej spolupráce
- rozmanitý program

Dobrý výsledok výchovnej práce s deťmi závisí od rešpektovania individuálnych vlastností detí, ich záujmov a poznania vekových osobitostí. Cieľom práce vychovávateľiek v ŠKD je výchova harmonicky rozvinutého dieťaťa.

Výchova a činnosť v školskom klube detí sa na našej škole delí na:

1. Odpočinková činnosť
2. Rekreačná činnosť
3. Príprava na vyučovanie
4. Záujmová činnosť

Odpočinková a rekreačná činnosť

Odpočinková činnosť – realizujeme ju ako veľmi pokojnú, pohybovo a duševne nenáročnú činnosť. Optimálnym riešením odpočinku žiakov je voľba činnosti samotným žiakom, podľa individuálnej potreby a vlastného želania. Úlohou vychovávateľky je dbať na to, aby zvolená činnosť bola skutočne pokojná a uskutočňovala sa v príjemnom a bezkonfliktnom prostredí. V takomto prostredí sa žiaci môžu: hrať námetové alebo stolové hry, kresliť, prezerat' detské knihy a časopisy, venovať sa čítaniu prípadne takým zábavám ako sú výmeny zberateľských predmetov, okrem toho môže prebiehať aj počúvanie

magnetofónovej nahrávky, premietanie video rozprávok, hry na koberci, neformálna beseda so žiakmi.

Rekreačná činnosť – má charakter výdatnej pohybovej aktivity, ktorú deti vykonávajú podľa možností vonku na školskom dvore, ihrisku, preliezačkách. Táto činnosť je skutočne výdatná, zaradíme ju už pri prejave strednej únavy, pomáha žiakom odreagovať sa, odstrániť únavu. Je prostriedkom na vyrovnanie jednostranného zaťaženia organizmu. **Pri rekreačnej činnosti využívame formy: pohybové hry na ihrisku, sezónne športy, hry a zábavy, hry v miestnosti a hry na školskom dvore.**

- odpočinok na koberci, relax, rozhovor, hry so svojimi obľúbenými hračkami
- počúvanie hudby, rozprávok, čítanie kníh, časopisov
- kreslenie podľa vlastnej fantázie, vyfarbovanie omaľovávaniek s rozprávkovou alebo aktuálnou tematikou (Vianoce, Veľká noc, ročné obdobia), vystrihovanie
- spoločenské hry na rozvoj logického myslenia (šach, dáma, pexeso, človeče nehnevaj sa, domino, mikádo, kartové hry)
- konštruktívne hry podporujúce tvorivé myslenie – Lego, kocky, stavebnice, skladačky
- sledovanie videa a DVD – rozprávky, seriály, filmy pre deti
- každodenné vychádzky s tematickým zameraním (vlastivedná, prírodovedná, esteticko-vedná, dopravná a športová záujmová činnosť)
- kolektívne, tematické a didaktické hry

Záujmová činnosť

Záujmová činnosť – dáva žiakom možnosť poznávať rozličné športové, dopravné, vzdelávacie aktivity,... Tieto činnosti pomáhajú rozširovať priestor a rast žiakov a vzhľadom individuálne psychomotorické osobitosti žiakov, sú nevyhnutnou podmienkou ich zdravého vývoja. Deti v ŠKD majú možnosť navštevovať záujmové útvary, ktoré škola ponúka žiakom prvého až deviateho ročníka v mimo vyučovacom čase.

Záujmové činnosti:

1. Esteticko-záujmová činnosť

- **výtvarná:** tematické práce, výtvarné techniky, práca s farbami, ilustrácie, dekoratívne práce, vyhotovenie darčiekov
- **tvorivé dielne** s výtvarným zameraním
- **hudobná:** nácvik a spievanie obľúbených i nových piesní, spojenie hudby a piesne s tancom, počúvanie populárnych žánrov
- **nácvik piesní, tancov a básničiek** určených na vystúpenia, besiedky, podujatia a výročia

2. Pracovno-technická činnosť

- **montážne a demontážne práce** (Lego, kocky, stavebnice, skladačky)
- **práca s papierom** (strihanie, skladanie, vytrhávanie)
- **práca s prírodným materiálom** (rôzne plody, listy, rastliny, dreviny)
- **práca s modelovacím a tvárnym materiálom** (plastelína, modurit, kovový a farebný drôt, farebné nite, farebné bavlnky, vlna)
- **ručné práce** (vyšívanie, pletenie, prišívanie, šitie)
- **vyhotovenie darčiekov** (k rôznym príležitostiam, sviatkom, výročiam)
- **výzdoba nástienok s aktuálnou tematikou** (skupinová práca)
- **koláže** (papier, textilie)

3. Športová záujmová činnosť

- **pohybové aktivity** v parkoch a na detských ihriskách
- **cvičenie v prírode** (základy orientácie v prírode, orientačný beh, hod na cieľ)

- **pohybové hry** (futbal, hádzaná, volejbal, vybíjaná – ihrisko, telocvičňa)
  - **hry na zahriatie** (beh, naháňačka, skrývačka, preliezačky)
4. Prírodovedná záujmová činnosť
- **starostlivosť o kútik živej prírody** (okopávanie, polievanie a ošetrovanie kvetín)
  - **ochrana životného prostredia**
  - **poznávanie flóry** (rastliny, kríky, stromy, kvety, plody, ovocie, zelenina, práca s atlasmi a encyklopédiami)
  - **poznávanie fauny** (praveké zvieratá, zvieratá, vtáky, ryby, plazy, hmyz, práca s atlasmi a encyklopédiami)
  - **dejiny a vývoj života na Zemi**
  - **prírodovedné vychádzky, exkurzie, výstavy**
5. Vlastivedná záujmová činnosť
- **história obce** – poznávanie obce, v ktorej žijem
  - **vychádzky s vlastivednou tematikou**
  - **čítanie kníh a povestí**
  - **ilustrácie povestí a kresby pamiatok**
  - **kvízy a súťaže o okrese Vranov nad Topľou**

Príprava na vyučovanie

- zabezpečenie a vypracovanie domácich úloh
- pomoc slabšie prospievajúcim žiakom
- vychádzanie v ústrety a uprednostnenie príprav tých žiakov, ktorí bývajú dlho v ŠKD a navštevujú rôzne krúžky, základné umelecké školy
- didaktické a tvorivé hry, doplňujúce školské učivo
- spolupráca s triednymi učiteľmi, výmena skúseností
- starostlivosť o školské pomôcky, učebnice, zošity
- dopĺňovanie školského učiva formou vychádzok, výstav, prednášok, besied
- práca s knihami, časopismi – technika čítania, rozširovanie slovnej zásoby, cibrenie pamäte (križovky, osem smerovky, Sudoku)

9.2 Ciele výchovno-vzdelávacej práce

Cieľom výchovno-vzdelávacieho procesu ŠKD je rozvoj kľúčových kompetencií žiaka. Cieľom je pokračovanie v predškolskej výchove a vzdelávaní po nástupe do prvého ročníka. Postupné dopĺňovanie kompetencií získavaných pri rodinnej výchove a na vyučovaní v škole. Snažíme sa pôsobiť na zážitkovú činnosť a prepojenosť s reálnymi životnými situáciami v ŠKD. Súbor schopností, poznatkov a zručností vytvára ich postoje, a hodnoty v ďalšom živote. Výchovné a vzdelávacie stratégie utvárajú a rozvíjajú u žiakov tieto **kľúčové kompetencie**:

1. **Kompetencie k učeniu**
2. **Kompetencie k riešeniu problémov**
3. **Kompetencie komunikatívne**
4. **Kompetencie sociálne a interpersonálne**
5. **Kompetencie činnostné**
6. **Kompetencie k tráveniu voľného času**

1. Kompetencie k učeniu:

- vyberať vhodné informácie z rôznych zdrojov
- samostatne pozorovať, experimentovať a z výsledkov vyvodzovať závery
- poznávať zmysel a cieľ učenia, posudzovať vlastný pokrok, zhodnotiť svoje výsledky
- vyhľadávať a triediť informácie, využívať v procese učenia
- prejavovať záujem o celoživotné vzdelávanie

2. Kompetencie k riešeniu problémov:

- rozpoznať a pochopiť problém, premýšľať o jeho príčinách a napláňovať spôsob riešenia
- vyhľadávať informácie vhodné k riešeniu problémov, objavovať rôzne varianty riešenia
- samostatne riešiť problémy
- aplikovať riešenie problémov v podobných situáciách
- obhajovať svoje rozhodnutia
- overovať prakticky správnosť riešenia problémov

3. Kompetencie komunikatívne:

- formulovať a vyjadrovať svoje myšlienky a názory, vyjadrovať sa výstižne a súvisle v písomnom a ústnom prejave
- počúvať a porozumieť druhým ľuďom, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor
- rozumieť neverbálnej komunikácii
- využívať informačné a komunikačné prostriedky
- komunikáciu využívať v spoločenskom styku

4. Kompetencie sociálne a interpersonálne:

- spolupracovať v skupine, podieľať sa na vytváraní pravidiel práce v tíme
- podieľať sa na vytváraní príjemnej atmosféry v tíme, upevňovať dobré medziľudské vzťahy, prispievať do diskusie v skupine
- ovládať svoje jednanie v skupine a zároveň rešpektovať názory a správanie iných

5. Kompetencie činnostné:

- chrániť svoje zdravie, zdravie ostatných a životné prostredie
- vážiť si prácu iných
- dodržiavať spolužitie medzi žiakmi, vytvárať pravidlá spoločenského spolužitia
- dodržiavať svoje práva a povinnosti, ctiť si práva iných
- plniť zodpovedne zverené úlohy, pracovné povinnosti dokončiť
- učiť sa rozvíjať podnikateľské myslenie

6. Kompetencie k tráveniu voľného času:

- rozlišovať vhodné a nevhodné ponuky k tráveniu voľného času
- rozvíjať záujmy v individuálnych aj skupinových činnostiach
- posilňovať svoje slabšie stránky s pomocou iných, rozvíjať svoje nadanie
- rozvíjať schopnosť pracovať v kolektíve
- orientovať sa v možnostiach zmysluplného trávenia voľného času

Vzdelávací program školského klubu detí umožňuje osobnostný rozvoj každého žiaka v prospech jeho osobnostného maxima.

9.3 Metódy a formy výchovnej práce

Záujmové vzdelávanie, ktoré prebieha v našom ŠKD, prebieha predovšetkým vlastnou činnosťou detí, ich komunikáciou s okolím a získavaním vlastných skúseností. Všetko je založené na priamych zážitkoch z činností, vychádzajú čiastočne z individuálnej voľby, detskej zvedavosti, potreby zamestnávať sa a baviť sa s ostatnými. Program je naplňovaný formou pravidelnej činnosti (individuálna, kolektívna, skupinová práca), ponukou odpočinkových a spontánnych aktivít.

Metódy používané pri spontánnej, neriadenej činnosti:

- pozorovanie, získavanie skúseností prežívaním,
- experimentovanie,
- hra, individuálna práca,
- vlastná tvorba, aktivizujúce hry,
- práca vo dvojici, v skupine, partnerská „výuka“,
- samostatné a skupinové riešenie problémov,
- hodnotenie, sebahodnotenie.

Metódy používané pri riadenej činnosti:

- rozprávanie, dramatizácia, vychádzka,
- vyhľadávanie informácií, riešenie problémových situácií,
- rozhovor, diskusia, komunikácia v kruhu,
- prezentácia výsledkov a ďalšie....

Formy práce pri spontánnej činnosti:

- odpočinok, čítanie kníh a časopisov,
- tematické hry (domov, rodina, škola, doprava...),
- konštruktívne hry so stavebnicou,
- stolné hry, skladanie obrázkov,
- voľné kreslenie, omaľovávanky, dopĺňovačky,
- dramatizácia rozprávky.

Formy práce pri činnosti riadenej:

- vychádzky s pozorovaním,
- technické práce s rôznymi druhmi materiálu,
- ročné práce s využitím rôznych výtvarných techník,
- besedy,
- práce s knihou,
- súťaživé hry, didaktické hry,
- hudobné pohybové hry,
- TV chvíľky,
- športové hry,
- výukové programy na PC.

Oživením výchovného programu v ŠKD sú príležitostné akcie a projekty, ktoré nie sú zahrnuté do týždennej skladby činnosti. Súčasťou programu je aj príprava na vyučovanie: Pri všetkých týchto aktivitách sú rešpektované požiadavky na voľný čas dieťaťa.

- požiadavka pedagogického ovplyvňovania voľného času, keď vychovávateľka navodzuje a motivuje činnosť a oceňuje výkony detí,
- požiadavka dobrovoľnosti, keď sa dieťa zapojí do jemu primeranej činnosti na základe vlastného záujmu a dobrej motivácie,
- požiadavka záujmovosti, s prvkami pestrosti,
- požiadavka aktivity, kde je činnosť volená tak, aby v nich mohli byť úspešné všetky deti, aby sa čiastočne zúčastňovali na tvorbe a príprave činnosti, na ich realizácii aj hodnotení,
- požiadavka citlivosti, ktorá závisí na prežívaní kladných emócií v priebehu aj po hodnotení ukončenej činnosti,
- požiadavka sebarealizácie, lebo činnosťou dieťa objavuje svoje dobré stránky, ak je jeho snaha a výsledky jeho práce kladne hodnotené okolím.

9.4 Obsah výchovnej práce

Obsah výchovnej práce nadväzuje na výuku v škole, rozvíja, prehĺbuje a upevňuje vedomosti. Deti sa snažia objavovať veci z iného uhla pohľadu, získané vedomosti analyzovať, dávať ich do súvislosti, riešiť nové situácie, problémy:

- získavajú zručnosti a návyky, základy komunikácie,
- rozvíjajú poznanie, že aj keď sme odlišní, musíme si rozumieť,
- máme svoje práva ale aj povinnosti,
- osvojujú si pravidlá spoločenského správania,
- pracujú v kolektíve, mladší sa učia od starších,
- rozvíjajú svoje vnútorné kvality,
- budujú si hodnotový systém,
- pestujú zdravý životný štýl.

9.5 Hodnotenie a vnútorný systém

Hodnotenie výchovných výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia výsledkov žiakov v školskom klube je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka.

Pri hodnotení výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilosti od hodnotenia správania

Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia ŠKD je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené. A preto, aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.

Pravidelne monitorujeme:

- podmienky na výchovu

- spokojnosť s vychovateľkami
- prostredie – klíma školy
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov
- SWOT analýza

9.6 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov (ďalej len „ĎVPZ“) má veľký dopad na celkovú úroveň kvality výchovno-vzdelávacieho procesu. Podrobný a konkrétny plán ĎVPZ je súčasťou ročného plánu školy.

Tento systém má tieto ciele:

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe
- udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebazvdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti
- zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti dobiehajúcich ročníkoch), atď.
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov
- sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému
- pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie

ĎVPZ v súlade s platnou legislatívou by mal rešpektovať tieto princípy:

- Ďalšie vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagogického a odborného zamestnanca školy
- Každý pedagogický i odborný zamestnanec školy má mať možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok
- ŠKD sa riadi režimom dňa, ktorý je súčasťou vnútorného poriadku ŠKD

9.7 Materiálne, personálne a ekonomické podmienky

Materiálne podmienky:

- školský klub nemá svoju miestnosť, činnosť prebieha po skončení vyučovania v triedach,
- hygienické zariadenia sú k dispozícii na tých istých chodbách ako triedy,
- nábytok v triedach je vhodný, rozmiestnený tak, aby vyhovoval tak individuálnej ako aj skupinovej práci, priestory sú vybavené odpočinkovými kobercami,
- prostredie je esteticky upravené, dotvárané vlastnoručnými výrobkami detí,
- dostatočné množstvo hier, kníh, skladačiek, výtvarný materiál a iné hračky sú uložené vo vkusných skrinkách a kontajneroch,
- hračky a športový materiál pravidelne dopĺňame,
- v činnostiach detí sa využíva aj školská knižnica, obecná knižnica, priľahlé ihrisko.

Personálne podmienky:

- v školskom klube pracuje 1 vychovávateľka,
- vytvára deťom bezpečné a komunikatívne prostredie,
- pripravuje pestrý výchovný program,
- podporuje dodržiavanie školského poriadku, upevňuje hygienické návyky,
- udržiava s rodičmi kontakt.

Ekonomické podmienky:

- školský klub je originálna kompetencia financovaná z rozpočtu obce,
- rodičia prispievajú na činnosť ŠKD sumou 1,66 €
- finančné prostriedky sú čerpané z rozpočtu ŠKD v priebehu celého školského roka.

9.8 BOZP

Školský klub berie zodpovednosť za bezpečnosť detí, za dodržiavanie hygienických podmienok a ochranu ich fyzického a duševného stavu v čase ich pobytu v klube.

Podmienky pre bezpečné pôsobenie:

- priestory ŠKD sú na prízemí školy, v blízkosti hygienických zariadení,
- všetky deti sú stravníkmi školskej jedálne, ktorá pripravuje obedy, vrátane nápojov,
- miestnosť ŠKD je svetlá, vetrateľná s tečúcou vodou
- s pravidlami BOZP sú deti oboznámené spravidla vždy v prvý vyučovací deň a priebežne pred rôznymi akciami, poučenia sa zaznamenávajú do pedagogickej dokumentácie,
- pre deti je spracovaný Vnútorňý poriadok školy pre ŠKD, ktorý je na viditeľnom mieste v priestoroch ŠKD,
- v prípade úrazu je žiakom podaná prvá pomoc, v zložitých prípadoch je kontaktovaný rodič, prípadne lekár,
- školský klub je svojim prostredím ochrany pred násilím, šikanovaním a všetkými patologickými javmi,
- dôraz v ŠKD kladieme na rešpekt a naplňovanie potrieb jedinca.

Pravidlá bezpečného školského klubu

1. Po príchode do ŠKD odkladám školskú aktovku na určené miesto.

2. Na obed a z obeda odchádzam v sprievode pani vychovateľky alebo pani učiteľky.
3. Dodržiujem hygienické zásady.
4. Ak sa necítim dobre alebo sa zraním, okamžite to hlásim pani vychovateľke.
5. Nikdy svojvoľne neopúšťam triedu, v prípade odchodu, oznámim dôvod pani vychovateľke.
6. K vybaveniu a zariadeniu ŠKD sa správam šetrne.
7. S nožnicami a inými ostrými predmetmi pracujem maximálne opatrne, pod dohľadom dospeléj osoby.
8. Nesmiem manipulovať s elektrickými zariadeniami, so žalúziami a oknami.
9. Pri pobyte mimo budovy sa riadim pokynmi pani vychovateľky.
10. V priestoroch školy nebehám, správam sa bezpečne.
11. Pri odchode zo ŠKD odložím vypožičané hračky a iné potreby na pôvodné miesto.

9.9 Vnútorný poriadok ŠKD

9.9.1. Riadenie a organizácia ŠKD

- Školský klub detí riadi riaditeľ školy.
- Výchovno-vzdelávaciu činnosť organizuje vychovateľ.
- Riaditeľ školy určuje počet oddelení podľa počtu prihlásených žiakov na pravidelnú dochádzku.
- V oddelení ŠKD môže byť zapísaných najmenej 15 a najviac 25 trvalo dochádzajúcich žiakov na celý čas pobytu v ŠKD.

9.9.2. Prevádzka ŠKD

- Školský klub je v prevádzke spravidla celý školský rok, okrem dní pracovného pokoja a štátnych sviatkov denne od 11:30 hod. do 15:00 hod.
- Počas školských prázdnin je prevádzka v ŠKD, ak sa prihlási najmenej 15 detí.

9.9.3. Zaradovanie žiakov

- Žiaci sa do ŠKD zaraďujú vždy na jeden školský rok, na základe písomnej prihlášky podanej zákonnými zástupcami.
- O zaradení do ŠKD rozhoduje riaditeľ školy.
- Do ŠKD sa prednostne zaraďujú žiaci na pravidelnú dochádzku, ktorých rodičia sú zamestnaní.
- Zaraďujú sa do oddelení podľa veku a do záujmových útvarov podľa osobného záujmu o jednotlivé činnosti.

9.9.4. Výchovno-vzdelávací činnosť

- Výchovno-vzdelávací činnosť v ŠKD je zameraná na činnosť oddechového, rekreačného a záujmového charakteru a na prípravu na vyučovanie, ktorá sa uskutočňuje v oddeleniach ŠKD.
- Záujmová činnosť sa uskutočňuje spravidla v záujmových útvaroch príležitostného, krátkodobého charakteru.
- V oblasti rekreačného charakteru – vychádzkami, športom a cvičením umožniť žiakom čo najviac voľného času stráviť pohybom na čerstvom vzduchu a takto sa starať o dobrý telesný rozvoj žiakov.

- V čase určenom na prípravu na vyučovanie si žiaci podľa pokynov starostlivo vypracujú úlohy, opakujú učivo.
- V rámci činnosti v ŠKD sa organizujú rôzne kultúrne a iné podujatia. Vstupné hradia rodičia.
- Súčasťou výchovno-vzdelávacej činnosti je aj stravovanie žiakov. Žiaci prichádzajú do jedálne čistí, slušne sa správajú a správne stolujú. Po skončení obeda celé oddelenie odchádza z jedálne spoločne. Stravné lístky zabezpečujú rodičia v zmysle pokynov vedúcej ŠJ.
- Na záujmovú a rekreačnú činnosť v ŠKD sa môže využívať aj špeciálna učebňa, dielňa. Ihrisko a iné objekty školy.

9.9.5. Dochádzka žiakov

- Rozsah dennej dochádzky, spôsob odchodu detí, prípadne záujmovú činnosť mimo ŠKD uvedie rodič na zápisnom lístku. Prípadné zmeny v dochádzke a spôsobe odchodu oznamuje rodič písomne.
- Aby sa nenarúšala výchovno-vzdelávacia činnosť, žiak môže byť (ak to nie je na zápisnom lístku uvedené) z ŠKD uvoľnený len na základe písomného oznámenia rodičov po naobedovaní.
- Žiaka možno v priebehu školského roka prihlásiť a odhlásiť z ŠKD.

9.9.6. Starostlivosť o zdravie a bezpečnosť žiakov

- Za bezpečnosť žiakov počas ich celého pobytu v ŠKD zodpovedá príslušná pani vychovávateľka.
- Prechod žiakov do ŠKD v rámci školy zabezpečuje triedny učiteľ.
- Počas konania popoludňajšieho vyučovania – nepovinných predmetov i náboženstva, vyučujúci preberajúci deti od vychovávateľky do svojej zodpovednosti a po skončení podľa dohody s rodičom, dieťa uvoľňujú domov alebo odovzdávajú vychovávateľke.
- Pri hrách a iných činnostiach je vychovávateľka povinná poučiť žiakov o bezpečnosti.
- Pri činnostiach organizovaných mimo objektu ŠKD môže mať vychovávateľka najviac 25 detí.
- V prípade úrazu poskytne vychovávateľka prvú pomoc, oznámi ho vedeniu školy a napíše o ňom záznam.
- Nosenie drahých a nebezpečných predmetov do ŠKD je zakázané.
- Dieťa musí mať počas pobytu v ŠKD prezuvky.
- Straty z priestorov ŠKD u poisteného žiaka vybavuje vychovávateľka v spolupráci s rodičmi a vedením školy.
- Pri vychádzkach, výletoch a iných podujatiach mimo objektu ŠKD zodpovedá za deti vychovávateľka až do ich rozchodu pred objektom ŠKD.
- Z miesta konania môže byť žiak uvoľnený len na základe písomného súhlasu rodičov.
- Ak zistí vychovávateľka u žiaka nevoľnosť, prípadne teplotu upovedomí o tom rodičov.

9.9.7. Príspevok na úhradu za pobyt žiaka v ŠKD

- Príspevok na úhradu za pobyt žiaka v ŠKD je 1,66 € mesačne na jedného žiaka.
- Príspevok na úhradu za pobyt žiaka v ŠKD uhradza zákonný zástupca v mesiaci vždy do 15. v mesiaci.
- Poplatok sa platí nezávisle od času a počtu dní, ktoré dieťa stráví v ŠKD.

- Ak rodič odhlási dieťa zo ŠKD v priebehu mesiaca, nemá nárok na vrátenie poplatku.
- Spôsob úhrady za pobyt žiaka v ŠKD sa uskutočňuje nasledovne:
  - vychovávateľka ŠKD vyberie od zákonného zástupcu stanovený poplatok, a odovzdá celú sumu aj so zoznamom žiakov účtovníčke školy, ktorá peniaze poukáže na účet školy.
- pokiaľ zákonný zástupca neuhradí stanovený príspevok za pobyt žiaka v ŠKD a boli využité všetky primerane dostupné spôsoby na zabezpečenie úhrady, rozhodne vedenie školy a ŠKD o vyradení z klubu.

9.10 Tematické oblasti výchovy

Rozumová výchova:

Viesť žiakov k tomu, aby sa učili samostatne pracovať, učiť ich ako sa majú pripravovať na vyučovanie. Odstraňovať rečové poruchy, dbať na písomný prejav, učiť ich samostatnosti a sebakontrolu. K žiakom budeme pristupovať diferencovane.

Mravná výchova:

Vzťah k práci a jej výsledkom: výchovná činnosť, svedomitosť, starostlivosť, presnosť, tvorivosť.

Vzťah ku kolektívu: kolektívna súdržnosť, obetavosť, pravdovravnosť, znášateľnosť.

Vlastnosti charakteru a vôle: samostatné rozlišovanie a posudzovanie správneho a nesprávneho posudzovania dobrých a zlých vlastností spolužiakov, upevňovanie vôľových vlastností, vytrvalosť, húževnatosť, iniciatívnosť.

Pracovná výchova:

Vštepovať žiakom prvky správneho vzťahu k práci a tak klásť základy dobrej pracovnej morálky, učenie ukladaniam hračiek, šatstva, poriadok v taške. Tvorivé technické myslenie, zručnosť, záujem o budúce povolanie.

Estetická výchova:

Budeme dbať na kultúrne vyjadrovanie, kultúru stolovania, učiť deti vkusne sa obliekať. Esteticky si vyzdobíme svoje herne.

Telesná výchova:

Na rekreačnú a oddychovú činnosť budeme pravidelne využívať školské ihrisko. Budeme dbať na pobyt žiakov na čerstvom vzduchu.

Odpočinková a rekreačná činnosť:

Dôležitým prvkom výchovného pôsobenia sú pokojné, pohybovo a duševne nenáročné činnosti – po príchode detí do ŠKD a po vyučovaní po jedle.

Dopravná výchova:

Zameriame sa na výchovu bezpečného pohybu na ceste, poznávanie značiek a predpisov pre bicyklistov a chodcov. Upozorníme deti na slušné správanie v dopravných prostriedkoch.

Spoločenskovedná činnosť:

Pripomenieme si pamätné dni a štátne sviatky (Deň Ústavy SR, vznik SR...), významné osobnosti našej kultúry, histórie, pamätné miesta nášho regiónu, štátne symboly.

9.11 Týždenná skladba v ŠKD

11:25 – 12:20: Odpočinková činnosť
12:20 – 12:30: Hygienické návyky
12:30 – 13:00: Obed
13:00 – 14:10: Rekreačná a záujmová činnosť
14:10 – 14:20: Olovrant
14:20 – 15:00: Príprava na vyučovanie

10 Výchovno-vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia (VPU) v ISCED1 a ISCED2

10.1 Ciele výchovy a vzdelávania žiakov s VPU

Žiaci základnej školy a špeciálnej triedy pre žiakov s VPU v základnej škole plni rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základnej školy na primárnom a nižšom strednom stupni vzdelávania.

10.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie a nižšie sekundárne vzdelávanie

10.3 Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy v prípade žiakov s VPU zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho stredného stupňa školského vzdelávania.

10.4 Vzdelávacie oblasti

Obsah školského vzdelávania žiakov s VPU v špeciálnych triedach a v školskej integrácii v základnej škole je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov základnej školy.

10.5 Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov s VPU

Podľa tohto vzdelávacieho programu sa vzdelávajú žiaci, ktorí majú diagnostikované špecifické vývinové poruchy učenia (VPU).

Medzinárodná klasifikácia chorôb, 10. revízia (MKCH-10) v kategórii Poruchy psychického vývinu (F 80-89) samostatne vymedzuje špecifické poruchy školských zručností (F 81) a rozlišuje: F 81.0 špecifickú poruchu čítania (u nás označovanú termínom dyslexia), F 81.1 špecifickú poruchu hláskovania (doslovný preklad z angl. spelling disorder, u nás ju nazývame dysortografia), F 81.2 špecifickú poruchu aritmetických schopností (dyskalkúlia), F 81.3 zmiešanú poruchu školských zručností (súčasný výskyt dyskalkúlie s dyslexiou alebo dysortografiou), F 81.8 iné vývinové poruchy školských zručností (uvádza sa dysgrafia) a F 81.9 nešpecifikovanú vývinovú poruchu školských zručností (neschopnosť učiť sa).

Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z

mentálnej retardácie alebo sensorického deficitu (poruchy zraku) a ich príčinou nie je získané poškodenie mozgu alebo ochorenie.

V popise príznakov (MKCH-10) dyslexie hlavnou črtou je špecifické a významné spomalenie vývinu schopnosti čítať. Narušené môže byť chápanie čítaného, spoznávanie čítaných slov, čítanie nahlas a tiež výkon v úlohách, ktoré vyžadujú čítanie. Často sa spája s dysortografiou a pretrváva až do dospievania, aj keď sa určitý pokrok v čítaní dosahuje. Dyslexii zvyčajne predchádza výskyt narušeného vývinu reči v anamnéze. Bežné sú pridružené poruchy v emocionálnej sfére a správaní v školskom veku. Dysortografiu charakterizuje špecifické a významné spomalenie osvojovania si písanej reči – správneho písania slov a pravopisu. (Mikulajová In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Pri dyskalkúlii ťažisko deficitov spočíva v kognitívnych poruchách. Dyskalkúlia je špecifická porucha matematických funkcií. Najvýraznejším prejavom je narušenie chápania symbolickej povahy čísla ako grafického znaku a neprimerané lipnutie na konkrétnych názorných predstavách. Jedná sa v podstate o poruchu abstraktného myslenia. (Matějček, 1995)

VPU majú individuálny charakter a vznikajú na podklade dysfunkcií centrálnej nervovej sústavy. Sú jedným z druhov narušenej komunikačnej schopnosti ako narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

V klinickom obraze špecifických VPU sa okrem špecifických ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie (všetky súčasne vidíme zriedka):

- deficity v poznávacích schopnostiach,
- deficity v jazykových schopnostiach,
- deficity v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní a monitorovaní vlastnej aktivity,
- percepčno-motorické deficity,
- deficity v jemnej motorike a koordinácii,
- ťažkosti s orientáciou v čase a priestore,
- hyperaktivita, impulzivita. (Mikulajová In: Kerekrétiová a kol., 2009)

10.6 Špecifiká výchovy a vzdelávania

Počet žiakov v triede

Najnižší počet žiakov v triede pre žiakov s VPU sú 4 .

Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s VPU v prvom až piatom ročníku je 8, v šiestom až deviatom ročníku 10 žiakov.

V zmysle § 94 ods. 1) písmeno a) a b) zákona č. 245/2008 Z.z. a § 2 ods.3 vyhlášky Ministerstva školstva SR č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách sa výchova a vzdelávanie žiakov s VPU uskutočňuje

- v základnej škole pre žiakov s NKS
- v špeciálnej triede pre žiakov s VPU v základnej škole
- v školskej integrácii, t. j. v triede alebo výchovnej skupine spolu s ostatnými žiakmi školy.

Vzdelávanie v špeciálnej triede pre žiakov s VPU v základnej škole

Žiaci s VPU, ktorí sú vzdelávaní v špeciálnej triede pre žiakov s VPU postupujú podľa rámcového učebného plánu, ktorý je súčasťou tohto vzdelávacieho programu, t.j. vyučuje sa predmet individuálna logopedická intervencia a rozvíjanie špecifických funkcií. Metódy a

postupy používané na vyučovaní ILI vychádzajú z výsledkov psychologickkej a logopedickej diagnostiky a individuálneho plánu logopedickej terapie. Metódy a postupy používané na vyučovaní RŠF vychádzajú z výsledkov psychologickkej, špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky.

Vyučovaci predmet individuálna logopedická intervencia je zaradený vo vzdelávacej oblasti *jazyk a komunikácia*. Rámcový obsah vzdelávania v tomto predmete určuje samostatný dokument, ktorý je prílohou tohto vzdelávacieho programu. Obsah logopedickej stimulácie musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Predmet ILI vyučuje školský logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS, vrátanie špecifických VPU;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Vyučovaci predmet rozvíjanie špecifických funkcií je zaradený vo vzdelávacej oblasti *jazyk a komunikácia*. Rámcový obsah vzdelávania v tomto predmete určuje samostatný dokument, ktorý je prílohou tohto vzdelávacieho programu. Obsah aktivít, ktoré vykonáva špeciálny pedagóg musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Predmet RŠF vyučuje špeciálny pedagóg alebo školský logopéd.

Rozvíjanie schopností, ktoré sú narušené v dôsledku diagnostikovanej VPU sa prelína celým vyučovacím procesom, t.j. používajú sa špecifické postupy pri výučbe všetkých predmetov a pôsobí sa cielene a komplexne na celú komunikačnú schopnosť žiaka.

Frekvencia cvičení so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade závažnej VPU je možné vykonávať logopedickú terapiu a reedukáciu so špeciálnym pedagógom aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických a špeciálnopedagogických cvičení závisí od veku a schopností dieťaťa, logopedickej a špeciálnopedagogickej diagnózy a prípadne individuálnych špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia dieťaťa.

V prípade dostatočného zmiernenia prejavov VPU alebo jej eliminácie, môže žiak pokračovať vo vzdelávaní v bežnej triede základnej školy.

Každý žiak s VPU vzdelávaný v špeciálnej triede pre žiakov s VPU v základnej škole má vyplnený Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy (ďalej len „Návrh na prijatie“) schválený Ministerstvom školstva SR pod číslom CD-2008-17271/37405-1:914 dňa 24. októbra 2008 s platnosťou od 1. januára 2009.

10.7 Vzdelávanie žiakov s VPU v triede spolu s ostatnými žiakmi školy (v školskej integrácii)

Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v základnej škole v triede spolu so žiakmi bez ŠVVP má vyplnený Návrh na prijatie. Pre takého žiaka riaditeľ školy zabezpečí odbornú špeciálnopedagogickú a logopedickú starostlivosť v spolupráci s centrom špeciálnopedagogického poradenstva alebo s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, so školským špeciálnym pedagógom a logopédom v rozsahu rámcového obsahu vzdelávania v predmete ILI a RŠF.

Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia. Počet hodín v školskom vzdelávacom programe sa môže navýšiť o 1-3 hodiny.

IVP je súčasťou Návrhu na prijatie. IVP musí byť v súlade s obsahom predmetu ILI a RŠF. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Logopéd a špeciálny pedagóg metodicky usmerňuje vyučujúcich a spolupracuje na tvorbe IVP. Metódy a postupy používané na vyučovaní vychádzajú z výsledkov psychologickkej, logopedickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, cieľov a obsahu predmetu ILI a RŠF.

Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správe z odborného vyšetrenia k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s VPU vo výchovno-vzdelávacom procese

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti,
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením,
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie,
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie,
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté,
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov,
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov,
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu,
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru,
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť,
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s VPU a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi.

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou, ktoré môžu byť prítomné, napr.:

- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách,
- pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti,
- motorická instabilita,
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností,
- znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti,
- neadekvátne emocionálne reakcie,

- zvýšená unaviteľnosť,
- znížená sebadôvera,
- nerovnomerné výkony a i.

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ žiakovi nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- k práci so žiakom prizve logopéda a špeciálneho pedagóga,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje s logopédom a so špeciálnym pedagógom,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym pedagógom) a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní (zo školského poradenského zariadenia a školského špeciálneho pedagóga).

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia,
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenie,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,
- umožní, aby školský logopéd a školský špeciálny pedagóg mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

10.8 Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU

1. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.

2. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.

3. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga a školského logopéda.

4. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom a školským logopédom.

5. Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

6. Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ využíva prílohu č.2 MP č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

10.9 Dĺžka výchovy a vzdelávania

Dĺžka vzdelávania žiakov s VPU, ktorí sú vzdelávaní v špeciálnych triedach pre žiakov s VPU alebo v školskej integrácii, môže byť predĺžená až o dva roky (§ 97 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z.) nasledujúcim spôsobom:

- v špeciálnej triede základnej školy - individuálne - rozložením obsahu vzdelávania pre konkrétneho žiaka v súlade s jeho individuálnym vzdelávacím programom (pri uplatnení § 94 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.),

- v školskej integrácii - individuálne - rozložením obsahu vzdelávania pre konkrétneho žiaka v súlade s jeho individuálnym vzdelávacím programom (pri uplatnení § 94 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Možné spôsoby predĺženia vzdelávania a jeho dĺžku škola uvedie na začiatku školského roka (podľa konkrétnych požiadaviek a konkrétneho prípadu) vo svojom školskom vzdelávacom programe.

10.10 Formy výchovy a vzdelávania

Škola, ktorá poskytuje žiakovi s VPU stupeň vzdelávania ISCED 1 a ISCED 2, uplatní pri jeho vzdelávaní tú formu organizácie jeho výchovy a vzdelávania podľa § 54 zákona č. 245/2008 Z. z., prostredníctvom ktorej mu pre neho prijateľným spôsobom zabezpečí získanie príslušného stupňa vzdelania.

Pri výbere formy vzdelávania žiakov s VPU je potrebné postupovať individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej, logopedickej, psychologickej, prípadne inej odbornej diagnostiky.

10.11 Podmienky prijímania

Do základnej školy (špeciálna trieda, školská integrácia) sa žiak s VPU prijíma na základe psychologickej a špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky v centre špeciálnopedagogického poradenstva (CŠPPaP) alebo v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP). V prípade potreby môže poradenské zariadenie priamo, alebo na základe podnetu školy, vyžadovať aj odbornú lekársku diagnostiku alebo diagnostiku

odborného zdravotníckeho zamestnanca (neuroológ, psychiater, foniater, ORL, klinický logopéd a pod.).

O prijatí dieťaťa s VPU rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CŠPaP a CPPaP), vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. „Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa.“ (§ 61 ods.1 zákona č. 245/2008 Z.z.)

Riaditeľ školy je povinný informovať v prvom kontakte rodičov o podmienkach prijatia (písomná žiadosť rodiča, správy z odborných vyšetrení z príslušného poradenského zariadenia, spolupráca so školským špeciálnym pedagógom a školským logopedom).

Ak sa špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka prejavujú po jeho prijatí do školy a žiak ďalej navštevuje školu, do ktorej bol prijatý, jeho ďalšie vzdelávanie ako vzdelávanie žiaka s VPU sa mu zabezpečí po predložení písomnej žiadosti zákonného zástupcu žiaka o zmenu formy vzdelávania a vyplneného Návrhu na prijatie predloženého riaditeľovi školy.

10.12 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s VPU sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho alebo nižšieho stredného stupňa. Vzdelávacie štandardy slúžia pre učiteľov, aby vedeli, kam majú smerovať svoje pedagogické pôsobenie.

Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti a VPU. Preto nemôžu byť ustanovené štandardy pre vyučovací predmet ILI a RŠF.

11 Poznámky k ŠkVP**Šk. rok 2012/2013**

V šk. roku 2012/2013 sa škola zapojila do projektu pod názvom: „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít“. Ide o projekt, ktorý podporuje celodenný výchovný systém žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Tento projekt si vyžadoval zmeniť štruktúru voliteľných hodín v pôvodnom ŠkVP tak, aby sa zosúladiли požiadavky projektu a zachovalo pôvodné zameranie školy.

11.1 ISCED1

Žiaci na prvom stupni ZŠ sa vyučujú vo všetkých ročníkoch podľa ŠkVP, ktorý nadväzuje na záväzný Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike, ISCED 1 - primárne vzdelávanie. Učebné plány sú zostavené podľa štátnych Rámcových učebných plánov – platných od 1.9.2011. Schválilo ich Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011-7881/18674:1-921 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011.

1. Voliteľné hodiny sú využité takto:

A) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu:

SJL – 5hodín

MAT – 5hodín

PRIR – 1hodina

SPOLU – 11 hodín

B) Vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolila a sama si pripravila ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy:

Tvorivá dramatika(TDA) - 1 hodina – 3.ročník

- 1 hodina – 4.ročník

Zábavná angličtina(ZBN) - 1 hodina – 1.ročník

- 2 hodiny – 2.ročník

Poznaj a chráň(PJH) - 1 hodina – 4.ročník

Domov a práca(DAC) - 1hodina – 1.ročník

- 1 hodina – 2.ročník

- 1 hodina – 3.ročník

SPOLU – 9 hodín**Voliteľné hodiny spolu – 20 hodín**2. Vyučovacia hodina má 45 minút.3. Delenie tried na skupiny, spájanie skupín jednotlivých tried :

Podľa §15 ods. ods.2 a ods. 5 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov sú spojené niektoré skupiny žiakov takto:

NBV- 2. a 3.ročník – 20 žiakov

TEV – 2. a 3.ročník – 20 žiakov

4. Na hodinách TEV sa žiaci a žiačky vyučujú spoločne.

5. Pre nízky počet žiakov v triedach sa žiaci pri vyučovaní ANJ,IFV a PVC nedelia na skupiny.

11.2 ISCED2

Žiaci na druhom stupni ZŠ sa vyučujú vo všetkých ročníkoch podľa ŠkVp, ktorý nadväzuje na záväzný Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike, ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie (nižšie stredné vzdelanie podľa §16 ods.3 zákona 245/2008 Z.z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Učebné plány sú zostavené podľa štátnych Rámcových učebných plánov – platných od 1.9.2011. Schválilo ich Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011-7881/18675:2-921 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011.

1. Voliteľné hodiny sú využité takto:

A) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu:

Prvý cudzí jazyk – 1 hodina

Druhý cudzí jazyk – 7 hodín

FYZ – 1 hodina

NAV/ETV – 1 hodina

MAT – 4 hodiny

INF – 1 hodina

THD – 1 hodina

SPOLU – 16 hodín

B) Vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolila a sama si pripravila ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy:

Tvorivá dramatika (TDA) – 1 hodina – 6.ročník

- 1 hodina – 7.ročník

Konverzácia v druhom cudzom jazyku(KNJ) -1 hodina – 6.ročník

Mladý informatik(MIA) – 1 hodina – 7.ročník

- 1 hodina – 8.ročník

- 1 hodina – 9.ročník

Fyzikálne praktikum(FYM) – 1 hodina – 6.ročník

- 1 hodina – 7.ročník

Praktické cvičenia z chémie(XCH) – 1 hodina – 8.ročník

- 1 hodina – 9.ročník

Bio-enviro(BEO) – 1 hodina – 5.ročník

Geografické praktiká(GGP) – 1 hodina – 5.ročník

Výchova k ľudským právam(VLV) – 1 hodina – 8.ročník

Výchova k manželstvu a rodičovstvu – 1 hodina – 9.ročník

Domov a práca(DAC) – 1 hodina – 5.ročník

SPOLU – 15 hodín

Voliteľné hodiny spolu – 31 hodín

2. Vyučovacia hodina má 45 minút.

3. Delenie tried na skupiny, spájanie skupín jednotlivých tried :

Podľa §15 ods. ods.3 až ods. 6 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov sú spojené alebo rozdelené niektoré skupiny žiakov takto:

TEV – 5. a 6. ročník sú spojené a rozdelené na skupinu chlapcov a dievčat(17D a 14CH)

- 8. a 9. ročník sú spojené a rozdelené na skupinu chlapcov a dievčat(18D a 16CH)
SEE – 7.ročník – žiaci sa delia na dve skupiny(počet žiakov v skupine je 9)
4. Pri vyučovaní predmetu TEV sa žiaci delia na skupiny podľa pohlavia.

11.3 ISCED 1 – pre žiakov s mentálnym postihom Variant A

Žiaci v špeciálnej triede ZŠ sa vyučujú od prvého až po ôsmy ročník podľa ŠkVp, ktorý nadväzuje na záväzný Štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím ISCED1– Variant A. Učebné plány v týchto ročníkoch sú zostavené podľa štátnych Rámcových učebných plánov, ktoré schválilo ich Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky:

- 1.a 5.roč. pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 26. mája 2009, oprava 15.7.2010,
- 2. a 6.roč pod číslom MŠ SR-4255/2010-914 dňa 19. marca 2010 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 19. marca 2010,
- 3.a 7.roč. pod číslom 2011-771/18281:1-914 dňa 20. mája 2011 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 20.05.2011,
- 4.a 8.roč. pod číslom ..... ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 14.06.2012.

1. Voliteľné hodiny sú využité takto:

A) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu:

- SJL – 1 hodina – 4.ročník
  - 1,5 hodiny- 5.ročník
  - 0,5 hodiny – 6.ročník
- VUC - 1 hodina – 1.ročník
  - 1 hodina – 3.ročník
- CHEM - 1 hodina – 9.ročník
- BIO - 1 hodina – 7.ročník
- MAT - 1 hodina – 1.ročník
  - 1 hodina – 2.ročník
  - 1 hodina – 3.ročník
  - 1 hodina – 4.ročník
  - 1 hodina – 5.ročník
  - 1 hodina – 6.ročník
  - 1 hodina – 7.ročník
  - 1 hodina – 8.ročník
  - 1 hodina – 9.ročník
- IFV – 0,5 hodina – 5.ročník
  - 0,5 hodina – 6.ročník
  - 0,5 hodina – 7.ročník
  - 0,5 hodina – 8.ročník
- PVC - 2 hodiny – 1.ročník
  - 2 hodiny – 2.ročník
  - 1 hodina – 3.ročník
  - 1 hodina – 4.ročník
  - 1 hodina – 5.ročník
  - 1 hodina – 6.ročník
  - 1 hodina – 7.ročník
  - 1 hodina – 8.ročník

	- 1,5 hodiny – 9.ročník
SEE	- 0,5 hodiny – 7.ročník
	- 0,5 hodiny – 8.ročník
	- 0,5 hodiny – 9.ročník
VYV	- 1 hodina – 2.ročník
	- 1 hodina – 3.ročník
	- 1 hodina – 4.ročník
	- 1 hodina – 8.ročník
SPOLU	– 1.ročník – 4 hodiny
	– 2.ročník – 4 hodiny
	– 3.ročník – 4 hodiny
	– 4.ročník – 4 hodiny
	– 5.ročník – 4 hodiny
	– 6.ročník – 3 hodiny
	– 7.ročník – 4 hodiny
	– 8.ročník – 4 hodiny
	– 9.ročník – 4 hodiny

2. Vyučovacia hodina má 45 minút.

3. Delenie tried na skupiny, spájanie skupín jednotlivých tried :

- v triede VI.B sa učia žiaci troch ročníkov(štvrtý, piaty a šiesty), počet žiakov v triede je 8, v tejto triede RŠ svojim rozhodnutím č.18/2012 povolil prekročenie maximálneho počtu žiakov o dvoch v triede podľa §97 odsek 6 zákona č. 245/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- v triede IX.B sa učia žiaci troch ročníkov(siedmy, ôsmy a deviaty), počet žiakov v triede je 8,
- žiaci štvrtého ročníka z VI.B triedy sa vyučujú TEV spolu s intaktnými žiakmi zo 4.roč, podľa pokynov POP na šk. rok 2012/2013(kapitola 2.5, odsek 5),
- žiaci deviateho ročníka z IX.B triedy sa vyučujú tretiu hodinu TEV spolu s intaktnými žiakmi z 9.roč. podľa pokynov POP na šk. rok 2012/2013(kapitola 2.5, odsek 5),
- hodiny TEV sa vyučujú na II. stupni osobitne pre chlapcov a dievčatá,
- na hodinách TEV sa spájajú žiaci a žiačky VI.B a IX.B,
- na hodinách PVC sa spájajú žiaci a žiačky VI.B a IX.B od 6.ročníka a vytvoria sa tri skupiny žiakov(4. a 5.roč – dievčatá, 5. až 8. roč – chlapci, 6., 9. a 8.roč – dievčatá),

11.4 Individuálne začlenení žiaci s mentálnym postihnutím Variant A:

- žiaci ..... roč. v predmetoch výchovno-estetického zamerania(.....)sa vzdelávajú podľa obsahu premetu vzdelávania žiakov bežnej triedy podľa pokynov POP na šk. rok 2012/2013(kapitola 2.4, odsek 4).

11.5 Skratky predmetov:

- skratky predmetov a krúžkov sú použité z <http://www.uips.sk/ciselniky/ine-ciselniky>.

Šk. rok 2013/2014

1. V šk. roku 2013/2014 škola pokračuje v projekte pod názvom: „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít“.
2. Riaditeľ školy v šk. roku 2013/2014 stanovuje začiatok vyučovania podľa odseku 1 §6 vyhlášky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov na 7.45 hod.
3. Riaditeľ školy v šk. roku 2013/2014 podľa odseku 7 §6 vyhlášky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov a po prerokovaní v pedagogickej rade a rade školy určuje poradie a dĺžku prestávok takto:

1.h 7.45h – 8.30h	→ 1.prestávka	8.30h – 8.40h
2.h 8.40h – 9.25h	→ 2.prestávka veľká	9.25h – 9.45h
3.h 9.45h – 10.30h	→ 3.prestávka	10.30h – 10.40h
4.h 10.40h – 11.25h	→ 4. prestávka	11.25h – 11.35h
5.h 11.35h – 12.20h	→ 5.prestávka	12.20h – 12.30h
6.h 12.30h – 13.15h	→ 6.prestávka	13.15h – 13.45h
7.h 13.45h – 14.30h		
3. Vzhľadom na nízky počet žiakov v treťom ročníku (6 žiakov) a v štrtom ročníku (8 žiakov) využíva riaditeľ školy znenie odseku 2 v §30 zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelaní v znení zákona č. 324/2012 Z. z a zlučuje tieto dva ročníky v šk. roku 2013/2014 do jednej triedy.
4. Riaditeľ školy, na zabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti školy, využil znenie odseku 9 vyhlášky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov a niektoré predmety na I.stupni okrem triedneho učiteľa vyučujú aj iní pedagogickí zamestnanci, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady pre príslušný predmet.

11.1 ISCED1

Žiaci na prvom stupni ZŠ sa vyučujú vo všetkých ročníkoch podľa ŠkVp, ktorý nadväzuje na záväzný Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike, ISCED 1 - primárne vzdelávanie. Učebné plány sú zostavené podľa štátnych Rámcových učebných plánov – platných od 1.9.2011. Schválilo ich Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011-7881/18674:1-921 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011.

1. Voliteľné hodiny sú využité takto:

A) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu:

SJL – 5hodín

MAT – 5hodín

PDA – 1hodina

SPOLU – 11 hodín

B) Vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolila a sama si pripravila ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy:

- Tvorivá dramatika(TDA) - 1 hodina – 3.ročník
 - 1 hodina – 4.ročník
 Zábavná angličtina(ZBN) - 1 hodina – 1.ročník
 - 2 hodiny – 2.ročník
 Poznaj a chráň(PJH) - 1 hodina – 4.ročník
 Domov a práca(DAC) - 1 hodina – 1.ročník
 - 1 hodina – 2.ročník
 - 1 hodina – 3.ročník

SPOLU – 9 hodín**Voliteľné hodiny spolu – 20 hodín**

2. Vyučovacia hodina má 45 minút.

3. Na hodinách TEV sa žiaci a žiačky vyučujú spoločne.

4. Pre nízky počet žiakov v triedach sa žiaci pri vyučovaní ANJ,IFV a PVC a DAC nedelia na skupiny.

4. Riaditeľ školy, na zabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti školy, využil znenie odseku 9 vyhlášky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov a niektoré predmety okrem triedneho učiteľa vyučujú aj iní pedagogickí zamestnanci, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady pre príslušný predmet. Podľa podmienok školy môžu v triede nultého ročníka vyučovať viacerí pedagogickí zamestnanci.

11.2 ISCED2

Žiaci na druhom stupni ZŠ sa vyučujú vo všetkých ročníkoch podľa ŠkVp, ktorý nadväzuje na záväzný Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike, ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie(nižšie stredné vzdelanie podľa §16 ods.3 zákona 245/2008 Z.z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Učebné plány sú zostavené podľa štátnych Rámcových učebných plánov – platných od 1.9.2011. Schválilo ich Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 20. mája 2011 pod číslom 2011-7881/18675:2-921 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským s platnosťou od 1. septembra 2011.

1. Voliteľné hodiny sú využité takto:

A) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehĺbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu:

Prvý cudzí jazyk – 1 hodina

Druhý cudzí jazyk – 7 hodín

FYZ – 1 hodina

NAV/ETV – 1 hodina

MAT – 4 hodiny

INF – 1 hodina

THD – 1 hodina

SPOLU – 16 hodín

B) Vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolila a sama si pripravila ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy:

Tvorivá dramatika (TDA) – 1 hodina – 6.ročník

	- 1 hodina – 7.ročník
Konverzácia v druhom cudzom jazyku(KNJ)	-1 hodina – 6.ročník
Mladý informatik(MIA)	- 1 hodina – 7.ročník
	- 1 hodina – 8.ročník
	- 1 hodina – 9.ročník
Fyzikálne praktikum(FYM)	- 1 hodina – 6.ročník
	- 1 hodina – 7.ročník
Praktické cvičenia z chémie(XCH)	- 1 hodina – 8.ročník
	- 1 hodina – 9.ročník
Bio-enviro(BEO)	- 1 hodina – 5.ročník
Geografické praktiká(GGP)	- 1 hodina – 5.ročník
Výchova k ľudským právam(VLV)	- 1 hodina – 8.ročník
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	- 1 hodina – 9.ročník
Domov a práca(DAC)	- 1 hodina – 5.ročník

SPOLU – 15 hodín**Voliteľné hodiny spolu – 31 hodín**2. Vyučovacia hodina má 45 minút.3. Delenie tried na skupiny, spájanie skupín jednotlivých tried :

Podľa §15 ods. ods.3 až ods. 6 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 320/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov sú spojené alebo rozdelené niektoré skupiny žiakov takto:

TEV – 5. a 6. ročník sú spojené a rozdelené na skupinu chlapcov a dievčat(21D a 13CH)
- 8. a 9. ročník sú spojené a rozdelené na skupinu chlapcov a dievčat(19D a 13CH)

4. Pri vyučovaní predmetu TEV sa žiaci delia na skupiny podľa pohlavia.

5. Pre nízky počet žiakov v triedach(menej ako 17) sa žiaci na hodinách ANJ, NEJ, SEEE a TECH nedelia na skupiny.

11.3 ISCED 1 – pre žiakov s mentálnym postihom Variant A

Žiaci v špeciálnej triede ZŠ sa vyučujú od prvého až po deviaty ročník podľa ŠkVp, ktorý nadväzuje na záväzný Štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím ISCED1– Variant A. Učebné plány v týchto ročníkoch sú zostavené podľa štátnych Rámcových učebných plánov, ktoré schválilo ich Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky:

- 1.a 5.roč. pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 26. mája 2009, oprava 15.7.2010,
- 2. a 6.roč pod číslom MŠ SR-4255/2010-914 dňa 19. marca 2010 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 19. marca 2010,
- 3.a 7.roč. pod číslom 2011-771/18281:1-914 dňa 20. mája 2011 ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 20.05.2011,
- 4.a 8.roč. pod číslom ..... ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 14.06.2012.
- 9.roč. pod číslom ..... ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu s platnosťou od 14.06.2012.

1.Voliteľné hodiny sú využité takto:

A) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu:

- SJL – 1 hodina – 4.ročník
- 1,5 hodiny- 5.ročník
- 0,5 hodiny – 6.ročník
- VUC - 1 hodina – 1.ročník
- 1 hodina – 3.ročník
- CHEM - 1 hodina – 9.ročník
- BIO - 1 hodina – 7.ročník
- MAT - 1 hodina – 1.ročník
- 1 hodina – 2.ročník
- 1 hodina – 3.ročník
- 1 hodina – 4.ročník
- 1 hodina – 5.ročník
- 1 hodina – 6.ročník
- 1 hodina – 7.ročník
- 1 hodina – 8.ročník
- 1 hodina – 9.ročník
- IFV – 0,5 hodina – 5.ročník
- 0,5 hodina – 6.ročník
- 0,5 hodina – 7.ročník
- 0,5 hodina – 8.ročník
- PVC - 2 hodiny – 1.ročník
- 2 hodiny – 2.ročník
- 1 hodina – 3.ročník
- 1 hodina – 4.ročník
- 1 hodina – 5.ročník
- 1 hodina – 6.ročník
- 1 hodina – 7.ročník
- 1 hodina – 8.ročník
- 1,5 hodiny – 9.ročník
- SEE - 0,5 hodiny – 7.ročník
- 0,5 hodiny – 8.ročník
- 0,5 hodiny – 9.ročník
- VYV - 1 hodina – 2.ročník
- 1 hodina – 3.ročník
- 1 hodina – 4.ročník
- 1 hodina – 8.ročník
- SPOLU – 1.ročník – 4 hodiny**
– 2.ročník – 4 hodiny
– 3.ročník – 4 hodiny
– 4.ročník – 4 hodiny
– 5.ročník – 4 hodiny
– 6.ročník – 3 hodiny
– 7.ročník – 4 hodiny
– 8.ročník – 4 hodiny
– 9.ročník – 4 hodiny

2. Vyučovacia hodina má 45 minút.**3.Delenie tried na skupiny, spájanie skupín jednotlivých tried :**

- v triede IV. sa učia žiaci troch ročníkov(prvý, druhý a tretí), počet žiakov v triede je 6 v tejto triede RŠ svojim rozhodnutím č. RZ38 /2013-203 povolil prekročenie maximálneho počtu žiakov o dvoch v triede podľa §97 odsek 6 zákona č. 245/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- v triede VII.B sa učia žiaci troch ročníkov(štvrtý, šiesty a siedmy), počet žiakov v triede je 8, v tejto triede RŠ svojim rozhodnutím č.RZ39/2013-203 povolil prekročenie maximálneho počtu žiakov o dvoch v triede podľa §97 odsek 6 zákona č. 245/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- v triede IX.B sa učia žiaci troch ročníkov(piaty, ôsmy a deviaty), počet žiakov v triede je 9, v tejto triede RŠ svojim rozhodnutím č.40/2013-203 povolil prekročenie maximálneho počtu žiakov o dvoch v triede podľa §97 odsek 6 zákona č. 245/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- hodiny TEV sa vyučujú na II. stupni osobitne pre chlapcov a dievčatá,
- na hodinách TEV sa spájajú žiaci a žiačky VII.B a IX.B.

11.4 Individuálne začlenené žiaci s VPU:

- žiaci s VPU sa vyučujú v šiestom a ôsmom ročníku

11.5 Skratky predmetov:

- skratky predmetov a krúžkov sú použité z <http://www.uips.sk/ciselniky/ine-ciselniky>.